UCHWAŁA NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 25 marca 2019 r.

w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.

Na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 913 ze zm.) oraz art. 39 ust. 6 i art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1845) Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.

§ 2.

Plan, o którym mowa w § 1 obejmuje:

1) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, składający się z części tekstowej (załącznik nr 1.0) i części graficznej – mapy w skali 1:200 000 (załączniki nr 1.1 – 1.9);
2) Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Poznański Obszar Metropolitalny, składający się z części tekstowej (załącznik nr 2.0) i części graficznej – mapy w skali 1:100 000 (załączniki nr 2.1 – 2.7).

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Wielkopolskiego.

§ 4.

Traci moc Uchwała Nr XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wiel. z 2002 r. Nr 35, poz. 1052 i z 2010 r. Nr 155, poz. 2953).

§ 5.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

WIELKOPOLSKA 2020+

ZAŁĄCZNIK NR 1.0
DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

OPRACOWANIE

Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu
al. Niepodległości 18
61-713 Poznań

DYREKTOR

Marek Bryl

ZASTĘPCA DYREKTORA

Grażyna Łyczkowska

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GŁÓWNY PROJEKTANT

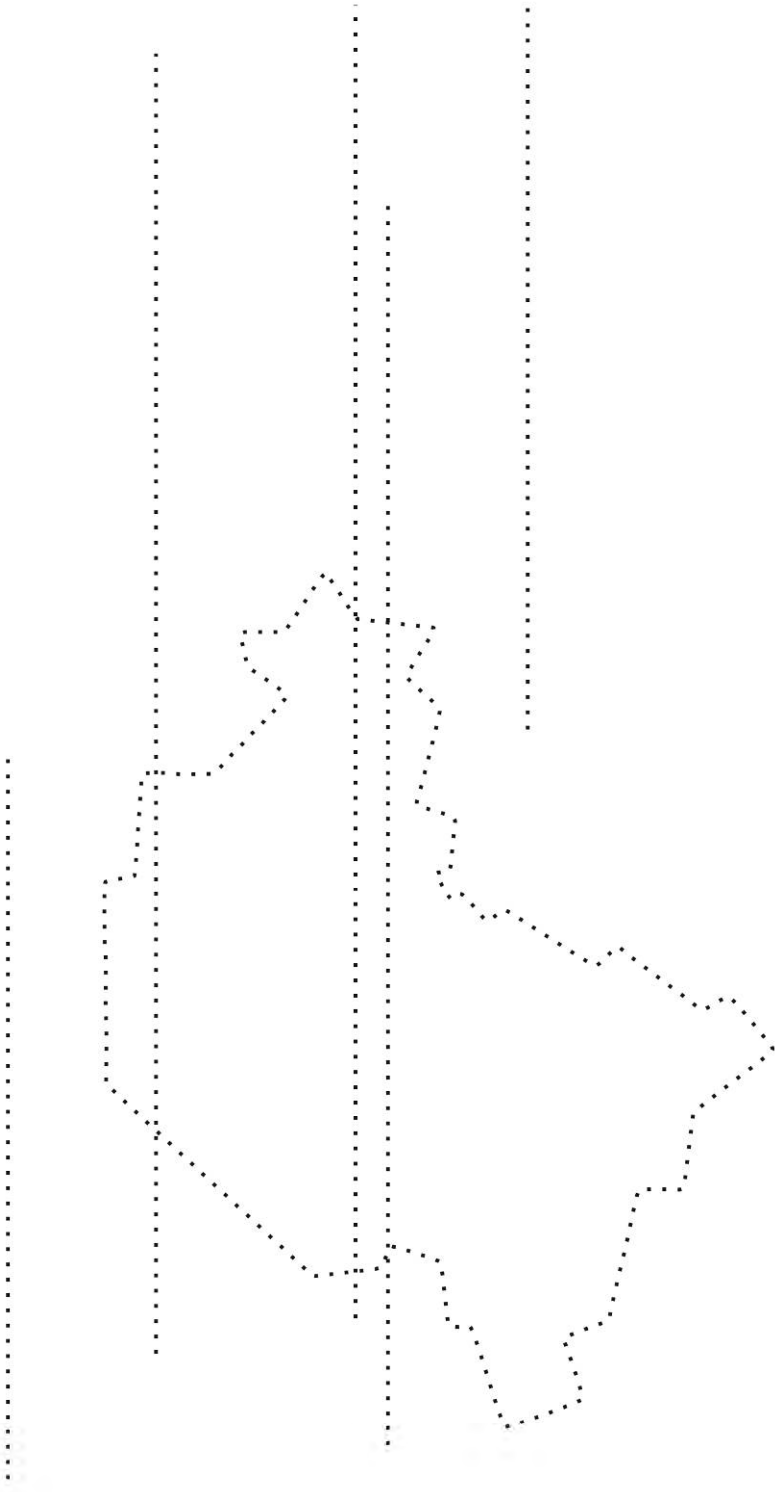
Tomasz Kuźniar

PROJEKTANCI

Ewa Arabas-Piotrowska
Konrad Borowski
Bartosz Burzyński
Małgorzata Czerniak
Tomasz Drużkowski
Jarosław Kamiński
Aleksandra Kozłowska
Mateusz Krygier
Paweł Krysztafkiewicz
Grażyna Łyczkowska
Lutomiła Niełacna
Agnieszka Podgórska
Patryk Stojanowicz
Dominika Szymczyk-Stefańska
Jacek Wilczkowiak
Wojciech Zabawa

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Andrzej Jarzembowski
Anna Minge
Jadwiga Lechicka
Mikołaj Pietz
Agnieszka Porada
Cyprian Roszak
Krzysztof Szukała

WIELKOPOLSKA 2020+

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE 5

1. PODSTAWA OPRACOWANIA 5
2. ZAKRES OPRACOWANIA 6
3. CHARAKTER I FUNKCJE PLANU 7
4. SKUTKI PRAWNE 8
5. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE REGIONALNYM 8
6. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM 8

II. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA 13

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PLANISTYCZNYCH 13

1.1. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030 13

1.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020 15

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE 16

2.1. POWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE 16

2.2. POWIĄZANIA MIĘDZYREGIONALNE 17

3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE 19

3.1. SIEĆ OSADNICZA 19

3.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE 23

3.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE 36

3.4. SPOŁECZEŃSTWO 44

3.5. GOSPODARKA 48

3.6. KOMUNIKACJA 55

3.7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 58

3.8. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 63

III. MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA 67

IV. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ 75

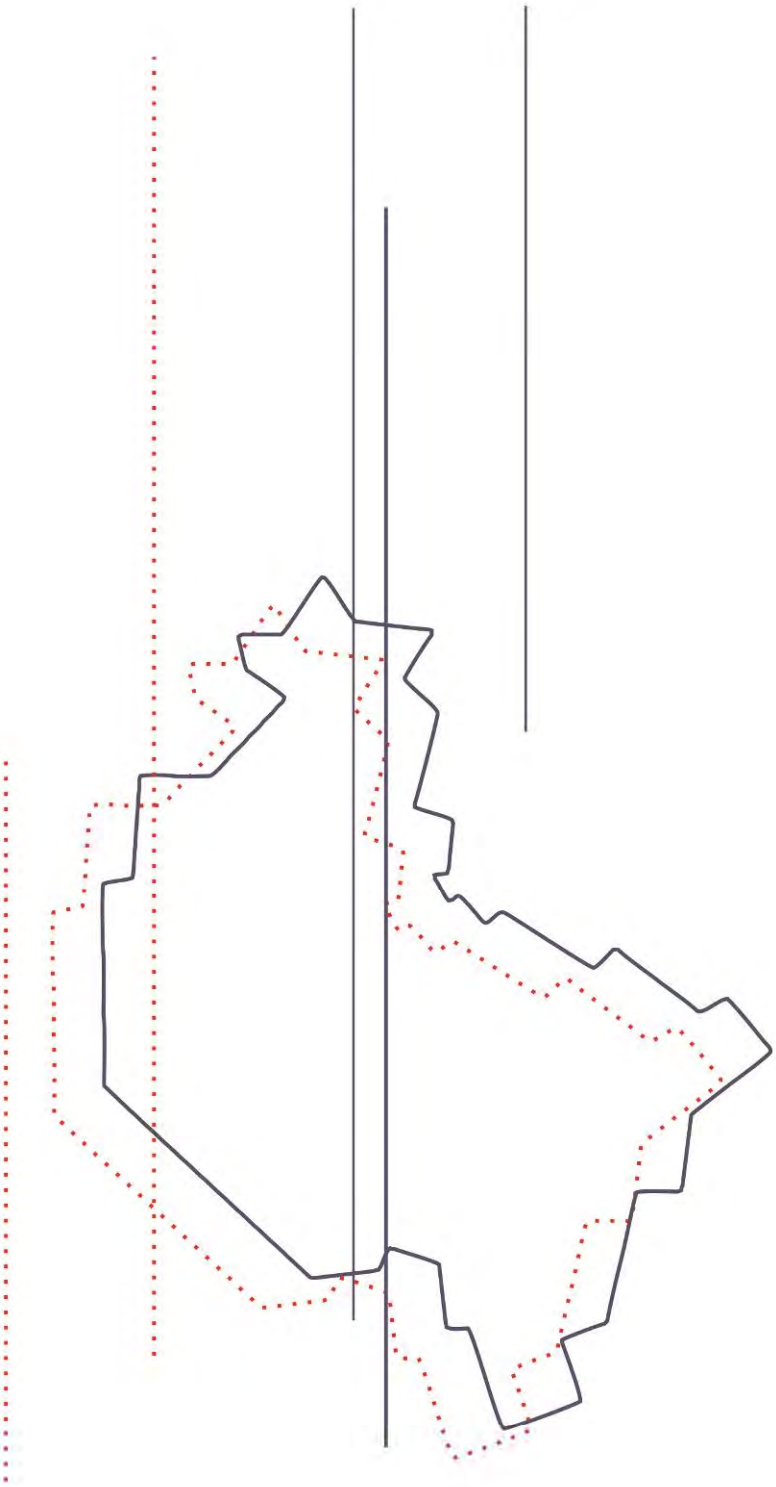
1. KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ 76
2. OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH 85
3. KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO 91
4. OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWÓJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI 95
5. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA 106
6. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA 110
7. ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 116
8. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM 121

V. TERYTORIALIZACJA POLITYKI ROZWOJU 131
1. MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE 133
1.1. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO – POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY 133
1.2. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA REGIONALNEGO – AGLOMERACJA KALISKO-OSTROWSKA 133
1.3. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – GNIEZNO 138
1.4. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – KONIN 142
1.5. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – LESZNO 146
1.6. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – PIŁA 150
2. WIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY 154
3. OBSZARY FUNKCJONALNE SZCZEGÓLNEGO ZJAWISKA W SKALI REGIONALNEJ 158
3.1. POŁUDNIOWO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY 158
3.2. PÓŁNOCNO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY 161
3.3. WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY 164
4. POZOSTAŁE OBSZARY INTERWENCJI 167
4.1. OŚRODKI LOKALNE 167
4.2. OBSZARY WIEJSKIE UCZESTNICZĄCE W PROCESACH ROZWOJOWYCH 167
4.3. OBSZARY WIEJSKIE WYMAGAJĄCE WSPARCIA PROCESÓW ROZWOJOWYCH 169
4.4. OBSZARY OCHRONY GLEB DLA CELÓW PRODUKCJI ROLNEJ 170
4.5. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI W SKALI DORZECZY 171
4.6. OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO 173
4.7. OBSZARY OCHRONY KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH 174
4.8. OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ZASOBÓW WODNYCH 176
4.9. OBSZARY O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH 177
4.10. MIASTA I INNE OBSZARY TRACĄCE DOTYCHCZASOWE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE 178
4.11. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG WARUNKUJĄCYCH MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE 179
4.12. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ DO OŚRODKÓW WOJEWÓDZKICH 179

VI. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM 185

VII. ZAŁĄCZNIKI 207
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE 207
2. KOMUNIKACJA 277
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 285
4. TERENY ZAMKNIĘTE 291
5. OBSZARY TERYTORIALIZACJI POLITYKI ROZWOJU 294

VIII. LITERATURA 303

WIELKOPOLSKA 2020+

WPROWADZENIE

I. WPROWADZENIE

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie stanowi jedno z najistotniejszych zadań samorządu regionalnego. Jednym z podstawowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju regionu jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Dokument ten określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Plan województwa wypełnia poziom pośredni pomiędzy koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju a studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Dokument ten, wspólnie ze strategią, stanowi integralny element systemu planowania rozwoju regionu, pełniąc rolę koordynacyjną wobec wszystkich podejmowanych przedsięwzięć.

Zmieniające się uwarunkowania, potrzeby i możliwości kształtowania polityki przestrzennej województwa stanowią podstawę dla określania kierunków zagospodarowania przestrzennego regionu, stąd niezwykle istotnym aspektem jest zachowanie ich aktualności.

W ostatnich latach na szczeblu krajowym i wojewódzkim rozpoczęto proces wdrażania nowego modelu zarządzania rozwojem kraju, opartego na planowaniu strategicznym o zróżnicowanych horyzontach czasowych. Kluczowym elementem nowego systemu stało się uspójnienie planowania społeczno-gospodarczego z planowaniem przestrzennym, wyrażające się formułowaniem celów i kierunków rozwoju uwzględniającym ich wymiar terytorialny. W efekcie pojawiły się nowe dokumenty strategiczne, programowe i planistyczne, których ustalenia wpłynęły na sposób kształtowania zagospodarowania przestrzennego całego kraju i poszczególnych województw. Wśród nich wskazać należy przede wszystkim Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) [139] oraz Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147]. Dokumenty te wyznaczyły nowe cele polityki rozwoju kraju i regionu w perspektywie najbliższych lat, a także określiły ramy dla planowania funkcjonalnego, delegując jednocześnie jego wdrożenie poprzez plan zagospodarowania przestrzennego województwa.

Tym samym, dla zapewnienia aktualności wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa, dostosowania ich do nowych celów rozwoju kraju i regionu oraz określenia obszarów terytorializacji polityki rozwoju, konieczne stało się przyjęcie nowego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+.

Dokument określa najistotniejsze uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego województwa, model rozwoju przestrzennego, politykę przestrzenną i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, obejmujące wszystkie zagadnienia istotne dla planowania przestrzennego.

Nowym wymiarem polityki przestrzennej jest wprowadzenie planowania funkcjonalnego na obszarach charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwoju. Wyznaczenie granic obszarów funkcjonalnych oraz określenie zasad ich zagospodarowania służyć będzie przede wszystkim koordynacji działań podejmowanych przez różne podmioty na obszarach występowania szczególnych zjawisk i problemów przestrzennych.

Podstawowym celem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ jest stworzenie podstaw dla zachowania lub przywracania ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju Wielkopolski.

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawę prawną sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ stanowi:

1) art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 486), zgodnie z którym samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie zagospodarowania przestrzennego;

2) art. 38 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945), zgodnie z którym organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa.

Prace nad projektem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ zostały poprzedzone podjęciem Uchwały Nr 3402/2013 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia Okresowej oceny Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Na podstawie wyników dokonanego przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowanego raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz oceny aktualności ustaleń w świetle zapisów dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych przyjętych na szczeblu krajowym i wojewódzkim, Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XLV/873/14 z dnia 26 maja 2014 r. przystąpił do sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

2. ZAKRES OPRACOWANIA

Zakres przestrzenny

Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ obejmuje obszar województwa wielkopolskiego w granicach administracyjnych. W dokumencie uwzględniono ponadto powiązania przyrodnicze, osadnicze, komunikacyjne i infrastrukturalne z województwami sąsiednimi.

Zakres czasowy

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie określa terminu obowiązywania planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Jednocześnie w art. 39a wskazano, że w celu zapewnienia spójności plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, w zakresie, w jakim aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa.

W związku z powyższym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ przyjmuje się horyzont czasowy zbieżny ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] wyznaczającą cele rozwojowe do 2020 roku, a także długookresowy horyzont czasowy do 2030 roku wynikający z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) [139].

Zakres rzeczowy

Zakres rzeczowy Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wynika z art. 39 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z ust. 3 w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określa się w szczególności:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych,
- system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz, w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Jednocześnie, w myśl art. 39 ust. 4 i 5, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, o której mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1, oraz programy,

o których mowa w art. 48 ust. 1, a także umieszcza się te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w ust. 3 pkt 3, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Pomimo braku szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49d ust. 5 i 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, biorąc pod uwagę wskazanie w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 Poznania jako metropolii, w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ jako obszar o znaczeniu ponadregionalnym określa się jedynie Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny. Dodatkowo wskazano obszary funkcjonalne, na których występują szczególne zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub konflikty przestrzenne o istotnym znaczeniu dla prowadzenia polityki przestrzennej w skali regionalnej i ponadlokalnej, a także pozostałe obszary interwencji wskazane w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147].

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ nie określono natomiast rekomendacji i wniosków wynikających z audytu krajobrazowego, który zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774 ze zmianami), powinien zostać uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

3. CHARAKTER I FUNKCJE PLANU

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ stanowi dokument komplementarny i spójny ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147]. Rolą dokumentu jest realizacja wymiaru terytorialnego strategicznych celów rozwoju województwa poprzez wskazanie przestrzennego rozmieszczenia obszarów realizacji celów strategicznych i operacyjnych, z uwzględnieniem aspektów ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa politykę przestrzenną, kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz obszary realizacji zadań inwestycyjnych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ pełni następujące funkcje:

1) **koordynacyjną** – integruje polityki przestrzenne szczebla krajowego i regionalnego oraz kierunki, działania i zadania wynikające ze strategii województwa, regionalnych programów sektorowych i zamierzeń inwestycyjnych poszczególnych podmiotów, a także wskazuje rozwiązania planistyczne dla realizacji strategicznych celów rozwojowych województwa;
2) **regulacyjną** – określa kierunki zagospodarowania przestrzennego, zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiące warunek uzgodnienia dokumentów planistycznych szczebla lokalnego;
3) **kreacyjną** – określa model rozwoju przestrzennego województwa i najważniejsze elementy docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej;
4) **informacyjną** – zawiera kompleksowe informacje o uwarunkowaniach i kierunkach zagospodarowania przestrzeni województwa, zwracając szczególną uwagę na zjawiska i zdarzenia istotne dla regionalnego planowania przestrzennego, niezbędne do uwzględnienia na poziomie lokalnym;
5) **promocyjną** – określa politykę przestrzenną wskazującą priorytety działań rozwojowych, w tym wspierających podejmowanie inicjatyw gospodarczych i społecznych.

4. SKUTKI PRAWNE

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ jest dokumentem określającym politykę przestrzenną samorządu regionalnego, uwzględniającą ustalenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK 2030) [139] oraz zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, wskazując obszary, na których przewiduje się ich realizację.

Plan województwa nie jest aktem prawa miejscowego i nie narusza uprawnień samorządów gminnych w zakresie miejscowego planowania przestrzennego. Dokument jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącym ograny i jednostki organizacyjne samorządu województwa, natomiast nie stanowi on podstawy prawnej dla decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji.

W celu koordynacji krajowej, regionalnej i lokalnej polityki przestrzennej ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa muszą być uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, których nie może naruszać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

5. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE REGIONALNYM

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa politykę przestrzenną realizującą wymiar terytorialny celów Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] oraz określa ramy dla realizacji zadań inwestycyjnych określonych w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ pozostaje w spójności ze wszystkimi strategiami, programami rozwoju szczebla krajowego i regionalnego oraz zamierzeniami inwestycyjnymi podmiotów publicznych w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego w perspektywie średnio- i długookresowej.

Realizacja polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym prowadzona będzie poprzez działania samorządu województwa polegające w szczególności na:

1) określeniu preferencji dla zróżnicowanych form rozwoju społeczno-gospodarczego;
2) wdrożeniu zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu;
3) zabezpieczeniu możliwości realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zwłaszcza w zakresie systemów transportowych i infrastrukturalnych;
4) uwzględnieniu wymagań wynikających z potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego.

Dla uszczegółowienia polityki przestrzennej samorządu województwa dotyczącej wybranych obszarów i aspektów planowania regionalnego określa się następujące działania planistyczne:

1) sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
2) sporządzenie opracowań studialnych zagospodarowania przestrzennego w szczególności dla: miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych (Gniezna, Konina, Leszna, Piły), Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego, Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego;
3) opracowanie audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego.

6. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa konieczność zachowania zgodności dokumentów planistycznych poziomu lokalnego z opracowaniami wyższego szczebla, stąd wskazuje się na konieczność sukcesywnego dostosowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+.

Aktualizacja dokumentów planistycznych wymagać będzie współpracy samorządu województwa z samorządami gmin w zakresie:

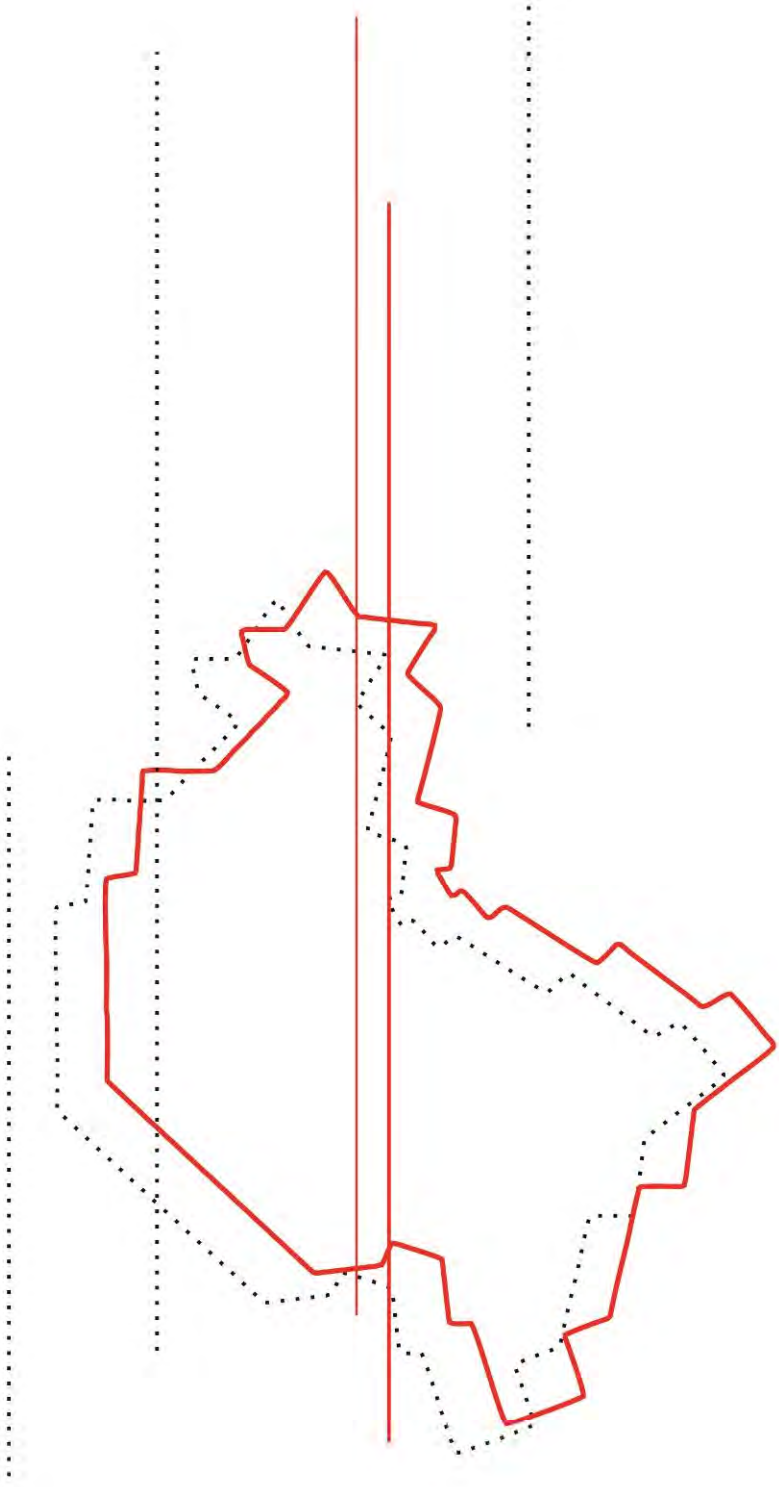
1) sporządzania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
2) wprowadzania inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ do dokumentów planistycznych szczebla lokalnego;
3) wprowadzania zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych ustalonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ do dokumentów planistycznych szczebla lokalnego;
4) wspierania inwestycyjnych i pozainwestycyjnych działań samorządów lokalnych w realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym istotne dla zachowania ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju całego regionu. Ponadto dokument określa zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych, stanowiące uszczegółowienie kierunków zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru województwa. Ustalenia te powinny zostać uwzględnione w dokumentach planistycznych szczebla lokalnego.

Ze względu na skalę opracowania dokumentu informacje przedstawione na planszach tematycznych nie stanowią ustaleń wiążących w zakresie szczegółowej lokalizacji poszczególnych działań w przestrzeni. Lokalizacje poszczególnych elementów wymagają doprecyzowania na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacje planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ mają charakter orientacyjny, wskazany poprzez określenie punktów, które inwestycje mają połączyć. Ustalanie szczegółowej lokalizacji inwestycji celu publicznego należy do zakresu działania samorządu lokalnego oraz innych organów na podstawie przepisów odrębnych.

W odniesieniu do inwestycji celu publicznego, które nie zostały ujęte w zapisach dokumentu, dopuszcza się ich lokalizację na obszarze województwa wielkopolskiego przy zachowaniu działań eliminujących, ograniczających lub kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania i skutki planowanych przedsięwzięć oraz łagodzących kolizje z docelowymi funkcjami terenów.

WIELKOPOLSKA 2020+

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

II. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PLANISTYCZNYCH

1.1. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) [139] jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym w zakresie zagospodarowania przestrzennego. KPZK 2030 przedstawia wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat. Dokument określa cele i kierunki polityki zagospodarowania Polski, zawiera zasady i mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ na przestrzeń Polski.

W dokumencie zaproponowano nowe ujęcie problematyki przestrzennego zagospodarowania kraju. Przede wszystkim zerwano z dotychczasowym podziałem planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego na wszystkich poziomach zarządzania. Wprowadzono współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, a tym samym związano planowanie strategiczne z programowaniem działań w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W Koncepcji określono także konieczne działania legislacyjne i instytucjonalne dla wzmocnienia efektywności systemu planowania przestrzennego i działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

KPZK 2030 proponuje nowe, zintegrowane podejście do zagadnień rozwoju kraju. Zgodnie z ustaleniami dokumentu *„przestrzeń kraju widziana jest jako obszar różnicowania przebiegu i efektów procesów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i kulturowych*". Ze względu na znaczną niezależność tych procesów w stosunku do istniejących struktur administracyjnych w KPZK 2030 odstąpiono w ramach polityki przestrzennej *„od tradycyjnie definiowanych obszarów interwencji (...) na rzecz zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym*". To założenie stało się podstawą do wprowadzenia nowej kategorii planistycznej, jaką stanowią obszary funkcjonalne.

Dokument zakłada *„istotną zmianę akcentów, odchodząc od koncepcji polskiego terytorium jako zwornika między Wschodem i Zachodem na rzecz silniejszego akcentowania znaczenia uwarunkowań przestrzennych dla wykorzystania endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju*". Zaproponowana zmiana podejścia do zagadnienia rozwoju kraju jest wynikiem intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej, potrzeby ich wzmacniania i kreowania sieci powiązań pomiędzy głównymi miastami Polski. Odejście od modelu pasm na rzecz *„modelu sieci powiązań funkcjonalnych krajowych ośrodków wzrostu połączonych z europejską siecią metropolii*" oznacza objęcie procesami rozwojowymi całego obszaru kraju, przy jednoczesnej ich koncentracji w największych miastach.

Na podstawie powyższych założeń w Koncepcji nakreślono wizję przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku: „***Polska w roku 2030 to kraj o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowany, sprawnie zarządzany i bezpieczny. Stan ten jest rezultatem procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i cywilizacyjnych. Odzwierciedla także reakcje polityki rozwoju na długookresowe wyzwania na bieżące uwarunkowania rozwoju o charakterze koniunkturalnym. Polska w 2030 roku daje szansę rozwoju poszczególnym obywatelom, strzeże ich interesów, jest wiarygodnym i aktywnym partnerem w stosunkach międzynarodowych***". Polskę w 2030 roku cechuje spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna, a *„silne regiony, których rozwój oparty jest na endogenicznym potencjale i przewagach konkurencyjnych, kreują ogólnokrajowe impulsy rozwojowe, przyczyniając się do osiągania celów ogólnych polityki regionalnej i przestrzennej*". Przedstawiona w KPZK 2030 wizja opiera się na pięciu pożądanych cechach polskiej przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym.

KPZK 2030 formułuje cel strategiczny i cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Celem strategicznym jest „***efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie***". W KPZK 2030 sformułowano także sześć celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.

a) Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną, przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;
b) Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
c) Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
d) Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
e) Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
f) Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Cele wraz z odpowiednimi instrumentami powinny zapewnić realizację wizji przestrzennego zagospodarowania Polski 2030.

Uwarunkowania dla planowania regionalnego

Koncepcja wprowadza szereg ustaleń zwiększających znaczenie i rolę planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Planowane jest przede wszystkim wprowadzenie zintegrowanego, spójnego i hierarchicznego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Hierarchiczny system będzie zbudowany z elementów wzajemnie się uzupełniających.

Zgodnie z ustaleniami Koncepcji, na poziomie wojewódzkim plan zagospodarowania, wraz ze strategią, stanowić będzie integralny element systemu planowania rozwoju województwa. Dokumenty te pełnić będą funkcję koordynacyjną wobec wszystkich podejmowanych przedsięwzięć. Oba dokumenty będą uwzględniały plany i strategie dla obszarów funkcjonalnych poziomu krajowego, makroregionalnego, regionalnego. Konieczne będzie zharmonizowanie trybu przygotowania i zawartości dokumentów dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego – strategii rozwoju województwa – oraz przestrzennego – planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Dokumenty te zawierać będą również obowiązujące wytyczne dla gmin.

Obszary funkcjonalne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wprowadza do systemu planowania przestrzennego kategorię obszarów funkcjonalnych. Nowe podejście terytorialne charakteryzuje się *„ukierunkowaniem na wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów określonych funkcjonalnie, integracją działań publicznych w wymiarze przestrzennym oraz wielopoziomowym systemem zarządzania*". Założeniem KPZK 2030 jest kierowanie podobnego zestawu działań o charakterze zintegrowanym do obszarów charakteryzujących się wspólnymi cechami geograficznymi – społeczno-gospodarczymi i przestrzennymi. Te obszary nazwano właśnie obszarami funkcjonalnymi.

Zgodnie z ustaleniami Koncepcji zbiór obszarów funkcjonalnych jest zbiorem otwartym. Liczba i zasięg geograficzny takich obszarów zależy od celu, jakiemu delimitacja ma służyć. Dla realizacji KPZK 2030 wyznaczono obszary funkcjonalne, które będą delimitowane na różnych poziomach zarządzania – krajowym, regionalnym, funkcjonalnym. Z wyjątkiem obszarów obejmujących więcej niż jedno województwo lub strategicznych z punktu widzenia funkcjonowania kraju, delimitacja obszarów funkcjonalnych odbywać się będzie przede wszystkim na poziomie regionalnym lub lokalnym.

1.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020

Cele polityki rozwoju województwa

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] jest jednym z trzech podstawowych dokumentów, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Strategia rozwoju województwa stanowi punkt odniesienia dla wszelkich działań rozwojowych na terenie Wielkopolski. Stanowi podstawę do przygotowania regionalnego programu operacyjnego, strategii sektorowych, długofalowych planów określających kierunki działań oraz pozostałych dokumentów politycznych i programowych na poziomie regionalnym.

SRWW 2020 określa cele i kierunki, które mają zostać osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Strategia definiuje zadania własne samorządu województwa, obejmując swym zakresem jego kompetencje oraz możliwości wpływania na zachowania innych podmiotów w granicach funkcjonalnych województwa. Zgodnie z ustaleniami SRWW 2020 pojęcie „województwo" należy rozumieć szerzej – nie jako jednostkę administracyjną, ale jako terytorium z jego układem funkcjonalnym.

Celem generalnym SRWW 2020 jest „***Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju***".

Na potrzeby realizacji SRWW 2020 przyjęto następujące cele strategiczne:

a) Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
b) Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
c) Lepsze zarządzanie energią,
d) Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
e) Zwiększenie spójności województwa,
f) Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
g) Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
h) Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
i) Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Uzyskanie optymalnego stopnia uporządkowania bądź zmian, jakie dokonały się w dokumentach strategicznych, wymusiło przyjęcie zmodyfikowanej struktury i nowego sformułowania celów Strategii. W zaktualizowanym dokumencie nie było już potrzeby wyznaczania celów o różnej perspektywie czasowej. Tak przyjęty schemat pozwolił na zróżnicowanie dokumentu z podziałem na cel generalny, cele strategiczne oraz cele operacyjne z perspektywą do 2020 r. Dokument wskazuje strategiczne sektory gospodarki oraz obszary strategicznej interwencji, między innymi w ramach obowiązku terytorialnego ukierunkowania celów. Uzyskanie jak największej efektywności realizacji celów określonych w Strategii wymaga sformułowania wspólnej dla nich płaszczyzny. Poszczególne cele nie mogą być częścią lub całością wypadkowej, lecz muszą realizować „wspólny cel nadrzędny, a ich łączna realizacja winna być źródłem synergii".

Obszary realizacji celów operacyjnych

Istotnym założeniem zaktualizowanej Strategii jest terytorialny wymiar celów. Wynika on przede wszystkim z obowiązku prawnego, jak i z nowych standardów planowania przestrzennego zarówno na poziomie krajowym i wspólnotowym. W związku z budową nowego modelu zarządzania rozwojem, powstają dokumenty strategiczne, w których poszczególne cele przypisywane są do określonych typów terytoriów. Skuteczne korzystanie ze środków wspólnotowych, a także krajowych, wymaga powiązania części celów strategii rozwoju województwa z określonymi typami obszarów.

Strategia rozwoju województwa identyfikuje różnego rodzaju typy obszarów interwencji, przypisując im część celów operacyjnych, które zgodnie z założeniami KPZK 2030 powinny zostać zdefiniowane w strategii województwa, a delimitacji obszaru należy dokonać w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Strategia nie określa w sposób jednoznaczny, a tym samym nie klasyfikuje poszczególnych typów obszarów. Poszczególne cele operacyjne dotyczą całego województwa, wskazują preferencje na określonych typach obszarów lub adresowane są wyłącznie do określonych typów obszarów, wymienionych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony, Miasta, Obszary

Wiejskie, jako „Obszary Strategicznej Interwencji" (OSI) oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, jako „obszary funkcjonalne". „Dla potrzeb terytorializacji celów strategii nie tworzono nowej, własnej klasyfikacji typów obszarów, wykorzystano klasyfikacje obszarów funkcjonalnych KPZK oraz Obszarów Strategicznej Interwencji KSRR".

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 określa obszary stanowiące preferowane lub wyłączne przestrzenie realizacji wybranych celów operacyjnych. Pozostałe cele mają charakter horyzontalny, co oznacza, że na etapie Strategii nie określa się dla nich preferencji terytorialnych.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

2.1. POWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE

Międzynarodowe szlaki transportowe

Województwo wielkopolskie położone jest w zasięgu głównych szlaków transportowych o znaczeniu międzynarodowym.

Przez obszar województwa przebiegają drogi kołowe objęte Umową europejską o głównych drogach ruchu międzynarodowego (AGR): E30 (A2) Cork – Londyn – Haga – Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Omsk, E67 (S8) Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa – Wrocław – Hradec Kralove – Praga i E261 (S5) Świecie – Poznań – Wrocław [150].

Wielkopolska leży ponadto na przecięciu głównych szlaków kolejowych objętych Umową europejską o głównych międzynarodowych liniach kolejowych (AGC): nr E20 (nr 3) Ostenda – Bruksela – Hanower – Berlin – Poznań – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Omsk – Irkuck – Władywostok – Pietropawłowsk i E59 (nr 271 i 351) Malmo/Ystad – Świnoujście/Szczecin – Poznań – Wrocław – Opole – Chałupki. Spośród linii wskazanych w umowie AGC, linie kolejowe najważniejsze dla transportu multimodalnego: nr C-E20 (nr 3) Kunowice – Poznań – Warszawa – Terespol i C-E65 (nr 131) Gdynia – Gdańsk – Bydgoszcz – Katowice – Zebrzydowice zostały dodatkowo objęte Umową europejską o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących (AGTC) [151].

Ważnym elementem systemu komunikacyjnego województwa jest rzeka Noteć stanowiąca potencjał dla rozwoju sieci śródlądowych dróg wodnych. Europejskie porozumienie o głównych śródlądowych drogach wodnych o znaczeniu międzynarodowym (AGN) wyznaczyło w północnej części regionu drogę wodną E70 (Rotterdam – Enschede – Magdeburg – Berlin – Bydgoszcz – Elbląg – Kaliningrad – Kłajpeda (w granicach województwa przebiegającą Notecią Dolną) [10].

Transeuropejska Sieć Transportowa

Najważniejsze obiekty infrastruktury transportowej województwa zostały włączone do Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T). Jest to ogólnoeuropejska sieć łączącą wszystkie regiony Unii Europejskiej i obejmująca wszystkie rodzaje transportu. TEN-T ma dwupoziomową strukturę:

a) sieć bazową w Wielkopolsce tworzą: linia kolejowa nr 3 (E20, C-E20), 131 (C-E65), 271 (E59), 351 (E59), planowana linia Kolei Dużych Prędkości (Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław), autostrada A2 (E30), droga ekspresowa S8 (E67), Port lotniczy Poznań – Ławica, terminal kolejowo-drogowy – Poznań oraz węzeł miejski – Poznań;

b) sieć kompleksową składającą się z sieci bazowej oraz uzupełniających ją obiektów: linii kolejowej nr 353, planowanej linii Kolei Dużych Prędkości (Poznań – granica państwa) oraz dróg ekspresowych S5 (E261), S10, S11 [131].

Korytarze transportowe

Wielkopolska położona jest ponadto na przecięciu dwóch korytarzy transportowych wyznaczonych w ramach sieci bazowej TEN-T:

c) korytarza Bałtyk – Adriatyk prowadzącego od portów w Gdańsku i Gdyni oraz w Szczecinie i Świnoujściu, przez Republikę Czeską, Słowację i Austrię do portów położonych nad Adriatykiem w Koprze, Trieście, Wenecji i Rawennie (w granicach województwa korytarz tworzą linie kolejowe nr 271, 351 i 131, Port Lotniczy Poznań – Ławica oraz terminal kolejowo-drogowy – Poznań),

d) korytarza Morze Północne – Bałtyk, rozciągającego się od portów nad Morzem Północnym w Antwerpii, Rotterdamie, Amsterdamie, Hamburgu i Bremie przez Polskę do portów państw bałtyckich w Kłajpedzie, Windawie, Rydze, Tallinie i Helsinkach (w granicach województwa w ciągu korytarza znajduje się linia kolejowa nr 3, autostrada A2, Port Lotniczy Poznań – Ławica, terminal kolejowo-drogowy – Poznań oraz odcinek planowanej Kolei Dużych Prędkości Warszawa – Łódź – Poznań).

Sieci tranzytowe

Przez obszar województwa wielkopolskiego przebiega północna nitka gazociągu tranzytowego DN 1400 „Jamał" stanowiąca część Systemu Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa (z Rosji, z półwyspu Jamał, poprzez Białoruś i Polskę do Europy Zachodniej) wraz z najważniejszymi obiektami zlokalizowanymi na jej przebiegu, tj. tłocznią gazu w Przyborowie (gmina Szamotuły), a także systemową stacją regulacyjno-pomiarową w Długiej Goślinie (gmina Murowana Goślina) oraz węzłem rozliczeniowym w Zębowie (gmina Lwówek), powiązanym z układem krajowym gazociągów wysokiego ciśnienia.

Przez środkową część regionu równoleżnikowo przebiega ropociąg tranzytowy „Przyjaźń", który nie jest jednak bezpośrednio związany z gospodarką regionu. Obejmuje on dwa odcinki: wschodni (łączący Bazę Zbiornikową w Adamowie przy granicy z Białorusią z Bazą Surowcową w Płocku) i zachodni (łączący Bazę Surowcową w Płocku z bazą ropy naftowej zlokalizowaną w Schwedt, z której surowiec płynie do dwóch niemieckich rafinerii – PCK Raffinerie GmbH Schwedt oraz TOTAL Raffinerie Mitteldeutschland GmbH w Spergau),

Powiązania o znaczeniu międzynarodowym realizowane są również przez wybrane linie elektroenergetyczne 400 kV: Plewiska – Krajnik – Vierraden, Plewiska – Kromolice – Ostrów – Pasikurowice – Czarna – Mikułowa – Hagenverder.

2.2. POWIĄZANIA MIĘDZYREGIONALNE

Powiązania jednostek osadniczych

Powiązania sieci osadniczej Wielkopolski z obszarami położonymi w sąsiednich regionach wynikają przede wszystkim z uwarunkowań historycznych związanych z dawnymi podziałami administracyjnymi i przynależnością państwową oraz potencjału społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów.

Największy zasięg oddziaływania posiada Poznań oraz miasta położone w bliskim sąsiedztwie granic województwa: Gniezno, Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Konin, Leszno i Piła, których zakres obsługi wykracza poza granice województwa. Miasta te pełnią istotną rolę w hierarchii sieci osadniczej kraju i regionu, a dzięki swemu położeniu i dobrej dostępności komunikacyjnej, posiadają często większe znaczenie dla obsługi ludności terenów gmin zlokalizowanych w sąsiednich regionach niż największe ośrodki miejskie.

Powiązania środowiska przyrodniczego

Wielkopolskę przecinają pasmowo wielkie formy geomorfologiczne przechodzące na obszar sąsiednich województw. Przez obszar województwa równoleżnikowo przebiegają: Pradolina Warszawsko-Berlińska (Warciańsko-Odrzańska) w części centralnej oraz Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (Noteci-Warty) w części północnej, połączone przełomowym odcinkiem rzeki Warty między Śremem a Obornikami [33].

Wielkopolska dzieli z województwami ościennymi obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną prawną. Obejmują one Drawieński Park Narodowy położony na pograniczu z województwem lubuskim i zachodniopomorskim, Pszczewski i Przemęcki Park Krajobrazowy położony na pograniczu z województwem lubuskim oraz Park Krajobrazowy Doliny

Baryczy zlokalizowany na pograniczy z województwem dolnośląskim. Granice województwa przecinają także obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000 [16]. Ponadto przez obszar Wielkopolski przebiegają lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym [30].

Na stan czystości rzek Wielkopolski istotny wpływ mają zanieczyszczenia wód powierzchniowych wprowadzane do rzek poza granicami województwa, w szczególności Warty i Neru, spływające z obszaru województwa łódzkiego, Noteci – z województwa kujawsko-pomorskiego, Prosny – z województwa łódzkiego i opolskiego oraz Gwdy – z województwa zachodniopomorskiego. Jednocześnie odbiorcą zanieczyszczeń wód z obszaru Wielkopolski jest województwo lubuskie i zachodniopomorskie. Gospodarowanie wodami odbywa się w granicach hydrograficznych dorzeczy, a nie w obrębie granic administracyjnych województw [23].

Wielkopolska współdzieli z województwami sąsiednimi obszary wodonośne w postaci głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), charakteryzujące się wysoką zasobnością i dużymi walorami użytkowymi [7] [8].

Granice regionalne przekraczają także złoża objęte własnością górniczą, a w szczególności kopalin energetycznych – złóż gazu ziemnego (na granicy z województwami: dolnośląskim i lubuskim) i złóż węgla brunatnego (na granicy z województwami: kujawsko-pomorskim i łódzkim) oraz kopalin chemicznych – złóż soli kamiennej i potasowo-magnezowej (na granicy z województwami: kujawsko-pomorskim i łódzkim) [56]. Uwarunkowania geologiczne wskazują na możliwość występowania złóż gazu ziemnego i ropy naftowej w całej południowo-zachodniej Wielkopolsce, stanowiącej część struktury geologicznej, obejmującej również województwa: lubuskie, dolnośląskie, opolskie i łódzkie.

Ważnym uwarunkowaniem międzyregionalnym jest ponadto występowanie wód termalnych i leczniczych o wyjątkowo korzystnych parametrach użytkowych w paśmie ciągnącym się przez Wielkopolskę w układzie północny zachód – południowy wschód, wkraczając na obszary województwa lubuskiego i zachodniopomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego i łódzkiego [22].

Powiązania komunikacyjne

Wielkopolskę charakteryzuje zróżnicowana liczba drogowych powiązań międzyregionalnych wynikająca z układu istniejącej sieci drogowej.

Kluczową rolę odgrywają drogi krajowe o najwyższej klasie technicznej: autostrada A2 stanowiąca najważniejszy ciąg komunikacyjny realizujący powiązania z województwem lubuskim i łódzkim, droga ekspresowa S8 łącząca południowe krańce Wielkopolski z województwem dolnośląskim i województwem łódzkim oraz istniejące i realizowane odcinki drogi ekspresowej S5 zapewniające docelowe połączenia z województwem kujawsko-pomorskim i dolnośląskim. Brak jest natomiast powiązań tej rangi z województwem zachodniopomorskim, pomorskim i opolskim. Pozostałe drogi krajowe i wojewódzkie zapewniają powiązania ze wszystkimi ościennymi regionami, jednak ze względu na istniejące parametry techniczne posiadają one ograniczoną przepustowość.

Promienisty układ linii kolejowych rozchodzących się ze stolicy województwa zapewnia powiązania Wielkopolski z sąsiednimi regionami. Wśród najważniejszych wymienić należy magistralne linie kolejowe: nr 3 – z województwem lubuskim i łódzkim, nr 131 – z województwem kujawsko-pomorskim i łódzkim, nr 271 – z województwem dolnośląskim, nr 351 – poprzez województwo lubuskie z województwem zachodniopomorskim. Uzupełnieniem linii magistralnych są pierwszorzędne linie kolejowe o znaczeniu państwowym, zapewniające połączenia Wielkopolski poprzez linie kolejowe: nr 14 – z województwem łódzkim, lubuskim i dolnośląskim, nr 18 – z województwem kujawsko-pomorskim, nr 203 – z województwem lubuskim, nr 272 – z województwem opolskim, nr 353 – z województwem kujawsko-pomorskim oraz nr 355 – z województwem dolnośląskim.

Korzystny układ dróg wodnych zapewnia natomiast powiązania województwa wielkopolskiego z województwem lubuskim i kujawsko-pomorskim poprzez Noteć Dolną, Wartę i Kanał Ślesiński.

Powiązania infrastrukturalne

Istniejący układ sieci elektroenergetycznych najwyższych (400 kV i 220 kV) i wysokich (110 kV) napięć, składający się na Krajowy System Przesyłowy i Dystrybucyjny, umożliwia wyprowadzenie energii elektrycznej z Zespołu Elektrowni Pątnów Adamów Konin do innych regionów oraz jej dostarczenie z pozostałych elektrowni znajdujących się na terenie kraju. Na terenie Wielkopolski wśród najważniejszych powiązań systemu elektroenergetycznego wymienić należy:

a) 4 połączenia liniowe 400 kV (Ostrów – Trębaczew, Ostrów – Rogowiec, Ostrów – Pasikurowice, Krajnik – Plewiska),

b) 9 połączeń liniowych 220 kV (Piła Krzewina – Żydowo, Pątnów – Włocławek, Pątnów – Podolszyce, Leszno Gronowo – Polkowice, Konin – Sochaczew, dwutorowa Pątnów – Jasiniec, Adamów – Zgierz, Adamów – Pabianice, Plewiska – Polkowice) oraz 25 połączeń liniowych 110 kV.

W granicach województwa zlokalizowane są elementy magistralnego systemu gazu ziemnego wysokometanowego obejmującego magistralę południową na trasie Jarosław – Podgórska Wola – Tworzeń – Odolanów, układ zasilania centralnej Polski na trasie Hołowczyce – Rembelszczyzna – Gustorzyn – Odolanów oraz układ zasilania północno–zachodniej Polski na trasie Odolanów – Lwówek – Police, a także części systemu przesyłowego gazu ziemnego zaazotowanego. Systemy gazociągowe łączą obszary województwa lubuskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego.

Przez Wielkopolskę przebiegają ponadto rurociągi produktowe paliw płynnych relacji Płock – Baza Paliw Płynnych Rejowiec oraz Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław stanowiące powiązania z województwem mazowieckim, kujawsko-pomorskim i dolnośląskim.

Przez granice województwa przechodzą połączenia 4 linii radiowych łączące ze sobą stacje nadawcze i odbiorcze znajdujące się na terenie Wielkopolski i województw ościennych: Bolewice – Jemiołów (lubuskie), Czarnków – Rusinowo (zachodniopomorskie), Chełmce – Zygry (łódzkie) oraz Chojna – Trzeciewiec (kujawsko-pomorskie).

Powiązania międzyregionalne dotyczą także funkcjonowania III, VIII, IX i X Regionu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi (RGOK), których zakres obsługi łączy wybrane gminy województwa wielkopolskiego, lubuskiego, dolnośląskiego i łódzkiego.

3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Województwo wielkopolskie obejmuje obszar 29 826 tys. km^2 i pod względem powierzchni zajmuje drugie miejsce w kraju (po województwie mazowieckim). Region położony jest w środkowo-zachodniej części Polski i graniczy z województwami: pomorskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim, opolskim, dolnośląskim, lubuskim i zachodniopomorskim. Stolicą województwa wielkopolskiego jest Poznań.

Struktura administracyjna województwa wielkopolskiego obejmuje 35 powiatów, w tym 4 powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu: Poznań, Kalisz, Konin, Leszno) i 31 powiatów ziemskich, oraz 226 gmin, w tym: 19 gmin miejskich, 94 gminy miejsko-wiejskie i 113 gmin wiejskich. W ostatnich latach cztery miejscowości wiejskie uzyskały status miasta, a tym samym gminy wiejskie stały się gminami miejsko-wiejskimi. Są nimi: Dobrzyca (od 1 stycznia 2014 r.), Chocz (od 1 stycznia 2015 r.), Jaraczewo (od 1 stycznia 2016 r.) i Opatówek (od 1 stycznia 2017 r.).

3.1. SIEĆ OSADNICZA

Dobrze rozwinięty układ sieci osadniczej

Sieć osadniczą województwa tworzy 5 556 miejscowości, w tym: 113 miast, 4 348 wsi i 1 106 pozostałych jednostek (2017). Ich rozmieszczenie przestrzenne na obszarze województwa charakteryzuje się dość dużą regularnością, Zróżnicowanie wewnątrzregionalne wynika z historycznych procesów kształtowania sieci osadniczej i odznacza się występowaniem większej liczby miejscowości we wschodniej części regionu i mniejszą liczbą jednostek w północnej Wielkopolsce. Poznań, będący największym miastem regionu, położony jest w centralnej części regionu, natomiast pozostałe najważniejsze ośrodki miejskie zlokalizowane są w odległości od 50 do 100 km od stolicy województwa, w pobliżu granic województw sąsiednich: w kierunku południowym – Leszno, w kierunku południowo-wschodnim – dwubiegunowy układ miejski Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, w kierunku wschodnim – Konin i Gniezno, a w kierunku północnym – Piła.

Wysoki poziom urbanizacji

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się wysokim na tle kraju poziomem urbanizacji mierzonym liczbą miast przypadającą na 1000 km^2. Specyficzną cechą miejskiej sieci osadniczej Wielkopolski jest dominujący potencjał wielkościowy Poznania oraz występowanie dużej liczby małych miast, stosunkowo równomiernie zlokalizowanych w całym regionie.

Wielkość i potencjał ludnościowy jednostek osadniczych przedstawia się następująco:

a) 2 miasta duże, powyżej 100 tys. mieszkańców, w których zamieszkuje 18,5% ludności województwa: Poznań – 540,4 tys. mieszkańców (5. pod względem ludności miasto w kraju) i Kalisz – 102,2 tys. (38 pod względem ludności miasto w kraju),

b) 18 miast średnich (20 tys. do 100 tys. mieszkańców), w których zamieszkuje 20% ludności województwa, w tym:

   – 5 ośrodków w przedziale 50-100 tys. mieszkańców: Konin (75,3 tys.), Piła (74,0 tys.), Ostrów Wielkopolski (72,5 tys.), Gniezno (69,1 tys.), Leszno (64,1 tys.),
   – 13 ośrodków w przedziale 20-50 tys. mieszkańców: Luboń (31,4 tys.), Swarzędz (30,9 tys.), Września (30,0 tys.), Śrem (29,9 tys.), Krotoszyn (29,1 tys.), Turek (27,5 tys.), Jarocin (26,3 tys.), Wągrowiec (25,4 tys.), Kościan (23,9 tys.), Środa Wielkopolska (22,9 tys.), Koło (22,4 tys.), Rawicz (20,5 tys.), Gostyń (20,1 tys.),

c) 93 miasta małe (do 20 tys. mieszkańców), w których zamieszkuje 16% ludności województwa, w tym:

   – 18 ośrodków w przedziale 10-20 tys. mieszkańców: Chodzież (19,1 tys.), Szamotuły (18,8 tys.), Złotów (18,5 tys.), Oborniki (18,4 tys.), Pleszew (17,5 tys.), Trzcianka (17,2 tys.), Nowy Tomyśl (14,7 tys.), Grodzisk Wielkopolski (14,5 tys.), Ostrzeszów (14,3 tys.), Kępno (14,3 tys.), Słupca (13,9 tys.), Mosina (13,6 tys.), Wolsztyn (13,4 tys.), Wronki (11,3 tys.), Rogoźno (11,2 tys.), Czarnków (10,9 tys.), Międzychód (10,7 tys.), Murowana Goślina (10,4 tys.),
   – 21 ośrodków w przedziale 5-10 tys. mieszkańców: Puszczykowo (9,7 tys.), Kostrzyn (9,7 tys.), Opalenica (9,7 tys.), Pobiedziska (9,2 tys.), Jastrowie (8,7 tys.), Pniewy (8,0 tys.), Witkowo (7,9 tys.), Kórnik (7,8 tys.), Trzemeszno (7,8 tys.), Zbąszyń (7,2 tys.), Koźmin Wielkopolski (6,6 tys.), Kłodawa (6,6 tys.), Krzyż Wielkopolski (6,2 tys.), Buk (6,1 tys.), Sieraków (6,0 tys.), Wieleń (6,0 tys.), Stęszew (6,0 tys.), Śmigiel (5,6 tys.), Czempiń (5,3 tys.), Wyrzysk (5,2 tys.), Odolanów (5,1 tys.),
   – 54 ośrodki poniżej 5 tys. mieszkańców: Nowe Skalmierzyce (4,8 tys.), Zduny (4,6 tys.), Golina (4,5 tys.), Szamocin (4,3 tys.), Krobia (4,3 tys.), Skoki (4,2 tys.), Kleczew (4,2 tys.), Okonek (3,9 tys.), Ujście (3,8 tys.), Opatówek (3,8 tys.), Krajenka (3,7 tys.), Nekla (3,7 tys.), Miłosław (3,6 tys.), Sompolno (3,6 tys.), Rakoniewice (3,6 tys.), Tuliszków (3,3 tys.), Gołańcz (3,3 tys.), Kobylin (3,3 tys.), Miejska Górka (3,3 tys.), Pyzdry (3,2 tys.), Dobrzyca (3,2 tys.), Ślesin (3,1 tys.), Margonin (3,0 tys.), Zagórów (3,0 tys.), Lwówek (3,0 tys.), Łobżenica (3,0 tys.), Bojanowo (3,0 tys.), Sulmierzyce (2,9 tys.), Poniec (2,8 tys.), Rydzyna (2,8 tys.), Książ Wielkopolski (2,8 tys.), Wysoka (2,7 tys.), Kłecko (2,7 tys.), Czerniejewo (2,6 tys.), Borek Wielkopolski (2,5 tys.), Rychwał (2,4 tys.), Obrzycko (2,4 tys.), Osieczna (2,3 tys.), Żerków (2,1 tys.), Raszków (2,1 tys.), Pogorzela (2,1 tys.), Dąbie (2,0 tys.), Ostroróg (2,0 tys.), Grabów nad Prosną (2,0 tys.), Jutrosin (1,9 tys.), Mikstat (1,9 tys.), Chocz (1,8 tys.), Wielichowo (1,8 tys.), Przedecz (1,7 tys.), Krzywiń (1,7 tys.), Dolsk (1,6 tys.), Stawiszyn (1,5 tys.), Jaraczewo (1,5 tys.), Dobra (1,4 tys.).

Wiejską sieć osadniczą tworzą wsie gminne (113), wsie sołeckie (3 879) i pozostałe wsie (356). Średnia wielkość wsi w Wielkopolsce (363 osób) jest nieznacznie większa od średniej dla kraju (355). Jednocześnie odnotowuje się stały wzrost średniej wielkości wsi na terenie województwa, przy czym proces ten jest znacznie zróżnicowany przestrzennie – największa dynamika występuje w podregionie poznańskim (na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrost o 50 osób), natomiast w podregionie pilskim w tym samym okresie obserwuje się spadek mieszkańców z 359 do 352. Obecnie największe wsie w województwie wielkopolskim występują w podregionie poznańskim (493 osoby) i kaliskim (400 osób), a najmniejsze w podregionie konińskim (252 osoby).

Potencjał ludnościowy jednostek osadniczych

Wielkopolska jest trzecim pod względem liczby ludności województwem w kraju – 3 481,6 tys. mieszkańców. Pomimo, iż ogólna gęstość zaludnienia w całym województwie (117 osób/km^2) jest niższa od średniej dla kraju (123 osoby/km^2), Wielkopolska charakteryzuje się dużo wyższą od wartości ogólnopolskiej gęstością zaludnienia miast (1 265 osoby/km^2 w miastach województwa, przy 1 062 osoby/km^2 w miastach kraju) oraz nieznacznie wyższą gęstości zaludnienia na obszarach wiejskich (55 osób/km^2 na obszarach wiejskich województwa, przy 53 osobach/km^2 w kraju).

W ujęciu wewnątrzregionalnym największą gęstość zaludnienia odnotowuje się w centralnej części regionu, a najniższą w północnej części województwa. W ujęciu powiatowym najwyższymi wartościami wskaźnika gęstości zaludnienia charakteryzują się miasta na prawach powiatu i sąsiadujące z nimi powiaty ziemskie (w tym poznański – 193 osób/km^2 i ostrowski 139 osób/km^2), natomiast najniższą wartość posiada powiat złotowski (42 osób/km^2).

Charakterystycznym zjawiskiem jest znaczny stały wzrost gęstości zaludnienia w otoczeniu ośrodków miejskich z równoczesnym jego spadkiem w granicach największych jednostek osadniczych. Zjawisko to wynika przede wszystkim ze spadku liczby ludności miast na rzecz wzrostu liczby mieszkańców gmin położonych wokół największych ośrodków miejskich na skutek intensywnych procesów suburbanizacji.

Prognozy demograficzne wskazują jednak na spadek liczby mieszkańców województwa (3 471 tys. osób w 2030 roku) oraz zmianę udziału liczby osób zamieszkujących miasta i tereny wiejskie. Aktualnie udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi 55,1% (1 912 tys. osób), natomiast w 2030 roku wyniesie on 51,3% (1 782 tys. osób), a w roku 2045 spadnie do poziomu 47,9% (1 601 tys. osób). Odwrotna sytuacja będzie miała miejsce na terenach wiejskich. W roku 2030 udział ludności wiejskiej województwa zwiększy się z obecnych 44,9% (1 560 tys. osób) do poziomu 48,7% (1 689 tys. osób), a w roku 2045 wzrośnie do 52,1% (1 739 tys. osób), a tym samym przewyższy udział ludności miejskiej [18].

Spadek liczby mieszkańców dotyczyć będzie przede wszystkim mieszkańców największych miast oraz gmin położonych na obrzeżach województwa, zwłaszcza w części północnej i wschodniej. W pozostałych gminach prognozuje się wzrost liczby mieszkańców, w tym zdecydowanie największy w gminach powiatu poznańskiego.

Wielopoziomowa struktura hierarchiczna jednostek osadniczych

Struktura hierarchiczna jednostek osadniczych Wielkopolski obejmuje pięć kategorii będących pochodną ich pozycji w sieci osadniczej, rangi administracyjnej i innych pełnionych funkcji:

a) Poznań – ośrodek metropolitalny o znaczeniu krajowym, stolica województwa i jedno z największych miast w kraju, a zarazem jeden z najważniejszych ośrodków miejskich w Polsce Zachodniej. Miasto wraz z powiązanym funkcjonalnie i przestrzennie otoczeniem tworzy Poznański Obszar Metropolitalny. Poznań stanowi centrum życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego województwa. Jest ośrodkiem administracji centralnej i samorządowej oraz ważnym ośrodkiem gospodarczym skupiającym przemysł, usługi i handel. Poznań to także silny ośrodek akademicki, w którym funkcjonuje wiele publicznych i niepublicznych uczelni wyższych, oraz ważny ośrodek kultury, w którym zlokalizowane są muzea, teatry, opera i filharmonia. Węzłowe położenie miasta w systemie komunikacji krajowej i europejskiej, zapewniające bezpośrednie połączenia z krajami Europy Zachodniej (autostrada A2, Port Lotniczy Poznań – Ławica, linia kolejowa E20), odbywające się w mieście różnorodne imprezy o międzynarodowym znaczeniu (targowe, handlowe, kulturalne i sportowe) decydują o roli Poznania na forum międzynarodowym.
b) Kalisz i Ostrów Wielkopolski – ośrodek regionalny tworzony przez dwubiegunowy zespół miast, który wraz z powiązanymi funkcjonalnie i przestrzennie gminami sąsiadującymi tworzy Aglomerację Kalisko-Ostrowską. Miasta te pełnią, obok funkcji o zasięgu regionalnym, również szereg funkcji o znaczeniu krajowym. To wielodyscyplinarne jednostki osadnicze, skupiające wiele instytucji administracji, szkolnictwa wyższego, kultury i usług zdrowia, których zasięg oddziaływania obejmuje całą południową część województwa wielkopolskiego. To również ważne dla regionu centrum gospodarcze z rozwiniętym przemysłem, handlem i działalnością usługową.
c) Gniezno, Konin, Leszno, Piła – ośrodki subregionalne, które ze względu na ich znaczenie w regionie, tworzą sieć subregionalnych biegunów wzrostu. Miasta te wraz z powiązanymi funkcjonalnie i przestrzennie gminami wyróżniają się potencjałem społecznym i gospodarczym. Ośrodki te skupiają szereg instytucji administracji, specjalistycznych usług zdrowia czy edukacji. Są również miejscami koncentracji potencjału gospodarczego.

d) Miasta powiatowe – ośrodki lokalne, pełniące funkcję centrów równoważenia rozwoju, rozmieszczone są równomiernie w przestrzeni całego województwa. Ich ranga jest jednak dość mocno zróżnicowana i stanowi konsekwencję potencjału demograficznego jednostek i ich potencjału społeczno-gospodarczego.
e) Pozostałe miasta i wsie będące siedzibą gmin – ośrodki wyróżniające się liczbą mieszkańców, wyposażeniem usługowym i infrastrukturalnym oraz dostępnością komunikacyjną, pełniące rolę gminnych centrów obsługi ludności w zakresie usług podstawowych.

Zróżnicowane funkcje jednostek osadniczych

W województwie wielkopolskim dominują ośrodki o funkcji usługowej. Analiza struktury zatrudnienia w sektorach gospodarki pozwoliła wyróżnić ogółem 45 miast pełniących funkcje usługowe (41% ogółu miast w województwie), a wśród nich Poznań i pozostałe największe jednostki miejskie, z wyjątkiem Ostrowa Wielkopolskiego pełniącego funkcje usługowo-przemysłowe.

Drugą grupę ośrodków stanowi 13 miast o funkcji przemysłowej (11% ogółu miast w województwie), skoncentrowane w południowej części województwa (Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Mikstat, Grabów nad Prosną) oraz po północnej i zachodniej stronie Poznania (Murowana Goślina, Rogoźno, Obrzycko, Ostroróg, Lwówek). Wśród pozostałych miast o funkcji przemysłowej wyróżnić należy: Kleczew, Kłodawę, Neklę i Ujście.

Pozostałe miasta to ośrodki o funkcjach mieszanych, przy czym 28 jednostek zaliczono do miast przemysłowo-usługowych (25% ogółu miast w województwie: Czarnków, Dolsk, Gołańcz, Gostyń, Grodzisk Wielkopolski, Jastrowie, Koło, Koźmin Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Miejska Górka, Nowy Tomyśl, Oborniki, Opalenica, Ostrzeszów, Pniewy, Pogorzela, Poniec, Pyzdry, Raszków, Sieraków, Stęszew, Szamocin, Środa Wielkopolska, Trzcianka, Trzemeszno, Turek, Wieleń, Wronki), 21 do miast usługowo-przemysłowych (19% ogółu miast w województwie: Borek Wielkopolski, Buk, Czempiń, Dąbie, Dobra, Golina, Jarocin, Kępno, Krotoszyn, Krzywiń, Łobżenica, Mosina, Ostrów Wielkopolski, Rakoniewice, Słupca, Śmigiel, Tuliszków, Wągrowiec, Września, Wysoka, Zbąszyń), a Miłosław i Rydzyna do miast wielofunkcyjnych (2% ogółu miast w województwie).

Charakterystycznym zjawiskiem jest występowanie miejscowości o dominującej funkcji mieszkaniowej, zwłaszcza na obszarach podmiejskich w pobliżu największych ośrodków miejskich regionu (tzw. sypialnie).

Zasięg oddziaływania jednostek osadniczych

Zasięg oddziaływania największych ośrodków miejskich dzieli przestrzeń województwa na 5 subregionów związanych z obsługą mieszkańców. Są to obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miasta na otoczenie, w których obserwować można wyraźnie powiązania funkcjonalno-przestrzenne.

Stolica regionu posiada największy obszar obsługi obejmujący zasięgiem całe województwo. Dodatkowo w przypadku Poznania wyodrębnić należy główny obszar obsługi, który zasięgiem oddziaływania w przybliżeniu pokrywa się z dawnym województwem poznańskim obejmującym m.in. Gniezno. Miasto to, jako ośrodek subregionalny, wytworzyło dodatkowo swój własny zasięg obsługi, który w północnej i wschodniej części wykracza poza obszar oddziaływania Poznania. Kalisz i Ostrów Wielkopolski, jako dwubiegunowy układ miejski, posiada jeden wspólny obszar obsługi, w którym wpływy obu miast wzajemnie się przenikają i uzupełniają, natomiast Konin, Piła i Leszno tworzą pojedyncze rejony obsługi obejmujące obszary położone w ich otoczeniu.

Dostępność jednostek osadniczych

W ujęciu wewnątrzregionalnym obszarami charakteryzującymi się najlepszą dostępnością w województwie, rozumianą jako liczba połączeń ze stolicą województwa, są: subregion poznański, subregion leszczyński, część subregionu konińskiego oraz tereny położone wokół głównych korytarzy transportowych. Obszary te charakteryzują się najbardziej rozbudowaną siecią komunikacji drogowej i kolejowej oraz największym zakresem obsługi komunikacji zbiorowej.

Słabą dostępnością cechują się natomiast obszary położone przy granicach województwa. Wskazuje się tu przede wszystkim powiaty położone w północnej części Wielkopolski (złotowski, pilski, czarnkowsko-trzcianecki) i na południowym wschodzie regionu (powiat turecki, większa część powiatu kaliskiego, wschodnia część powiatu ostrzeszowskiego i powiat kępiński). Obszary o słabej dostępności wskazano także w centralnej części województwa (pogranicze powiatów chodzieskiego i czarnkowsko-trzcianeckiego), a nawet w bliskim sąsiedztwie Poznania (Puszcza Zielonka, pogranicze powiatu poznańskiego i śremskiego oraz śremskiego i jarocińskiego) [70].

Przekształcenia sieci osadniczej

Największą dynamiką i zakresem przekształceń charakteryzują się obszary podmiejskie. Procesy te najsilniej ujawniają się wokół Poznania (w gminach powiatu poznańskiego) oraz, w mniejszym stopniu, wokół Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego (w gminach powiatów kaliskiego i ostrowskiego), a także wokół Gniezna, Leszna, Konina i Piły. Wsie sąsiadujące z dużymi miastami rozwijają się tu bardzo intensywnie, stając się „sypialniami" dla największych ośrodków miejskich, i tym samym niejednokrotnie największymi miejscowościami w gminie. Dodatkowo są one często bardziej związane przestrzennie i funkcjonalnie z miastem, niż z własnym ośrodkiem gminnym.

Intensywne procesy suburbanizacji stanowią źródło licznych problemów przestrzennych na obszarach podmiejskich, z których najważniejsze to wzrost kosztów związanych z budową i utrzymaniem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przekształcenia cennych terenów rolniczych i leśnych na tereny zurbanizowane z rozproszoną i chaotyczną zabudową, konflikty przestrzenne na styku różnych form użytkowania, czy też wzmożony ruch samochodowy związany z codziennymi dojazdami do pracy czy szkoły.

W Wielkopolsce obserwuje się procesy wyludniania największych miast na skutek suburbanizacji. Dotyczy to przede wszystkim Poznania, Kalisza, Konina oraz w mniejszym stopniu Piły. Wśród innych przyczyn depopulacji ośrodków miejskich wskazać można konsekwencje niekorzystnych przemian strukturalnych zachodzących w gospodarce lokalnej skutkujące utratą bazy ekonomicznej miast (m.in. Turek).

3.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Niewielkie zróżnicowanie ukształtowania powierzchni województwa

Ukształtowanie powierzchni województwa nie stwarza na ogół znaczących barier dla rozwoju przestrzennego. Wielkopolska posiada równoleżnikową zmienność rzeźby i jej typów będąca konsekwencją kolejnych zlodowaceń. Północna i środkowa część województwa charakteryzuje się większym urozmaiceniem rzeźby i występowaniem wypełnionych jeziorami rynien polodowcowych, natomiast południową i wschodnią część Wielkopolski cechuje brak naturalnych zbiorników wodnych oraz mniej zróżnicowane ukształtowanie powierzchni [33] [38].

Na obszarze województwa dominuje równinny charakter rzeźby terenu. Ponad 2/3 powierzchni województwa położona jest na wysokościach przekraczających 100 m n.p.m. [161] Najwyższy punkt na terenie Wielkopolski to Kobyla Góra (284 m n.p.m.) stanowiąca kulminację Wzgórz Ostrzeszowskich, a najniższy punkt to dno Jeziora Śremskiego na Pojezierzu Międzychodzko-Sierakowskim (6 m p.p.m.).

Charakterystyczną cechą powierzchni regionu jest występowanie form polodowcowych – pradolin o równoleżnikowym przebiegu: Pradolina Baryczy, Pradolina Warszawsko-Berlińska (Warciańsko-Odrzańska) i Toruńsko-Eberswaldzka (Noteci). Pradolina Warszawsko-Berlińska i Toruńsko-Eberswaldzka połączone są przełomowym odcinkiem rzeki Warty między Śremem a Obornikami. Ponadto wśród typowych dla Wielkopolski form polodowcowych znajdują się wysoczyzny morenowe i faliste, pagórki moren czołowych o urozmaiconej rzeźbie (pasmo gnieźnieńskie, skocko-janowieckie, mogileńskie, czarnkowskie, chodzieskie), rynny polodowcowe z często występującymi jeziorami polodowcowymi (gołaniecko-wągrowiecka, jezior skockich, gnieźnieńska, goplańsko-ślesińska) oraz rzadziej występujących ozy, łańcuchy podłużnych pagórków oraz pól sandrowych (Sandr Nowotomyski czy pola sandrowe pokrywające się z kompleksami leśnymi Puszczy Zielonki, Lasów Czerniejewskich oraz kompleksem leśnym na wschód od Witkowa) [33].

Specyficznym elementem rzeźby jest występowanie antropogenicznych form terenu związanych z odkrywkową eksploatacją surowców mineralnych. Najbardziej istotnym przejawem ingerencji w naturalną rzeźbę są odkrywki złóż węgla brunatnego w okolicach Konina i Turku [38]. Tereny zrekultywowane po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego stanowią w skali województwa największe pod względem powierzchni tereny o ograniczeniach dla zainwestowania ze względu na warunki techniczno-gruntowe posadowienia zabudowy na terenach zrekultywowanych.

Bogactwo zasobów kopalin

Wielkopolska jest regionem zasobnym w kopaliny, które występują w ponad 1 477 udokumentowanych złożach kopalin (tabela T.10): energetycznych (głównie węgla brunatnego i gazu ziemnego), surowców chemicznych i skalnych oraz

wód podziemnych. Z ogólnej liczby udokumentowanych złóż w 2018 r. eksploatacja prowadzona była zaledwie w 436, co stanowiło 30% ogółu złóż województwa [56] [60].

Najcenniejszy dla gospodarki jest węgiel brunatny (37,4% złóż krajowych) występujący w 34 udokumentowanych złożach, w tym 23 w rejonie konińskim. W północno-zachodniej części województwa znajduje się udokumentowane i nieeksploatowane złoże węgla brunatnego „Trzcianka". Złoża węgla brunatnego występują również na linii Szamotuły – Poznań – Oleśnica: w centralnej części województwa wielkopolskiego w obrębie rowu tektonicznego Poznań – Gostyń (złoża: złoża: „Szamotuły", „Naramowice", „Mosina", „Czempin", „Krzywin", „Gostyń") oraz w rejonie Ponieca – Krobi (złoże „Oczkowice").

W Wielkopolsce duże znaczenie mają złoża gazu ziemnego występującego na Niżu Polskim. W granicach województwa udokumentowane zostały 64 złoża, z których największe to: „Brońsko", „Międzychód" (85% powierzchni złoża na terenie województwa wielkopolskiego), „Bogdaj-Uciechów", „Kościan S", „Paproć", Radlin", „Kargowa" i „Zbąszyń".

Gaz ziemny towarzyszy również ropie naftowej w 7 złożach: „Buk", „Grotów", „Lubiatów", „Michorzewo", „Antonin 1", „Jastrzębsko" i „Sieraków". Do najbardziej znaczących zasobowo złóż ropy naftowej należą: „Lubiatów" (78% powierzchni złoża na terenie województwa wielkopolskiego) i „Grotów" (tylko mały fragment na terenie województwa).

Wielkopolska posiada także znaczące gospodarczo w skali kraju złoże soli kamiennej eksploatowane w wysadzie solnym w Kłodawie.

Powszechnie występują złoża surowców skalnych o znaczeniu lokalnym, pokrywające aktualne zapotrzebowanie regionu – głównie piaski i żwiry, surowce ilaste, piaski kwarcowe, szklarskie i formierskie. Najliczniej reprezentowane są złoża piasków i żwirów (1 153) i kopalin ilastych (110).

Na terenie województwa, w strefie od Gorzowa Wielkopolskiego poprzez Czarnków, Wągrowiec, Gniezno, Konin, Sompolno, Ślesin, Koło, Turek do Uniejowa, występują złoża wód termalnych o korzystnych parametrach użytkowych. Aktualnie gospodarczo wykorzystywane są 2 spośród 4 dokumentowanych w regionie złóż wód termalnych – „Swarzędz IGH-1" i „Tarnowo Podgórne GT-1" w wodnych kompleksach rekreacyjno-sportowych („Termy Maltańskie" w Poznaniu i „Tarnowskie Termy" w Tarnowie Podgórnym). Ponadto na terenie Wielkopolski występuje udokumentowane i nieeksploatowane złoże wód leczniczych „Środa IG-2" w Koszutach w gminie Środa Wielkopolska [60].

Bogactwo złóż kopalin z jednej strony pozwala na ich gospodarcze wykorzystanie, ale z drugiej stwarza wieloaspektowe konflikty, zwłaszcza w przypadku wielkoprzestrzennych form odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.

Zróżnicowane zasoby i wykorzystanie wód podziemnych

Na terenie Wielkopolski zasoby wód podziemnych występują na wszystkich poziomach wodonośnych. Najbardziej zasobne w wodę jest wodonośne piętro czwartorzędowe. Wodonośne piętro paleogenu – neogenu wykorzystywane jest szczególnie w części centralnej regionu (na wysoczyźnie średzko-wrzesińskiej i wysoczyźnie gnieźnieńskiej), użytkowe piętro kredowe występujące jedynie w rejonie Konina, Turku, Koła, Sompolna, Stawiszyna, Dąbia, natomiast użytkowe piętro wodonośne w pokładach jury występuje głównie w okolicach Kalisza oraz w okolicach Piły [20] [161].

Największą zasobność i walory użytkowe posiadają wody podziemne uznane za Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (tabela T.11). Na obszarze województwa występują 23 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) [54]:

a) 18 w utworach czwartorzędowych:
   - GZWP nr 150 Pradolina Warszawsko-Berlińska,
   - GZWP nr 144 Wielkopolska Dolina Kopalna,
   - GZWP nr 138 Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć),
   - GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Prosna,
   - GZWP nr 303 Pradolina Barucko-Głogowska,
   - GZWP nr 125 Zbiornik międzymorenowy Wałcz – Piła,
   - GZWP nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły – Duszniki,
   - GZWP nr 126 Zbiornik Szczecinek,
   - GZWP nr 139 Dolina Kopalna Smogulec – Margonin,
   - GZWP nr 307 Sandr Leszno,

- GZWP nr 310 Dolina Kopalna rzeki Ołobok,
- GZWP nr 304 Zbiornik międzymorenowy Przemęt,
- GZWP nr 305 Zbiornik międzymorenowy Leszno,
- GZWP nr 308 Zbiornik międzymorenowy rzeki Kania,
- GZWP nr 309 Zbiornik międzymorenowy Smoszew – Chwaliszew – Sulmierzyce,
- GZWP nr 133 Zbiornik międzymorenowy Młotkowo,
- GZWP nr 147 Dolina rzeki Warty (Sieraków – Międzychód),
- GZWP nr 306 Zbiornik Wschowa,

b) 3 w piętrze paleogeńsko-neogeńskim:
- GZWP nr 127 Zbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie,
- GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno,
- GZWP nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie -Wronki – Trzciel,

c) 1 w utworze kredy:
- GZWP nr 151 Zbiornik Turek-Konin-Koło,

d) 1 w utworze jury:
- GZWP nr 226 Zbiornik Krośniewice – Kutno.

Do najbardziej zasobnych należą w szczególności: GZWP Wielkopolska Dolina Kopalna, Pradolina Warszawsko-Berlińska i Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć).

Dostęp do zasobów wodnych stanowi istotną determinantę rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, zwłaszcza w zakresie najbardziej wodochłonnych gałęzi gospodarki, w tym przemysłu i rolnictwa. Zwiększone zapotrzebowanie na wodę będzie wzrastać w miarę intensyfikacji procesów demograficznych, w szczególności w Poznaniu i jego obszarze metropolitalnym, Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a także w pozostałych ośrodków osadniczych.

Biorąc pod uwagę, że zaopatrzenie w wodę uwarunkowane jest w dużym stopniu wielkością i jakością dostępnych zasobów wód, a także długookresowym okresem ich odnawiania, do priorytetowych zadań należy ochrona GZWP, a w szczególności tych najbardziej zasobnych. Ponadto, w celu zabezpieczenia zasobów wód, istotna jest ochrona obszarów pasmowych struktur hydrogeologicznych w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego.

Największe pobory wód, przekraczające zasoby gwarantowane, występują na obszarze bilansowym P-VII (Warta od Neru do Prosny), najmniejsze wykorzystanie wód podziemnych ma miejsce w obszarach bilansowych P-XVII (Drawa) i P-XII (Warta od Obrzycka do Noteci) [69].

Niskie zasoby wód powierzchniowych

Województwo wielkopolskie położone jest w większości w regionie wodnym Warty stanowiącej oś układu hydrograficznego z jej najważniejszymi dopływami: Notecią i Prosną [21] [22]. W granicach województwa występuje około 800 jezior (60% to jeziora małe o powierzchni poniżej 10 ha, 8% stanowią jeziora o powierzchni powyżej 100 ha), z największą ich koncentracją w północnej i środkowej części województwa [29].

Niskie zasoby wód powierzchniowych, związane m.in. z niekorzystnym bilansem wodnym, stanowią istotne w skali regionalnej zagrożenie dla środowiska, a w dłuższej perspektywie także dla rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym prowadzenia gospodarki rolnej. Szczególnie znaczne deficyty wód występują we wschodniej i środkowej części województwa [34]. Wynikają one przede wszystkim z uwarunkowań klimatycznych (średnia roczna suma opadów atmosferycznych w województwie wynosi jedynie ok. 500-650 mm [12], przy czym najwyższe zasilanie opadowe ma miejsce w zlewniach Drawy i Gwdy, a najmniejsze w zlewniach Kanału Mosińskiego, Wełny i Górnej Noteci) oraz ograniczonych hydrogeologicznych możliwości retencyjnych. Wielkopolska posiada ponadto ograniczone możliwości naturalnej retencji wodnej (m.in.: oczka wodne, starorzecza i ekosystemy zależne od wód – mokradła, torfowiska oraz lasy) wymagające wspomagania sztuczną retencją wody (m.in. poprzez budowę zbiorników wodnych, budowli piętrzących na ciekach i rowach, podpiętrzeń jezior, stawów wiejskich i rybnych) [160].

Niewielka liczba ustanowionych stref ochronnych obejmujących tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej

Na terenie województwa wielkopolskiego ustanowione zostały 33 strefy ochronne ujęć wody obejmujące tereny ochrony bezpośredniej i tereny ochrony pośredniej (tabela T.12). Na obszarach tych stref ochronnych obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody, wynikające z rozporządzeń właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

Znaczny stopień narażenia na skutki suszy

Prawie cały obszar województwa zagrożony jest występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej (rolniczej) i hydrologicznej. Wśród sektorów gospodarczych najszerszy zakres wrażliwości na suszę przypisuje się rolnictwu, a następnie sektorowi środowiska i zasobów naturalnych oraz leśnictwu. W województwie wielkopolskim dla 33 gmin z regionu wodnego Warty stopień narażenia na skutki suszy określono jako bardzo znaczący [67], a 10 gmin z regionu wodnego Środkowej Odry zakwalifikowano jako obszary o bardzo wysokim stopniu zagrożenia suszą (powyżej 80% powierzchni) [66].

Niezadowalająca jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Poza czynnikami naturalnymi istotny wpływ na jakość wód mają czynniki antropogeniczne. Presja związana z działalnością człowieka silniejsza jest na terenach zurbanizowanych, uprzemysłowionych, komunikacyjnych, czy rolniczych. Największy wpływ na niezadowalającą jakość wód mają punktowe zrzuty ścieków do wód lub do ziemi oraz obszarowe źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa. Ochrona wód powierzchniowych powinna w szczególności dotyczyć jezior i zbiorników wodnych, ze względu na ich długi okres odnawialności zasobów.

Pomimo poprawy ogólnej jakości wód powierzchniowych nadal jednak nie osiągnięto dobrego stanu dla wszystkich jednolitych części wód (JCW). Na obszarze województwa prowadzone są działania inwestycyjne zmierzające do poprawy efektywności oczyszczania i eliminacji ścieków nieoczyszczonych, odprowadzanych do wód powierzchniowych i przyczyniające się do poprawy ich jakości.

Na terenie Wielkopolski, ze względu na dużą liczbę jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (tabele T.21. – T.23.), monitoruje się przede wszystkim te, które zostały uznane za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Wyniki monitoringu służyć mają dokonaniu oceny ich stanu oraz stwierdzenia obecności długoterminowych tendencji wzrostowych stężenia zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego.

Według aktualnych pomiarów większość wielkopolskich rzek, jezior i sztucznych zbiorników nie osiągnęło jeszcze dobrego stanu wód, wymaganego przez Ramową Dyrektywę Wodną.

W latach 2011-2016 maksymalny potencjał ekologiczny osiągnęła tylko 1 JCWP rzecznych (0,8% przebadanych wód), dobry stan/potencjał ekologiczny charakteryzował 10 JCWP rzecznych (7,9% przebadanych wód), umiarkowany stan/potencjał ekologiczny – 84 JCWP rzecznych (66,1% przebadanych wód), słaby stan/potencjał ekologiczny – 25 JCWP rzecznych (19,7% przebadanych wód), a zły stan/potencjał ekologiczny – 7 JCWP rzecznych (5,5% przebadanych wód). Ocena stanu chemicznego JCWP rzecznych wskazuje na dobry stan chemiczny dla 42 JCWP rzecznych (51,9% przebadanych wód), natomiast stan chemiczny poniżej dobrego dla 39 JCWP rzecznych, tj. 48,1% przebadanych wód. W ocenie końcowej (wypadkowa stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego) zły stan wód wykazano dla 118 JCWP rzecznych (88,7% przebadanych wód), natomiast dobry stan wód dla 7 JCWP rzecznych (5,3% przebadanych wód). W 2016 roku (z uwzględnieniem zasady dziedziczenia ocen) dla 8 JCWP (6,0% przebadanych wód) oceny nie wykonano [166].

W 2016 roku (z uwzględnieniem zasady dziedziczenia ocen) spośród ocenianych 51 JCWP jeziornych, maksymalny potencjał ekologiczny wykazano jedynie dla 2 JCWP jeziornych, dobry stan ekologiczny dla 10 JCWP jeziornych, umiarkowany stan/potencjał ekologiczny dla 18 JCWP jeziornych, natomiast słaby stan/potencjał ekologiczny charakteryzował 13 JCWP jeziornych, a zły stan/potencjał ekologiczny – 8 JCWP jeziornych. Jednocześnie badania wykazały dobry stan chemiczny dla 25 JCWP jeziornych i stan chemiczny poniżej dobrego dla 15 JCWP jeziornych. W ocenie ogólnej dla 43 JCWP jeziornych wykazano zły stan wód, natomiast jedynie dla 7 JCWP jeziornych – stan dobry [166].

Biorąc pod uwagę wyniki kontroli przeprowadzonych w 2016 r. przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli, jakość wód w 70,4% kąpielisk sklasyfikowano jako doskonałą.

Dobrą jakość wody wskazano dla 14,8% przebadanych kąpielisk, natomiast dostateczną – dla 11,1% przebadanych kąpielisk. Wody z 1 kąpieliska nie zostały poddane klasyfikacji (3,7% wszystkich przebadanych kąpielisk) [166].

Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, pomimo systematycznej poprawy, nadal nie został osiągnięty dobry stan wszystkich wód podziemnych warunkujący realizację celów ustalonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych, a także w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę w jednolitych częściach wód podziemnych.

Na podstawie wyników badań wód podziemnych prowadzonych w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 r. w 34 spośród 130 punktów pomiarowych na terenie województwa wykazano słaby stan chemiczny (klasa IV – 21% i klasa V – 5% wszystkich przebadanych wód podziemnych) [57]. W pozostałych punktach pomiarowych wykazano natomiast wody o bardzo dobrej, dobrej i zadowalającej jakości (klasa I – 1%, klasa II – 38% i klasa III – 35% wszystkich przebadanych wód podziemnych). Słaba jakość wód podziemnych spowodowana jest poprzez wzmożoną antropopresję i odnotowywana jest głównie w wodonośnych utworach czwartorzędowych. W przypadku głębszych poziomów wodonośnych pogorszenie jakości wód spowodowane jest anomaliami geogenicznymi. Najbardziej aktualne wyniki monitoringu potwierdzają wieloletnią tendencję stanu wód podziemnych, wskazującą na silną presję antropogeniczną związaną z gospodarką rolną, bądź niewłaściwą gospodarką wodno-ściekową w regionie.

Szczególnie istotnym zagadnieniem dotyczącym zanieczyszczeń wód jest postępujący nadmierny spływ związków azotu i fosforu oraz substancji organicznych. Według badań przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia azotanów (50 mg NO_3/l) w wodach rzecznych stwierdzono w 12 spośród 37 punktów pomiarowych badanych w 2013 roku [168], a w wodach podziemnych w 4 spośród 17 punktów pomiarowych badanych w 2016 roku [53].

W celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz dla zachowania siedlisk i gatunków bezpośrednio uzależnionych od wody utworzono w Polsce, zgodnie z zapisami art. 6 Ramowej Dyrektywy Wodnej, rejestr obszarów wymagających szczególnej ochrony. Do obszarów chronionych w województwie wielkopolskim, zgodnie z art. 317 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, należą:

- jednolite części wód, przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (tabele T.24. – T.25.),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (tabela T.26.),
- jednolite części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych (tabela T.27.),
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód (tabela T.28.),
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (tabela T.29.).

W 2016 roku w ramach monitoringu obszarów chronionych badaniami i oceną objęto następujące części wód [53]:

- 2 JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Warta od Pyszącej do Kopli i Warta od Kopli do Cybiny) – w obydwu przebadanych JCW wymagania nie zostały spełnione,
- 27 JCWP rzecznych i 17 JCWP jeziornych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tylko w przypadku JCWP jezioro Tuczno stwierdzono spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych,
- 3 JCWP rzecznych i 5 JCWP jeziornych przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – wszystkie nie spełniały wymagań,
- 55 JCWP rzecznych i 1 JCWP jeziornych na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych – tylko dla 2 przebadanych i ocenionych JCWP (Kan. Grójecki od wypływu z jez. Lubstowskiego do ujścia oraz Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki) wymagania zostały spełnione.

Występowanie rejonów o ponadprzeciętnych warunkach dla rozwoju rolnictwa

Wielkopolska posiada średnią w skali kraju jakość i zasobność gleb gruntów ornych i sadów wynikającą z różnorodności gruntów pod względem bonitacji (brak gleb zaliczanych do klasy I oraz znikomy procent gleb klasy II). Pomimo umiarkowanej w skali kraju jakości gleb Wielkopolska stanowi ważny region rolniczy. Szczególne znaczenia ma południowo-zachodnia część województwa wyróżniająca się wysokim poziomem rozwoju produkcji rolniczej. Istotnym zagrożeniem dla rozwoju rolnictwa jest natomiast zjawisko suszy rolniczej, wymagające podjęcia działań zmierzających do podnoszenia retencji obszaru Wielkopolski oraz ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

W województwie dominują gleby średniej jakości (klasa IIIb, IVa i IVb), stanowiące 47% gruntów ornych, z największym udziałem w powiatach: pilskim (71%), wągrowieckim (63%), kościańskim (61%) i złotowskim (61%). Gleby bardzo dobre i dobre (klasa II i IIIa) stanowią 13% gruntów ornych województwa, z wyraźną koncentracją w powiatach: gostyńskim (49%), krotoszyńskim (36%) i gnieźnieńskim (25%). Udział gleb niskourodzajnych (klasa V i VI) oraz gleb nieprzydatnych rolniczo (klasa VIz) wynosi 41% areału województwa [11].

Pod względem korzystnych warunków glebowych wyróżniają się trzy rejony Wielkopolski [28]:

- południowo-zachodni, obejmujący części powiatów gostyńskiego, krotoszyńskiego, leszczyńskiego i rawickiego,
- po zachodniej stronie Poznania, obejmujący części powiatów szamotulskiego, grodziskiego, nowotomyskiego i kościańskiego,
- po wschodniej stronie Poznania, obejmujący części powiatów gnieźnieńskiego, poznańskiego, średzkiego i wrzesińskiego.

Korzystne warunki glebowe występują również w innych częściach województwa. Wskazać tu należy m.in. obszary położone na wschód od Wągrowca, w okolicach Koła, Kłodawy i Chodowa a także w powiatach pilskim i złotowskim, gdzie wyróżniają się miedzy innymi gminy: Tarnówka, Złotów, Krajenka, Okonek, Szydłowo, Wysoka, Łobżenica, Wyrzysk, Białośliwie i Miasteczko Krajeńskie. Ponadto Wielkopolskę charakteryzuje występowanie obszarów o specyficznych cechach produkcji rolniczej, do których zalicza się: sadownictwo w rejonie Białośliwia, uprawy pod osłonami w okolicach Kalisza, czy intensywną produkcję zwierzęcą w rejonie Gostynia, Krotoszyna i Rawicza.

Wielkopolska charakteryzuje się niskim udziałem gleb najwyższej wartości zaliczonych do pszennych kompleksów rolniczej przydatności gruntów ornych. Kompleksy 1-3 przeznaczone pod uprawy pszenicy i innych roślin o znacznych wymaganiach glebowych zajmują 15% powierzchni gruntów ornych. Zdecydowana większość gleb województwa zaliczona jest do kompleksów żytnich (kompleksy 4-7 odpowiednie do uprawy żyta) obejmujących 78% powierzchni gruntów ornych [52].

Bardzo niski jest także odsetek powierzchni gruntów ugorowanych na użytkach rolnych, który w 2015 r. wyniósł 0,3%, przy średniej w kraju kształtującej się na poziomie 0,9% [21].

Gleby w województwie wielkopolskim charakteryzują się średnią jakością, co potwierdza stosunkowo niska wartość wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wynosi ona 63,4 pkt (11. miejsce wśród województw), przy średniej dla kraju na poziomie 66,6 pkt. W ujęciu wewnątrzregionalnym występuje duże zróżnicowanie wskaźnika w poszczególnych gminach: od 42,6 pkt w gminie Kraszewice do 94,9 pkt w gminie Pogorzela. Pod względem wysokich wartości wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyróżniają się gminy w południowej części województwa, położone pomiędzy Lesznem a Kaliszem [171].

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się występowaniem niezanieczyszczonych gleb gruntów ornych. W 17 punktach kontrolnych badanych w ramach monitoringu chemizmu gruntów ornych, grunty te zakwalifikowano do grupy gleb niezanieczyszczonych (00 – zawartość naturalna) ze względu na zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA – są jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych) oraz zawartości pierwiastków śladowych, takich jak: cynk, kadm, miedź, nikiel, ołów, bar, chrom czy kobalt (2015). Przeciętne zasolenie gleb wynosi 17,2 mg $KCl*100g^{-1}$ (w kraju – 21,5 mg $KCl*100g^{-1}$), a zanieczyszczenie siarką 0,012% (w kraju – 0,020%) [27].

Niski poziom lesistości i nierównomierne rozmieszczenie kompleksów leśnych

Wielkopolska posiada znaczny udział „zielonych zasobów" obejmujących lasy, zadrzewienia, zakrzewienia na użytkach rolnych i gruntach leśnych, jak i inne tereny trwale pokryte zielenią, rodzinne ogrody działkowe, ogrody botaniczne oraz tereny zieleni urządzonej i trwałe użytki zielone. Ich udział wynosi ok. 37% powierzchni województwa, z wyraźną dominacją kompleksów leśnych i trwałych użytków zielonych (ok. 88% w ogólnej powierzchni „zielonych zasobów"), które w dużej mierze łagodzą niedobory zadrzewień i poprawiają strukturę krajobrazu rolniczego [11].

Lesistość województwa wynosi 25,7% powierzchni regionu i jest niższa od średniej ogólnopolskiej (29,5%) plasując Wielkopolskę na 12. miejscu w Polsce [18]. Rozmieszczenie przestrzenne lasów charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem, przy czym udział powierzchni leśnych pozostaje nieadekwatny do zakładanego w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości (30%) [46]. Najwyższa lesistość, przekraczająca 50%, występuje w gminach północnej i zachodniej części województwa (z Puszczą Notecką stanowiącą największy zwarty kompleks leśny w województwie o powierzchni ok. 130 tys. ha), natomiast najniższa (poniżej 10%) – w gminach położonych w centralnej i wschodniej części regionu [18].

W wielkopolskich lasach dominują monokultury sosnowe. Przeciętny udział sosny zwyczajnej wynosi około 76,1%. Niewielka powierzchnia zajmowana jest przez drzewostany dębowe (8,8%) i brzozowe (5,3%), ponadto w rozproszeniu w niewielkich enklawach występują drzewostany (wg największego udziału): olszowe, świerkowe, bukowe, grabowe, topolowe, osikowe, czy jodłowe. [20].

Ponad 41,8% powierzchni lasów w województwie zakwalifikowanych zostało do kategorii lasów ochronnych (w Polsce – 41,2%), w tym w zarządzie Lasów Państwowych – 39,9% (w Polsce – 40,2%). Największy udział w powierzchni lasów ochronnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych w województwie mają lasy pełniące funkcje: wodochronne (50%), podmiejskie (20%) i cenne przyrodniczo (12%), glebochronne (9%) [20].

W Wielkopolsce utworzone zostały dwa Leśne Kompleksy Promocyjne: LKP „Lasy Rychtalskie" oraz LKP „Puszcza Notecka" (drugi co do wielkości leśny kompleks w kraju), służące wdrażaniu proekologicznej polityki leśnej państwa [13].

Poza lasami istotnym czynnikiem kształtującym warunki hydrologiczne, stanowiącym ochronę wód i przeciwdziałającym procesom degradacji gleb, a także wspierającym różnorodność biologiczną – w szczególności na terenach rozległych upraw rolnych – są zadrzewienia. Zadrzewienia, w tym zwłaszcza zadrzewienia śródpolne, stanowią element charakterystyczny szaty roślinnej Wielkopolski (m.in. w środkowej części województwa z Parkiem Krajobrazowym im. gen. Dezyderego Chłapowskiego). Jednocześnie, według Zajączkowskiego, województwo prawie w całości (poza północno-zachodnią częścią) znalazło się w zasięgu pilnych i bardzo pilnych potrzeb zadrzewieniowych (2005) [178]. Udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w powierzchni ogólnej województwa wynosi zaledwie 0,4% (dla kraju – 1,02%), przy równym udziale gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych i na gruntach leśnych [11]. Tereny południowo-zachodniej części województwa, ze względu na małą lesistość oraz duże rozdrobnienie i rozproszenie kompleksów leśnych, przy jednocześnie dominującym intensywnym użytkowaniu rolniczym, w szczególności wymagają kształtowania sieci zadrzewień, w tym zadrzewień śródpolnych.

Występowanie szlaków migracyjnych

Fauna województwa, chociaż wewnętrznie zróżnicowana, jest typowa dla innych nizinnych obszarów kraju. Istotnym zagrożeniem dla świata zwierząt jest m.in. utrata, rozczłonkowanie, czy izolacja ekosystemów niezbędnych do życia. Stąd niezmiernie ważna jest ochrona ich siedlisk oraz szlaków migracyjnych stanowiących połączenia między nimi.

Na obszarze województwa znajdują się liczne szlaki migracyjne i ostoje wielu gatunków ptaków i ssaków. W Wielkopolsce wskazano 82 korytarze wzdłuż dolin rzek, w tym ze względu na zasięg oddziaływania i przynależność do zlewni wyróżniono: [161]

a) 9 o randze międzynarodowej i krajowej w dolinach rzek: Warta, Prosna, Kanał Mosiński, Obra z kanałami obrzańskimi, Wełna, Noteć, Gwda, Drawa, Barycz wraz z Gniłą Baryczą;
b) 58 o randze regionalnej w dolinach rzek: Teleszyna, Kiełbaska, Powa, Bawół, Lutynia, kanał Książ, kanał Szymanowo–Grzybno, Samica Kierska, Sama, Ostroroga, Osiecznica, Kamionna, Dormowska Struga, Ner, Rgilewka, Kanał Grójecki, Kanał Ślesiński, Meszna, Września, Moskawa, Kopel, Cybina, Główna, Kończak, Niesób, Ołobok, Swędrnia, Samica Stęszewska, Olszynka, Kanał Kościański z Czarnym Rowem, kanał Wonieść,

Samica, Mogilnica, Dojca, Szarka, Czarna Woda, Mała Wełna, Gołaniecka Struga, Flinta, Mała Noteć, Kcynka, Margoninka, Miała, Łobżonka, Orla, Bukówka, Szczyra, Debrzynka, Głomia, Czarna, Plitnica, Rurzyca, Piława, Płociczna, Polska Woda, Orla, Rów Polski z Kanią, Krzycki Rów;

c) 15 o randze ponadlokalnej w dolinach rzek: Wirynka, Żydowski Rów z Rowem Kąkolewskim, dopływ ze Stramnicy, Kanał Lubosiński, Mogilnica Wschodnia, Mogilnica Zachodnia, Kanał Michorzewski, Kanał Grabarski, Trojanówka, Średzka Struga, Rudka, Dymnica, Wełnianka, Dąbroczna, Masłówka.

Spośród 274 korytarzy (dróg) lądowych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym w Polsce 35 przebiega przez teren województwa wielkopolskiego [30]. Znajdują się tu dwa korytarze międzynarodowe w części północnej, gdzie występują największe kompleksy leśne, oraz jeden korytarz międzynarodowy związany z Doliną Baryczy, na niewielkim fragmencie w części południowej (gmina Rychtal). Przebiegające przez województwo 22 korytarze krajowe łączą obszary cenne przyrodniczo głównie w części środkowej, wschodniej i południowo-wschodniej regionu.

Występowanie licznych osobliwości przyrody nieożywionej

W województwie wielkopolskim, pomimo niewielkiego w skali kraju zróżnicowania budowy geologicznej i rzeźby terenu, występują geostanowiska, świadczące o bogactwie oraz ważne z punktu widzenia prezentacji i zachowania georóżnorodności Polski, istotne dla nauki, kultury i historii. Z ponad 3500 obiektów uwzględnionych w Centralnym Rejestrze Geostanowisk Polski (stan na 30 sierpnia 2017 r.), na terenie Wielkopolski znalazło się 95 stanowisk, w tym:

a) 23 geostanowiska należące do kategorii elementów rzeźby – formy denudacyjne i akumulacyjne,
b) 20 sztucznych odsłonięć geologicznych,
c) 5 obiektów wodnych,
d) 1 stanowisko paleontologiczne,
e) 17 stanowisk występowania interesujących minerałów lub skał,
f) 1 stanowisko pozostałości górnictwa,
g) 28 stanowisk innych.

Zróżnicowanie przestrzenne obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych

Obszary o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, w miarę zdobywania wiedzy, obejmowane są formami ochrony przyrody. Zapewnienie ich prawidłowego funkcjonowania i utrzymania w dobrym stanie jest szczególnie istotne dla zachowania bioróżnorodności. Wielkopolska posiada zbliżony do średniej dla kraju (32,5%) udział obszarów objętych ochroną prawną w ogólnej powierzchni województwa. Wynosi on 31,6% plasując województwo na 8. miejscu w Polsce pod względem udziału obszarów chronionych w ogólnej powierzchni województw (bez obszarów Natura 2000) [18]. Wymogi ochrony obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczych, szczególnie tych objętych ochroną prawną, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie granic województwa, powodują konieczność uwzględnienia ich w zagospodarowaniu i kształtowaniu polityki przestrzennej obszarów sąsiednich. Dotyczy to również powoływania nowych form ochrony przyrody w obszarach sąsiadujących z regionami ościennymi, uwzgledniających potrzeby kontynuacji ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w szczególności korytarzy ekologicznych na obszarze Wielkopolski.

W granicach województwa wielkopolskiego w całości lub w części występują następujące formy ochrony przyrody (tabele T.13. – T.20.) [16] [181] [21]:

a) 2 parki narodowe (w Polsce – 23),
b) 98 rezerwatów przyrody (w Polsce – 1 498),
c) 13 parków krajobrazowych (w Polsce – 124),
d) 33 obszary chronionego krajobrazu (w Polsce – 406),
e) 79 obszarów Natura 2000, w tym 60 obszarów siedliskowych (14 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz 46 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty) i 19 obszarów ptasich (w Polsce – 994, w tym 849 obszarów siedliskowych i 145 obszarów ptasich),
f) 3 187 pomników przyrody (w Polsce – 31 447),
g) 1 stanowisko dokumentacyjne (w Polsce – 178),
h) 246 użytków ekologicznych (w Polsce – 7 662),
i) 5 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (w Polsce – 262).

Liczbę obszarów Natura 2000 w granicach województwa wielkopolskiego podano na podstawie informacji uzyskanej od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 19 listopada 2017 r.

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, poza wymienionymi obszarami chronionego krajobrazu, wskazuje także obszar chronionego krajobrazu Dolina rzeki Wirynki, powołany na podstawie Uchwały Nr XXXVII/264/98 Rady Gminy Komorniki z dnia 1 czerwca 1998 r. Przedmiotowa uchwała, ze względu na brak ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa wielkopolskiego, nie weszła w życie, a tym samym nie zaistniała w obrocie prawnym.

Rozmieszczenie form ochrony przyrody w przestrzeni województwa charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem, co przekłada się na możliwości i ograniczenia dla rozwoju przestrzennego regionu. Koncentracja gmin o wysokim i najwyższym udziale form ochrony przyrody widoczna jest w północno-zachodniej, zachodniej, południowo-zachodniej oraz południowej i wschodniej części województwa. W 21 gminach obszary te obejmują ponad 90% ogólnej ich powierzchni, z czego 12 gmin (Orchowo, Powidz, Władysławów, Kraszewice, Czajków, Ostrzeszów, Kobyla Góra, Sośnie, Krzywiń, Wijewo, Chrzypsko Wielkie, Sieraków) w całości objętych jest ochroną prawną. Natomiast w 44 gminach nie występują obszary prawnie chronione, a w 11 gminach powierzchnia tych obszarów wynosi 0,1%-1,0% powierzchni gminy.

Część obszarów objętych formami ochrony przyrody posiada ustanowione plany ochrony i plany zadań ochronnych. Plany ochrony dla Wielkopolskiego Parku Narodowego i Drawieńskiego Parku Narodowego są w trakcie ustanawiania w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska. Planami objęto również 63 rezerwaty przyrody [73] oraz 3 parki krajobrazowe: Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, Park Krajobrazowy Promno i Pszczewski Park Krajobrazowy [182]. Ustanowiono także 44 plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 położonych w całości lub w części na terenie województwa [74].

Ważne dla utrzymania bioróżnorodności, poza formami ochrony przyrody, są wyróżniające się w regionie ostoje o wysokich walorach przyrodniczych występujące na obszarach o różnym statusie ochronnym i różnym udziale w formach ochrony przyrody, w tym w sieci Natura 2000:

a) 8 ostoi roślinnych IPA [47] (ze 116 wyznaczonych w Polsce) zidentyfikowanych w ramach europejskiej sieci obszarów o szczególnym znaczeniu dla zachowania różnorodności gatunkowej wszystkich grup flory i fitocenoz Europy;

b) 20 ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym IBA [163] (ze 174 wyznaczonych w Polsce) wyznaczonych w celu ochrony rzadkich, zagrożonych gatunków ptaków, gatunków o ograniczonym zasięgu oraz miejsc, gdzie ptaki przelotne i zimujące występują w dużych koncentracjach;

c) 21 ostoi o znaczeniu krajowym i regionalnym [135] stanowiących, poza ostojami europejskimi, najbardziej wartościowe w regionie miejsca, których ochrona ma decydujący wpływ na zachowanie najcenniejszych w Wielkopolsce i Polsce skupień ptaków lęgowych, migrujących i zimujących;

d) 67 obszarów ważnych dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji [176] wyznaczonych w celu ochrony miejsc cennych dla ptaków (głównie wodnych i drapieżnych o średniej i dużej wielkości) najbardziej narażonych na kolizje z inwestycjami liniowymi (drogami, liniami elektroenergetycznymi) oraz farmami wiatrowymi.

Ponadto w Wielkopolsce występują liczne gatunki zwierząt zagrożonych wyginięciem podlegających ochronie *ex situ* w 2 ogrodach zoologicznych w Poznaniu i Nowym Tomyślu oraz jednym „Mini Zoo" w Lesznie [71].

Niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego

Znaczący wpływ na jakość powietrza, poza ukształtowaniem trenu czy warunkami meteorologicznymi, ma emisja zanieczyszczeń, zwłaszcza gazowych (NO_x, SO_2, CO, CO_2, O_3) i pyłowych (PM10 i PM2,5). Główne źródła zanieczyszczeń powietrza w województwie związane są z energetycznym spalaniem paliw. Przemysł paliwowo-energetyczny generuje około 70% emisji zanieczyszczeń. Istotnym źródłem jest ponadto emisja komunikacyjna z transportu drogowego.

Najwięcej zanieczyszczeń emitują zakłady przemysłowe zlokalizowane przede wszystkim we wschodniej części województwa. W dużych miastach regionu istotny wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają ponadto przedsiębiorstwa produkujące energię cieplną. Największy udział w emisji zanieczyszczeń pochodzi z instalacji do

spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MWt, w tym elektrowni: Pątnów I, Adamów, Pątnów II, Konin oraz Elektrociepłowni II Karolin w Poznaniu [167].

W latach 2014-2015 odnotowano minimalny wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza w stosunku do okresu 2010-2013. Według oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia wykonanej w 2016 r. dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomy docelowe dla kadmu, arsenu i niklu dla wszystkich wyznaczonych stref (aglomeracji poznańskiej, miasta Kalisza i wielkopolskiej – klasa A). Problem stanowią ponadnormatywne stężenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu i poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 we wszystkich strefach (klasa C), a w strefie wielkopolskiej i strefie miasta Kalisza dodatkowo poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 (klasa C). Ponadto wykazano przekroczenie wartości normatywnej ozonu w strefie miasto Kalisz i w strefie wielkopolskiej (klasa C), natomiast strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając dla pyłu PM 2,5 dla wszystkich stref klasę C1 informującą o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego 20 µg/m3; dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego, dla wszystkich stref [167].

Badania stężeń zanieczyszczeń w powietrzu pod kątem ochrony roślin, prowadzone wyłącznie dla strefy wielkopolskiej, wykazały dotrzymanie poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych stężeń ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz przekroczenie wartości normatywnej ozonu wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego, dla którego termin osiągnięcia celu określono na 2020 rok (strefę zaliczono do klasy D2) [167].

Niewłaściwy stan jakości powietrza, pomimo ogólnej poprawy sytuacji, powoduje obniżanie jakości życia mieszkańców, zwłaszcza największych miast Wielkopolski. Istotnym problemem pozostają nadal ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, występujące w sezonie zimowym. Powodem tych przekroczeń w sezonie grzewczym jest „niska emisja" z sektora komunalno-bytowego oraz emisja z komunikacji miejskiej. Czynnikiem pogarszającym stan jakości powietrza są także niekorzystne warunki meteorologiczne (okresy bezwietrzne, niska temperatura, mgła). Niewłaściwe paliwa stosowane w instalacjach indywidualnych potęgują zagrożenie wystąpienia w miastach Wielkopolski zjawiska „smogu", który w sezonie jesienno-zimowym (grzewczym) występuje okresowo w części miast Polski.

Przypisanie danej strefie klasy C nie jest jednoznaczne z jakością powietrza na obszarze całej tej strefy, a wynikać może z lokalnych problemów związanych z przekroczeniami poszczególnych substancji. Jednocześnie wskazanie klasy C dla strefy wymaga podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza, w tym również opracowanie programów ochrony powietrza (POP), lub utrzymania dobrej jakości (klasa A). Aktualnie na obszarze województwa obowiązują programy ochrony powietrza:

a) w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P – dla strefy aglomeracja poznańska,
b) w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P – dla strefy miasto Kalisz,
c) w zakresie pyłu PM10, PM2 oraz B(a)P a także ze względu na ozon – dla strefy wielkopolskiej.

Obowiązują także plany działań krótkoterminowych:

a) w zakresie B(a)P – dla strefy wielkopolskiej, strefy aglomeracja poznańska i strefy miasto Kalisz,
b) w zakresie pyłu PM2,5 – dla strefy aglomeracja poznańska.

Niekorzystny klimat akustyczny

Negatywne oddziaływania hałasu, szczególnie na obszarach o pogorszonej jakości powietrza atmosferycznego, powoduje uciążliwości obniżające jakość życia mieszkańców. Zjawisko to występuje zwłaszcza na obszarach miejskich oraz w pobliżu głównych tras lub centrów komunikacyjnych województwa.

Problemy związane z degradacją klimatu akustycznego dotyczą przede wszystkim obszarów położonych w otoczeniu dróg krajowych. Największa ekspozycja na hałas w zakresie powierzchni i liczby mieszkańców występuje w powiatach: poznańskim, ostrowskim, gnieźnieńskim, pilskim, wrzesińskim, kępińskim, natomiast wyłącznie w zakresie powierzchni eksponowanych na hałas w powiatach: nowotomyskim, kolskim, konińskim, wrzesińskim i średzkim. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu odnotowywane są także na obszarach położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich, przy czym największa ekspozycja na hałas ma miejsce w powiecie poznańskim oraz, w znacznym stopniu, w powiatach: pilskim i śremskim, a także, w nieco mniejszym stopniu, w powiatach: gnieźnieńskim i gostyńskim. Największa powierzchnia eksponowana na hałas występuje natomiast w powiatach: kaliskim,

nowotomyskim, gostyńskim i śremski [180]. Negatywne oddziaływania akustyczne na obszary położone w otoczeniu dróg, po których przejeżdża ponad 3 mln pojazdów rocznie (m.in. autostrada A2, droga ekspresowa S5 i S11, droga wojewódzka nr 433 w Swarzędzu, nr 178 Obornikach, nr 430 Poznań – Luboń – Mosina, nr 196 Poznań – Murowana Goślina, nr 307 Poznań – Wysogotowo – Więckowice i w Opalenicy, nr 260 w Gnieźnie), są ograniczane m.in. poprzez realizację działań określonych w programach ochrony środowiska przed hałasem.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu mogą być związane z transportem kolejowym. Największe uciążliwości mają miejsce na obszarach położonych w otoczeniu linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 tys. pociągów rocznie. Według danych PKP Polskie Linie Kolejowa S.A. są to linie: nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice (na odcinku Kutno – Zamków, Konin – Sokołowo Wrzesińskie, Podstolice – Swarzędz, Poznań Wschód – Poznań Główny, Poznań Górczyn – Chlastawy), nr 272 Kluczbork – Poznań Główny (na odcinku Jarocin – Poznań Krzesiny), nr 351 Poznań Główny – Szczecin Główny (na odcinkach Kiekrz – Szamotuły, Szamotuły – Krzyż), nr 353 Poznań Wschód – Skandawa (Kobylnica – Gniezno). Przekroczenia odnotowywane są na ogół w odległości nieprzekraczającej 300 m od linii kolejowej i wynoszą maksymalne 20 dB. Przekroczenia odnotowywane są na ogół w odległości nieprzekraczającej 300 m od linii kolejowej i wynoszą maksymalne 20 dB.

Uciążliwości akustyczne związane są ponadto z funkcjonowaniem lotnisk, w szczególności lotniska cywilnego Poznań-Ławica w Poznaniu [166] oraz lotnisk wojskowych Poznań – Krzesiny i Powidz. Ponadto zagrożenia dla klimatu akustycznego, wynikające z obsługi ruchu lotniczego, wiążą się z obiektami zlokalizowanymi w Michałkowie, Kazimierzu Biskupim, Kobylnicy, Strzyżewicach oraz w Pile.

Problemy związane z zapewnieniem właściwego klimatu akustycznego koncentrują się przede wszystkim w miastach na skutek znaczącego wzrostu liczby pojazdów. Źródłem uciążliwości hałasowych jest ponadto komunikacja tramwajowa w Poznaniu oraz wybrane instalacje w obiektach przemysłowych [166]. Wśród istotnych źródeł degradacji klimatu akustycznego wskazać należy tor wyścigów samochodowych i motocyklowych „Tor Poznań" obejmujący tereny położone w Przeźmierowie (gm. Tarnowo Podgórne) i w Poznaniu.

Badania akustyczne w otoczeniu dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Poznania wykonano w 41 punktach, z tego w 5 zlokalizowanych na terenach nie podlegających ochronie akustycznej oraz w 86 punktach w otoczeniu dróg powiatowych i gminnych, z tego w 6 na terenach nie podlegających ochronie akustycznej. Poprawne warunki akustyczne stwierdzono w 5 punktach usytuowanych przy drogach wyższej kategorii (12,2%) i 23 punktach przy drogach niższej kategorii (26,7%).

Pomiary poziomu hałasu w otoczeniu linii tramwajowych wykonano w 37 punktach (jeden punkt na terenie nie podlegającym ochronie akustycznej). Przekroczenie dopuszczalnych wartości poziomu hałasu stwierdzono w sześciu punktach, w tym w pięciu punktach tylko w porze nocnej [166].

Minimalizowanie skutków oddziaływań akustycznych wymaga nie tylko działań w zakresie rozwiązań technicznych, ale również skoordynowanego i zintegrowanego planowania przestrzennego uwzględniającego wymogi ochrony przed hałasem. Szczególnie istotna jest polityka zmierzająca do redukcji hałasu na obszarach podlegających ochronie akustycznej, na styku różnych form zainwestowania oraz przy projektowaniu tras komunikacyjnych o charakterze tranzytowym. W przypadkach największych konfliktów akustycznych niezbędne jest wprowadzenie obszarów ograniczonego użytkowania.

W przypadku braku możliwości dotrzymania standardów jakości środowiska, wynikających m.in. z natężenia hałasu, pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, tworzone są obszary ograniczonego użytkowania (OOU). Na terenie województwa dotychczas ustanowiono 4 takie obszary związane z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu dla:

a) lotniska wojskowego w Powidzu (uchwała Nr XVI/442/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r. zmieniona uchwałą NR XXIV/695/16 z dnia 28 listopada 2016 r.),
b) lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 961),
c) drogi wojewódzkiej nr 184 po rozbudowie na odcinku Pamiątkowo-Przeźmierowo (uchwała Nr XV/124/IV/2012 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 8 lutego 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. Z 2012 r. poz. 1247),

d) drogi wojewódzkiej nr 196 od km 4 + 260 do km 4 + 340 na odcinku w sąsiedztwie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwonaku (Uchwała Nr VIII/75/V/2015 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2015 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4069).

W odniesieniu do lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, w związku ze zmianami przepisów prawa, istniejący dotychczas obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony Rozporządzeniem nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. nr 1, poz. 1) stracił swoją moc prawną.

Ze względu na zagrożenia klimatu akustycznego ustanowione zostały programy ochrony przed hałasem powołane uchwałami Sejmiku Województwa Wielkopolskiego (dla wybranych odcinków dróg krajowych, wojewódzkich i linii kolejowych oraz obszarów miast) oraz uchwałami samorządów lokalnych.

Zagrożenia związane z działalnością rolniczą

Intensywna produkcja rolnicza, będąca jednym z istotnych sektorów gospodarki województwa, stanowi źródło negatywnych oddziaływań na środowisko, szczególnie w zakresie gleb i wód. Skala i intensywność tych oddziaływań sprawia, że należy je uznać jako zagrożenia środowiska istotne w skali regionalnej. Ograniczenie negatywnych skutków związanych z produkcja rolniczą ma priorytetowe znaczenie przede wszystkim na obszarach predysponowanych do intensywnego rozwoju działalności rolniczej, jak również w sąsiedztwie terenów o najwyższym stopniu zainwestowania, zwłaszcza wokół ośrodków miejskich.

Potencjalne zagrożenie środowiska wynika z ponadnormatywnego stosowania nawozów naturalnych w produkcji rolniczej lub niewłaściwego ich przechowywania. Problem ten dotyczyć może przede wszystkim gmin o szacunkowej obsadzie zwierząt powyżej 2 DJP na 1 ha użytków rolnych, do których należą: Brodnica, Czerwonak, Jarocin, Jutrosin, Koźmin Wielkopolski., Krobia, Krzemieniewo, Książ Wielkopolski, Mikstat, Miejska Górka, Mosina, Nowe Miasto nad Wartą, Ostrów Wielkopolski, Pępowo, Rawicz, Rozdrażew, Siedlec, Turek, Wijewo, Wolsztyn, Zaniemyśl. Podobne zjawisko występuje również w miastach Kościan, Poznań, czy Słupca, co wynika z niewielkiej powierzchni użytków rolnych, jednak nie wpływa istotnie na środowisko [18].

Potencjalne zagrożenia związane są ponadto z funkcjonowaniem ferm trzody chlewnej, bydła i drobiu [132]. Według danych uzyskanych z Powiatowych Inspektoratów Weterynarii (z lat 2011-2012) oraz z urzędów gmin w województwie funkcjonowały 93 fermy trzody chlewnej i 204 fermy bydła mogące znacząco oddziaływać na środowisko [65]. Zgodnie z wykazem ferm objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Poznaniu (2012) w Wielkopolsce znajduje się 178 ferm drobiu o obsadzie powyżej 40 000 sztuk [172].

Negatywne skutki eksploatacji kopalin

Problemy związane z wpływem eksploatacji kopalin na środowisko koncentrują się przede wszystkim we wschodniej części województwa. Biorąc pod uwagę skalę i intensywność zmian należy je określić jako zagrożenie środowiska istotne w skali regionalnej [161].

Negatywne oddziaływania na środowisko odkrywkowej eksploatacji kopalin, w tym przede wszystkim wydobycia węgla brunatnego w rejonie Konina i Turku, powodują przekształcenia rzeźby terenu, zmiany w stosunkach wodnych, degradację gleb oraz zanieczyszczenia atmosfery, a także zmiany użytkowania gruntów w wyniku intensywnych procesów rekultywacji.

Wielkopolska posiada największą w skali kraju powierzchnię gruntów zdewastowanych i zdegradowanych – 10 246 ha (0,3% powierzchni ogólnej regionu), będącej w znacznej mierze wynikiem odkrywkowego wydobycia węgla brunatnego we wschodniej części regionu, w rejonie Konina i Turku [21].

Problematyka zapobiegnia i ograniczania negatywnych skutków eksploatacji kopalin stanowi istotne zagadnienie dla eliminacji istniejących i potencjalnych konfliktów przestrzennych nie tylko w zakresie minimalizowania negatywnych oddziaływań wynikających z rozwoju istniejącej działalności górniczej, ale przede wszystkim oceny korzyści i strat związanych z podejmowaniem nowych przedsięwzięć.

Niewielkie ryzyko występowania poważnych awarii

Na obszarze województwa znajdują się 124 zakłady umieszczone w rejestrze zakładów, potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie, w tym:

a) 16 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR),
b) 25 zakładów zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR),
c) 78 zakładów zaklasyfikowanych do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie.

Na terenie województwa wielkopolskiego w 2017 r. nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe ani zdarzenia o znamionach poważnej awarii przemysłowej. W 2013 roku zarejestrowano jedynie dwa zdarzenia o znamionach poważnej awarii oraz jedno zdarzenie o znamionach poważnej awarii przemysłowej, natomiast w latach 2010-2011 miało miejsce 5 poważnych awarii. Ograniczanie ryzyka występowania poważnych awarii stanowi ważny element zapewnienia stałego bezpieczeństwa regionu.

Ryzyko znaczącego oddziaływania na środowisko przyrodnicze na skutek awarii związane jest z przebiegami gazociągów i ropociągów (wyciek paliwa, zagrożenie pożarowe lub wybuch). Zagrożenie dla środowiska mogą również stwarzać przewozy materiałów niebezpiecznych [166].

Pomimo niewielkiego ryzyka występowania poważnych awarii, niezbędne są działania zmierzające do jego redukcji oraz minimalizowania potencjalnych skutków. Dotyczy to w szczególności ośrodków osadniczych, obszarów chronionych oraz obszarów położonych w pobliżu węzłów komunikacyjnych. Jednocześnie niezbędne jest ograniczanie konfliktów pomiędzy terenami zakładów umieszczonych w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii a obszarami o innych funkcjach.

Niewielka skala zagrożeń związanych z negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Pomimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych w województwie, w latach 2013-2016 nie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3MHz do 3 GHz). Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej wynosił 2,31 V/m w punkcie pomiarowym w Poznaniu, przy skrzyżowaniu ulic Królowej Jadwigi i Wierzbięcice. Uzyskany wynik stanowił 33% poziomu dopuszczalnego. Generalnie można stwierdzić, że największy odsetek uzyskanych wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego z terenu całego województwa wielkopolskiego we wszystkich kategoriach terenów nie przekracza wartości 1 V/m i są dużo niższe od dopuszczalnego poziomu 7 V/m [166].

W celu ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi przekraczającymi dopuszczalne wartości oraz umożliwienia dotrzymania standardów jakości środowiska ustanowiono jeden obszar ograniczonego użytkowania przy linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV w Kaliszu (uchwała Nr XLVIII/711/2006 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29 czerwca 2006 r.) [143].

Postępujący rozwój regionu wymusza konieczność modernizacji sieci przesyłowych, a także realizacji nowych inwestycji elektroenergetycznych. W tym celu istotnym aspektem jest wyznaczenie odpowiednich korytarzy technologicznych dla przebiegu istniejących i projektowanych linii napowietrznych, wraz z ograniczeniami w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, które zabezpieczą tereny sąsiednie przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Potencjalne zagrożenia związane z gospodarką odpadami

Zagrożenia dla środowiska związane z gospodarką odpadami wynikają przede wszystkim z rosnącej ilości odpadów przemysłowych i komunalnych oraz zawartych w nich związków chemicznych powodujących skażenie gleb, wód i atmosfery. Zagrożenie to występuje we wszystkich fazach gospodarki odpadami, od ich powstania i magazynowania, poprzez transport, ponowne wykorzystanie, recykling i inne procesy odzysku oraz unieszkodliwianie w tym ostateczne składowanie.

Źródłem potencjalnych zagrożeń dla środowiska są instalacje przetwarzające odpady rozlokowane na terenie całego województwa.

W 2016 r. eksploatowano 66 instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem: 33 stacjonarne i 1 mobilne sortownie niesegregowanych odpadów komunalnych, 28 kompostowni służących do przetwarzania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, 2 instalacje do termicznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Koninie i Poznaniu oraz 2 spalarnie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne w Koninie i odpadów medycznych w Pile [165].

Spośród zewidencjonowanych 63 składowisk pozostających w fazie eksploatacji (komunalnych i innych) w 2016 r., odpady deponowane były na 43 składowiskach, w tym: 35 składowiskach innych niż niebezpieczne i obojętne, przyjmujących odpady komunalne (z czego 2 przestały deponować odpady w trakcie 2016 r. – decyzje o zamknięciu składowisk zostały wydane w 2015 r. i 2016 r.), 2 składowiskach odpadów niebezpiecznych zlokalizowanych w Koninie, na 5 składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nieprzyjmujących odpadów komunalnych oraz na 1 składowisku odpadów obojętnych. W 2016 r., w porównaniu do roku 2015 i 2014 na składowiskach komunalnych i niekomunalnych innych niż niebezpieczne i obojętne zdeponowano mniej odpadów. Wyjątek stanowiły odpady niebezpieczne, których ilość składowania wzrosła [165].

Jednocześnie wśród 156 składowisk (komunalnych i przemysłowych) posiadających decyzje o zamknięciu lub rekultywacji, które zaprzestały przyjmowania odpadów w latach 2000-2016, według danych na koniec 2016 r. zrekultywowanych było 95, w trakcie rekultywacji – 57, a w przypadku 4 składowisk nie podjęto jeszcze prac rekultywacyjnych [165].

Potencjalne zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi związane są z wyrobami zawierającymi azbest. Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpady zawierające azbest unieszkodliwiane są wyłącznie przez składowanie. Pozytywną tendencją jest obserwowane z roku na rok zwiększanie ilości odpadów zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych. Według stanu na dzień 1 lipca 2017 r., całkowita masa wyrobów zawierających azbest, traktowanych jako pokrycia dachowe i elewacje na terenie województwa wielkopolskiego, wyniosła 574 625 Mg [165].

Potencjalne zagrożenia dla środowiska wynikają ponadto z niedostatecznej świadomości ekologicznej społeczeństwa, która w konsekwencji powoduje brak postępów w selektywnym zbieraniu odpadów, zwłaszcza odpadów ulegających biodegradacji i odpadów niebezpiecznych oraz wykorzystywanie odpadów z tworzyw sztucznych w celach opałowych.

3.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Duża różnorodność dziedzictwa kulturowego

Na obecny obraz przestrzeni Wielkopolski duży wpływ wywarło osadnictwo kształtujące się już w najstarszych okresach jego rozwoju od paleolitu schyłkowego do neolitu oraz w okresie brązu, którego ślady można odczytać w krajobrazie Wielkopolski do dziś. Na bazie prehistorycznych i wczesnośredniowiecznych osad nastąpił intensywny rozwój osadnictwa w kolejnych wiekach oraz ukształtowały się instytucjonalne i terytorialne podstawy państwa polskiego, których ślady odnaleźć można szczególnie w rejonie Poznania, Gniezna i Kalisza. W XIII wieku wprowadzone zostały normy przestrzenne i gospodarcze lokacji miast zwane prawem niemieckim, których efektem było wykształcenie specyficznych przestrzeni miejskich z centralnym placem na planie zbliżonym do kwadratu i prostopadle odchodzącymi od niego uliczkami. Na terenach miast lub w ich pobliżu wznoszono rezydencje książąt i biskupów, zakładano klasztory, a za czasów Kazimierza Wielkiego budowano również okazałe zamki. Na obraz przestrzeni miejskich wpływ mieli także przybysze, często uciekinierzy z innych państw europejskich, którzy często zakładali swoje siedziby w pobliżu istniejących miast, czego obecnie śladem jest wiele miejscowości z dwoma, a nawet trzema rynkami. W tym czasie założono również szereg wsi, których charakterystyczne układy do dziś odnaleźć można w przestrzeni w postaci ulicówek czy łańcuchówek. W okresie tych około 300 lat ukształtował się charakterystyczny dla współczesnej Wielkopolski układ osadniczy. Kolejny okres intensywnych procesów osadniczych nastąpił około XVII i XVIII wieku, kiedy zmieniły się zasady prowadzenia polityki osadniczej, powstało wiele nowych miast, a także zaczęto zasiedlać nowe obszary i zwiększać areał upraw, pojawiły się nowe osady wiejskie, w tym lokowane na prawie olenderskim, zakładane przede wszystkim przez osadników przybyłych z zachodniej Europy. W przestrzeni regionu do dziś widoczne są także efekty prowadzenia odmiennej polityki społeczno-gospodarczej i przestrzennej okresu zaborów, zarówno na terenach miast i wsi oraz pól uprawnych. Istotnym okresem był wiek XIX i przypadający na ten czas rozwój wysokiej kultury rolnej kreującej charakterystyczną i rozpoznawalną współcześnie wielkopolską przestrzeń otwartą, której

przemiany związane były również z uwłaszczeniem chłopów i nowym podziałem pól. W tym czasie nastąpił także intensywny rozwój przemysłu związanego z przetwórstwem rolnym. W okresie dwudziestolecia międzywojennego przeprowadzone częściowe reformy rolne pozostawiły zachowaną do dziś charakterystyczną zabudowę wsi - zagrody tzw. „Poniatówki". Tragiczny dla miast i wsi był okres drugiej wojny światowej, kiedy to zniszczono wiele historycznych budowli i całych założeń przestrzennych. Zainicjowana po II wojnie światowej polityka państwa dotycząca przestrzeni miejskiej i wiejskiej oraz obecne działania w tej dziedzinie zasadniczo zmieniły współczesny obraz krajobrazu województwa.

Istotnym dziedzictwem kulturowym regionu są także miejsca historycznie związane z walkami narodowo-wyzwoleńczymi przede wszystkim w okresie zaborów, I i II wojny światowej, powstaniami narodowymi, szczególnie Powstaniem Wielkopolskim, oraz wydarzeniami lat 50. XX wieku.

Dziedzictwo kulturowe Wielkopolski nosi w sobie bogactwo wielu narodów zamieszkujących ją przez wieki, zarówno w postaci obiektów zabytkowych, jak i dziedzictwa niematerialnego. Ważnym elementem świadczącym o zróżnicowaniu kulturowym regionu są mniejszości narodowe i wyznaniowe (kultura żydowska, protestancka, prawosławna) oraz grupy etnograficzne, których wartości zachowały się przede wszystkim w postaci kultywowanych do dziś tradycji i obrzędów, szczególnie o charakterze ludowym i religijnym.

Efektem wielowiekowej historii rozwoju osadniczego Wielkopolski są licznie zachowane zabytki w postaci dzieł architektury, reprezentujących wszystkie style, całych założeń przestrzennych miast i wsi, zabytków ruchomych, dóbr kultury współczesnej, a także dziedzictwa niematerialnego.

Wysoka wartość kulturowa obiektów zabytkowych

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się występowaniem licznych obszarów i obiektów zabytkowych, wśród których wyróżniają się obiekty uznane za najbardziej wartościowe w skali kraju i Europy:

a) Wzgórze Lecha w Gnieźnie - wpisane na Listę Dziedzictwa Europejskiego jako jeden spośród 4 obiektów w Polsce i 68 w Europie [43],
b) Pomniki Historii – obejmujące 11 spośród 105 w Polsce obiektów uznanych przez Prezydenta RP [51]:
   - Poznań – historyczny zespół miasta,
   - Wyspa – Ostrów Lednicki (gmina Łubowo),
   - Gniezno – Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha,
   - Lubiń – zespół opactwa benedyktynów (gmina Krzywiń),
   - Zespół klasztorny Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri – Gostyń – Głogówko (gmina Piaski i Gostyń),
   - Kórnik – zespół zamkowo-parkowy wraz z kościołem parafialnym – nekropolią właścicieli,
   - Zespół dawnego opactwa cysterskiego w Lądzie nad Wartą (gmina Lądek),
   - Rydzyna – założenie rezydencjonalno-urbanistyczne,
   - Rogalin – zespół pałacowy z ogrodem i parkiem (gmina Mosina),
   - Koszuty – zespół dworsko-parkowy (gm. Środa Wlkp.),
   - Dobrzyca – zespół pałacowo-parkowy.

Do unikatowych w skali kraju należą także inne obiekty związane z formowaniem się państwa polskiego zlokalizowane przede wszystkim na przebiegu Szlaku Piastowskiego (m.in.: w Poznaniu, Gnieźnie, na Ostrowie Lednickim, w Gieczu, Grzybowie czy w Kaliszu).

Bogactwo obszarów i obiektów zabytkowych

Obszar województwa charakteryzuje się bogactwem obiektów i obszarów objętych ochrona prawną. W rejestrze zabytków ujętych jest 7 153 obiektów nieruchomych [48], co plasuje Wielkopolskę na trzecim miejscu w kraju (ponad 10% wszystkich obiektów z rejestru w Polsce) po województwie dolnośląskim i mazowieckim. Pod względem liczby obiektów nieruchomych ujętych w ewidencji zabytków Wielkopolska zajmuje pierwsze miejsce w Polsce, obejmując 13% wszystkich zewidencjonowanych obiektów zabytkowych [49]. W wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych znajduje się 65 457 zabytków, w tym 17 145 z kartami i 48 312 w wykazach przeznaczonych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków (2015) [48].

Województwo zajmuje ponadto drugie, po województwie dolnośląskim, miejsce pod względem zabytków urbanistycznych wpisanych do rejestru zabytków. Na terenie Wielkopolski zachowało się 185 układów przestrzennych miast i byłych miast, z których 114 wpisanych zostało do rejestru zabytków [148]. Najcenniejsze zabytki urbanistyki

koncentrują się m.in. w Poznaniu, Kaliszu, Gnieźnie, Lesznie, Rydzynie, Rawiczu, Grodzisku Wielkopolskim, Zdunach, Krobi, Rakoniewicach, Śmiglu czy Lwówku, do rejestru zabytków wpisano także 7 historycznych układów ruralistycznych [174].

W Wielkopolsce wśród obiektów zabytkowych dominują obiekty sakralne – kościoły i klasztory (1 137 obiektów jest ujętych w rejestrze zabytków, co stanowi 9% wszystkich obiektów sakralnych wpisanych do rejestru w Polsce i ok. 15% wszystkich obiektów z rejestru na terenie województwa wielkopolskiego) [48]. Do najcenniejszych obiektów należą m.in. katedry w Poznaniu i Gnieźnie, kościoły w Bralinie, Choczu, Gieczu, Kaliszu, Kościanie, Lesznie, Ołoboku, Przemęcie, Sierakowie, Tarnowie Pałuckim, Trzemesznie, Wągrowcu, zespoły klasztorne lub poklasztorne w Bieniszewie, Gostyniu – Głogówku, Górce Klasztornej, Lądzie, Lubiniu, Obrze, Woźnikach oraz kościoły drewniane, skoncentrowane przede wszystkim w środkowej części województwa, pomiędzy Poznaniem a Gnieznem, oraz na południu i południowym wschodzie Wielkopolski w powiatach kaliskim, ostrowskim, ostrzeszowskim i kępińskim oraz o konstrukcji szkieletowej (ryglowej) występujące w północnej i północno-zachodniej Wielkopolsce. Wyjątkowa różnorodność dziedzictwa sakralnego wynika m.in. ze zróżnicowania wyznaniowego istniejącego na przestrzeni wieków na terenie Wielkopolski, wiele obecnych kościołów katolickich ma pochodzenie ewangelickie, zachowało się również kilka synagog m.in. w Ostrowie Wielkopolskim, Koninie, Lesznie czy Buku, które już nie pełnią swojej pierwotnej funkcji, najczęściej wykorzystywane są jako obiekty działalności kulturalnej.

Ważnymi obiektami, które wywierają duży wpływ na krajobraz kulturowy Wielkopolski są zabytkowe cmentarze, w większości katolickie, ale również ewangelickie, prawosławne i żydowskie. Do rejestru zabytków wpisanych jest około 388 cmentarzy [49] (w tym około 100 żydowskich), co stanowi około 8% wszystkich cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków z terenu Polski, i około 5% wszystkich obiektów z rejestru na terenie województwa wielkopolskiego. Do najcenniejszych należą m.in. cmentarze protestanckie w Lesznie, Żychlinie i Śmiglu, prawosławny w Kaliszu, rzymsko-katolickie w Lubaszu, Kaliszu i Poznaniu czy żydowskie w Kaliszu i Koźminie [148].

Wielkopolska charakteryzuje się największą w Polsce liczbą obiektów architektury rezydencjonalnej – dworskiej i pałacowej oraz folwarcznej wpisanych do rejestru zabytków (spośród około 1300 dawnych majątków [148] do rejestru wpisano 790 obiektów rezydencjonalnych stanowiących ponad 16% wszystkich obiektów tego typu wpisanych do rejestru w Polsce i 917 obiektów folwarcznych – ponad 17% tego typu obiektów w Polsce), w rejestrze znalazły się także 22 zamki [48]. Do najciekawszych obiektów należą m.in. pałace w Antoninie, Ciążeniu, Dobrzycy, Lewkowie, Pawłowicach, Rogalinie, Śmiełowie, Turwi, Wąsowie, zamki w Gołuchowie, Gołańczy, Koninie-Gosławicach, Kole, Kórniku, Rydzynie, czy Szamotułach. Rezydencje najczęściej otoczone były parkami, spośród około 1 500 znajdujących się na terenie województwa, do rejestru wpisano 943 parki. Do najcenniejszych należą parki m.in. w: Gołuchowie, Kórniku, Śmiełowie, Rogalinie, Posadowie, Taczanowie, Miłosławiu, Kościelcu Kolskim czy Rydzynie [148].

Istotnym dziedzictwem świadczącym o rozwoju Wielkopolski są również zabytki techniki, do których należą m.in. zakłady przemysłowe wraz z infrastrukturą, gorzelnie, browary, młyny czy cegielnie, urządzenia transportowe – zespoły kolejowe, linie kolejowe. W rejestrze zabytków znalazło się 269 obiektów przemysłowych [148], co plasuje Wielkopolskę na trzecim miejscu po województwach dolnośląskim i mazowieckim. Charakterystycznymi w krajobrazie Wielkopolski są również zabytkowe wiatraki, najpopularniejsze koźlaki oraz rzadziej występujące paltraki i holendry. Najwięcej wiatraków zachowało się w południowej Wielkopolsce, gdzie utworzono Wielkopolski Szlak Wiatraczny, który prezentuje 50 zachowanych w różnym stopniu obiektów. Wiatraki stawiane są często jako rekonstrukcje przy głównych trasach np. w Koszutach, Śmiglu, Osiecznej, Kościanie lub przenoszone są do skansenów np. w Dziekanowicach, Osieku, Wolsztynie lub muzeum np. w Koninie-Gosławicach [164].

Na terenie Wielkopolski występują również szereg obiektów obronnych, militarnych i fortyfikacyjnych. Zachowały się m.in. fragmenty średniowiecznych murów miejskich m.in. w Poznaniu, Kaliszu i Kościanie, Fortyfikacje Twierdzy Poznań z II połowy XIX w. oraz elementy sytemu umocnień Wału Pomorskiego z lat 30-tych XX w. (większość obiektów poza granicami województwa wielkopolskiego).

Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego są również zabytki ruchome, do których należą m.in. dzieła sztuk plastycznych rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje stanowiące zbiory, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła. Wiele z tych zabytków znajduje się na wyposażeniu obiektów sakralnych oraz w muzeach, a także w kolekcjach prywatnych. Do rejestru zabytków wpisano 23 235 obiektów na podstawie 1 241 decyzji [48] – Wielkopolska jest na czwartym miejscu wśród województw. Do istotnych zabytków ruchomych, które mają wpływ na przestrzeń

i wyróżniają się w krajobrazie Wielkopolski zaliczają się stacje drogi krzyżowej oraz kapliczki i krzyże przydrożne, najwspanialsze, wielofiguralne krzyże znajdują się na południu Wielkopolski.

Liczne zabytki archeologiczne

W rejestrze zabytków ujęto 681 obiektów archeologicznych [147], co stawia Wielkopolskę na trzeciej pozycji wśród województw w Polsce. W ewidencji zabytków znajduje się 70 700 stanowisk (około 15% zewidencjonowanych zasobów krajowych – najwięcej spośród wszystkich województw), które w całości zostały rozpoznane archeologicznie [42].

Największą koncentracją zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych charakteryzuje się powiat poznański, koniński, wągrowiecki, szamotulski, kościański i gnieźnieński. Najwięcej śladów (grodziska, osady, punkty i ślady osadnicze oraz cmentarzyska) występuje w miejscach pierwotnych lokalizacji osad ludzkich, wzdłuż cieków wodnych i na wzniesieniach.

Do najciekawszych stanowisk archeologicznych zaliczyć można m.in.: grody w Gnieźnie, Grzybowie, Gieczu, Ostrowie Lednickim, Poznaniu, Kaliszu oraz stanowiska archeologiczne m.in. w Bruszczewie (gm. Śmigiel, osada obronna z epoki brązu), w miejscowości Góra (gm. Wilczyn, cmentarzysko megalityczne), Krzyżu Wielkopolskim (epoka kamienia), Kiełczewie (gm. Kościan, osada kultury łużyckiej), Konarzewie (gm. Dopiewo, osada i cmentarzysko ciałopalne z okresu wędrówek ludów), w Osieku nad Notecią (gm. Wyrzysk, cmentarzysko kultury pomorskiej), Rosku (gm. Wieleń, skarb z epoki brązu) czy w Żuławce Małej (gm. Wyrzysk, pozostałości drewnianych konstrukcji przeprawowych z ośmiu faz osadniczych od neolitu po epokę brązu), czy stanowiska Koźmin Las i Kwiatków w gminie Brudzew na terenie odkrywki węgla brunatnego (kopalny las ze schyłku ostatniego zlodowacenia oraz osada ludności kultury przeworskiej, ślady osadnictwa z epoki neolitu i brązu oraz pozostałości cmentarzyska rzędowego z okresu średniowiecza).

Obszary cenne kulturowo

Na obszarze województwa występuje kilka obszarów objętych ochroną prawną charakteryzujących się wysoką wartością kulturową:

a) obszary o wyjątkowych walorach kulturowych oraz wysokich wartościach przyrodniczych:
   - Park Kulturowy Stare Miasto w Poznaniu (historyczny układ urbanistyczno-architektoniczny Starego Miasta),
   - Mickiewiczowski Park Kulturowy (historyczne miejsca pobytu Adama Mickiewicza),
   - Lednicki Park Krajobrazowy (zabytki związane z początkami państwa polskiego),
   - Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego (komponowany krajobraz rolniczy z alejami drzew, pasami zadrzewień śródpolnych);
b) obszary o wysokich wartościach przyrodniczych i wyróżniających się walorach kulturowych:
   - Wielkopolski Park Narodowy (muzeum, obiekty zabytkowe),
   - Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka (liczne zachowane kościoły drewniane),
   - Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy (obiekty zabytkowe związane z historycznymi miejscami pobytu Adama Mickiewicza),
   - Rogaliński Park Krajobrazowy (obiekty związane z rodem Raczyńskich),
   - Przemęcki Park Krajobrazowy (obiekty związane z zakonem Cystersów).

W przestrzeni regionu wyróżniają się ponadto obszary o wysokich wartościach kulturowych stanowiące o tożsamości regionalnej, które jedynie częściowo podlegają ochronie w postaci wpisu poszczególnych obiektów do rejestru zabytków [39]:

a) obszary tradycyjnego krajobrazu kolonizacji olęderskiej w rejonie Nowego Tomyśla, Grodziska Wielkopolskiego, Opalenicy, Pyzdr oraz kolonizacji olęderskiej i fryderycjańskiej w rejonie nadnoteckim,
b) obszary o zachowanych cechach krajobrazu historycznie ukształtowanego przez działalność zakonów: Cysterek i Cystersów w okolicach Owińsk, Wągrowca, Ołoboku, Obry, Wielenia i Przemętu, Benedyktynów w okolicach Lubinia i Krzywinia, Filipinów w Gostyniu-Głogówku oraz tradycje religijne w Skrzatuszu, Górce Klasztornej, Ujściu, Licheniu, Tursku, Kopaszewie-Rąbiniu,
c) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie przez działalność sławnych rodów – m.in. w okolicach Antonina, Leszna i Rydzyny, Gołuchowa, Turwi czy Kórnika i Rogalina,

d) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego przez zasady polityczne, prawne i obyczajowe obowiązujące w różnych okresach historycznych i kształtujące przestrzeń miast – m.in. w Grodzisku Wielkopolskim, Kaliszu, Lesznie, Łobżenicy, Osiecznej, Poznaniu, Rawiczu i Zdunach,
e) obszary związane z kulturą ludową grup etnograficznych – niektóre z nich zachowały poczucie własnej odrębności: Bambrzy, Biskupianie, Chazacy, Pałuczanie, Tośtoki.

Niewielki stopień rozpoznania dóbr kultury współczesnej

Pomimo znacznego zasobu dóbr kultury współczesnej na obszarze województwa jedynie dla miasta Poznania spośród 115 poznańskich zespołów i obiektów architektonicznych z lat 1900-1989 wskazano 33 obiekty wytypowane do ochrony konserwatorskiej jako dobra kultury współczesnej [41].

Gęsta sieć szlaków kulturowych

W celu promocji dziedzictwa kulturowego na obszarze województwa wyznaczono szereg szlaków kulturowych, m.in.:

a) szlaki o znaczeniu międzynarodowym – Droga św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański,
b) szlaki o znaczeniu krajowym – unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski, Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu realizowany jako narodowy produkt turystyki kulturowej, Szlak Bursztynowy,
c) szlaki o znaczeniu regionalnym – Trasa Kórnicka, Wielkopolski Szlak Wiatraczny, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka, Szlak Kościołów Drewnianych Ziemi Kaliskiej.

Wyjątkową atrakcją kulturową jest także Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli w Kłodawie, stanowiąca jedną z atrakcji „Centralnego Łuku Turystycznego".

Duże znaczenie obiektów kultu religijnego

W Wielkopolsce znajduje się jedno z najliczniej odwiedzanych i najbardziej znanych w Polsce Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym i najstarsze na świecie Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu oraz szereg sanktuariów istotnych dla kształtowania tożsamości regionalnej Wielkopolan, m.in. w Gnieźnie, Poznaniu, Górce Klasztornej, Gostyniu-Głogówku, Bieniszewie, Skrzatuszu, Ujściu, Tursku, Tulcach, Szamotułach, Wieleniu, Brdowie, Żegocinie, Lubaszu, kościół „na Pólku" pod Bralinem, czy w Borku Wielkopolskim.

Na obszarze województwa od 1997 r. organizowane są spotkania młodzieży chrześcijańskiej w miejscowości Pola Lednickie (gm. Łubowo), gdzie znajduje się ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego Dominikanów. Wydarzenie gromadzi co roku nawet do 100 tys. osób.

Liczne miejsca pamięci narodowej

Na terenie województwa znajduje się wiele miejsc upamiętniających najważniejsze zdarzenia z historii Polski, mające zasadnicze znaczenie dla tożsamości narodowej Polaków.

Wśród najważniejszych należy wymienić obiekty związane z początkami Państwa Polskiego (m.in. w Poznaniu, Gnieźnie, Kaliszu), okresem zaborów (m.in. Września, Miasteczko Krajeńskie), walkami narodowo-wyzwoleńczymi (m.in. Piła, Rawicz), I wojną światową, Powstaniem Wielkopolskim oraz II wojną światową (m.in. Poznań, Chełmno nad Nerem – Muzeum Martyrologiczne – Obóz w Chełmnie nad Nerem uznane za Pomnik Zagłady, Luboń – Żabikowo, Piła, Jastrowie), czy krwawo tłumionymi strajkami przeciwko władzy ludowej w latach 50 XX wieku (Poznań).

Szeroki zakres instytucjonalnej działalności kulturalnej

Poziom rozwoju instytucji kultury na obszarze Wielkopolski w ostatnich latach podlegał niewielkim zmianom. Do poziomu 159 placówek (ponad 9% wszystkich w Polsce) zmalała ogólna liczba bibliotek (o 10% w stosunku do 2011 roku) [18], wzrosła natomiast liczba muzeów (o 6% w stosunku do 2011 roku), których obecna liczba wynosi 91. Na terenie województwa nie zmieniła się natomiast ogólna liczba teatrów (9 placówek stanowiących 7% wszystkich teatrów w Polsce) i kin (10% wszystkich w Polsce). Placówki kulturowe skoncentrowane są przede wszystkim w Poznaniu i innych dużych miastach województwa: w Kaliszu, Koninie, Pile, Lesznie i Gnieźnie.

Instytucje kultury, ze względu na zasięg oddziaływania i pełnione funkcje, podzielić można na dwie kategorie. Wśród najważniejszych wskazać należy:

a) instytucje kultury o znaczeniu krajowym:

- Muzeum Narodowe w Poznaniu z oddziałami w Śmiełowie, Rogalinie i Gołuchowie,
- Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie (gm. Komorniki) wraz z oddziałami na terenie województwa,
- Polska Akademia Nauk – Biblioteka Kórnicka,
- Narodowy Instytut Dziedzictwa – oddział terenowy w Poznaniu,

b) instytucje kultury o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym:

- Centrum Kultury Zamek w Poznaniu,
- muzea i skanseny – m.in. w Poznaniu, Kórniku, Gnieźnie, Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile, Szamotułach, Dobrzycy, Koszutach, Dziekanowicach (gm. Łubowo), Osieku nad Notecią (gm. Wyrzysk), Swarzędzu, Opatówku, Kościanie, Wągrowcu oraz muzea regionalne znajdujące się w miastach powiatowych,
- biblioteki – Biblioteka Uniwersytecka i Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu,
- teatry w Poznaniu, Gnieźnie, Kaliszu,
- filharmonie w Poznaniu i Kaliszu,
- galerie sztuki w Poznaniu, Kaliszu, Koninie,
- archiwa państwowe w Poznaniu, Kaliszu, Lesznie.

Wysoka ranga wydarzeń kulturalnych

Wielkopolska jest miejscem organizowania licznych wydarzeń kulturalnych. Liczba organizowanych imprez masowych, w tym artystyczno-rozrywkowych, interdyscyplinarnych i sportowych w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła o około 21% i w 2015 roku wynosiła 519 [18], co stanowiło ponad 8% wszystkich imprez organizowanych w kraju.

Cykliczne imprezy o zasięgu międzynarodowym organizowane są m.in. w Poznaniu, Kaliszu i Chodzieży, a o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym m.in. w: Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Gnieźnie, Ostrowie Wielkopolskim, Pile, Lesznie, Wolsztynie, Wrześni, Jarocinie, Nowym Tomyślu, Gołuchowie, Antoninie (gm. Przygodzice), Murowanej Goślinie i Górce Klasztornej [75]. Wśród cyklicznych imprez o najwyższej randze wyróżnić należy m.in.: Malta Festiwal Poznań (program teatralny, muzyczny, taneczny i filmowy), Kaliskie Spotkania Teatralne, Ethno Port Poznań Festiwal (plenerowy festiwal muzyczny), Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego w Poznaniu, Międzynarodowy Festiwal Chórów Uniwersyteckich „Universitas Cantat" w Poznaniu, Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych w Kaliszu, Międzynarodowe Warsztaty Jazzowe Cho – Jazz w Chodzieży, Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych w Kaliszu, Chopinowskie Interpretacje Młodych w Koninie, Atelier Jazz Festiwal w Gnieźnie, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca w Poznaniu, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Poznańska Wiosna Muzyczna", Spring Break Festival w Poznaniu, Enter Music Festival w Poznaniu, Speaking Concerts w Poznaniu, Short Waves Festival w Poznaniu, Festiwal Fantastyki Pyrkon w Poznaniu. Międzynarodowy Festiwal Chopin w barwach jesieni w Antoninie (festiwal pianistyczny), Ogólnopolski Festiwal Sztuki Filmowej „Prowincjonalia" we Wrześni, OFTen Ogólnopolski Festiwal Teatrów Niezależnych w Ostrowie Wielkopolskim, Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca w Koninie, Ogólnopolski Festiwal Zespołów Muzyki Dawnej „Schola Cantorum" w Kaliszu, Powrót Króla w ramach Dni Leszna, Kaliskie Spotkania Teatralne, Europejskie Dni Dziedzictwa w większości ośrodków miejskich w Wielkopolsce, czy Widowisko historyczne „Orzeł i Krzyż" w Murowanej Goślinie.
Organizowane są ponadto cykliczne imprezy tematyczne związane ze szlakami dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. Szlakiem Cysterskim w Lądzie nad Wartą i Wągrowcu oraz Szlakiem Piastowskim w Gnieźnie, Kaliszu i Grzybowie (gm. Września) [75]. Wśród najważniejszych wyróżnić należy: Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Ladzie nad Wartą, Międzynarodowy Zjazd Wojowników Słowiańskich w Grzybowie, Festyn Cysterski w Wągrowcu, Festiwal Kultury Słowiańskiej „Koronacja Królewska" w Gnieźnie, „Weekend na Szlaku Piastowskim", czy Biesiada Piastowska w Kaliszu.

Bogactwo niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Charakterystyczna dla terenów Wielkopolski kultura ludowa kultywowana jest poprzez liczne grupy i zespoły propagujące tańce i przyśpiewki ludowe m.in.: „Biskupianie" z Domachowa (pow. gostyński), Zespół Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy" z Nietążkowa (pow. kościański), Zespół Regionalny im. Anny Markiewicz z Bukówca Górnego (pow. leszczyński), Zespół Folklorystyczny „Szamotuły", Zespół Pieśni i Tańca „Wiwaty" z Pobiedzisk, Zespół Regionalny

„Wesele Przyprostyńskie" (pow. zbąszyński). W samym Poznaniu działa kilka zespołów ludowych: Zespół Folklorystyczny „Wielkopolanie", „Cybinka", „Łany", „Poligrodzianie", oraz Zespół Pieśni i Tańca „Wielkopolska" [164].

Elementami niematerialnego dziedzictwa kulturowego Wielkopolski są również umiejętności związane z wytwarzaniem lub użytkowaniem tradycyjnych instrumentów muzycznych (dudy, kozły, mazanki, bębny), języka regionalnego (gwara poznańska), z rękodziełem (m.in. hafciarstwo np.: w Jarocinie i okolicach, czy rzeźba np.: krzyże przydrożne w południowej Wielkopolsce) oraz kultywowanie obrzędów (m.in.: Święto Bamberskie w Poznaniu, wesele szamotulskie) [164].

Na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego obejmującej w 2016 roku łącznie 20 pozycji, z obszaru Wielkopolski uwzględniono „Uroczystości obrzędowe ku czci św. Rocha połączone z błogosławieństwem zwierząt w Mikstacie" oraz „Tradycje kulturowe Biskupizny" [50].

Ważnym dziedzictwem kulturowym w Wielkopolsce jest dziedzictwo kulinarne. Wielkopolska należy do Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarnego. Na liście produktów wpisanych przez Komisję Europejską do Rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych lub do Rejestru Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności z terenu Wielkopolski lub wytwarzane na terenie województwa znalazły się m.in.: rogal świętomarciński, wielkopolski ser smażony, andruty kaliskie i olej rydzowy, natomiast na Krajowej liście produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z terenu Wielkopolski znalazły się 92 produkty spośród ponad 1 550 z całej Polski [45].

Zagrożenia dla dziedzictwa kulturowego

Zachowanie wartości kulturowych województwa, oprócz działań ochronnych, wymaga także eliminacji zjawisk zagrażających zachowaniu i utrudniających dostępność dziedzictwa kulturowego (zabytków nieruchomych, w tym archeologicznych, ruchomych i niematerialnych), do których należą m.in.:

a) intensywne procesy suburbanizacji w otoczeniu dużych i średnich miast – wyludnianie się centrów miast, a w konsekwencji ich degradacja przestrzenna i społeczno-gospodarcza;
b) zainwestowanie przestrzeni na terenach otwartych oraz obszarów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo;
c) konflikty przestrzenne wynikające z przebiegu szlaków transportowych – brak obwodnic drogowych dla miejscowości o zachowanych historycznych układach przestrzennych wpisanych do rejestru zabytków – przez historyczne centra 32 miejscowości przebiegają drogi krajowe, przez 40 – drogi wojewódzkie, a przez 38 – drogi powiatowe;
d) konflikty przestrzenne wynikające z potrzeb rozwoju naziemnych sieci infrastruktury technicznej, w tym instalacji do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
e) zagrożenia wynikające z lokowania w sąsiedztwie zabytków obiektów niedostosowanych do skali otoczenia, często stwarzających kolizję widokową w obszarach stanowiących przedpola ekspozycji dla obiektów cennych kulturowo oraz wynikające z nieodpowiedniej dbałości o estetykę nowych obiektów niedostosowaną do wartości przestrzeni, w której są realizowane,
f) konflikty wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej rolniczej i wydobywczej oraz wynikające z przeprowadzanych inwestycji budowlanych m.in. budowy nowych szlaków komunikacyjnych, linii energetycznych, zbiorników wodnych czy budownictwa w ujęciu ogólnym, wymagających prac ziemnych, zagrażające przede wszystkim zabytkom archeologicznym – ok. 68% stanowisk archeologicznych jest zagrożona w wyniku działalności rolniczej, tzw. głęboką orką, 1% w wyniku wydobywania kruszyw, 20% stanowisk – w wyniku działalności inwestycyjnej [42]

Wśród zagrożeń dla zachowania dziedzictwa niematerialnego wymienić należy zjawiska związane z globalizacją, migracjami, postępującymi procesami urbanizacji i industrializacji, zanik przekazu międzypokoleniowego czy nadmierny ruch turystyczny.

Zróżnicowane walory krajobrazowe

Współczesny krajobraz województwa został ukształtowany w procesie oddziaływania czynników przyrodniczych oraz działalności człowieka. Wśród czynników najwyraźniej wpływających na charakter krajobrazu wymienić należy użytkowanie, rzeźbę terenu oraz elementy kulturowe:

a) w zakresie użytkowania terenu:
   - dominacja obszarów użytkowanych rolniczo ze zdecydowaną przewagą udziału gruntów ornych nad użytkami zielonymi,
   - nierównomierne rozmieszczenie lasów z koncentracją w północnej i północno-zachodniej części województwa i niskim wskaźnikiem lesistości w centralnej i wschodniej części regionu,
   - lokalizacja trwałych użytków zielonych przede wszystkim w dolinach największych rzek regionu: Warty, Noteci, Obry, Baryczy,
   - liczne jeziora polodowcowe w północnej i środkowej części województwa,
   - gęsto i równomiernie rozmieszczone tereny osadnicze,
b) w zakresie rzeźby terenu:
   - wyraźny pasmowy podział województwa na strefy odzwierciedlające działalność lądolodów i wód płynących,
   - obszary o rzeźbie pagórkowatej i dolinnej odgrywające kluczowe znaczenie w postrzeganiu krajobrazu,
c) w zakresie elementów kulturowych:
   - układy przestrzenne miast i wsi o zachowanych walorach historycznych i kompozycyjnych,
   - wyróżniające się i dobrze postrzegane w przestrzeni otwartej sylwety miejscowości z obiektami, stanowiącymi dominanty przestrzenne,
   - charakterystyczne dla komponowanego krajobrazu rolniczego aleje drzew i pasy zadrzewień śródpolnych, wyróżniające się szczególnie w rejonie Turwi,
   - parki pałacowe i dworskie występujące głównie w środkowej i południowej części województwa,
   - obszary tradycyjnego osadnictwa wiejskiego z zachowanymi wartościami przestrzennymi – osadnictwo olęderskie na Nizinie Nowotomyskiej i w dolinie Noteci, w okolicach Pyzdr, Międzychodu i Stawiszyna, osadnictwo fryderycjańskie w dolinie Noteci, osadnictwo tzw. „poniatówek" w dawnej strefie przygranicznej II RP.

W oparciu o formy użytkowania terenu i rzeźby terenu oraz wybrane elementy kulturowe na terenie województwa wielkopolskiego wyróżniono pięć podstawowych typów krajobrazu: zurbanizowany, leśny, wiejski, łąkowy i przekształcony.

Krajobraz zurbanizowany obejmuje tereny miast, na które składają się m.in: założenia urbanistyczne, obszary zabudowy mieszkaniowej, centra handlowe i składowo-magazynowe, kompleksy przemysłowe oraz tereny sportowo-rekreacyjne. Do najcenniejszych obszarów krajobrazu zurbanizowanego należą centra zabytkowych miast, składające się z rynku i przylegających do niego uliczek oraz zabudowy. W województwie wielkopolskim do założeń urbanistycznych o najwyższych wartościach m. in. należą: Poznań, Kalisz, Rydzyna, Zduny, Grodzisk Wielkopolski, Rawicz, Leszno, Gniezno.

Krajobraz leśny obejmuje zgodne siedliskowo, właściwe wykształcone kompleksy zbiorowisk różnych postaci borów, dąbrów, buczyn, grądów, łęgów i olsów oraz ich postacie zdegradowane a także leśne zbiorowiska zastępcze powstałe z nasadzeń gospodarczych gatunkowo niezgodnych z potencjałem siedliska bądź zdegradowanych dużym udziałem gatunków obcych geograficznie. Dominujące, leśne tło krajobrazowe urozmaicone jest enklawami przestrzeni otwartej w postaci pól uprawnych, łąk i nieużytków, sporadycznie pojawiają się także niewielkie jednostki osadnicze. Krajobraz ten w formie największych kompleksów reprezentowany jest w północno-zachodniej części województwa, gdzie znajduje się największy zwarty kompleks leśny – Puszcza Notecka.

Dominującym typem krajobrazu na terenie województwa wielkopolskiego jest krajobraz wiejski, który obejmuje tereny wykorzystywane rolniczo z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych. Integralną częścią tego typu krajobrazu jest sieć osadnicza, w większości o charakterze wiejskim. Dominuje tu zabudowa zagrodowa z budynkami mieszkalnymi i inwentarskimi. Ważną rolę w postrzeganiu krajobrazu pełni pagórkowata rzeźba terenu oraz elementy architektury, m.in.: kościoły, drewniane wiatraki, założenia pałacowo- i dworsko-parkowe, a także rozłogi pól z zadrzewieniami śródpolnymi.

Krajobraz łąkowy obejmuje natomiast tereny przyrzeczne wraz ze starorzeczami, smugami i obniżeniami zalewowymi ale także niewielkie wzniesienia wydmowe. Dominują tu zbiorowiska roślinności nieleśnej: począwszy od murawowych, przez łąkowe (dominujące), ziołoroślowe i szuwarowe, po zbiorowiska roślinności wodnej zbiorników

eutroficznych czy zarośla łozowe i wikliny (w miejscach nieużytkowanych). Krajobrazy łąkowe występują przede wszystkim w dolinach największych rzek regionu.

Krajobraz przekształcony tworzą obszary położone w rejonie Konina i Turku, które zostały przeobrażone wskutek eksploatacji węgla brunatnego. Do krajobrazu przekształconego zaliczono wielkoobszarowe odkrywki oraz tereny elektrowni z charakterystyczną dla nich architekturą i wyróżniającymi się elementami technicznymi (wysokie kominy, chłodnie kominowe czy wielkogabarytowe hale).

3.4. SPOŁECZEŃSTWO

Duży potencjał demograficzny

Wielkopolska pod względem liczby ludności zajmuje trzecią pozycję w skali kraju z 9% udziałem w ogólnej liczbie ludności Polski. Na terenie województwa zamieszkuje 3 481 625 osób, z wyraźną koncentracją 1/4 ludności w jego centralnej części. Mieszkańcy Poznania stanowią 15,5% ogółu mieszkańców województwa, a powiatu poznańskiego – 10,7%.

Struktura ekonomiczna ludności województwa na tle kraju prezentuje się korzystnie. Potencjał ludnościowy regionu mierzony liczbą osób w wieku produkcyjnym oraz poziomem obciążenia demograficznego plasuje Wielkopolskę powyżej średniej krajowej. Na obszarze województwa występuje stosunkowo wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, przy niższym udziale osób w wieku poprodukcyjnym.

Za mniej korzystne zjawisko należy uznać tempo starzenia się społeczeństwa Wielkopolski. Obecnie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 53,8 osób w wieku nieprodukcyjnym. W ostatnim dziesięcioleciu odnotowano jednak wyraźny wzrost wartości tego wskaźnika, przy czym sytuacja ta nie odbiega od tendencji ogólnokrajowych. Analiza wewnątrzregionalna wykazuje, że najlepiej pod względem potencjału ludnościowego prezentuje się podregion pilski, natomiast najsłabsze wskaźniki obserwuje się w Poznaniu oraz w podregionie kaliskim.

Wysoka gęstość zaludnienia

Wielkopolskę charakteryzuje większa niż średnia dla kraju gęstość zaludnienia zarówno w miastach (1 243 os./km^2), jak i na terenach wiejskich (56 os./km^2). W przeliczeniu na tereny zabudowane i zurbanizowane gęstość zaludnienia wynosi 2 231 os./km^2.

W ujęciu wewnątrzregionalnym obserwuje się zróżnicowaną gęstość zaludnienia w poszczególnych częściach województwa. Największa gęstość zaludnienia występuje w centralnej część województwa, natomiast najniższa w części północnej, w podregionie pilskim, przy średniej dla województwa wynoszącej 117 os./km^2.

W większości podregionów gęstość zaludnienia utrzymuje się na stałym poziomie. Jedynie w podregionie poznańskim zaobserwowano istotny wzrost liczby mieszkańców przypadających na 1 km^2 – ze 114 osób w 2007 roku do 130 osób w 2016 roku.

Przewaga ludności miejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców regionu

Pomimo obserwowanego odpływu mieszkańców największych ośrodków miejskich na tereny sąsiednich gmin, w miastach nadal zamieszkuje 54,7% ogółu ludności województwa, a na terenach wiejskich 45,3%. Udział miejskiej części społeczeństwa w regionie jest o ponad 5% niższy od średniej krajowej.

Największy odsetek ludności miejskiej charakteryzuje podregion poznański (łącznie z Poznaniem) i pilski. W innych podregionach występuje natomiast przewaga ludności wiejskiej.

Sukcesywny wzrost liczby mieszkańców województwa

W województwie wielkopolskim obserwuje się stały wzrost liczby mieszkańców. Większą dynamikę w ostatnim dziesięcioleciu odnotowano jedynie w województwie pomorskim, mazowieckim i małopolskim. Największe przyrosty liczby ludności mają miejsce w podregionie poznańskim, z wyłączeniem miasta. W pozostałych podregionach, pomimo wzrostu ogólnej liczby mieszkańców, dynamika zmian jest wielokrotnie mniejsze niż w gminach podpoznańskich.

Wzrost liczby ludności województwa jest wynikiem dodatniego przyrostu naturalnego i salda migracji.

Przyrost naturalny ludności od wielu lat utrzymuje się na dodatnim poziomie plasując region w ścisłej czołówce wśród wszystkich województw. W 2016 roku Wielkopolska pod względem wartości wskaźnika przyrostu naturalnego znalazła się na drugim miejscu w kraju po województwie pomorskim. Jest to wynik tym bardziej korzystny, że zarówno w całej Polsce, jak i w większości regionów notuje się ujemne wartości analizowanego wskaźnika. Bardziej szczegółowa ocena w podziale na miasta i tereny wiejskie wykazała, że ośrodki miejskie cechuje niższy przyrost naturalny (na poziomie 0,7), natomiast obszary wiejskie charakteryzują się znacznie wyższymi wartościami wskaźnika (2,9). Najlepiej pod względem ruchu naturalnego ludności prezentują się podregiony: poznański i leszczyński, gdzie wskaźniki osiągnęły poziom 4,7 i 2,5.

W Wielkopolskie od wielu lat obserwuje się dodatnie saldo migracji, co wspólnie z województwem pomorskim, mazowieckim, małopolskim i dolnośląskim wyróżnia region w skali całego kraju. Analiza wewnątrzregionalna potwierdza koncentrację korzystnych procesów demograficznych w podregionie poznańskim, który jako jedyny wykazuje dodatnie wartości wskaźnika. W pozostałych podregionach wskaźnik ten osiągnął wynik ujemny, przy największym odpływie mieszkańców z podregionu pilskiego i konińskiego.

Analiza procesów migracji zagranicznych wykazała stosunkowo niewielkie znaczenie tego zjawiska. W porównaniu z innymi regionami Wielkopolska ani nie przyciąga osób z zagranicy (jedynie 6,1% meldujących się z zagranicy wybiera nasz region), ani też nie jest regionem, z którego ludzie wyjeżdżają poza granice kraju na stałe (6,2% osób wyjeżdżających za granicę na stałe to Wielkopolanie). Najwięcej osób przyjeżdżających z zagranicy w Wielkopolsce wybiera miasto Poznań oraz podregion kaliski, a najmniej podregion pilski. Z kolei najwięcej osób wyjeżdżających za granicę pochodzi z podregionów: leszczyńskiego i kaliskiego, a najmniej z podregionów: poznańskiego i konińskiego.

Saldo migracji, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa, w ostatnim dziesięcioleciu przybiera dodatnie wartości. Jedynie w 2014 roku wskaźnik ten oscylował wokół zera, co w porównaniu do ujemnej średniej dla kraju, uznać należy za zjawisko pozytywne. W ujęciu wewnątrzregionalnym największe dodatnie saldo migracji cechuje powiaty podregionu poznańskiego, a zwłaszcza powiat poznański, gdzie wskaźnik osiągnął wartość 15,1, W pozostałej części województwa dodatnie wartości wskaźnika odnotowano jedynie w powiatach położonych wokół największych ośrodków miejskich: leszczyńskim (6,8), kaliskim (0,5) i konińskim (0,2). W Poznaniu oraz w pozostałych częściach województwa odnotowuje się ujemne saldo migracji.

Do Wielkopolski w okresie ostatnich 10 lat przybyło blisko 435 tys. osób. Najwięcej ludzi osiedliło się w podregionie poznańskim (co trzeci nowo zameldowany), a najmniej w podregionie pilskim (jedynie co dziesiąty). W trzech podpoznańskich gminach: Dopiewo, Komorniki i Swarzędz w ostatnim dziesięcioleciu zameldowało się po 10-12 tys. osób. W tym samym okresie do Poznania zameldowało się ponad 55 tys. osób. Z kolei najwięcej osób wymeldowało się z największych miast regionu: z Poznania (79,7 tys.), Konina (10,7 tys.) oraz Kalisza (10,1 tys.), osiedlając się najczęściej w gminach sąsiednich. Wśród gmin o największej dynamice zmian liczby ludności wskazać należy Komorniki z blisko 70% wzrostem liczby mieszkańców, Dopiewo i Rokietnicę z ok. 60% wzrostem liczby ludności oraz obszary wiejskie w gminach Swarzędz i Kórnik, w których przybyło odpowiedni 57% i 52% mieszkańców. Największe spadki procentowe liczby ludności (w przedziale 4-7% populacji całej gminy) odnotowano natomiast w miastach: Łobżenica, Konin, Przedecz, Turek, Kalisz, Dobra, Nowe Skalmierzyce oraz w gminach wiejskich i na obszarach wiejskich gmin: Chodów, Pogorzela, Okonek, Koźmin Wielkopolski i Rychtal.

Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna do 2030 roku zakłada niewielki spadek liczby ludności w regionie, do poziomu 3 481,6 tys. Spadek dotyczył będzie głównie ludności miejskiej (-6,4%). Liczba mieszkańców obszarów wiejskich wzrośnie natomiast o 7,0%.

Zgodnie z prognozowanymi trendami przewiduje się spadek liczby mieszkańców największych miast, przy jednoczesnym wzroście mieszkańców powiatów otaczających. Największa depopulacja w prognozowanym okresie nastąpi w Koninie (-14,6%), Poznaniu (-9,7%) i Kaliszu (-8,5%). Znaczący przyrost ludności prognozuje się w powiecie poznańskim (22,2%) i powiecie leszczyńskim (7,6%). W większości gmin województwa prognozuje się stosunkowo niewielkie, nieprzekraczające 3%, zmiany liczby ludności.

Wysoka aktywność zawodowa mieszkańców

W Wielkopolsce pracuje 1 448 408 osób (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego), co stanowi blisko 10,0% wszystkich pracujących w kraju. Większość pracujących zatrudniona jest w sektorze prywatnym skupiającym ponad 3/4 ogółu zatrudnionych (79,0%).

Pod względem obecnej wartości i dynamiki zmian wskaźnika Wielkopolskę cechuje wyższy poziom aktywności zawodowej mieszkańców w stosunku do wartości ogólnopolskich. W województwie poziom analizowanego wskaźnika w ostatnich latach wzrósł o 2 p.p., z 42,4% w 2010 roku do 44,4% w 2015 roku, natomiast w kraju o 1,0 p.p., z 40,8% do 41,8%. Analiza wewnątrzregionalna wykazuje, że największa aktywność zawodowa mieszkańców występuje w podregionie poznańskim, a najmniejsza w podregionie pilskim. W ostatnich latach pogłębiają się różnice pomiędzy podregionami.

W województwie wielkopolskim w latach 2008-2016 utworzonych zostało 546 tys. nowych miejsc pracy (10,0%) co plasuje region na trzecim miejscu w kraju (po województwach mazowieckim i śląskim).

Udział pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki województwa wynosi:

a) w sektorze usługowym – 54,1%,
b) w sektorze przemysłowym – 31,1%,
c) w sektorze rolniczym – 14,8%.

Na tle kraju w Wielkopolsce większy jest udział pracujących w rolnictwie i sektorze przemysłowym, natomiast mniejszy osób pracujących w sektorze usługowym. Na przestrzeni ostatnich lat wyraźna jest tendencja do spadku udziału osób pracujących w rolnictwie przy równoczesnym wzroście udziału pracujących w sektorze przemysłowym i usługowym.

Stosunkowo niski poziom bezrobocia

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim wynosi 5,0% (w kraju – 8,3%) i jest najniższa wśród wszystkich województw w kraju. W 7 powiatach stopa bezrobocia jest wyższa wartości średniej dla województwa (najniższą zarejestrowano w Poznaniu – 1,9%, powiecie kępińskim – 2,2% i powiecie poznańskim – 2,3%, a najwyższą w powiecie konińskim – 14,2%).

Wielkopolska charakteryzuje się 25% udziałem osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, co jest wartością o prawie 2 p.p. niższą od średniej dla kraju, a także minimalnie niższym od średniej krajowej udziałem absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych (w Wielkopolsce – 7,2%, w kraju – 7,5%).

Duża atrakcyjność rynku pracy

Potwierdzeniem dużej atrakcyjności wielkopolskiego rynku pracy jest dodatnie saldo dojazdów do pracy.

Ogółem w 41 gminach odnotowano przewagę osób przyjeżdżających do pracy. Najwięcej pracowników przyciąga stolica województwa – ponad 85 tys. Wśród pozostałych jednostek o największej wartości salda dojazdów do pracy (ponad 1 tys. osób) znalazła się gminy podpoznańskie, największe ośrodki miejskie oraz miasta z dużymi zakładami produkcyjnymi. Są to: Tarnowo Podgórne (8,4 tys.), Kalisz (4,1 tys.), Leszno (3,6 tys.), Kleczew (2,7 tys.), Konin (2,7 tys.), Koło (2,6 tys.), Ostrów Wielkopolski (2,4 tys.), Turek (2,3 tys.), Kórnik (2,2 tys.), miasto Czarnków (1,9 tys.), Suchy Las (1,7 tys.), Komorniki (1,6 tys.), Nowe Skalmierzyce (1,5 tys.), Krotoszyn (1,4 tys.), Ostrzeszów (1,4 tys.), Słupca (1,2 tys.), Nowy Tomyśl (1,2 tys.), Powidz (1,1 tys.), Baranów (1,1 tys.).

Gminy z największym ujemnym saldem osób wyjeżdżających do pracy to: miasto Luboń (-3,5 tys.), Mosina (-2,6 tys.), gmina wiejska Ostrów Wielkopolski (-2,2 tys.), Murowana Goślina (-2,0 tys.), gmina wiejska Kościan (-2,0 tys.), Swarzędz (-1,9 tys.), Szamotuły (-1,9 tys.), Pobiedziska (-1,8 tys.), Września (-1,6 tys.), Witkowo (-1,4 tys.), Kazimierz Biskupi (-1,3 tys.), Przygodzice (-1,3 tys.), gmina wiejska Wągrowiec (-1,3 tys.), Czempiń (-1,3 tys.), Rokietnica (-1,3 tys.), Oborniki (-1,3 tys.), Rogoźno (-1,2 tys.), gmina wiejska Czarnków (-1,1 tys.), Śmigiel (-1,1 tys.), Golina (-1,1 tys.), Sośnie (-1,1 tys.), Skoki (-1,0 tys.), Kostrzyn (-1,0 tys.), Sieroszewice (-1,0 tys.). Jednostki te w większości położone są w bliskiej odległości od Poznania oraz pozostałych największych ośrodków miejskich województwa, których rynki pracy są na tyle chłonne i atrakcyjne, że przyciągają pracowników również z gmin sąsiadujących.

Umiarkowany stan zasobów mieszkaniowych

Standard zamieszkania w województwie wielkopolskim ocenić należy jako korzystny. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w porównaniu do całego kraju jest bardzo wysoka i przewyższa średnią dla Polski aż o 7,4 m^2 (81,2 m^2). Podobnie prezentuje się średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosząca 27,8 m^2.

Z drugiej strony w Wielkopolsce przypada 343 mieszkań na 1000 mieszkańców, co jest wartością niższą niż średnia w kraju. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat notowany jest wyraźny wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 osób, przy czym jego dynamika jest mniejsza niż w innych województwach. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi obecnie jedynie 2,92, co plasuje województwo na drugim, po podkarpackim, miejscu w kraju.

Największe różnice w sytuacji mieszkaniowej dotyczą miast i wsi. Na terenach wiejskich liczba mieszkań jest mniejsza, natomiast ich przeciętna powierzchnia dużo większa (99,1 m^2) niż na terenach miejskich (70,4 m^2).

Łączne zasoby mieszkaniowe w Wielkopolsce stanowią 8,4% ogółu mieszkań w Polsce, co plasuje region na trzecim miejscu w kraju (po mazowieckim i śląskim), przy czym większy jest udział mieszkań na terenach wiejskich i szybszy przyrost zasobów mieszkaniowych w ostatnim dziesięcioleciu.

Największy udział zasobów mieszkaniowych posiada Poznań (ponad 21% wszystkich mieszkań w regionie) oraz podregiony kaliski, koniński i poznański (po 18%). Najmniej mieszkań jest natomiast w podregionie pilskim (11%). Biorąc pod uwagę przyrost liczby mieszkań w ostatnich latach największa dynamika obserwowana jest w centrum województwa – w podregionie poznańskim, a najmniejsza na północy – w podregionie pilskim.

Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych

Wartość wskaźnika zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w województwie, mierzonego liczbą mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, należy do jednej z najniższych w kraju (342,8 wobec 371,3 w kraju w 2016 r.). Najmniej korzystnie pod względem tego kryterium prezentuje się podregion leszczyński, w którym przypada poniżej 306,9 mieszkań na 1000 osób. W pozostałych podregionach wartości wskaźnika są wyższe, przy czym najlepsza sytuacja panuje w podregionie poznańskim (327,1 mieszkania na 1000 osób).

Dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego

W województwie wielkopolskim liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców w ciągu roku wynosi 4,7, co jest wartością wyższą niż średnia dla kraju (4,3). Powierzchnia nowych mieszkań także przewyższa dane uśrednione w skali kraju.

Zdecydowanie najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 osób w województwie zostało oddanych do użytkowania w podregionie poznańskim (9,0) i leszczyńskim (4,3). W pozostałych podregionach wskaźnik ten jest nieco niższy: podregion koniński – 3,6, podregion kaliski – 2,8, podregion leszczyński – 2,9 i podregion pilski – 2,8.

Zróżnicowany stopień wyposażenia w instytucje infrastruktury społecznej

Infrastruktura społeczna skoncentrowana jest przede wszystkim w największych miastach województwa, co wynika bezpośrednio z ich potencjału społeczno-gospodarczego. Duże miasta oferują najszerszy zakres usług społecznych, w tym usług specjalistycznych, natomiast w mniejszych ośrodkach miejskich i na terenach wiejskich infrastruktura społeczna pozostaje na niższym stopniu rozwoju zaspokajając potrzeby mieszkańców jedynie w podstawowym zakresie.

Wysoki stopień wyposażenia w placówki szkolnictwa i opieki przedszkolnej

W ostatnich latach obserwuje się regularny wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego i liczby miejsc oferowanych dla dzieci. Wynika on ze wzrostu zapotrzebowania na tego rodzaju usługi, zwłaszcza na terenach, na których występuje największy przyrost nowej zabudowy mieszkaniowej.

W ostatnim dziesięcioleciu podwoiła się liczba placówek przedszkolnych w Wielkopolsce. Największy wzrost (odpowiednio o 110% i o 62%) miał miejsce w podregionie poznańskim (ze 121 do 254 placówek) i w podregionie konińskim (ze 110 do 178 placówek). Liczba dzieci objętych opieką przedszkolną w ciągu 10 lat wzrosła z 73,9 tys. do 110,6 tys. Największy wzrost liczby dzieci w tym okresie pokrywa się z liczbą nowych placówek (w podregionie poznańskim – 108% i w podregionie konińskim – 71%).

Niekorzystnym zjawiskiem jest spadek liczby uczniów, wynikający z mniejszego przyrostu naturalnego. Zmniejszająca się liczba korzystających z nauki na różnych poziomach edukacji wymaga dostosowania liczby szkół do faktycznego zapotrzebowania z uwzględnieniem prognozowanych zmian demograficznych.

Według danych za 2016 rok Wielkopolskę charakteryzuje wysoki poziom uczestnictwa dzieci w szkole podstawowej i gimnazjum, wynoszący odpowiednio 98,9% i 103,1% (w kraju 96,6% w szkole podstawowej i 100% w gimnazjum).

Za pozytywne zjawisko uznać należy wysoki poziom uczestnictwa uczniów zasadniczych szkół zawodowych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych (w Wielkopolsce – 22,5%, w kraju – 15,9%), z największym odsetkiem uczniów w tego typu placówkach w podregionie poznańskim (30,8%) i leszczyńskim (30,2%). Niższy niż średnia dla kraju jest natomiast udział uczniów liceów ogólnokształcących (w Wielkopolsce – 45,0%, w kraju – 49,9%), z największym odsetkiem uczniów w podregionie konińskim (44,1%) i najmniejszym w podregionie poznańskim (35,4%).

Wielkopolska jest regionem o dużym potencjale akademickim i bogatej ofercie szkolnictwa wyższego. W województwie studiuje 127 tys. osób, co plasuje region na czwartej pozycji w kraju, za województwem mazowieckim, małopolskim i dolnośląskim. W ostatnich latach obserwowany jest ogólnokrajowy trend spadku ogólnej liczby studentów. Większość studiuje na uczelniach publicznych (78%).

Najważniejszym ośrodkiem akademickim regionu jest Poznań, w którym łącznie na 23 uczelniach studiuje ponad 112 tys. osób, czyli blisko 90% wszystkich studentów. Kolejne ważne ośrodki akademickie to Kalisz (4,7 tys. studentów), Konin (2,7 tys. studentów), Leszno (2,4 tys. studentów), Piła (1,8 tys. studentów), Gniezno (1,3 tys. studentów) i Środa Wielkopolska (1,1 tys. studentów).

W ostatnim dziesięcioleciu zmniejszyła się liczba studiujących na uniwersytetach (w tym medycznych), wyższych szkołach ekonomicznych i rolniczych, a także w akademiach wychowania fizycznego, przy jednoczesnym wzroście liczby studentów na uczelniach technicznych.

Zróżnicowana dostępność do usług zdrowia

Najlepszą dostępnością do usług zdrowia charakteryzują się największe miastach regionu. Poznań, Leszno, Konin i Kalisz skupiają ponad połowę ogólnej liczby łóżek szpitalnych w regionie, zapewniając obsługę mieszkańców całego województwa. W przypadku usług wysokospecjalistycznych zasięg oddziaływania szpitali wykracza także poza granice Wielkopolski.

W województwie wielkopolskim funkcjonuje 66 szpitali, w tym 3 szpitale psychiatryczne, z których ponad 2/3 to szpitale publiczne. W ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby szpitali niepublicznych. W regionie leczy się ok. 800 tys. pacjentów rocznie. Wszystkie szpitale dysponują łącznie 17,0 tys. miejsc. W 2016 roku w Wielkopolsce na 10 tys. osób przypadały 44 łóżka szpitalne, co jest wynikiem gorszym od średniej krajowej wynoszącej 49 łóżek na 10 tys. osób.

W Wielkopolsce znajduje się 148 placówek stacjonarnej opieki społecznej, w tym 68 domów pomocy społecznej. Najwięcej takich instytucji zlokalizowanych jest w podregionie kaliskim, a najmniej w podregionie konińskim. Łącznie we wszystkich placówkach znajduje się obecnie 9,1 tys. miejsc, a opieką objętych jest 8,3 tys. osób (7,7% wszystkich osób objętych pomocą w Polsce). W ostatnich latach wzrosła zarówno liczba miejsc w placówkach, jak i osób objętych opieką społeczną.

3.5. GOSPODARKA

Wysoki poziom rozwoju gospodarczego Wielkopolski

Wielkopolska zajmuje trzecie miejsce w kraju pod względem wielkości całkowitego produktu krajowego brutto na poziomie 166 508 mln zł (9,7% całkowitej wartości produktu krajowego PKB) oraz pod względem poziomu PKB per capita – 44 567 zł (2014).

Wielkopolska należy do grupy najszybciej rozwijających się gospodarczo regionów, na co wskazuje wyższy niż przeciętny dla kraju wskaźnik rocznego wzrostu PKB na mieszkańca (107% średniej dla kraju).

W województwie występuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne poziomu rozwoju gospodarczego, co potwierdza wielkość PKB per capita na poziomie podregionów. Najwyższymi wartościami wskaźnika charakteryzuje się miasto Poznań (199% średniej dla kraju) oraz podregion poznański (121%), natomiast najniższe wartości występują w podregionie pilskim (75%) i konińskim (76%).

Według danych za rok 2016 województwo wielkopolskie charakteryzuje wyższy niż w kraju udział podmiotów w sektorze rolniczym obejmującym podmioty gospodarki narodowej z sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (w województwie – 2,8%, w kraju – 1,8%), wyższy udział podmiotów w sektorze przemysłowym obejmującym podmioty gospodarki narodowej z sekcji przemysł i budownictwo (w województwie – 22,9%, w kraju – 21,2%) oraz niższy udział pozostałej działalności (74,2%, a w kraju 77,0%). Analiza wewnątrzregionalna wykazała, że najwięcej podmiotów rolniczych zarejestrowanych jest w podregionie leszczyńskim (7,1%), a najmniej w podregionach poznańskim (2,0%) i konińskim (2,3%). Najwięcej podmiotów w sektorze przemysłowym funkcjonuje w podregionie leszczyńskim (26,2%), a najmniej w podregionie pilskim (23,4%). Podmioty funkcjonujące w pozostałych dziedzinach gospodarki dominują natomiast w podregionie pilskim (72,9%), najmniej jest ich w podregionie leszczyńskim (66,7%).

Region cechuje się ponadto wysokim poziomem przedsiębiorczości. Wielkopolska zajmuje piąte miejsce wśród wszystkich województw, co oznacza, że na 1000 mieszkańców przypada 119 podmiotów wpisanych do rejestru REGON przy średniej dla kraju kształtującej się na poziomie 110 podmiotów na 1000 mieszkańców. Analiza rozmieszczenia podmiotów gospodarczych w przestrzeni regionu wskazuje na polaryzację zjawiska. Najwyższa koncentracja występuje w mieście Poznaniu (205 podmiotów na 1000 mieszkańców) i powiecie poznańskim (153 na 1000 mieszkańców), natomiast najniższy poziom charakteryzuje powiat turecki (74 na 1000 mieszkańców).

Rozdrobniona struktura wielkościowa podmiotów gospodarczych

W strukturze wielkościowej przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie około 95% ogółu firm stanowią jednostki zatrudniające do 9 pracowników. Z jednej strony fakt ten należy uznać za zaletę pozwalającą na szybkie dostosowanie się podmiotów do zmieniających się potrzeb rynkowych ze względu na ich dużą elastyczność. Z drugiej strony zbyt niski jest udział podmiotów średnich, zatrudniających od 10 do 49 pracowników (4%), i podmiotów największych, zatrudniających 50 i więcej pracowników (1%), które to zwykle charakteryzują się wyższym zaawansowaniem technologicznym, odzwierciedlają poziom rozwoju gospodarki i cechują się dużą stabilnością produkcji oraz ugruntowaną pozycją na rynku (2016).

Według corocznego rankingu Rzeczypospolitej z 2016 r., na tzw. „Liście 2000 największych polskich przedsiębiorstw" znalazły się 183 firmy działające w regionie. Na najwyższym, drugim miejscu, znalazła się spółka Jeronimo Martins Polska z siedzibą w Kostrzynie, której biuro główne znajduje się w Warszawie. Znaczna część dużych podmiotów gospodarczych skoncentrowanych jest głównie w podregionie poznańskim: ogółem 95 przedsiębiorstw z „Listy 2000..." ma siedzibę w Poznaniu lub powiecie poznańskim.

Wysoki poziom uprzemysłowienia regionu

Przemysł i budownictwo na obszarze Wielkopolski posiadają wysoki udział w wytwarzaniu wartości dodanej brutto (WDB) wynoszący 37,9% (w kraju – 35,1%). Większy niż przeciętny dla Polski jest także udział sektora przemysłowo-budowlanego w strukturze zatrudnienia, wynoszący 31,1% (w kraju – 26,4%), co świadczy o specjalizacji przemysłowej regionu (2015).

Wielkopolska zajmuje wysoką pozycję pod względem liczby przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych, plasującej region na trzecim miejscu w kraju z liczbą 95,1 tys. podmiotów. Większość z nich funkcjonuje w miastach (55,2 tys.), a zwłaszcza w Poznaniu, Kaliszu, Lesznie i Koninie oraz w powiatach: poznańskim, ostrowskim i gnieźnieńskim.

Średni wskaźnik liczby podmiotów przemysłowych i budowlanych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Wielkopolski wynosi 27,3, przy średniej dla Polski na poziomie 23,4. Jednocześnie województwo zajmuje trzecie miejsce w Polsce pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu.

Dominującą gałęzią sektora przemysłowego jest przetwórstwo przemysłowe. Branża ta wytwarza 86,4% wartości produkcji dodanej (WDB). Największe znaczenie ma sześć działów przetwórstwa przemysłowego: przetwórstwo spożywcze, produkcja odzieży, produkcja wyrobów z drewna, produkcja mebli, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń oraz metalowych wyrobów gotowych.

Najważniejszym obszarem przemysłowym w Wielkopolsce jest konińskie zagłębie górniczo-energetyczne, funkcjonujące w oparciu o udokumentowane złoża węgla brunatnego. W Koninie funkcjonują dwie elektrownie opalane węglem brunatnym pozyskiwanym z PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A.

Południowo-zachodnia część Wielkopolski wyróżnia się natomiast znacznie wyższym udziałem firm sektora rolno-spożywczego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z przewagą zakładów produkcji artykułów spożywczych.

Niski poziom innowacyjności regionu

Niski poziom innowacyjności regionu wynika m.in. z niewielkiej liczby ośrodków innowacji, niedopasowanej do potrzeb rynku struktury wykształcenia ludności, niskiego poziomu nakładów przedsiębiorstw na działalność innowacyjną oraz małego odsetka przedsiębiorstw wprowadzających innowacje marketingowe i organizacyjne.

Obecnie w województwie funkcjonuje 19 ośrodków innowacji (w kraju 178), do których należą: parki technologiczne (6), inkubatory technologiczne (2), centra transferu technologii (3), akademickie inkubatory przedsiębiorczości (2) oraz centra innowacji (6). Spośród wszystkich tego typu instytucji działających w Wielkopolsce aż 15 zlokalizowanych jest w stolicy województwa i powiecie poznańskim. Pozostałe ośrodki innowacji funkcjonują w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Ostrzeszowie (2014).

Duża aktywność inwestorów zagranicznych

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się ponadprzeciętną aktywnością inwestorów zagranicznych stanowiących istotną siłę napędową wielkopolskiej gospodarki. Pod względem wielkości zainwestowanego kapitału w 2015 roku Wielkopolska zajmowała drugą pozycję w skali kraju.

W roku 2015 najwięcej środków w ramach bezpośrednich inwestycji zagranicznych pochodziło z Niemiec, Holandii, Luksemburga, Stanów Zjednoczonych oraz Francji. Najczęściej były to inwestycje w podmioty zajmujące się handlem oraz naprawą pojazdów samochodowych (30,3%), przetwórstwem przemysłowym (27,0%), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (7,3%), obsługą rynku nieruchomości (6,9%) oraz budownictwem (6,0%).

Do grupy najważniejszych inwestorów zagranicznych należy zaliczyć m.in.: Beiersdorf AG (kosmetyki), Bertelsmann (koncern medialny), Stollwerck (artykuły spożywcze), Volkswagen AG (samochody), Royal Philips Electronics N.V. (branża elektrotechniczna), Alcatel (radiowo-telefoniczna), Intermarche (handel detaliczny), Pernod Ricard (wyroby alkoholowe), Glaxo SmithKline (wyroby farmaceutyczne), Imperial Tobacco (wyroby tytoniowe), Dossche (produkcja pasz), Bridgestone Corporation (wyroby gumowe), Matsushita (baterie), Jeronimo Martins Holding (handel detaliczny), Exide Transportation Holding Europe S.L (baterie i akumulatory), Kraft Jacobs Suchard AG (wyroby spożywcze), Nestlé S.A. (artykuły spożywcze), SKF Polska S.A. (technologie), Amazon (handel), Wm. Wrigley Jr. Company (artykuły spożywcze), Pratt & Whitney (części do silników lotniczych), Unilever (artykuły spożywcze), Von den Heyden Group (nieruchomości).

Pod względem lokalizacji bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ), skoncentrowane są głównie w stolicy regionu i powiecie poznańskim Jednostki te tworząc liczne miejsca pracy, sprzyjają powstawaniu nowoczesnej struktury gospodarczej regionu oraz wspierają transfer nowoczesnych technologii i innowacji.

Obszary inteligentnych specjalizacji Wielkopolski

Na obszarze Wielkopolski wyróżniono sześć obszarów inteligentnej specjalizacji, których celem jest efektywne wykorzystywanie regionalnych potencjałów na rzecz wzmacniania zdolności innowacyjnych poprzez koncentrację działalności w najbardziej atrakcyjnych obszarach gospodarki województwa:

a) biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (bezpieczeństwo żywnościowe, nowoczesne technologie produkcji żywności, biogospodarka),
b) wnętrza przyszłości (inteligentne technologie i materiały, meblarstwo, design),
c) przemysł jutra (maszyny i elementy maszyn, procesy specjalne, nowe technologie),
d) wyspecjalizowane procesy logistyczne (skomunikowane i mobilność społeczności, wyspecjalizowane produkty i usługi logistyczne dla biznesu),
e) rozwój oparty na ICT (innowacyjne społeczności, teleinformatyka dla transformacji gospodarczej),
f) nowoczesne technologie medyczne (medycyna spersonalizowana, produkty i usługi związane z profilaktyką, diagnostyką i terapią chorób cywilizacyjnych oraz chorób rzadkich) podnoszących konkurencyjność i innowacyjność regionu.

Podmioty działające w powyższych branżach koncentrują się przede wszystkim w Poznaniu i powiecie poznańskim oraz w pozostałych największych ośrodkach miejskich, zwłaszcza w gminach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, oraz na zachodzie i południu województwa.

Inicjatywy klastrowe

W Wielkopolsce funkcjonuje 27 aktywnych inicjatyw klastrowych, w tym 14 z branży przemysłowo-budowlanej, 9 z sektora usługowego i 4 z branży rolno-spożywczej. Celem ich utworzenia jest skoncentrowanie grup przedsiębiorstw pochodzących z tego samego lub pokrewnych sektorów, a także instytucji i organizacji, dla wzmocnienia ich przewagi konkurencyjnej.

Centrami klastrowymi regionu są Poznań i powiat poznański oraz Leszno, Kalisz i Pleszew. Największa obszarowo jest inicjatywa Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, która zrzesza przedsiębiorstwa położone na terenie kilkunastu gmin

Specjalne strefy ekonomiczne

Istotne znaczenie dla aktywizacji gospodarczej regionu mają podstrefy specjalnych stref ekonomicznych:

a) Kamiennogórskiej SSE (Ostrów Wielkopolski),
b) Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (Buk, Chodzież, Gniezno, Nowy Tomyśl, Piła, Przemęt, Stęszew, Swarzędz, Śmigiel, Poznań, Wągrowiec, Wronki),
c) Łódzkiej SSE (Nowe Skalmierzyce, Kalisz, Koło, Przykona, Turek i Ostrzeszów),
d) Pomorskiej SSE (Piła),
e) Wałbrzyskiej SSE „Invest Park" (Jarocin, Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Rawicz, Śrem i Września).

Do końca roku 2016 z ogólnej powierzchni 1 125 ha zajmowanej przez podstrefy specjalnych stref ekonomicznych zagospodarowano blisko 698 ha. Na terenie wielkopolskich podstref utworzono 22,5 tys. nowych miejsc pracy, a sumaryczna wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa działające na ich terenie wyniosła 8,5 mld zł.

Dominujące znaczenie sektora usług w gospodarce regionu

W województwie wielkopolskim największa liczba pracujących zatrudniona jest w sektorze usługowym – 48,2% ogółu pracujących, przy średniej dla kraju na poziomie 52,2%. Systematycznie wzrasta też liczba pracujących w usługach (w latach 2009-2015 odnotowano wzrost o 13%). Zdecydowanie najszybciej rozwijają się usługi związane z handlem i gospodarką magazynową, w których zatrudnienie wzrosło o ponad 25%. Na tym tle szczególnie wyróżnia się powiat poznański, w którym liczba pracujących w usługach związanych z handlem i naprawą pojazdów, transportem i gospodarką magazynową wzrosła o 13,9 tys. osób (2015).

Największy udział w wytwarzaniu wartości dodanej brutto (WDB) mają usługi z zakresu handlu oraz napraw pojazdów, transportu oraz gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji (łącznie 29% WDB województwa; 2014).

Działalność usługowa koncentruje się przede wszystkim w głównych ośrodkach miejskich. Poznań, Konin, Leszno i Kalisz skupiają ponad 44% ogółu pracujących w sektorze usługowym oraz 38% wszystkich podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie regionu. W ujęciu przestrzennym największa koncentracja podmiotów świadczących usługi wyższego rzędu ma miejsce w Poznaniu i powiecie poznańskim (2015).

Wysoki poziom rozwoju sfery otoczenia biznesu

Wielkopolska cechuje się występowaniem dużej liczby jednostek zaliczanych do sfery otoczenia biznesu wspierających gospodarkę regionu. Są to przede wszystkim banki, instytucje ubezpieczeniowe, firmy konsultingowe i doradcze. Pod względem liczby jednostek Wielkopolska zajmuje 3 pozycję w skali kraju.

Wysoki poziom rozwoju rolnictwa

Rolnictwo stanowi jedną z wiodących funkcji gospodarczych całej Wielkopolski. Region posiada znaczący udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni wynoszący 65% (w kraju – 60%). Jednocześnie warunki przyrodnicze dla prowadzenia produkcji rolnej należy ocenić jako umiarkowane – wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Wielkopolsce wynosi 63,4 pkt. (w kraju – 66,6 pkt), przy czym charakterystyczne jest duże

zróżnicowanie wewnątrzregionalne. Bardzo korzystne warunki przyrodnicze dla prowadzenia produkcji rolniczej występują przede wszystkim w południowo-zachodniej części Wielkopolski, w powiatach: gostyńskim i krotoszyńskim.

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem zatrudnionych w rolnictwie – 19,2% ogółu pracujących (w kraju – 21,0%), a jednocześnie ponadprzeciętną wydajnością pracy w rolnictwie, przekraczającą poziom krajowy o 47%, oraz najwyższą w Polsce globalną produkcją rolniczą w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych – 10 180 zł (kraj 7 044 zł) świadczącą o wysokiej efektywności sektora rolnego (2015).

Region posiada korzystną strukturę wielkościową gospodarstw rolnych. Na obszarze województwa funkcjonuje 119 tys. gospodarstw rolnych, które stanowią 8,6% wszystkich gospodarstw kraju. Struktura obszarowa na tle przeciętnej dla kraju wyróżnia się mniejszym udziałem gospodarstw małych (1-5 ha), stanowiących 39% ogólnej liczby gospodarstw (w kraju – 53%), większym udziałem gospodarstw średnich (5-15 ha), wynoszącym 39% (w kraju – 32%), oraz zdecydowanie większym udziałem gospodarstw dużych (ponad 15 ha), który kształtuje się na poziomie 22% (w Polsce – 15%). Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego powyżej 1 ha użytków rolnych jest większa niż średnia krajowa i wynosi 12,4 ha (kraj – 9,6 ha).

Wielkopolskę charakteryzuje bardzo wysoki poziom produkcji zwierzęcej – 36% krajowego stada trzody chlewnej (pierwsze miejsce w Polsce), 15% krajowego stada bydła (trzecie miejsce w Polsce) oraz 19% krajowego stada drobiu (pierwsze miejsce w kraju). Najważniejszym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów i hodowla trzody chlewnej – obsada tych zwierząt na 100 ha użytków rolnych wynosi 203 szt., wobec 59 szt. w kraju. Kluczowe znaczenie w produkcji zwierzęcej ma także chów i hodowla bydła oraz drobiu – obsada tych zwierząt na 100 ha użytków rolnych wynosi odpowiednio: 44 szt. (w kraju – 30 szt.) i 1 281 szt. (w kraju – 688 szt.). Pod względem obsady zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych wyróżnia się obszar południowo-zachodniej Wielkopolski, w którym obsada trzody chlewnej wynosi 396 sztuk, bydła – 94 sztuki, a drobiu – 1624 sztuki. Wartości te znacznie przekraczają średnią wojewódzką (2010).

Duże znaczenie w gospodarce rolnej województwa i kraju ma produkcja roślinna – 12% krajowej powierzchni zasiewów (pierwsze miejsce w Polsce). Wielkopolska jest największym w skali kraju producentem zbóż ogółem (15% krajowej produkcji), buraków cukrowych (20% krajowej produkcji) oraz rzepaku i rzepiku (13% krajowej produkcji). Region zajmuje także drugą pozycję pod względem wielkości zbiorów ziemniaków – 11% ogółu zbiorów w kraju (2016).

Wielkopolskę wyróżnia ponadto wielopokoleniowa tradycja rolnicza, na którą składa się dziedzictwo kulturowe wsi polskiej, dobra kultury ludowej oraz specyficzne typy krajobrazów wiejskich, w tym unikatowy w skali kraju komponowany krajobraz rolniczy stworzony w latach 20. XIX wieku przez gen. Dezyderego Chłapowskiego.

Wysoki jest także poziom zaplecza naukowo-badawczego. Działalność badawczo-rozwojowa prowadzona jest głównie przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz szereg zakładów i stacji doświadczalnych, w których badania naukowe połączone zostały z osiągnięciami praktycznymi. Prężnie działają także liczne jednostki promujące nowe technologie i innowacje w rolnictwie (Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, wystawy i targi rolnicze).

Duże znaczenie w gospodarce regionu mają firmy zajmujące się produkcją artykułów spożywczych, w tym szczególnie przedsiębiorstwa drobiarskie i młynarskie oraz produkujące paszę dla zwierząt, a także przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem mleka i mięsa oraz owoców i warzyw.

Zróżnicowany potencjał turystyczny poszczególnych części województwa

Wielkopolska charakteryzuje się zróżnicowanym potencjałem turystycznym, wynikającym z występowania zasobów i walorów kulturowych i przyrodniczych oraz towarzyszącego im zagospodarowania turystycznego. W północnej i zachodniej części regionu atrakcyjny krajobraz współtworzą licznie występujące jeziora, znaczne powierzchnie leśne oraz urozmaicona rzeźba terenu, natomiast centralną, południową i wschodnią część Wielkopolski wyróżniają obiekty o wysokich wartościach dziedzictwa kulturowego.

Bogactwo środowiska kulturowego oraz prowadzona działalność kulturalna stwarzają możliwości rozwoju turystyki kulturowej, krajoznawczej, pielgrzymkowej i kolejowej na obszarach, które generują lub mają predyspozycje do tego, aby generować ponadregionalny ruch turystyczny:

a) miejsca związane z początkami tworzenia się państwowości Polski zlokalizowane na przebiegu Szlaku Piastowskiego (Poznań, Gniezno, Ostrów Lednicki, Giecz czy Kalisz),

b) kulturowe szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym (Droga Św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański, Szlak Piastowski, Szlak Bursztynowy), a także regionalnym (m.in. Cysterski Szlak Rowerowy, Piastowski Trakt Rowerowy, Ziemiański Szlak Rowerowy, Wielkopolski Szlak Wiatraczny, Szlak Powstania Wielkopolskiego, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Pyszczy Zielonki, Szlak Kościołów Drewnianych Ziemi Kaliskiej , Drewniane kościoły szlakiem sztuki Poznań – Zielona Góra, Szlak Pawła Brylińskiego, Szlak Adama Mickiewicza, Szlak Baroku, Szlak Mazurka Dąbrowskiego, Szlak Napoleona, Szlak Wiosny Ludów, Szlak Olędrów, Szlak Zabytków Techniki, Szlak Kultury Żydowskiej, Szlak Zamków, Pałaców i Dworów, Śladami Fryderyka Chopina w Wielkopolsce),
c) pomniki historii oraz inne zabytki reprezentujące wszystkie style architektoniczne,
d) liczne miejsca pielgrzymkowe (m.in.: Sanktuarium Św. Wojciecha w Gnieźnie, Sanktuarium Matki Bożej Świętogórskiej Róży Duchowej w Głogówku koło Gostynia, Sanktuarium Matki Boskiej Licheńskiej w Licheniu Starym, miejsce spotkań chrześcijańskich na Polach Lednickich, Kościół klasztorny kamedułów pw. Narodzenia NMP w Bieniszewie, Sanktuarium Maryjne w Górce Klasztornej),
e) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie przez działalność zakonów (Cysterek i Cystersów w okolicach Owińsk, Wągrowca, Ołoboku, Obry, Wielenia i Przemętu, Benedyktynów w okolicach Lubinia i Krzywinia),
f) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie w wyniku kolonizacji olęderskiej (w rejonie Nowego Tomyśla, Grodziska Wielkopolskiego, Opalenicy i Pyzdr oraz w rejonie nadnoteckim) i kolonizacji fryderycjańskiej (w rejonie nadnoteckim),
g) obiekty i urządzenia związane z koleją – parowozownie (Wolsztyn i Gniezno), koleje wąskotorowe (Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa, Średzka Kolej Powiatowa, Wyrzyska Kolej Powiatowa), drezyny (Grodziska Kolej Drezynowa, Krzywińska Kolej Drezynowa, Powiatowa Kolej Wąskotorowa w Środzie Wielkopolskiej, Nadwarciańska Kolej Drezynowa) oraz kolejki parkowe (w Poznaniu i w Cichowie).

W Wielkopolsce występują obszary o zróżnicowanym stopniu atrakcyjności środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji. Stwarzają one możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, krajoznawczej, wypoczynkowej, ekoturystyki oraz stanowią zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców województwa i województw sąsiednich [161]:

a) obszary o wysokim stopniu atrakcyjności wyróżniające się ze względu na występowanie zbiorników wodnych często w otoczeniu lasów oraz zróżnicowane ukształtowanie terenu (w rejonie: lasów nad Gwdą, Chodzieży, Międzychodu i Sierakowa, Wągrowca, Skoków, Puszczy Zielonki, doliny Cybiny, Powidza i Skorzęcina, Ślesina i jeziora Gopło, Stęszewa i Puszczykowa, Krzywinia i Dolska, Zbiornika Wonieść i Osiecznej Przemętu oraz doliny Obry),
b) obszary o wysokim stopniu atrakcyjności wzdłuż rzek tworzących Wielką i Małą Pętlę Wielkopolski (Warta, Noteć, Kanał Ślesiński, Kanał Kościański, kanały obrzańskie, Obra),
c) obszary o średnim stopniu atrakcyjności, gdzie występują zbiorniki wodne:
   - w części wschodniej – zbiornik Jeziorsko oraz jeziora: Ostrowieckie, Popieleckie, Kamienieckie, Wierzbiczańskie, Lednickie, Gorzuchowskie, Kłeckie,
   - w części północnej – jeziora: Rgielskie, Kaliszańskie, Margonińskie, Sławianowskie, Borówno, Zaleskie, Sarcze, Długie,
   - w części zachodniej – jeziora: Bytyńskie, Berzyńskie,
   - w części centralnej – jeziora: Grzymisławskie, Niepruszewskie, Strykowskie, Kierskie, rynna jezior kórnicko-zaniemyskich,
   - w części południowej – zbiornik Szałe, Jeżewo i Gołuchów,
d) obszary o średnim stopniu atrakcyjności, gdzie dominują duże kompleksy leśne:
   - w północnej i zachodniej części województwa: Puszcza Notecka, Puszcza Drawska, Lasy Pojezierza Wałeckiego,
   - w części zachodniej województwa: lasy w okolicach Międzychodu, Nowego Tomyśla i Grodziska Wielkopolskiego,
   - w części wschodniej: pozostałości Puszczy Pyzdrskiej,
   - w części południowej: Lasy Ostrzeszowskie,
   - w części zachodnio-południowej: Lasy Włoszakowickie,
   - w kierunku południowym od Poznania: Lasy Kórnickie,
   - w kierunku wschodnim od Poznania: Lasy Czerniejewskie,

e) Wielkopolski Park Narodowy, Drawieński Park Narodowy, 13 parków krajobrazowych, 3 rezerwaty: Dolina Kamionki, Krajkowo i Meteoryt Morasko ujęte w „Katalogu Obiektów Geoturystycznych w obrębie pomników i rezerwatów przyrody nieożywionej na terenie kraju", 2 obiekty geoturystyczne: żwirownia osadów polodowcowych w Wyrzysku-Hetkach, Kopalnia Soli w Kłodawie (z Kłodawską Podziemną Trasą Turystyczną).

Przez obszar województwa wielkopolskiego przebiega gęsta sieć szlaków turystycznych:

a) szlaki o randze międzynarodowej i krajowej, w tym szlak wodny Wielka Pętla Wielkopolski,, szlak rowerowy – EuroRoute R1 i R9 , Europejski długodystansowy szlak pieszy E11,
b) szlaki o randze krajowej: szlak wodny Szlak rzeką Drawą, szlak rowerowy Green Way Naszyjnik Północy, szlak konny Wilczy Szlak,
c) szlaki o charakterze regionalnym, w tym:
   - szlaki rowerowe (Wielkopolski System Szlaków Rowerowych, na który składa się 9 transregionalnych szlaków o łącznej długości blisko 1745 km),
   - szlaki kajakowe (Z biegiem Warty, Mała Pętla Wielkopolski, wzdłuż rzek: Noteci, Gwdy, Rurzycy, Płytnicy, Drawy, Łobżonki, Prosny, Wełny, Kajakowy Szlak Konwaliowy na Jeziorach Przemęckich, a także szlaki kajakowe na jeziorach: Wolsztyńskim, Popielewskim i Chrzypskim),
   - szlaki konne (m.in. Przez generalskie włości, czyli wędrówka traktem generała Dezyderego Chłapowskiego, Śladami zagubionej podkowy, W królewskim orszaku, czyli szlakiem króla Stanisława, „Dolina Baryczy", Śladami Sapiehów, czyli szlaki konne powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, W poszukiwaniu wąsatki, czyli przez rubieże Przemęckiego Parku Krajobrazowego, Szlak Podkutej Szóstki, szlaki Nadleśnictwa Babki i Nadleśnictwa Przedborów),
   - szlaki piesze (Wielkopolski System Szlaków Pieszych).

Wielkopolska posiada przeciętną w skali kraju bazę noclegową. Region dysponuje ok. 42 597 miejscami noclegowymi (ok. 6% dostępnych miejsc noclegowych w kraju) plasując się dopiero na siódmym miejscu w kraju [18]. Niski jest także stopień wykorzystania bazy noclegowej w województwie wynoszący zaledwie 23,9% (w kraju – 33,8%).

W strukturze bazy noclegowej dominują obiekty hotelowe skupiające 53% miejsc noclegowy (podobnie jak w kraju), z czego 72% stanowią ofertę noclegu całorocznego. Baza noclegowa skoncentrowana jest przede wszystkim w Poznaniu oraz w gminach, w których turystyka rozwija się głównie w oparciu o walory przyrodnicze. Większość stanowią sezonowe miejsca noclegowe: Ślesin, Witkowo, Włoszakowice, Powidz, Wolsztyn oraz Sieraków, Przemęt, Piła, Wijewo, Tarnowo Podgórne, Gniezno, Kalisz, Kórnik, Międzychód, Kobyla Góra, Stęszew, Gołuchów. Obiekty noclegowe województwa posiadające zaplecze konferencyjne (304 obiekty) stanowią ok. 9% obiektów w Polsce, z czego najwięcej zlokalizowanych jest w Poznaniu (51 obiektów) oraz w gminach: Ślesin (10 obiektów), Gniezno (9 obiektów), Kalisz (8 obiektów), Wolsztyn (8 obiektów), Tarnowo Podgórne (8 obiektów) i Piła (7 obiektów).

W strukturze obiektów noclegowych rośnie znaczenie gospodarstw agroturystycznych. Obecnie na terenie województwa zlokalizowanych jest 617 takich gospodarstw, z czego najwięcej znajduje się w północno-zachodniej części województwa [155].

Szczególne znaczenie w rozwoju turystyki na obszarze województwa ma stolica regionu. Poznań stanowi największe w kraju centrum targowe – Międzynarodowe Targi Poznańskie, a także dysponuje specyficznymi zasobami i walorami sfery gospodarczej, naukowej i administracyjnej predysponującymi do rozwoju turystyki biznesowej o znaczeniu europejskim, krajowym i regionalnym. Zlokalizowane są tu liczne ośrodki konferencyjne, wystawiennicze i targowe oraz największa w Wielkopolsce baza noclegowa. Występuje ponadto wiele centrów handlowych i rozbudowana infrastruktura transportowa.

Województwo wielkopolskie dysponuje rozbudowaną bazą obiektów sportowych:

a) INEA Stadion,
b) Hala widowiskowo-sportowa Arena,
c) Tor Regatowy Malta,
d) Tor „Poznań",
e) Hipodrom Wola,
f) Stok narciarski Malta Ski w Poznaniu oraz stok narciarski Chodzież,
g) obiekty sportu żużlowego w Poznaniu, Lesznie, Gnieźnie, Ostrowie Wielkopolskim oraz Pile,

h) kompleksy sportowo-rekreacyjne Termy Maltańskie i Tarnowskie Termy, wykorzystujące wody termalne,
i) 28 kąpielisk oraz 91 miejsc wykorzystywanych do kąpieli – najwięcej w powiatach: konińskim, poznańskim i m. Poznań, leszczyńskim, międzychodzkim, gnieźnieńskim, wolsztyńskim i złotowskim;
j) lotniska, aerokluby i szkoły latania w Lesznie Strzyżewicach, Ostrowie Wielkopolskim – Michałkowie, Koninie – Kazimierzu Biskupim, Poznaniu – Kobylnicy oraz Pile.

Atrakcyjność turystyczna Wielkopolski nie należy do najwyższych w skali kraju. Szansą na zwiększenie ruchu turystycznego jest jednak promocja unikatowych w skali międzynarodowej atrakcji oraz stworzenie na ich podstawie markowych produktów turystycznych. Potencjał Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, pozostałych ośrodków miejskich i obszarów wiejskich wskazuje na możliwość kształtowania specjalizacji terytorialnej w zakresie różnych form turystyki oraz kreowania wizerunku Wielkopolski jako regionu z bogatą ofertą turystyczną. Turystyka może stanowić ważny element gospodarki regionalnej oraz wpływać na wzrost rozpoznawalności poszczególnych obszarów i podnosić spójność wewnętrzną całego terytorium.

3.6. KOMUNIKACJA

Rozwinięta sieć drogowa

Całkowita długość sieci dróg publicznych o nawierzchni twardej w Wielkopolsce wynosi 28 948 km, co stanowi 9,8% długości sieci całego kraju.

Do najważniejszych elementów sieci drogowej w Wielkopolsce należą drogi krajowe i wojewódzkie (tabele T.30 – T.31.). Łączna długość dróg krajowych na obszarze województwa wynosi 1 741 km (6,0% długości sieci dróg publicznych o nawierzchni twardej w Wielkopolsce), z czego 317 km znajduje się w granicach miast. Całkowita długość dróg wojewódzkich wynosi natomiast 2 743 km (9,5% długości sieci dróg publicznych o nawierzchni twardej w Wielkopolsce), z czego 396 km znajduje się w granicach miast.

Gęstość sieci dróg publicznych o nawierzchni twardej w Wielkopolsce wynosi 97 km/100 km^2 (w kraju – 94 km/100 km^2), przy czym jest znacznie zróżnicowana wewnątrzregionalnie. Południowa część województwa posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg krajowych uzupełnianą przez drogi wojewódzkie, natomiast północna część regionu charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią dróg krajowych i bardzo gęstą siecią dróg wojewódzkich [18].

Niewystarczająca ilość dróg przystosowanych do nacisku 11,5 t pojedynczej osi. Ruch pojazdów o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 11,5 t dozwolony jest na wszystkich istniejących odcinkach autostrady i dróg ekspresowych, natomiast pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 10 t mogą poruszać po pozostałych drogach krajowych z wyjątkiem odcinków dróg nr: 25 (Antonin – Oleśnica), 39 (Kępno – Namysłów) oraz 83 (Dąbrowa - Sieradz), a także po wybranych drogach i odcinkach dróg wojewódzkich nr: 178, 184 (Szamotuły – Przeźmierowo), 187 (Szamotuły – Murowana Goślina), 196 (Poznań DK 92 – Wągrowiec), 260, 264, 305 (Bolewice – Nowy Tomyśl), 306 (Stęszew – Nowe Dymaczewo), 307, 308 (Nowy Tomyśl – Bukowiec), 430, 431, 434 (Kórnik – Sarnowa) 466 (Słupca – A2 węzeł „Słupca"), 470 i 473 (węzeł Dąbie A2 – Uniejów) [112].

Sieć dróg krajowych na obszarze województwa tworzy:

a) odcinek autostrady A2,
b) odcinki dróg ekspresowych: S5 (węzeł Mieleszyn – węzeł Poznań Wschód A2, obwodnica Śmigla, odcinek Radomicko – Leszno – Korzeńsko), S8 (na całej długości w granicach województwa), S10 (obwodnica Wyrzyska) i S11 (Zachodnia Obwodnica Poznania, Poznań Krzesiny – Kórnik Południe, obwodnica Jarocina, obwodnica Ostrowa Wielkopolskiego, I etap obwodnicy Kępna),
c) pozostałe drogi krajowe klasy GP i G nr: 5, 10, 11, 12, 15, 22, 24, 25, 32, 36, 39, 72, 83, 92.

Istotny problem stanowi brak spójnej sieci dróg ekspresowych istotnych w połączeniach krajowych i międzynarodowych. Na obszarze województwa jedyną całkowicie zrealizowana drogą ekspresową jest droga S8. Brakujące odcinki drogi S5 w granicach regionu znajdują się w trakcie realizacji. Negatywny wpływ na przepustowość sieci drogowej województwa, szczególnie na kierunku północ-południe, ma przede wszystkim brak drogi ekspresowej S11, która jest realizowana tylko w odcinkach stanowiących obwodnice miast. Aktualnie w Wielkopolsce nie są realizowane żadne odcinki drogi S10.

Kluczowym uwarunkowaniem w zakresie komunikacji są także niewystarczające dla potrzeb wzrastającego ruchu drogowego, zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych, realizacje obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich. Intensyfikacja ruchu kołowego na obszarach miast i wsi prowadzi do powstawania kolizji i konfliktów wynikających z nakładania się ruchu lokalnego związanego z obsługą otoczenia na ruch tranzytowy.

Ponadprzeciętne natężenie ruchu drogowego

Wielkopolska sieć dróg krajowych i wojewódzkich charakteryzuje się ponadprzeciętnym natężeniem ruchu. Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na wszystkich drogach krajowych w Wielkopolsce w 2015 roku wyniósł 12 171 poj./dobę (w kraju – 11 178 poj./dobę), a na drogach krajowych o znaczeniu międzynarodowym 20 835 poj./dobę (w kraju – 20 067 poj./dobę). Na drogach wojewódzkich w Wielkopolsce średni dobowy ruch pojazdów silnikowych wyniósł natomiast 4 250 poj./dobę (w kraju – 3 520 poj./dobę [137].

Największe natężenie ruchu samochodowego ma miejsce na drogach krajowych w sąsiedztwie Poznania [136]:

a) autostrada A2: węzeł Poznań Luboń – węzeł Poznań Krzesiny (61 932 poj./dobę), węzeł Poznań Komorniki – węzeł Poznań Luboń (60 831 poj./dobę), węzeł Poznań Zachód – węzeł Poznań Komorniki (45 651 poj./dobę) i węzeł Poznań Krzesiny – węzeł Poznań Wschód (38 593 poj./dobę),
b) droga ekspresowa S11: węzeł Poznań Krzesiny – węzeł Koninko (41 527 poj./dobę), węzeł Koninko – węzeł Gądki (36 453 poj./dobę) i węzeł Gądki – węzeł Kórnik Północ (33 182 poj./dobę),
c) droga krajowa nr 92: Poznań – Swarzędz (38 561 poj./dobę), Tarnowo Podgórne – Poznań (33 139 poj./dobę)
d) droga krajowa nr 5: Poznań – Komorniki (30 276 poj./dobę).

Dużym natężeniem ruchu samochodowego charakteryzują się także odcinki dróg wojewódzkich na obszarach miejskich:

a) nr 260 w Gnieźnie (20 495 poj./dobę),
b) nr 178 w Obornikach (18 838 poj./dobę),
c) nr 307 Poznań – Wysogotowo (17 564 poj./dobę),
d) nr 307 Wysogotowo – Zakrzewo (16 199 poj./dobę),
e) nr 445 w Ostrowie Wielkopolskim (17 409 poj./dobę),
f) nr 434 na obwodnicy Kórnika (17 012 poj./dobę),
g) nr 196 Poznań – Murowana Goślina (16 690 poj./dobę),
h) nr 188 w Pile (16 377 poj./dobę),
i) nr 431 w Mosinie (15 540 poj./dobę),
j) nr 430 Luboń – Mosina (15 179 poj./dobę).

Gęsta sieć szlaków kolejowych

Wielkopolska posiada dobrze rozwiniętą sieć kolejową. Całkowita długość eksploatowanych linii kolejowych w Wielkopolsce wynosi 1 878 km (9,8% ogólnej długości sieci kolejowej w całym kraju). Zelektryfikowanych jest 1 226 km linii kolejowych (67% całej sieci województwa), natomiast całkowita długość dwutorowych linii kolejowych wynosi 1 158 km (62% całej sieci województwa).

Wskaźnik gęstości sieci kolejowej w Wielkopolsce kształtuje się na poziomie 6,3 km/100 km^2 (w kraju – 6,1 km/100 km^2). Cały region charakteryzuję się podobną gęstością sieci kolejowej, z wyjątkiem wschodniej części województwa [18].

Linie kolejowe posiadają zróżnicowane znaczenie dla transportu. W graniach województwa znajduje się 25 linii o znaczeniu państwowym, w tym 4 linie kolejowe mające znaczenie międzynarodowe, 32 linie nieposiadające znaczenia państwowego oraz 5 linii wąskotorowych. W podziale na kategorie linii kolejowych wyróżnia się natomiast 10 odcinków linii magistralnych, 31 odcinków linii pierwszorzędnych, 8 odcinków linii drugorzędnych oraz 13 odcinków linii znaczenia miejscowego (tabela T.33).

Na obszarze województwa zelektryfikowanych jest większość linii o znaczeniu państwowym (z wyjątkiem linii nr 203 i 403 oraz odcinka linii nr 14 Krotoszyn – Głogów). Wśród linii nieposiadających znaczenia państwowego zelektryfikowane są linie nr 354 i 405 oraz odcinki linii nr 181 (Herby Nowe – Kępno) i 281 (Oleśnica – Gniezno). Całkowita długość dwu- lub więcej torowych linii kolejowych w Wielkopolsce wynosi 1 147 km (61% całej sieci

województwa). Dwa tory lub więcej posiadają wszystkie linie znaczenia państwowego (z wyjątkiem linii nr 403) oraz dwa odcinki linii o znaczeniu regionalnym nr 354 (Poznań – Oborniki i Dziembówko – Piła) [61].

Sieć kolejowa charakteryzuje się znacznym stopniem dekapitalizacji szlaków kolejowych. Niskie parametry techniczne skutkują obniżeniem prędkości pociągów, a tym samym obniżają poziom konkurencyjności kolei w porównaniu z transportem samochodowym. Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczna modernizacja wybranych odcinków linii kolejowych służąca zwiększeniu przepustowości linii, poprawie dostępności kolei jako alternatywy dla innych rodzajów transportu oraz skracaniu czasu podróży i poprawie jakość przewozów.

W granicach województwa wielkopolskiego planowana jest budowa linii Kolei Dużych Prędkości. Aktualnie trwają prace przygotowawcze dla realizacji inwestycji na trasie Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław. Ponadto planowane jest przedłużenie linii z Poznania do granic państwa, zapewniającej szybkie połączenie z Berlinem.

Rosnące znaczenie transportu kolejowego w przewozach pasażerskich

Ruch pociągów pasażerskich skoncentrowany jest przede wszystkim na głównych liniach kolejowych prowadzących do stolicy województwa. Największe obciążenie ruchem pociągów pasażerskich wynosi:

a) powyżej 90 składów na dobę – na linii kolejowej nr 3 (E20) na odcinku Poznań – Warszawa,
b) od 60 do 80 pociągów na dobę – na liniach kolejowych nr 351 (E59) na odcinku Szczecin – Poznań, nr 353 Poznań – Gniezno – Inowrocław oraz nr 3 (E20) na odcinku Poznań – Rzepin,
c) od 40 do 60 pociągów na dobę – na liniach kolejowych nr 271 (E59) na odcinku Poznań – Wrocław i nr 272 Poznań – Ostrów Wielkopolski – Kępno,
d) od 10 do 40 pociągów na dobę – na pozostałych liniach regionalnych [180].

Na wielkopolskim rynku pasażerskich przewozów kolejowych, oprócz spółki PKP Intercity zapewniającej przewozy o charakterze krajowym i międzynarodowym, połączenia regionalne wykonują spółki Przewozy Regionalne i Koleje Wielkopolskie. Liczba pasażerów obu spółek regionalnych wyniosła w 2015 roku odpowiednio 15,4 mln i 7,4 mln osób w ciągu roku [156].

Pozytywnym zjawiskiem jest sukcesywna poprawa jakości taboru kolejowego i zwiększanie częstotliwości połączeń o charakterze regionalnym. Modernizacja i zakup nowych składów realizowane w ostatnich latach wpływa na skrócenie czasu przejazdu i podniesienie komfortu podróżowania, co w połączeniu z rozkładem kursowania pociągów lepiej dostosowanym do relacji regionalnych, zwiększa konkurencyjność transportu kolejowego.

Dysponowanie międzynarodowym portem lotniczym

Jedynym w Wielkopolsce lotniskiem obsługującym ruch pasażerski i towarowy w relacjach krajowych i międzynarodowych jest Port lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego. W 2016 roku odprawionych zostało 1,7 mln pasażerów (7. miejsce w kraju) przy możliwościach przepustowych lotniska na poziomie 3 mln pasażerów rocznie [64].

W Wielkopolsce zlokalizowanych jest ponadto 5 lotnisk subregionalnych: Bednary, Kobylnica i Żerniki k. Poznania, Michałków k. Ostrowa Wielkopolskiego, Strzyżewice k. Leszna [154] oraz 41 lądowisk cywilnych, w tym 19 lądowisk sanitarnych, 15 lądowisk samolotowych i 7 lądowisk śmigłowcowych (tabela T.34) [153].

Niewykorzystany potencjał transportowy śródlądowych dróg wodnych

W województwie wielkopolskim niewykorzystany pozostaje potencjał transportowy systemu śródlądowych dróg wodnych, który tworzą:

a) Warta swobodnie płynąca (odcinek od Kanału Ślesińskiego do Lubonia klasy Ia i odcinek od Lubonia do granicy województwa klasy Ib),
b) skanalizowana Noteć Dolna (klasy Ib),
c) Kanał Ślesiński (klasy II),
d) porty w Krzyżu Wielkopolskim, Czarnkowie, Ujściu, Koninie i Poznaniu.

Kanał Ślesiński, Warta oraz Noteć Dolna wraz z Kanałem Bydgoskim, Kanałem Górnonoteckim i Notecią Górną tworzą tzw. „Wielką Pętlę Wielkopolską", która wykorzystywana jest głównie do celów turystycznych, przy czym jej układ stwarza także duże możliwości rozwoju dla transportu towarowego.

Najważniejszym szlakiem wodnym w Wielkopolsce jest rzeka Noteć, stanowiąca kluczowy odcinek drogi wodnej łączącej Odrę i Wisłę.

Znikome znaczenie transportu wodnego w Wielkopolsce wynika przede wszystkim ze złego stanu technicznego dróg wodnych i portów oraz niskich stanów wód wpływających niekorzystnie na rozwój tej gałęzi transportu.

Występowanie ważnych węzłów transportowych

Głównym węzłem transportowym województwa jest Poznań położony na przecięciu głównych szlaków komunikacyjnych. W stolicy regionu zbiegają się najważniejsze dla obsługi województwa, a także posiadające znaczenie krajowe i międzynarodowe linie kolejowe (nr: 3, 271, 351, 353) oraz drogi kołowe (A2, S5, S11). Funkcjonuje tu międzynarodowy port lotniczy oraz terminale przeładunkowe. Międzynarodową rangę nadaje Poznaniowi położenie na przecięciu dwóch transeuropejskich korytarzy transportowych.

Pozostałe węzły transportowe istotne dla województwa wielkopolskiego to: Kępno, Konin, Krzyż Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski, Piła i Września.

W okolicach miast stanowiących węzły komunikacyjne funkcjonują centra logistyczne zapewniające kompleksową obsługę towarów w zakresie ich składowania i magazynowania, spedycji, dystrybucji, przeładunku i transportu (Poznań, Konin, Kalisz i Ostrów Wielkopolski, Piła, Leszno, Kępno i Krzyż Wielkopolski).

Obserwuje się wzrost znaczenia transportu intermodalnego polegającego na wykorzystaniu jednej jednostki transportowej (np. kontenera, nadwozia wymiennego) i przynajmniej dwóch różnych środków transportu. W województwie wielkopolskim transport intermodalny realizowany jest w oparciu o komunikację drogową i kolejową z wykorzystaniem sześciu terminali intermodalnych: Gądki (gmina Kórnik), Kalisz, Poznań – Franowo, Poznań – Rudnicze, Swarzędz, Szamotuły. Ponadto na terenie Wielkopolski znajdują się dwa nieeksploatowane obecnie terminale posiadające niezbędną infrastrukturę dla obsługi intermodalnej: Kobylnica (gmina Swarzędz) i Poznań – Garbary.

3.7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Wysoki stopień rozwoju sieci wodociągowej

W całym województwie stopień rozwoju sieci wodociągowej należy uznać za zadowalający. Wskaźnik odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej zaopatrywanej w wodę z ujęć komunalnych wynosi 93,1%, w tym dla miast 96,8%, a dla obszarów wiejskich 88,5%. Wszystkie gminy w województwie są zwodociągowane.

Najbardziej rozbudowanym systemem wodociągowym w Wielkopolsce jest Poznański System Wodociągowy (PSW) dostarczający wodę dla 22,8% mieszkańców województwa, zamieszkujących Poznań oraz częściowo okoliczne gminy. PSW korzysta z 4 ujęć wody i 3 stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w Poznaniu, Mosinie i Gruszczynie (gm. Swarzędz). Pozostałe gminu zaopatrywane są z lokalnych stacji wodociągowych.

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się nierównomiernym rozmieszczeniem ujęć oraz deficytami wód podziemnych. Szczególnie niekorzystna sytuacja występuje we wschodniej części województwa (powiaty kolski, turecki, koniński, słupecki oraz część powiatu kaliskiego, wrzesińskiego i gnieźnieńskiego). Rezerwy wód podziemnych występują natomiast w północnej i zachodniej części regionu, w szczególności w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć; GZWP 138), zbiorników wód podziemnych rejonu pilskiego (GZWP 125 i 127) i zachodniej części Wielkopolskiej Doliny Kopalnej (GZWP 144).

Zróżnicowany stopień rozwoju sieci kanalizacyjnej

Na obszarze województwa wielkopolskiego udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosi 64,6%. Najwyższe wartości wskaźnika występują przede wszystkim w miastach, natomiast mniej korzystnie przedstawia się sytuacja na obszarach wiejskich. Obserwuje się ponadto występowanie znacznych rezerw w przepustowości oczyszczalni ścieków spowodowanych głównie spadkiem ilości odprowadzanych ścieków oraz niedoinwestowaniem sieci kanalizacyjnej.

Wielkopolska może poszczycić się najwyższą liczbą oczyszczalni ścieków w kraju. Na obszarze województwa zlokalizowanych jest:

a) 346 komunalnych oczyszczalni ścieków, w tym 246 oczyszczalni biologicznych oraz 100 oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów,
b) 96 przemysłowych oczyszczalni ścieków, w tym: 28 oczyszczalni mechanicznych, 6 oczyszczalni chemicznych, 59 oczyszczalni biologicznych, 3 oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Jednocześnie wskazać należy, że 77 gmin charakteryzuje się niskim odsetkiem korzystających z oczyszczalni ścieków na poziomie poniżej 40% ludności.

Rozwinięty system elektroenergetyczny

System elektroenergetyczny oparty jest głównie na 17 liniach elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i 7 liniach elektroenergetycznych o napięciu 400 kV. Linie najwyższych napięć przebiegają w większości w południowo-zachodniej części regionu a największa ich koncentracja, linii o napięciu 220 kV, głównie znajduje się w części wschodniej Wielkopolski. Linie te rozchodzą się promieniście ze źródeł wytwórczych – elektrowni zawodowych wraz z układem linii elektroenergetycznych wysokich napięć 110 kV oraz układem stacji elektroenergetycznych i transformatorowych.

System elektroenergetyczny umożliwia wyprowadzenie znacznej mocy elektrycznej z elektrowni: Dolna Odra, Turów, Bełchatów, Pątnów I, Pątnów II, Adamów i Konin. Istniejące stacje elektroenergetyczne 400/220/110 kV i 220/110 kV poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym) przesyłają energię elektryczną do odbiorców na terenie województwa.

Linie napowietrzne wysokiego napięcia oraz główne punkty zasilania charakteryzują się odmiennym wiekiem i zdolnościami przesyłowymi. Część sieci średniego napięcia i stacji transformatorowych oraz część sieci niskiego napięcia jest mocno wyeksploatowana, wymaga modernizacji oraz przebudowy. Konieczne jest zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego oraz zmniejszenie strat energii w przesyle i dystrybucji oraz poprawa przepustowości linii elektroenergetycznych i ograniczenie przesyłu energii liniami 110 kV na dalekie odległości.

Najważniejsze elektrownie zawodowe zlokalizowane są przede wszystkim we wschodniej części regionu. Największym źródłem energii na terenie województwa jest Zespół Elektrowni Pątnów I i II – Adamów – Konin S.A. (ZE PAK), który dostarcza na rynek około 6,4% energii elektrycznej wytwarzanej w kraju i jest drugim co do wielkości krajowym producentem energii elektrycznej otrzymywanej z węgla brunatnego. W województwie wielkopolskim funkcjonuje ponadto elektrociepłownia Poznań – Karolin o łącznej mocy wytwarzanej energii cieplnej 1212,5 MWt i mocy elektrycznej 283,5 MWe, oraz elektrociepłownia Kalisz – Piwonice o zainstalowanej mocy cieplnej 148 MWt oraz 8 MWe mocy elektrycznej.

W ostatnich latach na całym obszarze województwa wielkopolskiego obserwuje się wzrost zainteresowania energetyką prosumencką z mikroźródeł, głównie z odnawialnych źródeł energii w postaci paneli fotowoltaicznych. Powoduje to konieczność przebudowy sieci średniego i niskiego napięcia głównie na obszarach gmin wiejskich oraz mniejszych miast, a także budowy dedykowanych sieci niskiego napięcia dla zasilania punktów ładowania pojazdów elektrycznych w większych aglomeracji miejskich.

Duża liczba instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Na obszarze województwa znajduje się 326 instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 850,0 MW [158]. Większość instalacji to elektrownie wiatrowe (218) o łącznej mocy 686,8 MW (2. miejsce w kraju pod względem mocy zainstalowanych elektrowni wiatrowych, po województwie zachodniopomorskim). Wśród innych urządzeń wskazać należy [158]:

a) 7 instalacji wytwarzających energię z biogazu uzyskiwanego z oczyszczalni ścieków o łącznej mocy 6,3 MW,
b) 9 biogazowni rolniczych o łącznej mocy 10,4 MW,
c) 9 instalacji wytwarzających energię z biogazu składowiskowego o łącznej mocy 6,2 MW,
d) 4 instalacje wytwarzające energię z różnego rodzaju biomasy o łącznej mocy 121,4 MW,
e) 40 elektrowni fotowoltaicznych (słonecznych) o łącznej mocy 6,5 MW,
f) 27 elektrowni wodnych o łącznej mocy 12,5 MW,
g) 2 instalacje realizujące technologię współspalania paliw kopalnych i biomasy.

W Poznaniu funkcjonuje Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych, służąca przede wszystkim poprawie efektywności gospodarki odpadami, ale również dla produkcji energii elektrycznej i cieplnej [162]. Termiczne przekształcanie odpadów komunalny realizowane jest również w instalacjach znajdujących się w Koninie i Pile [165].

Środkowa część województwa posiada najlepsze warunki środowiska do wykorzystania energii wiatrowej. Obszar ten zaliczony jest do II – bardzo korzystnej – strefy energetycznej wiatru w Polsce. Przeważające wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego, charakterystyczne dla klimatu województwa, kwalifikują Wielkopolskę do grupy regionów o potencjalnych dużych możliwościach dla rozwoju energetyki wiatrowej [37].

Wielkopolska posiada korzystne warunki do rozwoju energetyki geotermalnej. Znaczna część obszaru, poza częścią południowo-zachodnią, ze względu na występowanie wód termalnych w zbiorniku kredy i jury dolnej, stwarza możliwość ich zastosowania w balneoterapii i rekreacji [22]. Obecnie wody geotermalne wykorzystywane są w dwóch wodnych kompleksach rekreacyjno-sportowych („Termy Maltańskie" w Poznaniu i „Tarnowskie Termy" w Tarnowie Podgórnym) [56].

Niewielkie zasoby wodne stanowią ograniczenia dla rozwoju energetyki wodnej. Obecne wykorzystanie energetyczne rzek związane jest jedynie z funkcjonowaniem małych elektrowni wodnych (MEW). Najbardziej korzystny dla ich lokalizacji jest rejon północnej części województwa, gdzie średnie roczne przepływy wody wynoszą powyżej 0,1 m^3/s. ogólnej liczby przebadanych rzek i cieków 59 spełniło założone kryterium, w tym trzy rzeki o średnim przepływie rocznym powyżej 10m^3/s (Gwda, Drawa i Prosna) posiadają najwyższy w województwie potencjał hydroenergetyczny [68].

Województwo posiada jednorodne i korzystne warunki dla rozwoju energetyki słonecznej. Kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne mogą być uzupełnieniem systemów ogrzewania lub umożliwiać produkcję energii elektrycznej na obszarach pozbawionych bezpośredniego zasilania z sieci elektroenergetycznych [68].

Wielkopolskę charakteryzuje ponadto występowanie dużych zasobów biomasy, przede wszystkim na obszarach intensywnej produkcji rolnej (południowa, centralna i wschodnia część województwa). Źródłem pozyskiwania biogazu mogą być natomiast oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów i fermy hodowlane rozproszone na całym obszarze województwa [68].

Podsumowując, region posiada zróżnicowanie uwarunkowania do rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii. Rozwój instalacji służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych wymaga jednak uwzględnienia szeregu ograniczeń wynikających między innymi zachowania odległości od zabudowy o funkcji mieszkalnej czy obszarów cennych przyrodniczo, w celu zminimalizowania potencjalnych konfliktów z innymi funkcjami terenów sąsiednich.

Rozwój energetyki odnawialnej służyć ma nie tylko realizacji postanowień środowiskowych i emisyjnych na szczeblu krajowym i unijnym, ale także zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego regionu. Istotnym aspektem jest również zmniejszenie wykorzystania paliw kopalnych a tym samym zmniejszenie emisji i poprawa jakości powietrza.

Rozbudowany system sieci gazowych

System sieci gazowych na obszarze województwa obejmuje gazociągi magistralne o znaczeniu krajowym, połączone za pośrednictwem 4 systemowych węzłów przesyłowych w Krobi, Odolanowie, Kotowie, Zębowie z pozostałymi gazociągami wysokiego ciśnienia.

Głównym elementem systemu gazociągów jest czynny gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN1400 „Jamał" łączący Rosję z Europą Zachodnią. Przebiega on równoleżnikowo przez środkową część województwa, gwarantując obsługę północnej i środkowej części regionu za pośrednictwem połączenia z gazociągami krajowymi poprzez węzeł Zębowo.

Możliwość zaopatrzenia z innych krajów Europy zapewnia sieć magistralnych gazociągów o znaczeniu krajowym przebiegających poza granicami województwa oraz planowany gazociąg tranzytowy, który przebiegał będzie po południowej stronie gazociągu tranzytowego „Jamał".

Wielkopolska posiada rozwinięty system gazociągów gazu zaazotowanego, pracujący w oparciu o lokalne złoża gazu ziemnego. Obejmuje on gazociągi dalekosiężne oraz sieć gazociągów kopalnianych łączących poszczególne obiekty systemu: mieszalnię gazu w Grodzisku Wielkopolskim, węzły w Kotowie, Krobii i Odolanowie wraz z Odazotownią w Grodzisku Wielkopolskim, Podziemny Magazyn Gazu „Bonikowo", a także kopalnie gazu ziemnego znajdujące się w 53 obszarach górniczych.

W ujęciu wewnątrzregionalnym występują zróżnicowane możliwości zaopatrzenia w gaz. Lepszy jest dostęp do sieci gazowej w miastach, wyższy jest poziom zaopatrzenia północnej, zachodniej i południowej części województwa oraz gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia. Występują jednak obszary, szczególnie we wschodniej części regionu, pozbawione dostaw z istniejącej sieci gazowej (m.in. powiaty słupecki, koniński i kolski, gdzie odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wynosi poniżej 5%).

Elementy infrastruktury przesyłu paliw

Przez środkową część województwa wielkopolskiego przebiega ropociąg tranzytowy „Przyjaźń" relacji Rosja – Niemcy, który nie jest jednak związany z gospodarką regionu. Wśród innych elementów wskazać należy 3 rurociągi produktowe:

a) rurociąg produktowy z Płocka do bazy paliw w Rejowcu Poznańskim w gminie Skoki (Baza Paliw nr 4 OLPP),
b) rurociąg produktowy z Płocka do Ostrowa Wielkopolskiego z bazą paliw w Ostrowie Wielkopolskim (Terminal Paliw PKN Orlen),
c) rurociąg produktowy z Ostrowa Wielkopolskiego do Wrocławia, stanowiący element rurociągowego systemu rozprowadzania paliw z Zakładu Produkcyjnego w Płocku w kierunku południowo-zachodniej części kraju oraz baza paliw płynnych w gminie Jastrowie (Baza Paliw nr 8 OLPP).

Ponadto, w związku z występowaniem i wydobywaniem złóż ropy naftowej, na terenie województwa wielkopolskiego znajdują się kopalnie ropy naftowej oraz rurociągi płynu złożowego – ropociągi kopalniane.

Elementy infrastruktury teleradiowej

Sieć infrastruktury teleradiowej składa się z 22 linii radiowych, łączących ze sobą 20 stacji nadawczych i odbiorczych znajdujących się na terenie Wielkopolski i województw ościennych. Najważniejsze urządzenia infrastruktury teleradiowej to:

a) Telewizyjne Ośrodki Nadawcze w Damasławku, Kobylej Górze, Koninie, Obornikach, Poznaniu i Zdunach,
b) Stacje Linii Radiowych w: Bolewicach, Czarnkowie, Domachowie, Dziadowicach, Kaliszu – Chełmcach, Szamotułach, Poznaniu i Żerkowie,
c) Telewizyjna Stacja Retransmisyjna w Chodzieży,
d) Radiowo-Telewizyjne Centra Nadawcze w: Śremie, Kaliszu – Mikstacie, Gnieźnie – Chojnej i Koninie – Żółwieńcu,
e) Radiowy Obiekt Nadawczy w Wągrowcu.

Dla wszystkich obiektów emisyjnych (tabela T.35) oraz szkieletowej sieci cyfrowych linii radiowych (tabela T.36) obowiązują strefy i pasy ochronne mające na celu ograniczenie wysokości nowo powstałych budynków i budowli. Ograniczenia te mają na celu zapewnienie bezpiecznej odległości pomiędzy miejscami ogólnodostępnymi a strefą, w której mogą występować natężenia pól przekraczające obowiązujące dopuszczalne normy, oraz zapewnienie widoczności gwarantującej poprawną transmisję sygnałów radiowych i telewizyjnych.

Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu

Województwo wielkopolskie jest liderem wśród regionów w zakresie usług szerokopasmowych. W ramach przedsięwzięcia „Budowa Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej" wybudowanych zostało ponad 4 600 km sieć światłowodowej, która została tak zaprojektowana i zrealizowana, aby przebiegała przez wszystkie gminy województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem terenów, na których wcześniej nie znajdowała się nowoczesna infrastruktura telekomunikacyjna. Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa jest najdłuższą regionalną siecią szerokopasmową w Polsce. Obejmuje ona swoim zasięgiem około 98% gospodarstw domowych znajdujących się w odległości do 4,0 km od najbliższego węzła dystrybucyjnego i 80% gospodarstw domowych znajdujących się w bezpośrednim zasięgi sieci Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej.

System gospodarki odpadami

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 na obszarze województwa wyznaczono 10 regionów gospodarowania odpadami komunalnymi (RGOK), w których realizacja założeń systemu bazuje na regionalnych oraz zastępczych instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych. Konieczne jest jednak rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz zapewnienie niezbędnej infrastruktury do przetwarzania odpadów komunalnych w tym: instalacji do sortowania, doczyszczania odpadów zebranych selektywnie,

instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania, instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów.

W Wielkopolsce funkcjonuje 30 regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) na które składają się 2 instalacje termicznego przekształcania odpadów komunalnych w Koninie i Poznaniu, 11 regionalnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, 8 instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów, oraz 9 instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych [157].

Ponadto obszar województwa obsługuje 15 instalacji zastępczych (w tym 6 które docelowo mają pełnić funkcje instalacji regionalnych) oraz 11 instalacji pretendujących do funkcji regionalnych [157].

Na obszarze województwa wielkopolskiego prowadzona jest sukcesywna przebudowa systemu gospodarki odpadami. W 2016 roku w granicach województwa znajdowało się[166]:

a) 55 składowisk odpadów komunalnych będących w fazie eksploatacji, w tym:
   - 33 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujące odpady komunalne,
   - 2 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które zaprzestały przyjmowania odpadów komunalnych w trakcie roku 2016 (składowiska posiadają decyzję na zamknięcie wydaną w 2015 i 2016 r.),
   - 18 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które posiadały decyzję na zamknięcie wydaną po 23 stycznia 2013 r. w tym jedno składowisko mające decyzję na zamknięcie wydaną w roku 2016,
   - 2 składowiska posiadające nową decyzję na zamknięcie,

b) 2 składowiska odpadów niebezpiecznych w Koninie,
c) 5 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nieprzyjmujących odpadów komunalnych (składowane odpady z grup 10, 15, 16, 17, 19).

W 2016 roku łącznie na 43 składowiskach (spośród 63 składowisk eksploatowanych - komunalnych i innych) złożono 1 721 521,61 Mg odpadów, w tym [166]:

a) 395 589,34 Mg zdeponowano na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujących odpady komunalne,
b) 14 346,74 Mg zdeponowano na składowiskach odpadów niebezpiecznych,
c) 1 305 403,53 Mg zdeponowano na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, nieprzyjmujących odpadów komunalnych,
d) 6 182 Mg na składowisku odpadów obojętnych.

W województwie wielkopolskim funkcjonują ponadto liczne instalacje do przetwarzania strumieni odpadów niebezpiecznych i pozostałych [157]:

a) 122 stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
b) 10 zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
c) 7 instalacji recyklingu zużytych opon,
d) 11 instalacji recyklingu i odzysku papieru i tektury,
e) 12 instalacji do recyklingu szkła,
f) 32 instalacje które prowadzą recykling metali,
g) 11 instalacji przetwarzających osady ściekowe,
h) 58 instalacji do odzysku i recyklingu odpadów budowlanych i remontowych,
i) 6 spalarni i współspalarni odpadów innych niż komunalne,
j) 8 składowisk odpadów przemysłowych.

3.8. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Występowanie wojskowych terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na obszarze Wielkopolski zlokalizowane są tereny zamknięte Ministerstwa Obrony Narodowej o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Ich łączna powierzchnia wynosi 15 955 ha. Określone zostały przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, zgodnie z Decyzją Nr 42/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 marca 2016 r. (Dz. U. Ministerstwa Obrony Narodowej z 2016 r. poz. 25 ze zmianami – tabela T.40).

Część terenów zamkniętych posiada wyznaczone strefy ochronne:

a) dla kompleksu wojskowego K-8652 Borówiec (magazyn lotniczych środków bojowych, gm. Kórnik),
b) dla kompleksu wojskowego K-1795 Śrem (garnizonowa strzelnica szkolna, rzutnia granatów bojowych oraz strzelnica pistoletowa wraz ze strefą bezpieczeństwa).

Dla trzech kompleksów wojskowych wyznaczono strefy ograniczonego zainwestowania o promieniu 3 km od granic:

a) Kompleksu wojskowego K-7887 Babki (gm. Mosina),
b) Kompleksu wojskowego K-4577 Ruchocinek (gm. Witkowo),
c) Kompleksu wojskowego K-7096 Rogalin (gm. Mosina).

W granicach województwa wielkopolskiego Decyzjami Lokalizacyjnymi Komisji Planowania przy Radzie Ministrów ustanowione zostały planowane obszary i obiekty wraz ze strefami ochronnymi, służące poprawie bezpieczeństwa i obronności kraju:

a) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 61/74 z dnia 18 czerwca 1974 r. dla kompleksu wojskowego nr 2201 Biedrusko,
b) strefa ochronna ustanowiona decyzjami lokalizacyjnymi Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 018/81 z dnia 12 listopada 1981 r. oraz Nr 011/84 z dnia 10 stycznia 1984 r. dla kompleksu wojskowego nr 2973 Wyciążkowo,
c) strefa ochronna ustanowiona decyzji lokalizacyjna. Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 012/75 z dnia 10 lutego 1975 r. dla kompleksu wojskowego nr 2973 Wyciążkowo,
d) strefa ochronna ustanowiona decyzja lokalizacyjna Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 028/82 z dnia 22 grudnia 1982 r. dla kompleksu wojskowego nr 6015 Powidz,
e) strefa ochronna ustanowiona decyzja lokalizacyjna Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 019/82 z dnia 29 lipca 1982 r. dla kompleksu wojskowego nr 6035 Poznań-Krzesiny,
f) strefa ochronna ustanowiona decyzji lokalizacyjna, Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 030/75 z dnia 13 grudnia 1975 r. dla kompleksu wojskowego nr 7195 Dolaszewo – Szydłowo.

W związku z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny wyznaczona została przestrzeń operacyjna do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów, zgodnie z Zarządzeniem Nr KIN-I.4102.10.2013.5 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Kórnik, obręb Kamionki, wyznaczonego dla przestrzeni operacyjnej do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów, związanej z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny.

Występowanie obiektów lotnictwa wojskowego

W granicach województwa wielkopolskiego zlokalizowane są dwa lotniska wojskowe:

a) Lotnisko wojskowe Powidz – wpisane do rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych decyzją nr 19/Org./SSRLSZRP Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 czerwca 2013 r., jako lotnisko lotnictwa państwowego klasy I,
b) Lotnisko wojskowe Poznań – Krzesiny – wpisane do rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych decyzją nr 26/Org./SSRLSZRP Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 sierpnia 2013 r., jako lotnisko lotnictwa państwowego klasy I;

Dla lotnisk wojskowych ustanowione zostały powierzchnie ograniczające lotnisk lotnictwa państwowego dla samolotów klasy I o parametrach zgodnych z załącznikiem nr 13 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia

25 czerwca 2003 r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska" (Dz. U. z 2003 r. nr 130, poz. 1192 ze zmianami)

Ponadto w ciągu autostrady A2 zlokalizowany jest Drogowy Odcinek Lotniskowy Września (DOL – Września).

Obszary ograniczonego użytkowania dla lotnisk wojskowych Poznań–Krzesiny i Powidz

Na obszarze województwa wielkopolskiego Uchwałą Nr XVI/442/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r., w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu, zmienioną Uchwałą NR XXIV/695/16 z dnia 28 listopada 2016 r., ustanowiono obszar ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego w Powidzu.

W odniesieniu do lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, w związku ze zmianami przepisów prawa, istniejący dotychczas obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony Rozporządzeniem nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. nr 1, poz. 1) stracił swoją moc prawną.

Zadania rządowe związane z obronnością kraju

Na obszarze województwa wielkopolskiego zlokalizowana jest infrastruktura wojskowa związana ze strukturą organizacyjną i dyslokacją Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz potrzebami Organizacji Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Obejmuje ona następujące obiekty:

a) infrastrukturę dla sił wzmocnienia NATO – lotnisko Poznań – Krzesiny,
b) infrastrukturę dla sił wzmocnienia NATO – lotnisko Powidz (gmina Powidz),
c) infrastrukturę dla sił wzmocnienia NATO – składnica Materiałów Pędnych i Smarów w miejscowości Porażyn (gmina Opalenica),
d) infrastrukturę dla systemu dowodzenia i kontroli w Babkach (gmina Mosina).

Obszary ograniczonego użytkowania dla obiektów cywilnych

Wśród najważniejszych uwarunkowań wynikających z funkcjonowania obiektów cywilnych na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania dla:

a) lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 961),
b) linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV w Kaliszu (uchwała Nr XLVIII/711/2006 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29 czerwca 2006 r.),
c) drogi wojewódzkiej nr 184 po rozbudowie na odcinku Pamiątkowo-Przeźmierowo (uchwała Nr XV/124/IV/2012 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 8 lutego 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 1247),
d) drogi wojewódzkiej nr 196 od km 4 + 260 do km 4 + 340 na odcinku w sąsiedztwie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwonaku (Uchwała Nr VIII/75/V/2015 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2015 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4069).

Występują ponadto ograniczenia związane z wyznaczonymi powierzchniami ograniczającymi wysokość zabudowy i obiektów naturalnych wokół lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych oraz strefą ograniczonego zainwestowania od radaru meteorologicznego w Wysogotowie.

Występowanie kolejowych terenów zamkniętych

Na obszarze województwa wielkopolskiego do terenów zamkniętych, zastrzeżonych ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, zaliczono tereny, na których usytuowane są linie kolejowe określone w załączniku do Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. ze zmianami (tabela T.42)

Zagrożenie i ryzyko powodziowe

W granicach województwa wielkopolskiego we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego [25] wyznaczone zostały obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Są to obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Do rzek lub odcinków rzek objętych tymi obszarami należą:

a) Warta, Ner, Prosna, Swędrnia, Trojanówka, Pokrzywnica, Lutynia, Kanał Mosiński, Obra, Cybina, Główna, Wełna, Noteć, Drawa, Gwda, Piława, Barycz, Polska Woda, Orla, Rów Polski (dla których mapy zagrożenia powodziowego opracowano w I cyklu planistycznym, a ich przekazanie jednostkom administracji nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2015 r.),
b) Teleszyna, Nida, Rgilewka, Kiełbaska, Ołobok, Powa, Meszna, Struga Bawół, Rudnik, Wrześnica, Moskawa, Średzka Struga, Kania, Samica Stęszewska, Wirynka, Sama, Mała Wełna (dla których mapy zagrożenia powodziowego opracowane zostaną w II cyklu planistycznym).

Na opracowanych mapach zagrożenia powodziowego wskazane zostały następujące obszary zagrożenia powodziowego [36]:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi p=0,2%, czyli raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego (ok. 3% powierzchni województwa wielkopolskiego),
b) obszary szczególnego zagrożenia powodziową obejmujące obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi p=1%, czyli raz na 100 lat (ok. 3% powierzchni województwa wielkopolskiego), obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi p=10%, czyli raz na 10 lat (ok. 2% powierzchni województwa wielkopolskiego) oraz obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
c) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

Wskazać należy, że dla części gmin określono bardzo wysoki i wysoki poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego. Do grupy tej należą: m. Kalisz (rz. Prosna i Swędrnia), Dąbie (rz. Warta i Ner), Golina, Luboń, Oborniki, Koło, Rzgów, Lądek, Stare Miasto, Śrem, Międzychód, (rz. Warta), m. Poznań (rz. Warta i Główna), Kościan (rz. Obra), Piła (rz. Gwda) i Odolanów (rz. Barycz) [63].

Skutki zagrożenia powodziowego w Wielkopolsce z zasady są przewidywalne i nie przybierają dynamicznego przebiegu. Wynika to przede wszystkim z uwarunkowań geograficznych i geomorfologicznych regionu oraz istniejącego zabezpieczenia powodziowego. System ochrony przeciwpowodziowej w województwie wielkopolskim tworzy m.in. 765,4 km wałów przeciwpowodziowych, około 2 tys. budowli hydrotechnicznych, zbiorniki wodne, poldery przepływowe i kanały ulgi. Możliwość wystąpienia powodzi w województwie wielkopolskim dotyczy stosunkowo niewielkich obszarów, zaś skala tego zjawiska przeważnie nie przybiera wymiarów klęski żywiołowej.

Ruchy masowe ziemi

Na obszarze województwa wielkopolskiego występuje ponad 450 zewidencjonowanych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz 285 osuwisk, głównie w obrębie krawędzi wysoczyzn i dolin rzecznych (2018). Zostały one wskazane w rejestrach terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, w obrębie czternastu powiatów: poznańskiego, kościańskiego, gnieźnieńskiego, gostyńskiego, wrzesińskiego, średzkiego, śremskiego, wągrowieckiego, chodzieskiego, pilskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, rawickiego oraz miasta Poznań i miasta Kalisz [134]. W pozostałych powiatach obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych określane są na podstawie badań archiwalnych z lat 60. XX wieku, będących w zasobach Geologa Województwa Wielkopolskiego i Państwowego Instytutu Geologicznego.

WIELKOPOLSKA 2020+

MODEL ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

III. MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Określenie polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga sformułowania modelu rozwoju przestrzennego. Jego celem jest wskazanie optymalnej formy organizacji przestrzeni województwa.

Model rozwoju przestrzennego województwa oparto na założeniach modelu rozwoju Wielkopolski do 2020 roku określonego w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147]. Model ten opiera się na koncepcji rozwoju dyfuzyjno-absorbcyjnego zakładającej wspieranie biegunów wzrostu, czyli obszarów o najwyższym potencjale społeczno-gospodarczym, które stanowić mają źródło czynników rozwoju, wraz z równoczesnym wzmacnianiem obszarów otaczających. W myśl przyjętych założeń województwo rozwijać się będzie w wyniku dyfuzji rozwoju z biegunów wzrostu na otoczenie.

Zgodnie z zapisami Strategii *nie można zakładać, że wspieranie biegunów wzrostu wystarczy, by pojawiła się dyfuzja na obszary je otaczające. Ważne jest równoczesne wzmacnianie zdolności do odbioru tej dyfuzji, czyli korzystania z niej. Obszary otaczające należy z jednej strony wyposażać w zdolności do absorbowania czynników rozwojowych z zewnątrz, a z drugiej w zdolności do wykorzystywania potencjałów własnych (...). Dyfuzja i absorpcja powinny być równoważnymi czynnikami rozwoju.* Istotnym założeniem modelu dyfuzyjno-absorbcyjnego jest jego dynamiczny charakter, oznaczający, że *przestrzeń regionu to nie obszar administracyjny, ale wzajemnie powiązane ze sobą potencjały i zachodzące między nimi procesy*.

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa podstawowe elementy sieci osadniczej, strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz główne powiązania, które stanowić będą determinanty rozwoju Wielkopolski. Ich odpowiednie kształtowanie powinno zapewnić zrównoważony rozwój całego regionu. Osiągnięcie zakładanej formy organizacji przestrzeni możliwe będzie poprzez określenie odpowiedniej polityki przestrzennej oraz realizację wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego skonstruowano w oparciu o następujące założenia:

System osadniczy

Podstawowymi elementami systemu osadniczego są ośrodki miejskie o zróżnicowanej pozycji w hierarchii sieci osadniczej województwa:

1) Ośrodek metropolitalny – Poznań,
2) Ośrodek regionalny – dwubiegunowy zespół miast – Kalisz i Ostrów Wielkopolski,
3) Ośrodki subregionalne – Gniezno, Konin, Leszno, Piła,
4) Ośrodki lokalne – miasta powiatowe.

Uzupełnieniem systemu osadniczego są pozostałe ośrodki miejskie i wiejskie równomiernie rozlokowane na obszarze województwa.

Zakłada się, że rolę biegunów wzrostu pełnić będą największe miasta regionu i ich najbliższe otoczenie. Polityka przestrzenna ukierunkowana zostanie na wzmacnianie ich konkurencyjności oraz poprawę wewnętrznych powiązań dla osiągnięcia wysokiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, dostosowanego do rangi i funkcji ośrodków miejskich w sieci osadniczej kraju i województwa.

Strefy zróżnicowanej polityki przestrzennej

W przestrzeni województwa wskazuje się następujące strefy zróżnicowanej polityki przestrzennej:

1) strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych,
2) strefy średniej intensywności procesów osadniczych,
3) strefy niskiej intensywności procesów osadniczych,
4) strefy zielonych pierścieni,
5) strefa intensywnej gospodarki rolnej,

6) strefa przemysłu paliwowo-energetycznego,
7) strefa równoważenia potencjału przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,
8) system przyrodniczy.

Polityka przestrzenna w zakresie kształtowania stref zróżnicowanej polityki przestrzennej wynikać będzie z przyjętego modelu zakładającego dyfuzję rozwoju z biegunów wzrostu na otoczenie. Dla poszczególnych stref określone zostaną preferowane kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniające zasoby i walory społeczno-gospodarcze i środowiskowe oraz zachodzące procesy rozwoju. Przestrzeń osadnicza w wyróżnionych strefach podlegać będzie zróżnicowanym przekształceniom, których intensywność uwarunkowana zostanie aktywizacją rolniczych i pozarolniczych potencjałów rozwojowych, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Szczególnym kierunkiem działań w zakresie ochrony terenów aktywnych biologicznie, terenów otwartych, w tym terenów rolniczych, będzie kształtowanie stref zielonych pierścieni wokół ośrodka wojewódzkiego i regionalnego. Obszary te mogą pełnić zróżnicowane funkcje społeczno-gospodarcze dostosowane skalą i intensywnością do ograniczeń wynikających z funkcji zielonych pierścieni.

Rozwój województwa wielkopolskiego determinowany będzie także określeniem specjalnej polityki przestrzennej dotyczącej obszarów występowania szczególnych zjawisk z zakresu gospodarki przestrzennej i występowania konfliktów przestrzennych.

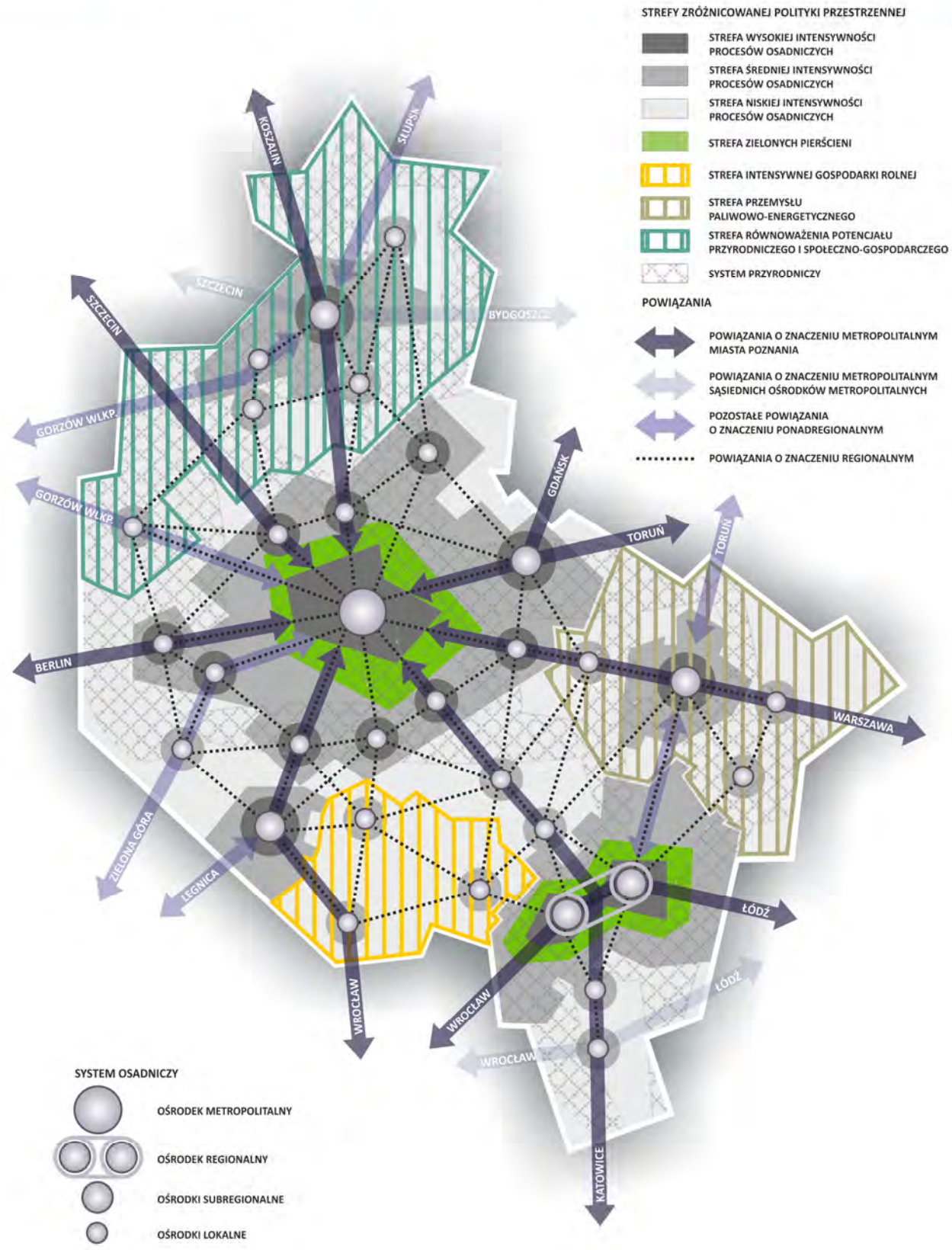
Powiązania

Poszczególne elementy systemu osadniczego powiązane są wzajemnymi relacjami, stanowiącymi podstawę dla wzajemnych oddziaływań:

1) powiązania o znaczeniu metropolitalnym miasta Poznania – powiązania sieciowe pomiędzy Poznaniem a metropoliami – Warszawą, Łodzią, Bydgoszczą z Toruniem, Trójmiastem, Szczecinem, Wrocławiem, Aglomeracją Górnośląską oraz Berlinem,
2) powiązania o znaczeniu metropolitalnym sąsiednich ośrodków metropolitalnych – powiązania sieciowe Szczecina z Bydgoszczą oraz Wrocławia z Warszawą i Łodzią przebiegające przez obszar województwa wielkopolskiego,
3) pozostałe powiązania o znaczeniu ponadregionalnym – powiązania sieciowe pomiędzy Poznaniem a miastami wojewódzkimi oraz powiązania sieciowe pozostałych ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym i subregionalnym z największymi miastami kraju,
4) powiązania o znaczeniu regionalnym – powiązania sieciowe pomiędzy poszczególnymi ośrodkami miejskimi na obszarze województwa: metropolitalnym, regionalnym, subregionalnymi i lokalnymi.

Podstawą procesów dyfuzji rozwoju biegunów wzrostu na ich otoczenie będzie dobrze rozwinięty system komunikacyjny oraz efektywna i innowacyjna infrastruktura techniczna. Spójność systemów transportowych i infrastrukturalnych stanowić będzie warunek konieczny dla dynamizowania rozwoju całego województwa, poprawy jego dostępności, konkurencyjności i atrakcyjności zarówno jako miejsca pracy czy zamieszkania, jak i przestrzeni inwestycyjnej. Polityka przestrzenna zostanie zatem skoncentrowana na poprawie powiązań wszystkich części województwa.

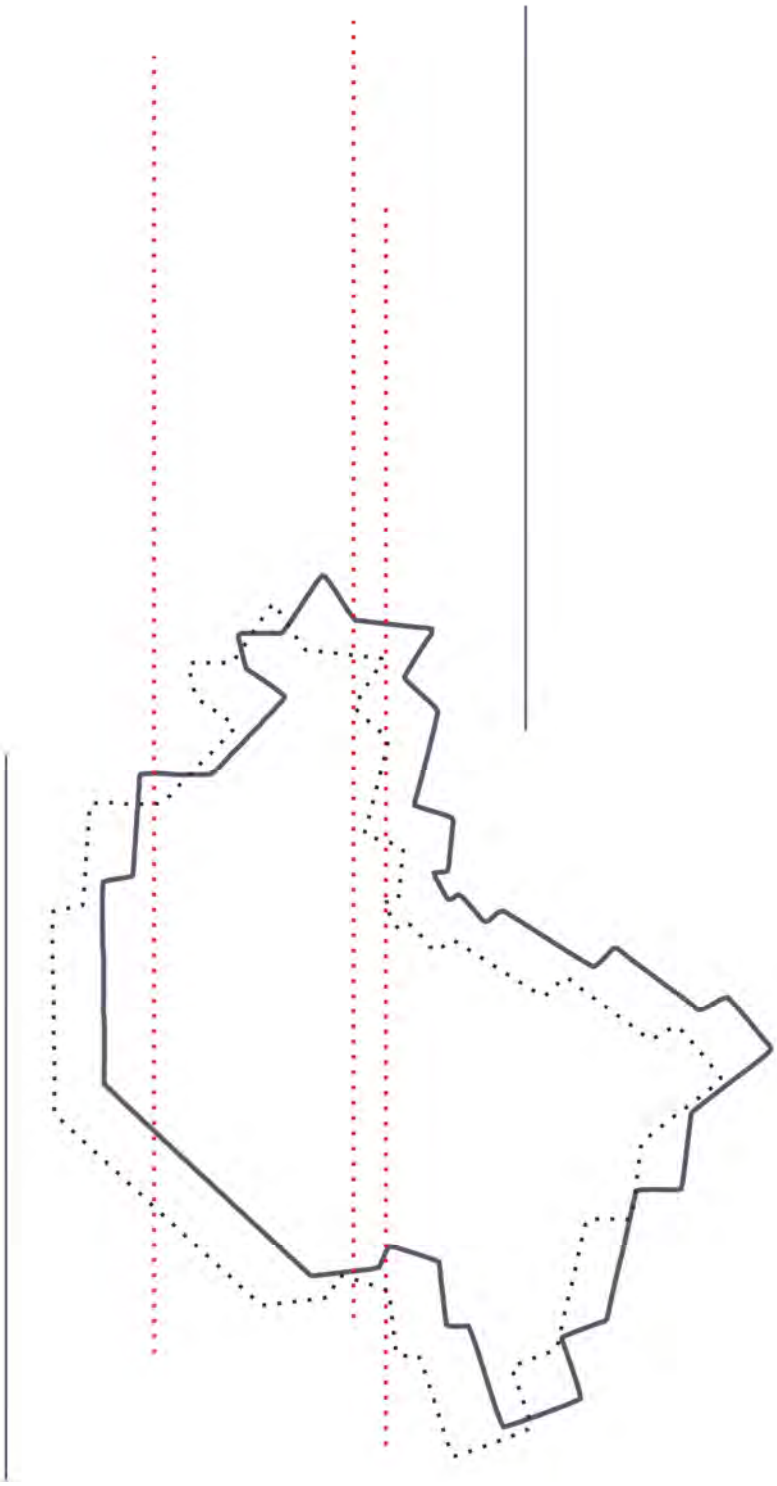
MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Model rozwoju przestrzennego województwa określony w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ stanowi wyraz wizji rozwoju określonej w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147]. Zgodnie z zapisami dokumentu *Wielkopolska to region o złożonej strukturze wewnętrznej i o skomplikowanym układzie potencjałów oraz problemów rozwojowych. Przyspieszenie jej rozwoju powinno być budowane na podstawie współdziałania, łączenia i wspólnego wykorzystywania tych potencjałów. Wizja, czyli obraz docelowego stanu województwa w perspektywie 2020 roku nie powinien być statyczny, powinien być przede wszystkim opisem zbioru pożądanych procesów, które stworzą podstawy trwałego, szybkiego i zrównoważonego rozwoju. W związku z powyższym wizja rozwoju Wielkopolski powinna brzmieć:*

Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być regionem inteligentnym innowacyjnym i spójnym, gdzie:

- ***efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,***
- ***podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,***
- ***istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,***
- ***konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,***
- ***priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,***
- ***jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,***
- ***mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,***
- ***gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,***
- ***wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,***
- ***każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,***
- ***przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,***
- ***sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,***
- ***polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,***
- ***istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne.***

WIELKOPOLSKA 2020+

CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

IV. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, realizując wymiar terytorialny polityki rozwoju, przyjmuje cel generalny **Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020**:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju".

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa się **osiem celów polityki przestrzennej**, które pozostają **spójne z celami strategicznymi** Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU. WIELKOPOLSKA 2020		PZPW 2020+
CELE STRATEGICZNE		CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ
1.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU	1. 4. 6. 7.
2.	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI	1. 2. 3. 4. 5. 8.
3.	LEPSZE ZARZĄDZANIE ENERGIĄ	3. 5. 7. 8.
4.	ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI METROPOLII POZNAŃSKIEJ I INNYCH OŚRODKÓW WZROSTU W WOJEWÓDZTWIE	1. 4. 6.
5.	ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA	1. 4. 5. 6. 7.
6.	WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO REGIONU	1. 5. 6. 7.
7.	WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA	1.
8.	ZWIĘKSZENIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	1. 4. 6.
9.	WZROST BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	1. 4. 6. 7. 8.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+		SRWW 2020+
CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ		CELE STRATEGICZNE
1.	KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ	1. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
2.	OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	2.
3.	KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	2. 3.
4.	OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWÓJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI	1. 2. 4. 5. 8. 9.
5.	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA	2. 3. 5. 6.
6.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA	1. 4. 5. 6. 8. 9.
7.	ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	1. 3. 5. 6. 9.
8.	ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM	2. 3. 9.

Dla przyjętych celów polityki przestrzennej określone zostały kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz działania służące osiągnięciu docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określona została ponadto specjalna polityka przestrzenna w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych. Stanowi ona uszczegółowienie celów polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych dla całego województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem specyficznych cech poszczególnych obszarów.

1. KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ

Sieć osadnicza województwa wielkopolskiego charakteryzuje się korzystnie wykształconą strukturą przestrzenną rozlokowania jednostek osadniczych. Struktura administracyjna i hierarchia miasta i wsi nie wymaga zmian.

Obecny układ przestrzenny i hierarchia jednostek osadniczych sprzyja stymulowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i zapewnia spójność terytorialną całego regionu. Główne ośrodki osadnicze koncentrują potencjał rozwojowy, a poprzez powiązania przestrzenne i funkcjonalne korzystnie oddziałują na otoczenie.

Polityka przestrzenna województwa ukierunkowana zostanie na kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej opartej na wzmacnianiu konkurencyjności ośrodków miejskich oraz na wykorzystaniu potencjałów pozostałych obszarów wraz ze wzmacnianiem ich zdolności do absorbcji czynników rozwojowych. Dzięki tym działaniom silne ośrodki miejskie stymulować będą rozwój całego województwa.

Realizacja polityki przestrzennej w zakresie kształtowania spójnej przestrzeni osadniczej odbywać się będzie poprzez wspieranie rozwoju największych ośrodków województwa – biegunów wzrostu, ze szczególnym uwzględnieniem stolicy regionu – Poznania, jako miasta o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Bardzo ważnym działaniem będzie wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych biegunów wzrostu z ich otoczeniem, a także dążenie do poprawy sytuacji na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Istotnym aspektem zrównoważonego rozwoju osadnictwa będzie wdrożenie idei zielonych pierścieni wokół Poznania oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Celem ich wyznaczenia jest przede wszystkim ograniczanie presji urbanizacyjnej na terenach podmiejskich.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Podnoszenie konkurencyjności ośrodków miejskich i ich najbliższego otoczenia

Osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności ośrodków miejskich pozwoli na wzmocnienie ich pozycji w układzie osadniczym kraju, a także przyczyni się do zwiększenia możliwości ich korzystnego oddziaływania w zakresie dyfuzji czynników rozwojowych na przestrzeń całego regionu.

Polityka przestrzenna ukierunkowana zostanie na wzmacnianie rozwoju wielofunkcyjnego wszystkich jednostek osadniczych, ze szczególnym uwzględnieniem ponadlokalnych specjalizacji miast (centra akademickie, kulturowe, obsługi biznesu i inteligentnych specjalizacji regionalnych), które sprzyjać będą kształtowaniu zrównoważonej struktury społeczno-gospodarczej:

1) **Poznań** – jako ośrodek o jednym z najwyższych potencjałów społeczno-gospodarczych w kraju i dobrze wykształconych funkcjach, stanowić będzie silną metropolię o znaczeniu europejskim, będącą wiodącym w kraju centrum zarządczym, finansowym, naukowym, gospodarczym, targowym, wystawienniczym, transportowym, kulturalnym i sportowym. Poznań posiada także najwyższe predyspozycje do rozwoju różnych typów specjalizacji. Postępujący proces integracji funkcjonalnej i przestrzennej miasta z otoczeniem doprowadzi do wykształcenia spójnego systemu społeczno-gospodarczego w ramach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Rozwój i poprawa wielofunkcyjnych powiązań miasta z otoczeniem zapewni obsługę całego regionu;

2) **Kalisz i Ostrów Wielkopolski** – jako dwubiegunowy ośrodek regionalny stanowić będzie ważny element równoważenia rozwoju środkowej części kraju. Istotnym aspektem działań będzie wzbogacanie funkcji usługowych wyższego rzędu stanowiących uzupełnienie oferty stolicy województwa. Kalisz i Ostrów Wielkopolski predysponowane są do rozwoju funkcji obsługi biznesu, kulturalnych oraz inteligentnych specjalizacji regionalnych. Dodatkowo Kalisz posiada istotny potencjał do pełnienia ważnych w skali regionu funkcji ośrodka akademickiego. Postępujący proces integracji funkcjonalno-przestrzennej obu miast pozwoli na dalszy rozwój i wzmacnianie funkcji o znaczeniu regionalnym i krajowym. Dynamika i skala zachodzących procesów rozwojowych na tym obszarze wyróżniać się będzie na tle pozostałych miast województwa;

3) **Gniezno, Konin, Leszno, Piła** – jako ośrodki subregionalne nadal pełnić będą rolę biegunów wzrostu dla poszczególnych części województwa. W ośrodkach subregionalnych występować będą podobne procesy rozwojowe, jak w ośrodku regionalnym, natomiast ich siła i intensywność będzie odpowiadała zajmowanej pozycji w hierarchii sieci osadniczej. Wszystkie miasta subregionalne posiadają wysokie predyspozycje do rozwoju funkcji akademickich, kulturowych, inteligentnych specjalizacji regionalnych oraz funkcji obsługi biznesu. Jednocześnie poprzez miasta subregionalne następować będą procesy rozprzestrzeniania się rozwoju społeczno-gospodarczego z ośrodka metropolitalnego. Wzrastający poziom konkurencyjności tych miast doprowadzi do wzmocnienie ich potencjału, a w konsekwencji zdynamizuje procesy rozwojowe zachodzące w ich otoczeniu;

4) **Miasta powiatowe** – jako ośrodki lokalne pozostaną miejscowymi centrami rozprzestrzeniania się rozwoju społeczno-gospodarczego oraz obszarami koncentracji funkcji służących przede wszystkim obsłudze mieszkańców. Rozwój tych ośrodków odbywał się będzie przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, a ich przewaga konkurencyjna osiągnięta zostanie poprzez specjalizację funkcjonalną. Ośrodki lokalne, dzięki poprawie jakości i dostępności świadczonych usług, aktywizować będą także obszary wiejskie położone w ich otoczeniu.

5) **Pozostałe ośrodki gminne** – jako miasta i wsie stanowiące siedziby gmin pozostaną podstawowymi ośrodkami świadczącymi usługi dla mieszkańców, których rozwój determinowany będzie miejscowym zapotrzebowaniem na nowe funkcje.

Kształtowanie przestrzeni osadniczej

Rozwój największych ośrodków miejskich, poprzez procesy dyfuzji, oddziaływać będzie na wszystkie części województwa. Jednocześnie procesy te skutkować będą zróżnicowanymi przekształceniami całej przestrzeni osadniczej regionu. Intensywność i skala tych procesów wynikać będzie z siły oddziaływania ośrodków miejskich i ich wzajemnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych.

Polityka przestrzenna skoncentrowana zostanie na zapewnieniu zrównoważonego rozwoju wszystkich części regionu. Działania te polegać będą przede wszystkim na kształtowaniu optymalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej wynikającej z istniejących potencjałów, możliwości i ograniczeń dla rozwoju poszczególnych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem korzyści wynikających z dyfuzji procesów rozwojowych z największych ośrodków miejskich.

Dla określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych części województwa, służących realizacji przyjętego modelu rozwoju, określa się strefy zróżnicowanych procesów osadniczych:

1) **Strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych** obejmują najbliższe otoczenie największych miast w regionie o wysokim potencjale rozwojowym, stanowiące obszary dynamicznych przekształceń społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych, oraz miasta powiatowe położone w granicach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Obszary te charakteryzują się najwyższą intensywnością przekształceń przestrzeni, związaną przede wszystkim ze zmianami sposobu użytkowania terenów rolniczych na funkcje mieszkaniowe, usługowe czy produkcyjne. Dobra lokalizacja, bezpośrednie związki przestrzenne z największymi ośrodkami miejskimi i silne procesy suburbanizacji generują dużą aktywność budowlaną, która powoduje zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne. Intensywność procesów urbanizacyjnych skutkować może pojawianiem się nowych konfliktów przestrzennych na styku różnych form użytkowania i zagospodarowania terenów. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju stref wymagać będzie koordynacji polityk przestrzennych dla przeciwdziałania niekorzystnym skutkom suburbanizacji, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z konieczności ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz powiązań komunikacyjnych

i infrastrukturalnych. Strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych preferowane są do rozwoju zróżnicowanych form zainwestowania oraz ograniczania intensyfikacji działalności rolniczej mogącej powodować negatywne oddziaływania na tereny mieszkaniowe;

2) **Strefy średniej intensywności procesów osadniczych** obejmują tereny położone w zasięgu oddziaływania największych miast w regionie, w których absorpcja procesów rozwojowych i związki funkcjonalne z biegunami wzrostu wytworzyły się w mniejszej skali. W ich zasięgu znajdują się także pozostałe miasta powiatowe województwa, charakteryzujące się umiarkowaną intensywnością przekształceń przestrzeni. Obszary te stanowić będą perspektywiczne przestrzenie inwestycyjne dla rozwoju istniejących jednostek. Pomimo, iż posiadają one znaczny potencjał rozwojowy dla zróżnicowanych form działalności gospodarczych, istotną ich funkcją będzie nadal rolnictwo, zwłaszcza na obszarach charakteryzujących się najbardziej korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczym. Ważnym działaniem będzie równoważenie ich rozwoju społeczno-gospodarczego z potrzebami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Obszary te wymagać będą ponadto wzmocnienia istniejących relacji funkcjonalno-przestrzennych zarówno z głównymi miastami, jak i ośrodkami powiatowymi będącymi lokalnymi centrami rozprzestrzeniania rozwoju i koncentracji usług. Stefy średniej intensywności procesów osadniczych preferowane są do wielofunkcyjnego rozwoju istniejących jednostek osadniczych z uwzględnieniem potrzeb rozwoju funkcji rolniczych;

3) **Strefy niskiej intensywności procesów osadniczych** obejmują tereny położone poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania największych miast – biegunów wzrostu. Procesy absorbcji rozwoju w stosunku do pozostałych stref charakteryzują się tu mniejszą dynamiką. Wielokierunkowy rozwój tych obszarów oparty zostanie na wzmacnianiu ich powiązań z ośrodkami powiatowymi oraz pełniejszym wykorzystaniu lokalnych zasobów dla poprawy atrakcyjności inwestycyjnej. Tereny położone w tej strefie wymagać będą wsparcia rozwoju rolniczej i pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego z wykorzystaniem zewnętrznych czynników rozwojowych. Ważną kwestią będzie także zachowanie najcenniejszych kompleksów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, zwłaszcza w południowo-zachodniej części strefy, gdzie występuje obszar o najkorzystniejszych w regionie warunkach dla rozwoju działalności rolniczej. Strefy niskiej intensywności procesów osadniczych preferowane są do rozwoju istniejących jednostek osadniczych, uwzględniających potrzeby ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej;

4) **Strefy ograniczania intensywności procesów osadniczych** obejmują tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego województwa – obszary węzłowe o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej oraz korytarze ekologiczne dolin rzecznych. Tereny te wymagają ochrony przed intensyfikacją procesów osadniczych oraz kształtowania przestrzeni inwestycyjnej uwzględniającej konieczność zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego;

5) **Strefy zielonych pierścieni** obejmują tereny położone pomiędzy strefami wysokiej i średniej intensywności procesów osadniczych wokół ośrodka metropolitalnego Poznania i dwubiegunowego ośrodka regionalnego Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Tworzą je przede wszystkim tereny objęte formami ochrony przyrody (w tym rezerwaty przyrody w granicach innych form ochrony przyrody), kompleksy leśne, doliny rzeczne oraz tereny otwarte (przeważnie rolne), wolne od zwartej zabudowy lub w znacznym stopniu niezabudowane. Celem wyznaczenia stref zielonych pierścieni jest prawidłowe kształtowanie relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym, w tym ograniczanie presji urbanizacyjnej, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców dużych miast poprzez zapewnienie miejsca rekreacji w bliskim sąsiedztwie miejsca zamieszkania.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **<u>podnoszenia konkurencyjności ośrodków miejskich i ich najbliższego otoczenia</u>**:

   1) Dla **ośrodka metropolitalnego – Poznania** – rozwój funkcji metropolitalnych oraz integracja funkcjonalna i przestrzenna z otoczeniem poprzez:

      a) stymulowanie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał funkcji metropolitalnych, w tym w szczególności placówek naukowo-badawczych, firm należących do sektora nowoczesnych usług i przemysłu wysokich technologii oraz inteligentnych specjalizacji Wielkopolski – wyznaczenie terenów inwestycyjnych, w szczególności dla lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych i usługowych, parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu, a także zachowanie istniejącej funkcji terenów Międzynarodowych Targów Poznańskich, z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,

      b) poprawę dostępności komunikacyjnej w oparciu o powiązania metropolitalne – budowa dróg ekspresowych S5 i S11, modernizacja istniejących linii kolejowych, budowa linii Kolei Dużych Prędkości oraz rozbudowa Portu Lotniczego Poznań-Ławica,

      c) stworzenie spójnego systemu komunikacyjnego – realizacja ram komunikacyjnych miasta, drogowych pierścieni bliskiego i dalekiego zasięgu, połączenia szynowego centrum miasta z lotniskiem, a także rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej,

      d) wzmacnianie funkcji ośrodka akademickiego o randze krajowej – rozbudowa i modernizacja obiektów i instytucji szkolnictwa wyższego, instytucji naukowych, placówek badawczych i rozwojowych,

      e) zwiększenie znaczenia miasta jako ośrodka turystycznego na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych, sportowych i biznesowych – rozwój i modernizacja bazy noclegowej, rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej, poprawa dostępności do atrakcji turystycznych oraz wyznaczanie miejskich tematycznych szlaków turystycznych,

      f) wzmacnianie funkcji ośrodka sportowego o randze krajowej i międzynarodowej – rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem pełnowymiarowego pola golfowego, toru regatowego Malta, INEA Stadionu, stadionu na Golęcinie, stadionu im. E. Szyca, Toru Poznań, kompleksu sportowo-rekreacyjnego „Termy Maltańskie" i nowej hali sportowo-widowiskowej,

      g) poprawę wyposażenia w infrastrukturę społeczną służącą mieszkańcom całego regionu – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie terenów lokalizacji nowych inwestycji z zakresu usług społecznych wyższego rzędu, w tym przede wszystkim szpitali, domów opieki, szkół i uczelni wyższych oraz instytucji kultury, z uwzględnieniem obsługi komunikacyjnej i niezbędnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,

      h) poprawę jakości przestrzeni publicznych – rewitalizacja, wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, w tym w szczególności rewitalizacja śródmieścia i terenów nadwarciańskich, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).

      i) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie, urządzanie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem klinowo-pierścieniowego systemu zieleni miasta oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych, w tym zwłaszcza poznańskich fortyfikacji,

      j) poprawę warunków mieszkaniowych – rewitalizacja najstarszych dzielnic i obszarów zdegradowanych, podwyższanie standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym mieszkalnictwa społecznego i komunalnego, z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, z preferencją obsługi komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych;

2) Dla **ośrodka regionalnego – Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego** – rozwój funkcji o znaczeniu krajowym i regionalnym, w tym funkcji metropolitalnych, oraz integracja funkcjonalna i przestrzenna z otoczeniem poprzez:

   a) stymulowanie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał istniejących firm oraz inteligentne specjalizacje Wielkopolski – wyznaczenie terenów inwestycyjnych, w szczególności dla lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych i usługowych, parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu, z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
   b) poprawę dostępności komunikacyjnej w relacjach ze stolicą województwa – budowa drogi ekspresowej S11, budowa nowej drogi o znaczeniu ponadlokalnym łączącej Kalisz z planowaną drogą ekspresową S11, rozbudowa drogi krajowej nr 25, modernizacja istniejących linii kolejowych oraz budowa linii Kolei Dużych Prędkości wraz ze stacją kolejową na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
   c) stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej w obrębie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
   d) wzmacnianie funkcji ośrodka akademickiego o randze krajowej – rozbudowa i modernizacja obiektów i instytucji szkolnictwa wyższego, instytucji naukowych, placówek badawczych i rozwojowych,
   e) zwiększenie znaczenia miast jako ośrodków turystycznych na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych – rozwój i modernizacja bazy noclegowej, rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczanie miejskich tematycznych szlaków turystycznych,
   f) wzmacnianie funkcji ośrodków sportowych o randze krajowej – rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej, organizacja wydarzeń skali ponadregionalnej i krajowej oraz wykorzystanie istniejących obiektów sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem stadionu żużlowego w Ostrowie Wielkopolskim, hal sportowych w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim, basenów, stadionu piłkarskiego, stadionu lekkoatletycznego w Kaliszu i lotniska sportowego w Michałkowie,
   g) poprawę warunków mieszkaniowych – rewitalizacja najstarszych dzielnic i obszarów zdegradowanych, podwyższanie standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym mieszkalnictwa społecznego i komunalnego, z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, z preferencją obsługi komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych,
   h) poprawę wyposażenia w infrastrukturę społeczną służącą mieszkańcom południowej części województwa – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie terenów lokalizacji nowych inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szpitali, domów opieki, szkół i uczelni wyższych oraz instytucji kultury, z uwzględnieniem obsługi komunikacyjnej i niezbędnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
   i) poprawę jakości przestrzeni publicznych – rewitalizacja, wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, w tym w szczególności rewitalizacja śródmieść, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).
   j) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie i poprawa zagospodarowania terenów zieleni urządzonej, wyznaczenie nowych terenów oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych;

3) Dla **ośrodków subregionalnych – Konina, Piły, Leszna i Gniezna** – rozwój funkcji o znaczeniu subregionalnym oraz integracja funkcjonalna i przestrzenna z otoczeniem poprzez:

   a) stymulowanie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał istniejących firm oraz inteligentne specjalizacje Wielkopolski – wyznaczenie terenów inwestycyjnych, w szczególności dla lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych i usługowych, parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu, z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
   b) zwiększenie dostępności komunikacyjnej w relacjach ze stolicą województwa – budowa dróg ekspresowych S5 i S11 oraz rozbudowa drogi krajowej nr 25, modernizacja istniejących linii kolejowych, a także utworzenie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej obsługujących otoczenie miast,

c) poprawę warunków mieszkaniowych – rewitalizacja najstarszych dzielnic i obszarów zdegradowanych oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym mieszkalnictwa społecznego i komunalnego, z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, z preferencją obsługi komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych,
d) poprawę wyposażenia w infrastrukturę społeczną służącą mieszkańcom poszczególnych części województwa – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie nowych terenów lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szpitali, domów opieki, szkół i uczelni wyższych oraz instytucji kultury, z uwzględnieniem obsługi komunikacyjnej i niezbędnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
e) poprawę jakości przestrzeni publicznych – wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, w tym w szczególności rewitalizacja śródmieść, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).
f) wzmacnianie funkcji ośrodków sportowych o randze krajowej i regionalnej – rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej, z uwzględnieniem hali sportowej z basenem w Koninie, hal sportowych w Gnieźnie i Pile, hali wielofunkcyjnej w Lesznie, stadionów piłkarskich w Koninie i Pile, stadionów żużlowych w Lesznie i Gnieźnie oraz lotniska sportowego w Lesznie,
g) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie i poprawa zagospodarowania terenów zieleni urządzonej, wyznaczenie nowych terenów oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych;

4) Dla **ośrodków lokalnych – miast powiatowych** – rozwój funkcji o znaczeniu ponadlokalnym dla poprawy obsługi sąsiednich obszarów wiejskich poprzez:

a) stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnym potencjalne istniejących firm oraz na inteligentnych specjalizacjach Wielkopolski – wyznaczenie terenów inwestycyjnych z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
b) zwiększenie dostępności komunikacyjnej w relacjach ze stolicą województwa – budowa dróg ekspresowych S5 i S11, modernizacja dróg krajowych i wojewódzkich oraz modernizacja istniejących linii,
c) poprawa funkcjonowania systemu komunikacji zbiorowej zapewniającego dostępność ośrodków lokalnych oraz ich powiązania z największymi miastami województwa,
d) poprawę warunków mieszkaniowych – rewitalizacja najstarszych dzielnic i obszarów zdegradowanych oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym mieszkalnictwa społecznego i komunalnego, z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, z preferencją obsługi komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych,
e) poprawę wyposażenia w infrastrukturę społeczną służącą mieszkańcom poszczególnych powiatów – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie nowych lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szpitali, domów opieki, szkół oraz instytucji kultury, z uwzględnieniem obsługi komunikacyjnej i niezbędnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
f) poprawa jakości przestrzeni publicznych – wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).
g) wzmacnianie funkcji ośrodków sportowych o randze regionalnej i lokalnej – rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej,
h) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie i poprawa zagospodarowania terenów zieleni urządzonej, wyznaczenie nowych terenów oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych;

5) Dla **pozostałych ośrodków gminnych** – rozwój podstawowych funkcji obsługi mieszkańców, głównie w zakresie poprawy jakości usług, oraz zwiększenie ich dostępności, z uwzględnieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie kształtowania procesów osadniczych.

2. W zakresie **kształtowania przestrzeni osadniczej**:

1) Dla **stref wysokiej intensywności procesów osadniczych** – zapewnienie skoordynowanego rozwoju oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez:

a) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich – realizacja inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej,
b) stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na wykorzystaniu bliskości największych ośrodków miejskich – wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem dynamicznego tempa i dużej skali istniejących procesów rozwojowych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnym dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
c) eliminowanie lub minimalizowanie konfliktów przestrzennych – strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie,
d) poprawę warunków mieszkaniowych – wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe,
e) tworzenie przestrzeni publicznych – wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169),
f) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzanie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych;

2) Dla **stref średniej intensywności procesów osadniczych** – zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju i ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez:

a) dostosowanie nowych terenów inwestycyjnych do potrzeb i możliwości rozwoju poszczególnych obszarów – wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem umiarkowanej skali zachodzących procesów inwestycyjnych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
b) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzanie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych,
c) eliminowanie lub minimalizowanie konfliktów przestrzennych – strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie,
d) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich – realizacja inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej,

e) poprawę warunków mieszkaniowych – wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe,

f) tworzenie przestrzeni publicznych – wyznaczanie, urządzanie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169);

3) Dla **stref niskiej intensywności procesów osadniczych** – stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego, zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju i ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zapewnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez:

a) stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnym potencjalne istniejących podmiotów oraz rozwoju rolniczych i pozarolniczych działalności gospodarczych – wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem skali istniejących procesów rozwojowych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,

b) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów – realizacja inwestycji drogowych i kolejowych, w tym budowa, przebudowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych, budowa ścieżek rowerowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej,

c) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzanie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych,

d) zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i poprawę jej wyposażenia – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie i wyposażanie w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szkół i ośrodków zdrowia,

e) rozwój odnawialnych źródeł energii – wyznaczenie terenów dla lokalizacji instalacji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań środowiskowych, kulturowych i infrastrukturalnych oraz istniejących jednostek osadniczych;

4) Dla **stref ograniczania intensywności procesów osadniczych** – równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego z potrzebami ochrony przyrody oraz zapewnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez:

a) dostosowanie przestrzeni inwestycyjnych do pełnionych funkcji przyrodniczych – zapobieganie rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych, ograniczanie intensyfikacji istniejącej zabudowy, wykluczenie zabudowy w obrębie korytarzy dolin rzecznych oraz ograniczanie zainwestowania na obszarach stanowiących korytarze lądowe i kliny zieleni miasta Poznania,

b) ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego,

c) poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów – realizacja inwestycji drogowych i kolejowych, w tym budowa, przebudowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych, budowa ścieżek rowerowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem potrzeb ochrony walorów przyrodniczych i zachowania ciągłości systemu przyrodniczego,

d) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzanie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych,

e) zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i poprawę jej wyposażenia – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie i wyposażanie w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szkół i ośrodków zdrowia;

5) Dla **stref zielonych pierścieni** – kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym poprzez:

a) zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.) oraz ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego,
b) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy, służących zapobieganiu rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych oraz pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
c) ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
d) ograniczanie rozwoju zabudowy poza obszarami istniejących miejscowości,
e) ograniczanie intensyfikacji zabudowy.

2. OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Szczególną wartością całej żywej przyrody, jest różnorodność biologiczna, stanowiąca o jej stabilności i odporności. Tereny najcenniejsze i najlepiej rozpoznane z udokumentowaną wartością przyrodniczą i krajobrazową objęto formami ochrony przyrody. Zróżnicowanie przyrodnicze Wielkopolski oraz wieloaspektowe wymogi ochrony ekosystemów wymuszają jednak wprowadzenie działań służących nie tylko ochronie obszarów czy elementów najcenniejszych, ale również tych o niższej randze, intensywniej wykorzystywanych przez człowieka. Istotne znaczenie ma tu zapewnienie trwałości i spójności ekosystemów zarówno na obszarach zurbanizowanych, jak i wiejskich, nie tylko poprzez obejmowanie ochroną prawną kolejnych obszarów, ale także za pomocą odpowiednich ustaleń w dokumentach planistycznych.

Na poziomie regionalnym wyrazem ochrony różnorodności biologicznej jest przede wszystkim kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego województwa, polegające na określeniu elementów i zapewnieniu ich prawidłowego funkcjonowania poprzez ochronę obszarów cennych przyrodniczo oraz utrzymanie wzajemnych powiązań. Fragmentacja środowiska przyrodniczego uważana jest obecnie za jeden z największych problemów w ochronie przyrody, a utrata i rozczłonkowanie siedlisk za główne zagrożenie dla różnorodności biologicznej [32]. Objęcie ochroną prawną najcenniejszych przyrodniczo obszarów nie gwarantuje jednak ich prawidłowego funkcjonowania. Konieczne jest zapewnienie łączności ekologicznej z innymi obszarami, stąd tak ważne jest identyfikowanie oraz wzmacnianie systemów przyrodniczych. Określenie poszczególnych elementów systemu oraz odpowiednie jego kształtowanie i zagospodarowanie sprzyjać będą dobrej kondycji środowiska przyrodniczego regionu, a przez to korzystnie wpłynie na jakość życia mieszkańców.

System przyrodniczy ma charakter hierarchiczny. W ujęciu regionalnym wyznaczone zostały obszary kluczowe dla funkcjonowania systemu przyrodniczego obejmujące obszary węzłowe (o randze międzynarodowej i krajowej, regionalnej i ponadlokalnej) i korytarze ekologiczne (korytarze dolin rzecznych o randze międzynarodowej i krajowej, regionalnej oraz ponadlokalnej, korytarze lądowe o randze międzynarodowej i krajowej oraz strukturalne kliny zieleni miasta Poznania). Na niższych szczeblach planowania system przyrodniczy należy uszczegółowić poprzez wskazanie obszarów kluczowych o randze lokalnej.

Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu wymaga uwzględnienia działań w zakresie ochrony i kształtowania poszczególnych zasobów środowiska przyrodniczego: form ochrony przyrody oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej, wód, lasów, powierzchni ziemi, złóż kopalin, a także przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i ich skutkom oraz poprawy jakości środowiska.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Ochrona różnorodności biologicznej

Ochrona różnorodności biologicznej polegać będzie na zachowaniu w dobrej kondycji ekosystemów niezbędnych do życia organizmów występujących na terenie województwa. Będzie niejako gwarantem funkcji spełnianych przez ekosystemy, wpływając na m.in. na podtrzymanie mechanizmów działania żywej przyrody oraz zachowanie zdolności do przetrwania zmian środowiska. Może być ona także źródłem wartości jeszcze nieodkrytych i niewykorzystanych, a mogących być podstawą rozwoju i gwarancją przeżycia przyszłych pokoleń [15].

Potrzeba ochrony różnorodności biologicznej znalazła odzwierciedlenie w międzynarodowych konwencjach, programach rozwoju i innych dokumentach wspólnot międzynarodowych i poszczególnych państw, a przede wszystkim stanowi jeden z głównych priorytetów unijnej polityki w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej *różnorodność gatunkowa oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi m.in. w ekosystemach lądowych, morskich czy słodkowodnych, jak też w zespołach ekologicznych, których organizmy te są częścią*.

W ramach ochrony prawnej ochrona bioróżnorodności realizowana jest poprzez formy ochrony przyrody oraz ochronę wybranych gatunków i siedlisk. Ponadto polega ona w głównej mierze na zachowaniu i odtwarzaniu siedlisk niezbędnych do życia poszczególnych gatunków.

Ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych

Dla zachowania bioróżnorodności niezmiernie ważne jest utrzymanie w dobrym stanie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, stąd istotnym zagadnieniem jest ich identyfikacja i objęcie ochroną.

Wyróżniające się w przestrzeni Wielkopolski obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych obejmowane są formami ochrony przyrody. Pełnią one zróżnicowaną rolę i służą różnym celom, a przez to charakteryzują się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w sposobie użytkowania terenów.

Istotną rolę w kształtowaniu i przeciwdziałaniu zagrożeniom na obszarach objętych formami ochrony przyrody mają plany ochrony ustanawiane dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz plany zadań ochronnych ustanawiane dla obszarów Natura 2000. Niestety, tylko część z istniejących form ochrony przyrody posiada stosowane dokumenty, co w znacznym stopniu utrudnia ich skuteczną ochronę.

Zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa

W koncepcji systemu przyrodniczego wskazuje się obszary węzłowe i korytarze ekologiczne o randze międzynarodowej i krajowej oraz regionalnej, mające priorytetowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska w regionie. Dodatkowo zidentyfikowano komponenty systemu o randze ponadlokalnej, obejmujące obszary o niższej wartości przyrodnicze, które posiadają jednak istotne znaczenie dla zapewnienia ciągłości systemu w poszczególnych częściach regionu:

1) **Obszary węzłowe** (ok. 44% powierzchni województwa), wyróżniające się dużą różnorodnością gatunkową, krajobrazową i siedliskową oraz stanowiące ważne ostoje dla gatunków rodzimych oraz wędrownych. W obrębie obszarów węzłowych znajdują się zarówno płaty ekologiczne (leśne, wodne i ekosystemów zależnych od wód – mokradłowe lub łąkowe) o najwyższych walorach przyrodniczych, jak i strefy buforowe, które określają zasięg przestrzennych powiązań funkcjonalnych, biotycznych i abiotycznych w całym obszarze węzłowym. Jako obszary węzłowe wyróżniono te obszary, których wartość została już potwierdzona poprzez objęcie ochroną przyrody, ale nie mniejsze niż 200 ha dla parków narodowych, krajobrazowych, rezerwatów przyrody (w tym rezerwaty przyrody w granicach innych form ochrony przyrody)i obszarów Natura 2000, oraz powyżej 500 ha dla obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także płaty ekologiczne nie objęte żadną formą ochrony przyrody, o powierzchni powyżej 2 tys. ha. Obszary o mniejszych powierzchniach mogą stanowić węzły w skali lokalnej. W przypadku obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, uznano, że ze względu na mozaikowatość użytkowania oraz antropogeniczny charakter ekosystemów, bogatych w gatunki roślin i zwierząt charakterystycznych dla tradycyjnych agrocenoz, wyróżniają się one na tle województwa, jednak nie tak wysokimi walorami, aby stanowić obszary węzłowe o randze krajowej czy regionalnej. Dlatego też wymagana minimalna powierzchnia ponadlokalnego obszaru węzłowego stanowiącego obszar chronionego krajobrazu jest większa niż dla pozostałych form ochrony przyrody. Ponadto w przypadku, gdy płat ekologiczny tylko w części objęty został ochroną przyrody, traktowany był w całości jako integralna część obszaru węzłowego zdefiniowanego przez daną formę ochrony. Natomiast w sytuacji, gdy obszar węzłowy wyższej rangi powodował rozczłonkowanie obszaru chronionego krajobrazu lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego na powierzchnie mniejsze niż 500 ha, które ze względu na przyjęte kryteria i poziom hierarchii opracowania nie mogły stanowić samodzielnego obszaru węzłowego, wówczas powierzchnie te zostały włączone do obszaru o wyższej randze. Wyznaczając elementy systemu przyrodniczego województwa pod uwagę zostały wzięte również ostoje roślinne europejskiej sieci obszarów o szczególnym znaczeniu dla zachowania różnorodności gatunkowej wszystkich grup flory i fitocenoz Europy (IPA), ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA), ostoje ptaków o znaczeniu krajowym i regionalnym oraz ostoje przyrody CORINE BIOTOPES. Zdecydowana większość ostoi znajduje się w zasięgu obszarów objętych ochroną prawną, stąd też stanowią one obszary węzłowe. Ostoje znajdujące się poza obszarami objętymi formą ochrony przyrody zostały rozpatrzone indywidualnie, ze względu na swoje cechy środowiskowe i przypisane do odpowiednich obszarów węzłowych. Wśród obszarów węzłowych wyróżniono:

a) obszary o randze międzynarodowej i krajowej (ok. 21% powierzchni województwa), które tworzą: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy (ze względu na duży płat leśny pow. 10 tys. ha z korytarzem ekologicznym o randze krajowej oraz występujące na części obszaru Natura 2000, jak również ze względu na wskazanie tu obszaru węzłowego o randze krajowej w sieci ECONET-POLSKA), fragment obszaru chronionego krajobrazu Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie (o charakterze płata leśnego stanowiącego integralną część z płatem leśnym znajdującym się w zasięgu Krajeńskiego Parku Krajobrazowego w województwie kujawsko-pomorskim – płat ten zawiera obszary Natura 2000 i wskazany został jako ostoja przyrody CORINE BIOTOPES – Lasy nad Łobżonką),

b) obszary o randze regionalnej (ok. 7% powierzchni województwa), które tworzą: ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym IBA: Ostoja Turecka i Ostoja Rogalińska, płaty leśne o powierzchni pow. 10 tys. ha (w tym: część obszaru chronionego krajobrazu Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska, obszar chronionego krajobrazu „H" Międzychód, fragment obszaru chronionego krajobrazu „I" Międzyrzecz-Trzciel, fragment obszaru chronionego krajobrazu Puszcza nad Drawą, fragment obszaru chronionego krajobrazu Dolina Noteci, fragment Pyzdrskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, ostoja przyrody CORINE BIOTOPES – Lasy Sarbskie),

c) obszary o randze ponadlokalnej (ok. 16% powierzchni województwa), które tworzą: obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, płaty ekologiczne: leśne, wodne, ekosystemy zależne od wód (mokradłowe) o powierzchni od 2 tys. ha do 10 tys. ha, ostoje ptaków o znaczeniu krajowym i regionalnym: Kopalnie odkrywkowe koło Konina, podgrzewane jeziora koło Konina, Stawy Gosławickie i ostoja przyrody CORINE BIOTOPES – Leśnik;

2) **Korytarze ekologiczne** (ok. 6% powierzchni województwa), umożliwiające rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi, w większości położone poza formami ochrony przyrody. W koncepcji systemu przyrodniczego wskazano jedynie korytarze ekologiczne stanowiące połączenia pomiędzy obszarami węzłowymi (w obszarach węzłowych nie wskazano korytarzy ekologicznych). Wśród korytarzy ekologicznych funkcjonujących wyłącznie poza obszarami węzłowymi wyróżniono:

a) korytarze dolin rzecznych o charakterze strukturalnym wskazane poza obszarami węzłowymi (ok. 1% powierzchni województwa), które dzięki ukształtowaniu terenu oraz sposobie użytkowania i swojej uniwersalności, mogą być przydatne dla migracji różnych organizmów. Spośród zidentyfikowanych w województwie 82 korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych 71 stanowi połączenia pomiędzy obszarami węzłowymi (pozostałe znalazły się w zasięgu obszarów węzłowych):
   - 7 o randze międzynarodowej i krajowej w dolinach rzek: Warta, Prosna, Kanał Mosiński, Obra z kanałami obrzańskimi, Wełna, Noteć, Gwda,
   - 49 o randze regionalnej w dolinach rzek: Teleszyna, Kiełbaska, Powa, Bawół, Lutynia, kanał Książ, kanał Szymanowo–Grzybno, Samica Kierska, Sama, Ostroroga, Osiecznica, Kamionna, Ner, Rgilewka, Kanał Ślesiński, Meszna, Września, Moskawa, Kopel, Cybina, Główna, Niesób, Ołobok, Swędrnia, Samica Stęszewska, Olszynka, Kanał Kościański z Czarnym Rowem, Samica, Mogilnica, Dojca, Szarka, Czarna Woda, Mała Wełna, Flinta, Mała Noteć, Kcynka, Margoninka, Miała, Orla, Bukówka, Debrzynka, Głomia, Czarna, Plitnica, Piława, Polska Woda, Orla, Rów Polski z Kanią, Krzycki Rów,
   - 15 o randze ponadlokalnej w dolinach rzek: Wirynka, Żydowski Rów z Rowem Kąkolewskim, dopływ ze Stramnicy, Kanał Lubosiński, Mogilnica Wschodnia, Mogilnica Zachodnia, Kanał Michorzewski, Kanał Grabarski, Trojanówka, Średzka Struga, Rudka, Dymnica, Wełnianka, Dąbroczna, Masłówka,

b) korytarze lądowe o znaczeniu międzynarodowym i krajowym poza obszarami węzłowymi (ok. 5% powierzchni województwa), wyznaczone w Zakładzie Badania Ssaków PAN Białowieża w celu przeciwdziałania izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwiające migrację zwierząt w obszarach sieci Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej,

c) strukturalne kliny zieleni miasta Poznania (ok. 0,3% powierzchni województwa), stanowiące jeden z elementów klinowo-pierścieniowego systemu zieleni miasta Poznania, pełniącego funkcje: biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną.

Wskazanie poszczególnych elementów systemu przyrodniczego nie oznacza, że na pozostałych obszarach nie występują tereny cenne przyrodniczo, pełniące funkcje środowiskotwórcze (ekologiczno-ochronne).

Zagospodarowanie obszarów kluczowych powinno być podporządkowane funkcji przyrodniczej, a ich ochrona przed antropopresją ma priorytetowe istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **ochrony różnorodności biologicznej**:
   1) Zapobieganie fragmentacji ekosystemów i zapewnienie ich łączności ekologicznej;
   2) Zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
   3) Zwiększanie powierzchni zalesień i zadrzewień na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach glebowo-rolniczych oraz w zasięgach stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru, pełniących funkcje retencyjne i ochronne, oraz odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych, z uwzględnieniem obszarów predysponowanych do zalesień;
   4) Zachowanie, odtwarzanie i wzbogacanie sieci zieleni przydrożnej, w tym zabytkowych alei, stanowiących antropogeniczne korytarze ekologiczne i ważny element systemu ochrony krajobrazu;
   5) Zachowanie i utrzymanie ekosystemów leśnych (zwłaszcza mniejszych kompleksów o charakterze wyspowym i pasowym) w stanie warunkującym możliwie ich najlepsze funkcjonowanie jako ostoi bioróżnorodności na poziomie wewnątrz-, między- i ponadgatunkowym;
   6) Zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących oraz tworzenie nowych elementów systemu zieleni na terenach zurbanizowanych,
   7) Zachowanie leśnych kompleksów promocyjnych stanowiących modelowe obszary proekologicznego, nowoczesnego gospodarowania w lasach;
   8) Zachowanie i wzbogacanie mozaikowatego charakteru terenów rolniczych z płatami i wyspami leśnymi oraz użytkami zielonym;
   9) Zachowanie ekosystemów trawiastych i zależnych od wód (mokradłowych) w celu utrzymania siedlisk życia dla wielu gatunków;
   10) Zachowanie i odtwarzanie ekosystemów półnaturalnych łąk i pastwisk użytkowanych rolniczo jako trwałych użytków zielonych, ze szczególnym uwzględnieniem łąk i pastwisk położonych w dolinach rzecznych;
   11) Ograniczanie lokalizowania na obszarach ważnych dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji oraz w ich pobliżu inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na populacje ptaków, w szczególności elektrowni wiatrowych;
   12) Ograniczanie wprowadzania i rozprzestrzeniania się w środowisku gatunków obcych, zwłaszcza inwazyjnych, oraz modyfikowanych genetycznie w celu ochrony rodzimych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, szczególnie na obszarach objętych ochroną prawną;
   13) Właściwe zachowanie i wzbogacanie zieleni na obszarach zainwestowanych mających istotne znaczenie dla ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów wiejskich i miejskich, w szczególności objętych ochroną konserwatorską;
   14) Zachowanie zabytkowych parków pałacowych, klasztornych, zamkowych i dworskich oraz zabytkowych cmentarzy posiadających istotne znaczenie dla ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów wiejskich;
   15) Rekultywację i renaturalizację obszarów zdegradowanych i przekształconych antropogenicznie.

2. W zakresie **ochrony obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych:**

   1) Zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną oraz ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów z uwzględnieniem obowiązujących przepisów oraz dostosowanie zagospodarowania, wprowadzanie i stosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących i wykluczających niekorzystny wpływ na gatunki chronione;

   2) Tworzenie nowych form ochrony przyrody, zmianę rangi ochrony lub granic istniejących już obszarów objętych ochroną prawną na podstawie aktualnych inwentaryzacji przyrodniczych, z uwzględnieniem potrzeb kontynuacji ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w szczególności korytarzy ekologicznych, na terenach położonych przy granicach województwa;

   3) Weryfikacja granic obszarów chronionego krajobrazu z uwzględnieniem zmieniających się uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych oraz dostosowanie prawnych podstaw ich funkcjonowania do obowiązujących przepisów;

   4) Zachowanie obiektów i obszarów ważnych dla ochrony różnorodności genetycznej, gatunkowej i siedliskowej, wyróżnionych na podstawie dostępnych badań i publikacji, jako potencjalnych form ochrony przyrody;

   5) Uwzględnienie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków;

   6) Rozwój wszelkich form turystyki i rekreacji we współpracy z właściwymi organami w zakresie ochrony przyrody.

3. W zakresie **zapewnienia trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa**:

   1) Dla **obszarów węzłowych** – podporządkowanie ustalanych form zagospodarowania funkcjom przyrodniczym, ochrona przed antropopresją i fragmentacją, w szczególności poprzez:

      a) ograniczanie rozwoju zabudowy do granic istniejących jednostek osadniczych i zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
      b) ograniczanie niekorzystnych oddziaływań gospodarki rolnej na środowisko oraz ekologizację rolnictwa,
      c) ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego,
      d) zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych i leśnych (mozaikowatych krajobrazów rolniczych) oraz ograniczanie ich przekształcania na cele nierolnicze i nieleśne,
      e) wprowadzanie stref swobodnego dostępu do lasu oraz obligatoryjnych odległości zabudowy od ściany lasu oraz brzegów jezior i innych zbiorników naturalnych, rzek, kanałów i mniejszych cieków naturalnych,
      f) wprowadzanie zieleni osłonowej wokół obiektów dysharmonizujących istniejący krajobraz,
      g) ochrona i odtwarzanie ciągłości korytarzy ekologicznych położonych w zasięgu obszarów węzłowych;

   2) Dla **korytarzy ekologicznych** – ochrona i odtwarzanie ciągłości poprzez:

      a) zachowanie obszarów niezabudowanych w obrębie korytarzy dolin rzecznych, z wyjątkiem niezbędnych obiektów służących gospodarce wodnej lub rybackiej oraz niezbędnych urządzeń sportowo-rekreacyjnych, a także inwestycji celu publicznego,
      b) wprowadzanie rozwiązań technicznych zapewniających ciągłość korytarzy ekologicznych,
      c) zachowanie i kształtowanie mozaikowych form użytkowania, z płatami i wyspami leśnymi oraz użytkami zielonymi, w tym wprowadzanie zalesień i zadrzewień, w szczególności w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych na obszarach rozległych upraw rolnych,
      d) zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących liniowych elementów miejskich systemów przyrodniczych zapewniających powiązania z terenami aktywnymi biologicznie w ich otoczeniu,
      e) ograniczanie zainwestowania na obszarach stanowiących lądowe korytarze ekologiczne, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego,
      f) zachowanie i rozwój terenów zieleni, miejsc rekreacji w strukturalnych klinach zieleni miasta Poznania;

3) Zachowanie i odtwarzanie ciągłości przestrzennej obszarów kluczowych, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni przyrodniczej, w tym bioróżnorodności obszaru województwa;

4) Uszczegółowienie zasięgu przestrzennego poszczególnych elementów systemu przyrodniczego w dokumentach szczebla lokalnego oraz wskazanie obszarów o randze lokalnej.

3. KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Kształtowanie środowiska przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie jego zasobami polegać będzie przede wszystkim na ochronie wód, szaty roślinnej i świata zwierzęcego, powierzchni ziemi oraz zrównoważonej eksploatacji kopalin. Podejmowane działania ukierunkowane zostaną na zapewnienie prawidłowego funkcjonowania wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych relacji, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz wpływu na obecne i przyszłe zagospodarowanie przestrzenne.

Zasoby środowiska stanowią podstawę funkcjonowania gospodarki i decydują o jakości życia mieszkańców regionu, a także są niezbędnymi czynnikami warunkującymi rozwój Wielkopolski.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Ochrona zasobów leśnych

Lasy, jako niezbędny składnik przestrzeni życiowej, stanowią szczególny element prowadzenia polityki przestrzennej. Ich znaczenie wyraża się nie tylko w produkcji surowca drzewnego (funkcji gospodarczej), ale również w wartości lasu jako regulatora środowiska przyrodniczego, wpływającego na warunki klimatyczne, obieg wody, chroniącego gleby przed erozją oraz decydującego o estetyce krajobrazu i jego walorach wypoczynkowych. Są to również obszary predysponowane do aktywnego rozwoju turystyki i rekreacji.

Nierównomierne rozmieszczenie lasów na obszarze Wielkopolski, z koncentracją największych kompleksów leśnych w północnej i zachodniej części województwa, w tym Puszczą Notecką, i jednocześnie najniższymi wskaźnikami lesistości w gminach położonych w centralnej i wschodniej części regionu, powoduje konieczność podjęcia zróżnicowanych działań dotyczących ochrony zasobów leśnych i podnoszenia lesistości w poszczególnych częściach regionu.

Istotnym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego będzie z jednej strony zwiększanie powierzchni zalesień, a z drugiej – ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz równoważenie potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego z koniecznością zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów leśnych. Dla wzmocnienia funkcji przyrodniczej zalesienia powinny być prowadzone przy zachowaniu zgodności gatunkowego nasadzeń z potencjałem siedliska.

Ochrona zasobów wód

Jednym z najważniejszych problemów rozwoju przestrzennego województwa są niskie zasoby wód powierzchniowych związane z niekorzystnym bilansem wodnym, niskim poziomem retencji i udziałem lasów i zadrzewień w strukturze użytkowania gruntów oraz występującym zjawiskiem suszy.

Biorąc pod uwagę fakt, że wody należą do zasobów długoodnawialnych, do głównych zagadnień ochrony środowiska w województwie należy poprawa bilansu wodnego poprzez zwiększenie retencji w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania przyrody, niezawodności dostaw wody dla mieszkańców i przedsiębiorstw oraz dla utrzymania warunków funkcjonowania intensywnego rolnictwa stanowiącego podstawę bezpieczeństwa żywnościowego regionu i kraju.

Ochrona powierzchni ziemi

Ochrona powierzchni ziemi dotyczy zarówno zachowania widocznych w terenie form rzeźby (dolin rzecznych, pagórków), jak również ochrony gleb przed degradacją, utratą wartości produkcyjnych, czy zmianą użytkowania na cele nie związane z funkcją rolniczą (szczególnie tych o najwyższej jakości).

Istotne znaczenie dla ochrony gleb, poza ich dalszym rolniczym wykorzystaniem zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, ma tu m.in. polityka podnoszenia retencji wód oraz wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Zrównoważone wykorzystanie gleb stanowi jedno z najważniejszych aspektów planowania regionalnego, istotnego nie tylko ze względu na zapewnienie podstaw prowadzenia gospodarki rolnej, w tym wysokiej intensywności rolnictwa, ale również dla kształtowania struktury przestrzennej, zachowania terenów otwartych, a także ochrony charakterystycznego dla Wielkopolski krajobrazu rolniczego.

Ochrona złóż kopalin

Ochrona udokumentowanych złóż kopalin odbywać się będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, uwzględniając obecne i przyszłe potrzeby eksploatacji tych złóż.

Podejmując decyzje w zakresie wyznaczania nowych terenów górniczych należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność uwzględnienia wszelkich uwarunkowań determinujących rozwój całego województwa, w tym uzasadnienie gospodarcze i minimalizowanie szkód w środowisku, przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny oraz stosownych działań rekultywacyjnych terenów powyrobiskowych. Ponadto wskazuje się na potrzebę wykluczania eksploatacji kopalin, szczególnie metodą odkrywkową, na terenach cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną oraz na terenach o wysokiej jakości gleb, szczególnie na obszarach stanowiących potencjał rozwojowy Wielkopolski i stanowiących element bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

Jednocześnie wskazuje się na wzrost wykorzystania zasobów wód termalnych do celów energetycznych i rekreacji jako alternatywy wobec tradycyjnych nośników energii.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **ochrony zasobów leśnych**:
    1) Zachowanie istniejących kompleksów leśnych, ochronę leśnej różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska leśnego (abiotycznym, biotycznym i antropogenicznym), a także zabezpieczanie najbardziej wrażliwych terenów leśnych od szkód związanych z antropopresją;
    2) Ograniczanie fragmentacji powierzchni leśnych, zwłaszcza inwestycjami liniowym, oraz przeciwdziałanie otaczaniu lasów zabudową i drogami o dużym natężeniu ruchu;
    3) Zwiększanie lesistości zgodnie z założeniami i wytycznymi Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), przede wszystkim na terenach powiatów: chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, gnieźnieńskiego, kaliskiego, kolskiego, konińskiego, międzychodzkiego, ostrowskiego, ostrzeszowskiego, pleszewskiego, słupeckiego, tureckiego, wągrowieckiego, wolsztyńskiego i wrzesińskiego, co pozwoli na osiągnięcie prognozowanej w KPZL w latach 2001-2020 powierzchni zalesień w województwie wynoszącej 11,2 tys. ha;
    4) Zwiększanie powierzchni zalesień i zadrzewień stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru, pełniących funkcje retencyjne i ochronne, wymagające dostosowania struktury użytkowania odpowiedniej do pełnionej funkcji, a także odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych oraz zwiększanie lesistości na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach glebowo-rolniczych i na gruntach rekultywowanych i zdegradowanych, z uwzględnieniem obszarów o predyspozycjach do zalesień lub przeznaczenie tych gruntów pod uprawy przemysłowe i energetyczne;
    5) Wykluczenie z zalesień gruntów rolnych i śródpolnych użytków zaliczanych do siedlisk priorytetowych oraz miejsc cennych historycznie;
    6) Zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień, szczególnie w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
    7) Udostępnianie lasów społeczeństwu, w tym specjalistyczne zagospodarowanie terenów leśnych o szczególnie określonych funkcjach społecznych (parki narodowe i krajobrazowe, lasy podmiejskie, rejony turystyczno-rekreacyjne) polegające na poprawie istniejącej infrastruktury turystycznej;
    8) Zachowanie leśnych kompleksów promocyjnych jako formy wprowadzania i promowania zrównoważonej gospodarki leśnej, wspierania badań naukowych i prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa.

2. W zakresie **ochrony zasobów wód**:

   1) Ograniczanie nadmiernego wykorzystania zasobów wód poprzez:

      a) zapewnienie równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem wód podziemnych oraz efektywnego i zrównoważonego wykorzystania wód,
      b) zmniejszanie zużycia wody na obszarach największych ośrodków miejskich regionu i ich otoczenia oraz na obszarach koncentracji ujęć i intensywnego poboru wód,
      c) prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia wodochłonności gospodarki regionu,
      d) wdrażanie technologii służących oszczędzaniu wody oraz powtórnego wykorzystania wód zużytych,
      e) zapewnianie odnawialności zasobów wodnych, w szczególności dzięki prowadzeniu racjonalnej gospodarki wodami opadowymi umożliwiającej zwiększanie zasilania wód podziemnych;

   2) Ochrona Głównych Zbiorników Wód Podziemnych oraz ochrona i poprawa stanu zasobów wodnych w jednolitych częściach wód;

   3) Zapewnienie odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości poprzez stosowanie, zakazów, nakazów i ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód wynikających z przepisów odrębnych, obowiązujących na obszarach stref ochronnych ujęć wody;

   4) Ochrona dostępu do wszystkich większych ujęć wód, w szczególności tych, ulokowanych na pasmowych strukturach hydrogeologicznych w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego oraz na Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych w celu zabezpieczenia terenów dla rozbudowy infrastruktury wodociągowej;

   5) Zwiększanie skali retencjonowania wód w celu zapewnienia równowagi w środowisku przyrodniczym oraz dla przeciwdziałania skutkom deficytu wód poprzez:

      a) budowę nowych zbiorników retencyjnych, w tym określonych w „Programie małej retencji na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2016-2030", z uwzględnieniem analiz korzyści i kosztów społecznych, ekonomicznych i środowiskowych,
      b) budowę zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie oraz modernizację i rozbudowę budowli hydrotechnicznych,
      c) zwiększanie lesistości, odnowy i ochrony zadrzewień i zakrzewień oraz zalesiania stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru,
      d) ochronę przed zmianą użytkowania łąk, ekosystemów zależnych od wód (mokradeł) i innych ekosystemów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną,
      e) dostosowanie systemu melioracji wodnych do funkcji regulacyjnych w zakresie niezbędnych odwodnień i nawodnień;

   6) Zachowanie istniejących cieków wodnych i przywracanie ich drożności, przy jednoczesnym zachowaniu naturalnego zróżnicowania hydromorfologicznego, oraz renaturalizację niewłaściwie uregulowanych cieków naturalnych, w tym odbudowę zdegradowanych środowisk wodnych;

   7) Zapewnienie swobodnego dostępu do brzegów rzek i strumieni pochodzenia naturalnego oraz kanałów poprzez wprowadzanie stref buforowych wykluczających zabudowę, z wyjątkiem niezbędnej zabudowy służącej gospodarce wodnej, rybackiej lub niezbędnych urządzeń służących obsłudze turystów oraz dla umożliwienia wykonania robót utrzymaniowych tych wód;

   8) Zapewnienie swobodnego dostępu do brzegów zbiorników wodnych poprzez wprowadzanie wokół nich stref buforowych o postulowanej szerokości co najmniej 100 m wolnych od zabudowy, z wyjątkiem niezbędnych obiektów służących gospodarce wodnej lub rybackiej oraz niezbędnych urządzeń sportowo-rekreacyjnych;

   9) Realizacja działań wskazanych w aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju oraz planach gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy.

3. W zakresie **ochrony powierzchni ziemi**:

   1) Ograniczanie przekształceń rzeźby terenu, a zwłaszcza wyróżniających się w krajobrazie form pagórkowatych i dolinnych;

   2) Zachowanie georóżnorodności i dziedzictwa geologicznego m.in. poprzez ochronę zidentyfikowanych już geostanowisk i uzupełnianie Centralnego Rejestru Geostanowisk Polski o nowe obiekty;

   3) Zachowanie gleb o najwyższej jakości i ograniczanie możliwości zmiany sposobu ich zagospodarowania na cele inne niż rolnicze;

   4) Dostosowanie produkcji rolniczej do wymogów ochrony środowiska, a w szczególności przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji, zwłaszcza na obszarach gleb o najwyższej jakości;

   5) Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami, zmniejszaniem produktywności oraz zmianami stosunków wodnych,

   6) Przywracanie odpowiedniej wartości i cech glebom oraz rekultywacja gleb, których jakość została obniżona z powodu eksploatacji surowców, zanieczyszczenia chemicznego, a także nadmiernego zakwaszenia;

   7) Racjonalne gospodarowanie kopalinami;

   8) Przeciwdziałanie erozji oraz ochrona przed ruchami masowymi ziemi, w szczególności na terenach położonych w dolinach rzek i w pobliżu krawędzi dolin rzecznych;

   9) Przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarach rolniczych w wyniku prowadzenia prac melioracyjnych i nawodnieniowych oraz działań związanych z retencjonowaniem wód.

4. W zakresie **ochrony złóż kopalin**:

   1) Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin należących w większości do nieodnawialnych zasobów środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;

   2) Ochrona i zachowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz terenu nad złożami zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;

   3) Uzasadnione gospodarczo wykorzystanie kopalin przy zastosowaniu wszelkich środków ograniczających szkody w środowisku, przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopalin, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zasobów wodnych w obrębie wszystkich zlewni położonych w zasięgu potencjalnego oddziaływania, ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej i innych zasobów przyrodniczych oraz uwarunkowań ekonomicznych, społecznych i przestrzennych;

   4) Ograniczanie lub wykluczenie eksploatacji kopalin, w szczególności metodą odkrywkową, na terenach cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną, na pozostałych terenach istotnych dla kształtowania systemu przyrodniczego województwa, na terenach o wysokiej jakości gleb, zwłaszcza na obszarach stanowiących potencjał rozwojowy Wielkopolski i stanowiących element bezpieczeństwa żywnościowego kraju, a także na obszarach cennych kulturowo i krajobrazowo;

   5) Wykluczenie możliwości eksploatacji złóż węgla brunatnego poza granicami powiatów: konińskiego, tureckiego i kolskiego, ze względu na ponadlokalne konsekwencje działalności górniczej i konieczność przeciwdziałania ich skutkom;

   6) Wykorzystanie zasobu wód termalnych do celów energetycznych i rekreacji jako alternatywy wobec tradycyjnych nośników energii.

   Ewentualna eksploatacja nowych złóż węgla brunatnego wymaga uwzględnienia wszelkich uwarunkowań ekonomicznych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych, w szczególności ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych (w tym obszarów objętych ochroną prawną wraz z obszarami Natura 2000, elementów systemu przyrodniczego województwa), rolniczej przestrzeni produkcyjnej i środowiska kulturowego. Wykaz planowanych inwestycji w zakresie wydobywania złóż kopalin został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.8.).

4. OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWÓJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI

Potencjał kulturowy i charakterystyczny krajobraz regionu stanowią istotne elementy rozwoju i wzrostu identyfikacji Wielkopolski w skali kraju i Europy. Są one także ważnym czynnikiem kształtowania poczucia tożsamości narodowej i regionalnej mieszkańców. Działania w tym zakresie wpływać będą na podniesienie jakości przestrzeni, a tym samym na poprawę warunków życia mieszkańców i wymierne korzyści społeczno-gospodarcze.

Priorytetem polityki przestrzennej w zakresie środowiska kulturowego będzie kształtowanie głównego obszaru kulturotwórczego w oparciu o strategiczne pasmo kulturowe Wielkopolski – Szlak Piastowski wraz z głównymi punktami węzłowymi w Poznaniu, Gnieźnie i Kaliszu, ze szczególnym podkreśleniem roli miejscowości, które uznaje się za pierwsze stolice wczesnopiastowskiej Polski w Poznaniu, Gnieźnie, na Ostrowie Lednickim oraz w Gieczu i Grzybowie.

Niemniej istotnym aspektem działań będzie zachowanie innych obiektów i obszarów cennych kulturowo oraz wzmacnianie działań ochronnych w ich obrębie. Dotyczyć one będą zarówno ochrony pojedynczych obiektów, jak i całych układów przestrzennych miast i wsi oraz innych obszarów cennych kulturowo, a także poprawy jakości całej przestrzeni kulturowej regionu.

Bogactwo przestrzeni Wielkopolski wymaga ponadto podjęcia działań na rzecz kompleksowej ochrony terenów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i kulturowym oraz kształtowania harmonijnego krajobrazu na całym obszarze województwa. Polityka przestrzenna ukierunkowana zostanie zatem na zachowanie i utrzymanie naturalnych i kulturowych walorów środowiska. Priorytetem zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie krajobrazu będzie ochrona obszarów o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Kluczowym elementem określenia działań ochronnych będzie identyfikacja krajobrazów priorytetowych, które zostaną określone w ramach audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego. Audyt krajobrazowy przeprowadzony zostanie w celu zinwentaryzowania zasobów krajobrazowych regionu. Na podstawie ich oceny wyznaczone zostaną krajobrazy priorytetowe, które ze względu na swoje walory powinny zostać zachowane i chronione.

Bogactwo kulturowe i przyrodnicze Wielkopolski stwarza możliwość rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji w oparciu o wyjątkowe i specyficzne potencjały. Polityka przestrzenna w zakresie turystyki i rekreacji związana będzie ze wzmocnieniem ich roli w gospodarce regionu, poprzez wskazanie obszarów o największych predyspozycjach dla rozwoju zróżnicowanych form turystyki oraz określenie działań zmierzających do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i organizacji obsługi ruchu turystycznego.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Wzmacnianie tożsamości narodowej i regionalnej

Podstawą budowania tożsamości narodowej i regionalnej będą działania ukierunkowane na osiągnięcie optymalnego stanu dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polegać one będą na ochronie istniejących zasobów materialnych i duchowych oraz kreowaniu nowych jakości w obrębie poszczególnych dziedzin kulturowych, a zwłaszcza tworzeniu nowej jakości przestrzeni.

Na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się następujące obiekty zabytkowe oraz obszary o najwyższych walorach środowiska kulturowego i przyrodniczego, wymagające zachowania i wzmocnienia działań ochronnych:

1) **Obiekty lub zespoły obiektów wraz z ich historycznym otoczeniem**:
   a) istniejące pomniki historii:
      – Poznań – historyczny zespół miasta,
      – Wyspa – Ostrów Lednicki (gmina Łubowo),
      – Gniezno – Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha,

- Lubiń – zespół opactwa benedyktynów (gmina Krzywiń),
- Zespół klasztorny Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri – Gostyń – Głogówko (gmina Pisaki i Gostyń),
- Kórnik – zespół zamkowo-parkowy wraz z kościołem parafialnym – nekropolią właścicieli,
- Zespół dawnego opactwa cysterskiego w Lądzie nad Wartą (gmina Lądek),
- Rydzyna - założenie rezydencjonalno-urbanistyczne,
- Rogalin – zespół pałacowy z ogrodem i parkiem (gmina Mosina),
- Koszuty – zespół dworsko-parkowy (gm. Środa Wlkp.),
- Dobrzyca – zespół pałacowo-parkowy.

b) obiekty proponowane do objęcia wyższą formą ochrony w postaci pomnika historii:
- Zespół pałacowo-parkowy w Pawłowicach,
- Zespół zamkowy i park w Gołuchowie,
- Zespół rezydencjonalny w Antoninie,
- Założenie rezydencjonalne w Śmiełowie,
- Zespół pałacowy w Taczanowie,
- Zespół pałacowy w Turwi,
- Zespół urbanistyczny w Zdunach,
- Zespół poklasztorny Kanoników Regularnych w Trzemesznie,
- Zespół klasztorny Ojców Franciszkanów Konwentualnych na Górze Przemysła w Poznaniu,
- Zespół klasztorny Cysterek w Owińskach,
- Zespół klasztorny Cysterek w Ołoboku,
- Zespół sakralny w Skrzatuszu,
- Kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wyszynie,

c) obiekty znajdujące się na przebiegu Szlaku Piastowskiego: w Poznaniu, Lubiniu, Pobiedziskach, na Ostrowie Lednickim, w Gnieźnie, Trzemesznie, Wągrowcu, Łeknie, Grzybowie, Gieczu, Lądzie nad Wartą, w Koninie i Kaliszu,

d) Pomnik Zagłady – Muzeum Martyrologiczne – Obóz w Chełmnie nad Nerem,

e) zabytki archeologiczne:
- stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej,
- inne stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze zabytków,

f) charakterystyczne dla regionu obiekty:
- założenia rezydencjonalne wraz z parkami,
- założenia folwarczne,
- obiekty sakralne – kościoły katolickie i poewangelickie, synagogi,
- cmentarze,
- obiekty obronne
- obiekty techniczne (przemysłowe, dworcowe, gospodarcze, stopnie wodne, młyny wodne, zabytkowe wiatraki),
- obiekty użyteczności publicznej,
- dobra kultury współczesnej,
- miejsca pamięci narodowej, w tym w szczególności pomniki, cmentarze, obozy jenieckie, miejsca bitew historycznych wraz z ich otoczeniem,
- obiekty związane z kulturą religijną w tym miejsca kultu i sanktuaria;

2) **Historyczne układy przestrzenne miast i wsi oraz inne założenia kompozycyjne wraz z nawarstwieniami kulturowymi**:

a) najatrakcyjniejsze krajobrazowo obszary miast, obejmujące historyczne układy przestrzenne w połączeniu z topografią terenu, m.in: Poznań, Gniezno, Kalisz, Kórnik, Śrem, Zduny, Złotów, Rydzyna, Rawicz, Łobżenica, Chodzież, Międzychód, Osieczna, Sieraków, Zagórów i Środa Wielkopolska,

b) pozostałe układy urbanistyczne miast i układy ruralistyczne wsi ujęte w rejestrze zabytków,

c) inne zachowane układy przestrzenne nieujęte w rejestrze zabytków, w tym układy urbanistyczne miast i byłych miast, układy ruralistyczne wsi, w tym nadnoteckich wsi osadnictwa olęderskiego

i fryderycjańskiego, zespoły zabudowy, osiedla mieszkaniowe i przestrzenie o krajobrazie komponowanym miejscowości;

3) **Obszary o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych** (zgodnie z oznaczeniami na planszy tematycznej:

a) Park Kulturowy Stare Miasto w Poznaniu 1),
b) Mickiewiczowski Park Kulturowy (2),
c) obszary cenne kulturowo o wysokich wartościach kulturowych i historycznych, na których proponuje się wyznaczenie parków kulturowych (PK) lub archeologicznych parków kulturowych (APK):
   – związanych z osadnictwem tradycyjnym: Nowotomyski PK Osadnictwa Olęderskiego Rozproszonego (1), PK Nadnoteckie Osadnictwo Olęderskie Skupione (2), PK Nadnoteckie Osadnictwo Fryderycjańskie (3), PK Osadnictwo Olęderskie Puszczy Pyzdrskiej (4),
   – związanych z kulturą i tradycją religijną, w tym z działalnością zakonów: Benedyktyński Lubiński PK (5), Ciążeński PK Ciążeń – Słupca (6), Cysterski PK Ląd – Zagórów (7), Cysterski Oberski PK (8), Cysterski Ołobocki PK (9), Cysterski PK Owińska – Radojewo (10), Cysterski Przemęcki PK (11), Pałucko-Cysterski PK (12), Trzemeszański PK (13), Skrzatuski PK (14), Filipiński PK Gostyń - Głogówko (15),
   – związanych z działalnością sławnych rodów: Lednicki PK Początków Państwa Polskiego (16), Antoniński PK im. Książąt Radziwiłłów (17), Kórnicko-Bniński PK im. Działyńskich (18), Zaniemyski PK (19), Rogaliński PK im. Raczyńskich (20), Rydzyński PK im. Leszczyńskich i Sułkowskich (21), Gołuchowski PK Książąt Czartoryskich (22), PK im. Generała D. Chłapowskiego (23)
   – związanych z kształtowaniem się przestrzeni miast i ich otoczenia: PK – miasto Kalisz (24), PK – miasto Leszno (25), Łobżenicki PK (26), Osiecki PK (27), Rawicki PK im. Przyjemskich, Opalińskich i Sapiehów (28), Sarnowski PK (29), Zdunowski PK (30),
   – związanych z zabytkami archeologicznymi: APK w Gieczu (1), APK w Grzybowie (2), APK Kalisz – Zawodzie (3), APK Mrówki (4), Archeologiczno – Etnograficzny PK w Osieku (5), APK Gród Radzimski – Radzim (6), APK Szamotuły „Zaginione Miasto" (7), APK Południowych Grodów Pogranicznych – Czestram/Golejewko – Dubin – Niepart – Kobylin Stary (8), APK w Bruszczewie (9).

   Wskazane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zasięgi obszarów cennych o wysokich wartościach kulturowych i historycznych nie stanowią granic proponowanych parków kulturowych, a jedynie określają zasięg występowania cennych wartości kulturowych, które wymagają objęcia wyższą formą ochrony zabytków. Ustanowienie i precyzyjne określenie granic parków kulturowych należy do zadań samorządów gminnych i następuje po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków na etapie ich powoływania. W niektórych przypadkach wymagać to będzie zawarcia stosownych porozumień międzygminnych lub międzywojewódzkich w przypadku parków przygranicznych. Lista proponowanych parków kulturowych nie jest listą zamkniętą. Konieczne jest podejmowanie dalszych inicjatyw badawczych dotyczących obszarów cennych kulturowo na terenie województwa oraz na obszarach stykowych z sąsiednimi województwami m.in. w obszarach doliny Warty, doliny Prosny, Pradoliny Noteci, okolicach zbiornika Jeziorsko,
d) obszary o wysokich wartościach kulturowych i historycznych proponowanych do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO:
   – „Szlak Piastowski" – ze względu na wartości kulturowe związane z kształtowaniem państwowości polskiej,
   – „Pradolina Noteci" – ze względu na wartości przyrodnicze występujące w połączeniu z wartościami kulturowymi osadnictwa olęderskiego i fryderycjańskiego,
e) obszar o wysokich wartościach historyczno-symbolicznych związanych z kształtowaniem kultury i wspólnoty europejskiej proponowanych do przyznania Znaku Dziedzictwa Europejskiego – Wzgórze Lecha w Gnieźnie,
f) obszary o najatrakcyjniejszym krajobrazie:
   – otwartym: Dolina Noteci wraz z elementami osadnictwa olęderskiego i fryderycjańskiego, Dolina Warty – odcinek koniński i śremski wraz z Rogalińskim Parkiem Krajobrazowym, Puszcza Zielonka, Pojezierze Krzywińskie, Pojezierze Sławskie, Pojezierze Gnieźnieńskie w rejonie Powidza,

- obszar historycznych zadrzewień śródpolnych w Parku Krajobrazowym im. Dezyderego Chłapowskiego,
- obszar Niziny Nowotomyskiej wraz z elementami osadnictwa olęderskiego,
- obszary o krajobrazie leśnym, łąkowym i obszary dolin rzecznych;

4) **Obszary o zachowanych wartościach kultury ludowej grup regionalnych** – Bambrów (1), Biskupian (2), Chazarów (3), Pałuczan (4), Tostoków (5) – w tym w szczególności charakterystyczne cechy zabudowy – rozplanowanie zagród, detale architektoniczne, podziały gruntu oraz wartości niematerialne – obrzędy, gwara, stroje, muzyka;

5) **Zjawiska niematerialnego dziedzictwa kulturowego** proponowane do ujęcia na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego: Tradycyjny obrzęd weselny z Szamotuł i okolic oraz Tradycje dudziarskie w Wielkopolsce.

Ważnym aspektem działań kształtujących i wzmacniających tożsamość narodową i regionalną będzie także rozwój instytucjonalnej działalności kulturalnej oraz podnoszenie jakości usług kultury.

Rozwój zróżnicowanych form turystyki i rekreacji

Na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się następujące obszary wizerunkowe dla rozwoju zróżnicowanych form turystyki o znaczeniu ponadregionalnym:

1) **Szlak Piastowski** – stanowiący strategiczne pasmo kulturowe Wielkopolski, związane z początkami państwa polskiego: Poznań, Ostrów Lednicki, Dziekanowice, Imiołki, Lubiń, Pobiedziska, Moraczewo, Gniezno, Łekno, Wągrowiec, Grzybowo, Giecz, Ląd nad Wartą, Konin i Kalisz;

2) **Miasto Poznań** – obszar historycznego zespołu miejskiego z Ostrowem Tumskim, Zagórzem, Chwaliszewem i lewobrzeżnym Starym Miastem lokacyjnym, ze średniowiecznymi osadami podmiejskimi oraz założeniem urbanistyczno-architektonicznym Josefa Stübbena z początku XX w., a także zachowanymi pruskimi obiektami fortecznymi Twierdzy Poznań z centralnym fortem Winiary (obecnie Park Cytadela) wraz z instytucjami kulturalnymi i rozrywkowymi organizującymi imprezy oraz obszar wyspecjalizowanej infrastruktury wystawienniczej, kongresowej, w tym Międzynarodowych Targów Poznańskich, placówek B&R, parków i centr naukowo-technologicznych, a także tor wyścigowy Poznań, Malta, stadion miejski i stadion Golęcin na terenie miasta Poznań;

3) **Wielka Pętla Wielkopolska** – obszar wzdłuż szlaku żeglugi śródlądowej Wielkiej Pętli Wielkopolskiej, prowadzący Wartą z Kostrzyna nad Odrą do Santoka, Notecią przez Czarnków i Nakło do przedmieść Bydgoszczy, Kanałem Górnonoteckim przez jezioro Gopło i Kanał Ślesiński do Konina, Wartą przez Poznań i Międzychód do Santoka, ze szczególnym uwzględnieniem części Wielkiej Pętli z Kruszwicy do portu w Koninie-Morzysławiu, zwanej Wodnymi Wrotami Wielkopolski;

4) **Wielkopolski System Szlaków Rowerowych** – obszary wzdłuż Piastowskiego Traktu Rowerowego, Szlaku Stu Jezior, Pierścienia Rowerowego Dookoła Poznania, Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej, Ziemiańskiego Szlaku Rowerowego, Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego, Bursztynowego Szlaku Rowerowego.

Ponadto, na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się obszary o najwyższym potencjale przyrodniczym, kulturowymi i krajobrazowym dla rozwoju turystyki i rekreacji, które generują ruch turystyczny o znaczeniu regionalnym lub posiadają do tego wysokie predyspozycje:

1) **Obszar rozwoju turystyki kulturowej** obejmujący:

   a) tereny, na których występują szlaki kulturowe o randze krajowej lub międzynarodowej oraz zabytki o znaczeniu krajowym (istniejący lub proponowany pomnik historii) – gminy: Białośliwie, Chodzież, Czarnków, Czerwonak, Dominowo, Drawsko, Gniezno, Gołuchów, Kaczory, Kalisz, Kłecko, Konin, Kórnik, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Lądek, Łubowo, Miasteczko Krajeńskie, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Poznań, Przygodzice, Pyzdry, Sieroszewice, Szamocin, Trzcianka, Trzemeszno, Ujście, Wągrowiec (gmina miejska i wiejska), Wieleń, Września, Wyrzysk,
   b) tereny, na których występują obiekty związane z początkami państwa polskiego oraz przebiega szlak piastowski, proponowane do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego

UNESCO – gminy: Dominowo, Gniezno, Kalisz, Kłecko, Konin, Krzywiń, Lądek, Łubowo, Pobiedziska, Poznań, Pyzdry, Trzemeszno, Wągrowiec, Września,

c) tereny, na których występuje obszar „Pradoliny Noteci" proponowany do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO – gminy: Białośliwie, Chodzież, Czarnków, Drawsko, Kaczory, Krzyż Wielkopolski, Miasteczko Krajeńskie, Szamocin, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wyrzysk;

2) **Obszar rozwoju turystyki kwalifikowanej** obejmujący tereny, na których występują obszary predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz szlaki turystyczne o randze regionalnej, krajowej lub międzynarodowej albo jeziora predysponowane do rozwoju sportów wodnych (Jezioro Powidzkie, Zbąszyńskie, Niedzięgiel, Gosławskie, Popielewskie, Śremskie) – gminy: Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Dolsk, Jastrowie, Komorniki, Konin, Krzywiń, Międzychód, Mosina, Murowana Goślina, Okonek, Pniewy, Pobiedziska, Powidz, Przemęt, Puszczykowo, Siedlec, Sieraków, Skoki, Skulsk, Stęszew, Ślesin, Tarnówka, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Witkowo, Włoszakowice, Wronki, Zaniemyśl, Złotów;

3) **Obszar rozwoju turystyki wypoczynkowej** obejmujący tereny, na których występują obszary predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej – gminy: Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Jastrowie, Komorniki, Konin, Międzychód, Mosina, Murowana Goślina, Pniewy, Pobiedziska, Powidz, Przemęt, Puszczykowo, Siedlec, Sieraków, Skulsk, Stęszew, Ślesin, Tarnówka, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Witkowo, Włoszakowice, Wronki, Zbąszyń, Złotów;

4) **Obszar rozwoju turystyki biznesowej**, obejmujący miasto Poznań, posiadający wyspecjalizowaną infrastrukturę wystawienniczą, kongresową, w tym Międzynarodowe Targi Poznańskie, placówki B&R, parki i centra naukowo-technologiczne, oraz miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski, Piła, Leszno, Konin i gmina Kępno.

Zwiększenie znaczenia turystyki i rekreacji w województwie wielkopolskim wymaga podjęcia działań na rzecz poprawy obsługi ruchu turystycznego poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej, poprawę dostępności do atrakcji turystycznych oraz utworzenie zintegrowanego regionalnego systemu centrów informacji turystycznej.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **wzmacniania tożsamości narodowej i regionalnej:**

   1) **Kształtowanie głównego obszaru kulturotwórczego** poprzez:

      a) wzmacnianie i wdrażanie działań ochronnych dla obiektów związanych ze Szlakiem Piastowskim, ukierunkowanych na zachowanie ich historycznych wartości i krajobrazu w ich otoczeniu,
      b) realizację jednolitego oznakowania Szlaku Piastowskiego,
      c) urządzenie parkingów, miejsc noclegowych i gastronomicznych z adaptacją obiektów zabytkowych dla tych funkcji,
      d) wyznaczanie lokalnych tematycznych tras turystycznych promujących dziedzictwo kulturowe Szlaku Piastowskiego;

   2) **Zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego** poprzez:

      a) ochronę obiektów cennych kulturowo, w tym:
         – obejmowanie obiektów wyższymi formami ochrony prawnej,
         – realizację nowych wpisów do rejestru i ewidencji zabytków,
         – tworzenie list dóbr kultury współczesnej,
         – modernizację obiektów zabytkowych, w tym adaptowanie i przystosowywanie ich do nowych funkcji m.in.: na cele organizacji instytucji kulturalnych i obsługi ruchu turystycznego,
         – tworzenie lokalnych muzeów dla ochrony zasobów dziedzictwa ruchomego oraz dziedzictwa niematerialnego,
         – tworzenie skansenów oraz przenoszenie do nich najbardziej wartościowych obiektów architektury wiejskiej, którym nie można zapewnić ochrony w miejscach ich lokalizacji,

b) ochronę przestrzeni miast i wsi, w tym:
   - obejmowanie obiektów wyższymi formami ochrony prawnej,
   - realizację nowych wpisów do rejestru i ewidencji zabytków,
   - wyznaczanie obszarów o zachowanych wartościach kulturowych i określanie potrzeb ich odnowy, w tym w szczególności historycznych centrów miast, obszarów poprzemysłowych, powojskowych, historycznego rozplanowania miejscowości wraz z rozplanowaniem pól oraz określanie dla nich zasad zagospodarowania,
   - identyfikowanie obszarów zdegradowanych i obejmowanie ich działaniami planistycznymi w postaci programów rewitalizacji, miejscowych planów rewitalizacji lub planów odnowy miejscowości,
   - działania rewaloryzacyjne zachowujące charakterystyczne dla przestrzeni miejskiej i wiejskiej obszary i obiekty decydujące o ich tożsamości i specyfice miejsca, w tym również obszarów o zachowanych wartościach kulturowo-przyrodniczych, m.in: parków rezydencjonalnych, parków miejskich, ogrodów, cmentarzy, alei przydrożnych, zadrzewień śródpolnych,

c) ochronę obszarów cennych kulturowo, w tym:
   - tworzenie parków kulturowych,
   - wpisanie obszarów cennych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO,

d) rozwój działalności kulturalnej, promującej tradycje, obrzędy, rzemiosło, stroje, muzykę czy tradycyjną kuchnię grup regionalnych;

3) **Poprawa jakości przestrzeni kulturowej i krajobrazu** poprzez:

a) w obrębie obszarów zachowania tożsamości miejsca lokalizacji obiektów cennych kulturowo:
   - wyznaczanie stref ochrony konserwatorskiej dla obiektów wraz z ich otoczeniem (przedpola ekspozycji widokowej oraz osie widokowe na obiekty),
   - tworzenie stref ochronnych dla obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz zewidencjonowanych obiektów archeologicznych, szczególnie tych o własnej formie krajobrazowej, z określeniem zasad inwestowania, w tym ograniczeń dla zainwestowania oraz prowadzenia działalności rolniczej,
   - uwzględnienie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów wynikających z ustanowionej strefy ochronnej dla Pomnika Zagłady,
   - określanie terenów przeznaczonych pod zabudowę i terenów objętych zakazem zabudowy, z określeniem dopuszczalnych funkcji dostosowanych do otoczenia obiektów i cennych kulturowo,
   - wprowadzanie zakazów lokalizacji farm wiatrowych, inżynierskich obiektów wielkogabarytowych czy napowietrznej infrastruktury technicznej na terenie obiektów cennych kulturowo oraz w ich otoczeniu,
   - określanie parametrów nowej zabudowy w otoczeniu obiektów cennych kulturowo, a w szczególności na przedpolach ekspozycji oraz na przebiegu osi widokowych, w tym: zasad podziału terenu, linii zabudowy, intensywności zabudowy, gabarytów nowych obiektów (wysokości budynków, rodzaju dachów, pokrycia dachów, proporcji i kompozycji oraz kolorystyki elewacji, użytych materiałów budowlanych) w sposób zapewniający właściwe wyeksponowanie obiektów zabytkowych oraz podkreślających lub eksponujących ich walory architektoniczne, estetyczne i krajobrazowe,
   - określanie miejsc lokalizacji i parametrów małej architektury, ogrodzeń, reklam, ekranów akustycznych, w tym również miejsc zakazu ich lokalizowania, a także rodzaju dopuszczanej nawierzchni (posadzki) stosowanej w bezpośrednim otoczeniu obiektów cennych kulturowo,
   - zachowanie lub odtwarzanie historycznych struktur kompozycji urbanistycznej w otoczeniu obiektów i obszarów cennych kulturowo, w tym m.in.: układu komunikacyjnego, systemu przestrzeni publicznych, kompozycji zieleni, linii zabudowy,
   - określanie terenów zachowania istniejących lub odtwarzania historycznie ukształtowanych kompozycji zieleni, z uwzględnieniem pierwotnie nasadzonych gatunków,

- określanie warunków kształtowania zieleni w przedpolach ekspozycji i wzdłuż osi widokowych oraz nowej zieleni towarzyszącej obiektom wartościowym i nowej zabudowie w ich otoczeniu, w tym w szczególności wysokości i rodzaju gatunków, z uwzględnieniem kolorystyki letniej i zimowej,
- wyznaczanie terenów dla lokalizacji nowej zieleni o funkcji izolacyjnej, przesłaniającej obiekty niekorzystne czy zdegradowane oraz nowej zieleni na przedpolach ekspozycji i wzdłuż osi widokowych,

b) w obrębie obszarów ochrony i zachowania historycznej specyfiki przestrzeni miast i wsi:
   - wyznaczanie stref ochrony konserwatorskiej obejmującej cenne kulturowo przestrzenie miast lub wsi wraz z ich otoczeniem (przedpola ekspozycji widokowej oraz osie widokowe na charakterystyczne dla przestrzeni miast elementy krystalizujące kompozycje urbanistyczne, m.in. dominanty architektoniczne lub przestrzenne, wnętrza urbanistyczne, ciągi alei, zieleń komponowana oraz na charakterystyczne dla przestrzeni wsi elementy kompozycji ruralistycznej, m.in. dominanty architektoniczne lub przestrzenne, place, aleje i inna zieleń komponowana),
   - wprowadzanie ograniczeń dla nowej zabudowy wynikających z konieczności zachowania historycznych relacji wysokościowych, rozplanowania dominant (zapewnienie ekspozycji wież obiektów zabytkowych, np.: kościołów, ratuszy), ukształtowania dachów, układów zieleni, osi kompozycyjnych, gabarytów i gęstości zabudowy itp.,
   - zachowanie lub odtwarzanie przebiegów głównych historycznych traktów komunikacyjnych z uwzględnieniem charakteru zabudowy w pierzejach, w tym linii zabudowy, wysokości, czy geometrii dachów,
   - wyznaczanie nowych przestrzeni nadrzecznych, m.in. bulwarów spacerowych, miejsc odpoczynku czy plaż miejskich, z poszanowaniem historycznych wartości obszarów i ich otoczenia,
   - określanie ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie terenów dla ochrony ekspozycji panoram miejscowości, w szczególności od strony rzek,
   - określanie miejsc lokalizacji i parametrów małej architektury, ogrodzeń, reklam, ekranów akustycznych, w tym również miejsc zakazu ich lokalizowania,
   - określanie terenów zachowania istniejącej lub odtwarzania historycznie ukształtowanych kompozycji zieleni,
   - określanie warunków kształtowania zieleni w przedpolach ekspozycji i wzdłuż osi widokowych, w tym w szczególności wysokości i rodzaju gatunków, z uwzględnieniem kolorystyki letniej i zimowej,
   - wyznaczenie terenów lokalizacji nowej zieleni o funkcji izolacyjnej przesłaniającej obiekty niekorzystne czy zdegradowane,
   - poprawa funkcjonowania układów komunikacyjnych – budowa obwodnic miejscowości, modernizacja dróg, wprowadzanie stref ruchu uspokojonego w centrach, wyznaczanie tras rowerowych, budowa parkingów buforowych;

c) w obrębie obszarów ochrony i zachowania specyfiki krajobrazu obszarów cennych kulturowo, w tym krajobrazu wiejskiego:
   - wyznaczanie stref ochrony krajobrazu obejmujących specyficzne elementy przestrzeni, w tym przedpola ekspozycji widokowej oraz osie widokowe na obiekty charakterystyczne dla specyfiki krajobrazu (obiekty budowlane, obiekty przyrodnicze, obiekty archeologiczne o własnej formie krajobrazowej),
   - identyfikacja i zachowanie elementów tradycyjnego krajobrazu rolniczego, w tym w szczególności zadrzewień śródpolnych, enklaw leśnych i łąkowych oraz cieków wodnych,
   - zachowanie charakterystycznego rozplanowania jednostek osadniczych, w tym wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę wzdłuż placów i dróg w granicach istniejących miejscowości,
   - identyfikacja obszarów, dla których ze względu na wysokie wartości kulturowe należy zachować charakterystyczne podziały gruntów,
   - zachowanie tradycyjnego sposobu rozplanowania istniejących zagród, w tym w szczególności układu budynków mieszkalnych, gospodarczych, przedogródków i relacji pomiędzy przestrzenią otwartą a zabudową,

- zachowanie historycznych cech zabudowy regionalnej, w tym w szczególności kształtu i pokrycia dachu, materiału budowlanego, kolorystyki elewacji itp.,
- określanie ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie terenów dla ochrony ekspozycji panoram miejscowości, w tym w szczególności zasad podziału terenu, intensywności zabudowy, gabarytów nowych obiektów (wysokości budynków, rodzaju dachów, pokrycia dachów, proporcji i kompozycji oraz kolorystyki elewacji, użytych materiałów budowlanych),
- zachowanie charakterystycznej, historycznej małej architektury, w tym ogrodzeń, kapliczek i krzyży przydrożnych, oraz charakterystycznych nasadzeń zieleni wzdłuż dróg,
- określanie terenów zachowania istniejącej lub odtwarzania historycznie ukształtowanych kompozycji zieleni (parków, alei drzew) z uwzględnieniem pierwotnie nasadzonych gatunków zieleni,
- wprowadzanie zakazów niwelacji terenów o istotnym znaczeniu dla zachowania charakterystycznego historycznie ukształtowanego krajobrazu,
- ograniczanie rozpraszania osadnictwa w strefach podmiejskich, w krajobrazach otwartych,
- eliminowanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji, które przekraczają skalę miejsca i wywierają duży wpływ na krajobraz obszarów cennych kulturowo, w tym elektrowni wiatrowych, fotowoltaicznych i biogazowni rolniczych, wielkogabarytowych budowli przemysłowych, reklam,

d) w obrębie obszarów krajobrazu leśnego:
- wprowadzanie zieleni osłonowej, szczególnie w strefach przyleśnych, wokół obiektów dysharmonijnych w stosunku do krajobrazu,
- rozwijanie i wzmacnianie powiązań ekologicznych zapewniających łączność z innymi kompleksami leśnymi,

e) w obrębie obszarów krajobrazu łąkowego:
- zachowanie istniejących ekosystemów łąkowych.
- zachowanie naturalnego krajobrazu w obrębie dolin rzecznych i teras zalewowych,
- wykluczanie i ograniczanie zabudowy oraz zainwestowania na obszarach ciągów ekologicznych,
- rozwijanie i wzmacnianie powiązań ekologicznych dolin rzecznych,

f) w obrębie obszarów krajobrazu przekształconego poprzez:
- sukcesywną rekultywację terenów zdegradowanych i zdewastowanych w wyniku działalności odkrywkowej eksploatacji złóż kopalin,
- wprowadzanie nowych funkcji na terenach pogórniczych;

4) **Rozwój instytucjonalnej działalności kulturalnej** poprzez:

a) rozwój działalności kulturalnej w miejscowościach o wysokich wartościach dziedzictwa kulturowego i wysokim znaczeniu instytucji kultury, spełniających funkcję kulturalnych centrów Wielkopolski, w:
- Poznaniu – jako ośrodka kulturalnego o znaczeniu metropolitalnym, spełniającego rolę głównego centrum kulturalnego regionu,
- Gnieźnie, Kaliszu, Lesznie, Koninie, Pile – jako ośrodków o znaczeniu regionalnym, spełniających rolę centrów obsługi kulturalnej poszczególnych części Wielkopolski,
- miastach powiatowych – jako ośrodków o znaczeniu ponadlokalnym, spełniających rolę centrów obsługi przede wszystkim mieszkańców gmin powiatów,
- miejscowościach, w których zlokalizowane są instytucje kultury o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym (Rydzyna, Kórnik, Dziekanowice, Rogalin, Gołuchów, Licheń Stary, Chełmno nad Nerem, Mrówki k/Wilczyna, Śmiełów, Opatówek, Turew, Jaracz, Osiek nad Notecią, Dobrzyca, Luboń-Żabikowo, Szreniawa, Swarzędz, Pobiedziska, Giecz, Grzybowo, Górka Klasztorna, Sielinko, Uzarzewo, Russów, Lewków, Jeziory),

b) poprawę dostępności do usług kultury,

c) podnoszenie jakości usług kulturalnych w istniejących instytucjach kultury, w tym rozwijanie współpracy międzynarodowej, krajowej i regionalnej, wspieranie nowych inicjatyw promujących dziedzictwo kultury materialnej i niematerialnej Wielkopolski i Polski,

d) wspieranie lokalnej działalności kulturalnej tworzonej w oparciu o specyficzne, lokalne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego m.in. poprzez:

- organizację izb pamięci, muzeów,
- wytyczanie lokalnych szlaków turystyki kulturowej,
- tworzenie zespołów ludowych i grup kultywujących obrzędy ludowe i umiejętności związane z wytwarzaniem lub użytkowaniem tradycyjnych instrumentów muzycznych i rękodzieła oraz posługiwaniem się językiem regionalnym.

2. W zakresie **rozwoju zróżnicowanych form turystyki i rekreacji**:

   1) **Zwiększenie atrakcyjności obszarów wizerunkowych dla rozwoju zróżnicowanych form turystyki** poprzez:

      a) efektywną ochronę, ekspozycję i organizację zasobów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych,
      b) podnoszenie jakości, innowacyjności i konkurencyjności ofert turystycznych,
      c) poprawę estetyki miast i wsi, w tym szczególnie obiektów o funkcjach turystycznych,
      d) promowanie lokalnej kultury – tradycji i zwyczajów wielkopolskiej wsi oraz kuchni regionalnej,
      e) rozwój preferowanych specjalizacji turystyki kulturowej, krajoznawczej, biznesowej, kwalifikowanej i wypoczynkowej w poszczególnych gminach.

   2) **Rozwój turystyki kulturowej** o znaczeniu międzynarodowym i krajowym poprzez:

      a) kształtowanie spójnego systemu pasm kulturowych województwa wielkopolskiego w oparciu o przebieg najważniejszych szlaków kulturowych o randze międzynarodowej i krajowej, w tym wyznaczanie międzyregionalnych powiązań szlaków kulturowych – łączenie szlaków o tej samej tematyce na granicach województw, w tym m.in. Szlaku Cysterskiego, Drogi św. Jakuba, Piastowskiej Drogi Romańskiej, Rowerowego Szlaku Bursztynowego, Szlaku Powstania Wielkopolskiego,
      b) tworzenie tematycznych systemów szlaków dziedzictwa, włączanie szlaków istniejących oraz wytyczanie nowych, w tym w szczególności związanych z:
         - początkami Państwa Polskiego:
            - Szlak Piastowski,
            - Szlak Bursztynowy,
            - Szlak św. Wojciecha,
            - Szlak Ottoński,
            - Europejski Szlak Cysterski,
            - Szlak św. Jakuba,
            - Europejski Szlak Piastowski,
            - Szlak dziedzictwa archeologicznego,
         - dziedzictwem sakralnym:
            - Drewniane kościoły szlakiem sztuki Poznań – Zielona Góra,
            - Szlak kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonki,
            - Szlak kościołów drewnianych Ziemi Kaliskiej,
            - Szlak klasztorów,
            - Szlak kościołów drewnianych i szachulcowych,
            - Miejsca kultu,
            - Szlak kościołów polichromowanych,
            - Szlak kapliczek i krzyży przydrożnych Pawła Brylińskiego,
            - Szlaki Pątnicze,
         - sławnymi rodami i ludźmi:
            - Szlak Królewski (obejmujący m.in. Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu, Szlak Piastów Wielkopolskich, Szlak Wojen Szwedzkich, czy Szlak Napoleoński),
            - Szlak Zamków, Dworów i Pałaców,
            - Szlak Adama Mickiewicza,
         - walkami o wolność – Szlak Napoleoński, Szlak Powstania Wielkopolskiego,
         - zabytkami militarnymi – Twierdza Poznań, Wał Pomorski,
         - zabytkami techniki wraz ze szlakami kolejowymi wąskotorowymi i szerokotorowymi wraz z infrastrukturą dworcową oraz Kopalnią Soli w Kłodawie:

- Szlak przemysłowców kaliskich w powiązaniu z Opatówkiem (Muzeum Przemysłu) i Turkiem (dawne tradycje tkackie) oraz Zdunami,
- Szlak Wiatraczny,
- Wyrzyska Kolejka Powiatowa (Białośliwie – Łobżenica),
- Gnieźnieńska Kolejka Wąskotorowa (Gniezno – Powidz),
- Śmigielska Kolej Dojazdowa (Śmigiel – Stare Bojanowo),
- Wolsztyńska Kolej (Wolsztyn – Rakoniewice – Stęszew – Poznań) wraz z Parowozownią,
- Wągrowiecka Kolej (Poznań – Murowana Goślina – Sława – Skoki – Wągrowiec),
- Blues Express (Poznań – Rogoźno – Chodzież – Piła – Krajenka – Złotów – Zakrzewo),
- Średzko-Zaniemyska Kolejka Wąskotorowa,
- Międzychodzko-Szamotulska Kolej (Międzychód – Chrzypsko – Ostroróg – Szamotuły),
- Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli w Kłodawie,

– techniką wodną – w oparciu o szlaki turystyki wodnej na rzekach, wzdłuż których znajdują się liczne zabytki reprezentujące bogatą historię Wielkopolski i Polski:
- Wielka Pętla Wielkopolski,
- Mała Pętla Wielkopolski,
- Szlak Barycki,
- Szlak Notecki (wraz z rewaloryzacją zabytkowych stopni wodnych i odtworzeniem historycznego mostu),
- Szlak Obrzański,
- Szlak Prosny,
- Szlak Warciański,
- Szlak Wełny,

c) poprawę atrakcyjności szlaków dziedzictwa i obiektów zabytkowych poprzez:
– określanie zasad zagospodarowania otoczenia obiektów położonych na przebiegu szlaków kulturowych oraz jednolitych zasad organizacji szlaków kulturowych,
– wyposażanie szlaków kulturowych w elementy informacji turystycznej, miejsca postoju, parkingi, obiekty obsługi turystów – gastronomia, miejsca noclegowe,
– zagospodarowanie i wykorzystanie istniejącej sieci kolei wąskotorowych,
– zagospodarowanie nabrzeży na obszarach śródmiejskich,
– urządzanie parków tematycznych, w tym skansenów i innych obiektów plenerowych,
– wyznaczanie i zagospodarowanie miejsc dla organizacji imprez plenerowych tematycznych, wykorzystujących wątki historyczne i artystyczne danego obszaru,
– budowę i modernizację muzeów i multimedialnych wystaw powiązanych ze szlakami kulturowymi,
– uatrakcyjnienie i unowocześnienie ekspozycji i programów zwiedzania muzeów,
– budowę i modernizację obiektów związanych z działalnością kulturalną, w szczególności teatrów, filharmonii, sali wystawowych, muzeów, galerii i bibliotek,
– wprowadzanie nowych funkcji w obiektach zabytkowych, w szczególności związanych z działalnością kulturalną i turystyczną;

3) **Rozwój turystyki kwalifikowanej**: rowerowej, konnej, kajakowej, pieszej i aeroturystyki o znaczeniu krajowym i regionalnym poprzez:

a) kompleksowe zagospodarowanie Wielkiej Pętli Wielkopolski jako jednej z wiodących marek turystycznych województwa wielkopolskiego,
b) utrzymanie i rozbudowę Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych oraz Wielkopolskiego Systemu Szlaków Pieszych,
c) wyznaczanie szlaków konnych o randzie regionalnej i krajowej z uwzględnieniem powiazań międzyregionalnych,
d) rozbudowę lokalnej sieci szlaków oraz ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych, stanowiących łączniki i pętle dla szlaków turystycznych o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej,
e) modernizowanie istniejących oraz budowę nowych przystani i marin na Noteci i Warcie,
f) zagospodarowanie terenów nadrzecznych, w tym urządzenie plaż, parków, bulwarów, punktów widokowych czy placów zabaw,

g) rozbudowę infrastruktury nadbrzeży rzecznych dla uprawiania sportów lądowych i wodnych, w tym dróg dla rowerów, boisk, stanowisk wędkarskich, wypożyczalni sprzętu sportowo-rekreacyjnego,
h) wyznaczanie i zagospodarowanie miejsc dla organizacji imprez plenerowych kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych,
i) rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
j) rozbudowę zaplecza turystycznego lotnisk sportowych oraz zagospodarowanie terenów położonych w ich sąsiedztwie, w tym w szczególności budowa parkingów, dojazdów czy realizacja oznakowania;

4) **Rozwój turystyki wypoczynkowej** o znaczeniu krajowym i regionalnym poprzez:

a) racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych dla rozwoju wypoczynku i rekreacji,
b) poprawę jakości zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego,
c) rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w szczególności kąpielisk, boisk, ścieżek spacerowych, rowerowych, pól golfowych, kortów tenisowych;

5) **Rozwój turystyki biznesowej** o znaczeniu krajowym i regionalnym poprzez:

a) modernizację i rozbudowę wyspecjalizowanej infrastruktury wystawienniczej i kongresowej,
b) tworzenie nowych, wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, uwzględniających funkcje obsługi międzynarodowych konferencji i kongresów,
c) rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym obiektów wykorzystujących wody termalne;

6) **Poprawa obsługi ruchu turystycznego** poprzez:

a) rozbudowę bazy noclegowej o zróżnicowanym standardzie,
b) rozbudowę bazy gastronomicznej opartej na tradycyjnej kuchni regionalnej,
c) rozbudowę bazy agroturystycznej,
d) zagospodarowanie przestrzeni publicznych stanowiących miejsca spotkań mieszkańców i turystów, w szczególności ulic, placów, skwerów, zieleńców, parków, ogrodów,
e) poprawę dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych, w szczególności transportem zbiorowym, rozwój systemów rowerów miejskich oraz parkingów.

5. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA

Rolnictwo jest i nadal będzie jednym z najważniejszych działów gospodarki regionu. Działalność rolnicza, prowadzona na ponad połowie ogólnej powierzchni województwa, wyznacza główne funkcje rozwojowe i kierunki użytkowania ziemi oraz kształtuje środowisko przyrodnicze i krajobraz wiejski. Rolnictwo to także sektor gospodarki o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich, co z kolei znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze zatrudnienia ludności.

Polityka przestrzenna w zakresie rolnictwa skoncentrowana zostanie na zachowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, będącej podstawą szeroko rozumianej działalności rolniczej. Dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, zarówno regionu, jak i kraju, kluczowe znaczenie mają obszary o wysokim przyrodniczym potencjale produkcyjnym i znacznej intensywności organizacji produkcji zwierzęcej i roślinnej.

W województwie wielkopolskim pod względem korzystnych warunków przyrodniczych, wielkości produkcji, najwyższej kultury rolnej, a także powiązań funkcjonalnych wyróżnia się południowo-zachodnia część regionu, położona w strefie rozwoju intensywnej gospodarki rolnej.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Przestrzeń Wielkopolski jest znacznie zróżnicowana pod względem warunków przyrodniczych dla prowadzenia produkcji rolniczej oraz poziomu kultury rolnej. Czynniki te determinują określenie działań ukierunkowanych na ochronę kluczowych potencjałów gwarantujących kontynuację i rozwój działalności rolniczej o zróżnicowanym charakterze. Z jednej strony będzie ona reprezentowana przez wielkoobszarowe gospodarstwa wysokoprodukty wne, z charakterystycznymi dużymi powierzchniami pól uprawnych, z drugiej zaś małoobszarowe gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne o mozaikowatym układzie pól i wielokierunkowym charakterze produkcji oraz gospodarstwa integrowane stanowiące formę pośrednią.

Na terenie województwa wyróżniono cztery strefy o zróżnicowanej intensywności działalności rolniczej, dla których określono preferencje rozwojowe:

1) **Strefy intensywnego rozwoju działalności rolniczej** obejmują w największym stopniu tereny położone w południowo-zachodniej części Wielkopolski. Występują tutaj najbardziej korzystne warunki środowiskowe dla prowadzenia działalności rolniczej, wśród których największe znaczenie mają gleby zaliczane do bardzo dobrych i dobrych. Wśród nich przeważają grunty z dużym udziałem II i III klasy bonitacyjnej. Ponadto tereny położone w tej strefie cechują się najwyższym stopniem rozwoju intensywności produkcji rolnej. Ogromnym atutem tego terenu jest kapitał ludzki, często od wielu pokoleń związany z pracą na roli i wartościami kulturowymi lokalnych społeczności. Bardzo dobre uwarunkowania środowiskowe oraz wysoki poziom prowadzenia działalności rolniczej kreują dużą aktywność w zakresie działań inwestycyjnych w gospodarstwach rolnych. Z tego też względu są to obszary o najwyższych możliwościach potencjalnego wzrostu zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Jednoczenie są to także tereny, w których intensywnie powinna się rozwijać działalność przetwórcza wykorzystująca bazę lokalnych surowców dla przemysłu rolno-spożywczego oraz działalność usługowa związana obsługą rolnictwa;

2) **Strefy umiarkowanego rozwoju działalności rolniczej** obejmują tereny położone w środkowej, południowo-wschodniej oraz częściowo w północnej części Wielkopolski, w których zasoby gleb, ukształtowania powierzchni terenu i czynniki agrometeorologiczne są mniej korzystne. Tereny te charakteryzują się w przewadze średnimi i dobrymi warunkami klimatyczno-glebowymi, a także dobrymi warunkami organizacyjnymi dla prowadzenia produkcji rolnej. Kontynuowanie działalności rolniczej będzie ważnym źródłem dochodu miejscowej ludności. Duże znaczenie dla dalszego rozwoju tych stref ma wzmocnienie funkcji pozarolniczych, bezpośrednio i pośrednio związanych z rolnictwem. Rozwój wielofunkcyjny terenów wiejskich

oraz intensyfikacja życia społecznego na ich obszarach przyczynią się do wzrostu atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania czy wypoczynku. Obszary wiejskie wzmocnią swoją funkcję ekologiczną polegającą na dbałości o stan przyrody oraz funkcję rekreacyjną służącą aktywności wypoczynkowej i regeneracji zdrowia. Większego znaczenia nabierze również funkcja społeczno-kulturowa, polegająca na ochronie kultury lokalnej, rzemiosła i tradycyjnego krajobrazu wiejskiego. Wzmacnianie wielofunkcyjnego wymiaru tych obszarów musi jednak dokonywać się ze szczególnym uwzględnieniem walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;

3) **Strefy ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej** obejmują tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego województwa, położone przede wszystkim we wschodniej i północnej Wielkopolsce oraz, w mniejszym stopniu, w południowej i środkowej części regionu. Tereny te wymagają ograniczania niekorzystnych oddziaływań działalności rolniczej na środowisko dla zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego. Rolnictwo w tych strefach powinno mieć charakter ekologiczny, z odpowiednim ukierunkowaniem produkcji roślinnej i zwierzęcej wykorzystującej specyficzne, lokalne zasoby. Wysoka wartość środowiska predysponują te tereny także do rozwoju funkcji pozarolniczych. Szczególnie pożądany jest kierunek turystyczno-rekreacyjny wykorzystujący walory środowiskowe;

4) **Strefy ograniczania rozwoju działalności rolniczej** obejmują tereny miasta Poznania, Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, ośrodków subregionalnych wraz z ich najbliższym otoczeniem. Strefy te wyróżniono także w obszarach miast powiatowych. Wysoki potencjał rozwojowy tych jednostek w dynamiczny sposób kształtuje obszary silnych przekształceń społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych, których bezpośrednim przejawem jest zmiana dotychczasowego – rolniczego sposobu użytkowania gruntów. Zagospodarowywanie nowych terenów inwestycyjnych będzie odbywać się kosztem zmniejszenia powierzchni użytków rolnych oraz ograniczenia produkcji roślinnej i zwierzęcej. W strefach tych priorytetem jest rozwój funkcji: mieszkaniowych, produkcyjnych, usługowych i komunikacyjnych, jednak do czasu ich docelowego – pozarolniczego zagospodarowania, będą to nadal obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej o zróżnicowanej wartości.

Rozwój innowacyjnego sektora rolno-spożywczego i sieci obsługi rolnictwa

Obsługa rolnictwa realizowana przez instytuty naukowe, uczelnie rolnicze, średnie i zawodowe szkoły rolnicze, jednostki doradztwa rolniczego, fundacje i stowarzyszenia, związki producentów rolnych oraz instytucje rządowe i samorządowe jest kluczowym elementem wspomagającym rozwój działalności rolniczej i obszarów wiejskich. Jednostki te, posiadając znaczący kapitał edukacyjny i organizacyjny, przyczyniają się w zasadniczym stopniu do wprowadzania nowych rozwiązań ekonomiczno-organizacyjnych w funkcjonowaniu gospodarstw rolnych. Instytucje te mają także istotny wkład w kształtowanie postaw przedsiębiorczości oraz wyposażanie mieszkańców obszarów wiejskich w wiedzę i umiejętności, które poprawiają wzrost efektywności produkcji rolniczej.

Sieć instytucji obsługi rolnictwa w podstawowy sposób upowszechnia idei wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Działania te polegają głównie na poszukiwaniu dodatkowych, często pozarolniczych źródeł dochodów, przyczyniających się do zwiększonej dynamiki przemian społeczno-gospodarczych na obszarach wiejskich, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad ochrony środowiska.

Innowacyjny sektor rolno-spożywczy to ważny segment gospodarki regionu, który, zajmując się przetwórstwem produktów rolnych i wytwarzaniem wysokiej jakości żywności, jest gwarantem zaspokojenia podstawowych potrzeb żywieniowych mieszkańców regionu. Przemysł rolno-spożywczy aktywizuje dalszy rozwój całej branży rolnej w Wielkopolsce. Jednocześnie z uwagi na swoją markę oraz udział w tworzeniu dochodu regionu oraz w kształtowaniu rynku pracy będzie to nadal ważna branża kreująca wizerunek województwa oraz wpływająca na stan gospodarki w całym regionie.

Rozwój odnawialnych źródeł energii pochodzenia rolniczego

Wielkopolska to obszar o dużych możliwościach rozwoju energetyki odnawialnej z biogazu i biomasy, wynikający z rolniczo-przemysłowego charakteru województwa. W przestrzeni regionu szczególnie predysponowane do rozwoju tego typu energetyki odnawialnej są obszary, gdzie działalność rolnicza prowadzona jest na bardzo wysokim poziomie. Są to rejony intensywnej produkcji zwierzęcej i roślinnej pokrywające się z obszarami gleb wysokich klas bonitacyjnych. Jednocześnie za produkcją energii z biogazu i biomasy roślinnej na tych terenach przemawia konieczność zmniejszenia presji działalności rolniczej na środowisko glebowo-wodne. Uzupełnieniem bazy surowcowej

dla tego typu produkcji mogą być uprawy celowe roślin energetycznych. Znaczącymi zasobami biogazu rolniczego są duże fermy chowu trzody chlewnej, bydła i drobiu oraz liczne gospodarstwa rolne o dużej skali produkcyjnej. Dodatkowym źródłem paliwa są także odpady z produkcji zwierzęcej i odpady poubojowe.

Rozwój energetyki odnawialnej, funkcjonującej w oparciu o rozwiniętą w obszarach intensywnego rolnictwa produkcję roślinną i zwierzęcą oraz wykorzystującej odpady przemysłu rolno-spożywczego, przyczyni się do pozytywnych efektów środowiskowych, ekonomicznych i społecznych. Uzyskane korzyści ekologiczne i gospodarcze przełożą się na większą dynamikę rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej**:
    1) Dla **stref intensywnego rozwoju działalności rolniczej** – zachowanie korzystnych warunków prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej oraz ograniczanie presji na środowisko poprzez:
        a) zachowanie gleb o najwyższej jakości dla celów produkcji rolnej, stanowiących zaplecze żywnościowe dla Wielkopolski oraz bazę surowcową dla przemysłu rolno-spożywczego,
        b) ograniczenie przekształcania gruntów rolnych na cele nierolnicze,
        c) budowę, przebudowę, rozbudowę lub likwidację systemów melioracyjnych dla zwiększenia małej retencji wodnej, przeciwdziałania skutkom suszy, powodzi i podtopień,
        d) ograniczenie stosowania nawozów naturalnych do ilości gwarantującej zachowanie wysokiej żyzności i produktywności gruntów rolnych,
        e) zrównoważone wykorzystywanie pestycydów i nawozów sztucznych zapobiegające nadmiernej chemizacji rolnictwa,
        f) prowadzenie działań zapobiegających erozji wietrznej i wodnej, w szczególności na glebach zagrożonych,
        g) wprowadzanie miedz i stref buforowych o różnej szerokości przy granicach terenów intensywnie użytkowanych rolniczo dla zwiększenia różnorodności biologicznej,
        h) stosowanie przyjaznych dla środowiska zaleceń zawartych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej i Zwykłej Dobrej Praktyce Rolniczej gwarantujących zrównoważony rozwój, zwłaszcza na obszarach o intensywnej produkcji zwierzęcej i roślinnej;
    2) Dla **stref umiarkowanego rozwoju działalności rolniczej** – kształtowanie wielofunkcyjnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich poprzez:
        a) kształtowanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów o najkorzystniejszych warunkach dla prowadzenia gospodarki rolnej,
        b) strefowanie rozwoju przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem relacji na styku różnych form użytkowania,
        c) stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni ograniczających emisję odorów i substancji szkodliwych;
    3) Dla **stref ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej** – dostosowanie charakteru działalności rolniczej do funkcji przyrodniczych poprzez:
        a) zachowanie trwałych użytków zielonych, cieków i zbiorników wodnych, rowów melioracyjnych,
        b) zachowanie cennych ekosystemów fauny i flory na obszarach rolnych, w szczególności na obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV),
        c) utrzymywanie i wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, przywodnych, a także rozgraniczających sposób użytkowania, dla polepszenia funkcji ekologicznej i klimatycznej oraz poprawy walorów krajobrazowych i ograniczania erozji;

4) Dla **stref ograniczania rozwoju działalności rolniczej** – eliminowanie konfliktów przestrzennych na styku różnych form zagospodarowania i użytkowania terenów poprzez:

   a) ograniczanie rozwoju produkcji rolniczej,
   b) stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni ograniczających emisję odorów i substancji szkodliwych.

2. W zakresie **<u>rozwoju innowacyjnego sektora rolno-spożywczego i sieci obsługi rolnictwa</u>:**

   1) Rozwój przemysłu rolno-spożywczego poprzez:

      a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju zakładów przemysłu rolno-spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem branży mięsnej i wędliniarskiej, mleczarskiej, owocowo-warzywnej, cukrowej, rybnej i zbożowej.
      b) wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych,
      c) zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej stanowiącej podstawę dla funkcjonowania poszczególnych zakładów przemysłu rolno-spożywczego,
      d) ochronę zbiorników wodnych służących prowadzeniu gospodarki rybackiej;

   2) Utrzymanie funkcji obsługi rolnictwa w stolicy województwa, miastach powiatowych i pozostałych ośrodkach poprzez:

      a) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem potrzeb rozwoju wyspecjalizowanych jednostek badawczo-rozwojowych (w tym nadzorowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, instytutów naukowych działających w ramach Polskiej Akademii Nauk oraz uczelni rolniczej – Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu) oraz kluczowych jednostek w zakresie wspierania i koordynacji gospodarki rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego (Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Rynku Rolnego, Agencji Nieruchomości Rolnych);
      b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem potrzeb rozwoju zawodowych, średnich i wyższych szkół rolniczych, powiatowych jednostek doradztwa rolniczego i innych instytucji związanych z obsługą rolnictwa (m.in. edukacyjnych, wystawienniczych, naukowo-badawczych),
      c) rozwój innych funkcji o charakterze usługowym i produkcyjnym wykonywanych przez jednostki komercyjne w zakresie pozyskiwania dotacji na przedsięwzięcia inwestycyjne sektora rolnego, produkcji maszyn rolniczych, pasz, materiału siewnego oraz oferujących pozostałe środki do produkcji rolnej.

3. W zakresie **<u>rozwoju odnawialnych źródeł energii pochodzenia rolniczego</u>:**

   1) Pozyskiwanie biomasy do produkcji energii poprzez:

      a) pozarolnicze wykorzystanie nadwyżek podstawowych produktów i płodów rolnych, zwłaszcza na obszarach o intensywnej produkcji zwierzęcej, o obsadzie przekraczającej poziom 2 DJP w przeliczeniu na 1 hektar użytków rolnych, oraz w miejscach funkcjonowania ferm o obsadzie 210 DJP,
      b) pozarolnicze wykorzystanie nadwyżek nawozów naturalnych,
      c) zwiększenie znaczenia upraw celowych roślin energetycznych poprzez wykorzystanie gruntów niższych klas bonitacyjnych oraz gruntów odłogowanych.

   2) Określenie możliwości lokalizacji biogazowni rolniczych poprzez:

      a) wyznaczenie terenów dla lokalizacji instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego, przede wszystkim w strefach intensywnego rozwoju działalności rolniczej,
      b) ograniczanie możliwości lokalizowania biogazowni rolniczych w strefach ograniczania rozwoju działalności rolniczej,
      c) stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni ograniczających emisję odorów i substancji szkodliwych.

6. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA

Jednym z głównych czynników rozwoju województwa wielkopolskiego jest sprawnie funkcjonujący system komunikacyjny. Stanowi on podstawę powiązań pomiędzy obszarami, warunkującą możliwość oddziaływania biegunów wzrostu na ich otoczenie oraz zapewniającą dostępność województwa i poszczególnych jego części zarówno w skali regionalnej, jak i w relacjach krajowych i międzynarodowych.

Priorytetem polityki przestrzennej w zakresie komunikacji jest budowa drogi ekspresowej S11 stanowiącej główną oś komunikacyjną regionu w relacji południkowej. Droga ta jest kluczowym elementem sieci autostrad i dróg ekspresowych w Wielkopolsce. Pozostałe drogi krajowe o największym znaczeniu dla województwa zostały już wybudowane, bądź aktualnie znajdują się w fazie przygotowania lub realizacji. Planowana droga ekspresowa S11 zapewni powiązania peryferyjnych części regionu ze stolicą województwa, a jej realizacja w efekcie przyczyni się do poprawy spójności Wielkopolski i dostępności obszarów wymagających wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego.

Kolejnym priorytetem zagospodarowania przestrzennego województwa jest modernizacja linii kolejowych, która przyczyni się do wzrostu znaczenia transportu szynowego i odciążenia sieci drogowej. Ma to szczególnie istotne znaczenie w otoczeniu największych miast województwa, w których natężenie ruchu kołowego na drogach należy do najwyższych w skali całego regionu.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujący kierunek zagospodarowania przestrzennego województwa:

Kształtowanie spójnego systemu komunikacyjnego województwa

System komunikacyjny województwa obejmuje najważniejsze elementy układu drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego, które stanowić mają podstawę dla realizacji priorytetowych działań inwestycyjnych służących poprawie dostępności komunikacyjnej województwa. Najważniejsze elementy układu komunikacyjnego, zapewniające powiązania o charakterze międzynarodowym, zlokalizowane są w korytarzach transportowych. Dla obsługi regionu określa się natomiast odrębną typologię powiązań komunikacyjnych województwa:

1) **Powiązania typu głównego**, wyznaczone w nawiązaniu do korytarzy europejskich dla zapewnienia powiązań Poznania i miast o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym z innymi rejonami kraju:
   - autostrada A2,
   - drogi krajowe klasy ekspresowej: S5, S8, S10, S11,
   - drogi krajowe nr: 12, 15, 24, 25, 32, 36, 72 i 92,
   - drogi wojewódzkie nr: 116, 160, 178 (odcinek), 182, 184 (odcinek), 185 (odcinek), 187 (odcinek), 188 (odcinek), 189 (odcinek), 190 (odcinek), 194, 196 (odcinek), 305, 306 (odcinek), 307 (odcinek), 431 (odcinek), 432, 433 (odcinek), 434, 443,
   - odcinki dróg stanowiące Wewnętrzny Pierścień Drogowy,
   - drogi o znaczeniu ponadlokalnym stanowiące Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu,
   - Linia Dużych Prędkości (Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław – granica państwa),
   - magistralne linie kolejowe nr: 3, 131, 271, 351,
   - pierwszorzędne linie kolejowe nr: 14, 18, 203 (odcinek), 272, 353, 354, 355, 405,
   - Poznański Węzeł Kolejowy,
   - drogi wodne: Noteć Dolną (międzynarodowa droga wodna E70), Warta, Kanał Ślesiński,
   - planowana linia kolejowa łącząca dworzec Poznań Główny z Portem Lotniczym Poznań – Ławica;
2) **Powiązania typu uzupełniającego**, wyznaczone dla zapewnienia relacji miast o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym województwa wielkopolskiego, a także z województwami sąsiednimi:
   - drogi krajowe nr: 22, 39, 83,
   - drogi wojewódzkie nr: 123, 174, 177, 178 (odcinek), 179 (odcinek), 180 (odcinek), 181 (odcinek), 182 (odcinek), 183, 184 (odcinek), 187 (odcinek), 188 (odcinek), 189 (odcinek), 190 (odcinek),

191 (odcinek), 193 (odcinek), 196 (odcinek), 197, 241, 260, 263, 270, 302, 306 (odcinek), 307 (odcinek), 308, 310, 323, 430, 431 (odcinek), 433 (odcinek), 436, 441, 442, 444, 447, 449, 450, 466, 467, 470, 473,

- planowana droga zastępująca przebieg dawnej drogi krajowej nr 11 (Złotkowo – Poznań),
- odcinki istniejących dróg krajowych nr 5 i 11 przewidziane do zmiany kategorii po wybudowaniu planowanych odcinków dróg ekspresowych,
- drogi o znaczeniu ponadlokalnym stanowiące Zewnętrzny Pierścień Drogowy Dalekiego Zasięgu,
- pierwszorzędne linie kolejowe nr: 181, 203 (odcinek), 281 (odcinek),
- drugorzędne linie kolejowe nr: 281 (odcinek), 356, 357, 359, 403.

Dla obsługi obszaru metropolitalnego Poznania w zakresie transportu drogowego określa się pierścieniowo-pasmowy układ drogowy tworzący Regionalne Pierścienie Drogowe:

1) **Wewnętrzny Pierścień Drogowy** – III rama komunikacyjna miasta Poznania;

2) **Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu**, stanowiący obwodnicę drogową Poznania oraz łączącą gminy powiatu poznańskiego, która współpracuje z III ramą komunikacyjną miasta Poznania oraz siecią dróg krajowych, który tworzą:

   - odcinki drogi ekspresowej S5 (węzeł „Kleszczewo" – węzeł „Poznań Wschód") i S11 (węzeł „Poznań Północ" – węzeł „Poznań Zachód"),
   - droga łącząca drogę ekspresową S11 (węzeł „Poznań Północ") z drogą ekspresową S5 (węzeł „Kleszczewo"),
   - droga o znaczeniu ponadlokalnym łącząca autostradę A2 (węzeł „Poznań Wschód") i drogę ekspresową S11 (węzeł „Kórnik Północ"),
   - drogi wojewódzkie nr 431 (na odcinku łączącym drogi ekspresowe S5 i S11) i nr 196 (odcinek w rejonie Czerwonaka;

3) **Zewnętrzny Pierścień Drogowy Dalekiego Zasięgu**, łączący gminy powiatu poznańskiego, który współpracuje z Zewnętrznym Pierścieniem Bliskiego Zasięgu oraz siecią dróg krajowych:

   - odcinki drogi ekspresowej S5 (węzeł „Stęszew" – węzeł „Czempiń" oraz węzeł „Kostrzyn" – węzeł „Strumiany"),
   - odcinki dróg wojewódzkich nr: 187, 196, 197, 306, 310, 432,
   - drogi o znaczeniu ponadlokalnym biegnące śladem dróg powiatowych nr: 2409P, 2411P i 2147P.

Dla obsługi województwa w zakresie transportu kolejowego określa się następującą klasyfikację systemu powiązań kolejowych województwa:

1) **System kolei międzyregionalnej**, zapewniający zewnętrzne powiązania Wielkopolski z innymi regionami oraz z największymi miastami w Polsce, obejmujący linie kolejowe:

   - nr 3 Warszawa Zachodnia – Kutno – Barłogi – Poznań – Kunowice,
   - nr 14 Łódź Kaliska – Ostrów Wielkopolski – Głogów – Tuplice,
   - nr 18 Kutno – Toruń – Bydgoszcz – Piła,
   - nr 131 Chorzów Batory – Zduńska Wola – Barłogi – Bydgoszcz – Tczew,
   - nr 181 Herby Nowe – Kępno – Oleśnica,
   - nr 203 Tczew - Chojnice - Piła – Krzyż Wielkopolski – Kostrzyn,
   - nr 271 Wrocław Główny – Leszno – Poznań Główny,
   - nr 272 Kluczbork – Ostrów Wielkopolski – Jarocin – Poznań Główny,
   - nr 281 Oleśnica – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno – Chojnice,
   - nr 351 Szczecin Główny – Krzyż Wielkopolski – Poznań Główny,
   - nr 353 Poznań Wschód – Gniezno – Inowrocław – Toruń – Iława – Olsztyn – Skandawa,
   - nr 354 Poznań – Piła,

- nr 355 Ostrów Wielkopolski – Grabowno Wielkie,
- nr 403 Piła – Kalisz Pomorski – Ulikowo.
- nr 405 Piła – Szczecinek – Ustka,
- Kolej Dużych Prędkości Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław – granica państwa;

2) **System kolei regionalnej,** zapewniający wewnętrzną obsługę województwa, składa się z linii kolejowych:

- nr 236 Wągrowiec – Rogoźno – Bzowo Goraj
- nr 356 Poznań Wschód – Wągrowiec – Gołańcz,
- nr 357 Luboń – Grodzisk Wielkopolski – Wolsztyn,
- nr 359 Leszno – Wolsztyn – Zbąszyń,
- nr 360 Jarocin – Gostyń – Kąkolewo,
- nr 362 Kobylin – Miejska Górka – Rawicz,
- nr 363 Rokietnica – Pniewy – Międzychód,
- nr 368 Szamotuły – Międzychód,
- nr 369 Mieszków – Śrem – Czempiń,
- nr 373 Międzychód - Zbąszyń,
- nr 390 Bzowo Goraj – Czarnków.

Pozostałe czynne linie kolejowe, niezaliczone do systemu kolei międzyregionalnych i regionalnych, określa się jako **ponadlokalne linie kolejowe.**

Do głównych elementów systemu komunikacyjnego województwa należy ponadto Port Lotniczy Poznań – Ławica oraz drogi wodne Noteci Dolnej, Warty i Kanału Ślesińskiego.

Kształtowanie spójnego systemu komunikacyjnego województwa realizowane będzie poprzez rozwój i integrację poszczególnych elementów komunikacji drogowej i kolejowej, transportu wodnego i lotniczego oraz rozwój działalności logistycznej.

Dla realizacji powyższego kierunku zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **rozwoju komunikacji drogowej:**

1) Zwiększenie dostępności sieci drogowej poprzez:

a) modernizację i rozbudowę istniejącego układu drogowego, w tym w szczególności dróg ujętych w typie głównym i uzupełniającym powiązań komunikacyjnych, z możliwością zmiany przebiegu poszczególnych odcinków dróg, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, osadniczych, technicznych i ekonomicznych,

b) realizację nowych dróg krajowych, w tym budowę:
- drogi ekspresowej S5 (odcinki: węzeł „Poznań Zachód" – węzeł „Wronczyn", węzeł „Wronczyn" – węzeł „Lipno"),
- drogi ekspresowej S11 (odcinki: granica województwa – węzeł „Poznań Północ", węzeł „Kórnik Południe" – węzeł „Franklinów", węzeł „Ostrów Wlkp." – granica województwa),
- drogi ekspresowej S10 (cały odcinek w granicach województwa),

c) przebudowę istniejących dróg krajowych, z dopuszczeniem zmian ich przebiegu, zwłaszcza w przypadku budowy obwodnic, w tym:
- rozbudowę drogi krajowej nr 25 na odcinku Konin – Kalisz – Ostrów Wielkopolski do przekroju 2x2,
- rozbudowę autostrady A2 do przekroju 2x3 na odcinku węzeł Poznań Zachód – węzeł Poznań Wschód,

d) realizację obwodnic miejscowości;

e) realizację nowych dróg o nieokreślonej kategorii, w tym:
- budowę III ramy komunikacyjnej miasta Poznania w parametrach klasy GP,

- budowę drogi łączącej drogę ekspresową S11 (węzeł „Poznań Północ") z drogą ekspresową S5 (węzeł „Kleszczewo") w parametrach klasy GP stanowiącej fragment Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu,
- budowę drogi łączącej autostradę A2 (węzeł „Poznań Wschód") z drogą ekspresową S11 (węzeł „Kórnik Północ") w parametrach klasy GP stanowiącej fragment Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu,
- przebudowę dróg stanowiących odcinek Zewnętrznego Pierścienia Dalekiego Zasięgu przebiegających po śladzie dróg powiatowych: 2409P, 2411P i 2147P do parametrów technicznych klasy G,
- budowę drogi łączącej drogę krajową nr 12 w gminie Gołuchów z drogą krajową S11 w gminie Ostrów Wielkopolski w parametrach klasy GP,
- budowę drogi łączącej drogę wojewódzką nr 433 w Poznaniu (ul. Obornicka) z planowanym Zewnętrznym Pierścieniem Drogowym Bliskiego Zasięgu w pobliżu węzła „Poznań Północ" (S11),

f) zapewnienie obsługi terenów położonych w sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkich poprzez wewnętrzne układy komunikacyjne dróg niższych kategorii;

2) Podwyższanie parametrów technicznych istniejącej sieci drogowej poprzez:

a) wskazanie klasy technicznej GP jako docelowej dla dróg krajowych nr 12, 15, 22, 24, 25, 32, 36, 39, 72 i 83,
b) wskazanie klasy technicznej G jako docelowej dla dróg wojewódzkich z możliwością podniesienia parametrów do klasy GP w szczególności dla nowoprojektowanych odcinków dróg oraz dróg negatywnie wpływających na przepustowość sieci,
c) wskazanie klasy technicznej GP jako docelowej dla odcinków dróg wojewódzkich nr 178, 196, 241, 434,
d) dostosowanie dróg krajowych włączonych do Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T do nośności 11,5 t/oś,
e) dostosowanie pozostałych dróg krajowych do nośności 10,0 t/oś
f) likwidowanie jednopoziomowych skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi oraz realizacja skrzyżowań dwupoziomowych dróg z liniami kolejowymi objętymi umowami międzynarodowymi.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego określa i uwzględnia obwodnice drogowe miejscowości położonych w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich zawarte w wybranych opracowaniach drogowych oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Korekty przebiegu projektowanych dróg, zmiany ich klasy, kategorii, lokalizacji i liczby węzłów drogowych oraz przebiegów obwodnic miejscowości wynikających z dostosowania istniejących bądź projektowanych dróg do założonego standardu, które są zgodne z zamierzeniami inwestycyjnymi zarządców dróg, uznaje się za zgodne z kierunkami rozwoju systemu komunikacji drogowej w województwie.

Wykaz planowanych inwestycji w zakresie komunikacji drogowej został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.2.) oraz zestawieniu planowanych obwodnic miejscowości (tabela T.32.). Na załączniku graficznym wskazano orientacyjne przebiegi wybranych planowanych inwestycji w zakresie komunikacji drogowej, których lokalizacja została określona przez właściwych zarządców.

2. W zakresie **<u>rozwoju komunikacji kolejowej</u>:**

1) Zwiększenie dostępności sieci kolejowej poprzez:

a) budowę nowych i modernizację istniejących stacji i przystanków kolejowych uwzględniających obecny i przewidywany rozwój zabudowy mieszkaniowej w otoczeniu linii kolejowych,
b) rozbudowę Poznańskiego Węzła Kolejowego dla zwiększenia możliwości obsługi pociągów w ruchu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i metropolitalnym, w tym budowa kolejnych torów linii nr 3 na odcinku Poznań Główny – Poznań Wschód oraz linii nr 351 na odcinku Poznań Główny – Poznań Wola, a także budowa połączenia kolejowego linii nr 354 i nr 395 (Poznań Strzeszyn – Poznań Piątkowo),
c) wykorzystanie w ruchu pasażerskim linii o priorytecie ruchu towarowego: nr 352 Swarzędz – Poznań Starołęka, nr 394 Poznań Krzesiny – Kobylnica, nr 395 Zieliniec –Kiekrz,

d) realizowanie punktów przesiadkowych integrujących ruch kolejowy, tramwajowy, autobusowy i samochodowy (parkingi P&R) na bazie istniejących oraz nowych stacji i przystanków kolejowych,
e) wznowienie ruchu kolejowego na nieczynnych liniach kolejowych: nr 236 Wągrowiec – Rogoźno, nr 360 Jarocin – Kąkolewo, nr 363 Rokietnica – Międzychód, nr 369 Mieszków – Śrem – Czempiń oraz innych liniach stanowiących potencjał dla obsługi transportowej województwa,
f) budowę nowego połączenia kolejowego dla obsługi Portu Lotniczego Poznań-Ławica wraz z przedłużenia jej przebiegu do gminy Tarnowo Podgórne,
g) podniesienie rangi linii kolejowych nr 354 Poznań – Piła i nr 405 Piła – Ustka w celu wzmocnienia powiązań Wielkopolski z Pomorzem Środkowym,
h) rozwój sytemu kolei metropolitalnej;

2) Podniesienie standardów technicznych istniejących linii kolejowych poprzez**:**

a) przystosowanie do prędkości ≥160 km/h (dla pociągów osobowych) linii nr: 3, 131, 271, 272, 351, 353, 354, 405,
b) przystosowanie do prędkości ≥120 km/h (dla pociągów osobowych) linii nr: 14, 18, 181, 203, 281, 355, 356, 357, 359, 360, 403,
c) przystosowanie do prędkości ≥100 km/h (dla pociągów osobowych) pozostałych linii nr: 236, 362, 363, 368, 369, 373, 390,
d) przystosowanie linii towarowych wchodzących w skład sieci bazowej TEN-T nr: 3, 131, 271, 351 do prędkości ≥100 km/h (dla pociągów towarowych), minimalnego dopuszczalnego nacisku osi 22,5 t oraz możliwości uruchomienia pociągów o długości 740 m,
e) pełnie wdrożenie Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym (ERTMS) na liniach sieci bazowej TEN-T,
f) elektryfikacja linii kolejowych istotnych dla obsługi ruchu pasażerskiego wewnątrz regionu,
g) realizacja dwupoziomowych skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi objętymi umowami międzynarodowymi;

3) Rozwój Kolei Dużych Prędkości poprzez:

a) budowę nowej linii Kolei Dużych Prędkości w układzie tzw. „Y", łączącej Warszawę, Łódź, Poznań i Wrocław oraz na odcinku Poznań – Berlin,
b) przebudowę istniejących linii do prędkości ≥200 km/h, w przypadku ich wskazania jako rozwiązania alternatywnego dla planowanej linii Kolei Dużych Prędkości;

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego uwzględnia przebieg planowanej linii Kolei Dużych Prędkości w układzie tzw. „Y" na podstawie „Studium wykonalności dla budowy Kolei Dużych Prędkości Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław" (Ingenieria IDIOM Internacional S.A., Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o., Warszawa, listopad 2012 r.). Dla dalszego odcinka Poznań – granica państwa prowadzone są aktualnie prace dotyczące wskazania przebiegu planowanej linii.

Wykaz planowanych inwestycji w zakresie komunikacji kolejowej został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.3.). Na załączniku graficznym wskazano orientacyjne przebiegi wybranych planowanych inwestycji w zakresie komunikacji kolejowej, których lokalizacja została określona przez właściwych zarządców.

4. W zakresie **rozwoju transportu wodnego:**

1) **Modernizacja infrastruktury śródlądowych dróg wodnych**: Noteci Dolnej, Warty i Kanału Ślesińskiego dla wykorzystania w transporcie towarowym, przy zachowaniu ograniczeń wynikających z ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego;

2) **Integracja żeglugi śródlądowej z pozostałymi rodzajami transportu** poprzez budowę i modernizację portów towarowych oraz terminali przeładunkowych;

3) **Rewitalizacja dróg wodnych dla celów turystycznych** poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury związanej z turystyką wodną.

Wykaz planowanych inwestycji w zakresie transportu wodnego został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.4.).

5. W zakresie **rozwoju transportu lotniczego:**

   1) **Modernizacja głównego, regionalnego Portu Lotniczego Poznań-Ławica** umożliwiającej zwiększenie liczby operacji lotniczych w ruchu pasażerskim i towarowym z zapewnieniem powiązań drogowych i kolejowych;

   2) **Rozbudowa infrastruktury pozostałych lotnisk i lądowisk** poprzez utwardzanie pasów startowych, dróg kołowania, płyt postojowych, rozbudowę systemów oświetleniowych, bezpieczeństwa i łączności, umożliwiających obsługę ruchu biznesowego, sanitarnego i służb porządku publicznego oraz przewozów towarowych na potrzeby lokalne;

   3) **Budowa nowych lotnisk i lądowisk** przeznaczonych do wykorzystanie w ruchu General Aviation, bądź do celów sportowych;

   4) **Budowa nowych lądowisk sanitarnych** w bezpośrednim sąsiedztwie szpitali wysokospecjalistycznych i wyposażonych w szpitalne oddziały ratunkowe.

6. W zakresie **rozwoju działalności logistycznej:**

   1) **Budowa sieci centrów logistycznych** obsługujących transport intermodalny w relacjach międzynarodowych, krajowych i regionalnych poprzez wyznaczenie, skomunikowanie i wyposażanie w infrastrukturę techniczną terenów inwestycyjnych, zwłaszcza w obrębie głównych węzłów transportowych województwa,

   2) **Rozwój transportu multimodalnego** w oparciu o istniejącą i planowaną infrastrukturę transportową i przeładunkową, zwłaszcza w obrębie głównych węzłów transportowych województwa (w szczególności Poznania, Konina, Wrześni, Piły, Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz Kępna i Krzyża Wielkopolskiego).

7. ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego województwa. Zapewnienie niezawodności dostaw wody, ciepła i energii jest kluczowym warunkiem dalszego funkcjonowania i rozwoju społeczno-gospodarczego Wielkopolski. Stale wzrastające zapotrzebowanie na energię elektryczną, gazową czy paliwa płynne wymaga dostosowania istniejących sieci i urządzeń do najwyższych standardów. Istotną kwestią jest ponadto zapewnienie właściwego odbioru i oczyszczania ścieków oraz zagospodarowanie i odzysk odpadów.

Najważniejszym priorytetem polityki przestrzennej w zakresie infrastruktury technicznej jest budowa i uruchomienie układów oraz ciągów przesyłowych sieci elektroenergetycznych 400 kV w układzie wschód – zachód oraz północ – południe, która pozwoli na zmianę strukturalną zasilania województwa, w tym umożliwi realizację nowego połączenia transgranicznego Krajowego Systemu Przesyłowego z Niemcami oraz poprawi zdolności przesyłowe energii elektrycznej z południa na północ i z zachodu na wschód województwa, a tym samym zwiększy zdolności przesyłowe do innych województw. Wśród innych priorytetów wskazać należy ponadto potrzebę rozbudowy sieci gazowej na terenach pozbawionych obecnie dostaw gazu oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Poprawa bezpieczeństwa energetycznego

Na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się następujące najważniejsze elementy układu elektroenergetycznego, gazowego i paliwowego, które stanowić będą podstawę dla realizacji priorytetowych działań inwestycyjnych o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, służących zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego**:**

1) **Sieci i urządzenia elektroenergetyczne przesyłowe**:
   a) istniejące linie energetyczne przesyłowe 400 kV:
      – Ostrów – Pasikurowice,
      – Ostrów – Rogowiec,
      – Ostrów – Trębaczew,
      – Kromolice – Ostrów,
      – Kromolice – Pątnów,
      – Plewiska – Krajnik,
      – Plewiska – Kromolice,
   b) projektowane linie energetyczne przesyłowe 400 kV:
      – elektrownia Pątnów – elektrownia Konin,
      – Piła-Krzewina – Bydgoszcz Zachód,
      – Piła-Krzewina – Żydowo Kierzkowo,
      – Piła-Krzewina – SNN Plewiska,
      – Pątnów – Jasiniec,
      – Plewiska – Eisenhüttenstadt,
      – Plewiska – Baczyna,
      – Włocławek Azoty do nacięcia linii Pątnów – Jasieniec,
      – podwieszenie drugiego toru Ostrów – Kromolice;
   c) istniejące linie energetyczne przesyłowe 220 kV:
      – Plewiska – Konin,
      – Plewiska – Leszno,
      – Plewiska – Polkowice,

- Plewiska – Czerwonak,
- Plewiska – Piła Krzewina,
- Plewiska – Poznań Południe,
- Polkowice – Leszno,
- Pątnów – Czerwonak,
- Pątnów – Konin (2 tory),
- Adamów – Konin (2 tory),
- Piła Krzewina – Żydowo,
- Pątnów – Włocławek Azoty,
- Pątnów – Podolszyce,
- Pątnów – Jasiniec (2 tory),
- Adamów – Pabianice,
- Adamów – Zgierz,
- Konin – Sochaczew;

2) **Sieci i urządzenia elektroenergetyczne dystrybucyjne**:

- istniejące i projektowane linie energetyczne dystrybucyjne 110 kV,
- istniejące i projektowane główne punkty zasilania;

3) **Sieci i urządzenia gazowe**:

- gazociąg tranzytowy „Jamał",
- gazociągi wysokiego ciśnienia istniejące i projektowane,
- gazociągi wysokiego ciśnienia (kopalniane) istniejące i projektowane,
- węzły przesyłowe istniejące i projektowane,
- podziemny magazyn gazu,
- tłocznia gazu,
- stacje pomiarowe,
- odazotownia,
- stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia istniejące i projektowane,
- zbiorniki LNG;

4) **Sieci i urządzenia przesyłu paliw płynnych**:

a) ropociąg tranzytowy „Przyjaźń"
b) istniejące rurociągi paliwowe:
   - Płock – Nowa Wieś Wielka (gm. Nowa Wieś Wielka – woj. kujawsko-pomorskie) – Rejowiec,
   - Płock – Ostrów Wielkopolski,
c) projektowany rurociąg paliwowy: Ostrów Wielkopolski - Grabowno Wielkie (gm. Twardogóra – woj. dolnośląskie).

Rozwój infrastruktury komunalnej

Polityka przestrzenna skoncentrowana zostanie na wsparciu działań w zakresie poprawy funkcjonowania systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych, a także ograniczania zużycia wód i eliminowania zagrożeń dla środowiska wodnego.

Poprawa dostępności do infrastruktury teleinformatycznej

Celem polityki przestrzennej w zakresie efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej jest także rozwój infrastruktury teleinformatycznej. Dotyczyć on będzie zarówno rozwoju sieci szerokopasmowych, jak i budowy, rozbudowy i modernizacji istniejących obiektów radiowo-telewizyjnych oraz połączeń linii radiowych.

Rozwój produkcji i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii wynika z jej istotnej roli w rozwoju całej Unii Europejskiej, kraju i województwa. Działania te mają na celu

zwiększenie udziału produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także ograniczenie konfliktów związanych z lokalizacją i użytkowaniem instalacji do produkcji energii.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **poprawy bezpieczeństwa energetycznego:**

   1) **Rozwój systemu elektroenergetycznego** poprzez:

      a) rozbudowę sieci i urządzeń wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej, w tym:
         - budowę i uruchomienie układów oraz ciągów przesyłowych sieci elektroenergetycznych 400 kV w układzie wschód – zachód oraz północ – południe, w tym przebudowę istniejących linii elektroenergetycznych o napięciu 220 kV na linie o napięciu 400 kV lub na linie wielotorowe, wielonapięciowe,
         - realizację innych inwestycji elektroenergetycznego systemu przesyłowego o znaczeniu ponadlokalnym,
         - budowę nowych i modernizację istniejących stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć i rozdzielni;

      b) rozbudowę sieci i urządzeń dystrybucji energii elektrycznej, w tym:
         - budowę nowych i modernizację istniejących linii elektroenergetycznych 110 kV oraz głównych punktów zasilania,
         - budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury sieciowej średniego i niskiego napięcia ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury sieciowej zlokalizowanej na obszarach szczególnego rozwoju energetyki prosumenckiej oraz elektromobilności;

      c) dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej, w tym:
         - modernizację istniejących elektrowni systemowych,
         - budowę nowych elektrowni systemowych z uwzględnieniem dostępności do istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej,
         - zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), w tym w szczególności biopaliw, energetyki wiatrowej i słonecznej, w celu osiągnięcia 14% udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w 2020 r.,
         - budowę i modernizację elektrowni wodnych, z wykorzystaniem obiektów hydrotechnicznych jako miejsc pozyskiwania energii wodnej;

   2) **Rozwój systemów przesyłu i dystrybucji gazu** poprzez:

      a) rozbudowę sieci i urządzeń wytwarzania i przesyłu gazu, w tym:
         - budowę sieci nowych gazociągów magistralnych oraz głównych gazociągów obwodowych i obocznych na terenach pozbawionych obecnie dostaw gazu, w szczególności we wschodniej i środkowo-wschodniej oraz północno-zachodniej Wielkopolsce,
         - budowę drugiej nitki tranzytowego gazociągu „Jamał" lub nowych gazociągów tranzytowych,
         - rozbudowę gazociągów wysokiego ciśnienia zgodnie z planami operatorów dla uzyskania nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu wysokometanowego,
         - rozbudowę i modernizację sieci innych gazociągów przesyłowych zgodnie z planami operatorów,
         - budowę nowej infrastruktury magazynowania gazu,
         - rozbudowę i modernizację sieci gazociągów magistralnych oraz sieci dystrybucyjnych zgodnie z planami operatorów,
         - rozbudowę regionalnego systemu gazu zaazotowanego stanowiącego podstawę dla rozwoju górnictwa gazowego i naftowego w Wielkopolsce,

      b) rozbudowę sieci i urządzeń dystrybucji gazu, w tym:
         - rozbudowę i modernizację sieci gazociągów dystrybucyjnych zgodnie z planami operatorów,
         - przystosowanie istniejącej sieci do przesyłania gazu wysokometanowego;

3) **Rozwój systemów przesyłu paliw płynnych** poprzez:

- modernizację istniejącej infrastruktury transportu ropy i produktów naftowych w celu zwiększenia jej przepustowości,
- budowę nowych rurociągów przesyłowych paliw płynnych w nawiązaniu do planowanych zmian w strukturze zużycia energii pierwotnej oraz prognozowanego wzrostu zapotrzebowania na produkty ropy naftowej.

Wykaz planowanych inwestycji w zakresie sieci elektroenergetycznych i gazowych został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabele T.5. i T.6.) oraz w zestawieniu planowanych przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym (tabele T.37. – T.39.). Na załączniku graficznym wskazano orientacyjne przebiegi wybranych planowanych inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej, których lokalizacja została określona przez właściwych sieci i urządzeń.

2. W zakresie **rozwoju infrastruktury komunalnej:**

1) **Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej** poprzez:

a) rozbudowę sieci i urządzeń zaopatrzenia w wodę, w tym rozbudowę ujęć wód i sieci wodociągowych dla zwiększenia pewności dostaw wody, w szczególności w małych miastach i na obszarach wiejskich,

b) rozbudowę sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w tym:
- rozbudowę i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków z uwzględnieniem uzyskania podwyższonego usuwania biogenów oraz rozbudowę systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach kanalizacyjnych/ściekowych o Równoważnej Liczbie Mieszkańców (RLM) powyżej 15 000,
- budowę nowych oczyszczalni ścieków komunalnych,
- budowę systemów kanalizacji zbiorczej dla grup jednostek osadniczych, zgodnie z przyjętymi programami oczyszczania ścieków komunalnych, w szczególności na obszarach zagrożonych deficytem wód powierzchniowych, na obszarach o najniższym wyposażeniu w sieć kanalizacyjną i wodociągową oraz na terenach zainwestowanych, położonych w granicach obszarów zagrożenia powodziowego,
- sukcesywne uzbrajanie terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich i miejskich w infrastrukturę związaną z oczyszczaniem i usuwaniem ścieków,
- budowę ochronnych systemów kanalizacyjnych zbiorników wodnych, jezior oraz rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych,
- wyposażanie w systemy odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych oraz obszarów przemysłowych,

c) ograniczanie zużycia i eliminowanie zagrożeń dla wód, w tym:
- ograniczanie lokalizowania wodochłonnych zakładów produkcyjnych oraz zmniejszanie istniejącego poboru na obszarach charakteryzujących się deficytami wód,
- zakaz zrzutów do wód substancji niebezpiecznych pochodzących ze źródeł przemysłowych,
- ograniczanie przenikania substancji niebezpiecznych do wód podziemnych, zwłaszcza ze składowisk odpadów;

2) **Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami** poprzez:

- budowę, rozbudowę i modernizację istniejących i planowanych instalacji regionalnych, wyposażonych w urządzenia do odzysku surowców, materiałów lub energii,
- zamykanie i rekultywację składowisk niespełniających wymogów ochrony środowiska.

3. W zakresie **poprawy dostępności do infrastruktury teleinformatycznej:**

   1) **Rozwój sieci szerokopasmowych** poprzez:

      a) poprawę stanu infrastruktury telekomunikacyjnej i teleinformatycznej oraz dalszą poprawę możliwości dostępu do sieci szerokopasmowych w standardzie NGA o minimalnej przepustowości łącza na poziomie 30-40 Mb/s,
      b) rozbudowę i modernizację bezprzewodowej infrastruktury telekomunikacyjnej i teleinformatycznej;

   2) **Rozwój sieci radiowo-telewizyjnych** poprzez rozbudowę i modernizację istniejących obiektów radiowo-telewizyjnych oraz połączeń linii radiowych, a także budowę nowych obiektów radiowo-telewizyjnych oraz połączeń linii radiowych.

4. W zakresie **rozwoju produkcji i wykorzystania odnawialnych źródeł energii:**

   1) **Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii** poprzez:

      a) osiągnięcie poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii do poziomu ustalonego w dokumentach strategicznych,
      b) dywersyfikację produkcji energii oraz obniżenie wykorzystania energii uzyskiwanej z surowców kopalnych,
      c) wykorzystanie energii odnawialnej pochodzącej z biomasy, a także lokalizacji biogazowni rolniczych,
      d) wykorzystanie energii słonecznej dla wspomagania systemów ogrzewania oraz jako źródła dla produkcji energii elektrycznej,
      e) większe niż dotychczas wykorzystanie geotermii w systemach autonomicznych i skojarzonych,
      f) wykorzystanie w jak największym stopniu istniejących i planowanych obiektów hydrotechnicznych jako miejsc pozyskiwania energii wodnej;

   2) **Ograniczanie negatywnych oddziaływań na otoczenie** poprzez:

      a) uwzględnienie wymogów prawnych dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a w szczególności ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz przepisów dotyczących obszarów podlegających ochronie prawnej, a także norm dotyczących hałasu,
      b) uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, które należy uwzględnić podczas procesu lokalizacyjnego i inwestycyjnego:
         – formy ochrony przyrody,
         – wymogi kształtowania systemu przyrodniczego województwa,
         – warunki hydrologiczne, geologiczne, a także wymogi związane z ochroną i powiększaniem zasobów wodnych województwa,
         – warunki techniczne oraz infrastrukturalne,
         – wymogi ochrony zabytków i krajobrazu,
         – ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności,
         – ochronę akustyczną,
      c) unikanie kolizji z innymi istniejącymi i planowanymi elementami zagospodarowania podczas procesu lokalizacji instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz uwzględnienie oddziaływania na tereny sąsiednie, w tym także oddziaływania wykraczającego poza granice gminy czy województwa,
      d) ograniczenie wykorzystania biomasy uzyskiwanej na obszarach lasów. Zgodnie z zapisami Polityki energetycznej państwa do 2030 roku, lasy należy chronić przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

8. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

Zapewnienie warunków bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom stanowią jeden z podstawowych celów polityki przestrzennej województwa. Występowanie obiektów wojskowych i cywilnych, obszarów ograniczonego użytkowania i stref ograniczonego zainwestowania, obszarów powodziowych i osuwiskowych, a także negatywnych wpływów działalności rolniczej, stanowią istotną przesłankę dla podjęcia działań ukierunkowanych na eliminację potencjalnych konfliktów w przestrzeni.

Funkcjonowanie obiektów wojskowych i cywilnych wymaga wprowadzenia wielu ograniczeń dla różnego rodzaju form zainwestowania służących bezpieczeństwu publicznemu.

Priorytetem zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom jest ochrona przeciwpowodziowa ukierunkowana na ograniczanie zagrożenia i ryzyka powodziowego przede wszystkim poprzez podnoszenie zdolności retencyjnych zlewni, budowę obiektów przeciwpowodziowych oraz wykluczenie nowego i ograniczanie już istniejącego zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Do najważniejszych inwestycji służących ograniczaniu zagrożenia powodziowego zaliczyć należy budowę Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie oraz polderu Golina w dolinie Warty. Pierwsza inwestycja ma na celu ograniczenie bardzo wysokiego ryzyka powodziowego na terenie miasta Kalisza, natomiast drugie przedsięwzięcie umożliwi zmniejszenie przepływu wód powodziowych na Warcie. Konieczne jest ponadto eliminowanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz unikanie intensyfikacji zainwestowania oraz określenie warunków realizacji nowych inwestycji na obszarach o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

Ponadto, w celu zagwarantowania wysokiej jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców, konieczne jest skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom obniżającym jakość poszczególnych komponentów środowiska.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określa się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

Zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia

Zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia wymaga z jednej strony niezawodnego funkcjonowania systemów obrony, komunikacji i infrastruktury, a z drugiej eliminacji lub ograniczania zagrożeń poszczególnych elementów wpływających na warunki życia ludzi i ich mienie, w tym zagrożeń wynikających z funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się następujące obiekty i obszary, w rejonie których konieczne jest ograniczanie rozwoju zainwestowania:

1) **istniejące strefy ochronne od wojskowych terenów zamkniętych**:
   a) dla terenu zamkniętego w kompleksie K-8652 Borówiec (magazyn lotniczych środków bojowych, gm. Kórnik),
   b) dla garnizonowej strzelnicy szkolnej, rzutni granatów bojowych oraz strzelnicy pistoletowej w kompleksie K-1795 Śrem wraz ze strefą bezpieczeństwa (gm. Śrem);
2) **istniejące strefy ograniczonego zainwestowania o promieniu 3 km:**
   a) dla kompleksu wojskowego K-7887 Babki (gm. Mosina),
   b) dla kompleksu wojskowego K-4577 Ruchocinek (gm. Witkowo),
   c) dla kompleksu wojskowego K-7096 Rogalin (gm. Mosina);
3) **planowane strefy ochronne od istniejących wojskowych terenów zamkniętych**:
   a) dla kompleksu wojskowego K-8637 w Biedrusku,
   b) dla kompleksu wojskowego K-6015 Powidz – bomboskład;

4) **planowane strefy ochronne od planowanych obszarów i obiektów wojskowych ustanowione Decyzjami Lokalizacyjnymi Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:**

   a) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 61/74 z dnia 18 czerwca 1974 r. dla kompleksu wojskowego nr 2201 Biedrusko,
   b) strefa ochronna ustanowiona decyzjami lokalizacyjnymi Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 018/81 z dnia 12 listopada 1981 r. oraz Nr 011/84 z dnia 10 stycznia 1984 r. dla kompleksu wojskowego nr 2973 Wyciążkowo,
   c) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 012/75 z dnia 10 lutego 1975 r. dla kompleksu wojskowego nr 2973 Wyciążkowo,
   d) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 028/82 z dnia 22 grudnia 1982 r. dla kompleksu wojskowego nr 6015 Powidz,
   e) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 019/82 z dnia 29 lipca 1982 r. dla kompleksu wojskowego nr 6035 Poznań-Krzesiny,
   f) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 030/75 z dnia 13 grudnia 1975 r. dla kompleksu wojskowego nr 7195 Dolaszewo – Szydłowo.

5) **istniejąca przestrzeń operacyjna do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów**, związana z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny;

6) **istniejące obszary ograniczonego użytkowania** dla:

   a) lotniska wojskowego w Powidzu,
   b) lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu,
   c) linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV w Kaliszu,
   d) drogi wojewódzkiej nr 184 po rozbudowie na odcinku Pamiątkowo-Przeźmierowo,
   e) drogi wojewódzkiej nr 196 od km 4 + 260 do km 4 + 340 na odcinku w sąsiedztwie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwonaku (Uchwała Nr VIII/75/V/2015 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2015 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4069);

7) **planowany obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny**;

8) **wyznaczone powierzchnie ograniczające wysokość zabudowy i obiektów naturalnych wokół lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych;**

9) **istniejąca strefa ograniczonego zainwestowania od radaru meteorologicznego w Wysogotowie**;

10) **obszary zagrożenia powodziowego;**

11) **tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.**

Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Istotny wpływ, zarówno na jakość życia i zdrowia ludzi, jak i na prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów, ma jakość środowiska przyrodniczego. Ważne jest zatem skuteczne przeciwdziałanie wszystkim zagrożeniom i zmniejszanie ich skutków, a także minimalizowanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko.

Pomimo prowadzonych przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, w tym podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, jakość poszczególnych jego komponentów jest nadal niewystarczająca. Jednym z priorytetowych zagadnień w tym zakresie jest poprawa jakości wód, w tym przede wszystkim tych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, oraz ograniczanie przenikania azotu do wód ze źródeł rolniczych.

Ważnym problemem wpływającym na jakość środowiska jest ponadnormatywne stężenia pyłu PM10, pyłu PM2,5, benzo(a)pirenu i ozonu, powodowane głównie przez tzw. niską emisję (zwłaszcza w sezonie jesienno-zimowym), pochodzącą z sektora komunalno-bytowego oraz transport. Intensyfikacja działań w tym zakresie powinna dotyczyć przede wszystkim obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Zgodnie z wymogami prawa poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi [165].

Na obszarze województwa wielkopolskiego planowana jest lokalizacja nowych inwestycji, w tym w szczególności komunikacyjnych i infrastrukturalnych, stanowiących istotny element dla rozwoju regionu i całego kraju. Ich realizacja

wymaga podjęcia działań i zastosowania rozwiązań technicznych prowadzących do minimalizowania lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko. Pomimo uwzględnienia szeregu uwarunkowań podczas trasowania przebiegów poszczególnych elementów, nie można w sposób całkowity wykluczyć wpływu na środowisko. Istotne jest zatem wskazanie takich rozwiązań, które pozwolą wykluczyć, ograniczyć lub skompensować potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko, a tym samym osiągnąć wymagany poziom bezpieczeństwa publicznego i obronności, obsługi komunikacyjnej, efektywności systemów infrastruktury technicznej, czy jakości życia mieszkańców.

Dla realizacji powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się następujące działania:

1. W zakresie **zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia:**

   1) **Ochrona trenów zamkniętych** poprzez**:**

      a) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w zasięgu istniejących i planowanych stref ochronnych od wojskowych terenów zamkniętych w celu minimalizacji konfliktów przestrzennych poprzez:
         – wykluczenie możliwości lokalizacji zabudowy zgodnie z obowiązującymi wymogami określonymi dla poszczególnych stref ochronnych,
         – przystosowanie istniejących i projektowanych budynków do parametrów spełniających wymogi techniczno-budowlane,
      b) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w zasięgu obszarów ograniczonego zainwestowania w celu minimalizacji konfliktów przestrzennych poprzez wykluczenie zabudowy stałej i tymczasowej, ośrodków wczasowych, obozowisk, campingów, organizowania imprez masowych oraz ograniczenie do przypadków koniecznych, związanych z interesem społecznym, wznoszenia obiektów wysokościowych: linii energetycznych wysokiego napięcia, masztów, radiostacji, wież itp.,
      c) uwzględnienie ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z ustanowienia powierzchni ograniczających dla dwóch lotnisk wojskowych: Powidz i Poznań-Krzesiny,
      d) uwzględnienie stref bezpiecznej eksploatacji dla istniejącej wojskowej infrastruktury teletechnicznej przebiegającej poza zamkniętymi terenami wojskowymi MON, zapewniającej bezkolizyjne funkcjonowanie infrastruktury teletechnicznej, niezbędnej dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa,
      e) uwzględnienie wymagań obronnych dotyczących użytkowania sieci drogowej, kolejowej, wojskowych bocznic kolejowych oraz punktów ładunkowych, wyszczególnionych w wykazie przygotowywanych i utrzymywanych dla potrzeb Sil Zbrojnych RP punktów ładunkowych dla sieci kolejowej, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 luty 2004 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania i wykorzystania transportu na potrzeby obronne państwa, a także jego ochrony w czasie wojny oraz właściwości organów w tych sprawach i Zarządzeniem nr 2 Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie wdrażania wymagań techniczno-obronnych w zakresie projektowania i użytkowania dróg i obiektów inżynierskich.

      Wykaz planowanych inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa publicznego został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.9.).

   2) **Ograniczanie zainwestowania terenów położonych w sąsiedztwie obiektów wojskowych i cywilnych** poprzez**:**

      a) wyznaczenie obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny (do czasu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania wskazuje się na potrzebę uwzględnienia strefy potencjalnych uciążliwości akustycznych),
      b) uwzględnienie ograniczeń wynikających z istniejących obszarów ograniczonego użytkowania;

   3) **Uwzględnianie powierzchni ograniczających wysokość zabudowy i obiektów naturalnych wokół lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych** poprzez kształtowanie zabudowy i zagospodarowania w sposób zapewniający prawidłowe funkcjonowanie obiektów i urządzeń lotnictwa cywilnego i wojskowego**;**

4) **Ograniczanie zainwestowania w zasięgu strefy ograniczonego zainwestowania od radaru meteorologicznego w Wysogotowie** poprzez**:**

   a) wykluczenie budowy obiektów o wysokości równej lub wyższej niż radar w odległości do 5 km od radaru,
   b) wykluczenie lokalizacji elektrowni wiatrowych w odległości do 5 km od radaru,
   c) wykluczenie lokalizacji skupisk elektrowni wiatrowych w odległości do 20 km od radaru.

5) **Ograniczanie zagrożenia powodziowego** poprzez:

   a) ochronę oraz zwiększanie zdolności retencyjnych zlewni (retencja leśna, retencja na obszarach rolniczych, retencja na obszarach zurbanizowanych),
   b) renaturyzację koryt cieków i ich brzegów, odtwarzanie retencji dolin rzek,
   c) budowę i modernizację budowli przeciwpowodziowych (m.in. zbiorników retencyjnych, kanałów ulgi, wałów przeciwpowodziowych, polderów), w tym zakończenie realizacji strategicznych inwestycji (Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie, polder Golina) oraz podjęcie działań technicznych w obszarach problemowych (HOT SPOT Kalisz, HOT SPOT Golina, HOT SPOT Poznań-Luboń, HOT SPOT Wieleń, HOT SPOT Warta – fragment w granicach województwa wielkopolskiego),
   d) budowę i modernizację obiektów małej retencji wodnej;

6) **Ograniczanie ekspozycji obszarów i obiektów na powódź** poprzez:

   a) wyeliminowanie lub ograniczanie rozwoju zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
   b) właściwe kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na obszarach o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (p=0,2%);

7) **Ograniczanie wrażliwości obiektów i ludzi poprzez:**

   a) budowę i usprawnianie regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia powodziowe,
   b) zabezpieczanie terenów i obiektów narażonych na skutki gwałtownych zjawisk atmosferycznych (np. opady nawalne),
   c) propagowanie stosowania rozwiązań konstrukcyjnych zapewniających zwiększoną odporność nieruchomości na zalanie,
   d) uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych;

8) **Ograniczanie zagrożeń wynikających z osuwania się mas ziemnych** poprzez:

   a) wykluczenie z zainwestowania obszarów aktywnych osuwisk oraz obszarów zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych,
   b) dostosowanie nowych inwestycji, w szczególności komunikacyjnych i infrastrukturalnych, do wymogów technologicznych wynikających z ich lokalizacji na obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Wykaz planowanych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej został przedstawiony w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabela T.7.).

2. W zakresie **przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:**

   1) **Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych** poprzez:

      a) realizację celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną,
      b) ochronę wód przed zanieczyszczeniami, w tym pochodzenia rolniczego,
      c) zwiększanie zdolności do samooczyszczania małych rzek i cieków wodnych, w tym w szczególności napowietrzanie oraz zachowanie i odtwarzanie obudowy biologicznej stref brzegowych,
      d) realizację inwestycji związanych z budową i modernizacją oczyszczalni ścieków i kanalizacji,
      e) realizację inwestycji związanych z budową i modernizacją infrastruktury zaopatrzenia ludności w wodę;

2) **Poprawa jakości powietrza** poprzez:

a) dotrzymanie standardów jakości powietrza, w szczególności w odniesieniu do zagrożeń zanieczyszczeniami dwutlenkiem siarki, ołowiem, tlenkami azotu, ozonem i pyłem zawieszonym oraz emisją odorów,
b) podejmowanie działań naprawczych na obszarach, gdzie standardy jakości powietrza są naruszone oraz realizowanie ustaleń programów ochrony powietrza,
c) stosowanie nowoczesnych technik spalania, instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery oraz wdrażanie technik przyjaznych środowisku (BAT),
d) przeznaczanie części terenów dotychczas niezainwestowanych, zwłaszcza w granicach miast, na tereny zieleni wspomagające proces samooczyszczania atmosfery,
e) zwiększanie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystanie paliw niskoemisyjnych,
f) ograniczanie energochłonności gospodarki i ograniczanie strat energii, w tym w szczególności:
   – stosowanie nowych technologii produkcji,
   – modernizacja budynków, systemów zasilania i produkcji energii, infrastruktury energetycznej, w tym sieci przesyłowych, systemów komunikacji oraz transportu,
   – rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego;

3) **Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi** poprzez:

a) rekultywację terenów po eksploatacji kopalin dostosowaną do uwarunkowań i potrzeb lokalnych,
b) rewitalizację i rekultywację poprzemysłowych terenów zdegradowanych oraz przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji;

4) **Poprawa klimatu akustycznego** poprzez:

a) uwzględnianie planów działań zmierzających do zachowania jakości klimatu akustycznego, wykorzystywanie map akustycznych oraz realizację ustaleń programów ochrony przed hałasem, szczególnie w miejscach o ponadnormatywnych przekroczeniach hałasu:
   – w punktach o szczególnie drastycznej degradacji klimatu akustycznego,
   – na odcinkach dróg i linii kolejowych o potencjalnie ponadnormatywnym oddziaływaniu akustycznym,
   – na lotniskach o istotnych uciążliwościach akustycznych,
b) ograniczanie hałasu związanego z eksploatacją lotnisk cywilnych i wojskowych, zwłaszcza tych o największych uciążliwościach akustycznych oraz ograniczanie konfliktów przestrzennych związanych z rozwojem zainwestowania w sąsiedztwie i wokół lotnisk,
c) modernizację systemu transportowego z uwzględnieniem budowy obwodnic,
d) rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego i modernizację środków transportu,
e) stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych zmniejszających uciążliwości akustyczne, w tym stosowanie pasów zwartej zieleni ochronnej oraz innych zabezpieczeń ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu, zwłaszcza od dróg i kolei, zakładów przemysłowych oraz linii i urządzeń elektroenergetycznych,
f) ograniczanie lokalizacji nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w zasięgu oddziaływania dróg i linii kolejowych oraz zapewnienie rozwiązań technicznych gwarantujących ochronę akustyczną istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę;

5) **Zapobieganie poważnym awariom oraz innym zjawiskom mającym negatywny wpływ na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi,** poprzez:

a) uwzględnianie lokalizacji oraz stref oddziaływania zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR) i zakładów dużego ryzyka (ZDR), a także pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie oraz infrastruktury technicznej, stanowiącej źródło potencjalnej awarii, jako ograniczenia dla rozwoju zainwestowania,
b) ograniczanie konfliktów przestrzennych spowodowanych zainwestowaniem na obszarach potencjalnie zagrożonych wystąpieniem awarii,

c) zapewnienie bezpiecznego transportu ładunków niebezpiecznych, ich składowania i utylizacji,
d) uwzględnianie lokalizacji napowietrznej infrastruktury technicznej o potencjalnym oddziaływaniu pól elektromagnetycznych jako ograniczenia dla zainwestowania,
e) zabezpieczenie terenów i obiektów szczególnie narażonych na skutki gwałtownych zjawisk atmosferycznych,
f) zachowanie strefy kontrolowanej wzdłuż istniejących lub planowanych gazociągów o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi, w których obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, w tym zakaz wznoszenia obiektów budowlanych, urządzania stałych składów i magazynów oraz podejmowania działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania;

6) **Ograniczanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko – ochrona zasobów i jakości wód, gleb i powietrza oraz różnorodności przyrodniczej** poprzez:

a) ograniczanie stosowania nawozów naturalnych do ilości nieprzekraczającej 170 kg azotu na 1 ha użytków rolnych,
b) zrównoważone wykorzystywanie pestycydów i nawozów sztucznych, zapobiegające nadmiernej chemizacji rolnictwa,
c) ograniczanie stosowania środków ochrony roślin oraz nawozów w bezpośrednim sąsiedztwie stref ochronnych i ujęć wód,
d) wprowadzanie miedz i stref buforowych o różnej szerokości przy granicach terenów intensywnie użytkowanych rolniczo, pełniących funkcję pasa ochronnego ograniczającego przenikanie zanieczyszczeń rolniczych oraz wpływających na wzrost różnorodności biologicznej,
e) pozarolnicze wykorzystywanie nadwyżki nawozów naturalnych na obszarach o przekroczonej maksymalnej obsadzie zwierząt gospodarskich,
f) stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni ograniczających emisję odorów i substancji szkodliwych, w szczególności wokół ferm o obsadzie co najmniej 210 DJP,
g) zachowanie trwałych użytków zielonych, cieków i zbiorników wodnych, rowów melioracyjnych,
h) zachowanie cennych ekosystemów fauny i flory na obszarach rolnych, w szczególności na obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV),
i) zalesianie gruntów rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa, w szczególności na obszarach podatnych na degradację, w tym erozję, wyjałowienie i przenikanie zanieczyszczeń do wód,
j) stosowanie przyjaznych dla środowiska zaleceń zawartych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej i Zwykłej Dobrej Praktyce Rolniczej, gwarantujących zrównoważony rozwój, zwłaszcza na obszarach o intensywnej produkcji zwierzęcej i roślinnej,
k) utrzymywanie i wprowadzanie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, w tym w szczególności położonych wśród pól uprawnych, dróg polnych i miedz, rozgraniczających łąki i pastwiska, oraz wprowadzenie obudowy biologicznej cieków wodnych dla polepszenia funkcji ekologicznej i klimatycznej oraz poprawy walorów krajobrazowych i ograniczenia erozji;

7) **Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji drogowych i kolejowych na środowiska** poprzez:

a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
c) budowę przejść dla zwierząt i przepustów ekologicznych (przejść dolnych pod mostami i estakady, przejść górnych lub „zielonych mostów" dla dużych i średnich ssaków, przepustów dla drobnych ssaków, tuneli dla płazów i gadów, w szczególności na przecięciu z korytarzami migracji zwierząt),
d) stosowanie odstraszaczy dla zwierząt,
e) stosowanie ekranów akustycznych i osłon przeciwdziałających zjawiskowi olśnienia,
f) realizację inwestycji we wspólnych korytarzach komunikacyjnych i korytarzach komunikacyjno-infrastrukturalnych;

8) **Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji w zakresie śródlądowych dróg wodnych na środowiska** poprzez:

a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
c) określanie przepływu nienaruszalnego i dostosowanie harmonogramu piętrzenia do potrzeb ekologicznych cieku i ekosystemów przyległych do niego
d) ograniczanie oddziaływań na ekosystemy wodne do zasięgu jednostkowej zlewni z uwzględnieniem podziału hydrograficznego,
e) odbudowę pasów brzegowych wzdłuż koryt rzecznych w rejonie przeszkody oraz zróżnicowanie struktury rzecznej i elementów tworzących koryto lub dolinę cieku,
f) utrzymywanie szlaków migracji ryb i innych zwierząt, w tym stosowanie przepławek;

9) Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji infrastrukturalnych na środowiska poprzez:

a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
c) realizację inwestycji we wspólnych korytarzach infrastrukturalnych i korytarzach komunikacyjno-infrastrukturalnych,
d) stosowanie linii energetycznych skablowanych oraz linii nadleśnych,
e) wykonywanie przejść pod większymi rzekami w sposób maksymalnie ograniczający ingerencję w środowisko,
f) wykonywanie prac budowlanych bez odwodnień w miejscach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
g) ograniczanie lub wykluczanie zmian stosunków wodnych;

10) Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji w zakresie wydobywania złóż kopalin na środowiska poprzez:

a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
c) ograniczanie wielkości wyrobiska i zwałowiska zewnętrznego oraz intensyfikację prac rekultywacyjnych,
d) tworzenie stref buforowych między wyrobiskiem a obszarami cennymi przyrodniczo,
e) ograniczanie lub wykluczanie zmian stosunków wodnych,
f) ograniczanie zasięgu leja depresji, w tym stosowanie przerzutów wód oraz ograniczanie otwartego lustra wody w wyrobisku,
g) stosowanie technik przeciwdziałających zapyleniu z wyrobiska i zwałowiska zewnętrznego oraz podczas transportu kopaliny,
h) prowadzenie rekultywacji z uwzględnieniem wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych w obszarze otaczającym inwestycję,
i) stosowanie stref buforowych przy rzekach i ciekach oraz w strefach wododziałowych,
j) wyznaczanie dodatkowych stref ochronnych dla obszarów cennych przyrodniczo wykraczających poza prognozowany zasięg obszarów możliwych wpływów działalności górniczej;

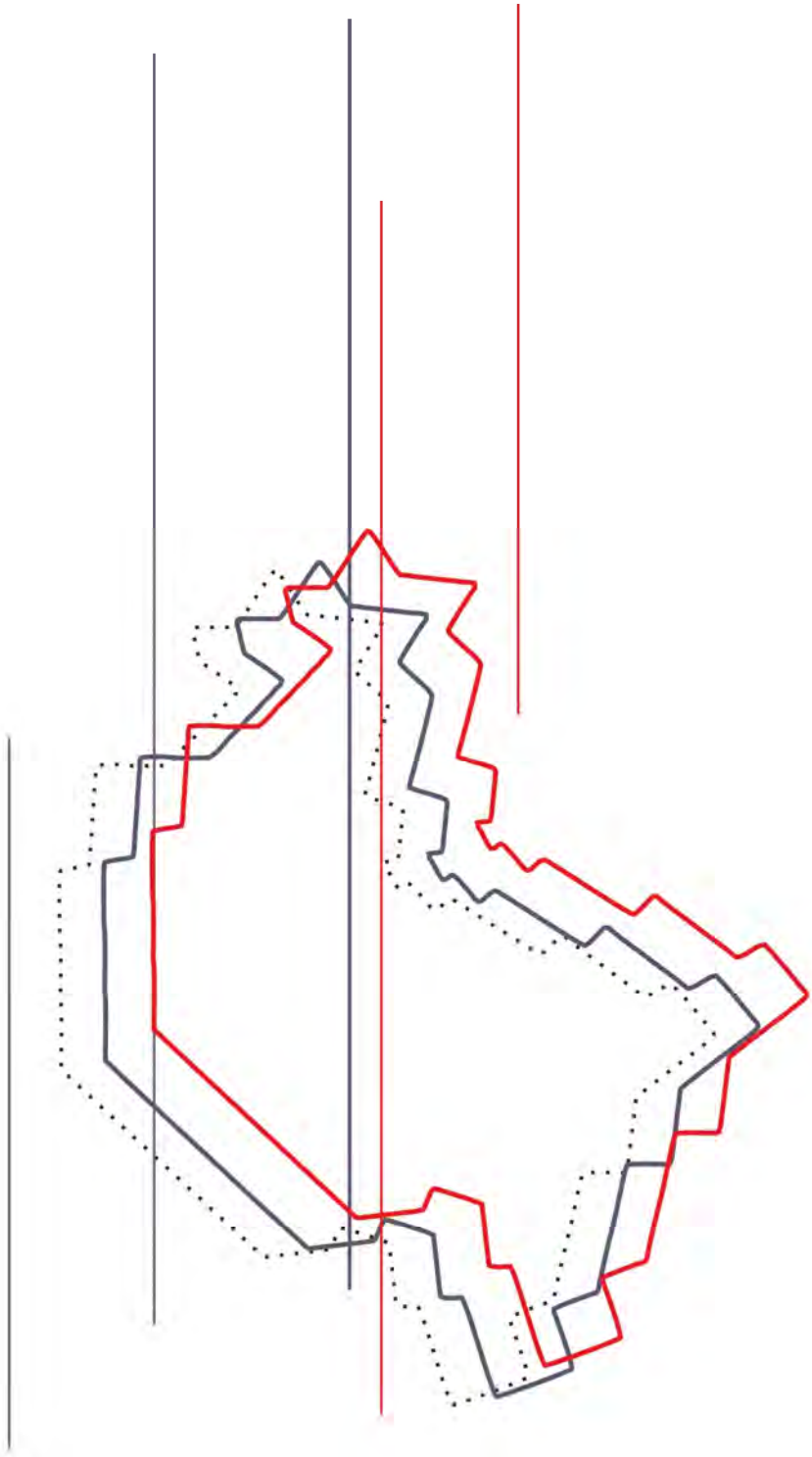
11) **Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa na środowiska** poprzez:

   a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
   b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
   c) stosowanie technik i rozwiązań ograniczających zużycie energii w budynkach oraz wykorzystanie do zasilania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł,
   d) wykonywanie prac budowlanych bez odwodnień w miejscach, gdzie trasy gazociągów występują w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
   e) ograniczanie lub wykluczanie zmian stosunków wodnych w trakcie wykonywania inwestycji,
   f) wykonywanie zabezpieczeń przeciwdziałających przenikaniu zanieczyszczeń i substancji niebezpiecznych do środowiska,
   g) zabezpieczanie przed wystąpieniem awarii oraz szkód w środowisku i zapewnianie bezpieczeństwa publicznego,
   h) zabezpieczanie obiektów i obszarów związanych z obronnością przed skutkami wypadków, przeciwdziałanie możliwości niekontrolowanego dostępu do tych obszarów i obiektów;

12) **Ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej na środowiska** poprzez:

   a) wykluczanie lub ograniczanie lokalizacji inwestycji na obszarach objętych ochroną prawną oraz na obszarach cennych przyrodniczo zaliczonych do systemu przyrodniczego województwa,
   b) uwzględnianie ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz programów ochrony gatunków i okresów lęgowych,
   c) stosowanie technik i rozwiązań ograniczających zużycie energii w budynkach oraz wykorzystanie do zasilania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

Wymienione działania nie wyczerpują zakresu czynności i środków, jakie powinny być niezbędne przy realizacji poszczególnych inwestycji. Rozstrzygnięcia w tym zakresie podejmowane będą podczas procesu szczegółowej lokalizacji inwestycji na etapie uzyskiwania decyzji środowiskowych.

WIELKOPOLSKA 2020+

TERYTORIALIZACJA POLITYKI ROZWOJU

V. TERYTORIALIZACJA POLITYKI ROZWOJU

Terytorializacja polityki rozwoju oznacza przestrzenne adresowanie wyznaczonych celów, kierunków i działań do określonych terytoriów. Potrzeba określenia wymiaru przestrzennego prowadzenia polityki rozwoju służyć ma przede wszystkim wdrażaniu zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym, w celu wykorzystania endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej.

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] na obszarze województwa zidentyfikowano różnego rodzaju obszary interwencji, do których zaadresowano część celów operacyjnych z zastrzeżeniem, że docelowo ich zasięg oraz kryteria wyznaczania określone będą w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Dla potrzeb terytorializacji celów strategii nie tworzono nowej, własnej klasyfikacji typów obszarów, wykorzystując klasyfikacje określone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Jednocześnie, zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa określa się granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz, w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym. Ponadto, zgodnie z definicją określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obszary funkcjonalne to obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiące zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju.

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wyznaczono **podstawowe typy obszarów funkcjonalnych**, obejmujących łącznie wszystkie gminy położone w granicach województwa wielkopolskiego:

1) Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
2) Miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
3) Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych – Gniezno, Konin, Leszno, Piła,
4) Wiejski obszar funkcjonalny,

Ponadto, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, wskazuje się **obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej**:

1) Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
2) Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
3) Wschodni Obszar Funkcjonalny.

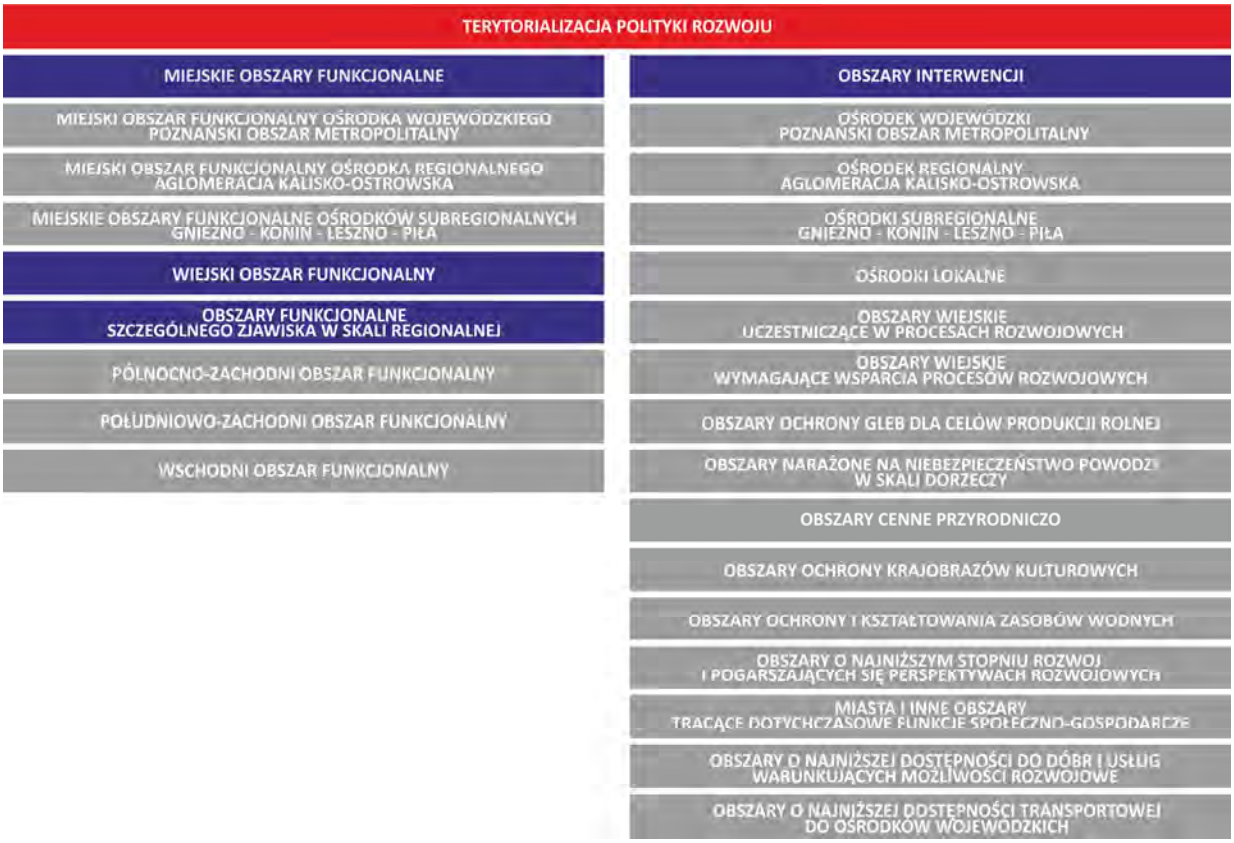
Pomimo braku szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49d ust. 5 i 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ przyjęto następującą klasyfikację obszarów funkcjonalnych:

- **obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym** – Poznański Obszar Metropolitalny (jako miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego),
- **obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym**: Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (jako miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego), Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny, Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny i Wschodni Obszar Funkcjonalny,
- **obszary funkcjonalne o znaczeniu subregionalnym** – Gniezno, Konin, Leszno, Piła (jako miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych) oraz wiejski obszar funkcjonalny (jako strefa zewnętrzna miejskich obszarów funkcjonalnych).

Dodatkowo, na podstawie zasad i kryteriów określonych w dokumencie wdrożeniowym zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147], przyjętym Uchwałą Nr 478/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 kwietnia 2015 r., w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa się granice **obszarów interwencji**.

Dla obszarów funkcjonalnych określone zostały cele rozwoju przestrzennego oraz zasady zagospodarowania, które stanowią uszczegółowienie polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla całego województwa, uwzględniające specyfikę potrzeb, możliwości i ograniczeń dla rozwoju poszczególnych obszarów, natomiast dla pozostałych obszarów interwencji wskazano działania określone w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147].

Określenie obszarów terytorializacji polityki rozwoju stanowi jeden z elementów realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147]. Zgodnie z dokumentem „potrzeba przestrzennego adresowania celów strategii jest jedną z głównych przesłanek aktualizacji tego dokumentu. Wynika to zarówno z obowiązku prawnego, jak i z nowych standardów planowania, zarówno na poziomie krajowym, jak i wspólnotowym".

1. MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE

1.1. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO – POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY

Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) Poznań, ze względu na pełnioną rolę w systemie osadniczym kraju oraz znaczenie społeczno-gospodarcze w procesach rozwojowych Wielkopolski, zyskał status ośrodka metropolitalnego. Jest głównym elementem struktury przestrzennej regionu, a wraz z powiązanym z nim funkcjonalnie otoczeniem tworzy Poznański Obszar Metropolitalny (POM).

W związku z powyższym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ jako obszar o znaczeniu ponadregionalnym określa się miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny.

Ustalenia dotyczące polityki przestrzennej, w tym granice i zasady zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, zostały określone w Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

1.2. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA REGIONALNEGO – AGLOMERACJA KALISKO-OSTROWSKA

Charakterystyka

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (AKO) to dwubiegunowy układ miejski wraz z otaczającymi gminami, położony w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Obszar zajmuje 8,5% powierzchni województwa, którą zamieszkuje ponad 10% mieszkańców Wielkopolski. Dwa główne ośrodki obszaru: Kalisz i Ostrów Wielkopolski, to miasta o charakterze usługowym i przemysłowym, skupiające szereg funkcji wyższego rzędu, m.in. z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu czy handlu. Obszar łączą ze stolicą regionu funkcje administracyjne, społeczne i gospodarcze, także o charakterze funkcji metropolitalnych. Zespół miast Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego stanowi najważniejszy ośrodek gospodarczy, kulturalny, turystyczny, administracyjny czy edukacyjny na obszarze południowej Wielkopolski.

Zasięg oddziaływania Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wykracza poza granice Wielkopolski. Potencjał społeczno-gospodarczy tego obszaru oraz zewnętrzne powiązania wynikające z położenia pomiędzy trzema ośrodkami metropolitalnymi: Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią, odgrywają zasadniczą rolę w stymulowaniu rozwoju południowo-wschodniej części województwa.

Obszar Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej nie stanowi izolowanej, samodzielnej jednostki przestrzennej. Jej funkcjonowanie zależne jest od wielu czynników zewnętrznych, które dotyczą zarówno powiązań systemowych, m.in.: komunikacyjnych i infrastrukturalnych, jak i strukturalnych, w tym przede wszystkim przyrodniczych i związanych z aktywnością społeczeństwa w zakresie przepływu osób, informacji, towarów, usług, decyzji czy finansów.

Miejski obszar funkcjonalny Aglomeracja Kalisko-Ostrowska charakteryzuje się zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi, co potwierdza wzrost liczby ludności, wzrost liczby mieszkań i terenów zurbanizowanych w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz pozytywne trendy rozwoju poziomu aktywizacji gospodarczej. Jednocześnie kryteria dotyczące dostępności komunikacyjnej miast, obsługi komunalnej i społecznej, wskazują na silne powiązania gmin z miastami centralnymi i ich zależności między sobą.

Do najistotniejszych potencjałów rozwojowych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zaliczono zasoby wynikające ze sfery gospodarczej i społecznej, w tym w szczególności miejsca koncentracji aktywności gospodarczej, istniejącą strukturę sektorów gospodarczych, miejsca lokalizacji największych pracodawców oraz usług specjalistycznych i usług wyższego rzędu. Ze względu na charakter obszaru za istotny czynnik uznano także specjalistyczną działalność rolniczą oraz zasoby ludzkie. Ważny potencjał dla rozwoju stanowią zasoby środowiska przyrodniczego, w tym przede wszystkim wody powierzchniowe, ekosystemy leśne i łąkowe, jak również obszary o najwyższej wartości dla produkcji rolnej. Istotnym elementem są ponadto złoża gazu ziemnego i kopalin skalnych, które determinują rozwój określonych

rodzajów działalności związanych ściśle z gospodarką surowcową, leśną czy rolniczą oraz pośrednio wpływają na możliwości rozwojowe innych dziedzin. Istotne znaczenie dla rozwoju obszaru mają także zasoby środowiska kulturowego i elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego. Wśród nich wskazać należy przede wszystkim obszary i obiekty o najwyższej wartości kulturowej i miejsca organizacji imprez kulturalnych, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz bazę noclegową. Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru mają również istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, które w dużej mierze zdecydują o rozwoju wszelkich dziedzin działalności gospodarczej, wpłyną na poprawę warunków życia, a tym samym podniosą atrakcyjność inwestycyjną Aglomeracji.

Wyróżnione zasoby, które stanowią potencjał rozwojowy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, charakteryzują się zróżnicowanym zasięgiem oddziaływania i wieloaspektowymi możliwościami ich wykorzystania.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazło się 21 gmin, w tym:

- 2 gminy miejskie: **Kalisz i Ostrów Wielkopolski**,
- 5 gmin miejsko-wiejskie: **Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Raszków, Stawiszyn,**
- 14 gmin wiejskich: **Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Lisków, Mycielin, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki i Żelazków**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej będzie osiągnięcie wysokiego poziomu spójności, konkurencyjności i dostępności obszaru, służącego podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem jej rozpoznawalności w przestrzeni regionu i kraju.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej***
- ***Cel 2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej***
- ***Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska***
- ***Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego***
- ***Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej***

Wprowadzanie zintegrowanego podejścia do prowadzonych działań, będzie wyznacznikiem osiągania zamierzonych celów. Wzrost konkurencyjności przejawiającej się w kreowaniu silnej i trwałej pozycji gospodarczej obszaru, budowa jego spójności podnoszącej jakość życia mieszkańców, a także poprawa wieloaspektowej dostępności, będą miały zasadniczy wpływ na wizerunek Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w regionie i kraju.

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej**:

   1) Regulowanie procesów urbanizacyjnych:

   a) uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie,

   b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miast centralnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz w granicach ośrodków gminnych, położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych,

c) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
d) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych,
e) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych.

2) Kształtowanie zielonego pierścienia:

a) zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną,
b) zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych,
c) zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości,
d) zalesianie odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych,
e) zachowanie dotychczasowej funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych oraz ograniczanie ich przekształcania na inne cele,
f) zachowanie mozaikowatego krajobrazu rolniczego,
g) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy i innych trwałych form infrastruktury technicznej w obrębie naturalnych struktur przyrodniczych (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.), które pełnią rolę łączników ekologicznych w systemie przyrodniczym,
h) wyłączanie z zabudowy terenów leśnych i ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych), korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych, obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) oraz w pasie 50 m od wału przeciwpowodziowego, a także terenów łąkowych w zasięgu systemu przyrodniczego;

3) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych:

a) realizacja działań rewitalizacyjnych w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim, Odolanowie, Opatówku i Stawiszynie oraz na terenie pozostałych miejscowości, w szczególności na obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych,
b) wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.

2. W zakresie **poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej:**

1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

a) dokończenie budowy drogi ekspresowej S11 zapewniającej szybkie połączenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej ze stolicą województwa,
b) rozbudowa drogi krajowej nr 25 stanowiącej kluczową oś komunikacyjną obszaru i zapewniającej najszybszy dostęp do autostrady A2,
c) realizacja północno-wschodniej obwodnicy Kalisza i obejść drogowych Gołuchowa i Opatówka w ciągu drogi krajowej nr 12,
d) podjęcie działań na rzecz wyznaczenia nowego odcinka drogi realizującej powiązania o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiącej połączenie Kalisza z projektowanym węzłem drogowym na drodze S11 zlokalizowanym na południe od Pleszewa, która zapewni poprawę powiązań Kalisza z Poznaniem,
e) poprawa parametrów technicznych układu drogowego;

2) Poprawa efektywności sieci kolejowej:

a) modernizacja linii kolejowej nr 14, która umożliwi skrócenie czasu podróży w kierunku Łodzi i dalej Warszawy oraz umożliwi uruchomienie nowych połączeń w granicach Aglomeracji,
b) zwiększenie dostępności sieci kolejowej obejmujące modernizację i budowę nowych stacji i przystanków kolejowych,
c) uwzględnienie planowanej linii Kolei Dużych Prędkości, w tym zapewnienie pełnej jej funkcjonalności i integracji z innymi systemami transportu zbiorowego na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;

3) Integracja transportu zbiorowego:

a) uruchomienie kolei aglomeracyjnej na odcinku Opatówek – Kalisz – Nowe Skalmierzyce – Ostrów Wielkopolski – Odolanów,
b) rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych;

4) Rozwój transportu lotniczego i logistyki:

a) budowa portu lotniczego Michałków integrującego funkcje sportowo-rekreacyjne z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego,
b) budowa centrum logistycznego na obszarach dobrze skomunikowanych, położonych na północ od Ostrowa Wielkopolskiego, z uwzględnieniem potencjału lotniska Michałków, lub w rejonie Nowych Skalmierzyc ze szczególnym wykorzystaniem komunikacji kolejowej.

3. W zakresie **przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:**

1) Ochrona przed powodzią i minimalizowanie jej skutków:

a) budowa zbiornika retencyjnego na Prośnie w okolicach Wielowsi Klasztornej oraz dolinowych zbiorników retencyjnych: Nędzerzew, Baby, Zawidze,
b) remont jazu w Kościelnej Wsi,
c) budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych,
d) przeprowadzenie prac remontowych i odmuleniowych na Kaliskim Węźle Wodnym,
e) przebudowa koryta rzeki Polska Woda oraz utrzymanie stałej retencji korytowej rzek i kanałów,
f) zwiększanie zdolności retencyjnej zlewni,
g) wyznaczanie terenów zalewowych o znacznej retencji (poldery) na otwartych terenach podmiejskich,
h) ograniczanie zabudowy w sąsiedztwie kompleksów leśnych, w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych, oraz pozostałych obszarów zagrożenia powodziowego;
i) zapewnianie rezerw terenu dla ewentualnej relokacji zabudowy z terenów zagrożonych powodzią,
j) poprawa retencji wód opadowych w obszarach gęstej zabudowy dla zmniejszenia wezbrań powodziowych;

2) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

a) zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę przed zainwestowaniem korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek: Prosny, Swędrni, Trojanówki (Pokrzywnicy) i Ołoboku dla utrzymania łączności przestrzennej pomiędzy zielonym pierścieniem a wewnątrzmiejskimi systemami zieleni,
b) obniżanie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, wykorzystanie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle i systemach komunikacji;

3) Poprawa jakości klimatu akustycznego:

a) zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych,
b) zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej.

4. W zakresie **ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego**:

1) Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

a) podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków – uznanie za pomniki historii (zespół zamkowy i park w Gołuchowie, zespół rezydencjonalny w Antoninie oraz zespół klasztorny Cysterek w Ołoboku), oraz obejmowanie ochroną prawną obszarów cennych kulturowo, o wysokich wartościach kulturowych i historycznych w formie parków kulturowych (Cysterski Ołobocki PK, Antoniński PK im. Książąt

Radziwiłłów, PK miasto Kalisz, Archeologiczny PK Kalisz-Zawodzie, Gołuchowski PK Książąt Czartoryskich),

b) poszerzanie rejestru zabytków (m.in. o: dzielnice Kalisza, zachowane układy ruralistyczne, krzyże i kapliczki Pawła Brylińskiego),

c) określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu,

d) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;

2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa, wpływających na tożsamość narodową i regionalną (m.in.: Wielkopolska Piastów z wykorzystaniem najstarszych zasobów miasta Kalisza oraz Szlaków Piastowskiego i Bursztynowego) w oparciu o działalność kulturalną realizowaną w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim i ośrodki kultu religijnego oraz obiekty zabytkowe (w tym m.in. Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu, kościoły drewniane, krzyże i kapliczki przydrożne Pawła Brylińskiego, Forum Synagoga w Ostrowie Wielkopolskim, zespół pałacowy w Lewkowie czy dworzec kolejowy w Nowych Skalmierzycach),

b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmacniania roli Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako centrów obsługi kulturalnej służących mieszkańcom południowej Wielkopolski.

5. W zakresie **wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego**:

1) Rozwój nowych funkcji:

a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych,

b) dostosowanie struktury przestrzennej do potrzeb rozwoju infrastruktury usług wyższego rzędu – instytucje kultury (Gołuchów i Antonin), edukacji (Opatówek), szpitale o randze wojewódzkiej (Wolica, Sokołówka, Jedlec) oraz obiekty sportowe (lotnisko w Michałkowie);

2) Specjalizacja działalności rolniczej:

a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych,

b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

6. W zakresie **rozwoju systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,

b) budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania;

2) Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczanie korytarzy technologicznych dla planowanej linii elektroenergetycznej linii 400 kV relacji Ostrów Wielkopolski – Kalisz oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,

b) zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych Kalisz i głównych punktów zasilania Ostrów Wielkopolski – Zachód i Ociąż.

1.3. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – GNIEZNO

Charakterystyka

Obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego miasta Gniezna tworzy, wraz z pozostałymi ośrodkami subregionalnymi, sieć biegunów wzrostu. Miasto to, wraz z powiązanymi funkcjonalnie i przestrzennie gminami, wyróżnia się potencjałem społecznym i gospodarczym. Ośrodek skupia szereg instytucji administracji, usług czy edukacji.

Miasto Gniezno wraz ze swoim obszarem funkcjonalnym pełni istotną rolę dla rozwoju funkcji metropolitalnych, głównie ze względu na swoje położenie i znaczenie w hierarchii sieci osadniczej. Gniezno, jako ośrodek rangi subregionalnej, charakteryzuje się silnie rozwiniętą funkcją administracyjno-polityczną, a ze względu na korzystne powiązania komunikacyjne, jak i bliskość miasta metropolitalnego, jest także ważnym miejscem lokalizacji funkcji usługowo-przemysłowych, w tym usług związanych m.in. z edukacją, biznesem czy specjalistycznymi placówkami zdrowia.

Istotnym potencjałem dla rozwoju obszaru są zasoby środowiska kulturowego oraz elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego. Bogactwo środowiska kulturowego oraz prowadzona działalność kulturalna związana z początkami państwowości Polski, stwarzają możliwości rozwoju turystyki kulturowej i krajoznawczej. Wśród nich wskazać należy przede wszystkim obszary i obiekty o najwyższej wartości kulturowej oraz miejsca organizacji imprez kulturalnych, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz bazę noclegową.

Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru będą miały również istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, które w dużej mierze decydują o rozwoju wszelkich dziedzin działalności gospodarczej, wpływają na poprawę warunków życia mieszkańców, a tym samym podnoszą atrakcyjność inwestycyjną obszaru funkcjonalnego.

Zasięg przestrzenny

W granicach miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Gniezna znalazło się 7 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: **Gniezno**,
- 3 gminy miejsko-wiejskie: **Czerniejewo, Kłecko i Witkowo,**
- 3 gminy wiejskie: **Gniezno, Łubowo i Niechanowo**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Gniezna będzie poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych, społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych oraz wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności, ze szczególnym podkreśleniem funkcji metropolitalnych.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego***
- ***Cel 2. Poprawa obsługi komunikacyjnej***
- ***Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska***
- ***Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego***
- ***Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Gniezna określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **kształtowania ładu przestrzennego**:

   1) Regulowanie procesów urbanizacyjnych:

   a) uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie,
   b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miasta subregionalnego oraz w granicach ośrodków gminnych, a także położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych,
   c) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;

   2) Ochrona przestrzeni rolniczej i leśnej:

   a) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
   b) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;

   3) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych:

   a) realizacja działań rewitalizacyjnych, w szczególności na obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych,
   b) wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrum miasta oraz cennych układów ruralistycznych.

2. W zakresie **poprawy obsługi komunikacyjnej**:

   1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

   a) przebudowa istniejącej drogi krajowej nr 15 oraz dostosowanie parametrów technicznych do klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP), z uwzględnieniem docelowej obsługi komunikacyjnej miasta związanej z przebiegiem drogi ekspresowej S5,
   b) przebudowa istniejących dróg i odcinków dróg wojewódzkich nr: 190, 197, 260,
   c) modernizacja podstawowego układu dróg krajowych i wojewódzkich,
   d) rozbudowa i modernizacja pierścieniowych układów komunikacyjnych w oparciu o drogi powiatowe i gminne,
   e) poprawa parametrów technicznych układu drogowego;

   2) Wzrost wykorzystania sieci kolejowej:

   a) modernizacja linii kolejowej nr 353, która umożliwi skrócenie czasu podróży w kierunku Inowrocławia i dalej Torunia oraz zapewni szybki dostęp do stolicy regionu,
   b) budowa nowych stacji i przystanków kolejowych;

   3) Integracja transportu zbiorowego:

   a) rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych;
   b) rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego opartego o kolej metropolitalną obsługującą obszar subregionalny miasta Gniezna, zapewniający szybkie połączenia ze stolicą województwa.

3. W zakresie **przeciwdziałania zagrożeniom środowiska**:

1) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

a) ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączanie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz stosowanie kotłów gazowych lub olejowych,
b) wprowadzanie proekologicznych środków transportu oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle,
c) wyznaczanie terenów zieleni wspomagających proces samooczyszczania atmosfery, zwłaszcza na obszarach miast,
d) zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę korytarzy ekologicznych przed zainwestowaniem,
e) zwiększanie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystanie paliw niskoemisyjnych;

2) Poprawa jakości klimatu akustycznego:

a) zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych oraz modernizację dróg,
b) zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej poprzez budowę barier dźwiękoizolacyjnych wokół najbardziej zagrożonych obiektów,
c) ograniczanie lokalizacji nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w zasięgu oddziaływania dróg i linii kolejowych oraz zapewnianie rozwiązań technicznych gwarantujących ochronę akustyczną istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza w centrum miasta Gniezna;

3) Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi:

a) rewitalizacja i rekultywacja poprzemysłowych terenów zdegradowanych i przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji,
b) ochrona zasobów glebowych przed zmianą rolniczych lub leśnych wartości użytkowych,
c) minimalizowanie presji na środowisko związanej z działalnością wydobywczą i rekultywacja terenów powyrobiskowych;

4) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

a) racjonalne wykorzystywanie zasobów wód,
b) rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
c) budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych,
d) ograniczanie spływu zanieczyszczeń rolniczych z pól do ekosystemów wodnych;

4. W zakresie **ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego**:

1) Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

a) wzmacnianie działań ochronnych obiektów uznanych za pomniki historii: Wyspa – Ostrów Lednicki (gmina Łubowo) i Gniezno – Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha wraz ze Wzgórzem Lecha – wpisanym na Listę Dziedzictwa Europejskiego,
b) podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków, w szczególności związanych z formowaniem się państwa polskiego zlokalizowanych na przebiegu Szlaku Piastowskiego,
c) poszerzanie rejestru zabytków o układy przestrzenne wsi oraz inne założenia kompozycyjne,
d) rewitalizacja najcenniejszych zabytkowych fragmentów historycznej struktury urbanistycznej oraz zabytkowych obiektów miasta Gniezna,
e) określanie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu,
f) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;

2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa wpływających na tożsamość narodową i regionalną, w tym m.in.: Szlak Piastowski, z obiektami położonymi na jego przebiegu – Ostrów Lednicki, Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha wraz ze wzgórzem Lecha w Gnieźnie, zespół klasztorny oo. Franciszkanów, inne obiekty sakralne w Gnieźnie, zespół stacji kolacjowej w Gnieźnie z dwoma parowozowniami, zespół pałacowy w Czerniejewie, planowana trasa turystyczna „Trakt Królewski" w Gnieźnie oraz szlak turystyczny Gnieźnieńskiej Kolejki Wąskotorowej Gniezno – Powidz,

b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmacniania roli miasta Gniezna oraz Ostrowa Lednickiego jako centrów obsługi kulturalnej.

5. W zakresie **wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego**:

1) Wzmacnianie istniejących i rozwój nowych funkcji:

a) wzmacnianie funkcji metropolitalnych, w szczególności z zakresu funkcji decyzyjnych, naukowej i szkolnictwa wyższego, kultury, biznesu,

b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w granicach miasta Gniezna i w pobliżu innych, mniejszych ośrodków miejskich oraz węzłów dróg krajowych i linii kolejowych,

c) wspieranie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych,

d) dostosowanie struktury przestrzennej miasta Gniezna do potrzeb rozwoju funkcji ponadlokalnych: akademickich, kulturalnych, edukacyjnych, ochronny zdrowia, w tym usług specjalistycznych, sportu i rekreacji,

g) uzupełnianie w jednostkach gminnych funkcji usług podstawowych: usług zdrowia, edukacji, kultury i sportu;

3) Specjalizacja działalności rolniczej:

a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych,

b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

6. W zakresie **rozwoju systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,

b) budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.

2) Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczanie korytarzy technologicznych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,

b) zabezpieczanie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania.

1.4. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – KONIN

Charakterystyka

Obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego miasta Konina położony jest we wschodniej części województwa. Obejmuje on strefę oddziaływania miasta charakteryzującą się silnymi powiązaniami przestrzennymi i funkcjonalnymi.

Konin, ze względu na dominującą funkcją paliwowo-energetyczną, zaliczany jest do ośrodków o wiodącej funkcji przemysłowej. Funkcjonowanie na tym obszarze kopalni węgla brunatnego i elektrowni doprowadziło także do rozwoju innych gałęzi przemysłu ciężkiego, stanowiących podstawę rozwoju całego obszaru. Konin, jako ośrodek subregionalny, pełni ponadto wiele funkcji z zakresu administracji publicznej, usług zdrowia, kultury i edukacji.

Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru mają istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, które z jednej strony wpływają na rozwój wszelkich dziedzin działalności gospodarczej, a z drugiej integrują obszar subregionalny ze stolicą Wielkopolski oraz z innymi miastami o znaczeniu regionalnym położonymi poza granicami województwa. Dzięki położeniu obszaru przy autostradzie A2 i linii kolejowej E20 dobrze rozwinęła się działalność logistyczna. Dodatkowe możliwości wykorzystania alternatywnych środków transportu stwarza natomiast istniejący port rzeczny na Warcie.

Istotne znaczenie dla rozwoju obszaru mają ponadto zasoby środowiska kulturowego, ze szczególnym znaczeniem obiektów związanych z początkami państwa polskiego oraz kultury pielgrzymkowej. Miejski obszar funkcjonalny charakteryzuje się ponadto wysokimi walorami turystycznymi ze względu na liczne jeziora oraz duży udział terenów objętych ochroną prawną jak i bogatą bazą obiektów sportowych. Potencjał do rozwoju usług rekreacyjnych stanowią także udokumentowane źródła wód geotermalnych wysokiej jakości, które mogą stać się źródłem rozwoju turystyki i rekreacji.

Zasięg przestrzenny

W granicach miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Konina znalazło się 8 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: **Konin**,
- 2 gminy miejsko-wiejskie: **Golina i Ślesin**,
- 5 gmin wiejskich: **Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów i Stare Miasto**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego miasta Konina będą działania wspierające przemiany gospodarcze w obliczu wyczerpywania się zasobów węgla brunatnego. Istotne będzie przekwalifikowanie gospodarki na wielofunkcyjne profile działalności oraz stworzenie warunków do dalszego funkcjonowania przemysłu energetycznego w oparciu o inne nośniki energii, w tym źródła odnawialne.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego***
- ***Cel 2. Poprawa obsługi komunikacyjnej***
- ***Cel 3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego***
- ***Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego***
- ***Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Konina określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **kształtowania ładu przestrzennego**:

   1) Regulowanie procesów urbanizacyjnych:

   a) uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie,
   b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miasta subregionalnego oraz w granicach ośrodków gminnych, a także położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych,
   c) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych,
   d) wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także infrastruktury komunikacyjnej;

   2) Ochrona przestrzeni rolniczej i leśnej:

   a) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
   b) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych, w tym ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wyłącznie do przypadków braku alternatywnej możliwości lokalizacji planowanych przedsięwzięć;

   3) Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych:

   a) realizacja działań rewitalizacyjnych, w szczególności na obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych,
   b) wyznaczanie obszarów wymagających rekultywacji i rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem poprzemysłowych terenów zdegradowanych oraz przystosowania ich do pełnienia nowych funkcji.

2. W zakresie **poprawy obsługi komunikacyjnej**:

   1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

   a) rozbudowa i modernizacja podstawowego układu dróg krajowych i wojewódzkich,
   b) realizacja nowego przebiegu drogi krajowej nr 25 w granicach miasta Konina i w gminach Ślesin,
   c) rozbudowa drogi krajowej nr 25 do układu dwujezdniowego na odcinku Konin – Kalisz,
   d) rozbudowa pierścieniowych układów komunikacyjnych w oparciu o drogi powiatowe i gminne,
   e) poprawa parametrów technicznych układu drogowego;

   2) Wzrost wykorzystania sieci kolejowej:

   a) modernizacja linii kolejowej E20, która zwiększy przepustowość i skrócenie czasu podróży na trasie Poznań – Warszawa,
   b) rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych,
   c) rozwój logistyki poprzez budowę terminali multimodalnych integrujących kolej z pozostałymi gałęziami transportu;

3) Odtworzenie wodnych szlaków transportowych:

a) modernizacja drogi wodnej Warty i Kanału Ślesińskiego do parametrów pozwalających na ich wykorzystanie w transporcie śródlądowym,
b) realizacja terminali multimodalnych integrujących transport wodny z pozostałymi gałęziami transportu.

3. W zakresie **ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego**:

1) Rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego:

a) rekultywacja terenów powyrobiskowych złóż węgla brunatnego, z uwzględnieniem konieczności określenia nowych funkcji terenu,
b) odtwarzanie sieci hydrograficznej obszaru wraz z intensyfikacją retencji wód;

2) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

a) zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
b) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania,
c) rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
d) budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych,
e) ograniczanie negatywnego oddziaływania eksploatacji węgla brunatnego;

3) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

a) ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz stosowanie kotłów gazowych lub olejowych,
b) wprowadzanie proekologicznych środków transportu oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle,
c) wyznaczanie terenów zieleni wspomagające proces samooczyszczania atmosfery, zwłaszcza na obszarach miast,
d) zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę korytarzy ekologicznych przed zainwestowaniem,
e) zwiększanie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystywanie paliw niskoemisyjnych;

4) Poprawa jakości klimatu akustycznego:

a) ochrona przed hałasem przemysłowym terenów podlegających ochronie akustycznej m.in. poprzez stosowanie nowoczesnych technologii w przemyśle, barier dźwiękochłonnych w postaci pasów zieleni oraz wykluczenie bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktogennych,
b) zachowanie terenów wolnych od zabudowy w sąsiedztwie istniejących obiektów produkcyjnych w szczególności związanych z wydobyciem węgla brunatnego i produkcją energii,
c) zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych oraz modernizację dróg,
d) zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej poprzez budowę barier dźwiękoizolacyjnych wokół najbardziej zagrożonych obiektów,
e) ograniczanie lokalizacji nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w zasięgu oddziaływania dróg i linii kolejowych oraz zapewnianie rozwiązań technicznych gwarantujących ochronę akustyczną istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza w centrum miasta Konina.

5) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:

a) uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych,
b) zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Warcie poprzez budowę polderu Golina w dolinie Warty.

4. W zakresie **ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego**:

1) Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

a) poszerzanie rejestru zabytków o historyczne układy przestrzenne miejscowości,
b) wzmacnianie działań ochronnych obiektów zabytkowych, w tym w szczególności zlokalizowanych na przebiegu Szlaku Piastowskiego,
c) określenie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu,
d) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;

2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa wpływających na tożsamość narodową i regionalną, w tym Szlaku Piastowskiego i Sanktuarium matki Bożej Licheńskiej,
b) wykorzystanie potencjału kulturowego do tworzenia nowych szlaków turystyki kulturowej, w tym pielgrzymkowej m.in. w oparciu o zasoby zlokalizowane w Licheniu Starym, Kawnicach, Kazimierzu Biskupim, Koninie czy Bieniszewie, oraz o inne wartościowe obiekty, w tym m.in. zamek w Kole, pałac w Kościelcu Kolskim, synagogę w Koninie, słup milowy w Koninie, czy lapidarium w Żychlinie,
c) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmacniania roli miasta Konina oraz miejscowości Licheń Stary jako centrów obsługi kulturalnej.

5. W zakresie **wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego**:

1) Wzmacnianie istniejących i rozwój nowych funkcji:

a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych,
b) rozwój bazy logistyczno-magazynowej poprzez utworzenie regionalnych centrów obsługi ładunków,
c) tworzenie stref przemysłowych,
d) wspieranie rozwoju kreatywnych sektorów w gospodarce, szczególnie w ramach inteligentnych specjalizacji regionalnych,
e) określanie nowych funkcji dla terenów poprodukcyjnych i pogórniczych,
f) dostosowanie struktury przestrzennej miasta Konina do potrzeb rozwoju funkcji ponadlokalnych: akademickich, ochronny zdrowia, w tym kreowanie usług specjalistycznych, sportu i rekreacji,
g) uzupełnianie w jednostkach gminnych funkcji usług podstawowych: usług zdrowia, edukacji, kultury i sportu,
h) wspieranie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych,
i) rozwój turystki i rekreacji, ze szczególnym uwzględnieniem wzmacniania roli Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz obszarów położonych wzdłuż szlaku żeglugi śródlądowej, wykorzystania potencjału terenów powyrobiskowych i zasobów wód geotermalnych oraz działalności lądowiska sportowego Konin-Kazimierz Biskupi;

2) Specjalizacja działalności rolniczej:

a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia areału upraw roślin energetycznych,
b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

6. W zakresie **rozwoju systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,
b) budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania;

2) Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczenie korytarzy przesyłowych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy i budowy urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania,
b) wykorzystanie potencjału elektroenergetycznego bazującego na istniejących i projektowanych sieciach przesyłowych oraz źródłach wytwórczych energii elektrycznej,
c) rozwój kogeneracji oraz proekologicznych źródeł energii.

1.5. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – LESZNO

Charakterystyka

Leszno to jeden z subregionalnych biegunów wzrostu w Wielkopolsce, tworzący, wraz z bezpośrednio sąsiadującymi z nim gminami, obszar funkcjonalny.

Za względu na położenie miasta oraz jego rangę w hierarchii osadniczej, Leszno posiada silnie ugruntowaną pozycję w regionie. Pomimo dość znacznej odległości od stolicy województwa, pozostaje ono w zasięgu silnego oddziaływania Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

Leszno to centrum administracyjne południowo-zachodniej Wielkopolski oraz ośrodek skupiający funkcje gospodarcze i przemysłowe, usługowe, biznesowe i edukacyjne, stanowiące podstawę obecnego rozwoju miasta i jego najbliższego otoczenia, wymagające dalszego wzmacniania i uzupełniania. Znaczącym potencjałem obszaru są zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, umożliwiające rozwój turystyki.

Istotnym zagadnieniem dla wzmacniania gospodarczej roli miasta i jego okolic, a jednocześnie w znacznym stopniu warunkującym dalszy rozwój obszaru, jest rozbudowa elementów komunikacji drogowej i kolejowej, jak również infrastruktury technicznej. Ważnym zasobem podnoszącym atrakcyjność inwestycyjną tego obszaru jest sportowe lotnisko zlokalizowane w Lesznie-Strzyżewicach.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Leszno znalazło się 5 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: **Leszno**,
- 2 gminy miejsko-wiejskie: **Osieczna i Rydzyna,**
- 2 gminy wiejskie: **Lipno i Święciechowa**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Leszna będzie zwiększenie dostępności do stolicy regionu oraz poprawa wewnętrznych powiązań społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych, a także wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego***
- ***Cel 2. Poprawa obsługi komunikacyjnej***
- ***Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska***

- ***Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego***
- ***Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Leszna określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **kształtowania ładu przestrzennego**:

1) Regulowanie procesów urbanizacyjnych:

a) uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie,
b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miasta subregionalnego oraz w granicach ośrodków gminnych, a także położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych,
c) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych,
d) poprawa integracji przestrzennej i funkcjonalnej wschodniej i zachodniej części miasta Leszna, rozdzielonych obecnie terenami kolejowymi i przemysłowymi,
e) ograniczanie potencjalnych konfliktów przestrzennych związanych z rozbudową i rozwojem zainwestowania w sąsiedztwie lotniska sportowego Leszno-Strzyżewice;

2) Ochrona przestrzeni rolniczej i leśnej:

a) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
b) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;

3) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych:

a) realizacja działań rewitalizacyjnych, w szczególności na obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych,
b) wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrum miasta oraz cennych układów ruralistycznych.

2. W zakresie **poprawy obsługi komunikacyjnej**:

1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

a) budowa obwodnicy miasta Leszna w ciągu drogi ekspresowej S5 wraz z węzłami drogowymi po zachodniej stronie miasta, w celu ograniczenia ruchu tranzytowego,
b) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 432 na odcinku od Leszna do Jerki (gm. Krzywiń),
c) poprawa funkcjonowania systemu transportowego miasta Leszna, obejmująca m.in. rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 432 w granicach miasta Leszna,
d) zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenów poprzez poprawę stanu dróg i parametrów technicznych układu drogowego;

2) Wzrost wykorzystania sieci kolejowej:

a) modernizacja linii kolejowych oraz zwiększenie docelowej prędkości pociągów na linii 271 (E59),
b) budowa nowych stacji i przystanków kolejowych;

3) Integracja transportu zbiorowego i rozwój transportu lotniczego:

a) rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji

zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych,

b) budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych oraz lokalizacja parkingów B&R,

c) rozbudowa i modernizacja lotniska sportowego w Lesznie-Strzyżewicach.

3. W zakresie **przeciwdziałania zagrożeniom środowiska**:

1) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

a) ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz stosowanie kotłów gazowych lub olejowych,

b) wprowadzanie proekologicznych środków transportu oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle,

c) wyznaczanie terenów zieleni wspomagających proces samooczyszczania atmosfery, zwłaszcza na obszarach miast,

d) zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę korytarzy ekologicznych przed zainwestowaniem,

e) zwiększanie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystywanie paliw niskoemisyjnych;

2) Poprawa jakości klimatu akustycznego:

a) zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych oraz modernizację dróg,

b) zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej poprzez budowę barier dźwiękoizolacyjnych wokół najbardziej zagrożonych obiektów,

c) ograniczanie hałasu związanego z eksploatacją lotniska sportowego w Lesznie-Strzyżewicach oraz lądowiska sanitarnego przy szpitalu w Lesznie,

d) ograniczanie lokalizacji nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w zasięgu oddziaływania dróg i linii kolejowych oraz zapewnianie rozwiązań technicznych gwarantujących ochronę akustyczną istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza w centrum miasta Leszna;

3) Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi:

a) rewitalizacja i rekultywacja poprzemysłowych terenów zdegradowanych i przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji,

b) ochrona zasobów glebowych przed zmianą rolniczych lub leśnych wartości użytkowych,

c) racjonalna eksploatacja złóż i rekultywacja terenów powyrobiskowych;

4) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

a) racjonalne wykorzystanie zasobów wód,

b) rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,

c) budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych,

d) ograniczanie spływu zanieczyszczeń rolniczych z pól do ekosystemów wodnych;

5) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:

a) uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych,

b) zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Rowie Polskim;

6) Ograniczanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko:

a) eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej,

b) wprowadzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;

4. W zakresie **ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego**:

1) Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

a) wzmacnianie działań ochronnych dla pomnika historii (założenia rezydencjonalno-urbanistycznego w Rydzynie) oraz obejmowanie ochroną prawną obszarów cennych kulturowo, o wysokich wartościach

kulturowych i historycznych w formie parków kulturowych (Rydzyński Park Kulturowy im. Leszczyńskich i Sułkowskich, Park Kulturowy – miasto Leszno oraz Osiecki Park Kulturowy),

b) poszerzanie rejestru zabytków o układy przestrzenne wsi oraz inne założenia kompozycyjne,

c) określanie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu,

d) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego (m.in. ochrona przed zabudową istniejących osi widokowych na kościoły w Lesznie: Świętego Krzyża, św. Mikołaja i św. Jana Chrzciciela oraz na Ratusz) oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;

2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa, wpływających na tożsamość narodową i regionalną (m.in. międzynarodowy szlak dziedzictwa – Droga św. Jakuba oraz pomnik historii Rydzyna – założenie rezydencjonalno-urbanistyczne, czy zamek i zespół klasztorny w Osiecznej),

b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmacniania roli miasta Leszna jako centrum obsługi kulturalnej.

5. W zakresie **wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego**:

1) Wzmacnianie istniejących i rozwój nowych funkcji:

a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych,

b) dostosowanie struktury przestrzennej miasta Leszna do potrzeb rozwoju funkcji ponadlokalnych: akademickich, kulturalnych, ochronny zdrowia, sportu i rekreacji,

c) uzupełnianie w jednostkach gminnych funkcji usług podstawowych: usług zdrowia, edukacji, kultury i sportu,

d) wspieranie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych,

e) rozwój turystyki biznesowej;

2) Specjalizacja działalności rolniczej:

a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych,

b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

6. W zakresie **rozwoju systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,

b) budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.

2) Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczanie korytarzy technologicznych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,

b) zabezpieczanie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania.

1.6. MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA SUBREGIONALNEGO – PIŁA

Charakterystyka

Miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego stanowi strefę oddziaływania miasta Piły. W jego granicach znajdują się jednostki terytorialne, które wyróżniają się z otoczenia najsilniejszymi powiązaniami przestrzennymi oraz funkcjonalnymi z miastem subregionalnym. Pomimo, że obszar ten obejmuje jedynie najbliższe sąsiedztwo miasta Piły, pozostaje w zasięgu oddziaływania czterech województw: wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego.

Miasto Piła, ze względów na swój potencjał społeczny i gospodarczy, a także na skutek historycznego podziału administracyjnego, to najważniejszy ośrodek osadniczy w północnej części województwa. Ośrodek skupia szereg instytucji administracji publicznej, ponadlokalnych usług zdrowia, kultury, czy edukacji. Jest również ważnym ośrodkiem gospodarczym i akademickim. Istotnym zasobem, który może mieć wpływ na przyszły rozwój obszaru funkcjonalnego jest lądowisko o jednym z najdłuższych pasów startowych w Polsce.

Duże znaczenie dla rozwoju obszaru mają ponadto zasoby środowiska przyrodniczego, które z jednej strony stanowią ograniczenia dla rozwoju terenów położonych w obrębie Piły i w jej najbliższym sąsiedztwie, a z drugiej stanowić mogą potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji.

Piła, jako ośrodek subregionalny wraz z obszarem funkcjonalnym, pełni bardzo istotną rolę w rozwoju regionu. Wspomaga ona proces dyfuzji rozwoju ośrodka metropolitalnego, stanowiąc jednocześnie biegun wzrostu dla północnej części Wielkopolski.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Piły znalazło się 7 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: **Piła**,
- 4 gminy miejsko-wiejskie: **Krajenka, Trzcianka, Ujście i Wysoka**,
- 2 gminy wiejskie: **Kaczory i Szydłowo**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Piły będzie zwiększenie dostępności do stolicy regionu, poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwiązanie problemów przestrzennych i rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności obszaru oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego***
- ***Cel 2. Poprawa dostępności i obsługi komunikacyjnej***
- ***Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska***
- ***Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego***
- ***Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Piły określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **kształtowania ładu przestrzennego**:

   1) Regulowanie procesów urbanizacyjnych:

   a) uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie,
   b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miasta subregionalnego oraz w granicach ośrodków gminnych, a także położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych,
   c) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;

   2) Ochrona przestrzeni rolniczej i leśnej:

   a) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
   b) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;

   3) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych:

   a) realizacja działań rewitalizacyjnych, w szczególności na obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych,
   b) wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.

2. W zakresie **poprawy dostępności i obsługi komunikacyjnej**:

   1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

   a) budowa drogi krajowej klasy ekspresowej S11 w celu poprawy dostępności komunikacyjnej do stolicy województwa,
   b) budowa drogi krajowej klasy ekspresowej S10 w celu poprawy dostępności komunikacyjnej obszaru z terenów sąsiednich województw,
   c) rozbudowa podstawowego układu dróg wojewódzkich nr: 178, 182, 188, 190,
   d) rozbudowa pierścieniowych układów komunikacyjnych w oparciu o drogi powiatowe i gminne;

   2) Rozwój komunikacji zborowej;

   a) rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych,
   b) budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych oraz lokalizacja parkingów B&R;

   3) Wzrost wykorzystania sieci kolejowej:

   a) modernizacja głównych linii kolejowych nr: 18, 203, 405,
   b) budowa nowych stacji i przystanków kolejowych,
   c) rozwój logistyki poprzez budowę terminali multimodalnych integrujących kolej z pozostałymi gałęziami transportu;

   4) Wzrost wykorzystania dróg wodnych i lądowiska:

   a) rozbudowa i modernizacja infrastruktury zapewniającej żeglowność na rzekach: Noteć i Gwda,
   b) rozwój infrastruktury turystycznej służącej turystyce wodnej;
   c) rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej, w tym zmiana statusu lądowiska na lotnisko publiczne, z uwzględnieniem wykorzystania w ruchu General Aviation, w tym ruchu biznesowego i cargo oraz do celów sportowych.

3. W zakresie **przeciwdziałania zagrożeniom środowiska**:

1) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

a) ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz stosowanie kotłów gazowych lub olejowych,
b) wprowadzanie proekologicznych środków transportu oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle,
c) wyznaczanie terenów zieleni wspomagających proces samooczyszczania atmosfery, zwłaszcza na obszarach miast,
d) zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę korytarzy ekologicznych przed zainwestowaniem,
e) zwiększanie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystanie paliw niskoemisyjnych;

2) Poprawa jakości klimatu akustycznego:

a) zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych oraz modernizację dróg,
b) zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej poprzez budowę barier dźwiękoizolacyjnych wokół najbardziej zagrożonych obiektów,
c) ograniczanie lokalizacji nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w zasięgu oddziaływania dróg i linii kolejowych oraz zapewnianie rozwiązań technicznych gwarantujących ochronę akustyczną istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza w centrum miasta Piła;

3) Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi:

a) rewitalizacja i rekultywacja poprzemysłowych terenów zdegradowanych i przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji;
b) ochrona zasobów glebowych przed zmianą rolniczych lub leśnych wartości użytkowych,
c) racjonalna eksploatacja złóż i rekultywacja terenów powyrobiskowych;

4) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

a) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania,
b) racjonalne wykorzystanie zasobów wód,
c) rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
d) budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych;

5) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:

a) uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych,
b) zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Gwdzie i Noteci poprzez budowę polderów;

6) Ograniczanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko:

a) eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej,
b) wprowadzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;

4. W zakresie **ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego**:

1) Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

a) podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków, w tym objęcie ochroną w postaci pomnika historii Zespołu sakralnego w Skrzatuszu,
b) obejmowanie ochroną prawną obszarów cennych kulturowo, o wysokich wartościach kulturowych i historycznych w formie parków kulturowych (Nadnoteckie Osadnictwo Fryderycjańskie oraz obszar Skrzatusza),
c) poszerzanie rejestru zabytków o układy przestrzenne miast i wsi oraz inne założenia kompozycyjne,
d) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości,

w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;

2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa wpływających na tożsamość narodową i regionalną (m.in. wartości historyczno-artystyczne Zespołu sakralnego w Skrzatuszu, zachowane elementy dawnego osadnictwa nadnoteckiego oraz dawna działalność sławnych, zasłużonych Wielkopolan),
b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmacniania roli Piły i Trzcianki jako centrów obsługi kulturalnej.

5. W zakresie **wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego**:

1) Wzmacnianie istniejących i rozwój nowych funkcji:

a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych,
b) tworzenie stref przemysłowych,
c) tworzenie warunków i wspieranie rozwoju kreatywnych sektorów w gospodarce, szczególnie w ramach inteligentnych specjalizacji regionalnych,
d) dostosowanie struktury przestrzennej miasta Piły do potrzeb rozwoju funkcji ponadlokalnych: akademickich (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa oraz pozostałe ośrodki akademickie w Pile), kulturalnych, edukacyjnych, ochronny zdrowia, w tym tworzenie i rozwój subregionalnego centrum usług zdrowia i kreowanie usług specjalistycznych, sportu i rekreacji,
e) rozwój funkcji turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wodnej w oparciu o rzeki Noteć i Gwda, w tym poprawa jakości i rozwój bazy obsługi ruchu turystycznego, rozwój bazy wypoczynkowej, w tym agroturystyki, oraz tworzenie sieci tras turystyki krajoznawczej (przyrodniczej i kulturowej) oraz kwalifikowanej;

2) Specjalizacja działalności rolniczej i leśnej:

a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju przemysłu rolno-spożywczego w oparciu o koncepcje „zielonego wzrostu" oraz poprawy funkcjonowania i wzrostu znaczenia przemysłu drzewnego,
b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

6. W zakresie **rozwoju systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,
b) budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania;

2) Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczanie korytarzy technologicznych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,
b) zabezpieczanie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania.

2. WIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY

Charakterystyka

Wiejski obszar funkcjonalny na terenie Wielkopolski obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące.

W obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazły się ośrodki powiatowe, które w hierarchii jednostek osadniczych pełnią rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków subregionalnych. Oferują usługi publiczne podstawowe i ponadlokalne, w szczególności w zakresie edukacji, kultury, transportu publicznego, usług teleinformatycznych oraz administracyjnych. Ośrodki te mają szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich, przede wszystkim jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczych. Jednocześnie miasta powiatowe wymagają szeregu działań aktywizujących rozwój społeczno-gospodarczy, a także wymagają poprawy jakości przestrzeni miejskiej, czy też rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych oraz słabą jakość infrastruktury technicznej.

Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego służyć będzie eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego.

Zasięg przestrzenny

W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się 137 gmin, w tym:

- 7 gmin miejskich: **Chodzież, Czarnków, Koło, Obrzycko, Słupca, Turek, Złotów**,
- 59 gmin miejsko-wiejskich: **Bojanowo, Borek Wielkopolski, Chocz, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Gołańcz, Gostyń, Grabów nad Prosną, Grodzisk Wielkopolski, Jaraczewo, Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kępno, Kleczew, Kłodawa, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Lwówek, Łobżenica, Margonin, Miejska Górka, Międzychód, Mikstat, Miłosław, Okonek, Ostroróg, Ostrzeszów, Pleszew, Pniewy, Pogorzela, Poniec, Przedecz, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rychwał, Sieraków, Sompolno, Szamocin, Śmigiel, Trzemeszno, Tuliszków, Wieleń, Wielichowo, Wolsztyn, Wronki, Wyrzysk, Zagórów, Zbąszyń, Zduny, Żerków**,
- 71 gmin wiejskich: **Babiak, Baranów, Białośliwie, Bralin, Brudzew, Budzyń, Chodów, Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Czajków, Czarnków, Czermin, Damasławek, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Grodziec, Grzegorzew, Kamieniec, Kawęczyn, Kobyla Góra, Kołaczkowo, Koło, Kościelec, Kotlin, Kraszewice, Krzemieniewo, Krzykosy, Kuślin, Kwilcz, Lądek, Lipka, Lubasz, Łęka Opatowska, Malanów, Miasteczko Krajeńskie, Miedzichowo, Mieleszyn, Mieścisko, Nowe Miasto nad Wartą, Obrzycko, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Pakosław, Perzów, Pępowo, Piaski, Połajewo, Powidz, Przemęt, Przykona, Rozdrażew, Rychtal, Ryczywół, Siedlec, Skulsk, Słupca, Strzałkowo, Tarnówka, Trzcinica, Turek, Wapno, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Władysławów, Włoszakowice, Zakrzewo, Złotów**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego będzie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi***
- ***Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej***
- ***Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego***
- ***Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej***
- ***Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju wiejskiego obszaru funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **poprawy jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi:**

1) Regulowanie procesów osiedleńczych i przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy:

a) zachowanie zwartego charakteru zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych: w miastach powiatowych, małych miastach i wsiach,
b) rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach ośrodków powiatowych i gminnych, a także położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych i dróg publicznych,
c) ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych,
d) dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;

2) Zachowanie tradycyjnego krajobrazu jednostek osadniczych oraz krajobrazu wiejskiego:

a) zachowanie lub przywracanie czytelności historycznych układów przestrzennych urbanistycznych i ruralistycznych, z podkreślaniem charakterystycznych elementów kompozycyjnych, w tym m.in.: zabytkowych centrów miast z rynkami i siatką ulic, dominant przestrzennych, układów zieleni, czy stawów w centrach wsi,
b) kształtowanie nowej architektury z poszanowaniem cech architektury lokalnej, w tym m.in.: formy i skali obiektów, materiałów budowlanych i kolorystyki,
c) komponowanie zieleni z zachowaniem rodzimych gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania dominacji zieleni wysokiej nad zabudową na terenach wiejskich,
d) ochrona przestrzeni pół uprawnych stanowiących otwarte przestrzenie pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy,
e) ochrona charakterystycznych elementów krajobrazu wiejskiego – alei drzew, parków, cmentarzy, układu dróg, kapliczek i krzyży przydrożnych oraz zabudowy o wiejskim charakterze,
f) wprowadzanie zalesień, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na obszarach rozległych upraw rolnych;

3) Rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych:

a) realizacja działań rewitalizacyjnych,,
b) wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych,
c) rekultywacja zdegradowanych obszarów powyrobiskowych i przystosowywanie ich do pełnienia nowych funkcji.

2. W zakresie **ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej:**

   1) Ochrona najlepszych jakościowo gleb:

   a) zachowanie dużych zwartych obszarów najlepszych kompleksów glebowo-rolniczych dla celów produkcji rolnej,
   b) ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej na cele nierolnicze poza obszarami zwartej zabudowy,
   c) ochrona gleb przed erozją;

   2) Ochrona łąk i pastwisk:

   a) zachowanie terenów łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych,
   b) zapobieganie dewastacji i ograniczanie nadmiernej eksploatacji łąk i pastwisk;

   3) Poprawa bilansu wodnego i jakości wód:

   a) zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
   b) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania,
   c) zwiększanie lesistości, w tym w szczególności wyznaczanie terenów przeznaczonych do zalesienia na obszarach predysponowanych,
   d) eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej,
   e) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, w szczególności w zasięgu lądowych korytarzy ekologicznych, na miedzach i wzdłuż dróg.

3. W zakresie **ochrony dziedzictwa kulturowego**:

   1) Zachowanie dziedzictwa kulturowego:

   a) poszerzanie rejestru zabytków o układy urbanistyczne miast oraz układów ruralistycznych specyficznych dla wielkopolskiego osadnictwa,
   b) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej,
   c) zachowanie dziedzictwa materialnego i niematerialnego związanego z kulturą ludową wsi;

   2) Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:

   a) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego wpływających na tożsamość regionalną i lokalną, ze szczególnym uwzględnieniem charakterystycznych dla Wielkopolski historycznych przestrzeni miast i miasteczek oraz zachowanych tradycji i zwyczajów wielkopolskiej wsi oraz kuchni regionalnej,
   b) określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem potrzeb kształtowania lokalnych centrów kulturalnych.

4. W zakresie **wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego:**

   1) Rozwój działalności rolniczej:

   a) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z elementów środowiska przyrodniczego,
   b) wdrażanie bardziej wydajnych i przyjaznych środowisku technologii,
   c) kształtowanie specjalizacji rolniczych, w tym promocja rolnictwa ekologicznego wraz z lokalnym zapleczem drobnych i średnich zakładów przetwarzających, magazynujących lub transportujących produkty rolnicze,
   d) rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji wykorzystujących biogaz i biomasę rolniczą,

e) wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych;

2) Rozwój funkcji pozarolniczych:

a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych na terenach miast powiatowych oraz mniejszych ośrodków miejskich dla lokalizacji działalności gospodarczych związanych z działalnością rolniczą, produkcyjną i usługową, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwoju małych i średnich zakładów produkcyjnych,
b) dostosowanie struktury przestrzennej miast powiatowych dla potrzeb rozwoju usług ponadlokalnych: ochrony zdrowia, w tym lecznictwa specjalistycznego, edukacji, w tym profili branżowych, kultury i sportu,
c) uzupełnianie w jednostkach gminnych funkcji usług podstawowych: usług zdrowia, edukacji, kultury i sportu,
d) rozwoju funkcji turystycznych z wykorzystywaniem walorów przyrodniczych i kulturowych, w tym poprawa jakości i rozwój bazy obsługi ruchu turystycznego w miastach powiatowych (bazy noclegowej, gastronomicznej, punktów informacji turystycznej, poprawa jakości przestrzeni publicznych), rozwój bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich (agroturystyka) oraz tworzenie sieci tras turystyki krajoznawczej (przyrodniczej i kulturowej) oraz kwalifikowanej;

5. W zakresie **poprawy dostępności komunikacyjnej**:

1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

a) rozbudowa i podniesienie parametrów technicznych sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz zmniejszanie uciążliwości transportu samochodowego na terenach mieszkaniowych, w tym w szczególności realizacja obwodnic miejscowości,
b) modernizacja układu dróg lokalnych dla poprawy powiązań wewnętrznych,
c) rozbudowa sieci dróg rowerowych;

2) Poprawa efektywności sieci kolejowej:

a) modernizacja linii kolejowych w celu poprawy ich parametrów technicznych,
b) realizacja węzłów przesiadkowych integrujących różne środki transportu;

3) Rozwój komunikacji zbiorowej:

a) rozwój sieci komunikacji autobusowej dla poprawy dostępności terenów wiejskich do miast powiatowych i ośrodków gminnych,
b) integracja komunikacji autobusowej i kolejowej w celu poprawy dostępności do miast subregionalnych i stolicy województwa.

6. W zakresie **rozbudowy systemów infrastruktury technicznej**:

1) Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych,
b) rozbudowa sieci wodociągowej,
c) budowa rozdzielczej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania;

2) Rozbudowa sieci elektroenergetycznej:

a) wyznaczenie korytarzy technologicznych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,
b) zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania.

3. OBSZARY FUNKCJONALNE SZCZEGÓLNEGO ZJAWISKA W SKALI REGIONALNEJ

3.1. POŁUDNIOWO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

Charakterystyka

Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny obejmuje tereny położone w południowo-zachodniej części Wielkopolski. Obszar zajmuje powierzchnię 2 191 km², co stanowi 7% powierzchni województwa, i jest zamieszkiwany przez 223 tys. mieszkańców. Sieć osadniczą stanowi: 14 miast oraz 477 miejscowości wiejskich. Głównymi jednostkami osadniczymi są miasta powiatowe: Rawicz, Gostyń i Krotoszyn, w których znajdują się jednocześnie instytucje o kluczowym znaczeniu dla prowadzonej tutaj działalności rolniczej. Pozostałe 11 ośrodków miejskich stanowią miasta małe liczące poniżej 5 tys. mieszkańców, z wyjątkiem Koźmina Wielkopolskiego, który zamieszkuje 6,6 tys. osób. Łącząc cechy miast i wsi, pełnią one podstawowe funkcje administracyjne, społeczne i gospodarcze.

Najważniejszym zasobem naturalnym, który jednocześnie decyduje o charakterze południowo-zachodniego obszaru intensywnego rolnictwa, jest ilość i jakość gleb. Użytki rolne stanowią 78% powierzchni terenu (w województwie – 65%). Pod względem bonitacji dominują tu gleby klas II, IIIa, IIIb i IVa. Obszar wyróżnia się korzystnymi i bardzo korzystnymi warunkami dla produkcji rolniczej, co odzwierciedla wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W 15 gminach przekracza on 70 pkt., co jest wartością znacznie wyższą od przeciętnej w województwie wielkopolskim, kształtującej się na poziomie 63 pkt.

Na terenie południowo-zachodniego obszaru intensywnego rolnictwa funkcjonuje 10,5 tys. gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych. Wiodącą rolę w ich strukturze własnościowej pełni sektor prywatny. Korzystnie kształtuje się średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego, która wynosi 11 ha użytków rolnych, przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 9 ha. Występowanie na tym terenie gospodarstw większych obszarowo świadczy o prawidłowo ukształtowanej strukturze agrarnej, w której ważne znaczenie odgrywają duże gospodarstwa rodzinne o wysokim potencjalne produkcyjnym. Jednocześnie ta pozytywna cecha stwarza możliwości specjalizacji produkcji, optymalnego wykorzystania parku maszynowego oraz zasobów siły roboczej.

Najważniejszym działem gospodarki rolnej obszaru jest chów i hodowla zwierząt. Ponad 16% ogólnego pogłowia bydła i trzody chlewnej województwa skupia się na tym terenie, co w odniesieniu do powierzchni ogólnej obszaru świadczy o dużej koncentracji zwierząt gospodarskich (odpowiednio 404 szt. i 48 szt. na 100 ha użytków rolnych). Duże znaczenie produkcji zwierzęcej w gospodarce rolnej obszaru oraz jej przestrzenne zróżnicowanie potwierdza intensywność chowu zwierząt gospodarskich, która w 17 gminach przekracza poziom wojewódzki (125 przeliczeniowych sztuk dużych na 100 ha użytków rolnych), z największą koncentracją w północnej i środkowej części obszaru (gmina Rawicz – 594, gmina Jutrosin – 371, gmina Pępowo – 244). Charakterystyczną cechą rolniczej przestrzeni produkcyjnej południowo-zachodniego obszaru intensywnego rolnictwa jest wielkostadny chów zwierząt, Szczególnie pod tym względem wyróżniają się gminy: Bojanowo – 10 ferm oraz Krzemieniewo – 8 ferm. O specyfice obszaru świadczy także intensyfikacja produkcji roślinnej, która w dużej mierze stanowi bazę paszową dla prowadzonego tu chowu i hodowli zwierząt. W roku 2010 na każde 100 ha powierzchni terenu, aż 70 ha przeznaczono pod zasiewy roślin uprawnych (w województwie – 53 ha, a w kraju – 45 ha). Obszar znajduje się w ścisłej czołówce wojewódzkiej i krajowej pod względem plonów podstawowych płodów rolnych, które przekraczają poziom wojewódzki.

Południowo-zachodni obszar intensywnego rolnictwa to teren o wyjątkowo dużej koncentracji jednostek postępu rolniczego i instytucji z branży rolnej o strategicznym znaczeniu dla państwa. Jednym z podstawowych elementów scalających charakter obszaru intensywnego rolnictwa jest wysoka kultura rolna oraz przekazywana z pokolenia na pokolenie tradycja dobrego gospodarowania. W dużej mierze zostały one ukształtowane przez działające na tym terenie szkoły rolnicze. Równolegle wybitnie rolniczy charakter terenu spowodował ogromne zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę rolniczą.

Zasięg przestrzenny

W granicach Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego znalazło się 19 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: **Sulmierzyce**,
- 13 gmin miejsko-wiejskich: **Bojanowo, Borek Wielkopolski, Gostyń, Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Miejska Górka, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Zduny**,
- 5 gmin wiejskich: **Krzemieniewo, Pakosław, Pępowo, Piaski, Rozdrażew**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego południowo-zachodniego obszaru funkcjonalnego będzie ochrona wyjątkowych cech środowiska, które przyczyniły się do wykształcenia gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa. Jest to warunek konieczny dla utrzymania specyfiki obszaru intensywnego rolnictwa i pogłębienia jego dalszej specjalizacji.

Do najbardziej istotnych działań zaliczyć należy ograniczanie wyłączania najlepszych gruntów spod użytkowania rolniczego, poprawę jakości gleb oraz ochronę zasobów i jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także dalszy rozwój przemysłu rolno-spożywczego oraz produkcji surowców na potrzeby wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w oparciu o wysoką produktywność sektora rolniczego na tym terenie. Jednocześnie szczególnie istotne jest wykluczenie na tym terenie czynności i działań pogarszających funkcjonalność i ograniczających możliwości wykorzystania potencjału obszaru oraz zubażających zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a także zmniejszających walory krajobrazu i generujących konflikty przestrzenne.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej***
- ***Cel 2. Poprawa jakości i zasobów wód***
- ***Cel 3. Rozwój intensywnej gospodarki rolnej oraz wzmacnianie zaplecza nowoczesnego rolnictwa i potencjału społeczno-gospodarczego***
- ***Cel 4. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej**:

1) Ochrona najlepszych jakościowo gleb:

a) zachowanie dużych zwartych obszarów najlepszych kompleksów glebowo-rolniczych dla celów produkcji rolnej,
b) ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej na cele nierolnicze poza obszarami zwartej zabudowy,
c) ochrona gleb przed erozją;

2) Ochrona łąk i pastwisk:

a) zachowanie terenów łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych,
b) zapobieganie dewastacji i ograniczanie nadmiernej eksploatacji łąk i pastwisk;

3) Zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego:

a) ochrona otwartych przestrzeni pół uprawnych stanowiących otwarte przestrzenie pomiędzy miejscowościami,
b) ochrona charakterystycznych elementów krajobrazu – alei drzew, parków, cmentarzy, układu dróg, kapliczek i krzyży przydrożnych oraz zabudowy o wiejskim charakterze.

2. W zakresie **poprawy jakości i zasobów wód**:

   1) Poprawa bilansu wodnego poprzez zwiększanie retencji i ochrona gleb przed erozją wodną, wietrzną, degradacją chemiczną, degradacją biologiczną i fizyczną:

   a) zachowanie terenów łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych,
   b) zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
   c) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (mokradłowych)oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania,
   d) wyznaczanie terenów przeznaczonych do zalesienia, w szczególności w obszarach predysponowanych,
   e) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, w szczególności w zasięgu lądowych korytarzy ekologicznych, na miedzach i wzdłuż dróg;

   2) Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zmianą stosunków wodnych:

   a) eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej,
   b) wprowadzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;

3. W zakresie **rozwoju intensywnej gospodarki rolnej oraz wzmacniania zaplecza nowoczesnego rolnictwa i potencjału społeczno-gospodarczego:**

   1) Rozwój bazy przetwórczej i przechowalniczo-magazynowej służącej wzmocnieniu specjalizacji rolniczej obszaru oraz zapewniającej zagospodarowanie lokalnych płodów rolnych:

   a) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego,
   b) wprowadzanie stref buforowych o różnej szerokości przy granicach terenów intensywnie użytkowanych rolniczo, pełniących funkcję pasa ochronnego ograniczającego przenikanie zanieczyszczeń rolniczych;

   2) Wzmacnianie istniejących i rozwój nowych funkcji:

   a) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych położonych w pobliżu ośrodków miejskich: Gostynia, Krotoszyna i Rawicza, dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych,
   b) wspieranie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych,
   c) uzupełnianie w jednostkach gminnych funkcji usług podstawowych: zdrowia, edukacji, kultury i sportu;

   3) Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych:

   a) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod biogazownie rolnicze, wykorzystujące miejscowe nadwyżki biomasy, nawozów naturalnych oraz odpadów poubojowych,
   b) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

4. W zakresie **poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej**:

   1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

   a) rozbudowa i podniesienie parametrów technicznych sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz zmniejszanie uciążliwości transportu samochodowego na terenach mieszkaniowych, w tym w szczególności realizacje obejść drogowych miejscowości Gostyń i Piaski w ciągu drogi krajowej nr 12, Krotoszyna, Koźmina Wielkopolskiego i Zdun w ciągu drogi krajowej nr 15 oraz Krotoszyna, Kobylina i Miejskiej Górki w ciągu drogi krajowej nr 36,
   b) modernizacja układu dróg lokalnych dla poprawy powiązań wewnętrznych;

   2) Poprawa efektywności sieci kolejowej:

   a) modernizacja linii kolejowych nr 14 i nr 281 w celu poprawy ich parametrów technicznych,
   b) rewitalizacja linii nr 360 Jarocin – Gostyń – Kąkolewo i nr 362 Kobylin – Rawicz pozwalająca na obsługę ruchu pasażerskiego i towarowego.

3.2. PÓŁNOCNO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

Charakterystyka

Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny zajmuje powierzchnię 6 155 km^2, co stanowi 20,6% powierzchni województwa, i zamieszkuje go blisko 380 tys. osób, tj. 11% mieszkańców województwa. Wyróżnia się on w województwie wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. Obszar jest niejednorodny. Można go podzielić na rejony o dużych, zwartych kompleksach leśnych (Puszcza Notecka, Puszcza nad Drawą, Puszcza nad Gwdą, Pojezierze międzychodzko-pniewskie, dolina Noteci zaliczana do obszarów o najwyższych w regionie wartościach kulturowych i historycznych) oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru.

Zasoby i walory środowiska odgrywają strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego całego kraju, m.in. pełniąc funkcje regulatora flory i fauny, wpływając na warunki klimatyczne, obieg wody, czy chroniąc gleby przed erozją.

Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Działalność inwestycyjna w tym rejonie wymaga równoważenia zamierzeń gospodarczych z potrzebami ochrony dla zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów oraz stworzenia spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich.

Najważniejszą jednostką osadniczą Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego jest miasto Piła – ośrodek subregionalny koncentrujący funkcje społeczno-gospodarcze. Innymi ważnymi ośrodkami są miasta powiatowe: Czarnków, Chodzież, Międzychód, Trzcianka i Złotów.

Gospodarka obszaru bazuje w dużej mierze na rolnictwie i leśnictwie. Obszary leśne stanowią podstawą rozwoju przemysłu drzewnego. Na terenie obszaru funkcjonalnego rozwija się również turystyka. Wśród najważniejszych branż gospodarczych wymienić należy: produkcję mebli oraz innych wyrobów z drewna, produkcję urządzeń elektrycznych, produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz produkcję metali.

Zasięg przestrzenny

W granicach Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego znalazły się 24 gmin, w tym:

- 4 gminy miejskie: **Czarnków, Chodzież, Piła, Złotów**,
- 14 gmin miejsko-wiejskich: **Jastrowie, Krajenka, Krzyż Wielkopolski, Łobżenica, Margonin, Międzychód, Okonek, Sieraków, Szamocin, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wyrzysk, Wysoka**,
- 16 gmin wiejskich: **Białośliwie, Budzyń, Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Czarnków, Drawsko, Kaczory, Kwilcz, Lipka, Lubasz, Miasteczko Krajeńskie, Połajewo, Szydłowo, Tarnówka, Zakrzewo, Złotów**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.

Dla realizacji powyższych celów zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych***
- ***Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu"***
- ***Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej***

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju obszaru funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych**:

1) Ochrona obszarów o funkcjach środowiskotwórczych pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali kraju:

a) zachowanie i wzbogacanie ekosystemów leśnych, wodnych, łąkowych, zależnych od wód (mokradłowych) i polnych w celu ochrony różnorodności biologicznej,
b) zachowanie terenów łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych oraz kontynuowanie tradycyjnego i ekstensywnego sposobu ich użytkowania,
c) zapobieganie fragmentacji ekosystemów i zapewnienie ich łączności ekologicznej,
d) wprowadzanie rozwiązań technicznych zapewniających ciągłość korytarzy ekologicznych,
e) poprawa i utrzymanie wysokiej jakości środowiska i krajobrazu,
f) ograniczanie powierzchniowej eksploatacji złóż kopalin;

2) Ochrona i kształtowanie otwartego krajobrazu Doliny Noteci wraz z elementami osadnictwa olęderskiego i fryderycjańskiego:

a) objęcie ochroną prawną „Doliny Noteci" poprzez wpisanie na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO ze względu na wartości przyrodnicze występujące w połączeniu z wartościami kulturowymi,
b) określenie ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie terenów dla ochrony ekspozycji panoram miejscowości, w tym w szczególności zasad podziału terenu, intensywności zabudowy, gabarytów nowych obiektów (wysokości budynków, rodzaju dachów, pokrycia dachów, proporcji i kompozycji oraz kolorystyki elewacji, użytych materiałów budowlanych),
c) wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej,
d) ograniczanie przekształceń wyróżniających się w krajobrazie form rzeźby terenu, ze szczególnym uwzględnieniem krawędzi dolin rzecznych.

2. W zakresie **stymulowania rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu"**:

1) Efektywne wykorzystanie przestrzeni:

a) kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych terenów ze szczególnym uwzględnieniem założeń koncepcji „zielonego wzrostu", w tym ekoinnowacyjności, wspierania nowoczesnych i konkurencyjnych działalności gospodarczych oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich i głównych dróg, dla lokalizacji zróżnicowanych działalności gospodarczych,
c) dostosowanie struktury przestrzennej jednostek osadniczych do potrzeb rozwoju usług zdrowia, w tym lecznictwa specjalistycznego, edukacji, kultury i sportu,
d) strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie w celu eliminowania lub minimalizowania konfliktów przestrzennych;

2) Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe:

a) wyznaczenie szlaków turystycznych, w tym tworzenie sieci tras turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego, z uwzględnieniem i wyeksponowaniem m.in.: zabytkowych zespołów rezydencjonalnych, sanktuariów w Gorce Klasztornej i Lubaszu, infrastruktury wąskotorowej Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej (Białośliwie – Wysoka – Łobżenica), zespołu młyna wodnego

i elektrycznego w Krajence, historycznych młynów wodnych na rzekach Łobżonka i Głomia oraz 12 zabytkowych stopni wodnych na rzece Noteć,

b) realizacja infrastruktury turystycznej szlaku wodnego doliny Noteci, w tym modernizacja istniejących i budowa nowych przystani i marin, oraz obszarów o najwyższym potencjale przyrodniczym do rozwoju turystyki w rejonie: lasów nad Gwdą, Chodzieży, Międzychodu, Sierakowa i Krzyża Wielkopolskiego,

c) rozwój bazy wypoczynkowej, w tym agroturystyki,

d) wykorzystanie wód geotermalnych występujących w okolicach Czarnkowa na cele rekreacyjne,

e) zapewnienie swobodnego dostępu do brzegów zbiorników wodnych poprzez wprowadzanie wokół nich stref buforowych z niską roślinnością oraz wprowadzanie stref wolnych od zabudowy (z wyjątkiem niezbędnych obiektów służących gospodarce wodnej lub rybackiej oraz niezbędnych urządzeń sportowo-rekreacyjnych) o postulowanej szerokości co najmniej 100 m,

f) kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, wpływających na tożsamość regionalną i lokalną;

3) Zrównoważone gospodarowanie zasobami leśnymi i wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa:

a) rozwój nowoczesnego leśnictwa i łowiectwa poprzez konsolidację przemysłu drzewnego oraz wykorzystanie potencjału drzewnego i runa leśnego Puszczy Noteckiej,

b) rozwój produkcji rolniczej i przetwórstwa spożywczego, kształtowanie specjalizacji rolniczych, w tym promocja rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa,

c) dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych,

d) utrzymanie dużych zwartych obszarów najlepszych kompleksów glebowo-rolniczych dla celów produkcji rolnej,

e) ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej na cele nierolnicze,

f) ochrona gleb przed erozją,

g) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod biogazownie rolnicze, wykorzystujące miejscowe nadwyżki biomasy, nawozów naturalnych oraz odpadów poubojowych,

h) ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wprowadzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych;

4) Rozwój i efektywne wykorzystanie infrastruktury technicznej

a) rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych, przede wszystkim na terenach położonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, jezior oraz rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych,

b) wyznaczenie korytarzy technologicznych dla planowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz innych inwestycji infrastrukturalnych,

c) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod lokalizację urządzeń służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

3. W zakresie **poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej**:

1) Rozwój i modernizacja sieci drogowej:

a) budowa dróg klasy ekspresowej S10 i S11,

b) rozbudowa i podniesienie parametrów technicznych pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich oraz zmniejszanie uciążliwości transportu samochodowego na terenach mieszkaniowych, w tym w szczególności realizacja obejść drogowych miejscowości;

2) Poprawa efektywności sieci kolejowej:

a) modernizacja linii kolejowych w celu poprawy ich parametrów technicznych,

b) realizacja węzłów przesiadkowych integrujących różne środki transportu.

3.3. WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

Charakterystyka

Wschodni Obszar Funkcjonalny obejmuje tereny miasta Konina oraz powiatu konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego. Zajmuje on powierzchnię 4 438 km^2, co stanowi 15% powierzchni województwa. Obszar ten jest miejscem koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego. Wyróżnia się on w skali województwa dużą liczbą podmiotów przemysłowych zarejestrowanych w poszczególnych gminach. Głównymi przedsiębiorstwami tego regionu są PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A., PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A., PAK Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin" i Fabryka Urządzeń Górnictwa Odkrywkowego „Fugo" w Koninie.

O współczesnym charakterze Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego zdecydowały występujące zasoby węgla brunatnego (21 złóż) wykorzystywane do produkcji energii. Największe zasoby bilansowe występują w złożach: Dęby Szlacheckie (gminy: Babiak, Koło), Piaski (gminy: Rzgów, Rychwał, Grodziec, Zagórów), Grochowy-Siąszyce (gm. Rychwał), Tomisławice i Mąkoszyn (gm. Wierzbinek), Ościsłowo (gminy: Wilczyn, Skulsk, Ślesin). W granicach obszaru znajdują się ponadto bogate złoża kruszywa naturalnego (najwięcej złóż kruszyw znajduje się w gminie Krzymów) oraz złoże piasków kwarcowych formierskich „Rumin" – jedyne tego typu złoże w województwie wielkopolskim (na pograniczu gmin Stare Miasto i Rzgów).

Wydobycie węgla brunatnego metodami odkrywkowymi spowodowało znaczne zmiany w środowisku obszaru, widoczne nie tylko w morfologii terenu, ale przede wszystkim w zmianie stosunków wodnych. Mają one charakter wieloprzestrzenny i pociągają ze sobą przeobrażenia w pozostałych komponentach środowiska przyrodniczego, w tym m.in. powstanie rozległych lejów depresyjnych w piętrze czwartorzędowym i paleogeńsko-neogeńskim.

Restrukturyzacja przemysłu na przestrzeni ostatnich lat, w tym likwidacja części zakładów i ograniczenie zatrudnienia, doprowadziła do istotnego wzrostu bezrobocia. Jednocześnie odnotowuje się tu niski poziom przedsiębiorczości, mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Jedynie w Koninie przekracza on średni poziom krajowy, natomiast żadna z gmin nie osiągnęła nawet średniego poziomu dla Wielkopolski. Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości notowany jest w Koninie i gminie Stare Miasto, co wiąże się z najwyższym udziałem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wartości wskaźnika przedsiębiorczości spadają jednak wraz ze wzrostem odległości od ośrodka subregionalnego.

Istotnym problemem Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego jest wyczerpywanie się złóż węgla brunatnego. Według szacunków PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A., przy utrzymaniu notowanego zapotrzebowania na węgiel ze strony miejscowych elektrowni, eksploatacja złóż na terenie obszaru możliwa będzie do około roku 2040. Konieczne jest przy tym udostępnianie kolejnych odkrywek, położonych w coraz większej odległości od Konina. Wyczerpywanie się złóż surowca będzie wymagać w perspektywie 20 lat przygotowania tego regionu do zmiany nośników energii oraz przestawienia gospodarki opartej na górnictwie i energetyce na nowe funkcje, a tym samym określenia nowej polityki przestrzennej dla obszaru po 2030 roku.

Jednocześnie obszar jest terenem o dużej atrakcyjności lokalizacyjnej z uwagi na dobrą dostępność komunikacyjną. Przez Wschodni Obszar Funkcjonalny przebiega autostrada A2, drogi krajowe nr 25, 92, 72 i linia kolejowa E20. Rozwinięte są także poszczególne systemy infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim elektroenergetyki. Uwarunkowania te dają możliwość rozwoju różnych gałęzi gospodarki, w tym związanych z produkcją przemysłową czy odnawialnymi źródłami energii. Transport drogowy, głównie oparty o autostradę, sprzyja ponadto rozwojowi centrów logistycznych, czego przykładem jest Wielkopolskie Centrum Logistyczne Konin – Stare Miasto S.A., utworzone w sąsiedztwie węzła „Modła", w gminie Stare Miasto.

Dużym atutem i szansą rozwojową obszaru są występujące tu wody geotermalne udokumentowane w dwóch otworach wiertniczych: w Ślesinie i Dobrowie (gm. Koło). Istnieją również zaawansowane plany wykorzystania wód zalegających pod terenem wyspy Pociejewo, znajdującej się pomiędzy Wartą a Kanałem Ulgi w Koninie.

O walorach Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego świadczy również duży udział terenów objętych ochroną prawną, związanych z bogactwem form krajobrazowych, dobrym zachowaniem siedlisk roślinnych i obecnością wielu rzadkich gatunków zwierząt.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się 43 gminy, w tym:

- 4 gminy miejskie: **Konin, Koło, Słupca, Turek**,
- 11 gmin miejsko-wiejskich: **Dąbie, Dobra, Golina, Kleczew, Kłodawa, Przedecz, Rychwał, Sompolno, Ślesin, Tuliszków, Zagórów,**
- 28 gmin wiejskich: **Babiak, Brudzew, Chodów, Grodziec, Grzegorzew, Kawęczyn, Kazimierz Biskupi, Koło, Kościelec, Kramsk, Krzymów, Lądek, Malanów, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Powidz, Przykona, Rzgów, Skulsk, Słupca, Stare Miasto, Strzałkowo, Turek, Wierzbinek, Wilczyn, Władysławów**.

Cele polityki przestrzennej

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie, jak i zewnętrznych. Ważne też będzie przestawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności, ze szczególnym uwzględnieniem wzbogacania funkcji usługowych.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ***Cel 1. Podtrzymanie i restrukturyzacja przemysłu energetycznego***
- ***Cel 2. Kształtowanie nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru***
- ***Cel 3. Kształtowanie środowiska przyrodniczego***

Dla realizacji wskazanych celów ważne jest wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej, do której należą przede wszystkim istniejące sieci przesyłowe wraz z urządzeniami technicznymi, infrastruktura komunalna dostosowana do charakteru regionu, wysoko wykwalifikowana kadra techniczna i zarządzająca, specjalistyczne szkolnictwo zawodowe oraz zawodowe szkoły wyższe. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE), a zwłaszcza energetyki wiatrowej, słonecznej i termalnej.

Należy również dążyć do rozwoju innych specjalizacji, niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym. Pożądanym kierunkiem rozwoju wykorzystującym atuty położenia obszaru jest logistyka. Wschodni Obszar Funkcjonalny dysponuje znacznymi zasobami terenów poprzemysłowych i pokopalnianych oraz możliwościami integracji przepływów towarowych na kierunkach północ-południe i wschód-zachód.

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie **podtrzymania i restrukturyzacji przemysłu energetycznego**:

1) Zachowanie istniejącej specjalizacji gospodarki obszaru:

a) ograniczanie zainwestowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż węgla brunatnego,
b) określenie perspektywicznych terenów eksploatacji złóż węgla brunatnego z uwzględnieniem wszelkich uwarunkowań ekonomicznych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych;

2) Wykorzystanie potencjału terenów pokopalnianych do produkcji energii elektrycznej opartej na nowych nośnikach energii:

a) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego,
b) wyznaczanie terenów dla lokalizacji instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych wraz ze strefami ochronnymi oraz terenów rozwoju upraw roślin energetycznych.

2. W zakresie **kształtowania nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru**:

1) Rozwój nowych działalności gospodarczych:

a) określanie nowych funkcji dla terenów poprodukcyjnych i pogórniczych,
b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów autostradowych i linii kolejowych,
c) wykorzystanie zasobów wód geotermalnych do celów grzewczych oraz rozwoju turystki i usług sanatoryjnych,
d) rozwój turystki w oparciu o potencjał terenów powyrobiskowych, zasoby wód geotermalnych, walory przyrodnicze i kulturowe oraz dogodne położenie obszaru w centrum kraju;

2) Rozbudowa bazy logistyczno-magazynowej:

a) utworzenie regionalnych centrów obsługi ładunków,
b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu węzłów komunikacyjnych oraz terminale integrujące transport drogowy, kolejowy oraz żeglugę śródlądową.

3. W zakresie **kształtowania środowiska przyrodniczego**:

1) Rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego:

a) określenie obszarów wymagających rekultywacji i rewitalizacji oraz preferowanych funkcji terenów,
b) rewitalizacja i rekultywacja poprzemysłowych terenów zdegradowanych oraz przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji,
c) odtwarzanie sieci hydrograficznej obszaru, a także intensyfikację retencji wód;

2) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

a) zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
b) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania;

3) Ograniczanie negatywnego oddziaływania przemysłu:

a) wprowadzanie nowych technologii służących poprawie jakości powietrza oraz ograniczanie emisji przemysłowej i emisji niskiej,
b) ochrona przed hałasem przemysłowym terenów podlegających ochronie akustycznej m.in. poprzez stosowanie nowoczesnych technologii w przemyśle, barier dźwiękochłonnych w postaci pasów zieleni oraz wykluczenie bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktogennych,
c) zachowanie terenów wolnych od zabudowy w sąsiedztwie istniejących obiektów produkcyjnych i korytarzy infrastrukturalnych,
d) wprowadzanie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;

4) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:

a) zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Warcie poprzez budowę polderu Golina w dolinie Warty,
b) uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych.

4. POZOSTAŁE OBSZARY INTERWENCJI

4.1. OŚRODKI LOKALNE

Charakterystyka

W krajowej sieci jednostek osadniczych źródłami czynników wzrostu, oprócz miast o znaczeniu regionalnym i subregionalnym, są ośrodki lokalne. Pełnią one rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków subregionalnych. Oferują usługi publiczne podstawowe i ponadlokalne, w szczególności w zakresie edukacji, kultury, transportu publicznego, usług teleinformatycznych oraz administracyjnych. Ośrodki te mają szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich przede wszystkim, jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczych, aktywizujących te tereny oraz stanowią dla nich główny rynek pracy.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące miasta: **Chodzież, Czarnków, Gostyń, Grodzisk Wielkopolski, Jarocin, Kępno, Koło, Kościan, Krotoszyn, Międzychód, Nowy Tomyśl, Oborniki, Ostrzeszów, Pleszew, Rawicz, Słupca, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Trzcianka, Turek, Wągrowiec, Wolsztyn, Września i Złotów**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do większych ośrodków,
- poprawa dostępności podstawowych usług,
- ograniczenie wykluczenia cyfrowego,
- aktywizacja środowisk lokalnych na rzecz rozwoju,
- wsparcie lokalnej gospodarki,
- wsparcie rozwoju zaplecza usługowego dla rolnictwa.

4.2. OBSZARY WIEJSKIE UCZESTNICZĄCE W PROCESACH ROZWOJOWYCH

Charakterystyka

Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych kraju biorą udział w postępującej integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi. Za najważniejsze ośrodki miejskie w województwie wielkopolskim uznano stolicę województwa, a zarazem miasto metropolitalne – Poznań, miasta o znaczeniu regionalnym Kalisz i Ostrów Wielkopolski oraz miasta subregionalne Leszno, Piła, Konin oraz Gniezno. Ponieważ impulsy rozwojowe generowane przez bieguny wzrostu w województwie absorbowane są w pierwszej kolejności przez obszary znajdujące się w najbliższym sąsiedztwie tych miast, do obszarów wiejskich uczestniczących w powyższych procesach włączono wszystkie gminy wiejskie lub miejsko-wiejskie położone w granicach miejskich obszarów funkcjonalnych.

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całej Wielkopolski oraz najważniejszych miast w sieci osadniczej województwa. Obszary te biorą udział w najbardziej dynamicznych procesach rozwojowych. Bezpośrednie sąsiedztwo z najważniejszymi ośrodkami regionu powoduje, że gminy te znajdują się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego. Przewagę konkurencyjną zyskują również dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym z miastem wojewódzkim czy miastami regionalnymi i subregionalnymi.

Wysoki poziom rozwoju jednostek wiejskich niesie za sobą także negatywne konsekwencje. W gminach tych zauważalne jest silne zjawisko suburbanizacji, w tym również suburbanizacji funkcjonalnej. W gminach wiejskich oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich zauważalne jest również zjawisko zatracania pierwotnych funkcji

wiejskich, na rzecz zupełnie obcych dla tych jednostek funkcji miejskich. Ponadto wyraźny jest również napływ ludności miejskiej na tereny wiejskie, co powoduje liczne konflikty społeczne i kulturowe. Codzienne dojazdy do pracy pomiędzy ośrodkiem miejskim a obszarami wiejskimi powodują nasilanie się zjawiska kongestii.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gmin zakwalifikowanych do obszaru funkcjonalnego ma niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju ośrodka miejskiego ze względu na silne powiązania społeczno-gospodarcze i komunikacyjne. Gminy te pełnią również rolę przekaźnika dyfuzji procesów rozwojowych na obszary wiejskie wymagające wsparcia. Dlatego też tak istotne znaczenie dla rozwoju województwa wielkopolskiego będą miały działania na rzecz wspierania tych obszarów.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące jednostki przestrzenne:

1) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Poznania: **Brodnica, Buk, Czempiń, Czerniejewo, Czerwonak, Dominowo, Dopiewo, Duszniki, Gniezno, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kościan, Kórnik, Łubowo, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Nowy Tomyśl, Oborniki, Opalenica, Pobiedziska, Rogoźno, Rokietnica, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Tarnowo Podgórne, Wągrowiec, Września, Zaniemyśl**;
2) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej: **Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Koźminek, Lisków, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków, Sieroszewice, Sośnie, Stawiszyn, Szczytniki, Żelazków**;
3) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Gniezna: **Czerniejewo, Gniezno, Kłecko, Łubowo, Niechanowo, Witkowo**;
4) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Konina: **Golina, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Stare Miasto, Ślesin**;
5) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Leszna: **Lipno, Osieczna, Rydzyna, Święciechowa**;
6) Gminy położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Piły: **Kaczory, Krajenka, Szydłowo, Trzcianka, Ujście, Wysoka**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.2. Rozwój obszarów wiejskich. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,
- rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych,
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
- rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

4.3. OBSZARY WIEJSKIE WYMAGAJĄCE WSPARCIA PROCESÓW ROZWOJOWYCH

Charakterystyka

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych na terenie Wielkopolski obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych są niezwykle istotne z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Powyższe obszary wiejskie są znacznie oddalone od najważniejszych ośrodków rozwoju w województwie, a co za tym idzie, nie są pod wpływem bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego tychże biegunów wzrostu. Ponadto ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym, powodując depopulację terenów wiejskich.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych, co wiąże się między innymi ze słabą jakością infrastruktury technicznej. Wsparcie obszarów wiejskich pomoże eliminować dysproporcje w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność województwa wielkopolskiego.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy (z wyłączeniem obszarów miast): **Babiak, Baranów, Białośliwie, Bojanowo, Borek Wielkopolski, Bralin, Brudzew, Budzyń, Chocz, Chodów, Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Czajków, Czarnków, Czermin, Damasławek, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Gołańcz, Gostyń, Grabów nad Prosną, Grodziec, Grzegorzew, Jaraczewo Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kamieniec, Kawęczyn, Kępno, Kleczew Kłodawa, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, Kościelec, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Kraszewice, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Kuślin, Kwilcz, Lądek, Lipka, Lubasz, Lwówek, Łęka Opatowska, Łobżenica, Malanów, Margonin, Miasteczko Krajeńskie, Miedzichowo, Miejska Górka, Mieleszyn, Mieścisko, Międzychód, Mikstat, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą, Obrzycko, Okonek, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostroróg, Ostrowite, Ostrzeszów, Pakosław, Perzów, Pępowo, Piaski, Pleszew, Pniewy, Pogorzela, Połajewo, Poniec, Powidz, Przedecz, Przemęt, Przykona, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rozdrażew, Rychtal, Rychwał, Ryczywół, Siedlec, Sieraków, Skulsk, Słupca, Sompolno, Strzałkowo, Szamocin, Śmigiel, Tarnówka, Trzcinica, Trzemeszno, Tuliszków, Turek, Wapno, Wieleń, Wielichowo, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Władysławów, Włoszakowice, Wolsztyn, Wronki, Wyrzysk, Zagórów, Zakrzewo, Zbąszyń, Zduny, Złotów, Żerków**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.2. Rozwój obszarów wiejskich. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,
- rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych.
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,

- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
- rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

4.4. OBSZARY OCHRONY GLEB DLA CELÓW PRODUKCJI ROLNEJ

Charakterystyka

Rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz prowadzona na gruntach rolnych intensywna produkcja rolnicza to jeden z elementów wyróżniających Wielkopolskę. Województwo należy pod tym względem do liderów nie tylko w kraju, ale także w Europie. Wysoka wydajność oraz kultura rolnicza wynikająca z tradycji dobrego gospodarowania pozwalają na osiąganie wysokich plonów produkcji roślinnej pomimo średniej w skali kraju jakości gleb w województwie. Przestrzeń rolnicza to także element charakterystyczny dla krajobrazu regionu i jeden z najbardziej rozpoznawalnych typów zagospodarowania przestrzeni. Znaczenie rolnictwa w gospodarce Wielkopolski wymaga zdecydowanych działań zmierzających do ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej nie tylko do celów gospodarczych, ale również, jako element ochrony krajobrazu.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określiła, że obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Istotne są również wymogi ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak: zachowanie powiązanych z ekstensywnym rolnictwem walorów środowiska przyrodniczego, krajobrazu rolniczego, a także kształtowania zielonych pierścieni wokół miast wojewódzkich i regionalnych. Działania związane z niniejszym obszarem mają dotyczyć również zachowania ciągłości użytków zielonych. Istota obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej nie odnosi się wyłącznie do ochrony gleb, ale dotyczy szeregu innych funkcji powiązanych z szeroko rozumianym rolnictwem.

Głównymi przesłankami do wydzielenia obszaru ochrony gleb dla produkcji rolnej jest zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, będącego głównym źródłem utrzymania i miejscem pracy dla znacznej grupy mieszkańców Wielkopolski. Jednocześnie istotne jest przeciwdziałanie presji inwestycyjnej na tereny użytkowane rolniczo, w tym ograniczenie negatywnych skutków urbanizacji. Otwarte tereny rolnicze niezbędne są również dla właściwego funkcjonowania środowiska, szczególnie systemu przyrodniczego. Zachowanie w użytkowaniu rolniczym, np. ekosystemów łąkowych, jest niezbędne dla utrzymania stabilności sytemu przyrodniczego, a także wartości przyrodniczych form ochrony przyrody. Wspieranie działań służących ochronie gleb będzie sprzyjać racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, ale także będzie narzędziem ochrony innych walorów, np. krajobrazowych, rekreacyjnych, istotnych dla Wielkopolski. Należy podkreślić, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego regionu, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo rynku żywności w kraju, jest obok zagadnienia bezpieczeństwa i stabilności systemu energetycznego zadaniem priorytetowym i długofalowym.

Gminy należące do obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, zajmują około 75% powierzchni regionu. Potwierdza to duże znaczenie rolnictwa w Wielkopolsce, ale również wskazuje na to, że produkcja rolnicza i związane z nią funkcje wymagają zintegrowanych działań wynikających ze złożonego zakresu obszaru. Działania służące ochronie gleb nie tylko pozwolą na prowadzenie produkcji rolniczej, ale również będą elementem zrównoważonej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na ochronę środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy: **Białośliwie, Blizanów, Bojanowo, Borek Wielkopolski, Brodnica, Brudzew, Brzeziny, Buk, Ceków-Kolonia, Chodów, Chodzież, Czarnków, Czempiń, Czermin, Czerniejewo, Czerwonak, Damasławek, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Dominowo, Dopiewo, Drawsko, Duszniki, Gniezno, Godziesze Wielkie, Golina, Gołańcz, Gołuchów, Gostyń, Granowo, Grodziec, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Jaraczewo, Jarocin, Jutrosin, Kaczory, Kamieniec, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleczew, Kleszczewo, Kłecko, Kłodawa, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, Komorniki, Kostrzyn, Kościan, Kościelec, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kórnik, Krajenka, Kramsk, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzymów, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Kuślin, Lądek, Lipka, Lipno, Lubasz, Lwówek, Łęka Opatowska, Łobżenica, Łubowo, Miasteczko Krajeńskie, Miejska Górka, Mieleszyn, Mieścisko, Mikstat, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Mycielin, Nekla, Niechanowo, Nowe Miasto nad Wartą, Nowe Skalmierzyce,**

Oborniki, Obrzycko, Odolanów, Okonek, Olszówka, Opalenica, Opatówek, Orchowo, Osieczna, Osiek Mały, Ostroróg, Ostrowite, Ostrów Wielkopolski, Pakosław, Pępowo, Piaski, Pleszew, Pniewy, Pobiedziska, Pogorzela, Poniec, Powidz, Przedecz, Przemęt, Przygodzice, Przykona, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Raszków, Rawicz, Rogoźno, Rokietnica, Rozdrażew, Ryczywół, Rydzyna, Rzgów, Sieroszewice, Skoki, Skulsk, Słupca, Słupca, Sośnie, Stare Miasto, Stawiszyn, Stęszew, Strzałkowo, Suchy Las, Swarzędz, Szamocin, Szamotuły, Szczytniki, Szydłowo, Ślesin, Śmigiel, Śrem, Środa Wielkopolska, Święciechowa, Tarnowo Podgórne, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wapno, Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wijewo, Wilczyn, Witkowo, Włoszakowice, Wolsztyn, Wronki, Września, Wyrzysk, Wysoka, Zagórów, Zakrzewo, Zaniemyśl, Zduny, Złotów, Żelazków, Żerków.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- promocja programów rolnośrodowiskowych.
- wsparcie ekologicznej produkcji rolnej oraz odnowy tradycyjnych, regionalnych tras zwierząt i odmian roślin,
- ograniczanie erozji gleb,
- wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej, zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek, mających na celu zabezpieczenie antyerozyjne dla gleb rolniczych i zabezpieczenie przed spływem do wód powierzchniowych substancji biogennych oraz jako refugia dla zwierząt,
- budowa i konserwacja oraz właściwa eksploatacja urządzeń melioracyjnych,
- wsparcie edukacji rolniczej i promocja wysokiej jakości żywności oraz produktów tradycyjnych i regionalnych.

4.5. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI W SKALI DORZECZY

Charakterystyka

Obszar interwencji wyznaczony został w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego – zakwalifikowano do niego gminy, na obszarze których znajdują się obszary zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ust. 2 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566).

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wskazane zostały we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WORP) i obejmują one tereny, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Wskazać jednak należy, że obszary wyznaczone we WORP nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego, gdyż celem WORP nie było wyznaczenie precyzyjnego zasięgu obszarów zagrożenia powodziowego, a jedynie wstępne ich zidentyfikowanie, w celu wskazania rzek lub odcinków rzek, które stwarzają zagrożenie powodziowe. WORP jest dokumentem poglądowym, który opracowany został w oparciu o dostępne lub łatwe do uzyskania informacje i nie wymagał zastosowania danych o wysokiej dokładności. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (rzeki lub odcinki rzek wskazane we WORP) sporządzone zostały mapy zagrożenia powodziowego przedstawiające granice obszarów zagrożenia powodziowego i głębokości zalewu dla trzech prawdopodobieństw wystąpienia powodzi (0,2%, 1%, 10%). Mapy te są podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego.

Zidentyfikowany obszar interwencji podlegać będzie weryfikacji w przypadku sporządzenia aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego oraz po opracowaniu map zagrożenia powodziowego w II cyklu planistycznym.

Zasięg przestrzenny

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy obejmują gminy, na terenie których znajdują się wyżej wymienione obszary zagrożenia powodzią. Ze względu na specyfikę poszczególnych elementów wyznaczony obszar dzieli się na cztery podtypy, w granicach których znalazły się następujące gminy:

1) Gminy, na których znajdują się obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym p=10%, czyli raz na 10 lat (obszary szczególnego zagrożenia powodzią): **Białośliwie, Blizanów, Borek**

Wielkopolski, Brodnica, Brudzew, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chocz, Chodzież, Czarnków, m. Czarnków, Czempiń, Czermin, Czerwonak, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Godziesze Wielkie, Golina, Gołańcz, Gołuchów, Gostyń, Grabów nad Prosną, Jaraczewo, Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kaczory, Kalisz, Kamieniec, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, m. Koło, Komorniki, Konin, Kościan, m. Kościan, Kościelec, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kórnik, Krajenka, Kramsk, Kraszewice, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzymów, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Lądek, Luboń, Łęka Opatowska, Miasteczko Krajeńskie, Miedzichowo, Mieścisko, Międzychód, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Nowe Miasto nad Wartą, Nowe Skalmierzyce, Oborniki, Obrzycko, m. Obrzycko, Odolanów, Okonek, Opatówek, Osieczna, Pakosław, Perzów, Piła, Pleszew, Pobiedziska, Poniec, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Przykona, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rogoźno, Rydzyna, Rzgów, Siedlec, Sieraków, Sieroszewice, Sośnie, Stare Miasto, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamocin, Szczytniki, Szydłowo, Śrem, Święciechowa, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wągrowiec, m. Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wolsztyn, Wronki, Wyrzysk, Zagórów, Zaniemyśl, Zbąszyń, Zduny, Złotów, Żelazków, Żerków;

2) Gminy, na których znajdują się obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym p=1%, czyli raz na 100 lat (obszary szczególnego zagrożenia powodzią): **Białośliwie, Blizanów, Borek Wielkopolski, Brodnica, Brudzew, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chocz, Chodzież, Czarnków, m. Czarnków, Czempiń, Czermin, Czerwonak, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Godziesze Wielkie, Golina, Gołańcz, Gołuchów, Gostyń, Grabów nad Prosną, Jaraczewo, Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kaczory, Kalisz, Kamieniec, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, m. Koło, Komorniki, Konin, Kościan, m. Kościan, Kościelec, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kórnik, Krajenka, Kramsk, Kraszewice, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzymów, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Lądek, Luboń, Łęka Opatowska, Miasteczko Krajeńskie, Miedzichowo, Mieścisko, Międzychód, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Nowe Miasto nad Wartą, Nowe Skalmierzyce, Oborniki, Obrzycko, m. Obrzycko, Odolanów, Okonek, Opatówek, Osieczna, Pakosław, Perzów, Piła, Pleszew, Pobiedziska, Poniec, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Przykona, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rogoźno, Ryczywół, Rydzyna, Rzgów, Siedlec, Sieraków, Sieroszewice, Sośnie, Stare Miasto, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamocin, Szczytniki, Szydłowo, Śmigiel, Śrem, Święciechowa, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wągrowiec, m. Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wolsztyn, Wronki, Wyrzysk, Zagórów, Zaniemyśl, Zbąszyń, Zduny, Złotów, Żelazków, Żerków**;

3) Gminy, na których znajdują się obszary o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym p=0,5%, czyli raz na 500 lat, lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego: **Białośliwie, Blizanów, Borek Wielkopolski, Brodnica, Brudzew, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chocz, Chodzież, Czarnków, m. Czarnków, Czempiń, Czermin, Czerwonak, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Godziesze Wielkie, Golina, Gołańcz, Gołuchów, Gostyń, Grabów nad Prosną, Jaraczewo, Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kaczory, Kalisz, Kamieniec, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, m. Koło, Komorniki, Konin, Kościan, m. Kościan, Kościelec, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kórnik, Krajenka, Kramsk, Kraszewice, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzymów, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Lądek, Luboń, Łęka Opatowska, Miasteczko Krajeńskie, Miedzichowo, Mieścisko, Międzychód, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Nowe Miasto nad Wartą, Nowe Skalmierzyce, Oborniki, Obrzycko, m. Obrzycko, Odolanów, Okonek, Opatówek, Osieczna, Pakosław, Perzów, Piła, Pleszew, Pobiedziska, Poniec, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Przykona, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rogoźno, Ryczywół, Rydzyna, Rzgów, Siedlec, Sieraków, Sieroszewice, Sośnie, Stare Miasto, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamocin, Szczytniki, Szydłowo, Śmigiel, Śrem, Święciechowa, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wągrowiec, m. Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wolsztyn, Wronki, Wyrzysk, Zagórów, Zaniemyśl, Zbąszyń, Zduny, Złotów, Żelazków, Żerków**;

4) Gminy, na których znajdują się tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego: **Białośliwie, Brudzew, Czempiń, Czerwonak, Dobra, Dolsk, Doruchów, Drawsko, Dąbie, Gizałki, Godziesze Wielkie, Golina, Gostyń, Grabów nad Prosną, Jutrosin, m. Kalisz, m. Konin, m. Kościan, Kościan, Kościelec, m. Koło, Koło, Kramsk, Krzemieniewo, Krzykosy, Krzymów, Krzywiń, Książ Wielkopolski, Lądek, Miłosław, Międzychód, Mosina, Nowe Miasto nad Wartą, Osieczna, Pakosław,**

m. Piła, Poniec, m. Poznań, Przykona, Pyzdry, Rawicz, Rydzyna, Rzgów, Stare Miasto, Szamocin, Zagórów, Zaniemyśl, Śmigiel, Śrem, Święciechowa, Żerków.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych (w tym zakresie priorytetową inwestycją dla Wielkopolski jest zbiornik retencyjny Wielowieś Klasztorna na Prośnie),
- modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki – rozbudowa systemów wałów i polderów,
- wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek,
- prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne, ograniczające stany ekstremalne,
- odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych,
- zadrzewienia i zalesienia,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi,
- ilościowa ochrona wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami,
- renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych),
- „oddawanie" rzekom terenów zalewowych,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi.
- wsparcie działalności oraz doposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

4.6. OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

Charakterystyka

Obszary o najwyższych poznanych walorach przyrodniczych wraz z łącznikami ekologicznymi tworzą spójny system przyrodniczy województwa, którego kształtowanie, z poziomu regionalnego, ma priorytetowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej. System ma charakter hierarchiczny. Dla poziomu województwa wyróżniono obszary węzłowe i korytarze ekologiczne o randze: międzynarodowej i krajowej, regionalnej oraz ponadlokalnej. Ponadto, na niższych szczeblach planowania, powinny zostać wyznaczone obszary węzłowe oraz korytarze dolin rzecznych o randze lokalnej, zgodnie z metodologią wyznaczania i opisem systemu przyrodniczego przedstawionymi w poprzednich rozdziałach.

Poza wyznaczonymi elementami systemu występują obszary, które wspomagają i uzupełniają funkcjonowanie systemu m.in. poprzez podnoszenie odporności, w szczególności na obciążenia antropogeniczne, czy wzmacnianie dynamiki procesów ekologicznych. Stanowić je mogą:

a) otuliny parków narodowych i krajobrazowych,
b) wyspy i korytarze leśne, ekosystemy łąkowe, ekosystemy zależne od wód (mokradłowe), tereny zieleni leśno-parkowej, tereny zieleni miejskiej, kompleksy glebowo-rolnicze 6, 7 i 9 o predyspozycjach do wprowadzenia zalesień, czy obszary ważne dla zachowania różnorodności florystycznej i faunistycznej, często nieobjęte ochroną prawną (fragmenty dolin rzecznych, ciągi jezior, obszary użytkowane rolniczo, ale również tereny przekształcone działalnością człowieka),
c) strefy wododziałowe pełniące funkcje łącznikowe, które decydują o bilansie wodnym obszaru, a także pełnią funkcje retencyjne i ochronne,
d) obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji.

Ze względu na fakt, że poza systemem przyrodniczym występują również inne cenne przyrodniczo obszary pełniące funkcje ekologiczno-ochronne, czy wspomagające i uzupełniające stabilność sieci ekologicznej, do obszarów cennych

przyrodniczo zostały zakwalifikowane wszystkie gminy województwa. Tak kompleksowe wskazanie obszaru całego województwa może zapewnić prawidłowe funkcjonowanie obszarów pełniących funkcje środowiskotwórcze, ważne dla zachowania i ochrony ekosystemów oraz gatunków.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się **wszystkie gminy położone na terenie województwa wielkopolskiego**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.1. Wsparcie ochrony przyrody. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- osłabianie negatywnego wpływu działalności człowieka na ekosystemy: usuwanie przyczyn i skutków eutrofizacji, odwadniania ekosystemów, postępującej antropogenizacji flory i fauny, w tym w wyniku suburbanizacji,
- ochrona siedlisk i gatunków rodzimych przed inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz genetycznie modyfikowanymi,
- ograniczanie nadmiernej eksploatacji gatunków dziko żyjących, ochrona stanowisk rozrodu, tras migracyjnych i obszarów żerowania,
- ograniczanie likwidacji ekosystemów, ich odtwarzanie, przeciwdziałanie ich fragmentacji oraz przywracanie i utrzymywanie drożności korytarzy ekologicznych,
- racjonalizacja i wzmocnienie instytucjonalnego i infrastrukturalnego systemu ochrony przyrody,
- prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, tworzenie planów ochrony przyrody, w tym Priorytetowych Ram Działania dla obszarów Natura 2000 oraz wsparcie badań z zakresu różnorodności biologicznej,
- ochrona i tworzenie siedlisk wilgotnych,
- wsparcie działania oraz doposażanie podmiotów biorących udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych klęsk i zdarzeń powodujących zagrożenia dla środowiska.

4.7. OBSZARY OCHRONY KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH

Charakterystyka

Dziedzictwo kulturowe stanowi ważny element struktury przestrzennej krajobrazu Wielkopolski. Jest świadectwem historii, wpływającym na jakość życia lokalnych społeczności. Zintegrowana ochrona środowiska kulturowego oraz kompleksowe gospodarowanie całym krajobrazem umożliwia harmonijny i zrównoważonym rozwój, wpływa na wzrost rozpoznawalności i atrakcyjności miast, miasteczek i obszarów wiejskich.

Zasoby kulturowe województwa wielkopolskiego wpływają na kształtowanie tożsamości narodowej i regionalnej. Wykorzystanie historii, zabytków i tradycji podkreśla odrębność kulturową i istnienie regionalnej różnorodności. Ochrona wartości dziedzictwa kulturowego oraz oparte na niej działania na rzecz pielęgnowania i kształtowania tożsamości wymaga wskazania obszarów ochrony krajobrazu kulturowego.

W granice obszaru ochrony krajobrazu kulturowego zostały włączone gminy, w obrębie których znajdują się:

a) obszary, na których zachowały się obiekty lub obszary o specyficznych i charakterystycznych cechach dla miejscowej tradycji budowlanej, osadniczej i gospodarczej:
   - obszar delegowany, ze względu na szczególne wartości przyrodniczo – kulturowe, do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – Pradolina Noteci oraz Szlak Piastowski,
   - obiekt wpisany na Listę Dziedzictwa Europejskiego i obiekt proponowany do przyznania Znaku Dziedzictwa Europejskiego – wzgórze Lecha w Gnieźnie,
   - obiekty objęte ochroną jako pomniki historii oraz obiekty proponowane do objęcia tą formą ochrony,
   - Pomnik Zagłady – Muzeum Martyrologiczne – Obóz w Chełmnie nad Nerem,
   - obiekty ujęte w Czerwonej Księdze Krajobrazów Polski,
   - obszary istniejących parków kulturowych i obszarów cennych kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, w tym m.in. obszary, na których

zachowały się zabytki osadnictwa tradycyjnego, w tym osadnictwa olęderskiego skupionego i rozproszonego, osadnictwa fryderycjańskiego, obszary związane z działalnością, zakonów czy sławnych rodów, kształtowaniem się przestrzeni miast, obszary tradycji religijnych oraz parki narodowe i krajobrazowe wyróżniające się wyjątkowymi walorami kulturowymi,

- historyczne układy przestrzenne (rejestr zabytków),

b) obszary, na terenie których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Na terenie Wielkopolski szlakami o znaczeniu międzynarodowym są: Droga św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański; szlakami o znaczeniu krajowym: unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski oraz Szlak Bursztynowy; szlakami o znaczeniu regionalnym: trakt Królewsko – Cesarski, Trasa Kórnicka, Wielkopolski Szlak Wiatraczny, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki oraz Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli w Kłodawie,

c) obszary występowania cech charakterystycznych dla grup regionalnych.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się gminy, na terenie których znajdują się wyżej wymienione obiekty i obszary cenne kulturowo. Ze względu na specyfikę przedmiotów ochrony wyznaczony obszar dzieli się na cztery podtypy, w granicach których znalazły się:

a) gminy, w granicach których zlokalizowane są obiekty o najwyższych wartościach, w tym: pomniki historii istniejące i proponowane, obiekt proponowany do ujęcia jako Znak Dziedzictwa Europejskiego, obiekty ujęte w Czerwonej Księdze Krajobrazów Polski, obiekty znajdujące się na przebiegu szlaków kulturowych (związanych tematycznie ze szlakiem), obiekty znajdujące się na przebiegu szlaku delegowanego do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO: **Brodnica, Czerwonak, Dąbie, Dobrzyca, Dominowo, Gniezno, Gołuchów, Gostyń, Granowo, Jutrosin, Kalisz, Kazimierz Biskupi, Kleszczewo Kobyla Góra, Kobylin, Komorniki, Konin, Kościan, Kościelec, Kotłów, Kórnik, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Lądek, Leszno, Lipno, Łubowo, Miejska Górka, Mikstat, Mosina, Murowana Goślina, Mycielin, Niechanowo, Nowe Skalmierzyce, Osieczna, Ostrzeszów, Pakosław, Pępowo, Piaski, Pleszew, Pobiedziska, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Rawicz, Rydzyna, Sieroszewice, Stare Miasto, Stawiszyn, Szydłowo, Ślesin, Śmigiel, Święciechowa, Trzemeszno, Wągrowiec, Wielichowo, Wijewo, Władysławów, Włoszakowice, Wolsztyn, Września, Żelazków, Żerków**,

b) gminy, w granicach których znajdują się historyczne układy przestrzenne miast i wsi, w tym: układy przestrzenne objęte ochroną jako Pomnik Historii oraz proponowane do objęcia tą formą ochrony, układy przestrzenne ujęte w rejestrze zabytków, obszary cenne kulturowo związane z kształtowaniem się przestrzeni miast, które proponuje się do objęcia ochroną w formie parków kulturowych: **Baranów, Bojanowo, Borek Wielkopolski, Buk, Chocz, Chodzież, Czarnków Czempiń Czerniejewo, Dąbie, Dolsk, Gniezno, Gostyń, Grabów nad Prosną, Grodzisk Wielkopolski, Jarocin, Jastrowie, Jutrosin, Kalisz, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Kłodawa, Kobylin, Koło, Konin, Kostrzyn, Kościan, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kórnik, Krajenka, Krobia, Krotoszyn, Krzywiń, Leszno, Luboń, Łobżenica, Margonin, Miejska Górka, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Oborniki, Odolanów, Okonek, Opalenica, Opatówek, Osieczna, Ostroróg, Ostrów Wielkopolski, Ostrzeszów, Piaski, Pleszew, Pniewy, Pobiedziska, Pogorzela, Poniec, Poznań, Przedecz, Przemęt, Pyzdry, Rakoniewice, Raszków, Rawicz, Rychtal, Rychwał, Rydzyna, Rogoźno, Sieraków, Skulsk, Słupca, Stawiszyn, Szczytniki, Stęszew, Sulmierzyce, Swarzędz, Szamocin, Szamotuły, Szczytniki, Ślesin, Śmigiel, Śrem, Środa Wielkopolska, Święciechowa, Turek, Ujście, Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Witkowo, Władysławów, Wolsztyn, Wronki, Września, Zagórów, Zbąszyń, Zduny, Złotów, Żerków**,

c) gminy, w granicach których występują obszary cenne kulturowo, w tym: istniejące parki kulturowe, obszary cenne kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, obszar delegowany do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary ujęte w Czerwonej księdze Krajobrazów Polski, park narodowy i parki krajobrazowe o wyjątkowych walorach kulturowych, obszary na których zachowały się materialne i niematerialne cechy charakterystyczne dla grup regionalnych: **Białośliwie, Blizanów, Brodnica, Chocz, Chodzież, Czarnków, Czempiń, Czerwonak, Damasławek, Dominowo, Dopiewo, Drawsko, Gizałki, Golina, Gołańcz, Gostyń, Grodziec, Grodzisk Wielkopolski, Jutrosin, Kaczory, Kalisz, Kiszkowo, Kłecko, Kobylin, Komorniki, Kościan, Kórnik, Krobia, Krzykosy, Krzywiń, Krzyż Wielkopolski, Lądek, Lubasz, Luboń, Lwówek, Łubowo, Margonin, Miasteczko**

Krajeńskie, Miedzichowo, Mikstat, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Mycielin, Nowe Miasto nad Wartą, Nowy Tomyśl, Oborniki, Pakosław, Piaski, Piła, Pobiedziska, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rychwał, Rydzyna, Rzgów, Siedlec, Sieroszewice, Skoki, Słupca, Stawiszyn, Stęszew, Szamocin, Szamotuły, Szydłowo, Śmigiel, Śrem, Trzcianka, Trzemeszno, Ujście, Wapno, Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wijewo, Wilczyn, Wolsztyn, Września, Wyrzysk, Zagórów, Zaniemyśl, Zbąszyń, Żerków, Żerków,

d) gminy, w granicach których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym: **Blizanów, Bojanowo, Brodnica, Chocz, Czempiń, Czermin, Czerniejewo, Czerwonak, Dąbie, Dolsk, Dominowo, Duszniki, Gizałki, Gniezno, Godziesze Wielkie, Golina, Gołuchów, Gostyń, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Jutrosin, Kalisz, Kamieniec, Kazimierz Biskupi, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleczew, Kleszczewo, Kłecko, Kłodawa, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, Komorniki, Konin, Kostrzyn, Kościan, Kościelec, Kórnik, Kramsk, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzymów, Krzywiń, Książ Wielkopolski, Kwilcz, Lądek, Leszno, Lipno, Łubowo, Miejska Górka, Mieścisko, Międzychód, Mikstat, Mosina, Murowana Goślina, Mycielin, Nekla, Niechanowo, Nowe Miasto nad Wartą, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Osieczna, Ostrów Wielkopolski, Ostrzeszów, Pakosław, Pępowo, Piaski, , Pniewy, Pobiedziska, Poniec, Poznań, Przemęt, Przygodzice, Puszczykowo, Pyzdry, Rakoniewice, Rawicz, Rychwał, Rydzyna, Siedlec, Sieroszewice, Skoki, Słupca, Stare Miasto, Stawiszyn, Stęszew, Strzałkowo, Swarzędz, Ślesin, Śmigiel, Śrem, Święciechowa, Tarnowo Podgórne, Trzemeszno, Tuliszków, Wągrowiec, Wierzbinek, Wilczyn, Witkowo, Włoszakowice, Wolsztyn, Września, Żelazków, Żerków**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.2. Ochrona krajobrazu. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- identyfikacja i ocena krajobrazów oraz określenie przyczyn i kierunków ich zmian, także przez sformułowanie zaleceń w planie wojewódzkim,
- zachęcanie samorządów lokalnych do uwzględnienia kwestii krajobrazowych w odpowiednich dokumentach gminnych,
- zrównoważone użytkowanie przestrzeni, ograniczanie przekształcania terenów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, także nieobjętych ochroną prawną, w tym likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, prac zmieniających znacząco rzeźbę terenu, likwidowania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodnobłotnych,
- rekultywacja obszarów zdegradowanych.

4.8. OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ZASOBÓW WODNYCH

Charakterystyka

Wielkopolska dysponuje niewielkimi zasobami wodnymi, co jest spowodowane uwarunkowaniami klimatycznymi oraz ograniczonymi hydrogeologicznymi możliwościami retencyjnymi. Potencjał wodny całego regionu Warty należy do najniższych ze wszystkich dużych rzek w Polsce i charakteryzuje się dużą zmiennością obszarową i czasową. Niskie wartości opadów w dorzeczu środkowej Warty wynikają z położenia obszaru w tzw. cieniu opadowym Pojezierza Zachodniopomorskiego i Pojezierza Lubuskiego, co powoduje, że średnie opady z wielolecia rzadko przekraczają 500 mm. Zgodnie z raportami Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej w Polsce (SMSR), Wielkopolska należy do regionów zagrożonych występowaniem suszy, co wpływa na gospodarkę, szczególnie rejonów intensywnej produkcji rolniczej zlokalizowanych na obszarze województwa.

Pomimo bogato rozwiniętej sieci rzecznej oraz wysokiej jeziorności, Wielkopolska dysponuje także niedużymi zasobami wód powierzchniowych, co jest spowodowane niewielką ilością opadów atmosferycznych (opady roczne od 480 mm do 600 mm) oraz niedostatecznymi inwestycjami z zakresu retencji antropogenicznej. Niedobory wodne szacowane są w województwie na około 350 mln m^3. Deficyt wód jest szczególnie widoczny w północno-wschodniej i środkowej części regionu. Wyjątkowo ubogie zasoby wodne występują w zlewniach Wełny, Prosny, Górnej Noteci, gdzie opady atmosferyczne wynoszą około 2 $l/s/km^2$. Są to wartości skrajnie niskie w odniesieniu do średniej wartości odpływu

jednostkowego dla Polski. Niekorzystna sytuacja spowodowała, że województwo wielkopolskie zostało zakwalifikowane do pierwszej grupy województw o niedoborach wód powierzchniowych i związanych z tym potrzeb zwiększenia zasobów wód.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się **wszystkie gminy położone na terenie województwa wielkopolskiego**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych (w tym zakresie priorytetową inwestycją dla Wielkopolski jest zbiornik retencyjny Wielowieś Klasztorna na Prośnie),
- modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki – rozbudowa systemów wałów i polderów,
- wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek,
- prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne, ograniczające stany ekstremalne,
- odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych,
- zadrzewienia i zalesienia,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi,
- ilościowa ochrona wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami,
- renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych),
- „oddawanie" rzekom terenów zalewowych,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi.
- wsparcie działalności oraz doposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

4.9. OBSZARY O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH

Charakterystyka

Wykształcanie się jednostek zyskujących znamiona obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych uwarunkowane jest nagromadzeniem na ich terenie specyficznych cech społecznych i gospodarczych. Jako charakterystyczne elementy określające ten obszar KPZK podaje „słabą dostępność oraz jakość usług publicznych, a także mały potencjał ośrodków miejskich, słabo rozwiniętą sieć osadniczą i zaburzoną strukturę demograficzną wywołaną m.in. migracjami ludzi młodych do największych miast w kraju i za granicę, pogarszającą się sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną tych terenów."

Na poziomie regionalnym zapisy Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 dotyczące tego obszaru, wdrażane są w ramach celu operacyjnego 5.3. Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] „Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych". W dokumencie tym wstępnie wskazano, że tego typu obszary Wielkopolski charakteryzują się niższym od średniej dla regionu poziomem rozwoju. Mogą to być zarówno obszary miejskie, jak i wiejskie.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy: **Bojanowo, Brzeziny, Chodów, Chodzież-gmina miejska, Chodzież-gmina wiejska, Damasławek, Dobrzyca, Dominowo, Dolsk, Gizałki, Grabów n. Prosną, Granowo, Grodziec, Grzegorzew, Jastrowie, Kiszkowo, Kleczew, Kłodawa, Konin, Krajenka, Kraszewice, Kościelec, Krzyż Wielkopolski, Lisków, Łobżenica, Malanów, Margonin, Mieścisko, Miasteczko Krajeńskie, Miłosław, Mikstat, Nowe Miasto nad Wartą, Odolanów, Okonek, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Przedecz, Pyzdry, Raszków,**

Ryczywół, Skoki, Skulsk, Sośnie, Szamocin, Ślesin, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wapno, Wieleń, Wielichowo, Wierzbinek, Wilczyn, Wyrzysk.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.3. Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim poprzez plany kompleksowej aktywizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach.

4.10. MIASTA I INNE OBSZARY TRACĄCE DOTYCHCZASOWE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Charakterystyka

Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze zostały zakwalifikowane w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 do grupy obszarów wymagających restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji, przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Jako przyczynę wykształcania się takich obszarów Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 podaje „przemiany gospodarcze o charakterze strukturalnym oraz zmiany na lokalnych rynkach zatrudnienia, w wyniku których dochodzi do obniżenia znaczenia gospodarczego pewnych obszarów, w szczególności miejskich, a także do koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i fizycznej degradacji zabudowy mieszkaniowej oraz przestrzeni miejskich".

Na poziomie regionalnym wdrażanie działań w zakresie obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze odbywa się w ramach celu operacyjnego 5.4. Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] „Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji". Zgodnie z tym dokumentem wsparcie powinno być udzielone wybranym obszarom na terenie Wielkopolski, które tracą dotychczasowe, wiodące funkcje społeczno-gospodarcze. Dotyczy to szczególnie terenów poprzemysłowych, powojskowych, powyrobiskowych, pokomunikacyjnych oraz dzielnic miast będących w zastoju.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy: **Babiak, Brudzew, Chodów, Dąbie, Dobra, Golina, Grodziec, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kawęczyn, Kleczew, Kłodawa, Koło-gmina miejska, Koło (gmina wiejska), Konin, Kościelec, Kramsk, Krzymów, Malanów, Olszówka, Osiek Mały, Przedecz, Przykona, Rychwał, Rzgów, Skulsk, Sompolno, Stare Miasto, Ślesin, Tuliszków, Turek (gmina miejska), Turek (gmina wiejska), Wierzbinek, Wilczyn, Władysławów**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach,
- modernizacja oraz lepsze wykorzystanie linii wąskotorowych regionu dla potrzeb turystyki.

4.11. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG WARUNKUJĄCYCH MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE

Charakterystyka

Delimitacja obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, a w konsekwencji poprawa dostępności do podstawowych usług, stanowi niezwykle istotny element w działaniach na rzecz spójności regionu. Brak dostępu mieszkańców do edukacji, zdrowia, usług komunalnych i kultury wpływa na poziom wykluczenia społecznego mieszkańców z danych terenów.

Za obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe wskazano gminy charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami dostępności do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych (tj. Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Piła) i do miasta wojewódzkiego (Poznań).

Wyznaczony obszar obejmuje gminy, których poziom dostępu do usług wymaga szczególnej interwencji. Konsekwencją obecnej sytuacji są liczne problemy społeczne związane między innymi z emigracją ludności oraz wolniejszym niż w pozostałych częściach województwa rozwojem społeczno-gospodarczym. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną wskazanych gmin.

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy: **Babiak, Baranów, Blizanów, Bralin, Brudzew, Brzeziny, Ceków Kolonia, Chocz, Chodów, Chrzypsko Wielkie, Czajków, Czermin, Damasławek, Dąbie, Dobra, Dobrzyca, Dolsk, Dominowo, Doruchów, Drawsko, Gizałki, Godziesze Wielkie, Gołańcz, Grabów nad Prosną, Grodziec, Grzegorzew, Jaraczewo, Jastrowie, Jutrosin, Kamieniec, Kawęczyn, Kłodawa, Kobyla Góra, Kobylin, Kołaczkowo, Kościelec, Koźmin Wielkopolski, Koźminek, Kramsk, Krzymów, Kwilcz, Lipka, Lubasz, Łęka Opatowska, Łobżenica, Mikstat, Mycielin, Odolanów, Okonek, Olszówka, Osiek Mały, Ostroróg, Ostrowite, Perzów, Pępowo, Pniewy, Połajewo, Poniec, Przedecz, Przygodzice, Przykona, Rozdrażew, Rychtal, Rychwał, Ryczywół, Sieraków, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki, Szydłowo, Tarnówka, Trzcinica, Wielichowo, Wierzbinek, Wijewo, Władysławów, Wysoka, Zagórów, Zakrzewo, Zaniemyśl, Zduny, Żelazków**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.5. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do usług,
- wsparcie systemowych rozwiązań (prawnych, formalnych, organizacyjnych) zwiększających popyt i podaż usług publicznych,
- wspieranie zaangażowania podmiotów gospodarki społecznej w realizację usług publicznych,
- poprawa podaży usług, w tym e-usług.

4.12. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ DO OŚRODKÓW WOJEWÓDZKICH

Charakterystyka

Do najczęściej stosowanych wskaźników komunikacyjnych, przy określaniu zasięgu powiązań miast wojewódzkich z otaczającym je obszarem, zalicza się kryteria dostępności czasowej wybranych jednostek osadniczych oraz wskaźniki, świadczące pośrednio o sile powiązań pomiędzy ośrodkami, w postaci liczby połączeń komunikacyjnych w ciągu doby.

Sprawność i szybkość pokonywania przestrzeni, mierzona czasem dojazdu różnymi środkami transportu, jest obecnie jednym z najistotniejszych czynników rozwoju i warunkiem osiągnięcia efektywności układu komunikacyjnego. Obszary o bardzo słabej dostępności czasowej (90 minut) i słabej dostępności (60 minut) w relacjach komunikacyjnych ze stolicą regionu są bardziej ograniczone w zakresie dostępu do usług podstawowych, usług wyższego rzędu, które koncentrują się w większych ośrodkach osadniczych, w tym przede wszystkim w miastach.

Transport indywidualny w skali województwa jest najbardziej konkurencyjnym czasowo rodzajem transportu. Atrakcyjność transportu kolejowego jest porównywalna lub nieco gorsza – w zależności do stanu technicznego linii. Transport autobusowy nie jest konkurencyjny czasowo w stosunku do samochodu osobowego i kolei na długich dystansach.

Układ granic województwa wielkopolskiego oraz rozciągłość obszaru w kierunku północnym, południowym i wschodnim, skazują położone tam tereny na pogorszenie dostępności do miasta wojewódzkiego z uwagi na czas dojazdu.

Wyznaczenie obszarów charakteryzujących się najniższą dostępnością transportową do ośrodka wojewódzkiego, stanowiących peryferyjne obszary regionu, ma na celu określenie obszarów interwencji koniecznych dla zapewnienia spójności terytorialnej województwa przez rozwój sieci komunikacyjnej (drogowej i kolejowej).

Zasięg przestrzenny

W granicach obszaru znalazły się następujące gminy:

a) W zasięgu 60 min. od ośrodka wojewódzkiego: **Blizanów, Borek Wielkopolski, Brudzew, Budzyń, Chocz, Chodzież, Chrzypsko Wielkie, Czarnków, Czermin, Damasławek, Dąbie, Dobrzyca, Gizałki, Golina, Gołańcz, Gostyń, Grodziec, Grzegorzew, Jaraczewo, Jarocin, Kamieniec, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Konin, Koło, Kotlin, Kościan, Kościelec, Koźmin Wielkopolski, Kramsk, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Krzymów, Kwilcz, Leszno, Lipno, Lubasz, Malanów, Margonin, Mieleszyn, Mieścisko, Międzychód, Mycielin, Niechanowo, Orchowo, Osieczna, Ostrowite, Pępowo, Piaski, Pogorzela, Połajewo, Poniec, Powidz, Pleszew, Rakoniewice, Rozdrażew, Rychwał, Ryczywół, Rzgów, Siedlec, Sieraków, Skulsk, Stare Miasto, Stawiszyn, Ślesin, Śmigiel, Trzemeszno, Tuliszków, Turek, Wapno, Wągrowiec, Wielichowo, Wilczyn, Witkowo, Władysławów, Włoszakowice, Wolsztyn, Wronki, Zagórów, Zbąszyń, Żerków**,

b) W zasięgu 90 min. od ośrodka wojewódzkiego: **Babiak, Baranów, Białośliwie, Bojanowo, Bralin, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chodów, Czajków, Dobra, Doruchów, Drawsko, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Grabów n. Prosną, Jastrowie, Jutrosin, Kaczory, Kalisz, Kawęczyn, Kępno, Kłodawa, Kobyla Góra, Kobylin, Koźminek, Krajenka, Kraszewice, Krotoszyn, Krzyż Wielkopolski, Lipka, Lisków, Łęka Opatowska, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Miejska Górka, Mikstat, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Okonek, Olszówka, Opatówek, Osiek Mały, Ostrów Wielkopolski, Ostrzeszów, Pakosław, Perzów, Piła, Przedecz, Przemęt, Przygodzice, Przykona, Raszków, Rawicz, Rychtal, Rydzyna, Sieroszewice, Sompolno, Sośnie, Sulmierzyce, Szamocin, Szczytniki, Szydłowo, Święciechowa, Tarnówka, Trzcianka, Trzcinica, Ujście, Wieleń, Wierzbinek, Wijewo, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo, Zduny, Złotów, Żelazków**.

Cele polityki regionalnej

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 [147] ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

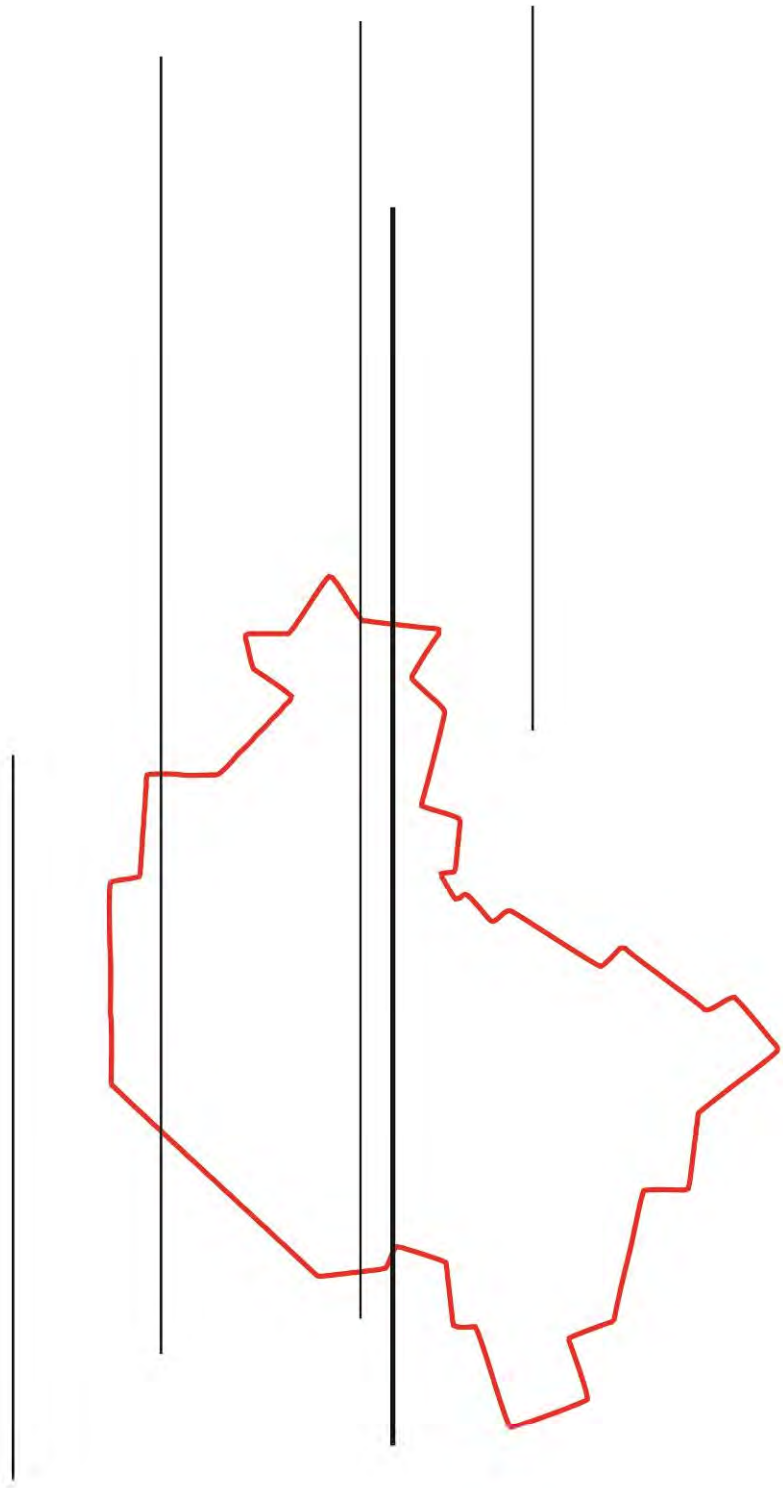
- modernizacja podstawowej sieci drogowej, budowa nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi,
- wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,
- modernizacja i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic, w tym obwodnic śródmiejskich,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez przebudowę miejsc niebezpiecznych oraz wsparcie podmiotów działających w strefie ratownictwa drogowego,
- budowa spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej,
- upowszechnianie zasady inwestowania w drogi przed zabudową terenu,
- podejmowanie inicjatyw, działań lobbingowych na rzecz dostosowania krajowej polityki transportowej, w zakresie transportu drogowego, i wynikających z niej inwestycji do potrzeb Wielkopolski.

Kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego należące do kompetencji wojewódzkich władz samorządowych polega na realizacji zadań, zarówno tych, które wynikają bezpośrednio z ich kompetencji, jak i poprzez wpływanie na gremia odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań krajowych. Dlatego też realizując zadania „twarde", wymienione wyżej, nie należy zapominać o możliwościach „miękkiego" oddziaływania. Jest to szczególnie ważne w przypadku

infrastruktury drogowej, której rozwój w duże mierze, w przypadku autostrad, dróg ekspresowych i krajowych, leży w kompetencjach administracji rządowej. Dlatego kierunki działań wymienione wyżej należy uzupełnić o postulaty działań krajowych obejmujących:

- modernizację podstawowej sieci drogowej, budowę nowych odcinków dróg tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemem zewnętrznym,
- modernizację i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic.

Bez równoległych działań krajowych nie ma możliwości uzyskania środkami regionalnymi większego poziomu spójności województwa i zapobieżenia dezintegracji jego przestrzeni, szczególnie w układzie północ-południe. Dlatego niezbędna jest odpowiednia pozycja w planach krajowych drogi krajowej nr 11, w jej docelowej postaci – S 11, a także pozostałych dróg krajowych, w tym - nr 5, 10, 11, 12, 15 i 25 oraz pilne dokończenie modernizacji S5.

WIELKOPOLSKA 2020+

INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

VI. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Zgodnie z art. 39 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa określa się w szczególności rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Na podstawie informacji uzyskanych od urzędów oraz instytucji państwowych i samorządowych, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikających z dokumentów przyjętych przez właściwe ograny, przedstawione w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (tabele T.1-T.9.).

Dla wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w dokumencie określono ich lokalizację poprzez wskazanie nazwy gminy, a w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, ze względu na brak ustalonych ostatecznych przebiegów, wskazano obszar województwa wielkopolskiego. Precyzyjne wyznaczenie terenów lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym nastąpi w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw.

Dopuszcza się zmianę lokalizacji lub przebiegu poszczególnych planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także realizację innych, niewymienionych przedsięwzięć służących ich realizacji, w porozumieniu z właściwymi instytucjami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację poszczególnych inwestycji, przy zachowaniu działań eliminujących, ograniczających lub kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania i skutki planowanych przedsięwzięć oraz łagodzących kolizje z obecnym lub przyszłym sposobem zagospodarowania i użytkowania terenów. Przyjmuje się, że dla istniejących inwestycji służących realizacji zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym należy uwzględnić ewentualną potrzebę poprawy warunków przestrzennych dla ich funkcjonowania, przebudowy i rozbudowy.

Uwzględnienie wszystkich inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym stanowi warunek niezbędny do stwierdzenia zgodności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ oraz uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań samorządu województwa.

Jednocześnie dopuszcza się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zachowujących aktualny sposób użytkowania gruntów w obrębie korytarzy komunikacyjnych i infrastrukturalnych, pod warunkiem uwzględnienia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz innych przedsięwzięć służących ich realizacji oraz wprowadzenia odpowiednich ustaleń w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

T.1. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – infrastruktura społeczna

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i modernizacja obiektów opieki zdrowotnej	Budowa Regionalnego Centrum Zdrowia Dziecka	Miasto Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
2.		Budowa Centrum Radioterapii Protonowej w Poznaniu	Miasto Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
3.		Budowa Zachodniego Centrum Chorób Serca i Naczyń w Poznaniu	Miasto Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
4.		Budowa Specjalistycznego Centrum Urazowo-Ortopedycznego w Poznaniu	Miasto Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
5.		Budowa Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego z Oddziałem Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu	Miasto Poznań	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
6.		Modernizacja i adaptacja budynków i terenów po ZSR w St. Łubiance na potrzeby Ośrodka Diagnostyczno-Terapeutycznego na rzecz Dzieci i Młodzieży oraz ich Rodzin Dotkniętych FAS, działającego w ramach Wielkopolskiego Ośrodka Rozwoju Społecznego	Gmina Szydłowo	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
7.		Budowa Ośrodka Radioterapii w Pile	Miasto Piła	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
8.	Budowa i modernizacja obiektów szkolnictwa wyższego	Budowa i utrzymanie pomieszczeń dla państwowych szkół wyższych	Miasto Poznań	Ustawa z dnia 22 lipca 2004 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2017”	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
9.		Przebudowa Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	Miasto Poznań	Uchwała Nr XXXVII/722/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 września 2013 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/540/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie: budżetu Województwa Wielkopolskiego na rok 2013	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
10.		Adaptacja pomieszczeń na potrzeby magazynu Publicznej Biblioteki Pedagogicznej oraz Kolegium Języków Obcych w Kaliszu	Miasto Kalisz	Uchwała Nr XXXVIII/751/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2013 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/539/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2013 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
11.		Remont pomieszczeń filii biblioteki publicznej w Krotoszynie	Gmina Krotoszyn	Uchwała Nr XXXVII/722/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 września 2013 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/540/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie: budżetu Województwa Wielkopolskiego na rok 2013	Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
12.	Budowa i modernizacja obiektów kultury	Przebudowa części budynku Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie	Miasto Gniezno	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego

T.2. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – komunikacja drogowa

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa drogi S5 Nowe Marzy – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław	Budowa drogi S5 Poznań – Wrocław, odc. Poznań (A2, w. Głuchowo) – Wronczyn	Gminy: Dopiewo, Komorniki, Stęszew	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
2.		Budowa drogi S5 Poznań – Wrocław (odc. Wronczyn – Radomicko)	Gminy: Stęszew, Czempiń, Kościan, Śmigiel, Lipno		Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
3.		Budowa drogi S5 Poznań – Wrocław (odc. Radomicko – Kaczkowo) (inwestycja zrealizowana)	Gminy: Lipno, Święciechowa, m. Leszno, Rydzyna		Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
4.	Budowa drogi S10 Płońsk – Toruń – Bydgoszcz – Piła – Szczecin	Budowa drogi S10 Piła – Bydgoszcz	Gminy: Wyrzysk, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie, Kaczory, m. Piła	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
5.		Budowa drogi S10 Szczecin – Piła	Gminy: m. Piła, Szydłowo	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
6.	Budowa drogi S11 Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Bytom	Budowa obwodnicy Ujścia i Piły – etap I obwodnica Ujścia	Gminy: m. Piła, Ujście	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
7.		Budowa obwodnicy Kępna (zrealizowano I etap inwestycji)	Gmina Kępno	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
8.		Budowa obwodnicy Obornik	Gmina Oborniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt terytorialny dla Województwa wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
9.		Budowa drogi S11 Szczecinek – Piła (w. Piła Północ bez węzła)	Gminy: Okonek, Jastrowie, Tarnówka, Szydłowo, m. Piła	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
10.		Budowa drogi S11 Piła – Poznań (odc. Piła – Oborniki)	Gminy: m. Piła, Ujście, Chodzież, Budzyń, Rogoźno, Oborniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
11.		Budowa drogi S11 Piła – Poznań (odc. Oborniki – w. Poznań Północ)	Gminy: m. Piła, Ujście, Chodzież, Budzyń, Rogoźno, Oborniki, Suchy Las, Rokietnica, m. Poznań, Tarnowo Podgórne, Dopiewo, Komorniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
12.		Budowa drogi S11 Kórnik – Ostrów Wielkopolski	Gminy: Kórnik, Środa Wielkopolski, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Jarocin, Kotlin, Pleszew, Gołuchów, Ostrów Wielkopolski, m. Ostrów Wielkopolski	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt terytorialny dla Województwa wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
13.		Budowa drogi S11 Ostrów Wielkopolski – Kępno	Gminy: m. Ostrów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Ostrzeszów, Kobyla Góra, Kępno	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt terytorialny dla Województwa wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
14.		Budowa drogi S11 Kępno – A1	Gminy: Kępno, Baranów, Łęka Opatowska	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
15.	Rozbudowa dróg krajowych	DK 12 Budowa obwodnicy Gostynia	Gminy: Gostyń, Piaski, Borek Wielkopolski	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
16.		Przebudowa DK 25 na odcinku Ostrów Wielkopolski – Kalisz – Konin	Gmina: m. Ostrów Wielkopolski Ostrów Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce, Kalisz, Żelazków, Stawiszyn, Rychwał, Stare Miasto, Konin	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
17.		Zmiana przebiegu DK 25 w granicach miasta Konina na odcinku od ul. Poznańskiej do ul. Przemysłowej	Miasto Konin	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Miasto Konin
18.		Budowa Węzła Naramowicka nad ul. Lechicką	Miasto Poznań	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Miasto Poznań

T.3. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – komunikacja kolejowa

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Modernizacja linii kolejowych	Prace na obwodnicy towarowej Poznania	Gminy: Swarzędz, m. Poznań	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
2.		Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa – Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew – Swarzędz	Gminy: Chodów, Kłodawa, Olszówka, Grzegorzew, Koło, m. Koło, Osiek Mały, Kramsk, m. Konin, Golina, Słupca, m. Słupca, Strzałkowo, Września, Nekla, Kostrzyn, Swarzędz	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
3.		Prace na linii kolejowej E-59 (nr 351) na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie	Gminy: m. Poznań, Rokietnica, Szamotuły, Obrzycko, Wronki, Wieleń, Drawsko, Krzyż Wielkopolski	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
4.		Prace na linii kolejowej E-59 na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie, odcinek Wronki - Słonice	Gminy: Wronki, Wieleń, Drawsko, Krzyż Wielkopolski	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
5.		Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap III, odcinek Czempiń – Poznań – Faza I	Gminy: Czempiń, Mosina m. Puszczykowo, Komorniki, m. Luboń, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
6.		Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap III, odcinek Czempiń – Poznań – Faza II	Gminy: Czempiń, Mosina m. Puszczykowo, Komorniki, m. Luboń, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
7.		Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap IV, odcinek granica województwa dolnośląskiego - Czempiń	Gminy: Rawicz, Bojanowo, Rydzyna,, Święciechowa, m. Leszno, Lipno, Śmigiel, Kościan, m. Kościan, Czempiń	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Kontrakt terytorialny dla Województwa wielkopolskiego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
8.		Rehabilitacja linii kolejowej C-E65 (nr 131) na odcinku Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo	Gminy: Dąbie, Olszówka, Grzegorzew, Babiak, Wierzbinek	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
9.		Prace na liniach kolejowych nr 14, 811 na odcinku Łódź Kaliska – Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski, etap II: Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski	Gminy: Szczytniki, Opatówek, m. Kalisz, Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski, m. Ostrów Wielkopolski	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
10.		Prace na liniach kolejowych nr 14, 815, 816 na odcinku Ostrów Wielkopolski – (Krotoszyn) – Leszno – Głogów wraz z elektryfikacją odcinka Krotoszyn/Durzy – Leszno – Głogów	Gminy: m. Ostrów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski, Krotoszyn, Kobylin, Pępowo, Krobia, Poniec, Rydzyna, Krzemieniewo, Osieczna, m. Leszno	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
11.		Prace na liniach kolejowych nr 18, 203 na odcinku Bydgoszcz Główna – Piła Główna – Krzyż, etap I: prace na odcinku Bydgoszcz Główna – Piła Główna	Gminy: Wyrzysk, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie, Kaczory, m. Piła	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
12.		Prace na liniach kolejowych nr 18, 203 na odcinku Bydgoszcz Główna – Piła Główna – Krzyż , etap II: prace na odcinku Piła Główna – Krzyż wraz z elektryfikacją	Gminy: m. Piła, Szydłowo, Trzcianka, Wieleń, Krzyż Wielkopolski	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
13.		Przywrócenie do eksploatacji linii kolejowej nr 181 na odcinku Kępno – Oleśnica	Gminy: Kępno, Bralin, Perzów	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
14.		Rehabilitacja linii kolejowych nr 281 i nr 766 na odcinku Oleśnica/ Łukanów – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno	Gminy: Zduny, Krotoszyn, Rozdrażew, Koźmin Wielkopolski, Jarocin, Żerków, Nowe Miasto nad Wartą, Miłosław, Września, Czerniejewo, m. Gniezno	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
15.		Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny POD – Chodzież – Piła Główna	Gminy: m. Poznań, Suchy Las, Oborniki, Rogoźno, Budzyń, Chodzież, m. Chodzież, Kaczory, m. Piła.	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
16.		Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku Wągrowiec – Gołańcz – granica województwa	Gminy: m. Wągrowiec, Wągrowiec, Gołańcz	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
17.		Modernizacja linii kolejowej nr 356 Poznań Wschód – Bydgoszcz na terenie województwa wielkopolskiego, mającej duże znaczenie w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską, na odcinku Poznań – Wschód – Gołańcz – Etap I A	Gminy: m. Poznań, czerwonak, Murowana Goślina, Skoki, Wągrowiec, m. Wągrowiec, Gołańcz	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
18.		Modernizacja linii kolejowej nr 357 Sulechów - Luboń na terenie województwa wielkopolskiego, mającej duże znaczenie w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską, na odcinku Wolsztyn - Luboń – Etap II	Gminy: Wolsztyn, Rakoniewice, Wielichowo, Grodzisk Wielkopolski, Granowo, Stęszew, Komorniki, Luboń	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
19.		Rewitalizacja linii kolejowej nr 357 na odcinku Drzymałowo – Wolsztyn	Gminy: Wolsztyn, Rakoniewice	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
20.		Wymiana nawierzchni wraz z robotami towarzyszącymi na linii kolejowej nr 272 Kluczbork – Poznań, odcinek Kórnik – Poznań Główny wraz z przebudową mostu stalowego na rzece Warcie na stacji Poznań Starołęka w km 196,254	Gminy: Kórnik, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
21.		Modernizacja infrastruktury kolejowej w obrębie peronów stacji Poznań Główny po stronie zachodniej z dostosowaniem jej do obsługi osób niepełnosprawnych	m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
22.	Budowa Kolei Dużych Prędkości	Realizacja Kolei Dużych Prędkości na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław	Gminy: Szczytniki, Godziesze Wielkie, Nowe Skalmierzyce, m. Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Raszków, Pleszew, Czermin, Kotlin, Jarocin, Nowe Miasto nad Wartą, Krzykosy, Zaniemyśl, Środa Wielkopolska, Kórnik, m. Poznań, Sieroszewice, Przygodzice, Mikstat, Ostrzeszów, Kobyla Góra	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
23.	Utworzenie kolei aglomeracyjnej	Utworzenie kolei obsługującej obszar aglomeracji poznańskiej	Poznański Obszar Metropolitalny	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Samorząd Województwa Wielkopolskiego

T.4. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – śródlądowe drogi wodne

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanału Bydgoskiego i Noteci Dolnej skanalizowanej	Podniesienie parametrów Kanału Bydgoskiego i Noteci Dolnej skanalizowanej (od km 14,8 do km 176,2) do drogi wodnej II klasy	Gminy: Wyrzysk, Gołańcz, Szamocin, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie, Chodzież, Kaczory, Ujście, Trzcianka, Czarnków, m. Czarnków, Wieleń, Krzyż Wielkopolski, Drawsko	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
2.		Modernizacja budowli hydrotechnicznych na drodze wodnej Noteci Dolnej skanalizowanej od km 38,9 do km 176,2	Gminy: Wyrzysk, Gołańcz, Szamocin, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie, Chodzież, Kaczory, Ujście, Trzcianka, Czarnków, m. Czarnków, Wieleń, Krzyż Wielkopolski, Drawsko	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu

T.5. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – elektroenergetyka

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i rozbudowa elektroenergetycznej sieci przesyłowej	Rozbudowa stacji 220/110 kV Piła Krzewina o rozdzielnię 400 kV	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
2.		Budowa linii 400 kV Piła Krzewina – Żydowo Kierzkowo	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
3.		Przełączenie linii 220 kV Piła Krzewina – Bydgoszcz Zachód – Jasiniec na napięcie 400 kV wraz z dostosowaniem stacji Piła Krzewina i stacji Bydgoszcz Zachód do pracy na napięciu 400 kV	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
4.		Budowa linii 400 kV Piła Krzewina – Plewiska	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
5.		Budowa linii 400 kV Piła Krzewina – Bydgoszcz Zachód	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
6.		Budowa linii 400 kV Baczyna – Plewiska	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
7.		Modernizacja stacji 220/110 kV Leszno Gronowo – etap II	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
8.		Budowa linii 400 kV Pątnów – Jasinlec	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
9.		Modernizacja linii 220 kV Adamów–Konin tor I	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
10.		Modernizacja linii 220 kV Adamów – Konin tor II	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
11.		Modernizacja linii 220 kV Janów – Zgierz – Adamów	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
12.		Budowa linii 400 kV relacji Plewiska – Eisenhüttenstadt	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
13.	Budowa i rozbudowa elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	Modernizacja linii 110 kV El Konin – Krągola – Turek Zdr. – Elektrownia Adamów	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.
14.		Modernizacja linii 110 kV Elektrownia Adamów – Żuki – Ceków – Kalisz Centrum – Kalisz Piwonice	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.
15.		Przebudowa linii 110 kV Ostrów – Kalisz Piwonice	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.
16.		Modernizacja linii 110 kV Ostrów – Kalisz Zachód – Kalisz Dobrzec – Kalisz Północ – Rychwał	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.
17.		Przebudowa linii 110 kV Pleszew – Kotlin – Jarocin Wsch. – Jarocin Zach (2-tor)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.
18.		Modernizacja linii 110 kV Jarocin Wsch. – Ludwinów – Gizałki – Zagórów	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
19.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Nowy Tomyśl (NOT) – GPZ Pniewy (PNI)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
20.		Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Pniewy (PNI) – GPZ Duszniki (DUW) – SE Plewiska (PLE)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
21.		Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: SE Plewiska (PLE) – GPZ Stęszew (SEW) – GPZ Kościan (KCI) – GPZ Śmigiel (SMI) – RS Widziszewo (WDZ) – SE Leszno Gronowo (LES)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
22.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: SE Piła Krzewina (PKW) – GPZ Miasteczko Krajeńskie (MKR)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
23.		Budowa linii dwutorowej 110 kV relacji RS 110 kV Garaszewo (GAR) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (SE Kromolice (KRM)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
24.		Budowa RS 110 kV Garaszewo (GAR) wraz z wprowadzeniem do RS 110 kV Garaszewo (GAR) czterech odcinków kablowych 110 kV jako wcięcia w dwie linie 110 kV relacji: GPZ Poznań Starołęka (PST) ÷ GPZ Żegrze (ZEG), GPZ Bema (BMA) ÷ GPZ Żegrze (ZEG)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
25.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: linia Nowy Tomyśl – Pniewy (NOT-PNI) – RS Kuślin	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
26.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Nadolnik (NAD) – GPZ EC1 Garbary (POE)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
27.		Budowa linii kablowej WN-110 kV stanowiąca zasilanie planowanego GPZ-u Towarowa jako wcięcie do istniejącej linii kablowej relacji GPZ Jeżyce (JEZ) – GPZ Bema (BMA)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
28.		Przebudowa linii 110 kV (36 km) Piotrków – Pątnów	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENERGA S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
29.		Modernizacja GPZ Chodzież (CHD)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
30.		Budowa rozdzielni sieciowej RS Garaszewo	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
31.		Modernizacja GPZ Górczyn (GCZ)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
32.		Modernizacja GPZ Jastrowie (JST)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
33.		Modernizacja SE Leszno Gronowo (LES)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
34.		Modernizacja GPZ Oborniki (OBO)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
35.		Modernizacja GPZ Piła Południe (PIP)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
36.		Budowa GPZ Suchy Las (SYL)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
37.		Budowa GPZ Szczepankowo (SCE)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
38.		Budowa GPZ Śmiłowo (SMO)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
39.		Budowa GPZ Towarowa (TWA)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
40.		Modernizacja GPZ Wronki (WRO)	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
41.		Budowa sieci inteligentnej na terenie środkowej Wielkopolski (OD Poznań Centrum) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
42.		Budowa sieci inteligentnej na terenie południowej Wielkopolski (OD Poznań Południe) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
43.		Budowa sieci inteligentnej na terenie północnej Wielkopolski (OD Poznań Północ) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.

T.6. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – gazownictwo

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i rozbudowa gazociągów przesyłowych	Budowa gazociągu Lwówek–Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	GAZ-SYSTEM S.A.
2.		Modernizacja gazociągu Tworóg – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	GAZ-SYSTEM S.A.
3.		Budowa gazociągu Kotowo – Zielona Góra wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	GAZ-SYSTEM S.A.
4.		Budowa gazociągu Piotrków Trybunalski – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	GAZ-SYSTEM S.A.

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
5.		Budowa gazociągów o średnicy nie mniejszej niż 200 mm i maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) nie mniejszym niż 5,5 MPa łączących sieć przesyłową z jednostkami wytwórczymi lub jednostkami kogeneracji w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne o mocy przyłączeniowej nie mniejszej niż 5000 m^3/h wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	GAZ-SYSTEM S.A.
6.		Budowa gazociągu Malanów – Tuliszków – Konin	Województwo wielkopolskie	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
7.	Tłocznie gazu	Budowa tłoczni gazu niezbędnych do funkcjonowania gazociągów o przepustowości nie mniejszej niż 50 000 m^3/h wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi: Budowa tłoczni gazu Odolanów etap „0”	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	GAZ-SYSTEM S.A.
8.	Magazyny gazu	Budowa instalacji magazynowych gazu, w tym bezzbiornikowego magazynowania gazu ziemnego, o pojemności czynnej nie mniejszej niż 250 mln m^3 wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi: Kawernowy Podziemny Magazyn Gazu Damasławek	Województwo wielkopolskie	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	GAZ-SYSTEM S.A.

T.7. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa zbiorników wodnych	Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie*	Gminy: Sieroszewice, Brzeziny, Godziesze Wielkie, Grabów nad Prosną, Kraszewice	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r. Wielkopolska 2020, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
2.		Zbiornik Miejska Górka	Gmina Miejska Górka	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
3.		Zbiornik Piłka	Gmina Drawsko	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
4.		Zbiornik Laskownica	Gmina Gołańcz	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
5.		Zbiornik Tulce	Gmina Kleszczewo	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
6.		Zbiornik Gostyń	Gmina Piaski	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
7.		Zagospodarowanie retencyjne zlewni Rowu Złotnickiego	Gminy: m. Poznań, Suchy Las	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
8.		Zbiornik Czempiń	Gmina Czempiń	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
9.		Zbiornik Rzetnia Przybyszów	Gmina Kępno	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
10.		Zbiornik Rokosowo	Gmina Poniec	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
11.	Regulacja przepływów i ochrona przed powodzią	Wał przeciwpowodziowy rzeki Warty na Polderze Janów –Radyczyn od km 39+250 do km 52+120	Gminy: Brudzew, Przykona	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
12.		Wał przeciwpowodziowy rzeki Warty – Polder Nizina Konińska	Gminy: m. Konin, Krzymów	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
13.		Wał przeciwpowodziowy rzeki Warty – Polder Krzymów	Gmina Krzymów	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
14.		Wał przeciwpowodziowy rzeki Warty i Ner – Polder Krzykosy	Gmina Dąbie	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
15.		Wał przeciwpowodziowy rzeki Warty – Polder Gozdów	Gmina Kościelec	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
16.		Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w dolinie rzeki Warty – budowa polderu Golina w powiecie konińskim*	Gminy: Golina, Rzgów, Stare Miasto	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
17.		Modernizacja obiektów hydrotechnicznych Zbiornika Wodnego Jeziorsko w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego*	Gmina Dobra, HOT-SPOT Warta	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
18.		Rewitalizacja ubezpieczeń betonowych skarp lewego i prawego brzegu rzeki Warty od mostu Przemysła I (km 246,00) do mostu Garbary (km 241,760)*	Gmina m. Poznań	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
19.		Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego m. Wieleń*	Gmina Wieleń	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Urząd Miasta Wieleń, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
20.		Odbudowa zabudowy regulacyjnej, poprzez remonty istniejących ostróg i pozostałej zabudowy regulacyjnej na odcinku ok. 20 km w rejonie Luboń – Czerwonak [wydzielony zakres inwestycji dla obszaru problemowego]#	HOT-SPOT Poznań-Luboń	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
21.		Remont budowli regulacyjnych (ostróg) na odcinku Warty (ok. 15-20 km) w rejonie Goliny [wydzielony zakres inwestycji dla obszaru problemowego]#	HOT-SPOT Golina	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
22.		Likwidacja prawobrzeżnego wału przeciwpowodziowego rzeki Noteci o długości ok. 5,5 km w rejonie Białośliwia poprzez jego lokalne przerwanie #	Gmina Białośliwie	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
23.		Prace remontowe i odmuleniowe na Kaliskim Węźle Wodnym #	Gminy: m. Kalisz, Gołuchów, Blizanów	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
24.		Remonty jazów i progów na rzece Prośnie w km od około 52+000 do około km 167+000 oraz na Kanale Bernardyńskim #	HOT-SPOT Kalisz	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
25.		Obwałowanie rzeki Swędrni, m. Kalisz #	Gmina m. Kalisz	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
26.		Regulacja rzeki Warty w rejonie miasta Koła #	Gminy: Koło (gm. miejska), Koło (gm. wiejska), Kościelec, Dąbie	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
27.		Modernizacja budowli hydrotechnicznych na drodze wodnej Dolnej Skanalizowanej Noteci - remont 12 śluz i 14 jazów [wydzielony zakres inwestycji dla obszaru problemowego]#	HOT-SPOT Wieleń	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
28.		Udrożnienie rzeki Noteci dla przepływu wód powodziowych na odcinku ok. 2,5 km w rejonie Wielenia [wydzielony zakres inwestycji dla obszaru problemowego]#	HOT-SPOT Wieleń	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
29.		Odtwarzanie retencji dolin rzek. Opracowanie programu renaturyzacji doliny Noteci na odcinku od ujścia rzeki Łobżonka do ujścia rzeki Drawy na długości ok. 120 km^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
30.		Ochrona/zwiększenie retencji leśnej w zlewni. Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji leśnej w powiązaniu z Kompleksowym projektem adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych
31.		Odtwarzanie retencji dolin rzek. Opracowanie programu renaturyzacji Doliny Konińsko-Pyzderskiej wzdłuż rzeki Warty na długości ok. 50 km^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
32.		Ochrona/zwiększanie retencji na obszarach zurbanizowanych. Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurbanizowanych (indywidualnie dla miasta powyżej 50 tys. mieszkańców)^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	JST, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
33.		Odtwarzanie retencji dolin rzek. Opracowanie analizy stanu istniejącego i programu zwiększenia retencji w zlewni Neru poprzez budowę urządzeń wodnych oraz wykorzystanie i modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
34.		Wykup gruntów i budynków. Opracowanie programu wykupów i przesiedleń na terenach szczególnie zagrożonych powodzią^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
35.		Odtwarzanie retencji dolin rzek. Opracowanie programu możliwości i efektywności rozstawu lub likwidacji wałów przeciwpowodziowych w regionie wodnym^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
36.		Ochrona/zwiększanie retencji na obszarach rolniczych. Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów rolniczych w zlewniach nizinnych^	region wodny Środkowej Odry	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
37.		Poprawa i rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń – podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności. Wprowadzenie Regionalnego systemu prognozowania powodzi w dorzeczu Odry^	obszar dorzecza Odry	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	IMGW

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
38.	Regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych	Rzeka Rgilewka w km 3+100 do 32+800, gmina Koło, Grzegorzew, Kłodawa, Chodów, powiat Koło - Etap II odbudowa koryta rzeki Rgilewki w km 9+000 do 32+800, gmina Grzegorzew, Kłodawa, Chodów, powiat Koło	Gminy: Koło, Grzegorzew, Kłodawa, Chodów	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
39.		Podpiętrzenie jezior Skulskich, gm. Skulsk	Gmina Skulsk	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
40.		Regulacja Kanału Lubiny, gm. Koło	Gminy: Koło (gm. wiejska), Koło (gm. miejska), Osiek Mały	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
41.		Południowy Kanał Obry – regulacja i obwałowanie rzeki w km 0+000-38+387. Etap I - gm. Sława, Wolsztyn, Przemęt - pow. wschowski, wolsztyński	Gminy: Wolsztyn, Przemęt	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
42.		Kanał Grzymisławski (rz. Pysząca), gm. Śrem	Gmina Śrem	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
43.		Odbudowa rz. Samy, gm. Szamotuły, Obrzycko, Oborniki, woj. wielkopolskie	Gminy: Obrzycko (gm. miejska), Obrzycko (gm. wiejska), Oborniki, Szamotuły	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
44.		Odbudowa Kanału B na Polderze Zagórów i Tarszewo w km 0+000 - 7+000	Gminy: Zagórów, Rzgów	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
45.		Południowy Kanał Obry – regulacja i obwałowanie rzeki w km 0+000-38+387 Etap I	Gminy: Przemęt, Wolsztyn	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
46.		Prut – regulacja i obwałowanie w km 0+000-3+722	Gmina Kościan	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
47.		Odbudowa rzeki Gulczanki 00+000 do 19+100 (20+270)	Gminy: Wieleń, Lubasz	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
48.		Odbudowa Kanału Sierakowskiego w km 0+000 do 2+300	Gmina Słupca	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
49.		Kiełbaska Duża i Kiełbaska Mała - modernizacja Kiełbaski Dużej 0+000 - 14+800 i Kiełbaski Małej 0+000 - 10+000	Gmina Kościelec	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
50.		Odbudowa Czarna Struga Defet w km 0+000 - 35+985	Gminy: Lądek, Zagórów, Rzgów, Rychwał, Grodziec	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
51.		Odbudowa Kanału Małgosia	Gmina Trzcianka	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
52.		Zimna Woda w km 3+932- 8+492, gm. Malanów, pow. Turek	Gmina Malanów	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
53.		Regulacja i odbudowa Kanału Bartosz w km 9+570 - 23+800	Gmina Zagórów	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
54.		Regulacja Suchej Rzeki w km 5+755-13+880	Gmina Słupca	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
55.		Odbudowa Kanału Czarnobrodzkiego w km 0+000 - 8+900	Gminy: Zagórów, Grodziec, Gizałki	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
56.		Odbudowa rzeki Meszny w km 0+000-10+530 wraz z odbudową jazów	Gminy: Słupca, Lądek	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
57.		Odbudowa rzeki Bawół w km 0+000 - 20+175 wraz z odbudową jazów	Gminy: Słupca, Strzałkowo	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
58.		Budowa przepławki – rzeka Człapia w km 0+571	Gmina Krzyż Wielkopolski	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
59.	Budowa obiektów inżynierii wodnej	Budowa rurociągu tłocznego wraz z przepompownią, zasilaniem i stacją energetyczną 6,0/0,4kV oraz dojazdem, w celu przerzutu wód kopalnianych do Jeziora Budzisławskiego i Wilczyńskiego	Gminy: Kleczew, Wilczyn	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

* - inwestycja strategiczna – techniczna w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry
^ - inwestycja strategiczna – nietechniczna w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry
# - działanie buforowe w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

T.8. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – wydobywanie złóż kopalin

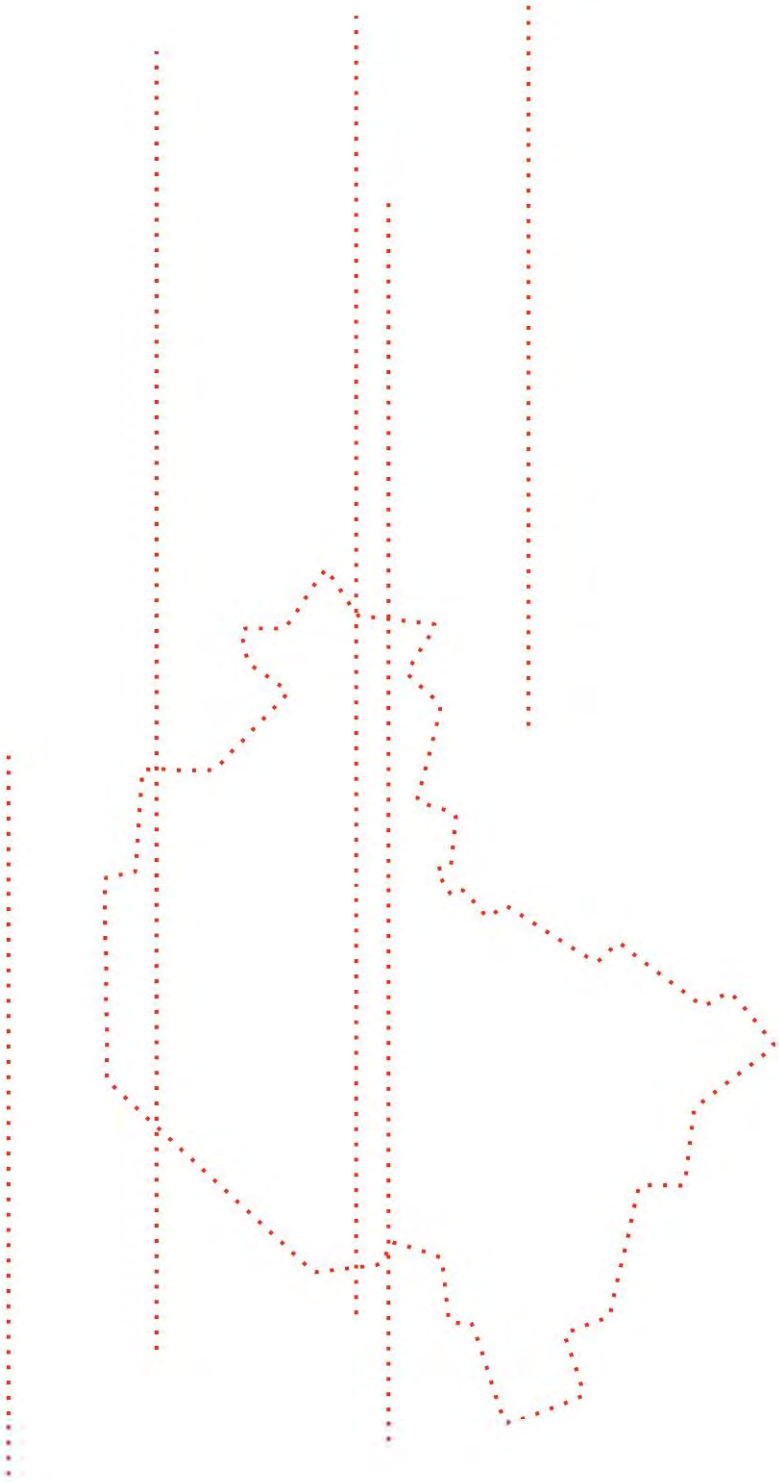
Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Eksploatacja węgla brunatnego	Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża Ościsłowo	Gminy: Ślesin, Skulsk, Wilczyn	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.
2.		Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża Dęby Szlacheckie	Gminy: Babiak, Koło	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.
3.		Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża Piaski	Gminy: Rzgów, Zagórów, Rychwał, Grodziec	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.

T.9. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – obronność i bezpieczeństwo publiczne

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i modernizacja obiektów wojskowych	Budowa składów MPS na terenie lotniska Poznań-Krzesiny	Miasto Poznań	Plan inwestycyjny NSIP – NATO Security Investment Programme	Ministerstwo Obrony Narodowej
2.		Budowa i modernizacja składu MPS	Gmina Opalenica	Plan inwestycyjny NSIP – NATO Security Investment Programme	Ministerstwo Obrony Narodowej

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
3.		Przebudowa składu MPS, budowa rurociągu przesyłowego łączącego składy MPS na terenie lotniska w Powidzu	Gmina Powidz	Plan inwestycyjny NSIP – NATO Security Investment Programme	Ministerstwo Obrony Narodowej
4.		Budowa i modernizacja budynków koszarowych, sportowych i administracyjnych	Gmina Jarocin	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
5.		Budowa i modernizacja budynków koszarowych, sportowych i administracyjnych	Gmina Powidz	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
6.		Modernizacja budynków administracyjnych, szkoleniowych, sieci wodnokanalizacyjnych i energetycznych	Miasto Poznań	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
7.		Modernizacja budynków administracyjnych	Gmina Mosina	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
8.		Modernizacja budynków administracyjnych, magazynowych, systemu energetycznego	Gmina Kórnik	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
9.		Modernizacja budynków administracyjnych, budowa specjalistycznej infrastruktury poligonowej	Gmina Jastrowie	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
10.		Budowa i modernizacja obiektów szkoleniowych, sieci komunikacyjnej, obiektów sportowych, sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Suchy Las	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
11.		Modernizacja i przebudowa budynków administracyjnych	Gmina Śrem	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
12.	Budowa i modernizacja obiektów policji	KPP Gniezno – dobudowa skrzydła budynku administracyjnego	Miasto Gniezno	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
13.		KPP Grodzisk – dobudowa skrzydła budynku administracyjnego	Gmina Grodzisk Wielkopolski	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
14.		KP Kłodawa – budowa nowej siedziby	Gmina Kłodawa	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
15.		KPP Kościan – rozbudowa siedziby	Miasto Kościan	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
16.		KP Pniewy – budowa nowej siedziby	Gmina Pniewy	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
17.		Budowa infrastruktury technicznej w ramach projektu „Budowa innowacyjnej zintegrowanej platformy teleinformatycznej wielkopolskiej policji dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego”	Województwo wielkopolskie	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

WIELKOPOLSKA 2020+

ZAŁĄCZNIKI

VII. ZAŁĄCZNIKI

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

T.10. Udokumentowane złoża kopalin

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1.	4599	Babimost	Gazy ziemne	Siedlec, Zbąszyń
2.	4663	Bogdaj-Uciechów	Gazy ziemne	Odolanów, Sośnie
3.	8756	Bonikowo	Gazy ziemne	Kamieniec, Kościan
4.	4725	Borowo	Gazy ziemne	Czempiń
5.	9194	Brońsko	Gazy ziemne	Kościan, Kamieniec, Śmigiel, Wielichowo
6.	4680	Bukowiec	Gazy ziemne	Grodzisk Wielkopolski, Opalenica
7.	4705	Ceradz Dolny	Gazy ziemne	Tarnowo Podgórne, Duszniki
8.	4726	Duszniki E	Gazy ziemne	Duszniki
9.	9850	Elżbieciny	Gazy ziemne	Rakoniewice
10.	7397	Gorzyce	Gazy ziemne	Czempiń
11.	14594	Grodzisk-26	Gazy ziemne	Grodzisk Wielkopolski, Granowo
12.	10133	Jabłonna	Gazy ziemne	Rakoniewice
13.	11312	Jabłonna S	Gazy ziemne	Rakoniewice
14.	10134	Jabłonna W	Gazy ziemne	Rakoniewice
15.	4708	Jankowice	Gazy ziemne	Tarnowo Podgórne, Kaźmierz
16.	4659	Jarocin	Gazy ziemne	Dobrzyca, Kotlin
17.	4685	Kaleje	Gazy ziemne	Zaniemyśl, Śrem
18.	7780	Kaleje-E	Gazy ziemne	Zaniemyśl
19.	4598	Kargowa	Gazy ziemne	Siedlec
20.	18189	Karmin	Gazy ziemne	Dobrzyca
21.	9260	Klęka E	Gazy ziemne	Jarocin
22.	17085	Komorze	Gazy ziemne	Pyzdry, Żerków
23.	7970	Kościan S	Gazy ziemne	Kościan, miasto Kościan, Śmigiel
24.	8604	Kościan S-Ca2	Gazy ziemne	Kościan, Śmigiel
25.	12476	Kromolice	Gazy ziemne	Środa Wielkopolska, Kórnik
26.	13324	Kromolice S	Gazy ziemne	Środa Wielkopolska, Kórnik
27.	4715	Kąkolewo	Gazy ziemne	Osieczna, Krzemieniewo
28.	15613	Lisewo	Gazy ziemne	Pyzdry, Żerków
29.	18606	Miłosław E	Gazy ziemne	Miłosław
30.	9502	Międzychód	Gazy ziemne	Międzychód
31.	4709	Młodasko	Gazy ziemne	Kaźmierz, Tarnowo Podgórne
32.	4706	Niemierzyce	Gazy ziemne	Granowo
33.	10135	Nowy Tomyśl	Gazy ziemne	Nowy Tomyśl
34.	8898	Pakosław	Gazy ziemne	Jutrosin, Pakosław
35.	4710	Paproć	Gazy ziemne	Nowy Tomyśl, Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice
36.	5365	Paproć W	Gazy ziemne	Nowy Tomyśl, Zbąszyń
	5365	Paproć W	Gazy ziemne	Nowy Tomyśl
	5365	Paproć W	Gazy ziemne	Nowy Tomyśl, Zbąszyń
37.	4728	Podrzewie	Gazy ziemne	Duszniki
38.	4698	Radlin	Gazy ziemne	Żerków, Nowe Miasto nad Wartą, Jarocin
39.	4718	Rawicz	Gazy ziemne	Rawicz
40.	4717	Rawicz-dolomit główny	Gazy ziemne	Rawicz

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
41.	11990	Roszków	Gazy ziemne	Jarocin, Jaraczewo
42.	9411	Ruchocice	Gazy ziemne	Rakoniewice, Wielichowo
43.	8603	Solec	Gazy ziemne	Książ Wielkopolski
	8603	Solec	Gazy ziemne	Książ Wielkopolski
44.	4684	Strykowo	Gazy ziemne	Stęszew
45.	4683	Stęszew	Gazy ziemne	Stęszew
46.	4721	Szewce E	Gazy ziemne	Buk
47.	4723	Szewce W	Gazy ziemne	Buk, Opalenica
48.	4704	Sędziny	Gazy ziemne	Duszniki
49.	4664	Tarchały	Gazy ziemne	Odolanów, Przygodzice, Ostrów Wielkopolski
	4664	Tarchały	Gazy ziemne	Odolanów, Przygodzice, Ostrów Wielkopolski
50.	4729	Turkowo	Gazy ziemne	Kuślin
51.	4674	Ujazd	Gazy ziemne	Kamieniec, Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice
52.	8899	Wielichowo	Gazy ziemne	Wielichowo, Kamieniec, Rakoniewice
53.	5986	Wilcze-czerw.spąg.	Gazy ziemne	Wolsztyn
54.	5985	Wilcze-dolomit główny	Gazy ziemne	Wolsztyn
55.	14324	Winna Góra	Gazy ziemne	Miłosław, Krzykosy
56.	4713	Wysocko	Gazy ziemne	Przygodzice, Ostrów Wielkopolski
57.	8757	Wysocko Małe E	Gazy ziemne	Przygodzice, Ostrów Wielkopolski
58.	4719	Zakrzewo	Gazy ziemne	Miejska Górka, Rawicz, Bojanowo
59.	11160	Zaniemyśl	Gazy ziemne	Zaniemyśl, Książ Wielkopolski
60.	4670	Załęcze	Gazy ziemne	Rawicz
61.	4735	Zbąszyń	Gazy ziemne	Zbąszyń, Siedlec
62.	12079	Środa Wielkopolska	Gazy ziemne	Środa Wielkopolska
63.	9503	Łęki	Gazy ziemne	Kamieniec
64.	4702	Żakowo	Gazy ziemne	Lipno, Osieczna
65.	4883	Buk	Ropy naftowe i gazy ziemne	Opalenica, Buk
66.	10254	Grotów	Ropy naftowe i gazy ziemne	Drawsko, Sieraków
67.	9736	Lubiatów	Ropy naftowe i gazy ziemne	Międzychód
68.	11162	Michorzewo	Ropy naftowe i gazy ziemne	Kuślin, Opalenica
69.	9851	Antonin 1	Ropy naftowe i gazy ziemne	Mikstat, Przygodzice
70.	7108	Jastrzębsko	Ropy naftowe i gazy ziemne	Nowy Tomyśl, Zbąszyń
71.	17983	Sieraków	Ropy naftowe i gazy ziemne	Sieraków
72.	5448	Wapno	Gipsy i anhydryty	Wapno
	5448	Wapno	Gipsy i anhydryty	Wapno
73.	5251	Belęcin	Kredy	Krzemieniewo
74.	1076	Błotkowo	Kredy	Lipno
75.	194	Czapury	Kredy	miasto Poznań
	194	Czapury	Kredy	miasto Poznań
	194	Czapury	Kredy	miasto Poznań
76.	155	Kalwy Cieśle	Kredy	Dopiewo, Buk
	155	Kalwy Cieśle	Kredy	Dopiewo, Buk
	155	Kalwy Cieśle	Kredy	Dopiewo, Buk
77.	156	Objezierze	Kredy	Oborniki
78.	5356	Panienka	Kredy	Jaraczewo
79.	5888	Sierpówko-Kiączyn	Kredy	Kaźmierz
80.	10762	Sypniewo II	Kredy	Jastrowie

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
	10762	Sypniewo II	Kredy	Jastrowie
81.	1147	Wrząca	Kredy	Trzcianka
82.	4914	Skic	Torfy i kredy	Złotów
	4914	Skic	Torfy i kredy	Złotów
	4914	Skic	Torfy i kredy	Złotów
83.	5203	Skic-Kujan	Torfy i kredy	Zakrzewo
	5203	Skic-Kujan	Torfy i kredy	Złotów
	5203	Skic-Kujan	Torfy i kredy	Złotów
	5203	Skic-Kujan	Torfy i kredy	Złotów
84.	5219	Strzyżewo Kościelne	Torfy i kredy	Gniezno
85.	5155	Zbąszyń	Torfy i kredy	Zbąszyń
86.	4915	Łękno	Torfy i kredy	Wągrowiec
	4915	Łękno	Torfy i kredy	Wągrowiec
	4915	Łękno	Torfy i kredy	Wągrowiec
	4915	Łękno	Torfy i kredy	Wągrowiec
87.	16816	Gorszewice AW 2	Torfy i kredy	Kaźmierz
88.	2935	Bachorzew	Kruszywa naturalne	Jarocin
89.	11358	Bachorzew KR	Kruszywa naturalne	Jarocin
90.	5881	Baranowo	Kruszywa naturalne	Łubowo
	5881	Baranowo	Kruszywa naturalne	Łubowo
91.	7115	Baranowo I	Kruszywa naturalne	Łubowo
92.	7184	Baranów	Kruszywa naturalne	Baranów
93.	10253	Baranów V	Kruszywa naturalne	Baranów
94.	14253	Baranów VI	Kruszywa naturalne	Baranów
95.	18556	Barchlin LG	Kruszywa naturalne	Przemęt
96.	7158	Bartodzieje	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
97.	16442	Batorowo AZ	Kruszywa naturalne	Tarnowo Podgórne
98.	16802	Batorowo MŁ	Kruszywa naturalne	Tarnowo Podgórne, Dopiewo
99.	14067	Bednary	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
100.	17829	Bednary I	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
101.	6313	Białków Górny	Kruszywa naturalne	Kościelec
	6313	Białków Górny	Kruszywa naturalne	Kościelec
102.	9572	Białków Górny I	Kruszywa naturalne	Kościelec
	9572	Białków Górny I	Kruszywa naturalne	Kościelec
103.	3658	Białośliwie	Kruszywa naturalne	Białośliwie
104.	17849	Białykał AD	Kruszywa naturalne	Pakosław
	17849	Białykał AD	Kruszywa naturalne	Pakosław
105.	17547	Bieczyny I	Kruszywa naturalne	Czempiń
106.	18572	Bieczyny II	Kruszywa naturalne	Czempiń
107.	18273	Bielawy BEL-WAH	Kruszywa naturalne	Granowo
108.	17949	Bielewo	Kruszywa naturalne	Krzywiń
109.	8903	Bierzmo	Kruszywa naturalne	Brudzew
110.	14001	Biskupice Ołoboczne I	Kruszywa naturalne	Nowe Skalmierzyce
	14001	Biskupice Ołoboczne I	Kruszywa naturalne	Nowe Skalmierzyce
111.	12357	Biskupice Ołoboczne II	Kruszywa naturalne	Nowe Skalmierzyce
112.	16259	Biskupice Ołoboczne III	Kruszywa naturalne	Nowe Skalmierzyce
113.	17876	Biskupice Ołoboczne IV	Kruszywa naturalne	Nowe Skalmierzyce

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
114.	7764	Bodzyniewo	Kruszywa naturalne	Śrem
115.	15025	Bogufałów	Kruszywa naturalne	Przygodzice
	15025	Bogufałów	Kruszywa naturalne	Przygodzice
116.	17981	Bogufałów I	Kruszywa naturalne	Przygodzice
117.	6609	Boguniewo	Kruszywa naturalne	Rogoźno
118.	4988	Boguszynek	Kruszywa naturalne	Nowe Miasto nad Wartą
119.	2950	Bogusław	Kruszywa naturalne	Gołuchów
120.	8351	Bojanice III-p.A i B	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
	8351	Bojanice III-p.A i B	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
121.	8352	Bojanice IV	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
122.	9488	Bojanice V	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
123.	17542	Bolesławiec GZ	Kruszywa naturalne	Mosina
124.	8914	Bolewice	Kruszywa naturalne	Miedzichowo
125.	8363	Bolewice I	Kruszywa naturalne	Miedzichowo
	8363	Bolewice I	Kruszywa naturalne	Miedzichowo
126.	11513	Bolewice II	Kruszywa naturalne	Miedzichowo
127.	4404	Bolmów	Kruszywa naturalne	Blizanów
128.	14941	Bonikowo MS	Kruszywa naturalne	Kościan
129.	2956	Borek	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
130.	1588	Borkowice	Kruszywa naturalne	Mosina, Czempiń
	1588	Borkowice	Kruszywa naturalne	Mosina
131.	8501	Borkowice I	Kruszywa naturalne	Mosina
132.	5288	Borówiec	Kruszywa naturalne	Kórnik
133.	7842	Borówiec II	Kruszywa naturalne	Kórnik
134.	5089	Borówko	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
135.	17846	Brudzew IS	Kruszywa naturalne	Blizanów
	17846	Brudzew IS	Kruszywa naturalne	Blizanów
136.	5078	Brudzewo	Kruszywa naturalne	Strzałkowo
137.	13444	Brzegi	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
138.	15522	Brzeziny	Kruszywa naturalne	Tuliszków
139.	4911	Brzezińskie Holendry	Kruszywa naturalne	Krzymów
140.	10602	Brzezińskie Holendry SJ-I	Kruszywa naturalne	Krzymów
141.	16035	Brzezińskie Holendry SJ-III	Kruszywa naturalne	Krzymów
142.	17498	Brzezińskie Holendry SJ-IV	Kruszywa naturalne	Krzymów
	17498	Brzezińskie Holendry SJ-IV	Kruszywa naturalne	Krzymów
143.	12367	Brześnica JS	Kruszywa naturalne	Dolsk
144.	3369	Brzeźno	Kruszywa naturalne	Krzymów
145.	9823	Brzeźno II	Kruszywa naturalne	Krzymów
146.	8908	Brzoza DD	Kruszywa naturalne	Duszniki
147.	13445	Brzoza DD-I	Kruszywa naturalne	Duszniki
148.	5345	Budy Przybyłowskie	Kruszywa naturalne	Koło
149.	1551	Bukowiec	Kruszywa naturalne	Czarnków
150.	15873	Bukowiec MŁ	Kruszywa naturalne	Czarnków
151.	10606	Chachalnia 2	Kruszywa naturalne	Zduny
152.	18425	Chełst - Zachód	Kruszywa naturalne	Drawsko
153.	4957	Chełst - Zachód II	Kruszywa naturalne	Drawsko

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
154.	3754	Chmielinko	Kruszywa naturalne	Lwówek
155.	8838	Chmielinko I	Kruszywa naturalne	Lwówek
156.	9458	Chmielinko II	Kruszywa naturalne	Lwówek
157.	9692	Chojęcin	Kruszywa naturalne	Bralin
158.	5639	Chrośnica	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
159.	13450	Chrośnica III	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
160.	17159	Chrośnica IV	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
161.	18932	Chrośnica VI	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
162.	17416	Chrośnica V	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
163.	9182	Chrząblice nr 1	Kruszywa naturalne	Brudzew
164.	17129	Chudobczyce	Kruszywa naturalne	Kwilcz
165.	14605	Chwałkówko MŁ	Kruszywa naturalne	Łubowo
166.	16588	Chwałkówko MŁ II	Kruszywa naturalne	Łubowo
167.	17079	Chynowa I	Kruszywa naturalne	Przygodzice
168.	15248	Chynowa II	Kruszywa naturalne	Przygodzice
169.	5059	Chłądowo	Kruszywa naturalne	Witkowo
170.	5505	Chłądowo II	Kruszywa naturalne	Witkowo
171.	7405	Chłądowo III	Kruszywa naturalne	Witkowo
172.	15243	Chłądowo IV	Kruszywa naturalne	Witkowo
173.	15504	Chłądowo V	Kruszywa naturalne	Witkowo
174.	16432	Chłądowo VI	Kruszywa naturalne	Witkowo
175.	18627	Chłądowo VII	Kruszywa naturalne	Witkowo
176.	3760	Cicha Góra	Kruszywa naturalne	Nowy Tomyśl
177.	9824	Cienia III-C	Kruszywa naturalne	Opatówek
178.	11514	Cienia III-D	Kruszywa naturalne	Opatówek
179.	10328	Cieśle AD	Kruszywa naturalne	Rogoźno
180.	11357	Cieśle III	Kruszywa naturalne	Buk
181.	17897	Cieśle ZO	Kruszywa naturalne	Rogoźno
182.	3384	Ciążeń	Kruszywa naturalne	Lądek
183.	3757	Czarne Piątkowo	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
184.	7910	Czarne Piątkowo DW	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
185.	9100	Czarne Piątkowo GS	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
186.	10582	Czarne Piątkowo GS-II	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
187.	7840	Czarne Piątkowo I	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
188.	8463	Czarne Piątkowo III	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
189.	8690	Czarne Piątkowo IV	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
190.	11198	Czarne Piątkowo JG	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
191.	15027	Czarne Piątkowo MG	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
192.	17268	Czarne Piątkowo ZM	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
193.	5658	Czarnotki I	Kruszywa naturalne	Zaniemyśl
194.	14926	Czechnów	Kruszywa naturalne	Bojanowo
195.	15872	Czechnów I	Kruszywa naturalne	Bojanowo
196.	10773	Czyżkowo I	Kruszywa naturalne	Lipka
197.	13362	Czyżkowo III	Kruszywa naturalne	Lipka
198.	17602	Czyżkowo-WR	Kruszywa naturalne	Lipka
199.	9601	Cząszczew	Kruszywa naturalne	Jarocin
200.	15357	Cząszczew II	Kruszywa naturalne	Jarocin

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
201.	9600	Dalki II	Kruszywa naturalne	Gniezno
202.	5637	Daszewice	Kruszywa naturalne	Mosina
203.	8200	Daszewice III	Kruszywa naturalne	Mosina
	8200	Daszewice III	Kruszywa naturalne	Mosina
204.	9387	Daszewice IV	Kruszywa naturalne	Mosina
205.	8383	Depaula	Kruszywa naturalne	Krzymów
206.	8965	Depaula II	Kruszywa naturalne	Krzymów
207.	9867	Depaula III	Kruszywa naturalne	Krzymów
208.	17747	Dobrosołowo RK	Kruszywa naturalne	Kazimierz Biskupi
209.	8849	Dolsk	Kruszywa naturalne	Dolsk
210.	18324	Dolsk II	Kruszywa naturalne	Dolsk
211.	6930	Dominice	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
212.	17980	Dormowo	Kruszywa naturalne	Międzychód
213.	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3640	Dolaszewo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
214.	3670	Drawski Młyn II	Kruszywa naturalne	Drawsko
215.	5479	Drawsko	Kruszywa naturalne	Drawsko
216.	8540	Dryja	Kruszywa naturalne	Tuliszków
217.	18225	Dryja I	Kruszywa naturalne	Tuliszków
218.	10613	Drzonek	Kruszywa naturalne	Dolsk
219.	11359	Drzonek OM	Kruszywa naturalne	Dolsk
220.	11766	Duszniki MD	Kruszywa naturalne	Duszniki, Kuślin
	11766	Duszniki MD	Kruszywa naturalne	Duszniki,
	11766	Duszniki MD	Kruszywa naturalne	Duszniki,
	11766	Duszniki MD	Kruszywa naturalne	Duszniki, Kuślin
221.	10634	Dymaczewo BW	Kruszywa naturalne	Mosina
222.	3738	Dymaczewo Nowe	Kruszywa naturalne	Mosina
223.	17796	Dziadowice	Kruszywa naturalne	Malanów
224.	11088	Dziembowo	Kruszywa naturalne	Kaczory
225.	3759	Dzierżnica	Kruszywa naturalne	Dominowo
226.	17059	Dzierżnica MŁ III	Kruszywa naturalne	Dominowo
227.	14162	Dzierżnica ŁM	Kruszywa naturalne	Dominowo
228.	17069	Dzierżnica ŁM II	Kruszywa naturalne	Dominowo, Nekla
229.	1353	Dzierżązna	Kruszywa naturalne	Turek
	1353	Dzierżązna	Kruszywa naturalne	Turek
	1353	Dzierżązna	Kruszywa naturalne	Turek
230.	6028	Dzierżązna I	Kruszywa naturalne	Turek
	6028	Dzierżązna I	Kruszywa naturalne	Turek
231.	18356	Dzierżązna IX	Kruszywa naturalne	Turek
	18356	Dzierżązna IX	Kruszywa naturalne	Turek

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
232.	18156	Dzierżązna PS	Kruszywa naturalne	Turek
233.	12187	Dzierżązna V	Kruszywa naturalne	Turek
234.	14179	Dzierżązna VI	Kruszywa naturalne	Turek
235.	15907	Dzierżązna VII	Kruszywa naturalne	Turek
236.	15534	Dzierżązna VIII	Kruszywa naturalne	Turek
237.	18773	Dzierżązna X	Kruszywa naturalne	Turek
238.	19006	Dzięcielin MS	Kruszywa naturalne	Międzychód
239.	3480	Dzięczyna	Kruszywa naturalne	Poniec
	3480	Dzięczyna	Kruszywa naturalne	Poniec
240.	10308	Dzięczyna 2	Kruszywa naturalne	Poniec
241.	18374	Dzięczyna I	Kruszywa naturalne	Poniec
	18374	Dzięczyna I	Kruszywa naturalne	Poniec
242.	10027	Długie Nowe I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
243.	17749	Długie Nowe KS	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	17749	Długie Nowe KS	Kruszywa naturalne	Święciechowa
244.	16635	Długie Nowe ML	Kruszywa naturalne	Święciechowa
245.	18611	Długie Nowe ML I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
246.	18670	Długie Nowe ML II	Kruszywa naturalne	Święciechowa
247.	11677	Długie Nowe SO	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	11677	Długie Nowe SO	Kruszywa naturalne	Święciechowa
248.	11685	Długie Nowe SO I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
249.	15249	Długie Nowe SO II	Kruszywa naturalne	Święciechowa
250.	17426	Długie Nowe SO III	Kruszywa naturalne	Święciechowa
251.	18453	Długie Nowe SO IV	Kruszywa naturalne	Święciechowa
252.	18000	Długie Nowe TT	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	18000	Długie Nowe TT	Kruszywa naturalne	Święciechowa
253.	11519	Długie Nowe WL	Kruszywa naturalne	Święciechowa
254.	6708	Długie Stare	Kruszywa naturalne	Święciechowa
255.	5518	Dąbcze	Kruszywa naturalne	Rydzyna
256.	5120	Dąbrowa	Kruszywa naturalne	Dobra
	5120	Dąbrowa	Kruszywa naturalne	Dobra
257.	1590	Dąbrowa	Kruszywa naturalne	Dopiewo
258.	3666	Dąbrowa Góra	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	3666	Dąbrowa Góra	Kruszywa naturalne	Szydłowo
259.	9599	Dąbrowa Góra I	Kruszywa naturalne	Szydłowo
260.	10662	Dąbrowa Góra II	Kruszywa naturalne	Szydłowo
261.	8865	Dąbrowa MD-2	Kruszywa naturalne	Dopiewo
262.	8809	Dąbrowa WD I	Kruszywa naturalne	Dopiewo
263.	9816	Dąbrowa Śremska	Kruszywa naturalne	Śrem
264.	7423	Dąbrowa-Wschód	Kruszywa naturalne	Dopiewo
265.	3379	Dąbrowice Nowe	Kruszywa naturalne	Kościelec
266.	3755	Dąbrówka Leśna	Kruszywa naturalne	Oborniki
267.	3365	Dębina	Kruszywa naturalne	Witkowo
	3365	Dębina	Kruszywa naturalne	Witkowo
268.	14019	Dębniałki III	Kruszywa naturalne	Lisków
269.	7302	Dębniałki Kaliskie	Kruszywa naturalne	Blizanów
270.	17332	Dęborzyce MD	Kruszywa naturalne	Pniewy

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
271.	15696	Dęborzyce PS	Kruszywa naturalne	Pniewy
272.	9644	Dęby Szlacheckie-I	Kruszywa naturalne	Osiek Mały
273.	16999	Fałkowo BDX	Kruszywa naturalne	Łubowo
274.	11663	Folsztyn GP	Kruszywa naturalne	Wieleń
275.	19026	Folwark	Kruszywa naturalne	Rawicz
276.	4978	Galew II	Kruszywa naturalne	Brudzew
277.	11361	Galew III	Kruszywa naturalne	Brudzew
278.	1 350	Galew-Izabelin	Kruszywa naturalne	Brudzew
	1 350	Galew-Izabelin	Kruszywa naturalne	Brudzew
	1 350	Galew-Izabelin	Kruszywa naturalne	Brudzew
	1 350	Galew-Izabelin	Kruszywa naturalne	Brudzew
279.	12060	Garby AS	Kruszywa naturalne	Krzykosy
	12060	Garby AS	Kruszywa naturalne	Krzykosy
280.	11091	Garby GM	Kruszywa naturalne	Krzykosy
281.	17047	Garby GM III	Kruszywa naturalne	Krzykosy
282.	18043	Garby GM IV	Kruszywa naturalne	Krzykosy
283.	12465	Garby II	Kruszywa naturalne	Krzykosy
284.	14322	Garby III	Kruszywa naturalne	Krzykosy
285.	18717	Garby IV	Kruszywa naturalne	Krzykosy
286.	12463	Garby MB	Kruszywa naturalne	Krzykosy
287.	9361	Garby MM	Kruszywa naturalne	Krzykosy
288.	15592	Garby MM II	Kruszywa naturalne	Krzykosy
289.	17833	Garby MM IIIA	Kruszywa naturalne	Krzykosy
290.	9516	Garby OS	Kruszywa naturalne	Krzykosy
291.	11090	Garby OS II	Kruszywa naturalne	Krzykosy
292.	12369	Garby PS	Kruszywa naturalne	Krzykosy
293.	16283	Garby ŁJB	Kruszywa naturalne	Krzykosy
294.	17070	Garby ŁJB II	Kruszywa naturalne	Krzykosy
295.	17337	Garby ŁJB III	Kruszywa naturalne	Krzykosy
296.	3375	Gawrony	Kruszywa naturalne	Skulsk
297.	13452	Gawrony I	Kruszywa naturalne	Skulsk
298.	5228	Gierłatowo	Kruszywa naturalne	Nekla
299.	9453	Gierłatowo II	Kruszywa naturalne	Nekla
300.	17220	Gierłatowo JK	Kruszywa naturalne	Nekla
301.	11360	Gierłatowo KP	Kruszywa naturalne	Nekla
302.	15809	Gierłatowo KP I	Kruszywa naturalne	Nekla
303.	7762	Gierłatowo-HK	Kruszywa naturalne	Nekla
304.	13424	Giżyn	Kruszywa naturalne	Bojanowo
305.	14753	Giżyn I	Kruszywa naturalne	Bojanowo
306.	14754	Giżyn II	Kruszywa naturalne	Bojanowo
307.	16037	Gliśnica GS	Kruszywa naturalne	Odolanów
308.	7610	Gliśnica III	Kruszywa naturalne	Odolanów
309.	9279	Gliśnica IV	Kruszywa naturalne	Odolanów
310.	9395	Gliśnica V	Kruszywa naturalne	Odolanów
311.	11661	Gliśnica VII	Kruszywa naturalne	Odolanów
312.	12068	Gliśnica VIII	Kruszywa naturalne	Odolanów
313.	3729	Gniezno	Kruszywa naturalne	miasto Gniezno

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
314.	3741	Gniezno I	Kruszywa naturalne	miasto Gniezno
315.	5067	Goczki Polskie	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
316.	16361	Godziesze	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
317.	8599	Gola	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
318.	10115	Gola II	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
319.	11094	Gola III	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
	11094	Gola III	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
320.	13890	Gola IV	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
321.	15825	Gola V	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
322.	17873	Gola VI	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
323.	3378	Golina	Kruszywa naturalne	Golina
324.	15871	Golina Wielka AS	Kruszywa naturalne	Bojanowo
325.	13185	Gorzupia	Kruszywa naturalne	Krotoszyn
326.	14748	Gorzycko I	Kruszywa naturalne	Międzychód
327.	9386	Gołuń	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
328.	9901	Gołuń I	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
329.	18589	Gołuń II	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
330.	17101	Gołuń KR I	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
331.	9970	Gołąbek III	Kruszywa naturalne	Krzymów
332.	13419	Gołąbek IV	Kruszywa naturalne	Krzymów
333.	17358	Gołębowo AD	Kruszywa naturalne	Oborniki
334.	12054	Gołębowo MD	Kruszywa naturalne	Oborniki
335.	18044	Grabowiec	Kruszywa naturalne	Tuliszków
336.	5061	Grabowiec-Brzeziny	Kruszywa naturalne	Tuliszków
	5061	Grabowiec-Brzeziny	Kruszywa naturalne	Tuliszków
337.	10772	Grobia MD	Kruszywa naturalne	Sieraków
338.	11520	Grodzisko	Kruszywa naturalne	Osieczna
339.	17010	Gronówko SK	Kruszywa naturalne	Lipno
340.	18563	Grotniki	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
341.	10305	Grońsko 1	Kruszywa naturalne	Lwówek
342.	8464	Gruszczyn KP	Kruszywa naturalne	Swarzędz
343.	10000	Gruszczyn KP II	Kruszywa naturalne	Swarzędz
344.	17937	Gruszczyn KP III	Kruszywa naturalne	Swarzędz
345.	18651	Grylewo I	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
346.	16056	Grzybno	Kruszywa naturalne	Brodnica
347.	5118	Grąbków	Kruszywa naturalne	Malanów
348.	11751	Grąbków - 1	Kruszywa naturalne	Malanów
349.	5119	Grądy Brdowskie	Kruszywa naturalne	Babiak
350.	7748	Grójec	Kruszywa naturalne	Siedlec
351.	5663	Grójec I	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
352.	10936	Grójec T-M	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
353.	4194	Grójec Wielki	Kruszywa naturalne	Siedlec
354.	9145	Grójec Wielki dz. 283/5	Kruszywa naturalne	Siedlec
355.	17203	Grójec Wielki MT	Kruszywa naturalne	Siedlec
356.	18476	Grójec Wielki MT I	Kruszywa naturalne	Siedlec
357.	16983	Grójec Wielki PT	Kruszywa naturalne	Siedlec
358.	16174	Grójec Wielki TJ III	Kruszywa naturalne	Siedlec

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
359.	8199	Gurówko	Kruszywa naturalne	Niechanowo
360.	12468	Gurówko I	Kruszywa naturalne	Niechanowo
361.	14383	Gurówko II	Kruszywa naturalne	Niechanowo
362.	11750	Głażewo TN	Kruszywa naturalne	Międzychód
	11750	Głażewo TN	Kruszywa naturalne	Międzychód
363.	14854	Głażewo TN1	Kruszywa naturalne	Międzychód
364.	5346	Głodno	Kruszywa naturalne	Krzymów
365.	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
	1356	Głodno-Walewo	Kruszywa naturalne	Krzymów
366.	4351	Głodowo	Kruszywa naturalne	Golina
367.	11365	Głuchów	Kruszywa naturalne	Kawęczyn
368.	18423	Głębocko KR	Kruszywa naturalne	Murowana Goślina
369.	3758	Gębarzewo	Kruszywa naturalne	Czerniejewo
370.	6826	Gębarzewo I	Kruszywa naturalne	Czerniejewo
371.	10600	Góra ZW	Kruszywa naturalne	Śrem
372.	18117	Góreczki Wielkie	Kruszywa naturalne	Pakosław
373.	10291	Górsko III	Kruszywa naturalne	Przemęt
374.	10583	Górsko IV	Kruszywa naturalne	Przemęt
	10583	Górsko IV	Kruszywa naturalne	Przemęt
375.	17107	Górsko V	Kruszywa naturalne	Przemęt
376.	17309	Górsko VI	Kruszywa naturalne	Przemęt
377.	17427	Górsko VII	Kruszywa naturalne	Przemęt
	17427	Górsko VII	Kruszywa naturalne	Przemęt
	17427	Górsko VII	Kruszywa naturalne	Przemęt
378.	7159	Górzna	Kruszywa naturalne	Złotów
379.	16382	Gółkowo I	Kruszywa naturalne	Słupca
380.	18541	Gółkowo II	Kruszywa naturalne	Słupca
381.	18056	Henrykowo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
382.	18433	Henrykowo I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
383.	18434	Henrykowo II	Kruszywa naturalne	Święciechowa
384.	14522	Huta Szklana TB	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
385.	2838	Huta Trzemeszeńska	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
386.	4977	Ignacew	Kruszywa naturalne	Krzymów
387.	16370	Ignacew II	Kruszywa naturalne	Krzymów
388.	18775	Igrzyna	Kruszywa naturalne	Ryczywół
389.	8985	Izabelin nr 1	Kruszywa naturalne	Brudzew
390.	18738	Izabelin V	Kruszywa naturalne	Brudzew
391.	17090	Izabelin ŁR	Kruszywa naturalne	Brudzew
392.	4277	Jankowy	Kruszywa naturalne	Baranów
393.	15807	Jankowy II	Kruszywa naturalne	Baranów
394.	7584	Jaracz	Kruszywa naturalne	Rogoźno
395.	7596	Jaracz II	Kruszywa naturalne	Rogoźno
396.	18483	Jaracz MD	Kruszywa naturalne	Rogoźno

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
397.	18018	Jaraczewo MŁ	Kruszywa naturalne	Szydłowo
398.	8921	Jarosławki	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
399.	1562	Jastrowie	Kruszywa naturalne	Jastrowie
400.	1561	Jastrowie II	Kruszywa naturalne	Jastrowie
401.	15895	Jastrowie IX	Kruszywa naturalne	Jastrowie
402.	3644	Jastrowie VI	Kruszywa naturalne	Jastrowie
403.	1565	Jastrowie VII i VIII	Kruszywa naturalne	Jastrowie
	1565	Jastrowie VII i VIII	Kruszywa naturalne	Jastrowie
404.	18804	Jastrowie X	Kruszywa naturalne	Jastrowie
405.	18831	Jastrowie XI	Kruszywa naturalne	Jastrowie
406.	18020	Jaszkowo	Kruszywa naturalne	Zaniemyśl
407.	12088	Jaźwiny	Kruszywa naturalne	Kraszewice
408.	14053	Jaźwiny II	Kruszywa naturalne	Kraszewice
409.	14336	Jaźwiny III	Kruszywa naturalne	Kraszewice
410.	15416	Jaźwiny IV	Kruszywa naturalne	Kraszewice
	15416	Jaźwiny IV	Kruszywa naturalne	Kraszewice
411.	18689	Jaźwiny IX	Kruszywa naturalne	Kraszewice
412.	16881	Jaźwiny V	Kruszywa naturalne	Kraszewice
	16881	Jaźwiny V	Kruszywa naturalne	Kraszewice
413.	17071	Jaźwiny VI	Kruszywa naturalne	Kraszewice
414.	17178	Jaźwiny VII	Kruszywa naturalne	Kraszewice
	17178	Jaźwiny VII	Kruszywa naturalne	Kraszewice
415.	17433	Jaźwiny VIII	Kruszywa naturalne	Kraszewice
	17433	Jaźwiny VIII	Kruszywa naturalne	Kraszewice
416.	16404	Jezierzyce Kościelne LG	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
417.	17827	Jezierzyce Kościelne LG I	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
418.	18364	Jezierzyce Kościelne LG II	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
419.	18365	Jezierzyce Kościelne LG III	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
420.	17444	Joanka SM	Kruszywa naturalne	Dopiewo
	17444	Joanka SM	Kruszywa naturalne	Dopiewo
	17444	Joanka SM	Kruszywa naturalne	Dopiewo
421.	1418	Jutrosin	Kruszywa naturalne	Jutrosin
422.	3483	Jutrosin I	Kruszywa naturalne	Jutrosin
423.	3481	Jutrosin II	Kruszywa naturalne	Jutrosin
424.	4959	Jędrzejewo	Kruszywa naturalne	Czarnków
425.	8844	Jędrzejewo MŁ	Kruszywa naturalne	Czarnków
426.	7486	Józefowo	Kruszywa naturalne	Lwówek
427.	9392	Józefowo II	Kruszywa naturalne	Lwówek
428.	10303	Józefowo III	Kruszywa naturalne	Lwówek
429.	9177	Józefowo MG	Kruszywa naturalne	Lwówek
430.	16765	Józefów	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
431.	5357	Józefów	Kruszywa naturalne	Lisków
432.	13582	Kaliszkowice I	Kruszywa naturalne	Mikstat
433.	13583	Kaliszkowice II	Kruszywa naturalne	Mikstat
434.	15633	Kaliszkowice III	Kruszywa naturalne	Mikstat
435.	18421	Kaliszkowice IV	Kruszywa naturalne	Mikstat

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
436.	18640	Kaliszkowice V	Kruszywa naturalne	Mikstat
437.	9830	Kamienica dz.97	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
438.	7422	Kamionka II	Kruszywa naturalne	Chodzież
439.	5648	Kamionki	Kruszywa naturalne	Kórnik
440.	12351	Kamionna EG	Kruszywa naturalne	Międzychód
441.	7221	Karchowo	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
442.	16959	Karolinki	Kruszywa naturalne	Miejska Górka
443.	2951	Karski	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
444.	8881	Karski I	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
445.	18968	Karzec	Kruszywa naturalne	Krobia
446.	1422	Kaszczor	Kruszywa naturalne	Przemęt
447.	1421	Kaszczor II	Kruszywa naturalne	Przemęt
448.	3493	Kaszczor III	Kruszywa naturalne	Przemęt
	3493	Kaszczor III	Kruszywa naturalne	Przemęt
	3493	Kaszczor III	Kruszywa naturalne	Przemęt
	3493	Kaszczor III	Kruszywa naturalne	Przemęt
449.	8842	Kaszczor KR I	Kruszywa naturalne	Przemęt
	8842	Kaszczor KR I	Kruszywa naturalne	Przemęt
450.	8902	Kaszczor KR II	Kruszywa naturalne	Przemęt
451.	15698	Kaszczor KR III	Kruszywa naturalne	Przemęt
452.	16104	Kaszczor KR IV	Kruszywa naturalne	Przemęt
453.	18832	Kaszczor KR V	Kruszywa naturalne	Przemęt
454.	13586	Kaszczor ZP	Kruszywa naturalne	Przemęt
455.	15208	Katarzynowo	Kruszywa naturalne	Strzałkowo
456.	17789	Katarzynowo I	Kruszywa naturalne	Strzałkowo
457.	18887	Katarzynowo II	Kruszywa naturalne	Strzałkowo
458.	5869	Kawczyn	Kruszywa naturalne	Drawsko
	5869	Kawczyn	Kruszywa naturalne	Drawsko
459.	9943	Kawczyn I	Kruszywa naturalne	Drawsko
460.	3390	Kazimierów	Kruszywa naturalne	Stare Miasto
461.	10179	Kałek	Kruszywa naturalne	Krzymów
462.	2260	Kiełczynek	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
463.	11765	Kiełpinek	Kruszywa naturalne	Lipka
464.	6188	Klempicz dz.341	Kruszywa naturalne	Lubasz
465.	16055	Klempicz MD	Kruszywa naturalne	Lubasz
466.	12470	Kluczewo PB	Kruszywa naturalne	Przemęt
467.	17162	Kobylata I	Kruszywa naturalne	Kłodawa
	17162	Kobylata I	Kruszywa naturalne	Kłodawa
468.	16326	Kobylniki DK	Kruszywa naturalne	Kościan
469.	1354	Kochowo	Kruszywa naturalne	Słupca
470.	17520	Kochowo BB	Kruszywa naturalne	Słupca
471.	11140	Kochowo II	Kruszywa naturalne	Słupca
472.	17629	Kochowo III	Kruszywa naturalne	Słupca
473.	16423	Kochowo KR	Kruszywa naturalne	Słupca
474.	17457	Kochowo WM	Kruszywa naturalne	Słupca
475.	17744	Kokoszki GS	Kruszywa naturalne	Nekla
476.	1580	Komorniki	Kruszywa naturalne	Komorniki

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
477.	7694	Komorniki I	Kruszywa naturalne	Komorniki
478.	7845	Konarzew	Kruszywa naturalne	Zduny
479.	18724	Konarzew II	Kruszywa naturalne	Zduny
480.	11687	Konarzyce	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
481.	11151	Konstantynów PK	Kruszywa naturalne	Kramsk
482.	3383	Konstantynów Stary	Kruszywa naturalne	Kramsk
483.	8860	Koszanowo I	Kruszywa naturalne	Śmigiel
484.	18418	Koszanowo II	Kruszywa naturalne	Śmigiel
485.	14429	Kotlin	Kruszywa naturalne	Kotlin
486.	17630	Kotlin II	Kruszywa naturalne	Kotlin
	17630	Kotlin II	Kruszywa naturalne	Kotlin
487.	17870	Kotowo II	Kruszywa naturalne	Dolsk
488.	15250	Kotłów	Kruszywa naturalne	Mikstat
489.	16131	Kotłów II	Kruszywa naturalne	Mikstat
490.	1581	Kowanówko	Kruszywa naturalne	Oborniki
491.	5227	Krosinko	Kruszywa naturalne	Mosina
492.	13865	Krosinko BW	Kruszywa naturalne	Mosina
493.	5647	Krosinko II	Kruszywa naturalne	Mosina
494.	1589	Krosno	Kruszywa naturalne	Mosina
	1589	Krosno	Kruszywa naturalne	Mosina
495.	7857	Krosno I	Kruszywa naturalne	Mosina
496.	5641	Kruchowo	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
497.	4195	Krutla	Kruszywa naturalne	Wolsztyn
498.	5519	Krzemieniewo	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
499.	18316	Krzykosy KR	Kruszywa naturalne	Krzykosy
500.	3645	Krzywa Wieś	Kruszywa naturalne	Złotów
501.	1419	Krzywiń-Północ	Kruszywa naturalne	Krzywiń
	1419	Krzywiń-Północ	Kruszywa naturalne	Krzywiń
502.	11769	Krzyżkówko MD	Kruszywa naturalne	Międzychód
503.	13852	Krępa	Kruszywa naturalne	Tuliszków
504.	18536	Krępsko	Kruszywa naturalne	Szydłowo
505.	6887	Krępsko I	Kruszywa naturalne	Szydłowo
506.	18470	Krępsko TM	Kruszywa naturalne	Szydłowo
507.	18400	Krępsko TM II	Kruszywa naturalne	Szydłowo
508.	5202	Krępsko-Północ	Kruszywa naturalne	Szydłowo
	5202	Krępsko-Północ	Kruszywa naturalne	Szydłowo, Tarnówka
509.	16526	Ksawerów	Kruszywa naturalne	Koźminek
510.	15063	Kubeczki I	Kruszywa naturalne	Pakosław
511.	10760	Kunowo 2	Kruszywa naturalne	Gostyń
512.	16129	Kunowo 3	Kruszywa naturalne	Gostyń
513.	10252	Kunowo CM	Kruszywa naturalne	Duszniki
	10252	Kunowo CM	Kruszywa naturalne	Duszniki
514.	14289	Kunowo CM II	Kruszywa naturalne	Duszniki
515.	8840	Kunowo PC	Kruszywa naturalne	Duszniki
516.	10329	Kunowo TP	Kruszywa naturalne	Duszniki
	10329	Kunowo TP	Kruszywa naturalne	Duszniki
517.	11364	Kunowo-Stawy	Kruszywa naturalne	Gostyń

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
518.	18134	Kurowo KR	Kruszywa naturalne	Kościan
519.	6628	Kurza	Kruszywa naturalne	Blizanów
520.	18850	Kurza I	Kruszywa naturalne	Blizanów
521.	11521	Kuślin MSNŁ	Kruszywa naturalne	Kuślin
522.	3641	Kuźnica Czarnkowska	Kruszywa naturalne	Czarnków
523.	10611	Kuźnica Czarnkowska 1	Kruszywa naturalne	Czarnków
524.	1558	Kuźnica Czarnkowska II	Kruszywa naturalne	Czarnków
525.	11137	Kuźnica Czarnkowska III	Kruszywa naturalne	Czarnków
526.	16762	Kuźnica Czarnkowska JJ	Kruszywa naturalne	Czarnków
527.	9958	Kuźnica Czarnkowska MD	Kruszywa naturalne	Czarnków
528.	11745	Kuźnica Czarnkowska MŁ II	Kruszywa naturalne	Czarnków
529.	14606	Kuźnica Czarnkowska MŁ III	Kruszywa naturalne	Czarnków
530.	15629	Kuźnica Czarnkowska MŁ IV	Kruszywa naturalne	Czarnków
531.	18354	Kuźnica Czarnkowska NP	Kruszywa naturalne	Czarnków
532.	18368	Kuźnica Trzcińska II	Kruszywa naturalne	Trzcinica
533.	16893	Kuźnica Zbąska ZS	Kruszywa naturalne	Rakoniewice
534.	12062	Kwiatków I	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
535.	12061	Kwiatków II	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
536.	18943	Kwiatków III	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
537.	14428	Kłoda	Kruszywa naturalne	Rydzyna
538.	3486	Kąkolewo	Kruszywa naturalne	Osieczna
539.	14368	Kąty ŁM	Kruszywa naturalne	Osieczna
540.	15712	Kębłowo	Kruszywa naturalne	Wolsztyn
541.	16348	Kębłowo FL	Kruszywa naturalne	Wolsztyn
542.	18154	Kębłowo I	Kruszywa naturalne	Wolsztyn
543.	2943	Laski	Kruszywa naturalne	Trzcinica
544.	17262	Latowice II	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
545.	13850	Lewice	Kruszywa naturalne	Międzychód
546.	14323	Leśnictwo I	Kruszywa naturalne	Kawęczyn
547.	18561	Leśnictwo II	Kruszywa naturalne	Kawęczyn
548.	14279	Leśniewo	Kruszywa naturalne	Łubowo
	14279	Leśniewo	Kruszywa naturalne	Łubowo
549.	17168	Leśniewo I	Kruszywa naturalne	Łubowo
550.	17510	Leśniewo II	Kruszywa naturalne	Łubowo
551.	2972	Lgów	Kruszywa naturalne	Żerków
552.	13449	Linie MD	Kruszywa naturalne	Lwówek
553.	18 836	Lipa AK	Kruszywa naturalne	Ryczywół
554.	16276	Lipa TŁ	Kruszywa naturalne	Ryczywół
555.	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
	1557	Lipia Góra	Kruszywa naturalne	Szamocin
556.	18950	Lipia Góra KR	Kruszywa naturalne	Szamocin
557.	9963	Lipówka BR	Kruszywa naturalne	Dolsk

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
558.	16636	Lipówka BR II	Kruszywa naturalne	Dolsk
559.	17961	Lipówka BR III	Kruszywa naturalne	Dolsk
560.	11644	Lipówka JG	Kruszywa naturalne	Dolsk
561.	15797	Lipówka JS	Kruszywa naturalne	Dolsk
562.	12466	Lipówka KS	Kruszywa naturalne	Dolsk
563.	16387	Lipówka PAJO	Kruszywa naturalne	Dolsk, Borek Wielkopolski
564.	11763	Lipówka PW	Kruszywa naturalne	Dolsk
565.	3662	Lisia Góra	Kruszywa naturalne	Połajewo
566.	1563	Lubcz Mały	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
	1563	Lubcz Mały	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
567.	10856	Lubcz Mały I	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
568.	6668	Lubcz Mały KJ	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
569.	17434	Lubcz Mały TA	Kruszywa naturalne	Krzyż Wielkopolski
570.	8303	Lubinia Mała	Kruszywa naturalne	Żerków
571.	8108	Luboń II	Kruszywa naturalne	miasto Luboń
572.	8922	Luboń III	Kruszywa naturalne	miasto Luboń
573.	9459	Luboń IV	Kruszywa naturalne	miasto Luboń
574.	9987	Luboń V	Kruszywa naturalne	miasto Luboń
575.	11969	Luciny	Kruszywa naturalne	Śrem
576.	13750	Luciny II	Kruszywa naturalne	Śrem
577.	19126	Luciny III	Kruszywa naturalne	Śrem
578.	11017	Luciny LK	Kruszywa naturalne	Śrem
579.	10123	Luciny MP	Kruszywa naturalne	Śrem
	10123	Luciny MP	Kruszywa naturalne	Śrem
	10123	Luciny MP	Kruszywa naturalne	Śrem
	10123	Luciny MP	Kruszywa naturalne	Śrem
580.	18962	Luciny MP I	Kruszywa naturalne	Śrem
581.	5102	Ludomy	Kruszywa naturalne	Ryczywół
582.	3648	Lędyczek-Południe	Kruszywa naturalne	Okonek
583.	3647	Lędyczek-Północ	Kruszywa naturalne	Okonek
	3647	Lędyczek-Północ	Kruszywa naturalne	Okonek
584.	5775	Maciejewo	Kruszywa naturalne	Osieczna
585.	1560	Maciejewo	Kruszywa naturalne	Wieleń
	1560	Maciejewo	Kruszywa naturalne	Wieleń
586.	3371	Majdany	Kruszywa naturalne	Dąbie
587.	7779	Majdany III	Kruszywa naturalne	Dąbie
588.	16604	Majdany X	Kruszywa naturalne	Dąbie
589.	9105	Majdany-VI	Kruszywa naturalne	Dąbie
590.	9166	Majdany-VII	Kruszywa naturalne	Dąbie
591.	13602	Malanów	Kruszywa naturalne	Malanów
592.	16097	Marcjanów	Kruszywa naturalne	Kawęczyn
593.	7411	Małgów	Kruszywa naturalne	Lisków
594.	18193	Małgów II	Kruszywa naturalne	Lisków
595.	13448	Mechlin	Kruszywa naturalne	Śrem
596.	14872	Mechlin AC	Kruszywa naturalne	Śrem
597.	18799	Mechlin I	Kruszywa naturalne	Śrem
	18799	Mechlin I	Kruszywa naturalne	Śrem

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
	18799	Mechlin I	Kruszywa naturalne	Śrem
598.	4984	Mechnacz	Kruszywa naturalne	Kwilcz
599.	9442	Mechnacz II	Kruszywa naturalne	Kwilcz
600.	13603	Mechnacz III	Kruszywa naturalne	Kwilcz
601.	17511	Mechnacz KR	Kruszywa naturalne	Kwilcz
602.	3734	Mechowo	Kruszywa naturalne	Swarzędz
603.	14288	Miaty TJ II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
604.	17478	Miejska Górka	Kruszywa naturalne	Miejska Górka
605.	13934	Mielnica Duża II	Kruszywa naturalne	Skulsk
606.	11419	Mielnica II	Kruszywa naturalne	Skulsk
607.	11418	Mielnica III	Kruszywa naturalne	Skulsk
	11418	Mielnica III	Kruszywa naturalne	Skulsk
608.	12189	Mielnica IV	Kruszywa naturalne	Skulsk
609.	17230	Mielnica VI	Kruszywa naturalne	Skulsk
610.	18041	Mielno	Kruszywa naturalne	Mieleszyn
611.	16095	Mielęcin	Kruszywa naturalne	Bralin
612.	17311	Mierzewo AP	Kruszywa naturalne	Niechanowo
613.	17559	Mierzewo AP II	Kruszywa naturalne	Niechanowo
614.	15059	Mikulice	Kruszywa naturalne	Dobra
615.	1559	Mirosław Ujski	Kruszywa naturalne	Ujście
616.	6292	Mirosław Ujski /zar./	Kruszywa naturalne	Ujście
617.	16133	Miłostowo	Kruszywa naturalne	Kwilcz
618.	16698	Miłostowo II	Kruszywa naturalne	Kwilcz
619.	16702	Miłostowo KD	Kruszywa naturalne	Kwilcz
620.	17372	Miłostowo KD I	Kruszywa naturalne	Kwilcz
621.	9462	Miąskowo HM	Kruszywa naturalne	Krzykosy
622.	8927	Międzyborze	Kruszywa naturalne	Pogorzela
623.	9455	Mochy	Kruszywa naturalne	Przemęt
624.	12471	Mochy AS	Kruszywa naturalne	Przemęt
625.	14111	Moraczewo	Kruszywa naturalne	Rydzyna
626.	18170	Moraczewo I	Kruszywa naturalne	Rydzyna
627.	2952	Muchy /Salomony/	Kruszywa naturalne	Czajków
	2952	Muchy /Salomony/	Kruszywa naturalne	Czajków
	2952	Muchy /Salomony/	Kruszywa naturalne	Czajków
628.	10345	Muchy 2	Kruszywa naturalne	Czajków
629.	16147	Muchy 3	Kruszywa naturalne	Czajków
630.	13937	Muchy 3-DJ	Kruszywa naturalne	Czajków
631.	16291	Muchy 4	Kruszywa naturalne	Czajków
632.	14755	Muchy 4-DJ	Kruszywa naturalne	Czajków
633.	17030	Muchy 5	Kruszywa naturalne	Czajków
634.	17031	Muchy 6	Kruszywa naturalne	Czajków
635.	12264	Muchy I	Kruszywa naturalne	Czajków
636.	15678	Muchy II	Kruszywa naturalne	Czajków
637.	3737	Murzynowo Leśne	Kruszywa naturalne	Krzykosy
638.	18234	Murzynowo Leśne KR	Kruszywa naturalne	Krzykosy, Środa Wielkopolska
639.	16282	Murzynowo Leśne Mado	Kruszywa naturalne	Krzykosy
640.	12087	Myjomice	Kruszywa naturalne	Kępno

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
641.	6494	Myślniew	Kruszywa naturalne	Kobyla Góra
642.	4912	Myślątkowo	Kruszywa naturalne	Orchowo
643.	16965	Myślęcin BDX	Kruszywa naturalne	Łubowo
644.	5879	Mściszewo I	Kruszywa naturalne	Murowana Goślina
645.	6689	Mściszewo II	Kruszywa naturalne	Murowana Goślina
646.	16878	Mściszewo KR I	Kruszywa naturalne	Murowana Goślina
647.	16964	Mściszewo KR II	Kruszywa naturalne	Murowana Goślina
648.	11527	Młodzianów	Kruszywa naturalne	Kawęczyn
649.	15513	Młodzikowo ST	Kruszywa naturalne	Krzykosy
650.	8845	Młynarka	Kruszywa naturalne	Baranów
651.	19008	Młynarka II	Kruszywa naturalne	Baranów
652.	3370	Młyny Miłaczewskie	Kruszywa naturalne	Malanów
653.	12105	Młyny Miłaczewskie III	Kruszywa naturalne	Malanów
654.	12075	Młynów	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
655.	17462	Mórkowo JB	Kruszywa naturalne	Lipno
656.	18095	Mórkowo PN	Kruszywa naturalne	Lipno
657.	17276	Mórkowo SM	Kruszywa naturalne	Lipno
	17276	Mórkowo SM	Kruszywa naturalne	Lipno
658.	8868	Nadrożno	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
659.	13532	Nadrożno II	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
660.	3491	Nadstawem I	Kruszywa naturalne	Jutrosin
661.	4967	Nadstawem II	Kruszywa naturalne	Jutrosin
662.	4968	Nadstawem III	Kruszywa naturalne	Jutrosin
663.	8350	Nadstawem IX	Kruszywa naturalne	Jutrosin
664.	7478	Nadstawem VI	Kruszywa naturalne	Jutrosin
	7478	Nadstawem VI	Kruszywa naturalne	Jutrosin
	7478	Nadstawem VI	Kruszywa naturalne	Jutrosin
665.	8276	Nadstawem VII	Kruszywa naturalne	Jutrosin
666.	8240	Nadstawem VIII	Kruszywa naturalne	Jutrosin
667.	9080	Nadstawem X	Kruszywa naturalne	Jutrosin
668.	11752	Nadstawem XI - 1	Kruszywa naturalne	Jutrosin
669.	12069	Nadstawem XIII	Kruszywa naturalne	Jutrosin
670.	10256	Natalia	Kruszywa naturalne	Władysławów
671.	12186	Nekla AMP	Kruszywa naturalne	Nekla
672.	8869	Niedźwiady	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
673.	18613	Niedźwiady I	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
674.	4374	Niedźwiedziny	Kruszywa naturalne	Skoki
	4374	Niedźwiedziny	Kruszywa naturalne	Skoki
	4374	Niedźwiedziny	Kruszywa naturalne	Skoki
675.	10585	Niedźwiedziny 1	Kruszywa naturalne	Skoki
676.	8198	Niedźwiedziny DH	Kruszywa naturalne	Skoki
677.	11526	Niedźwiedziny KR	Kruszywa naturalne	Skoki
	11526	Niedźwiedziny KR	Kruszywa naturalne	Skoki
678.	13447	Niemieczkowo RG	Kruszywa naturalne	Oborniki
679.	7211	Nietrzanowo	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
680.	12057	Nietrzanowo DD	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
681.	18210	Nietrzanowo KW	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
682.	10635	Nietuszkowo dz. 183/2	Kruszywa naturalne	Chodzież
683.	17209	Nietążkowo BDX	Kruszywa naturalne	Śmigiel
684.	7479	Nietążkowo-Południe	Kruszywa naturalne	Śmigiel
	7479	Nietążkowo-Południe	Kruszywa naturalne	Śmigiel
685.	10050	Nietążkowo-Południe II	Kruszywa naturalne	Śmigiel
686.	14607	Niewierz MŁ	Kruszywa naturalne	Duszniki, Lwówek
687.	8807	Niezgoda	Kruszywa naturalne	Słupca
688.	17353	Niezgoda KZ	Kruszywa naturalne	Słupca
689.	16968	Nowa Wieś AS	Kruszywa naturalne	Przemęt
690.	17856	Nowa Wieś BG	Kruszywa naturalne	Śmigiel
691.	14482	Nowa Wieś JP I	Kruszywa naturalne	Śmigiel
692.	4276	Nowa Wieś Książęca	Kruszywa naturalne	Bralin
693.	19027	Nowa Wieś Książęca I	Kruszywa naturalne	Bralin
694.	18918	Nowa Wieś PD	Kruszywa naturalne	Przemęt
695.	18803	Nowa Wieś PJ	Kruszywa naturalne	Przemęt
696.	18917	Nowa Wieś PS	Kruszywa naturalne	Przemęt
697.	18874	Nowa Wieś Zamek I	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
698.	8841	Nowa Wieś Zbąska	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
699.	10029	Nowa Wieś Zbąska II	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
700.	3665	Nowa Łubianka	Kruszywa naturalne	Szydłowo
701.	9127	Nowe Dwory II	Kruszywa naturalne	Wieleń
702.	3478	Nowy Belęcin	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
	3478	Nowy Belęcin	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
	3478	Nowy Belęcin	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
703.	14353	Nowy Belęcin 2	Kruszywa naturalne	Krzemieniewo
704.	1566	Nowy Dwór	Kruszywa naturalne	Szydłowo
705.	18493	Oborniki MD	Kruszywa naturalne	Oborniki
706.	1587	Oborniki Wlkp. II	Kruszywa naturalne	Oborniki
707.	17528	Obłaczkowo	Kruszywa naturalne	Września
708.	17788	Obłaczkowo BP	Kruszywa naturalne	Września
709.	5788	Okonek	Kruszywa naturalne	Okonek
710.	5772	Okręglica	Kruszywa naturalne	miasto Kalisz
711.	18292	Oleśnica DW	Kruszywa naturalne	Chodzież
712.	7343	Olimpia	Kruszywa naturalne	Brudzew
713.	989	Opatówek - Rogatka	Kruszywa naturalne	Opatówek
714.	1594	Orzechowo	Kruszywa naturalne	Miłosław
715.	16284	Orzeszkowo GD	Kruszywa naturalne	Dominowo
716.	3479	Osieczna	Kruszywa naturalne	Osieczna
717.	5783	Osieczna I	Kruszywa naturalne	Osieczna
718.	8103	Osieczna III	Kruszywa naturalne	Osieczna
719.	11095	Osieczna IV	Kruszywa naturalne	Osieczna
720.	15644	Osieczna V	Kruszywa naturalne	Osieczna
721.	16130	Osieczna VI	Kruszywa naturalne	Osieczna
722.	10250	Osiek	Kruszywa naturalne	Jarocin
723.	16313	Osiek II	Kruszywa naturalne	Jarocin
724.	3382	Osiek Mały	Kruszywa naturalne	Osiek Mały
725.	15793	Osiek MK	Kruszywa naturalne	Jarocin

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
726.	8503	Ostrowieczno I	Kruszywa naturalne	Dolsk
727.	14668	Ostrowieczno II	Kruszywa naturalne	Dolsk
728.	14925	Ostrowieczno III	Kruszywa naturalne	Dolsk
729.	18395	Ostrowieczno IV	Kruszywa naturalne	Dolsk
730.	8366	Ostrów Wielkopolski II	Kruszywa naturalne	miasto Ostrów Wielkopolski
731.	7767	Ostrów-Pruślin	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
	7767	Ostrów-Pruślin	Kruszywa naturalne	miasto Ostrów Wielkopolski
732.	10603	Ostrówek I	Kruszywa naturalne	Dobra
733.	1554	Osuch	Kruszywa naturalne	Czarnków
	1554	Osuch	Kruszywa naturalne	Czarnków
	1554	Osuch	Kruszywa naturalne	Czarnków
	1554	Osuch	Kruszywa naturalne	Czarnków
734.	9456	Osłonin	Kruszywa naturalne	Przemęt
735.	16931	Otusz BDX	Kruszywa naturalne	Buk
736.	11528	Otusz MK	Kruszywa naturalne	Buk
737.	16261	Otusz MK I	Kruszywa naturalne	Buk
738.	8713	Otusz SK	Kruszywa naturalne	Buk
739.	1583	Owińska	Kruszywa naturalne	Czerwonak
740.	5773	Ołobok	Kruszywa naturalne	Sieroszowice
741.	10165	Ołobok III	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
742.	14917	Ołobok V	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
743.	17997	Ołobok VI	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
744.	7770	Pamiątka	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
745.	17837	Pamiątka GB	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
746.	17221	Pamiątka GK	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
747.	17838	Pamiątka GK-I	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
748.	18277	Pamiątkowo	Kruszywa naturalne	Szamotuły
749.	4576	Panienka IV	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
750.	17616	Panienka MB	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
751.	18005	Panienka MB I	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
752.	3380	Paprotnia II	Kruszywa naturalne	Krzymów
753.	7769	Paprotnia V	Kruszywa naturalne	Krzymów
754.	8984	Paprotnia VI	Kruszywa naturalne	Krzymów
755.	14587	Paprotnia VII	Kruszywa naturalne	Krzymów
756.	14659	Parczew	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
757.	16523	Pasieka - PZ	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
758.	6448	Pasieka I	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
759.	14840	Pasieka WK	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
760.	8307	Perzyce II	Kruszywa naturalne	Zduny
761.	14164	Piekary KP	Kruszywa naturalne	Stęszew
762.	17146	Pierzyska Baranowo	Kruszywa naturalne	Łubowo
763.	4961	Piesna	Kruszywa naturalne	Łobżenica
	4961	Piesna	Kruszywa naturalne	Łobżenica
764.	14287	Piotrowo KS	Kruszywa naturalne	Obrzycko
765.	8407	Piotrowo MN	Kruszywa naturalne	Obrzycko
766.	12056	Piotrowo MN II	Kruszywa naturalne	Obrzycko
767.	18171	Piotrowo NP	Kruszywa naturalne	Obrzycko

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
768.	18228	Piotrowo NP II	Kruszywa naturalne	Obrzycko
769.	17315	Piotry	Kruszywa naturalne	Miedzichowo, Międzychód
	17315	Piotry	Kruszywa naturalne	Miedzichowo
770.	5190	Pisarzowice	Kruszywa naturalne	Kobyla Góra
771.	9537	Pisarzowice II	Kruszywa naturalne	Kobyla Góra
772.	18290	Piła - Motylewo TM	Kruszywa naturalne	miasto Piła
773.	18436	Piła JR	Kruszywa naturalne	Chocz
774.	3391	Piętno	Kruszywa naturalne	Tuliszków, Malanów
775.	7156	Plecemin	Kruszywa naturalne	Tarnówka
776.	5292	Pleszew	Kruszywa naturalne	Pleszew
777.	5447	Podgaje	Kruszywa naturalne	Okonek
778.	7818	Pokrzywnica II	Kruszywa naturalne	Dolsk
779.	4291	Poladowo	Kruszywa naturalne	Śmigiel
780.	13417	Police Mostowe	Kruszywa naturalne	Kościelec
781.	12447	Police Mostowe I	Kruszywa naturalne	Kościelec
782.	13721	Polichno	Kruszywa naturalne	Władysławów
783.	14609	Polska Wieś - Zbierkowo	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
784.	16323	Polska Wieś JD	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
785.	8909	Pomiany	Kruszywa naturalne	Trzcinica
786.	7215	Poniec-Huta	Kruszywa naturalne	Poniec
787.	18588	Popowo I	Kruszywa naturalne	Wronki
788.	17200	Popowo Tomkowe	Kruszywa naturalne	Mieleszyn
	17200	Popowo Tomkowe	Kruszywa naturalne	Mieleszyn
	17200	Popowo Tomkowe	Kruszywa naturalne	Mieleszyn
789.	16675	Potażniki	Kruszywa naturalne	Krzymów
790.	9546	Potażniki KR	Kruszywa naturalne	Krzymów
791.	3389	Potażniki Nowe	Kruszywa naturalne	Krzymów
792.	17350	Potażniki RO	Kruszywa naturalne	Krzymów
793.	6065	Potuły-Cieśle	Kruszywa naturalne	Wągrowiec, Rogoźno
	6065	Potuły-Cieśle	Kruszywa naturalne	Wągrowiec, Rogoźno
	6065	Potuły-Cieśle	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
	6065	Potuły-Cieśle	Kruszywa naturalne	Wągrowiec, Rogoźno
794.	17370	Powiadacze JR	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
795.	18352	Powiadacze JR II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
796.	14002	Powiadacze PR	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
797.	1351	Powidz	Kruszywa naturalne	Powidz, Witkowo
798.	7781	Powidz I	Kruszywa naturalne	Powidz
799.	7393	Poznań-Babicka	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
	7393	Poznań-Babicka	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
800.	8137	Poznań-Krzesiny	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
801.	11497	Poznań-Krzesiny OS	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
802.	19131	Poznań-Krzesiny OS II	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
	19131	Poznań-Krzesiny OS II	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
803.	3742	Prusim	Kruszywa naturalne	Kwilcz
804.	8469	Prusim I	Kruszywa naturalne	Kwilcz
805.	4958	Pruśce	Kruszywa naturalne	Rogoźno
806.	6067	Pruśce II	Kruszywa naturalne	Rogoźno

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
807.	2934	Pruślin	Kruszywa naturalne	miasto Ostrów Wielkopolski
808.	11749	Przecław	Kruszywa naturalne	Ostrowite
809.	16012	Przecław I	Kruszywa naturalne	Ostrowite
810.	5124	Przybyszewo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	5124	Przybyszewo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	5124	Przybyszewo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	5124	Przybyszewo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
811.	18508	Przybyszewo III	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	18508	Przybyszewo III	Kruszywa naturalne	Święciechowa
812.	1092	Przyjma	Kruszywa naturalne	Golina, Kazimierz Biskupi
813.	15870	Przyjma IV	Kruszywa naturalne	Golina
814.	3174	Pysząca-zarejestr.	Kruszywa naturalne	Śrem
815.	12354	Rachowa	Kruszywa naturalne	Malanów
816.	2958	Raczyce	Kruszywa naturalne	Odolanów
817.	5545	Raczyce II	Kruszywa naturalne	Odolanów
	5545	Raczyce II	Kruszywa naturalne	Odolanów
818.	6973	Raczyce V	Kruszywa naturalne	Odolanów
819.	6871	Raczyce VI	Kruszywa naturalne	Odolanów
	6871	Raczyce VI	Kruszywa naturalne	Odolanów
820.	8623	Raczyce X	Kruszywa naturalne	Odolanów
821.	10686	Raczyce XXII	Kruszywa naturalne	Odolanów
822.	11019	Raczyce XXIII	Kruszywa naturalne	Odolanów
823.	11197	Raczyce XXIV	Kruszywa naturalne	Odolanów
824.	16285	Raczyce XXIX	Kruszywa naturalne	Odolanów
825.	15645	Raczyce XXVII	Kruszywa naturalne	Odolanów
826.	16256	Raczyce XXVIII	Kruszywa naturalne	Odolanów
827.	16923	Raczyce XXX	Kruszywa naturalne	Odolanów
828.	17711	Raczyce XXXI	Kruszywa naturalne	Odolanów
829.	17716	Raczyce XXXII	Kruszywa naturalne	Odolanów
	17716	Raczyce XXXII	Kruszywa naturalne	Odolanów
830.	18602	Raczyce XXXIII	Kruszywa naturalne	Odolanów
	18602	Raczyce XXXIII	Kruszywa naturalne	Odolanów
831.	4963	Radawnica	Kruszywa naturalne	Złotów
	4963	Radawnica	Kruszywa naturalne	Złotów
	4963	Radawnica	Kruszywa naturalne	Złotów
832.	17258	Radlin AL	Kruszywa naturalne	Jarocin
833.	11768	Radolinek MD	Kruszywa naturalne	Czarnków, Trzcianka
834.	6204	Radomierz	Kruszywa naturalne	Przemęt
835.	8367	Radomierz II	Kruszywa naturalne	Przemęt
	8367	Radomierz II	Kruszywa naturalne	Przemęt
836.	19044	Radomyśl I	Kruszywa naturalne	Wijewo
837.	15880	Radosiew MP	Kruszywa naturalne	Czarnków
838.	11674	Radosiew ZR	Kruszywa naturalne	Czarnków
839.	15517	Radziwiłłów	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
840.	4980	Radzyny	Kruszywa naturalne	Kaźmierz
841.	10580	Rejowiec	Kruszywa naturalne	Skoki
	10580	Rejowiec	Kruszywa naturalne	Skoki

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
842.	3740	Reńsko II	Kruszywa naturalne	Wielichowo
843.	5281	Reńsko III	Kruszywa naturalne	Wielichowo
844.	3739	Reńsko IV	Kruszywa naturalne	Wielichowo
845.	18889	Reńsko SG	Kruszywa naturalne	Wielichowo
	18889	Reńsko SG	Kruszywa naturalne	Wielichowo
846.	6645	Rgielsko dz.269	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
847.	9457	Rgielsko I	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
848.	3668	Rgielsko-Karasiewicz	Kruszywa naturalne	Wągrowiec
849.	2933	Rogaszyce	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
850.	7815	Rogaszyce III	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
851.	9624	Rogaszyce IV	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
852.	12032	Rogaszyce V	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
853.	15206	Rogaszyce VI	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
854.	17521	Rogaszyce VII	Kruszywa naturalne	Ostrzeszów
855.	3385	Rogów	Kruszywa naturalne	Przykona
856.	16585	Rogów II	Kruszywa naturalne	Przykona
857.	18540	Rogów III	Kruszywa naturalne	Przykona
	18540	Rogów III	Kruszywa naturalne	Przykona
858.	16704	Romanowo Górne DW	Kruszywa naturalne	Czarnków
859.	17021	Romanowo Górne DW I	Kruszywa naturalne	Czarnków
	17021	Romanowo Górne DW I	Kruszywa naturalne	Czarnków
860.	15802	Romanowo Górne III	Kruszywa naturalne	Czarnków
861.	11739	Romanowo Górne MŁ	Kruszywa naturalne	Czarnków
862.	12190	Romanowo Górne RM II	Kruszywa naturalne	Czarnków
863.	13943	Romanowo Górne TM	Kruszywa naturalne	Czarnków
864.	17061	Romanowo Górne TM II	Kruszywa naturalne	Czarnków
865.	18067	Romanowo Górne TM IV	Kruszywa naturalne	Czarnków
	18067	Romanowo Górne TM IV	Kruszywa naturalne	Czarnków
866.	15061	Romanowo Górne TŁ	Kruszywa naturalne	Czarnków
867.	17529	Rosko MP	Kruszywa naturalne	Wieleń
868.	9103	Rosko MŁ	Kruszywa naturalne	Wieleń
	9103	Rosko MŁ	Kruszywa naturalne	Wieleń
	9103	Rosko MŁ	Kruszywa naturalne	Wieleń
869.	15514	Rosko MŁ III	Kruszywa naturalne	Wieleń
870.	18063	Rosko MŁ IV	Kruszywa naturalne	Wieleń
871.	11797	Rosko WZ	Kruszywa naturalne	Wieleń
872.	7161	Rosko-M	Kruszywa naturalne	Wieleń
873.	5122	Rosocha	Kruszywa naturalne	Golina, Kazimierz Biskupi
874.	2940	Rososzyca II	Kruszywa naturalne	Sieroszowice
875.	16898	Rozbitek	Kruszywa naturalne	Kwilcz
876.	14886	Ruchocinek KT	Kruszywa naturalne	Witkowo
877.	18564	Rudki	Kruszywa naturalne	Miłosław
878.	17072	Rudki II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
879.	17131	Rudki III KS	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
880.	17064	Rudki PK	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
881.	17169	Rudki TB	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
882.	10316	Rumin-2	Kruszywa naturalne	Stare Miasto

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
883.	5066	Russocice	Kruszywa naturalne	Władysławów
884.	19167	Russocice 1	Kruszywa naturalne	Władysławów
	19167	Russocice 1	Kruszywa naturalne	Władysławów
885.	5428	Rybojedzko	Kruszywa naturalne	Stęszew
886.	16719	Rybojedzko BD	Kruszywa naturalne	Stęszew
887.	18865	Rybojedzko BD II	Kruszywa naturalne	Stęszew
888.	10294	Rybojedzko BN	Kruszywa naturalne	Stęszew
889.	15414	Rybojedzko KR. VIII	Kruszywa naturalne	Stęszew
	15414	Rybojedzko KR. VIII	Kruszywa naturalne	Stęszew
890.	10684	Rybojedzko MB-IV	Kruszywa naturalne	Stęszew
891.	12064	Rybojedzko MN	Kruszywa naturalne	Stęszew
892.	9960	Rybojedzko PŁ	Kruszywa naturalne	Stęszew
893.	9484	Ryn	Kruszywa naturalne	Sompolno
894.	8136	Rzetnia II	Kruszywa naturalne	Kępno
895.	15834	Rzetnia III	Kruszywa naturalne	Kępno
896.	8928	Rzetnia IV	Kruszywa naturalne	Kępno
897.	10163	Rzetnia V	Kruszywa naturalne	Kępno
898.	3387	Rzymachowo	Kruszywa naturalne	Powidz
899.	7629	Rzymsko	Kruszywa naturalne	Dobra
900.	9968	Rzymsko III	Kruszywa naturalne	Dobra
901.	14937	Rzymsko IV	Kruszywa naturalne	Dobra
902.	15848	Rzymsko V	Kruszywa naturalne	Dobra
903.	15849	Rzymsko VI	Kruszywa naturalne	Dobra
904.	16701	Rzymsko VIII	Kruszywa naturalne	Dobra
905.	3673	Róża Wielka	Kruszywa naturalne	Szydłowo
906.	13679	Róża Wielka-RT	Kruszywa naturalne	Szydłowo
907.	7379	Sanniki	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
908.	10241	Sarbia BW	Kruszywa naturalne	Duszniki
909.	5885	Siedlec	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
910.	3753	Siedleczek	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
911.	6508	Siedleczek I	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
912.	9460	Siedleczek III	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
913.	10038	Siedleczek IV	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
914.	18139	Siedleczek V	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
915.	18823	Siedleczek VI	Kruszywa naturalne	Kostrzyn
916.	3492	Sielec Nowy	Kruszywa naturalne	Jutrosin
917.	6515	Sielec Nowy II	Kruszywa naturalne	Jutrosin
918.	7875	Sierakowo	Kruszywa naturalne	Rawicz
919.	9012	Sierakówko	Kruszywa naturalne	Połajewo
920.	15619	Sierakówko AB	Kruszywa naturalne	Połajewo
921.	12469	Sierakówko I	Kruszywa naturalne	Połajewo
922.	19166	Sierakówko JS	Kruszywa naturalne	Połajewo
923.	18168	Sierakówko LS	Kruszywa naturalne	Połajewo
924.	18731	Sieroszewice	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
925.	5644	Sierosław	Kruszywa naturalne	Tarnowo Podgórne
926.	14046	Sierpowo HS	Kruszywa naturalne	Śmigiel
927.	17115	Sierpowo PP	Kruszywa naturalne	Śmigiel

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
928.	6927	Sierszew	Kruszywa naturalne	Żerków
	6927	Sierszew	Kruszywa naturalne	Żerków
929.	3642	Sitowiec	Kruszywa naturalne	Tarnówka
930.	3748	Skoki	Kruszywa naturalne	Skoki
931.	14065	Skrzatusz dz. 445/2, cz. dz. 443, 444	Kruszywa naturalne	Szydłowo
932.	11748	Skrzatusz II	Kruszywa naturalne	Szydłowo
933.	11740	Skrzatusz III	Kruszywa naturalne	Szydłowo
934.	15287	Skrzatusz-dz. 445/1	Kruszywa naturalne	Szydłowo
935.	10691	Skrzatusz-działka 406/2	Kruszywa naturalne	Szydłowo
936.	11193	Skrzatusz-działka 443, 444	Kruszywa naturalne	Szydłowo
937.	9964	Skrzynki Bel-Wah	Kruszywa naturalne	Stęszew
938.	10631	Skrzynki D-S	Kruszywa naturalne	Stęszew
939.	14687	Skrzynki GS	Kruszywa naturalne	Stęszew
940.	3381	Skubarczewo	Kruszywa naturalne	Orchowo
941.	3494	Smogorzewo	Kruszywa naturalne	Piaski
	3494	Smogorzewo	Kruszywa naturalne	Piaski
	3494	Smogorzewo	Kruszywa naturalne	Piaski
942.	3660	Smogulec	Kruszywa naturalne	Gołańcz
943.	4904	Smolniki	Kruszywa naturalne	Sompolno
	4904	Smolniki	Kruszywa naturalne	Sompolno
944.	14576	Sobota	Kruszywa naturalne	Rokietnica
	14576	Sobota	Kruszywa naturalne	Rokietnica
945.	9898	Sobótka	Kruszywa naturalne	Dąbie
	9898	Sobótka	Kruszywa naturalne	Dąbie
946.	5081	Sokołowo	Kruszywa naturalne	Witkowo
947.	18045	Sośnica	Kruszywa naturalne	Dobrzyca
948.	1584	Spławie	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
949.	6347	Spławie III	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
950.	7377	Spławie JG	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
951.	13414	Spławie JG-2	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
952.	8596	Spławie JR	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
953.	8481	Spławie JR-1	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
954.	9959	Spławie KS III	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
955.	10944	Spławie KS-IV	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
956.	18514	Spławie KS-V	Kruszywa naturalne	Kołaczkowo
957.	14942	Srocko DA II	Kruszywa naturalne	Stęszew
958.	16205	Srocko DA III	Kruszywa naturalne	Stęszew
959.	3756	Srocko Małe	Kruszywa naturalne	Stęszew
960.	4370	Stara Dąbrowa	Kruszywa naturalne	Kwilcz
961.	8664	Stara Dąbrowa I-Wsch.	Kruszywa naturalne	Kwilcz
962.	8843	Stara Dąbrowa I-Zach.	Kruszywa naturalne	Kwilcz
963.	18780	Starkówiec II	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
964.	16628	Starkówiec Piątkowski	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
965.	16763	Starkówiec Piątkowski AW	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
966.	3485	Stary Gostyń	Kruszywa naturalne	Gostyń
	3485	Stary Gostyń	Kruszywa naturalne	Gostyń

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
	3485	Stary Gostyń	Kruszywa naturalne	Gostyń
967.	11735	Stary Gostyń - 3	Kruszywa naturalne	Gostyń
968.	11149	Stary Gostyń 2	Kruszywa naturalne	Gostyń
969.	8133	Stobno II	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
970.	12065	Stobno III pole A B	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
	12065	Stobno III pole A B	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
971.	12371	Stobno IV	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
972.	14165	Stobno V	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
973.	17573	Stobno VI	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
974.	17016	Stobno VII	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
975.	8593	Stroszki 1	Kruszywa naturalne	Nekla
976.	16922	Stroszki AMP II	Kruszywa naturalne	Nekla
977.	14431	Strzyżew	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
978.	17943	Strzyżew I	Kruszywa naturalne	Sieroszewice
979.	1428	Studzianna	Kruszywa naturalne	Dolsk, Borek Wielkopolski
980.	19123	Studzianna BM	Kruszywa naturalne	Borek Wielkopolski
	19123	Studzianna BM	Kruszywa naturalne	Borek Wielkopolski
	19123	Studzianna BM	Kruszywa naturalne	Borek Wielkopolski
	19123	Studzianna BM	Kruszywa naturalne	Borek Wielkopolski
981.	9329	Studzianna JS	Kruszywa naturalne	Borek Wielkopolski
982.	16540	Stęgosz	Kruszywa naturalne	Żerków
983.	15029	Stępocin MGS	Kruszywa naturalne	Nekla
984.	15928	Stępocin MMK-II	Kruszywa naturalne	Nekla
985.	12364	Swoboda - 3	Kruszywa naturalne	Lisków
986.	12077	Swoboda - 4	Kruszywa naturalne	Lisków
987.	18565	Swoboda DK	Kruszywa naturalne	Lisków
988.	13654	Swoboda-5	Kruszywa naturalne	Lisków
989.	14122	Sworowo	Kruszywa naturalne	Pakosław
990.	14123	Sworowo I	Kruszywa naturalne	Pakosław
	14123	Sworowo I	Kruszywa naturalne	Pakosław
991.	13886	Szadów Księży	Kruszywa naturalne	Turek
992.	17084	Szamoty WK	Kruszywa naturalne	Szamocin
993.	3745	Szczodrochowo	Kruszywa naturalne	Skoki
994.	3730	Szczytniki	Kruszywa naturalne	Kórnik
995.	8934	Szkaradowo	Kruszywa naturalne	Jutrosin
996.	7841	Szlachcin	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
997.	10579	Szlachcin II	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
998.	13911	Szlachcin SK	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
999.	18705	Szlachcin WB	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
	18705	Szlachcin WB	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
	18705	Szlachcin WB	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
1000.	5502	Szydłówiec	Kruszywa naturalne	Orchowo
1001.	15657	Szymanowo	Kruszywa naturalne	Rawicz
1002.	9180	Szymanów	Kruszywa naturalne	Koźmin Wielkopolski
1003.	17392	Szymanów II	Kruszywa naturalne	Koźmin Wielkopolski
1004.	6517	Sławienko	Kruszywa naturalne	Oborniki
1005.	11020	Sławienko PS II	Kruszywa naturalne	Oborniki

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1006.	8846	Sławin	Kruszywa naturalne	Sieroszowice
1007.	18891	Słodków Kolonia	Kruszywa naturalne	Turek
1008.	10779	Słupia 2	Kruszywa naturalne	Baranów
1009.	2954	Sączyn	Kruszywa naturalne	Godziesze Wielkie
1010.	19016	Sądzia	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1011.	3743	Sątopy	Kruszywa naturalne	Nowy Tomyśl
1012.	14195	Sędziny	Kruszywa naturalne	Duszniki
1013.	14611	Sędziny I	Kruszywa naturalne	Duszniki
1014.	14759	Sędziny II	Kruszywa naturalne	Duszniki
1015.	8815	Sękowo	Kruszywa naturalne	Duszniki
	8815	Sękowo	Kruszywa naturalne	Duszniki
	8815	Sękowo	Kruszywa naturalne	Duszniki
1016.	14068	Sękowo DS	Kruszywa naturalne	Duszniki
1017.	9179	Sękowo II	Kruszywa naturalne	Duszniki
1018.	9965	Sękowo LP	Kruszywa naturalne	Duszniki
1019.	15808	Tabor Mały	Kruszywa naturalne	Bralin
1020.	7216	Talary	Kruszywa naturalne	Piaski
1021.	1352	Tarnowa	Kruszywa naturalne	Brudzew
1022.	10127	Tarnowa I	Kruszywa naturalne	Tuliszków
1023.	17502	Tarnowa Łąka	Kruszywa naturalne	Rydzyna
	17502	Tarnowa Łąka	Kruszywa naturalne	Rydzyna
1024.	18439	Tarnowa Łąka I	Kruszywa naturalne	Rydzyna
	18439	Tarnowa Łąka I	Kruszywa naturalne	Rydzyna
1025.	9897	Tarnowa-II	Kruszywa naturalne	Tuliszków
1026.	4956	Tarnowo	Kruszywa naturalne	Szydłowo
1027.	9547	Teresina	Kruszywa naturalne	Krzymów
	9547	Teresina	Kruszywa naturalne	Krzymów
	9547	Teresina	Kruszywa naturalne	Krzymów
1028.	7412	Tokarzew II	Kruszywa naturalne	Doruchów
1029.	18442	Tokarzew IX	Kruszywa naturalne	Doruchów
1030.	15354	Tokarzew VII	Kruszywa naturalne	Doruchów
1031.	17847	Tokarzew VIII	Kruszywa naturalne	Doruchów
1032.	18991	Tokarzew X	Kruszywa naturalne	Doruchów
1033.	10306	Tomiczki MG	Kruszywa naturalne	Stęszew
1034.	18501	Tomiczki MG II	Kruszywa naturalne	Stęszew
1035.	18238	Trudna	Kruszywa naturalne	Lipka
1036.	3667	Trzcianka	Kruszywa naturalne	Trzcianka
1037.	5212	Trzcinica	Kruszywa naturalne	Trzcinica
1038.	6501	Trzemeszno I	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1039.	14612	Trzuskołoń	Kruszywa naturalne	Niechanowo
1040.	17083	Tuczępy	Kruszywa naturalne	Międzychód
1041.	9597	Turowo MŁ	Kruszywa naturalne	Pniewy
1042.	10540	Turowy	Kruszywa naturalne	Pleszew
1043.	11888	Turowy I	Kruszywa naturalne	Pleszew
1044.	8466	Twardów	Kruszywa naturalne	Kotlin
1045.	11021	Twardów II	Kruszywa naturalne	Kotlin
1046.	19071	Twardów III	Kruszywa naturalne	Kotlin

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1047.	8685	Tworzymirki	Kruszywa naturalne	Gostyń
1048.	5883	Umułtowo	Kruszywa naturalne	miasto Poznań
1049.	10797	Uścikowo BW	Kruszywa naturalne	Oborniki
1050.	14585	Uścikowo BW-2	Kruszywa naturalne	Oborniki
1051.	13914	Uścikowo MŁ	Kruszywa naturalne	Oborniki
	13914	Uścikowo MŁ	Kruszywa naturalne	Oborniki
1052.	3752	Uścikówiec	Kruszywa naturalne	Oborniki
1053.	5528	Uścikówiec II	Kruszywa naturalne	Oborniki
1054.	15393	Uścikówiec KR	Kruszywa naturalne	Oborniki
1055.	1553	Walkowice	Kruszywa naturalne	Czarnków
1056.	13935	Walkowice Barbara I	Kruszywa naturalne	Czarnków
1057.	8751	Walkowice dz. 136	Kruszywa naturalne	Czarnków
1058.	16327	Walkowice JG	Kruszywa naturalne	Czarnków
1059.	17666	Walkowice JG II	Kruszywa naturalne	Czarnków
1060.	10599	Walkowice KR	Kruszywa naturalne	Czarnków
	10599	Walkowice KR	Kruszywa naturalne	Czarnków
1061.	14591	Walkowice KR.III	Kruszywa naturalne	Czarnków
	14591	Walkowice KR.III	Kruszywa naturalne	Czarnków
1062.	14582	Walkowice KR.VI	Kruszywa naturalne	Czarnków
1063.	17034	Walkowice KSZ	Kruszywa naturalne	Czarnków
1064.	11142	Walkowice MD	Kruszywa naturalne	Czarnków
	11142	Walkowice MD	Kruszywa naturalne	Czarnków
1065.	11802	Walkowice TM	Kruszywa naturalne	Czarnków
1066.	16843	Walkowice TM I	Kruszywa naturalne	Czarnków
1067.	18150	Walkowice TM II	Kruszywa naturalne	Czarnków
1068.	4282	Wandów	Kruszywa naturalne	Władysławów
1069.	5747	Weronikopole	Kruszywa naturalne	Bralin
1070.	7768	Weronikopole II	Kruszywa naturalne	Bralin
1071.	9423	West	Kruszywa naturalne	Turek
1072.	3656	Wieleń Północny	Kruszywa naturalne	Wieleń
1073.	10614	Wielowieś	Kruszywa naturalne	Międzychód
1074.	17965	Wielowieś U	Kruszywa naturalne	Międzychód
1075.	10301	Wielowieś-S	Kruszywa naturalne	Międzychód
1076.	13438	Wielowieś-T	Kruszywa naturalne	Międzychód
1077.	7212	Wierzyce	Kruszywa naturalne	Łubowo
1078.	9725	Wierzyce II	Kruszywa naturalne	Łubowo
1079.	12355	Wierzyce III	Kruszywa naturalne	Łubowo
1080.	15060	Wierzyce IV	Kruszywa naturalne	Łubowo
1081.	8150	Wiktorowo	Kruszywa naturalne	Międzychód
	8150	Wiktorowo	Kruszywa naturalne	Międzychód
1082.	10307	Wiktorowo - pole C	Kruszywa naturalne	Międzychód
1083.	18172	Wilkowice I	Kruszywa naturalne	Lipno
1084.	3388	Wincentów	Kruszywa naturalne	Brudzew
1085.	12373	Wincentów I	Kruszywa naturalne	Brudzew
1086.	14047	Wincentów II	Kruszywa naturalne	Brudzew
1087.	14406	Wincentów III	Kruszywa naturalne	Brudzew
1088.	15241	Wincentów IV	Kruszywa naturalne	Brudzew

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1089.	16926	Wincentów V	Kruszywa naturalne	Brudzew
1090.	9924	Witaszyce Jagiełka	Kruszywa naturalne	Jarocin
1091.	15630	Witaszyczki I	Kruszywa naturalne	Jarocin
1092.	16038	Witrogoszcz I	Kruszywa naturalne	Łobżenica
1093.	16058	Wojnowice EK	Kruszywa naturalne	Osieczna
1094.	18280	Wojnowice JB	Kruszywa naturalne	Osieczna
1095.	10311	Wronczyn	Kruszywa naturalne	Stęszew
1096.	17480	Wronczyn AD	Kruszywa naturalne	Stęszew
1097.	17045	Wronczyn BDX	Kruszywa naturalne	Stęszew
1098.	3386	Wrąbczynkowskie Holendry	Kruszywa naturalne	Pyzdry
1099.	14433	Wtórek	Kruszywa naturalne	Ostrów Wielkopolski
1100.	14750	Wyciążkowo JM	Kruszywa naturalne	Lipno
1101.	11362	Wydartowo	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1102.	16466	Wymysłowo - PW	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1103.	16465	Wymysłowo - RO	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1104.	18554	Wymysłowo AM 4	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1105.	18555	Wymysłowo AM 5	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1106.	15519	Wymysłowo AM-1	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1107.	15829	Wymysłowo AM-2	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1108.	17313	Wymysłowo AM-3	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1109.	15030	Wymysłowo HK	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1110.	15796	Wymysłowo HK II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1111.	6202	Wymysłowo I	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1112.	9465	Wymysłowo II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1113.	19036	Wymysłowo JP I	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1114.	12372	Wymysłowo KP	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1115.	15729	Wymysłowo NS III	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1116.	15925	Wymysłowo TJ II	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1117.	17770	Wysogotówek	Kruszywa naturalne	Kotlin
1118.	8848	Wysoka I	Kruszywa naturalne	Wysoka
1119.	11578	Wysoka II	Kruszywa naturalne	Wysoka
1120.	16611	Wysoka Mała II	Kruszywa naturalne	Wysoka
1121.	15396	Wyszki	Kruszywa naturalne	Kotlin
1122.	11983	Władysławowo	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
1123.	15466	Władysławowo II	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
1124.	17839	Władysławowo III	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
1125.	17844	Władysławowo IV	Kruszywa naturalne	Wierzbinek
1126.	3372	Władzimirów	Kruszywa naturalne	Kazimierz Biskupi
1127.	12188	Włostowo JZ	Kruszywa naturalne	Środa Wielkopolska
1128.	8102	Włoszakowice	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1129.	11145	Włoszakowice 2	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1130.	5892	Włościejewice I	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
1131.	12191	Włościejewice KP	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
1132.	17843	Włościejewice MW	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
1133.	7763	Włościejewice V	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
1134.	12356	Włościejewice X	Kruszywa naturalne	Książ Wielkopolski
1135.	3646	Węgorzewo	Kruszywa naturalne	Okonek

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1136.	14757	Zaborowice	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1137.	14758	Zaborowice I	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1138.	14909	Zaborowice II	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1139.	14907	Zaborowice III	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1140.	15989	Zaborowice IV	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1141.	16929	Zaborowice V	Kruszywa naturalne	Bojanowo
1142.	1425	Zaborowo	Kruszywa naturalne	Święciechowa
1143.	4284	Zaborze	Kruszywa naturalne	Słupca
1144.	16606	Zaborówiec AU	Kruszywa naturalne	Wijewo
1145.	10946	Zaborówiec II	Kruszywa naturalne	Wijewo
1146.	18951	Zaborówiec III	Kruszywa naturalne	Wijewo
1147.	1595	Zajączkowo	Kruszywa naturalne	Pniewy
	1595	Zajączkowo	Kruszywa naturalne	Pniewy
1148.	3744	Zajączkowo (zarej.)	Kruszywa naturalne	Pniewy
1149.	5784	Zajączkowo I	Kruszywa naturalne	Pniewy
1150.	7771	Zajączkowo II	Kruszywa naturalne	Pniewy
1151.	18373	Zajączkowo WS	Kruszywa naturalne	Pniewy
1152.	8505	Zakrzewo AC	Kruszywa naturalne	Dopiewo
1153.	1593	Zakrzewo I	Kruszywa naturalne	Dopiewo, Tarnowo Podgórne
1154.	4287	Zakrzewo I (zarej.)	Kruszywa naturalne	Dopiewo
1155.	6516	Zakrzewo III	Kruszywa naturalne	Dopiewo
1156.	5106	Zalesie	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
1157.	9120	Zalesie II	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
1158.	14870	Zalesie KR	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
1159.	5287	Zasutowo	Kruszywa naturalne	Nekla
1160.	11767	Zawada I	Kruszywa naturalne	Szydłowo
1161.	16586	Zawady 1	Kruszywa naturalne	Pleszew
1162.	18882	Zawady II	Kruszywa naturalne	Pleszew
1163.	11989	Zbarzewo	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
	11989	Zbarzewo	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1164.	17369	Zbarzewo I	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1165.	18755	Zbarzewo II	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1166.	18791	Zbarzewo III	Kruszywa naturalne	Włoszakowice
1167.	16730	Zbierkowo TB	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
1168.	16317	Zborów	Kruszywa naturalne	Dobra
1169.	5213	Zbyczyna	Kruszywa naturalne	Perzów
	5213	Zbyczyna	Kruszywa naturalne	Perzów
1170.	14251	Zbyczyna dz. nr 7/4	Kruszywa naturalne	Perzów
1171.	15511	Zbęchy	Kruszywa naturalne	Krzywiń
1172.	5121	Zbójno	Kruszywa naturalne	Kłodawa
	5121	Zbójno	Kruszywa naturalne	Kłodawa
1173.	10362	Zelgniewo - dz. nr 20/15	Kruszywa naturalne	Kaczory
1174.	7513	Zemsko	Kruszywa naturalne	Granowo
1175.	13909	Zgierzynka II	Kruszywa naturalne	Lwówek
1176.	16064	Zgierzynka KK	Kruszywa naturalne	Lwówek
1177.	1550	Zielonowo	Kruszywa naturalne	Wieleń, Czarnków
1178.	10240	Zielonowo III	Kruszywa naturalne	Wieleń

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1179.	5258	Ziemin	Kruszywa naturalne	Wielichowo
	5258	Ziemin	Kruszywa naturalne	Wielichowo
1180.	8850	Ziemin I	Kruszywa naturalne	Wielichowo
1181.	6062	Zmysłowo	Kruszywa naturalne	Jutrosin
1182.	9470	Zmysłowo I	Kruszywa naturalne	Jutrosin
1183.	14352	Zmysłowo II	Kruszywa naturalne	Jutrosin
1184.	14124	Zmysłowo III	Kruszywa naturalne	Jutrosin
1185.	14203	Zmysłowo IV	Kruszywa naturalne	Jutrosin
1186.	1592	Złotniczki	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
1187.	7044	Złotniczki I	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
1188.	8135	Złotniczki II	Kruszywa naturalne	Pobiedziska
1189.	1591	Złotoryjsko	Kruszywa naturalne	Czerwonak, Murowana Goślina
1190.	10939	Złotoryjsko KR	Kruszywa naturalne	Czerwonak
1191.	5457	Złotoryjsko-Południe	Kruszywa naturalne	Czerwonak
1192.	9515	Śliwno	Kruszywa naturalne	Kuślin, Duszniki
1193.	15799	Śmigiel IV	Kruszywa naturalne	Śmigiel
1194.	14805	Śmigiel JM	Kruszywa naturalne	Śmigiel
1195.	15833	Śmigiel V	Kruszywa naturalne	Śmigiel
1196.	18046	Śmigiel VI	Kruszywa naturalne	Śmigiel
1197.	7287	Śmigiel-Betoniarnia	Kruszywa naturalne	Śmigiel
1198.	6276	Śmiłowo	Kruszywa naturalne	Poniec
1199.	18851	Śniaty SG	Kruszywa naturalne	Wielichowo
1200.	6974	Świba	Kruszywa naturalne	Kępno
1201.	11512	Świeca	Kruszywa naturalne	Odolanów
1202.	7351	Świniec	Kruszywa naturalne	Krzywiń
1203.	14432	Świniec KR	Kruszywa naturalne	Krzywiń
1204.	13752	Świniec-Zachód	Kruszywa naturalne	Krzywiń
1205.	18272	Święciechowa I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	18272	Święciechowa I	Kruszywa naturalne	Święciechowa
1206.	18279	Święciechowa II	Kruszywa naturalne	Święciechowa
	18279	Święciechowa II	Kruszywa naturalne	Święciechowa
1207.	7162	Święta	Kruszywa naturalne	Złotów
1208.	16057	Święta II	Kruszywa naturalne	Złotów
1209.	16202	Ławki JR IV	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1210.	18528	Ławki JR VI	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1211.	18944	Ławki JR VII	Kruszywa naturalne	Trzemeszno
1212.	5077	Łaziska	Kruszywa naturalne	Babiak
	5077	Łaziska	Kruszywa naturalne	Babiak
1213.	14166	Łobez	Kruszywa naturalne	Jaraczewo
1214.	12112	Łomnica I	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
1215.	13601	Łomnica II	Kruszywa naturalne	Zbąszyń
1216.	18396	Łoniewo	Kruszywa naturalne	Osieczna
1217.	5347	Ługi	Kruszywa naturalne	Powidz
1218.	7869	Łęgowo	Kruszywa naturalne	miasto Wągrowiec
1219.	12363	Łęka	Kruszywa naturalne	Kościelec
1220.	14871	Łęka I	Kruszywa naturalne	Kościelec
1221.	15669	Łęka II	Kruszywa naturalne	Kościelec

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1222.	16605	Łęka III	Kruszywa naturalne	Kościelec
1223.	17138	Łęka IV	Kruszywa naturalne	Kościelec
1224.	17710	Łęka V	Kruszywa naturalne	Kościelec
1225.	11770	Łękno JP	Kruszywa naturalne	Zaniemyśl
	11770	Łękno JP	Kruszywa naturalne	Zaniemyśl
1226.	6201	Łężce	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
1227.	8468	Łężce I	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
1228.	9178	Łężce II	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
	9178	Łężce II	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
1229.	17244	Łężce III	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
	17244	Łężce III	Kruszywa naturalne	Chrzypsko Wielkie
1230.	3654	Żeleźnica	Kruszywa naturalne	Krajenka
1231.	2948	Żerków II	Kruszywa naturalne	Żerków
1232.	2961	Żółków I	Kruszywa naturalne	Żerków
	2961	Żółków I	Kruszywa naturalne	Żerków
1233.	6836	Żółków II	Kruszywa naturalne	Żerków
1234.	1355	Ćwierdzin	Kruszywa naturalne	Witkowo
1235.	10632	Ćwierdzin KR	Kruszywa naturalne	Witkowo
	10632	Ćwierdzin KR	Kruszywa naturalne	Witkowo
	10632	Ćwierdzin KR	Kruszywa naturalne	Witkowo
1236.	18161	Ćwierdzin MA IV	Kruszywa naturalne	Witkowo
1237.	16454	Ćwierdzin MP	Kruszywa naturalne	Witkowo
1238.	11738	Ćwierdzin PF	Kruszywa naturalne	Witkowo
1239.	17229	Ćwierdzin PK	Kruszywa naturalne	Witkowo
1240.	10942	Ćwierdzin-Piaski	Kruszywa naturalne	Witkowo
	10942	Ćwierdzin-Piaski	Kruszywa naturalne	Witkowo
	10942	Ćwierdzin-Piaski	Kruszywa naturalne	Witkowo
	10942	Ćwierdzin-Piaski	Kruszywa naturalne	Witkowo
1241.	2740	Buczek Mały - Czyżkowo	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Lipka
1242.	2737	Przysieczyn II	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Mieścisko
1243.	2736	Romanowo Dolne	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Czarnków
	2736	Romanowo Dolne	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Czarnków
1244.	6489	Sienno	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Wągrowiec
1245.	2739	Wieleń	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Wieleń
1246.	11770	Łękno JP	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Zaniemyśl
1247.	2745	Żabinko	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Mosina
	2745	Żabinko	Piaski kwarcowe (do produkcji cegły wapienno-piaskowej)	Mosina
1248.	2687	Tuchorza	Piaski kwarcowe (do produkcji betonów komórkowych)	Siedlec, Rakoniewice
1249.	2663	Piła-Jezioro Piaszczyste	Piaski kwarcowe (do produkcji betonów komórkowych)	Trzcianka

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1250.	2653	Dęby Szlacheckie	Piaski kwarcowe (do produkcji betonów komórkowych)	Osiek Mały
1251.	2662	Drawsko	Piaski kwarcowe (do produkcji betonów komórkowych)	Drawsko
1252.	1211	Rumin	Piaski formierskie	Stare Miasto, Rzgów
1253.	282	Wapno	Sole kamienne	Wapno
1254.	15408	Kłodawa	Sole kamienne	Kłodawa
1255.	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa, Olszówka
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne	Kłodawa
1256.	15407	Kłodawa 1	Sole kamienne i potasowe	Kłodawa
1257.	2034	Albertów-Słupia	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Baranów
1258.	10645	Albertów-Słupia 1	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Baranów
1259.	10646	Albertów-Słupia 2	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Baranów
1260.	2024	Antonin	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Przygodzice
1261.	2271	Augustowo II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wielichowo
1262.	3028	Biadki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krotoszyn
1263.	6923	Bierzów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kobyla Góra
1264.	3171	Binkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śrem
1265.	2009	Bogusław	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Gołuchów
1266.	3088	Bojanice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krzemieniewo
1267.	2012	Brzostów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jarocin
1268.	2019	Budy Olszyna	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów, Kobyla Góra
1269.	2263	Chocicza	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Nowe Miasto nad Wartą
	2263	Chocicza	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Nowe Miasto nad Wartą
1270.	2241	Chodzież Fabryczna	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Chodzież, Chodzież
1271.	2035	Cienia	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Opatówek
1272.	2119	Czacz	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1273.	9839	Czacz I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1274.	2118	Czacz II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1275.	3130	Czajcze	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wysoka
1276.	2275	Dymaczewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mosina
1277.	3128	Folsztyn	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wieleń
1278.	2244	Folsztyn II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wieleń
1279.	2112	Giżyn	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Bojanowo
1280.	2010	Góra	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jaraczewo
	2010	Góra	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jaraczewo
1281.	2259	Iwno	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kostrzyn
1282.	2115	Jeziorki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Osieczna

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1283.	2266	Józefin	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
	2266	Józefin	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
1284.	3041	Karski	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrów Wielkopolski
1285.	9122	Klapki III	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Grabów nad Prosną
1286.	3027	Kotlin	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kotlin
1287.	2273	Kotowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Poznań
1288.	2013	Kowalew-Kotlin	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew, Kotlin
1289.	3034	Koza Wielka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Perzów
1290.	2239	Krostkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Białośliwie
1291.	2014	Krotoszyn 1 i 2	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krotoszyn
	2014	Krotoszyn 1 i 2	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krotoszyn
1292.	2015	Krotoszyn Stary	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krotoszyn
1293.	2242	Kruszki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Łobżenica
	2242	Kruszki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Łobżenica
1294.	2261	Książ Wielkopolski	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Książ Wielkopolski
1295.	2008	Kwileń	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Chocz
	2008	Kwileń	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Chocz
	2008	Kwileń	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Chocz
1296.	2023	Lenartowice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
	2023	Lenartowice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1297.	2022	Lenartowice II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1298.	3026	Leszczyce	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jarocin
1299.	2029	Lipka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Szczytniki
1300.	2028	Masanów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Sieroszewice
	2028	Masanów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Sieroszewice
1301.	4917	Masanów II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Sieroszewice
1302.	2276	Mchy	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Książ Wielkopolski
1303.	2016	Mikstat	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mikstat
	2016	Mikstat	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mikstat
1304.	9854	Mikstat Cegielnia	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mikstat
	9854	Mikstat Cegielnia	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mikstat
1305.	3172	Mosina	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mosina
	3172	Mosina	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Mosina
1306.	2262	Mściszewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Murowana Goślina
1307.	2120	Nietążkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
	2120	Nietążkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1308.	6386	Nietążkowo I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
	6386	Nietążkowo I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1309.	2246	Nieżychowo-Krostkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Białośliwie
	2246	Nieżychowo-Krostkowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Białośliwie
1310.	3035	Nowa Wieś	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
	3035	Nowa Wieś	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1311.	8364	Nowa Wieś II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1312.	3165	Oborniki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Oborniki
	3165	Oborniki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Oborniki
	3165	Oborniki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Oborniki
1313.	3029	Odolanów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Odolanów
1314.	3169	Ostrowieczko	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Dolsk
	3169	Ostrowieczko	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Dolsk
	3169	Ostrowieczko	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Dolsk
	3169	Ostrowieczko	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Dolsk
1315.	2020	Ostrzeszów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1316.	3033	Ostrzeszów-Wieluńska	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1317.	3031	Ostrów-Krępa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Ostrów Wielkopolski
1318.	3175	Pakosław	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Lwówek
1319.	3166	Pniewy	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pniewy
1320.	2033	Podzamcze	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kępno
	2033	Podzamcze	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kępno
	2033	Podzamcze	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kępno
1321.	2116	Poniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Poniec
	2116	Poniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Poniec
1322.	3036	Przygodzice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Przygodzice
1323.	2025	Przygodzice (pole II i ob. Wysocko)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Przygodzice
	2025	Przygodzice (pole II i ob. .Wysocko)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Przygodzice
1324.	15349	Przysieka Polska Creaton	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1325.	2117	Przysieka Stara	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śmigiel
1326.	3087	Pudliszki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Krobia
1327.	2270	Pysząca	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śrem
1328.	2277	Rakoniewice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
	2277	Rakoniewice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
	2277	Rakoniewice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
1329.	2018	Rojów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1330.	16157	Rojów 2	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1331.	11265	Rojów I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1332.	18957	Rojów II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrzeszów
1333.	6812	Rokutów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1334.	2267	Rostarzewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
1335.	13604	Rostarzewo I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rakoniewice
1336.	2027	Rozdrażew	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rozdrażew
1337.	2113	Rozstępniewo-Miejska Górka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Miejska Górka
1338.	2031	Rypinek	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Kalisz
1339.	3038	Sadogóra	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Rychtal

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1340.	3070	Sarnowa II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ślesin
1341.	3167	Sieraków	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Sieraków
1342.	3030	Sobótka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrów Wielkopolski
1343.	3084	Sowiny	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Bojanowo
1344.	3284	Strzyżewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zbąszyń
	3284	Strzyżewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zbąszyń
	3284	Strzyżewo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zbąszyń
1345.	3695	Sulmierzyce	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Sulmierzyce
1346.	10833	Słupia	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Baranów
1347.	3132	Wawel(Piła)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Piła
1348.	2272	Wilkowo Polskie	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wielichowo
1349.	2030	Winiary	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	miasto Kalisz
1350.	2011	Witaszyce	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jarocin, Kotlin
1351.	18584	Witaszyce 1	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Jarocin
1352.	3129	Wronki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wronki
1353.	3069	Wygoda	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ślesin
1354.	2245	Wyrzysk-Osiek	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Wyrzysk
1355.	3068	Wólka-Staw	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Strzałkowo
1356.	3032	Zacharzew	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ostrów Wielkopolski, Raszków
1357.	2021	Zawady	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Pleszew
1358.	2114	Ziemnice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Osieczna
1359.	3170	Śrem (Wójtostwo)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Śrem
1360.	6568	Świba	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kępno
1361.	2007	Łaszków	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Blizanów
1362.	1293	Fabianów	Surowce ilaste (do produkcji kruszywa lekkiego)	Dobrzyca
1363.	1274	Sokołowo-Gulczewko	Surowce ilaste (do produkcji kruszywa lekkiego)	Września
1364.	1137	Drzeczkowo II	Surowce ilaste (do produkcji kruszywa lekkiego)	Osieczna
1365.	1269	Wierzchocin	Surowce ilaste (do produkcji kruszywa lekkiego)	Wronki
1366.	1273	Grabowo-Kołaczkowo	Surowce ilaste (do produkcji kruszywa lekkiego)	Kołaczkowo
1367.	17132	Mirosław AG	Surowce szklarskie	Ujście
1368.	1227	Olszyna	Surowce szklarskie	Ostrzeszów
1369.	1231	Ujście Noteckie II	Surowce szklarskie	Ujście
1370.	16436	Biskupice MS	Torfy	Przemęt
1371.	16437	Biskupice TS	Torfy	Przemęt
1372.	11406	Boruja Nowa AO	Torfy	Nowy Tomyśl
1373.	7049	Borówiec	Torfy	Kórnik
1374.	13847	Brzeźno JŁ	Torfy	Skoki
1375.	17110	Bucz KI	Torfy	Przemęt
	17110	Bucz KI	Torfy	Przemęt
1376.	18013	Bucz LG I	Torfy	Przemęt
	18013	Bucz LG I	Torfy	Przemęt
1377.	6684	Byszki	Torfy	Ujście

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1378.	7358	Błażejewo-K	Torfy	Dolsk
	7358	Błażejewo-K	Torfy	Dolsk
1379.	6957	Chlebowo	Torfy	Ryczywół
	6957	Chlebowo	Torfy	Ryczywół
	6957	Chlebowo	Torfy	Ryczywół
	6957	Chlebowo	Torfy	Ryczywół
1380.	15467	Chorzemin III	Torfy	Wolsztyn
1381.	18455	Dzierzążenko	Torfy	Złotów
1382.	18880	Dzierzążenko I	Torfy	Złotów
1383.	11122	Dzierzążno	Torfy	Złotów
1384.	11125	Dzierzążno 1 (pole A)	Torfy	Złotów
1385.	11782	Dzierzążno 2 (pole B)	Torfy	Złotów
1386.	13984	Dzierzążno 3	Torfy	Złotów
	13984	Dzierzążno 3	Torfy	Złotów
	13984	Dzierzążno 3	Torfy	Złotów
	13984	Dzierzążno 3	Torfy	Złotów
	13984	Dzierzążno 3	Torfy	Złotów
1387.	11126	Gorszewice AW	Torfy	Kaźmierz
1388.	9563	Gruszczyn JK	Torfy	Swarzędz
1389.	8853	Gruszczyn WWJ	Torfy	Swarzędz
1390.	14635	Grąblin I	Torfy	Kramsk
1391.	10426	Górsko	Torfy	Przemęt
	10426	Górsko	Torfy	Przemęt
1392.	17182	Górsko AS-I	Torfy	Przemęt
1393.	17252	Górsko AS-II	Torfy	Przemęt
1394.	17206	Górsko AS-III	Torfy	Przemęt
1395.	17207	Górsko AS-IV	Torfy	Przemęt
1396.	18956	Górzna	Torfy	Złotów
1397.	15863	Jabłonna JS	Torfy	Rakoniewice
	15863	Jabłonna JS	Torfy	Rakoniewice
1398.	17809	Jabłonna JS II	Torfy	Rakoniewice
	17809	Jabłonna JS II	Torfy	Rakoniewice
	17809	Jabłonna JS II	Torfy	Rakoniewice
1399.	9554	Jastrzębsko II	Torfy	Nowy Tomyśl
1400.	8755	Jastrzębsko Stare	Torfy	Nowy Tomyśl
	8755	Jastrzębsko Stare	Torfy	Nowy Tomyśl
1401.	18491	Jezierzyce Kościelne SD	Torfy	Włoszakowice
1402.	18105	Kamień	Torfy	Złotów
1403.	18016	Kamień I	Torfy	Złotów
1404.	12283	Kiełpinek II	Torfy	Lipka
1405.	12348	Kiełpinek II/1	Torfy	Lipka
1406.	13912	Kuźnica Zbąska AO	Torfy	Rakoniewice
1407.	15821	Kuźnica Zbąska JP	Torfy	Rakoniewice
1408.	10781	Kuźnica Zbąska KP	Torfy	Rakoniewice
1409.	17339	Kuźnica Zbąska KW II	Torfy	Rakoniewice
1410.	11317	Kuźnica Zbąska MRD I	Torfy	Rakoniewice
	11317	Kuźnica Zbąska MRD I	Torfy	Rakoniewice

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1411.	13103	Kuźnica Zbąska RG II	Torfy	Rakoniewice
1412.	15013	Kuźnica Zbąska RG III	Torfy	Rakoniewice
1413.	16890	Kuźnica Zbąska RG IV	Torfy	Rakoniewice
1414.	16492	Kuźnica Zbąska SJ	Torfy	Rakoniewice
1415.	10414	Kuźnica Zbąska SR	Torfy	Rakoniewice
1416.	10755	Kuźnica Zbąska SR II	Torfy	Rakoniewice
1417.	6612	Lędyczek	Torfy	Okonek
1418.	17214	Miastko AS-I	Torfy	Wijewo
1419.	14951	Piecewo	Torfy	Złotów, Tarnówka
1420.	6613	Podgaje	Torfy	Okonek
1421.	18309	Potulice	Torfy	Lipka
1422.	12022	Potulice Stare	Torfy	Lipka
1423.	19078	Prochy	Torfy	Zakrzewo, Złotów
	19078	Prochy	Torfy	Zakrzewo, Złotów
	19078	Prochy	Torfy	Zakrzewo, Złotów
	19078	Prochy	Torfy	Zakrzewo, Złotów
	19078	Prochy	Torfy	Zakrzewo, Złotów
1424.	18999	Radawnica	Torfy	Złotów
	18999	Radawnica	Torfy	Złotów
1425.	16494	Raduszyn FP	Torfy	Murowana Goślina
1426.	17672	Ratowice	Torfy	Lipno
1427.	6685	Rybowo	Torfy	Gołańcz
1428.	10415	Rybowo-I	Torfy	Gołańcz
1429.	9659	Samica-Marcin II	Torfy	Lipno
	9659	Samica-Marcin II	Torfy	Lipno
1430.	15101	Skic II	Torfy	Złotów
1431.	18583	Skic III	Torfy	Złotów, Zakrzewo
	18583	Skic III	Torfy	Złotów, Zakrzewo
	18583	Skic III	Torfy	Złotów
	18583	Skic III	Torfy	Złotów
1432.	17617	Stare Dzierzążno	Torfy	Złotów
	17617	Stare Dzierzążno	Torfy	Złotów
	17617	Stare Dzierzążno	Torfy	Złotów
1433.	6653	Stawnica	Torfy	Złotów
1434.	8118	Stroszki	Torfy	Nekla
	8118	Stroszki	Torfy	Nekla
1435.	14986	Studzieniec-Boguniewo	Torfy	Rogoźno
	14986	Studzieniec-Boguniewo	Torfy	Rogoźno
1436.	10638	Sypniewo I	Torfy	Jastrowie
1437.	11123	Sypniewo III	Torfy	Jastrowie
1438.	10643	Wydorowo	Torfy	Śmigiel
1439.	430	Adamów	Węgle brunatne	Przykona, Brudzew, Turek
1440.	429	Adamów-soczewka Małgorzata	Węgle brunatne	Turek, miasto Turek
1441.	428	Adamów-soczewka Rogi	Węgle brunatne	Przykona, Turek
1442.	467	Czempin	Węgle brunatne	Czempin, Kościan
1443.	7862	Dobrów	Węgle brunatne	Kościelec, Koło
1444.	426	Drzewce	Węgle brunatne	Osiek Mały

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
	426	Drzewce	Węgle brunatne	Osiek Mały, Kramsk
	426	Drzewce	Węgle brunatne	Kramsk
	426	Drzewce	Węgle brunatne	Kramsk
1445.	5605	Dęby Szlacheckie	Węgle brunatne	Babiak, Koło
1446.	445	Gostyń	Węgle brunatne	Krzywiń, Gostyń, Krobia
1447.	16755	Grochowy - Siąszyce	Węgle brunatne	Rychwał, Tuliszków
1448.	435	Izbica Kujawska	Węgle brunatne	Babiak
	435	Izbica Kujawska	Węgle brunatne	Babiak, Kłodawa
1449.	4300	Kopalnia Wanda	Węgle brunatne	Międzychód
1450.	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew
	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew
	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew, Dąbie
	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew
	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew
	422	Koźmin	Węgle brunatne	Brudzew
1451.	444	Krzywin	Węgle brunatne	Krzywiń, Kościan
1452.	433	Lubstów	Węgle brunatne	Sompolno, Ślesin
1453.	5332	Morzyczyn	Węgle brunatne	Wierzbinek, Skulsk
1454.	768	Mosina	Węgle brunatne	miasto Luboń, miasto Puszczykowo, Mosina, Komorniki, Brodnica, Stęszew, Czempiń
1455.	748	Mąkoszyn-Grochowiska	Węgle brunatne	Babiak
	748	Mąkoszyn-Grochowiska	Węgle brunatne	Wierzbinek, Babiak
1456.	769	Naramowice	Węgle brunatne	miasto Poznań
1457.	425	Ochle	Węgle brunatne	Koło
1458.	756	Oczkowice	Węgle brunatne	Miejska Górka, Krobia
1459.	11548	Ościsłowo	Węgle brunatne	Wilczyn, Ślesin, Skulsk
1460.	6092	Piaski	Węgle brunatne	Grodziec, Rzgów
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rychwał, Grodziec
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rychwał
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rzgów, Rychwał
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rzgów, Rychwał, Grodziec, Zagórów
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rzgów
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rzgów
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rychwał
	6092	Piaski	Węgle brunatne	Rychwał
1461.	427	Pątnów I	Węgle brunatne	miasto Konin, Ślesin, Kazimierz Biskupi
1462.	438	Pątnów III	Węgle brunatne	Kleczew, Ostrowite
	438	Pątnów III	Węgle brunatne	Kleczew
1463.	740	Pątnów IV	Węgle brunatne	Kleczew, Wilczyn
	740	Pątnów IV	Węgle brunatne	Wilczyn
	740	Pątnów IV	Węgle brunatne	Kleczew, Wilczyn
	740	Pątnów IV	Węgle brunatne	Kleczew, Wilczyn
	740	Pątnów IV	Węgle brunatne	Kleczew
1464.	858	Rumin	Węgle brunatne	Stare Miasto
	858	Rumin	Węgle brunatne	Stare Miasto
	858	Rumin	Węgle brunatne	Stare Miasto
1465.	767	Szamotuły	Węgle brunatne	Oborniki, Suchy Las, Rokietnica
1466.	8203	Tomisławice	Węgle brunatne	Wierzbinek

Lp.	Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Gmina
1467.	450	Trzcianka	Węgle brunatne	Trzcianka, Czarnków, Wieleń
1468.	431	Uniejów	Węgle brunatne	Przykona
1469.	728	Więcbork	Węgle brunatne	Łobżenica
1470.	432	Władysławów	Węgle brunatne	Władysławów
1471.	11830	Władysławów II	Węgle brunatne	Brudzew, Władysławów
1472.	14859	Węglewice	Węgle brunatne	Czajków
1473.	11399	Dobrów IGH-1	Wody termalne	Koło
1474.	14851	Swarzędz IGH-1	Wody termalne	miasto Poznań
1475.	15707	Tarnowo Podgórne GT-1	Wody termalne	Tarnowo Podgórne, Buk, Stęszew, Dopiewo, Rokietnica, Duszniki, Kaźmierz, Szamotuły, miasto Poznań
1476.	18049	Konin GT-1	Wody termalne	miasto Konin
1477.	16556	Środa IG-2	Wody lecznicze	Środa Wielkopolska

T.11. Wykaz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Lp.	Nr GZWP	Nazwa zbiornika	Powierzchna (km²)	Gmina
1.	304	Zbiornik międzymorenowy Przemęt (dawny Zbąszyń)	120	Przemęt, Włoszakowice, Wijewo
2.	305	Zbiornik międzymorenowy Leszno	95,9	Włoszakowice, Śmigiel, Lipno, Święciechowa, miasto Leszno
3.	306	Zbiornik Wschowa	261,67	Wijewo
4.	150	Pradolina Warszawa Berlin (Koło - Odra)	1611	Brodnica, Czempiń, Kamieniec, Kościan, Krzykosy, Książ Wielkopolski, Kórnik , Lądek, Miłosław, Mosina, Nowe Miasto nad Wartą, Przemęt, Pyzdry, Rakoniewice, Stęszew, Wielichowo, Wolsztyn, Zagórów, Zaniemyśl, Śmigiel, Śrem, Środa Wielkopolska, Żerków
5.	151	Zbiornik Turek - Konin - Koło	1673	Brudzew, Ceków-Kolonia, Dobra, Dąbie, Kawęczyn, miasto Konin, Kościelec, miasto Koło, Koło, Kramsk, Krzymów, Malanów, Mycielin, Osiek Mały, Przykona, Rychwał, Sompolno, Stare Miasto, Tuliszków, miasto Turek, Turek, Wierzbinek, Władysławów, Ślesin
6.	147	Dolina rzeki Warta (Sieraków – Międzychód)	37.2	Międzychód
7.	138	Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć)	1862,8	Białośliwie, miasto Chodzież, Chodzież, miasto Czarnków, Czarnków, Drawsko, Gołańcz, Krzyż Wielkopolski, Miasteczko Krajeńskie, miasto Piła, Szamocin, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wyrzysk
8.	146	Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki - Trzciel	863,5	Chrzypsko Wielkie, Duszniki, Kaźmierz, Kwilcz, Lubasz, Międzychód, Obrzycko, Ostroróg, Pniewy, Połajewo, Sieraków, Szamotuły, Wieleń, Wronki
9.	226	Krośniewice - Kutno	1090	Przedecz, Chodów
10.	133	Zbiornik międzymorenowy Młotkowo	115,14	Wyrzysk, Białośliwie, Wysoka
11.	126	Zbiornik Szczecinek	1345,5	Jastrowie, Okonek, Tarnówka, Złotów
12.	127	Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie	2470,8	Chodzież, Czarnków, Kaczory, Krzyż Wielkopolski, Lipka, Miasteczko Krajeńskie, miasto Piła, Szydłowo, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wysoka, Zakrzewo, Złotów, Łobżenica
13.	143	Subzbiornik Inowrocław - Gniezno	4995	Budzyń, Czerniejewo, Czerwonak, Damasławek, Dominowo, miasto Gniezno, Gniezno, Gołańcz, Kiszkowo, Kleczew, Kleszczewo, Kostrzyn, Kołaczkowo, Krzykosy, Kłecko, Kórnik, Margonin, Mieleszyn, Mieścisko, Miłosław, Murowana Goślina, Nekla, Niechanowo, Orchowo, Ostrowite, Pobiedziska, Powidz, miasto Poznań, Rogoźno, Skoki, Strzałkowo, Swarzędz, Słupca, Trzemeszno, Wapno, Witkowo, Września, Wągrowiec, Zaniemyśl, Środa Wielkopolska, Łubowo
14.	144	Dolina Kopalna Wielkopolska	4122,4	Buk, Czerniejewo, Dopiewo, miasto Gniezno, Gniezno, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kleczew, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kuślin, Kórnik, Miedzichowo, Mosina, Nekla, Niechanowo, Nowy Tomyśl, Opalenica, Orchowo, Ostrowite, Pobiedziska, Powidz, miasto Poznań, miasto Puszczykowo, Strzałkowo, Stęszew, Swarzędz, Słupca, Trzemeszno, Wilczyn, Witkowo, Września, Zbąszyń, Łubowo
15.	145	Dolina kopalna Szamotuły - Duszniki	151,8	Kaźmierz, Duszniki, Kuślin, Lwówek, Szamotuły
16.	308	Zbiornik międzymorenowy rzeki Kania	86,9	Gostyń, Dolsk, Piaski, Krobia

Lp.	Nr GZWP	Nazwa zbiornika	Powierzchna (km²)	Gmina
17.	309	Zbiornik międzymorenowy Smoszew - Chwaliszew - Sulmierzyce	30.87	Zduny, Krotoszyn, miasto Sulmierzyce, Ostrów Wielkopolski
18.	307	Sandr Leszno	60,3	Święciechowa, miasto Leszno, Rydzyna
19.	139	Dolina kopalna Smogulec - Margonin	304,5	Budzyń, Gołańcz, Margonin, Połajewo, Ryczywół, Szamocin
20.	310	Dolina kopalna rzeki Ołobok	19,6	Nowe Skalmierzyce , Sieroszewice, miasto Ostrów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski
21.	311	Zbiornik rzeki Prosna	344,9	Pyzdry, Gizałki, Chocz, Czermin, Pleszew, Gołuchów, Blizanów, miasto Kalisz, Godziesze Wielkie, Sieroszewice, Brzeziny, Kraszewice, Grabów nad Prosną, Doruchów, Łęka Opatowska
22.	303	Pradolina Barycz-Głogów (E)	1583	Rawicz, Sośnie, Kobyla Góra, Ostrzeszów, Odolanów, Przygodzice, Ostrów Wielkopolski, Mikstat, Sieroszewice, Grabów nad Prosną
23.	125	Wałcz – Piła (Zbiornik międzymorenowy Wałcz-Piła)	2531	Kaczory, Krajenka, Krzyż Wielkopolski, miasto Piła, Szydłowo, Tarnówka, Trzcianka, Wieleń, Wysoka

T.12. Wykaz stref ochronnych ujęć wody ustanowionych przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej

Lp.	Nazwa/lokalizacja	Gmina	Akt prawny
Strefy ochronne ujęć wody ustanowione przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu			
1.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „Karczma Borowa"	m. Leszno, Osieczna, Rydzyna	Rozporządzenie Nr 8/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Karczma Borowa", obejmującej część obszaru miasta Leszna, gminy Osieczna i gminy Rydzyna, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 148, poz. 3563)
2.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w Ostrzeszowie	Ostrzeszów	Rozporządzenie Nr 20/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 27 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Ostrzeszowie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4683) Rozporządzenie Nr 2/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 21 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Ostrzeszowie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 2011)
3.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej przy ul. Cichej w Ostrzeszowie	Ostrzeszów	Rozporządzenie Nr 10/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 7 września 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w Ostrzeszowie, pow. ostrzeszowski w województwie wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 154, poz. 3689)
4.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Łagiewniki	Kobylin, Pogorzela	Rozporządzenie Nr 4/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej na obszarze gminy Kobylin i Pogorzela, powiat krotoszyński i gostyński dla ujęcia wody podziemnej w miejscowości Łagiewniki, gmina Kobylin, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 182, poz. 3385)
5.	Strefa ochronna komunalnego ujęcia wody podziemnej Olszyce – Szklarka	Ostrzeszów	Rozporządzenie Nr 2/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Olszyce - Szklarka, na terenie gminy Ostrzeszów, powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 472) Rozporządzenie Nr 32/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 22 września 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Olszyce – Szklarka, na terenie gminy Ostrzeszów, powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 5384)
6.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Ruda	Zduny	Rozporządzenie Nr 1/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Ruda, gmina Zduny, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 85, poz. 1659)
7.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej Przybyszewo – Strzyżewice	m. Leszno, Święciechowa	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo – Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2005 r. Nr 104, poz. 2867)

Lp.	Nazwa/lokalizacja	Gmina	Akt prawny
			Rozporządzenie Nr 6/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 24 kwietnia 2006 r. zmieniające Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo – Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 80, poz. 2029)
			Rozporządzenie Nr 3/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 6 sierpnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo - Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie, z dnia 15 czerwca 2005 r (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 154, poz. 2678)
8.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej Nr 2 w miejscowości Włoszakowice	Włoszakowice	Rozporządzenie Nr 23/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Nr 2, w miejscowości Włoszakowice, gmina Włoszakowice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 6111)
9.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie	Leszno	Rozporządzenie Nr 07/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 148, poz. 3562)
			Rozporządzenie Nr 9/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 153, poz. 3364)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Nr 3/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 142, poz. 2278)
			Rozporządzenie Nr 2/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 2833)
			Rozporządzenie Nr 10/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 22 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 5113)
10.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Zaborówiec	Wijewo, Włoszakowice	Rozporządzenie Nr 12/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Zaborówiec, na terenie gmin Wijewo i Włoszakowice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 3944)
11.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „Załęcze"	Rawicz	Rozporządzenie Nr 2/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Załęcze" zlokalizowanego w rejonie miejscowości Świniary, Borowno i Wodniki, gmina Wąsosz, powiat górowski, województwo dolnośląskie oraz w miejscowości Załęcze, gmina Rawicz, powiat rawicki, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 154, poz. 2677)
Strefy ochronne ujęć wody ustanowione przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu			
12.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Biedrusko	Suchy Las	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w miejscowości Biedrusko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 335)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w miejscowości Biedrusko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 8786)
13.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Brodowo	Środa Wlkp.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 20 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości Brodowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 5014)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości Brodowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 7979)

Lp.	Nazwa/lokalizacja	Gmina	Akt prawny
14.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej Dąbrówka-Wysogotowo	Dopiewo, Tarnowo Podgórne	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Dąbrówka-Wysogotowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 3093)
15.	Strefa ochronna infiltracyjnego ujęcia wody „Dębina”	m. Poznań, Komorniki, Luboń, Mosina	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 30 października 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody „Dębina” w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 6139)
16.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej dla miasta Gostynia	Gostyń	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Gostynia (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 127, poz. 2329) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 16 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Gostynia (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 174, poz. 3265)
17.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej na terenie mleczarni w miejscowości Gostyń	Gostyń	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Spółdzielni Mleczarskiej w Gostyniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 3448) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 17 maja 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Spółdzielni Mleczarskiej w Gostyniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 3983)
18.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Józefowo	Lwówek	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Józefowo, gmina Lwówek (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 6000) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 17 maja 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Józefowo, gmina Lwówek (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 3984)
19.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „LIS” dla miasta Kalisza	m. Kalisz, Godziesze Wielkie, Nowe Skalmierzyce, Opatówek	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „LIS” dla miasta Kalisza (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 116, poz. 1885)
20.	Strefa ochronna komunalnego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Kalwy	Buk, Dopiewo	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Kalwy, gmina Buk (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 264, poz. 4181)
21.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Kamińsko	Murowana Goślina	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Kamińsko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 4994) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 6 listopada 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Kamińsko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 7211)
22.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej dla miasta Koła	m. Koło, Kościelec	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Koła (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 124, poz. 2019)
23.	Strefa ochronna ujęcia wód podziemnych „Kurów” w Koninie	m. Konin, Krzymów	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 2 września 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Kurów” w Koninie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 5076)
24.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej Kowanówko	Oborniki	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Kowanówko w rejonie miejscowości Oborniki i Kowanówko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3194) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Kowanówko w rejonie miejscowości Oborniki i Kowanówko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 6559)
25.	Strefa ochronna ujęcia wody w rejonie Mosina-Krajkowo	Brodnica, Mosina, Puszczykowo	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody w rejonie Mosina-Krajkowo dla zaopatrzenia Poznańskiego Systemu Wodociągowego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3556)
26.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w Ostrowie Wlkp.	Nowe Skalmierzyce, m. Ostrów Wlkp., Ostrów Wlkp., Sieroszowice	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 18 lutego 2004 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2004 r. Nr 26, poz. 708)

Lp.	Nazwa/lokalizacja	Gmina	Akt prawny
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 63, poz. 1341)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 684)
27.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Poznań-Piotrowo	m. Poznań	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Poznań-Piotrowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 357)
28.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „Przywale" w Śremie	Śrem	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale" dla miasta Śremu na wniosek Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. gmina Śrem, powiat śremski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 32, poz. 812)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale" dla miasta Śremu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 138, poz. 3092)
29.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w Sieroszowicach	Sieroszowice	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Sieroszowice (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2005 r. Nr 37, poz. 1035)
30.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w Słupcy	m. Słupca	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w Słupcy (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2004 r. Nr 51, poz. 1166)
31.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej „Tursko B" dla m. Pleszewa i gm. Gołuchów	Gołuchów	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 sierpnia 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Tursko B" dla miasta Pleszewa i gminy Gołuchów (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 169, poz. 2886)
32.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Tworzymirki	Gostyń	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 10 września 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Tworzymirki (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 169, poz. 2823)
			Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Tworzymirki (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 124, poz. 2020)
33.	Strefa ochronna ujęcia wody podziemnej w miejscowości Wałków	Koźmin Wielkopolski	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Wałków gmina Koźmin Wielkopolski (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 116, poz. 2168)

T.13. Wykaz parków narodowych

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]
1.	Drawieński Park Narodowy	Krzyż Wielkopolski	1990	11 531,9	377,8
2.	Wielkopolski Park Narodowy	Dopiewo, Komorniki, m. Luboń, Mosina, Puszczykowo, Stęszew	1957	7 619,8	7 619,8

T.14. Wykaz rezerwatów

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Rodzaj rezerwatu
1.	Bagno Chlebowo	Ryczywół	1959	4,63	torfowiskowy
2.	Bagno Chorzemińskie	Wolsztyn	1959	3,79	torfowiskowy
3.	Baszków	Zduny	1959	3,76	florystyczny
4.	Bielawy	Czerniejewo	1954	20,01	leśny
5.	Bieniszew	Kazimierz Biskupi	1996	144,40	leśny

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Rodzaj rezerwatu
6.	Bodzewko	Piaski	1959	1,31	leśny
7.	Brzeziny	Brzeziny	1958	4,41	florystyczny
8.	Brzęki przy Starej Gajówce	Kaźmierz	1959	6,45	leśny
9.	Buczyna	Rogoźno	1958	15,75	leśny
10.	Buczyna Helenopol	Zduny	1995	41,99	leśny
11.	Buki nad jeziorem Lutomskim	Sieraków	1958	54,75	leśny
12.	Bukowy Ostrów	Kwilcz	2006	77,92	krajobrazowy
13.	Bytyńskie Brzęki	Kaźmierz	1959	15,15	florystyczny
14.	Cegliniec	Sieraków	1960	4,91	leśny
15.	Czaple Wyspy	Sieraków	1957	7,14	faunistyczny
16.	Czarci Staw	Złotów	1990	4,95	torfowiskowy
17.	Czerwona Róża	Pępowo	1958	5,36	leśny
18.	Czerwona Wieś	Krzywiń	1959	3,81	leśny
19.	Czeszewski Las	Miłosław	2004	222,62	leśny
20.	Czmoń	Śrem	1998	23,65	leśny
21.	Dąbrowa k. Biadek Krotoszyńskich	Ostrów Wielkopolski	1963	13,85	leśny
22.	Dąbrowa Smoszew	Krotoszyn	1963	13,85	leśny
23.	Dębina	Wągrowiec	1957	30,39	leśny
24.	Dębno	Rawicz	1961	8,03	leśny
25.	Dębno nad Wartą	Nowe Miasto nad Wartą	1974	21,62	faunistyczny
26.	Diabli Skok	Jastrowie	1961	20,98	leśny
27.	Dolina Kamionki	Międzychód	2004	59,30	florystyczny
28.	Dolinka	Lipno	1974	1,77	florystyczny
29.	Dołęga	Oborniki	1958	1,17	florystyczny
30.	Duszniczki	Duszniki	1958	0,77	leśny
31.	Dwunastak	Miłosław	1959	8,95	leśny
32.	Gogulec	Suchy Las	2001	5,29	torfowiskowy
33.	Goździk Siny w Grzybnie	Mosina	1964	16,35	florystyczny
34.	Huby Grzebieniskie	Kaźmierz	1959	14,73	florystyczny
35.	Jakubowo	Pniewy	1959	4,02	leśny
36.	Jezioro Czarne	Murowana Goślina	1959	16,51	florystyczny
37.	Jezioro Dębiniec	Pobiedziska	1959	37,08	krajobrazowy
38.	Jezioro Drążynek	Pobiedziska	1954	6,45	torfowiskowy
39.	Jezioro Pławno	Murowana Goślina	1978	16,71	krajobrazowy
40.	Jezioro Trzebidzkie	Przemęt	2000	90,71	faunistyczny
41.	Jodły Ostrzeszowskie	Doruchów	1963	8,8	florystyczny
42.	Kawęczyńskie Brzęki	Babiak	1959	49,86	florystyczny
43.	Klasztorne modrzewie k. Dąbrówki Kościelnej	Murowana Goślina	1962	5,81	leśny
44.	Kolno Międzychodzkie	Międzychód	1959	14,71	leśny
45.	Kozie Brody	m. Jastrowie	1965	0,72	torfowiskowy
46.	Krajkowo	Mosina	1959	162,53	krajobrazowy
47.	Kuźnik	m. Piła	1959	97,7	krajobrazowy
48.	Las Grądowy nad Mogilnicą	Pniewy	1959	7,35	leśny
49.	Las Liściasty w Promnie	Pobiedziska	1954	6,09	leśny
50.	Las Łęgowy w Dolinie Pomianki	Łęka Opatowska	1971	6,04	leśny
51.	Las Mieszany w Nadleśnictwie Łopuchówko	Murowana Goślina	1962	10,83	leśny

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Rodzaj rezerwatu
52.	Majówka	Sieroszewice	1958	8,1	leśny
53.	Meteoryt Morasko	m. Poznań	1976	54,28	krajobrazowy
54.	Miejski Bór	Krotoszyn	1987	28,87	florystyczny
55.	Mielno	Kazimierz Biskupi	1957	94,33	krajobrazowy
56.	Miranowo	Dolsk	1971	4,78	torfowiskowy
57.	Modrzew Polski w Noskowie	Czerniejewo	1954	1,0	leśny
58.	Mszar Bogdaniec	Zduny	1995	21,98	torfowiskowy
59.	Mszar nad jeziorem Mnich	Sieraków	1967	6,04	torfowiskowy
60.	Nietoperze w Starym Browarze	Piła	2015	0,95	faunistyczny
61.	Niwa	Sieroszewice	1959	16,52	leśny
62.	Okrąglak	Pobiedziska	2002	8,14	krajobrazowy
63.	Olbina	Brzeziny	1958	16,99	leśny
64.	Oles w Dolinie Pomianki	Łęka Opatowska	1971	3,09	leśny
65.	Ostoja żółwia błotnego	Osieczna	1974	4,42	faunistyczny
66.	Pępowo	Pępowo	1958	12,21	leśny
67.	Pieczyska	Doruchów	1959	5,0	florystyczny
68.	Promenada	Rogoźno	1987	4,41	florystyczny
69.	Pustelnik	Kazimierz Biskupi	1997	94,64	leśny
70.	Rezerwat na jeziorze Zgierzynieckim im. B. Papi	Lwówek	1974	71,43	faunistyczny
71.	Rogóźno	Przedecz	1958	0,39	leśny
72.	Słonawy	Oborniki	1957	3,05	wodny
73.	Smolary	Szydłowo	1990	143,11	torfowiskowy
74.	Sokółki	Kazimierz Biskupi	1996	238,9	leśny
75.	Stara Buczyna w Rakowie	Łęka Opatowska	1971	3,51	leśny
76.	Studnica	Rychtal	1962	5,78	leśny
77.	Śnieżycowy Jar	Murowana Goślina	1975	9,27	florystyczny
78.	Świetlista Dąbrowa	Obrzycko	1998	79,53	leśny
79.	Torfowisko Kaczory	Kaczory	1994	32,77	florystyczny
80.	Torfowisko Lis	m. Kalisz	1963	4,71	torfowiskowy
81.	Torfowisko nad Jeziorem Świętym	Przemęt	1959	6,84	torfowiskowy
82.	Torfowisko źródliskowe w Gostyniu Starym	Gostyń	1963	3,58	torfowiskowy
83.	Urbanowo	Opalenica	1960	7,73	leśny
84.	Uroczysko Jary	Złotów	1998	86,26	florystyczny
85.	Wełna	Rogoźno	1959	10,44	wodny
86.	Wiązy w Nowym Lesie	Czerniejewo	1954	6,78	leśny
87.	Wielki Las	Lwówek	1959	78,96	leśny
88.	Wielkopolska Dolina Rurzycy	Jastrowie/Szydłowo	2008	896,06	krajobrazowy
89.	Wilcze Błoto	Wieleń	1968	3,27	torfowiskowy
90.	Wrzosowiska w Okonku	Okonek	2008	204,13	krajobrazowy
91.	Wydymacz	Przygodzice	1987	47,86	leśny
92.	Wyspa Konwaliowa	Przemęt	1957	20,15	krajobrazowy
93.	Wyspa na Jeziorze Chobienickim	Siedlec	1959	26,15	faunistyczny
94.	Zielona Góra	Wyrzysk	1968	96,09	leśny
95.	Złota Góra	Krzymów	1996	120,94	krajobrazowy
96.	Źródliska Flinty	Czarnków, Budzyń	1998	44,83	leśny
97.	Żurawiniec	m. Poznań	1959	1,47	torfowiskowy

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Rodzaj rezerwatu
98.	Żywiec dziewięciolistny	Murowana Goślina	1974	10,51	florystyczny

T.15. Wykaz parków krajobrazowych

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]
1.	Lednicki Park Krajobrazowy	Łubowo, Kiszkowo, Kłecko, Pobiedziska	1998	7 618,4	7 618,4
2.	Nadgoplański Park Tysiąclecia	Skulsk	2009	3 074,59	3 074,59
3.	Nadwarciański Park Krajobrazowy	Pyzdry, Zagórów, Lądek, Rzgów,	1995	13 428	13 428
4.	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy	Odolanów, Przygodzice, Sośnie	1996	87 040	17 000
5.	Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego	Kościan (gmina wiejska), Czempiń, Krzywiń, Śrem	1992	17 220	17 220
6.	Park Krajobrazowy Promno (z otuliną)	Pobiedziska, Kostrzyn	1993	2 077	2 077
7.	Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka (z otuliną)	Murowana Goślina, Czerwonak, Skoki, Pobiedziska, Kiszkowo	1993	12 000	12 000
8.	Powidzki Park Krajobrazowy	Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Wilczyn, Witkowo	1998	24 600	24 600
9.	Przemęcki Park Krajobrazowy	Wijewo, Przemęt, Włoszakowice, Śmigiel, Święciechowa	1991	21 450	18 030
10.	Pszczewski Park Krajobrazowy (z otuliną)	Miedzichowo, Międzychód	1986	12 220	2 920
11.	Rogaliński Park Krajobrazowy	Mosina, Brodnica, Śrem, Kórnik	1997	12 750	12 750
12.	Sierakowski Park Krajobrazowy	Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Sieraków	1991	30 413	30 413
13.	Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy	Żerków, Miłosław, Nowe Miasto n/Wartą	1994	15 640	15 640

T.16. Wykaz obszarów chronionego krajobrazu

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]
1.	Bagna Średzkie	Środa Wielkopolska	1995	120	120
2.	Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy	Krotoszyn, Rozdrażew, Zduny, Dobrzyca, Pleszew, Raszków, Odolanów, Sulmierzyce, Ostrów Wielkopolski	1993	55 800	55 800
3.	Dolina Baryczy	Rawicz	1992	43 370	19,8
4.	Dolina Cybiny w Nekielce	Nekla	2006	36	36
5.	Dolina Cybiny w Poznaniu	Poznań	2008	183	183
6.	Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie	Lipka, Łobżenica, Wyrzysk, Zakrzewo, Złotów	1989	18 850	18 850
7.	Dolina Noteci	Trzcianka, m. Czarnków, Czarnków, Lubasz, Wieleń, Kaczory, Ujście, Miasteczko Krajeńskie, Białośliwie, Wyrzysk, Piła, Budzyń, Wysoka, Chodzież, Margonin, Szamocin, Gołańcz	1989	68 840	68 840
8.	Dolina rzeki Ciemnej	Gołuchów	1990	3 500	3 500
9.	Dolina rzeki Prosny	Godziesze Wielkie, Kraszewice, Brzeziny, Czajków, Grabów n. Prosną, Doruchów, Sieroszewice, Kępno, Łęka Opatowska, Nowe Skalmierzyce, Opatówek	1997	94 400	94 400

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]
10.	Dolina rzeki Swędrni koło Kalisza	Ceków-Kolonia, Żelazków, Opatówek, Koźminek	1989	5 000	5 000
11.	Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka	Gołańcz, Wągrowiec, m. Wągrowiec, Rogoźno, Ryczywół	1989	22 640	22 640
12.	Goplańsko-Kujawski	Konin, Kramsk, Sompolno, Skulsk, Wierzbinek, Ślesin, Osiek Mały, Kłodawa, Babiak	1986	66 000	66 000
13.	Kompleks leśny Śmigiel – Święciechowa	Lipno, Święciechowa, Włoszakowice, Śmigiel	1992	8 975	8 975
14.	Krzywińsko – Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra	Lipno, Osieczna, Krzemieniewo, Rydzyna, Święciechowa, Gostyń, Piaski, Borek Wielkopolski, Śmigiel, Krzywiń, Kościan (gmina wiejska),, Bojanowo	1992	71 425	71 425
15.	„I" /Międzyrzecz-Trzciel/	Miedzichowo	1998	39 597	5 429
16.	„H" /Międzychód/	Międzychód	1998	32 243	17 910
17.	Doliny Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las	Suchy Las	2002	378	378
18.	Jeziora Niepruszewskiego	Dopiewo	2001	38,38	38,38
19.	Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik	Kórnik	1993	7 200	7 200
20.	Obszar Chronionego Krajobrazu w obrębie Biedruska	Suchy Las	1995	7 267	7 267
21.	Pawłowicko – Sobocki	Rokietnica	2000	1 150	1 150
22.	Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska	Zbąszyń, Siedlec, Wolsztyn	1985	41 700	19 980
23.	Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy	Okonek, Jastrowie, Lipka, Złotów, Tarnówka, Krajenka, Kaczory, Szydłowo, Piła	1989	93 910	58 375
24.	Powidzko-Bieniszewski	Kazimierz Biskupi, Golina, Powidz, Orchowo, Ostrowite, Strzałkowo, Słupca, Witkowo, Wilczyn, Kleczew	1986	4 600	4 600
25.	Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice	Przemęt, Włoszakowice, Wijewo, Święciechowa	1992	41 225	41 225
26.	Puszcza nad Drawą	Trzcianka, Wieleń, Krzyż Wielkopolski	1989	29 210	29 210
27.	Puszcza Notecka	Drawsko, Wieleń, Lubasz, Połajewo, Wronki, Ryczywół	1989	58 170	58 170
28.	Pyzdrski	Zagórów, Lądek, Rzgów, Golina, Grodziec, Pyzdry	1986	30 000	30 000
29.	Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy	Tarnowo Podgórne	1997	1 166	1 166
30.	Szwajcaria Żerkowska	Żerków, Jarocin	1989	14 750	14 750
31.	Uniejowski	Dobra, Kawęczyn, Przykona	1986	18 000	14 960
32.	Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska	Odolanów, Sośnie, Przygodzice, Mikstat, Ostrzeszów, Kobyla Góra, Doruchów, Grabów nad Prosną, Kępno	1985	87 000	87 000
33.	Złotogórski	Krzymów, Tuliszków, Stare Miasto, Władysławów, Turek (gmina wiejska), Brudzew, Kościelec	1986	31 000	31 000

T.17. Wykaz obszarów Natura 2000 – obszary ptasie

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Kod obszaru	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]
1.	Dąbrowy Krotoszyńskie	Sulmierzyce, Zduny, Odolanów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Krotoszyn, Rozdrażew, Raszków, Dobrzyca, Pleszew	PLB300007	34 245,3	34 245,3
2.	Dolina Baryczy	Odolanów, Przygodzice, Sośnie	PLB020001	55 516,8	13 243,0
3.	Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem	Kiszkowo, Kłecko	PLB300006	1 252,4	1 252,4
4.	Dolina Samicy	Oborniki, Rokietnica, Suchy Las, Miasto Poznań	PLB300013	2 391,0	2 391,0
5.	Dolina Środkowej Noteci i kanału Bydgoskiego	Chodzież (gmina wiejska), Szamocin, Białośliwie, Kaczory, miasteczko Krajeńskie, Ujście, Wyrzysk, Gołańcz	PLB300001	32 672,1	21 180,5
6.	Dolina Środkowej Warty	Żerków, Koło, m. Koło, Dąbie, Kościelec, Osiek Mały, Golina, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Sompolno, Stare Miasto, Lądek, Zagórów, Krzykosy, Nowe Miasto n/Wartą, Środa Wielkopolska, Brudzew, Dobra, Przykona, Kołaczkowo, Miłosław, Pyzdry, Miasto Konin	PLB300002	57 104,4	52 832,8
7.	Jeziora Pszczewskie i dolina Obry	Miedzichowo, Siedlec, Zbąszyń	PLB080005	14 793,3	6 796,5
8.	Jezioro Zgierzynieckie	Lwówek	PLB300009	552,	552,8
9.	Lasy Puszczy nad Drawą	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	PLB320016	190 279,1	15 366,3
10.	Nadnoteckie Łęgi	Czarnków, m. Czarnków, Trzcianka, Wieleń, Ujście	PLB300003	16 058,1	16 058,1
11.	Ostoja Nadgoplańska	Skulsk	PLB040004	9 815,8	3 191,7
12.	Ostoja Rogalińska	Puszczykowo, Dopiewo, Komorniki, Mosina, Stęszew, Kórnik, Zaniemyśl, Brodnica, Książ Wielkopolski, Śrem	PLB300017	21 763,1	21 763,1
13.	Pojezierze Sławskie	Święciechowa, Wijewo, Śmigiel, Włoszakowice, Przemęt	PLB300011	39 144,8	21 884,1
14.	Pradolina Warszawsko-Berlińska	Dąbie	PLB100001	23 412,4	1 443,5
15.	Puszcza nad Gwdą	Piła, Kaczory, Szydłowo, Ujście, Jastrowie, Krajenka, Tarnówka, Wysoka	PLB300012	77 678,9	50 116,4
16.	Puszcza Notecka	Drawsko. Międzychód, Sieraków, Lubasz, Połajewo, Wieleń, Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Sieraków, Oborniki, Obrzycko, Rogoźno, Ryczywół, Pniewy, Wronki	PLB300015	178 255,8	136 167,5
17.	Wielki Łęg Obrzański	Rakoniewice, Wielichowo, Przemęt, Wolsztyn	PLB300004	7 539,9	7 539,9
18.	Zbiornik Jeziorsko	Dobra	PLB300005	34 245,3	34 245,3
19.	Zbiornik Wonieść	Kościan (gmina wiejska),, Krzywiń, Śmigiel, Osieczna	PLB300005	55 516,8	13 243,0

T.18. Wykaz obszarów Natura 2000 – obszary siedliskowe

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Kod obszaru	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]	Status obszarów Natura 2000
1.	Bagno Chlebowo	Połajewo, Ryczywół	PLH300016	465,3	465,3	OZW
2.	Baranów	Baranów, Kępno	PLH300035	12,3	12,3	OZW
3.	Barłożnia Wolsztyńska	Rakoniewice	PLH300028	22,0	22,0	OZW
4.	Będlewo-Bieczyny	Czempiń, Mosina, Stęszew	PLH300039	7 52,0	7 52,0	OZW
5.	Biedrusko	Oborniki, Czerwonak, Murowana Goślina, Suchy Las, Poznań	PLH300001	9 938,1	9 938,1	SOO
6.	Buczyna w Długiej Goślinie	Murowana Goślina, Rogoźno	PLH300056	703,5	703,5	OZW
7.	Dąbrowy Obrzyckie	Obrzycko	PLH300003	885,2	885,2	SOO
8.	Dębowa Góra	Wyrzysk, Białośliwie	PLH300055	586,8	586,8	OZW
9.	Dolina Bukówki	Wieleń	PLH300046	776,1	776,1	OZW
10.	Dolina Cybiny	Kostrzyn, Pobiedziska, Swarzędz	PLH300038	2 424,7	2 424,7	OZW
11.	Dolina Debrzynki	Lipka, Okonek	PLH300047	920,9	920,9	OZW
12.	Dolina Kamionki	Międzychód	PLH300031	847,7	847,7	OZW
13.	Dolina Łobżonki	Łobżenica, Wyrzysk, Lipka, Zakrzewo, Złotów	PLH300040	5 894,4	2 727,2	OZW
14.	Dolina Miały	Wieleń	PLH300042	514,6	514,6	OZW
15.	Dolina Mogielnicy	Grodzisk Wielkopolski, Opalenica	PLH300033	1 161,3	1 161,3	OZW
16.	Dolina Noteci	Wyrzysk, Gołańcz, Chodzież, Szamocin, Czarnków, Lubasz, Trzcianka, Wieleń, Białośliwie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Ujście	PLH300004	50 532,0	38 651,7	SOO
17.	Dolina Piławy	Jastrowie	PLH320025	2 204,3	3,1	OZW
18.	Dolina Rurzycy	Szydłowo, Jastrowie	PLH300017	1 766,0	1 211,9	OZW
19.	Dolina Swędrni	Koźminek, Ceków-Kolonia, Opatówek, Żelazków, Kalisz	PLH300034	1 290,7	1 290,7	OZW
20.	Dolina Szczyry	Okonek	PLH220066	347,0	31,6	OZW
21.	Dolina Średzkiej Strugi	Kórnik, Środa Wielkopolska	PLH300057	557,0	557,0	OZW
22.	Dolina Wełny	Oborniki, Rogoźno, Ryczywół	PLH300043	1 447,0	1 447,0	OZW
23.	Fortyfikacje w Poznaniu	Poznań	PLH300005	137,4	137,4	OZW
24.	Glinianki w Lenartowicach	Pleszew	PLH300048	7,4	7,4	SOO
25.	Grądy Bytyńskie	Duszniki, Kaźmierz	PLH300051	1 300,7	1 300,7	OZW
26.	Grądy w Czerniejewie	Czerniejewo, Września	PLH300049	1 212,9	1 212,9	OZW
27.	Jezioro Gopło	Skulsk	PLH040007	13 459,42	3 193,1	OZW
28.	Jezioro Kaliszańskie	Wągrowiec	PLH300044	719,1	719,1	OZW
29.	Jezioro Kubek	Sieraków, Wronki	PLH300006	1 048,8	1 048,8	OZW
30.	Jezioro Mnich	Sieraków	PLH300029	46,0	46,0	OZW
31.	Jodły Ostrzeszowskie	Ostrzeszów	PLH300059	8,6	8,6	OZW
32.	Kiszewo	Połajewo, Oborniki	PLH300037	2 301,1	2 301,1	SOO
33.	Kopanki	Opalenica	PLH300008	0,5	0,5	OZW
34.	Lasy Żerkowsko-Czeszewskie	Żerków, Miłosław, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Środa Wielkopolska	PLH300053	7 158,2	7 158,2	OZW
35.	Ostoja koło Promna	Kostrzyn, Pobiedziska	PLH300030	1 399,0	1 399,0	OZW
36.	Ostoja Międzychodzko-Sierakowska	Międzychód, Sieraków Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Pniewy	PLH300032	7 591,1	7 591,1	OZW
37.	Ostoja nad Baryczą	Odolanów, Sośnie, Przygodzice	PLH020041	82 026,4	15 787,5	OZW

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Kod obszaru	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w granicach województwa wielkopolskiego [ha]	Status obszarów Natura 2000
38.	Ostoja Nadwarciańska	Żerków, Golina, Rzgów, Stare Miasto, Lądek, Zagórów, Kołaczkowo, Miłosław, Pyzdry, Konin	PLH300009	26 653,1	26 653,1	OZW
39.	Ostoja Pilska	Trzcianka, Krajenka, Piła, Kaczory, Szydłowo, Ujście, Wysoka	PLH300045	3 068,6	3 068,6	OZW
40.	Ostoja Przemęcka	Wijewo, Włoszakowice, Przemęt	PLH300041	4 396,48	3 941,8	OZW
41.	Ostoja Wielkopolska	Dopiewo, Komorniki, Mosina, Stęszew, Luboń, Puszczykowo	PLH300010	8 427,1	8 427,1	OZW
42.	Ostoja Zgierzyniecka	Lwówek	PLH300007	574,9	574,9	SOO
43.	Pojezierze Gnieźnieńskie	Gniezno, Trzemeszno, Wilczyn, Orchowo, Witkowo, Kleczew, Ostrowite, Powidz, Słupca	PLH300026	15 922,1	11 739,2	SOO
44.	Poligon w Okonku	Okonek	PLH300021	2 180,2	2 179,7	OZW
45.	Pradolina Bzury-Neru	Dąbie	PLH100006	21 886,2	1 370,5	OZW
46.	Puszcza Bieniszewska	Kazimierz Biskupi	PLH300011	954,0	954,0	SOO
47.	Rogalińska Dolina Warty	Komorniki, Kórnik, Mosina, Puszczykowo, Zaniemyśl, Brodnica, Książ Wielkopolski, Śrem	PLH300012	14 753,6	14 753,6	SOO
48.	Rynna Jezior Obrzańskich	Miedzichowo, Zbąszyń, Siedlec	PLH080002	15 305,73	6 796,4	SOO
49.	Sieraków	Sieraków	PLH300013	1,0	1,0	SOO
50.	Stawy Kiszkowskie	Kiszkowo, Kłecko, Skoki	PLH300050	477,5	477,5	OZW
51.	Struga Białośliwka	Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie	PLH300054	251,7	251,7	SOO
52.	Torfowisko Rzycińskie	Wronki	PLH300019	236,4	236,4	SOO
53.	Uroczyska Kujańskie	Zakrzewo	PLH300052	1 018,2	1 018,2	OZW
54.	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	Sulmierzyce, Zduny, Odolanów, Ostrów Wielkopolski Krotoszyn, Rozdrażew, Raszków, Dobrzyca, Pleszew	PLH300002	34 225,2	34 225,2	SOO
55.	Uroczyska Puszczy Drawskiej	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	PLH320046	74 416,3	9 765,5	OZW
56.	Uroczyska Puszczy Zielonki	Czerwonak, Murowana Goślina, Pobiedziska	PLH300058	1 238,3	1 238,3	OZW
57.	Zachodnie Pojezierze Krzywińskie	Krzemieniewo, Osieczna, Krzywiń	PLH300014	5 494,8	5 494,8	OZW
58.	Zamorze Pniewskie	Kwilcz, Pniewy	PLH300036	305,3	305,3	OZW
59.	Diabelskie Pustacie	Jastrowie, Okonek	PLH320048	3232,1	0,04	OZW
60.	Lipnickie Mokradła	Lisków, Kawęczyn	PLH100025	369,5	0,26	OZW
61.	Bory Babimojskie	W woj. lubuskim przy granicy z woj. wielkopolskim, gmina Siedlec	PLH080063	619,66	-	OZW
62.	Jeziora Gościmskie	W woj. lubuskim przy granicy z woj. wielkopolskim, gmina Międzychód	PLH080036	2995,8	-	OZW

T.19. Wykaz stanowisk dokumentacyjnych

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]
1.	Profil Soli Różowej	Kłodawa	2008	0,026

T.20. Wykaz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych

Lp.	Nazwa obszaru	Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia ogólna [ha]
1.	Glińskie Góry	Nowy Tomyśl, Miedzichowo	2001/2002	1 141,3018
2.	Góra Dąbrowa	Szydłowo	2010	170,93
3.	Łęgi Mechlińskie	Śrem	2001	780,89
4.	Jezioro Bytyńskie	Kaźmierz	2016	348,58
5.	Pradolina Miłosławska	Miłosław	2016	159,8

T.21. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
1.	PLRW6000171564472	Przemęt	Dopływ z Kluczewa
2.	PLRW60001715644532	Przemęt, Śmigiel, Wielichowo, Włoszakowice	Wencerka
3.	PLRW600017156449	Przemęt, Śmigiel, Wijewo, Włoszakowice	Kanał Przemęcki
4.	PLRW6000251564899	Przemęt, Wijewo, Włoszakowice	Młynówka Kaszczorska z jez. Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko
5.	PLRW600017154332	Lipno, Święciechowa, Włoszakowice	Krzycki Rów do dopł. ze Wschowy z jez. Krzyckim Wielkim
6.	PLRW60001714888	Święciechowa	Dopływ z Lasocic
7.	PLRW600017148892	Święciechowa	Dopływ spod Długiego Starego
8.	PLRW6000191489	Rydzyna, Święciechowa	Rów Polski od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy
9.	PLRW60001714189	Krotoszyn, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Rozdrażew, Sulmierzyce, Zduny	Czarna Woda
10.	PLRW60001714689	Bojanowo, Krobia, Miejska Górka, Poniec, Rawicz	Masłówka
11.	PLRW60001714869	Bojanowo, Rydzyna, Święciechowa	Śląski Rów
12.	PLRW600017146569	Jutrosin, Miejska Górka, Pakosław, Rawicz	Stara Orla
13.	PLRW600017146512	Jutrosin, Pakosław	Dopływ spod Domaradzic
14.	PLRW600017146532	Jutrosin, Pakosław	Dopływ spod Góreczek Żabich
15.	PLRW600017146529	Jutrosin, Pakosław	Orla Leniwa
16.	PLRW60001714654	Pakosław	Dopływ spod Białego Kału
17.	PLRW60001714658	Rawicz	Kanał Wilczyna
18.	PLRW6000191439	Odolanów, Sośnie	Barycz od Dąbrówki do Sąsiecznicy
19.	PLRW6000191429	Sośnie	Polska Woda od Młyńskiego Rowu do Baryczy
20.	PLRW60001714289	Sośnie	Malinowa Woda
21.	PLRW600017136192	Perzów	Jarząbek
22.	PLRW600017136194	Rychtal	Łózka
23.	PLRW600017132649	Rychtal	Oziąbel
24.	PLRW60000183179	Dobra	Warta ze Zb. Jeziorsko
25.	PLRW600001832789	Dąbie	Kanał Zbylczycki
26.	PLRW6000018349	Golina, Kazimierz Biskupi, m. Konin, Kramsk, Ślesin	Kanał Ślesiński od jez. Pątnowskiego do ujścia
27.	PLRW600001836349	Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca	Dopływ ze zb. Słupca
28.	PLRW6000018428	Baranów, Kępno	Rów Kierzno – Donaborów
29.	PLRW60000184699	Godziesze Wielkie, m. Kalisz, Opatówek	Trojanówka od Pokrzywnicy do ujścia
30.	PLRW6000018489	Blizanów, Gołuchów, m. Kalisz, Żelazków	Kanał Bernardyński
31.	PLRW60000185639	Borek Wielkopolski, Dolsk, Gostyń, Jaraczewo, Jarocin, Koźmin Wielkopolski, Książ Wielkopolski, Nowe Miasto nad Wartą, Piaski	Kanał Mosiński do Kani
32.	PLRW60000185656	Krzemieniewo, Krzywiń, Osieczna	Kanał Obra – Samica
33.	PLRW60000185673	Dolsk, Gostyń, Kościan (gmina wiejska), Krzemieniewo, Krzywiń, Osieczna	Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara
34.	PLRW60000185699	Czempiń, Mosina, Puszczykowo, Stęszew	Kanał Mosiński od Żydowskiego Rowu do ujścia

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
35.	PLRW600001859299	Czerwonak, Pobiedziska, Poznań, Swarzędz	Główna od zlewni zb. Kowalskiego do ujścia
36.	PLRW600001871232	Poznań, Rokietnica, Tarnowo Podgórne	Przeźmierka
37.	PLRW60000187271	Kaźmierz, Szamotuły, Tarnowo Podgórne	Sama od Kanału Lubosińskiego do Dopływu z Brodziszewa
38.	PLRW600001877729	Międzychód	Dopływ spod Strychów
39.	PLRW600001886557	Jastrowie, Okonek, Tarnówka, Złotów (gmina wiejska)	Gwda od wpływu do Zb. Podgaje do zb. Ptusza
40.	PLRW600001886584	Jastrowie, Okonek	Kanał Sypniewski
41.	PLRW6000018865889	Jastrowie, Okonek	Samborka
42.	PLRW6000018866719	Jastrowie	Zbiornik Nadarzycki z dopł. w Nadarzycach
43.	PLRW6000018868699	Krajenka, Łobżenica, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	Kocunia od wypływu z jez. Sławianowskiego do ujścia
44.	PLRW6000018874	Czarnków (gmina wiejska), Ujście	Kanał Romanowski
45.	PLRW600001888924	Krzyż Wielkopolski	Kanał Szczuczarz
46.	PLRW6000161833726	Grzegorzew, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Osiek Mały	Wiercica do Borkówki
47.	PLRW6000161835689	Grodziec, Lądek, Rychwał, Rzgów, Zagórów	Dopływ z Kuchar Borowych
48.	PLRW600016183649	Powidz, Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca	Dopływ spod Ostrowa Kościelnego
49.	PLRW600016183672	Lądek, Słupca (gmina wiejska)	Dopływ z Jaroszyna
50.	PLRW600016183684	Strzałkowo, Witkowo, Września	Dopływ z Szemborowa
51.	PLRW6000161836869	Niechanowo, Strzałkowo, Witkowo, Września	Rudnik
52.	PLRW6000161836872	Strzałkowo, Września	Dopływ z Sołeczna
53.	PLRW600016183688	Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska)	Dopływ spod Strzałkowa
54.	PLRW6000161836892	Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca	Dopływ spod Bielawy
55.	PLRW60001618452	Godziesze Wielkie, m. Kalisz, Nowe Skalmierzyce, Sieroszowice	Lipówka
56.	PLRW60001618467	Koźminek, Opatówek, Szczytniki	Trojanówka do Pokrzywnicy
57.	PLRW6000161848239	Ceków-Kolonia, Kawęczyn, Koźminek, Lisków, Opatówek, Szczytniki	Swędrnia do Żabianki
58.	PLRW600016184914	Blizanów, Gołuchów, Żelazków	Dopływ spod Bogucic
59.	PLRW600016184929	Gołuchów, Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Pleszew, Raszków	Trzemna (Ciemna)
60.	PLRW6000161849329	Dobrzyca, Gołuchów, Pleszew, Raszków	Giszka
61.	PLRW6000161849349	Blizanów, Stawiszyn, Żelazków	Dopływ z Piątka Małego
62.	PLRW60001618496	Czermin, Pleszew	Pleszewski Potok
63.	PLRW6000161849729	Czermin, Kotlin, Pleszew	Garbacz
64.	PLRW60001618512	Miłosław, Żerków	Odczepicha
65.	PLRW600016185272	Jarocin, Kotlin, Żerków	Brodal
66.	PLRW600016185274	Jarocin, Żerków	Dopływ z Ludwinowa
67.	PLRW60001618528	Czermin, Kotlin, Żerków	Lubianka
68.	PLRW600016185469	Czerniejewo, Dominowo, Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Miłosław, Nekla, Września, Środa Wielkopolska	Moskawa do Wielkiej
69.	PLRW600016185492	Kórnik, Zaniemyśl, Środa Wielkopolska	Brodek
70.	PLRW6000161856849	Buk, Duszniki, Kaźmierz, Kuślin, Kwilcz, Lwówek, Opalenica, Pniewy, Stęszew	Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej
71.	PLRW6000161856869	Duszniki, Grodzisk Wielkopolski, Kuślin, Lwówek, Miedzichowo, Nowy Tomyśl, Opalenica, Pniewy	Mogilnica Zachodnia
72.	PLRW60001618568812	Buk, Granowo, Stęszew	Dopływ spod Dobieżyna
73.	PLRW60001618568814	Buk, Granowo, Opalenica	Dopływ z Niemierzyc
74.	PLRW6000161856889	Granowo, Kamieniec, Stęszew	Rów Kąkolewski
75.	PLRW600016185692	Czempiń, Granowo, Stęszew	Żydowski Rów
76.	PLRW6000161856969	Buk, Dopiewo, Duszniki, Kaźmierz, Komorniki, Mosina, Stęszew, Tarnowo Podgórne	Samica Stęszewska
77.	PLRW600016185747	Dominowo, Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Poznań, Swarzędz, Środa Wielkopolska	Kopel do Głuszynki

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
78.	PLRW60001618598	Oborniki	Dopływ spod Maniewa
79.	PLRW60001618634	Damasławek	Lutomnia
80.	PLRW600016186352	Mieleszyn	Bielawka
81.	PLRW60001618636	Mieścisko	Dopływ z Nieświastowic
82.	PLRW600016186392	Mieścisko, Wągrowiec (gmina wiejska)	Dopływ z Ochodzy
83.	PLRW6000161866554	Kiszkowo, Pobiedziska	Dopływ z jez. Głębokiego
84.	PLRW600016186672	Kiszkowo, Kłecko, Mieścisko, Skoki	Dopływ z Michalczy
85.	PLRW600016186674	Kłecko, Mieścisko, Skoki	Dopływ z Jaroszewa
86.	PLRW60001618672	Budzyń, Rogoźno, Ryczywół	Dopływ z Sokołowa Budzyńskiego
87.	PLRW60001618692	Murowana Goślina, Oborniki, Rogoźno	Dopływ z Nienawiszcza
88.	PLRW600016186949	Murowana Goślina, Oborniki, Rogoźno	Zaganka
89.	PLRW60001618726	Kaźmierz, Ostroróg, Pniewy, Szamotuły	Kanał Otorowski
90.	PLRW600016187289	Kaźmierz, Oborniki, Obrzycko, Ostroróg, Rokietnica, Szamotuły, Tarnowo Podgórne	Sama od dopł. z Brodziszewa do Kan. Przybrodzkiego
91.	PLRW60001618736	Obrzycko, Ostroróg, Wronki	Dopływ spod Oporowa
92.	PLRW600016187389	Obrzycko, Ostroróg, Pniewy, Szamotuły, Wronki	Ostroroga
93.	PLRW60001618752	Kwilcz, Sieraków	Jaroszewska Struga
94.	PLRW600016187549	Kwilcz, Międzychód, Sieraków	Śremska Struga
95.	PLRW6000161878129	Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Opalenica, Rakoniewice, Wielichowo	Kanał Grabarski
96.	PLRW600016187814	Rakoniewice, Wolsztyn	Rów Tłoki
97.	PLRW600017183198	Dobra	Siekiernik
98.	PLRW6000171832929	Dąbie	Pisia
99.	PLRW6000171832949	Dąbie	Kanał Niemiecki
100.	PLRW60001718331229	Dobra, Kawęczyn, Malanów, Turek (gmina wiejska)	Struga Mikulicka
101.	PLRW60001718331269	Dobra, Przykona	Dopływ z Witoldzina
102.	PLRW6000171833129	Brudzew, Dobra, Kawęczyn, Kościelec, Przykona, Turek (gmina wiejska)	Teleszyna
103.	PLRW6000171833249	Babiak, Chodów, Grzegorzew, Koło (gmina wiejska), Kłodawa, Olszówka, Osiek Mały, Przedecz	Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej
104.	PLRW6000171833289	Dąbie, Grzegorzew, Koło (gmina wiejska), Kłodawa, Olszówka	Orłówka
105.	PLRW600017183344	Brudzew, Przykona, Turek (gmina wiejska)	Struga Janiszewska
106.	PLRW6000171833492	Kościelec, m. Koło	Dopływ spod Ruszkowa
107.	PLRW6000171833728	Grzegorzew, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Osiek Mały	Dopływ z Koła
108.	PLRW60001718337299	Kościelec, Koło (gmina wiejska), Kramsk, Osiek Mały	Wiercica od Borkówki do ujścia
109.	PLRW600017183386	Kramsk, Wierzbinek, Ślesin	Dopływ z Bylewa
110.	PLRW600017183549	Golina, Kazimierz Biskupi, Lądek, Rzgów	Dopływ z Głodowa
111.	PLRW600017183572	Lądek, Zagórów	Bawół (Stare Koryto)
112.	PLRW600017183574	Zagórów	Dopływ z Michalinowa
113.	PLRW60001718358	Golina, Kazimierz Biskupi, Lądek, Słupca (gmina wiejska)	Dopływ spod Przyjmy
114.	PLRW600017183669	Kazimierz Biskupi, Ostrowite, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca	Dopływ z Drążnej
115.	PLRW6000171836839	Gniezna (gmina wiejska), Niechanowo, Powidz, Strzałkowo, Witkowo	Struga Bawół do Dopływu z Szemborowa
116.	PLRW60001718389	Czerniejewo, Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Kołaczkowo, Lądek, Nekla, Niechanowo, Pobiedziska, Pyzdry, Września, Łubowo	Września
117.	PLRW6000171841929	Łęka Opatowska	Wesoła
118.	PLRW600017184316	Doruchów, Kępno	Dopływ z Jutrkowa
119.	PLRW600017184332	Doruchów, Grabów nad Prosną, Kępno	Torzenicki Rów
120.	PLRW600017184356	Czajków, Grabów nad Prosną, Kraszewice	Dopływ z Żurawińca

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
121.	PLRW600017184389	Brzeziny, Czajków, Kraszewice, Sieroszowice	Łużyca
122.	PLRW600017184392	Brzeziny, Czajków, Kraszewice	Żurawka
123.	PLRW600017184396	Godziesze Wielkie, Grabów nad Prosną, Mikstat, Sieroszowice	Dopływ z Wielowsi Klasztornej
124.	PLRW60001718444	Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Sieroszowice	Ciemna (A)
125.	PLRW60001718456	m. Kalisz, Nowe Skalmierzyce	Piwonia
126.	PLRW60001718474	Gołuchów, m. Kalisz, Nowe Skalmierzyce	Krępica
127.	PLRW600017184829	Blizanów, Ceków-Kolonia, m. Kalisz, Kawęczyn, Koźminek, Lisków, Malanów, Mycielin, Opatówek, Żelazków	Swędrnia od Żabianki do ujścia
128.	PLRW6000171849129	Blizanów, Żelazków	Dopływ z Czajkowa
129.	PLRW600017184936	Gołuchów, Pleszew	Dopływ spod Bielaw
130.	PLRW600017184949	Dobrzyca, Gołuchów, Kotlin, Pleszew	Ner
131.	PLRW600017184954	Blizanów, Chocz	Parowa Pilska
132.	PLRW600017184974	Chocz, Czermin, Gizałki	Kanał Oborski
133.	PLRW600017184989	Czermin, Gizałki, Kotlin, Żerków	Grabówka
134.	PLRW600017184992	Gizałki, Pyzdry, Zagórów	Rów Mąkowski
135.	PLRW600017184994	Żerków	Kanał Żernicki
136.	PLRW60001718532	Krzykosy, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą	Baba
137.	PLRW60001718534	Jaraczewo, Książ Wielkopolski, Nowe Miasto nad Wartą	Kanał Roguski
138.	PLRW60001718536	Krzykosy, Zaniemyśl	Kanał Bobrowski
139.	PLRW600017185484	Dominowo, Kołaczkowo, Miłosław, Września, Środa Wielkopolska	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego
140.	PLRW600017185489	Krzykosy, Miłosław, Zaniemyśl, Środa Wielkopolska	Miłosławka od Kan. Połczyńskiego do ujścia
141.	PLRW600017185529	Dolsk, Jaraczewo, Książ Wielkopolski, Nowe Miasto nad Wartą, Śrem	Kanał Książ
142.	PLRW600017185532	Dolsk, Książ Wielkopolski, Śrem	Kanał Graniczny
143.	PLRW600017185549	Dolsk, Śrem	Pysząca
144.	PLRW600017185552	Śrem	Młynisko
145.	PLRW60001718556	Brodnica, Kórnik, Zaniemyśl, Śrem	Dopływ z Lucin
146.	PLRW600017185572	Kórnik, Mosina, Zaniemyśl, Śrem	Dopływ z gaj. Czmoń
147.	PLRW600017185589	Brodnica, Czempiń, Krzywiń, Mosina, Śrem	Kanał Szymanowo – Grzybno
148.	PLRW600017185694	Brodnica, Czempiń, Kościan (gmina wiejska), Krzywiń, Mosina, Stęszew, Śrem	Olszynka
149.	PLRW600017185729	Dopiewo, Komorniki, Luboń, Poznań, Tarnowo Podgórne	Wirynka
150.	PLRW60001718576	Dopiewo, Komorniki, Luboń, Poznań, Tarnowo Podgórne	Potok Junikowski
151.	PLRW60001718578	Poznań, Suchy Las	Bogdanka
152.	PLRW600017185899	Kostrzyn, Nekla, Pobiedziska, Poznań, Swarzędz	Cybina
153.	PLRW60001718594	Poznań, Suchy Las	Dopływ z Łysego Młyna
154.	PLRW600017185952	Czerwonak, Murowana Goślina	Dopływ spod Kamińska
155.	PLRW600017185956	Oborniki, Suchy Las	Rów Północny
156.	PLRW600017185969	Czerwonak, Kiszkowo, Murowana Goślina, Pobiedziska, Rogoźno, Skoki	Trojanka (Struga Goślińska)
157.	PLRW600017186354	Mieścisko	Dopływ z Kłodzina
158.	PLRW600017186532	Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Dopływ poniżej jez. Łęgowo
159.	PLRW60001718654	Wągrowiec (gmina wiejska)	Dopływ z Przysieczyna
160.	PLRW60001718656	Mieścisko, Rogoźno, Skoki, Wągrowiec (gmina wiejska)	Dopływ z jez. Starskiego
161.	PLRW6000171865849	Budzyń, Margonin, Rogoźno, Wągrowiec (gmina wiejska)	Dymnica
162.	PLRW6000171866552	Kiszkowo, Kłecko	Potok z jez. Sławno
163.	PLRW600017186658	Kiszkowo, Pobiedziska	Dopływ ze Sroczyna
164.	PLRW600017186676	Skoki	Dopływ z Rejowca

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
165.	PLRW600017187689	Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), Oborniki, Połajewo, Rogoźno, Ryczywół, Ujście	Flinta
166.	PLRW600017187132	Oborniki, Połajewo	Dopływ z Bąblińca
167.	PLRW600017187149	Czarnków (gmina wiejska), Lubasz, Oborniki, Połajewo, Ryczywół	Kończak
168.	PLRW600017187312	Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Szamotuły	Dopływ z Gaju Małego
169.	PLRW600017187329	Lubasz, Obrzycko (gmina wiejska), Połajewo, Wronki	Smolnica
170.	PLRW600017187340	Wieleń, Wronki	Rów Rzeciński
171.	PLRW600017187532	Sieraków	Lichwińska Struga
172.	PLRW600017187569	Sieraków	Kłosowska Struga
173.	PLRW600017187740	Międzychód, Sieraków	Dopływ z Radgoszczy
174.	PLRW600017187760	Miedzichowo, Międzychód	Dormowska Struga
175.	PLRW600017187829	Grodzisk Wielkopolski, Nowy Tomyśl, Rakoniewice, Siedlec, Wolsztyn	Dojca
176.	PLRW6000171878529	Kuślin, Lwówek, Miedzichowo, Nowy Tomyśl, Opalenica, Rakoniewice, Siedlec, Zbąszyń	Szarka
177.	PLRW600017187869	Miedzichowo, Zbąszyń	Dopływ z Przychodzka
178.	PLRW6000171878722	Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Lwówek, Pniewy	Czarna Woda do dopł. spod Chudobczyc
179.	PLRW6000171878724	Lwówek, Miedzichowo, Międzychód	Dopływ z Błak
180.	PLRW6000171878726	Lwówek, Miedzichowo, Nowy Tomyśl	Bolewicki Rów
181.	PLRW6000171881189	Babiak, Kłodawa, Osiek Mały, Przedecz, Sompolno, Wierzbinek	Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń
182.	PLRW6000171881192	Sompolno, Wierzbinek, Ślesin	Rów B
183.	PLRW600017188129	Wierzbinek	Pichna
184.	PLRW600017188152	Skulsk, Wierzbinek	Dopływ spod Sadlna
185.	PLRW6000171883669	Damasławek, Wapno	Pomorka
186.	PLRW600017188529	Gołańcz, Szamocin, Wapno, Wyrzysk	Kcynka
187.	PLRW600017188769	Czarnków (gmina wiejska), Lubasz, Połajewo, Wieleń	Gulczanka
188.	PLRW600017188922	Drawsko, Lubasz, Wieleń, Wronki	Miała do Dopływu z Pęckowa
189.	PLRW600017188924	Drawsko, Sieraków, Wronki	Kamiennik
190.	PLRW600017188926	Drawsko, Sieraków, Wronki	Człapia
191.	PLRW600017188928	Sieraków	Dopływ z Lipówki
192.	PLRW600017188949	Międzychód, Sieraków	Lubiatka
193.	PLRW600017188969	Międzychód	Gościmka
194.	PLRW6000181883949	Wyrzysk	Rokitka
195.	PLRW6000181884329	Lipka, Zakrzewo	Łobżonka do Jelonki
196.	PLRW600018188436	Łobżenica	Dopływ spod Kruszek
197.	PLRW600018188438	Wyrzysk, Wysoka, Łobżenica	Dopływ spod Gromadna
198.	PLRW600018188449	Wyrzysk, Łobżenica	Lubcza
199.	PLRW600018188460	Wyrzysk, Wysoka, Łobżenica	Kanał Młotkowski
200.	PLRW600018188472	Białośliwie, Wyrzysk, Wysoka	Dopływ z Jeziorek Kosztowskich
201.	PLRW6000181884894	Łobżenica	Lubawka
202.	PLRW6000181884896	Wyrzysk, Łobżenica	Dopływ z Auguścina
203.	PLRW600018188546	Białośliwie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoka	Białośliwka do Dopływu spod Grabowna
204.	PLRW600018188549	Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie	Białośliwka od Dopływu spod Grabowna do ujścia
205.	PLRW6000181886189	Okonek	Osoka
206.	PLRW600018188632	Okonek	Mokrzenica
207.	PLRW600018188649	Okonek	Szczyra z Chrząstową od dopł. z Borkowa
208.	PLRW6000181886529	Lipka, Okonek, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	Debrzynka

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
209.	PLRW6000181886549	Okonek	Czarna
210.	PLRW600018188655132	Lipka, Okonek, Złotów (gmina wiejska)	Dopływ z jez. Gogolin Wielki
211.	PLRW600018188655172	Jastrowie, Lipka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	Dopływ z Radawnicy
212.	PLRW6000181886552	Jastrowie, Złotów (gmina wiejska)	Dopływ z Kamienia
213.	PLRW6000181886554	Tarnówka, Złotów (gmina wiejska)	Dopływ z Węgierc
214.	PLRW6000181886569	Jastrowie, Okonek, Tarnówka	Młynówka
215.	PLRW6000181886586	Jastrowie	Kamionka
216.	PLRW60001818865949	Krajenka, Szydłowo, Tarnówka, Złotów (gmina wiejska)	Pękawnica
217.	PLRW60001818866896	Szydłowo	Dopływ spod Dubina
218.	PLRW600018188682	Lipka, Tarnówka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska), m. Złotów	Głomia do dopł. z jez. Zaleskiego
219.	PLRW6000181886872	Krajenka, Tarnówka, Złotów (gmina wiejska)	Dopływ z Annopola
220.	PLRW6000181886874	Krajenka	Dopływ spod Głubczyna
221.	PLRW6000181886889	Kaczory, Krajenka, Wysoka, Złotów (gmina wiejska)	Strużnica
222.	PLRW600018188692	Piła, Szydłowo	Ruda
223.	PLRW600018188694	Kaczory, Krajenka, Piła, Wysoka	Dopływ z jez. Wapieńskiego
224.	PLRW600018188729	Piła, Szydłowo, Trzcianka	Krępica
225.	PLRW600018188732	Szydłowo, Trzcianka	Łomnica
226.	PLRW600018188734	Trzcianka	Glinica
227.	PLRW6000181887369	Czarnków (gmina wiejska), Szydłowo, Trzcianka	Trzcianka
228.	PLRW6000181887389	Czarnków (gmina wiejska), Trzcianka	Rudnica
229.	PLRW600018188788	Czarnków (gmina wiejska), Trzcianka, Wieleń	Bukówka do Dzierzążnej
230.	PLRW6000181888684	Złotów	Śmiardówka
231.	PLRW6000181888929	Krzyż Wielkopolski	Szczuczna
232.	PLRW6000181888949	Krzyż Wielkopolski	Pokrętna
233.	PLRW600019183197	Dobra	Warta od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika
234.	PLRW600019183199	Brudzew, Dąbie, Kościelec, Przykona	Warta od Siekiernika do Neru
235.	PLRW6000191836899	Kołaczkowo, Lądek, Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), Września	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia
236.	PLRW600019184311	Łęka Opatowska	Prosna od Wyderki do Brzeźnicy
237.	PLRW600019184359	Czajków, Doruchów, Grabów nad Prosną, Kraszewice, Mikstat, Sieroszowice	Prosna od Brzeźnicy do Strugi Kraszewickiej
238.	PLRW600019184399	Brzeziny, Godziesze Wielkie, Grabów nad Prosną, Kraszewice, Sieroszowice	Prosna od Strugi Kraszewickiej do Ołoboku
239.	PLRW60001918479	Blizanów, Godziesze Wielkie, Gołuchów, m. Kalisz, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Sieroszowice	Prosna od Ołoboku do ujścia Kanału Bernardyńskiego
240.	PLRW600019184933	Blizanów, Gołuchów, Nowe Skalmierzyce, Pleszew, Żelazków	Prosna od Kanału Bernardyńskiego do Dopływu z Piątka Małego
241.	PLRW600019184999	Blizanów, Chocz, Czermin, Gizałki, Grodziec, Pleszew, Pyzdry, Żerków	Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia
242.	PLRW60001918525	Jarocin, Kotlin, Żerków	Lutynia od Radowicy do Lubieszki
243.	PLRW60001918529	Jarocin, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą, Żerków	Lutynia od Lubieszki do ujścia
244.	PLRW600019185687	Buk, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Opalenica	Mogilnica od Mogilnicy Wsch. do Rowu Kąkolewskiego
245.	PLRW6000191856899	Granowo, Kamieniec, Kościan (gmina wiejska)	Mogilnica od Rowu Kąkolewskiego do ujścia
246.	PLRW6000191878729	Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Zbąszyń	Czarna Woda od dopł. spod Chudobczyc do ujścia
247.	PLRW600020185499	Krzykosy, Zaniemyśl, Środa Wielkopolska	Moskawa od Wielkiej do ujścia
248.	PLRW600020185749	Kórnik, Mosina, Poznań	Kopel od Głuszynki do ujścia
249.	PLRW60002018729	Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Szamotuły	Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia
250.	PLRW600020188151	Skulsk, Sompolno, Wierzbinek, Ślesin	Noteć od Dopływu z Jez. Lubotyń do Dopływu spod Sadlna
251.	PLRW60002018817999	Skulsk, Wierzbinek	Noteć od Dopływu spod Sadlna do wypływu z Jez. Gopło

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
252.	PLRW600020188479	Wyrzysk, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska), Łobżenica	Łobżonka od Jelonki do Orli
253.	PLRW6000201884899	Wyrzysk	Orla od Jez. Witosławskiego do ujścia
254.	PLRW6000201886299	Okonek	Czernica od Białej do ujścia
255.	PLRW60002018865511	Okonek	Gwda od Dołgi do wpływu do zb. Podgaje
256.	PLRW6000201886589	Jastrowie, Tarnówka	Plitnica od Kan. Sypniewskiego do ujścia
257.	PLRW6000201886599	Jastrowie, Krajenka, Szydłowo, Tarnówka	Gwda od zapory Zb. Ptusza do Piławy
258.	PLRW60002018866899	Szydłowo	Dobrzyca od Świerczyńca do ujścia
259.	PLRW600020188669	Jastrowie, Szydłowo	Piława od Zb. Nadarzyckiego do ujścia
260.	PLRW6000201886899	Krajenka, Szydłowo, Złotów (gmina wiejska), m. Złotów	Głomia od dopł. z jez. Zaleskiego do ujścia
261.	PLRW6000201886990	Białośliwie, Kaczory, Krajenka, Miasteczko Krajeńskie, Wysoka	Radacznica
262.	PLRW6000201886999	Kaczory, Krajenka, Piła, Szydłowo, Trzcianka, Ujście	Gwda od Piławy do ujścia
263.	PLRW600020188879	Krzyż Wielkopolski	Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi
264.	PLRW600020188929	Drawsko	Miała od Dopływu z Pęckowa do ujścia
265.	PLRW600021183311	Dąbie, Kościelec, Koło (gmina wiejska)	Warta od Neru do Teleszyny
266.	PLRW600021183511	Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Władysławów	Warta od Teleszyny do Topca
267.	PLRW600021183519	Golina, Kazimierz Biskupi, Konin, Stare Miasto	Warta od Topca do Powy
268.	PLRW60002118399	Golina, Kołaczkowo, Lądek, Miłosław, Pyzdry, Rzgów, Stare Miasto, Zagórów	Warta od Powy do Prosny
269.	PLRW60002118519	Kołaczkowo. Miłosław, Pyzdry, Żerków	Warta od Prosny do Lutyni
270.	PLRW60002118539	Krzykosy, Książ Wielkopolski, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl, Żerków	Warta od Lutyni do Moskawy
271.	PLRW600021185539	Książ Wielkopolski, Zaniemyśl, Śrem	Warta od Moskawy do Pyszącej
272.	PLRW60002118573	Brodnica, Dopiewo, Komorniki, Kórnik, Luboń, Mosina, Puszczykowo, Stęszew, Śrem	Warta od Pyszącej do Kopli
273.	PLRW60002118579	Komorniki, Luboń, Mosina, Poznań	Warta od Kopli do Cybiny
274.	PLRW600021185933	Czerwonak, Poznań, Swarzędz	Warta od Cybiny do Różanego Potoku
275.	PLRW600021185991	Czerwonak, Murowana Goślina, Oborniki, Poznań, Suchy Las, Swarzędz	Warta od Różanego Potoku do Dopływu z Uchorowa
276.	PLRW600021185999	Oborniki	Warta od Dopływu z Uchorowa do Wełny
277.	PLRW60002118719	Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Połajewo, Szamotuły	Warta od Wełny do Samy
278.	PLRW60002118737	Lubasz, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Wieleń, Wronki	Warta od Samy do Ostrorogi
279.	PLRW60002118759	Chrzypsko Wielkie, Międzychód, Sieraków, Wieleń, Wronki	Warta od Ostrorogi do Kamionki
280.	PLRW60002118779	Międzychód	Warta od Kamionki do Obry
281.	PLRW600021188739	Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), Piła, Trzcianka, Ujście	Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego
282.	PLRW60002118877	Czarnków (gmina wiejska), m. Czarnków, Drawsko, Krzyż Wielkopolski, Lubasz, Trzcianka, Wieleń	Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki
283.	PLRW60002118879	Drawsko, Krzyż Wielkopolski	Noteć od Bukówki do Drawy
284.	PLRW600021188931	Drawsko, Krzyż Wielkopolski	Noteć od Drawy do Rudawy
285.	PLRW6000231832892	Dąbie	Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa)
286.	PLRW60002318332929	Dąbie, Kościelec, Koło (gmina wiejska), Olszówka	Dopływ z Zalesia
287.	PLRW6000231833439	Brudzew, Kawęczyn, Malanów, Przykona, Turek (gmina wiejska), m. Turek, Władysławów	Kiełbaska do Strugi Janiszewskiej
288.	PLRW6000231833346	Brudzew, Tuliszków, Turek (gmina wiejska), Władysławów	Dopływ z Małoszyny
289.	PLRW600023183348	Brudzew, Kościelec	Kiełbaska 2
290.	PLRW600023183389	Konin, Kramsk, Krzymów, Osiek Mały, Sompolno, Ślesin	Kan. Grójecki od wypływu z jez. Lubstowskiego do ujścia
291.	PLRW60002318345299	Golina, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Konin, Ostrowite, Słupca (gmina wiejska), Wilczyn, Ślesin	Struga Biskupia do wpływu do jez. Gosławskiego
292.	PLRW600023183512	Brudzew, Konin, Kościelec, Krzymów, Stare Miasto, Tuliszków, Turek (gmina wiejska), Władysławów	Topiec

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
293.	PLRW600023183529	Ceków-Kolonia, Konin, Krzymów, Malanów, Mycielin, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto, Tuliszków, Turek (gmina wiejska), Władysławów	Powa
294.	PLRW6000231835329	Lądek, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto, Zagórów	Dopływ z Rychwała
295.	PLRW6000231835669	Blizanów, Ceków-Kolonia, Gizałki, Grodziec, Mycielin, Rychwał, Stawiszyn, Żelazków	Bawół do Czarnej Strugi
296.	PLRW6000231835672	Gizałki, Grodziec, Rzgów, Zagórów	Dopływ z Orliny Dużej
297.	PLRW600023183632	Ostrowite, Słupca (gmina wiejska)	Dopływ z Marcewka
298.	PLRW600023183679	Lądek, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca	Meszna do Strugi Bawół
299.	PLRW60002318392	Kołaczkowo, Miłosław, Pyzdry	Dopływ spod Wszembórza
300.	PLRW600023184369	Czajków, Grabów nad Prosną, Kraszewice, Sieroszowice	Struga Kraszewicka
301.	PLRW60002318454	Brzeziny, Godziesze Wielkie, Nowe Skalmierzyce	Kiełbaśnica
302.	PLRW600023184689	Brzeziny, Czajków, Godziesze Wielkie, Kraszewice, Opatówek, Szczytniki	Pokrzywnica
303.	PLRW600023184956	Blizanów, Chocz, Gizałki, Grodziec	Błotnica
304.	PLRW600023184996	Gizałki, Grodziec, Pyzdry, Zagórów	Bartosz
305.	PLRW600023185658	Krzywiń	Dopływ spod Bieżyna
306.	PLRW600023186389	Damasławek, Mieścisko, Wągrowiec (gmina wiejska)	Dopływ z Gruntowic
307.	PLRW600023186589	Budzyń, Gołańcz, Margonin, Rogoźno, Wągrowiec (gmina wiejska)	Rudka
308.	PLRW600023186656	Kiszkowo, Kłecko, Skoki	Dopływ z Pomorzan
309.	PLRW60002318666	Kiszkowo, Murowana Goślina, Pobiedziska	Dopływ z jez. Turostowo
310.	PLRW6000231871299	Oborniki, Poznań, Rokietnica, Suchy Las, Szamotuły, Tarnowo Podgórne	Samica Kierska
311.	PLRW60002318769	Kwilcz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Sieraków	Kamionka
312.	PLRW60002318772	Międzychód	Dopływ ze Skrzydlewa
313.	PLRW6000231878728	Miedzichowo, Nowy Tomyśl, Zbąszyń	Czarna Woda
314.	PLRW600023188532	Gołańcz, Margonin, Szamocin	Młynówka Borowska
315.	PLRW600023188569	Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), Gołańcz, Margonin, Szamocin	Margoninka
316.	PLRW600023188589	Chodzież (gmina wiejska), m. Chodzież	Bolemka
317.	PLRW6000231888969	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	Słopica
318.	PLRW6000241832899	Dąbie	Gnida od Kan. Łęka – Dobrogosty do ujścia
319.	PLRW600024183299	Dąbie, Kościelec	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia
320.	PLRW6000241833299	Grzegorzew, Koło (gmina wiejska), Olszówka	Rgilewka od Strugi Kiełczewskiej do ujścia
321.	PLRW6000241833499	Brudzew, Kościelec	Kiełbaska od Strugi Janiszewskiej do ujścia
322.	PLRW600024183569	Gizałki, Grodziec, Lądek, Rychwał, Rzgów, Zagórów	Bawół od Czarnej Strugi do ujścia
323.	PLRW60002418369	Lądek, Słupca (gmina wiejska)	Meszna od Strugi Bawół do ujścia
324.	PLRW60002418449	Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Sieroszowice	Ołobok od Niedźwiady do ujścia
325.	PLRW600024186531	Damasławek, Mieleszyn, Mieścisko, Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Wełna od Lutomni do Dopływu poniżej Jez. Łęgowo
326.	PLRW600024186675	Kiszkowo, Kłecko, Mieścisko, Skoki	Mała Wełna od wypływu z Jez. Gorzuchowskiego do dopł. z Rejowca
327.	PLRW60002418699	Oborniki, Rogoźno, Ryczywół, Wągrowiec (gmina wiejska)	Wełna od Dopływu poniżej Jez. Łęgowo do ujścia
328.	PLRW60002418849	Wyrzysk	Łobżonka od Orli do ujścia
329.	PLRW600024188519	Gołańcz, Szamocin, Wyrzysk	Noteć od Kanału Bydgoskiego do Kcynki
330.	PLRW60002418859	Białośliwie, Chodzież (gmina wiejska), m. Chodzież, Gołańcz, Kaczory, Margonin, Miasteczko Krajeńskie, Szamocin, Ujście, Wyrzysk	Noteć od Kcynki do Gwdy
331.	PLRW600024188789	Krzyż Wielkopolski, Trzcianka, Wieleń	Bukówka od Dzierzążnej do ujścia
332.	PLRW600024188899	Krzyż Wielkopolski	Drawa od Mierzęckiej Strugi do ujścia
333.	PLRW600025183383	Babiak, Kramsk, Osiek Mały, Sompolno, Wierzbinek, Ślesin	Kan. Grójecki do wypływu z jez. Lubstowskiego

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
334.	PLRW600025183459	Golina, Kazimierz Biskupi, Konin, Kramsk, Skulsk, Wierzbinek, Wilczyn, Ślesin	Kanał Ślesiński do wypływu z Jez. Pątnowskiego
335.	PLRW600025183616	Kleczew, Ostrowite	Dopływ z jez. Kosewskiego
336.	PLRW60002518567299	Czempiń, Dolsk, Gostyń, Kościan (gmina wiejska), Krzywiń, Śrem	Racocki Rów
337.	PLRW6000251857489	Kórnik, Poznań, Zaniemyśl, Śrem, Środa Wielkopolska	Głuszynka
338.	PLRW600025185925	Czerwonak, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Murowana Goślina, Pobiedziska, Swarzędz	Główna do zlewni zb. Kowalskiego
339.	PLRW600025186339	Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Mieleszyn, Niechanowo, Trzemeszno, Witkowo	Wełna do Lutomni
340.	PLRW60002518649	Damasławek, Gołańcz, Wapno, Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Gołaniecka Struga
341.	PLRW6000251865299	Damasławek, Mieścisko, Wapno, Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Nielba
342.	PLRW6000251866539	Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Kiszkowo, Kłecko, Mieleszyn, Mieścisko, Łubowo	Mała Wełna do wypływu z Jez. Gorzuchowskiego
343.	PLRW600025186699	Kiszkowo, Mieścisko, Murowana Goślina, Rogoźno, Skoki, Wągrowiec (gmina wiejska)	Mała Wełna od Dopł. z Rejowca do ujścia
344.	PLRW600025187249	Buk, Dopiewo, Duszniki, Kaźmierz, Pniewy, Szamotuły, Tarnowo Podgórne	Sama do Kan. Lubosińskiego
345.	PLRW600025187499	Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Ostroróg, Pniewy, Sieraków, Szamotuły, Wronki	Osiecznica (Oszczynica)
346.	PLRW600025187789	Międzychód	Męcinka
347.	PLRW6000251878759	Miedzichowo, Międzychód	Obra od Czarnej Wody do jez. Rybojadło
348.	PLRW600025188149	Skulsk, Wilczyn, Ślesin	Dopływ z Jez. Skulskich
349.	PLRW6000251881745	Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Wilczyn	Kanał Ostrowo – Gopło do wypływu z Jez. Ostrowskiego
350.	PLRW600025188299	Gniezno (gmina wiejska), Orchowo, Powidz, Trzemeszno, Witkowo	Mała Noteć
351.	PLRW600025188487	Łobżenica	Orla od Jeziora Więcborskiego do wypływu z Jez. Witosławskiego
352.	PLRW6000251886583	Jastrowie, Okonek	Plitnica do Kan. Sypniewskiego
353.	PLRW6000251886592	Jastrowie, Szydłowo	Rurzyca
354.	PLRW60002518866869	Jastrowie	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego
355.	PLRW600025188668929	Jastrowie	Zdbica
356.	PLRW60002518868679	Krajenka, Lipka, Wysoka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska), Łobżenica	Kocunia do jez. Sławianowskiego
357.	PLRW6000251888789	Krzyż Wielkopolski	Płociczna od Runicy do ujścia
358.	PLRW6000251878719	Miedzichowo, Rakoniewice, Siedlec, Wolsztyn, Zbąszyń	Obra od Kan. Dzwińskiego do Czarnej Wody
359.	PLRW60001715687	Siedlec, Zbąszyń	Gniła Obra
360.	PLRW60000187834	Siedlec	Kanał Dzwiński
361.	PLRW60000187833	Kamieniec, Rakoniewice, Siedlec, Wielichowo, Wolsztyn	Północny Kanał Obry do Kanału Dzwińskiego
362.	PLRW6000171878322	Przemęt, Wolsztyn	Kopanica
363.	PLRW600001878329	Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Przemęt, Rakoniewice, Wielichowo, Wolsztyn, Śmigiel	Obrzański Kanał Środkowy
364.	PLRW60000185691	Czempiń, Granowo, Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), m. Kościan, Stęszew	Kanał Mosiński od Kanału Przysieka Stara do Żydowskiego Rowu
365.	PLRW6000015649	Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Przemęt, Wielichowo, Wolsztyn, Śmigiel	Obrzański Kanał Południowy
366.	PLRW600023185674	Kościan (gmina wiejska), m. Kościan, Śmigiel	Kanał Przysieka Stara
367.	PLRW600017156429	Kościan (gmina wiejska), Lipno, Przemęt, Wielichowo, Włoszakowice, Śmigiel, Święciechowa	Samica
368.	PLRW600017148849	Leszno, Lipno, Święciechowa	Rów Strzyżewicki
369.	PLRW600025185669	Kościan (gmina wiejska), Krzemieniewo, Krzywiń, Leszno, Lipno, Osieczna, Śmigiel	Kanał Wonieść
370.	PLRW600017185654	Gostyń, Krzemieniewo, Krzywiń, Osieczna	Rów Bolęciński
371.	PLRW600017185652	Gostyń	Dopływ z Goli
372.	PLRW600017148549	Bojanowo, Gostyń, Krobia, Krzemieniewo, Osieczna, Poniec,	Rów Polski od źródła do Rowu Kaczkowskiego

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
		Pępowo, Rydzyna	
373.	PLRW600023185649	Gostyń, Krobia, Piaski, Pępowo	Kania
374.	PLRW600017146699	Jutrosin, Kobylin, Krobia, Miejska Górka, Pakosław, Piaski, Pogorzela, Poniec, Pępowo, Rawicz	Dąbroczna
375.	PLRW600016185632	Borek Wielkopolski, Dolsk, Piaski, Pogorzela, Pępowo	Dąbrówka
376.	PLRW600017146499	Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krotoszyn, Pogorzela, Pępowo, Zduny	Rdęca
377.	PLRW600017185629	Borek Wielkopolski, Jaraczewo, Jarocin, Koźmin Wielkopolski, Pogorzela	Pogona
378.	PLRW600016185269	Dobrzyca, Jaraczewo, Jarocin, Koźmin Wielkopolski, Nowe Miasto nad Wartą, Żerków	Lubieszka
379.	PLRW60001714639	Dobrzyca, Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krotoszyn, Rozdrażew, Zduny	Orla od źródła do Rdęcy
380.	PLRW60001618524	Czermin, Dobrzyca, Jarocin, Kotlin, Krotoszyn, Pleszew, Raszków	Lutynia do Radowicy
381.	PLRW60001714149	Krotoszyn, Odolanów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Raszków, Rozdrażew, Sulmierzyce	Kuroch
382.	PLRW600017184429	Krotoszyn, Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków	Ołobok do Niedźwiady
383.	PLRW60001714119	Mikstat, Odolanów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków	Barycz od źródła do Dąbrówki
384.	PLRW600023184469	Grabów nad Prosną, Mikstat, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Przygodzice, Sieroszowice	Gniła Barycz
385.	PLRW600017184354	Grabów nad Prosną, Mikstat, Ostrzeszów	Babia Rzeka
386.	PLRW6000171843529	Doruchów, Grabów nad Prosną, Mikstat, Ostrzeszów	Młynówka
387.	PLRW60001714129	Mikstat, Odolanów, Ostrzeszów, Przygodzice	Dąbrówka
388.	PLRW600017184349	Doruchów, Grabów nad Prosną, Kępno, Ostrzeszów	Zaleski Rów
389.	PLRW600017141699	Kobyla Góra, Odolanów, Ostrzeszów, Przygodzice, Sośnie	Złotnica
390.	PLRW60001714269	Kobyla Góra, Odolanów, Perzów, Sośnie	Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu
391.	PLRW60002318424	Baranów, Bralin, Kobyla Góra, Kępno, Ostrzeszów, Perzów	Niesób do Dopływu z Krążkowych
392.	PLRW60001718429	Baranów, Bralin, Kępno, Rychtal, Trzcinica, Łęka Opatowska	Niesób od Dopływu z Krążkowych do ujścia
393.	PLRW600017136149	Baranów, Bralin, Kobyla Góra, Perzów, Rychtal, Trzcinica	Czarna Widawa
394.	PLRW600016184189	Baranów, Rychtal, Trzcinica, Łęka Opatowska	Pomianka
395.	PLRW60001713629	Baranów, Bralin, Perzów, Rychtal, Trzcinica	Studnica
396.	PLRW600016184169	Trzcinica, Łęka Opatowska	Pratwa
397.	PLRW600017132629	Rychtal, Trzcinica	Wołczyński Strumień
398.	PLRW60001714886	Lipno, Święciechowa	Rów Święciechowski
399.	PLRW60001714882	Leszno, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Święciechowa	Dopływ w Henrykowie
400.	PLRW60001914699	Jutrosin, Pakosław, Rawicz	Orla od Rdęcy do Baryczy
401.	PLWR2000172721849	Chodów	Miłonka
402.	PLWR20001727839	Wierzbinek	Zgłowiączka – jez. Głuszyńskie, wraz z dopływami
403.	PLWR200017292749	Lipka	Sępolna z jez. Lutowskim i Sępoleńskim
404.	PLRW200025278679	Przedecz	Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego

T.22. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
1.	PLLW10639	Jastrowie	Dobre
2.	PLLW10653	Zakrzewo	Borówno
3.	PLLW10574	Jastrowie	Krąpsko Długie (Krępsko Długie)
4.	PLLW10650	Złotów (gmina wiejska), m. Złotów	Zaleskie
5.	PLLW10492	Łobżenica	Stryjewo

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
6.	PLLW10656	Złotów (gmina wiejska), Łobżenica	Sławianowskie
7.	PLLW10662	Kaczory, Krajenka	Wapieńskie (Wapińskie)
8.	PLLW10484	Wyrzysk	Falmierowskie
9.	PLLW10672	Trzcianka	Sarcze
10.	PLLW10675	Trzcianka	Długie
11.	PLLW10676	Trzcianka	Straduń (Straduńskie)
12.	PLLW10517	m. Chodzież	Chodzieskie
13.	PLLW10514	Margonin	Margonińskie
14.	PLLW10212	Wągrowiec (gmina wiejska)	Grylewskie
15.	PLLW10227	Wągrowiec (gmina wiejska)	Kaliszańskie
16.	PLLW10215	Gołańcz	Czeszewskie
17.	PLLW10216	Wągrowiec (gmina wiejska)	Kobyleckie
18.	PLLW10858	Wieleń	Białe
19.	PLLW10206	Wągrowiec (gmina wiejska)	Łękno (Łęknińskie)
20.	PLLW10857	Lubasz	Kruteckie
21.	PLLW10217	Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Durowo (Durowskie)
22.	PLLW10210	Wągrowiec (gmina wiejska)	Rgielskie (Rgielskie Zach.)
23.	PLLW10207	Wągrowiec (gmina wiejska)	Bracholińskie (Rgielskie Wsch.)
24.	PLLW10208	Damasławek	Stępuchowskie
25.	PLLW10218	Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	Łęgowo (Łęgowskie)
26.	PLLW10221	Rogoźno	Starskie (Prusieckie)
27.	PLLW10251	Rogoźno	Rogoźno
28.	PLLW10267	Wronki	Chojno (Chojeńskie)
29.	PLLW10286	Sieraków	Kubek
30.	PLLW10249	Rogoźno	Budziszewskie
31.	PLLW10193	Mieleszyn	Zioło
32.	PLLW10234	Mieleszyn	Łopienno Pd.
33.	PLLW10288	Sieraków	Lichwińskie
34.	PLLW10198	Mieleszyn	Dziadkowskie
35.	PLLW10266	Sieraków	Krzymień
36.	PLLW10294	Sieraków	Kłosowskie
37.	PLLW10295	Sieraków	Barlin
38.	PLLW10241	Skoki	Rościńskie (Skockie)
39.	PLLW10396	Skulsk	Gopło
40.	PLLW10232	Kłecko, Mieleszyn	Kłeckie
41.	PLLW10276	Chrzypsko Wielkie	Wielkie
42.	PLLW10285	Sieraków	Lutomskie
43.	PLLW10248	Skoki	Maciejak
44.	PLLW10287	Sieraków	Jaroszewskie
45.	PLLW10245	Skoki	Włókieńskie (Włókna)
46.	PLLW10279	Chrzypsko Wielkie	Kuchenne
47.	PLLW10273	Chrzypsko Wielkie	Chrzypskie
48.	PLLW10292	Sieraków	Śremskie
49.	PLLW10301	Sieraków	Ławickie
50.	PLLW10298	Międzychód	Bielskie
51.	PLLW10235	Kłecko	Gorzuchowskie
52.	PLLW10321	Międzychód	Muchocińskie

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
53.	PLLW10317	Międzychód	Tuczno
54.	PLLW10185	Gniezno (gmina wiejska)	Piotrkowskie (Piotrowskie)
55.	PLLW10429	Trzemeszno	Popielewskie
56.	PLLW10274	Chrzypsko Wielkie	Białokoskie
57.	PLLW10320	Międzychód	Wielkie
58.	PLLW10430	Trzemeszno	Szydłowskie
59.	PLLW10315	Międzychód	Gorzyńskie
60.	PLLW10416	Trzemeszno	Kamienieckie
61.	PLLW10256	Pniewy	Buszewskie
62.	PLLW10157	Kiszkowo, Kłecko, Łubowo	Lednica
63.	PLLW10259	Szamotuły	Pamiątkowskie
64.	PLLW10130	Kwilcz	Luboszek
65.	PLLW10257	Pniewy	Lubosińskie
66.	PLLW10131	Kwilcz	Lubosz Wielki
67.	PLLW10425	Trzemeszno, Witkowo	Ostrowickie
68.	PLLW10132	Pniewy	Pniewy (Pniewskie)
69.	PLLW10258	Kaźmierz	Bytyńskie
70.	PLLW10175	Gniezno (gmina wiejska)	Wierzbiczańskie
71.	PLLW10161	Pobiedziska	Stęszewskie i Kołatkowskie
72.	PLLW10402	Orchowo, Wilczyn	Kownackie
73.	PLLW10394	Skulsk	Skulska Wieś
74.	PLLW10401	Wilczyn	Wilczyńskie
75.	PLLW10253	Poznań	Kierskie
76.	PLLW10400	Orchowo, Wilczyn	Suszewskie
77.	PLLW10393	Skulsk	Skulskie
78.	PLLW10398	Kleczew, Orchowo	Budzisławskie
79.	PLLW10409	Witkowo	Niedzięgiel
80.	PLLW10255	Tarnowo Podgórne	Lusowskie
81.	PLLW10101	Powidz	Powidzkie Małe
82.	PLLW10102	Ostrowite, Powidz	Powidzkie
83.	PLLW10156	Swarzędz	Swarzędzkie
84.	PLLW10099	Ostrowite	Kosewskie
85.	PLLW10134	Buk, Dopiewo	Niepruszewskie
86.	PLLW10088	Ślesin	Ślesińskie
87.	PLLW10391	Babiak	Lubotyń
88.	PLLW10091	Ślesin	Licheńskie
89.	PLLW10390	Babiak	Brdowskie
90.	PLLW10089	Ślesin	Mikorzyńskie
91.	PLLW10084	Sompolno	Mąkolno
92.	PLLW10387	Przedecz	Przedecz
93.	PLLW10086	Sompolno	Lubstowskie
94.	PLLW10133	Granowo, Stęszew	Strykowskie
95.	PLLW10090	Konin	Pątnowskie
96.	PLLW10094	Konin	Gosławskie
97.	PLLW10349	Zbąszyń	Zbąszyńskie
98.	PLLW10137	Stęszew	Witobelskie
99.	PLLW10141	Mosina, Stęszew	Góreckie

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
100.	PLLW10097	Kazimierz Biskupi	Głodowskie
101.	PLLW10150	Kórnik	Skrzynki Duże
102.	PLLW10138	Mosina, Stęszew	Dymaczewskie (Łódzko-Dymaczewskie)
103.	PLLW10149	Kórnik	Kórnickie
104.	PLLW10346	Rakoniewice	Kuźnickie
105.	PLLW10148	Kórnik	Bnińskie
106.	PLLW10345	Siedlec	Grójeckie
107.	PLLW10344	Siedlec	Chobienickie
108.	PLLW10147	Zaniemyśl	Jeziory Wielkie
109.	PLLW10342	Siedlec	Wielkowiejskie
110.	PLLW10337	Wolsztyn	Wolsztyńskie
111.	PLLW10144	Zaniemyśl	Raczyńskie
112.	PLLW10338	Wolsztyn	Berzyńskie
113.	PLLW10339	Wolsztyn	Obrzańskie
114.	PLLW10105	Dolsk, Śrem	Grzymisławskie
115.	PLLW10015	Wolsztyn	Orchowe (Rudno, Rudzieńskie)
116.	PLLW10120	Kościan (gmina wiejska), Śmigiel	Wonieść
117.	PLLW10125	Krzywiń, Śrem	Móreckie (Mórka)
118.	PLLW10129	Krzywiń	Zbęchy
119.	PLLW10022	Przemęt	Przemęt (Przemęckie Północne)
120.	PLLW10124	Krzywiń	Cichowo
121.	PLLW10119	Śmigiel	Jezierzyckie
122.	PLLW10018	Włoszakowice	Wielkie (Boszkowskie Wielkie)
123.	PLLW10121	Dolsk	Ostrowieczno
124.	PLLW10123	Dolsk	Dolskie Wielkie (Dolsko Wielkie)
125.	PLLW10032	Przemęt	Osłonińskie-Górskie (Przemęckie Środkowe)
126.	PLLW10017	Włoszakowice	Dominickie
127.	PLLW10031	Przemęt, Wijewo	Wieleńskie-Trzytoniowe (Przemęckie Zachodnie)
128.	PLLW10117	Osieczna	Wojnowickie
129.	PLLW10029	Wijewo	Białe-Miałkie
130.	PLLW10112	Osieczna	Świerczyńskie Wielkie
131.	PLLW10001	Włoszakowice, Święciechowa	Krzycko Wielkie
132.	PLLW10113	Osieczna	Łoniewskie
133.	PLLW10511	Szamocin	Laskowskie

T.23. Wykaz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) w podziale na 172 obszary

Lp.	Kod JCWPd	Gmina	Numer JCWPd
1.	PLGW600025	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	25
2.	PLGW600026	Białośliwie, Jastrowie, Kaczory, Krajenka, Lipka, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Okonek, Piła, Szydłowo, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wysoka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska), m. Złotów	26
3.	PLGW600034	Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), m. Czarnków, Drawsko, Krzyż Wielkopolski, Lubasz, Międzychód, Piła, Połajewo, Sieraków, Szydłowo, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wronki	34
4.	PLGW600035	Białośliwie, Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), m. Chodzież, Gołańcz, Kaczory, Lipka, Łobżenica, Margonin, Miasteczko Krajeńskie, Szamocin, Ujście, Wapno, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	35
5.	PLGW200036	Lipka	36
6.	PLGW600041	Chrzypsko Wielkie, Czarnków (gmina wiejska), Kwilcz, Lubasz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Ostroróg, Pniewy, Połajewo, Ryczywół, Sieraków, Szamotuły, Wieleń, Wronki	41

Lp.	Kod JCWPd	Gmina	Numer JCWPd
7.	PLGW600042	Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), Damasławek, Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Gołańcz, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Margonin, Mieleszyn, Mieścisko, Murowana Goślina, Niechanowo, Oborniki, Pobiedziska, Połajewo, Rogoźno, Ryczywół, Skoki, Trzemeszno, Ujście, Wapno, Witkowo, Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	42
8.	PLGW600043	Gniezno (gmina wiejska), Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Skulsk, Ślesin, Trzemeszno, Wierzbinek, Wilczyn, Witkowo	43
9.	PLGW200047	Przedecz, Wierzbinek	47
10.	PLGW600059	Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Kuślin, Kwilcz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Nowy Tomyśl, Opalenica, Pniewy, Przemęt, Rakoniewice, Siedlec, Śmigiel, Wielichowo, Wolsztyn, Zbąszyń	59
11.	PLGW600060	Brodnica, Buk, Czempiń, Czerwonak, Dominowo, Dopiewo, Duszniki, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kościan (gmina wiejska), Krzywin, Kuślin, Kwilcz, Kłecko, Kórnik, Luboń, Lwówek, Łubowo, Miedzichowo, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Nowy Tomyśl, Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Opalenica, Ostroróg, Pniewy, Pobiedziska, Poznań, Puszczykowo, Rogoźno, Rokietnica, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Tarnowo Podgórne, Zaniemyśl	60
12.	PLGW600061	Czermin, Czerniejewo, Dobrzyca, Dolsk, Dominowo, Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Jaraczewo, Jarocin, Kleszczewo, Kostrzyn, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Kołaczkowo, Krotoszyn, Krzykosy, Książ Wielkopolski, Kórnik, Lądek, Łubowo, Miłosław, Nekla, Niechanowo, Nowe Miasto nad Wartą, Pleszew, Pobiedziska, Powidz, Pyzdry, Raszków, Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca, Śrem, Środa Wielkopolska, Witkowo, Września, Zagórów, Zaniemyśl, Zerków	61
13.	PLGW600062	Babiak, Chodów, Dąbie, Golina, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Kłodawa, Lądek, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Powidz, Przedecz, Rzgów, Skulsk, Sompolno, Stare Miasto, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca, Ślesin, Wierzbinek, Wilczyn, Zagórów	62
14.	PLGW200063	Chodów, Przedecz	63
15.	PLGW600069	Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Lipno, Przemęt, Siedlec, Śmigiel, Święciechowa, Wielichowo, Wijewo, Wolsztyn, Włoszakowice, Zbąszyń	69
16.	PLGW600070	Borek Wielkopolski, Czempiń, Dolsk, Gostyń, Jaraczewo, Jarocin, Kościan (gmina wiejska), m. Kościan, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Książ Wielkopolski, Leszno, Lipno, Nowe Miasto nad Wartą, Osieczna, Piaski, Pogorzela, Pępowo, Śmigiel, Śrem	70
17.	PLGW600071	Blizanów, Brudzew, Ceków-Kolonia, Dobra, Dąbie, Gizałki, Golina, Grodziec, Kawęczyn, Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Lądek, Malanów, Mycielin, Przykona, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto, Stawiszyn, Tuliszków, Turek (gmina wiejska), m. Turek, Władysławów, Zagórów, Żelazków	71
18.	PLGW600072	Dąbie, Kościelec	72
19.	PLGW600079	Bojanowo, Dobrzyca, Gostyń, Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Leszno, Lipno, Miejska Górka, Osieczna, Pakosław, Piaski, Pogorzela, Poniec, Pępowo, Rawicz, Rozdrażew, Rydzyna, Święciechowa, Zduny	79
20.	PLGW600080	Kobyla Góra, Krotoszyn, Mikstat, Odolanów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Perzów, Przygodzice, Raszków, Rozdrażew, Sośnie, Sulmierzyce, Zduny	80
21.	PLGW600081	Baranów, Blizanów, Bralin, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chocz, Czajków, Czermin, Dobrzyca, Doruchów, Gizałki, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Grabów nad Prosną, Grodziec, Kalisz, Kawęczyn, Kobyla Góra, Kotlin, Koźminek, Kraszewice, Krotoszyn, Kępno, Lisków, Łęka Opatowska, Malanów, Mikstat, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Perzów, Pleszew, Przygodzice, Pyzdry, Raszków, Rychtal, Sieroszowice, Stawiszyn, Szczytniki, Trzcinica, Zagórów, Żelazków, Żerków	81
22.	PLGW600082	Dobra	82
23.	PLGW600096	Baranów, Bralin, Kobyla Góra, Perzów, Rychtal, Trzcinica	96
24.	PLGW600097	Rychtal, Trzcinica	97

T.24. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych, przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
1.	PLRW60002118579	Komorniki, Luboń, Mosina, Poznań	Warta od Kopli do Cybiny
2.	PLRW60002118573	Brodnica, Dopiewo, Komorniki, Kórnik, Luboń, Mosina, Puszczykowo, Stęszew, Śrem	Warta od Pyszącej do Kopli

T.25. Wykaz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd w podziale na 172 obszary), przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Lp.	Kod JCWPd	Gmina	Numer JCWPd
1.	PLGW600025	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	25
2.	PLGW600026	Białośliwie, Jastrowie, Kaczory, Krajenka, Lipka, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Okonek, Piła, Szydłowo, Tarnówka, Trzcianka, Ujście, Wysoka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska), m. Złotów	26
3.	PLGW600034	Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), m. Czarnków, Drawsko, Krzyż Wielkopolski, Lubasz, Międzychód, Piła, Połajewo, Sieraków, Szydłowo, Trzcianka, Ujście, Wieleń, Wronki	34
4.	PLGW600035	Białośliwie, Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), m. Chodzież, Gołańcz, Kaczory, Lipka, Łobżenica, Margonin, Miasteczko Krajeńskie, Szamocin, Ujście, Wapno, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	35
5.	PLGW200036	Lipka	36
6.	PLGW600041	Chrzypsko Wielkie, Czarnków (gmina wiejska), Kwilcz, Lubasz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Ostroróg, Pniewy, Połajewo, Ryczywół, Sieraków, Szamotuły, Wieleń, Wronki	41
7.	PLGW600042	Budzyń, Chodzież (gmina wiejska), Czarnków (gmina wiejska), Damasławek, Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Gołańcz, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Margonin, Mieleszyn, Mieścisko, Murowana Goślina, Niechanowo, Oborniki, Pobiedziska, Połajewo, Rogoźno, Ryczywół, Skoki, Trzemeszno, Ujście, Wapno, Witkowo, Wągrowiec (gmina wiejska), m. Wągrowiec	42
8.	PLGW600043	Gniezno (gmina wiejska), Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Skulsk, Ślesin, Trzemeszno, Wierzbinek, Wilczyn, Witkowo	43
9.	PLGW200047	Przedecz, Wierzbinek	47
10.	PLGW600059	Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Kuślin, Kwilcz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Nowy Tomyśl, Opalenica, Pniewy, Przemęt, Rakoniewice, Siedlec, Śmigiel, Wielichowo, Wolsztyn, Zbąszyń	59
11.	PLGW600060	Brodnica, Buk, Czempiń, Czerwonak, Dominowo, Dopiewo, Duszniki, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kamieniec, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kościan (gmina wiejska), Krzywin, Kuślin, Kwilcz, Kłecko, Kórnik, Luboń, Lwówek, Łubowo, Miedzichowo, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Nowy Tomyśl, Oborniki, Obrzycko (gmina wiejska), m. Obrzycko, Opalenica, Ostroróg, Pniewy, Pobiedziska, Poznań, Puszczykowo, Rogoźno, Rokietnica, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Tarnowo Podgórne, Zaniemyśl	60
12.	PLGW600061	Czermin, Czerniejewo, Dobrzyca, Dolsk, Dominowo, Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Jaraczewo, Jarocin, Kleszczewo, Kostrzyn, Kotlin, Koźmin Wielkopolski, Kołaczkowo, Krotoszyn, Krzykosy, Książ Wielkopolski, Kórnik, Lądek, Łubowo, Miłosław, Nekla, Niechanowo, Nowe Miasto nad Wartą, Pleszew, Pobiedziska, Powidz, Pyzdry, Raszków, Strzałkowo, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca, Śrem, Środa Wielkopolska, Witkowo, Września, Zagórów, Zaniemyśl, Zerków	61
13.	PLGW600062	Babiak, Chodów, Dąbie, Golina, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Kłodawa, Lądek, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Powidz, Przedecz, Rzgów, Skulsk, Sompolno, Stare Miasto, Słupca (gmina wiejska), m. Słupca, Ślesin, Wierzbinek, Wilczyn, Zagórów	62
14.	PLGW200063	Chodów, Przedecz	63
15.	PLGW600069	Kamieniec, Kościan (gmina wiejska), Lipno, Przemęt, Siedlec, Śmigiel, Święciechowa, Wielichowo, Wijewo, Wolsztyn, Włoszakowice, Zbąszyń	69
16.	PLGW600070	Borek Wielkopolski, Czempiń, Dolsk, Gostyń, Jaraczewo, Jarocin, Kościan (gmina wiejska), m. Kościan, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Książ Wielkopolski, Leszno, Lipno, Nowe Miasto nad Wartą, Osieczna, Piaski, Pogorzela, Pępowo, Śmigiel, Śrem	70
17.	PLGW600071	Blizanów, Brudzew, Ceków-Kolonia, Dobra, Dąbie, Gizałki, Golina, Grodziec, Kawęczyn, Konin, Kościelec, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Kramsk, Krzymów, Lądek, Malanów, Mycielin, Przykona, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto, Stawiszyn, Tuliszków, Turek (gmina wiejska), m. Turek, Władysławów, Zagórów, Żelazków	71
18.	PLGW600072	Dąbie, Kościelec	72
19.	PLGW600079	Bojanowo, Dobrzyca, Gostyń, Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Krzemieniewo, Leszno, Lipno, Miejska Górka, Osieczna, Pakosław, Piaski, Pogorzela, Poniec, Pępowo, Rawicz, Rozdrażew, Rydzyna, Święciechowa, Zduny	79
20.	PLGW600080	Kobyla Góra, Krotoszyn, Mikstat, Odolanów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Perzów, Przygodzice, Raszków, Rozdrażew, Sośnie, Sulmierzyce, Zduny	80
21.	PLGW600081	Baranów, Blizanów, Bralin, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Chocz, Czajków, Czermin, Dobrzyca, Doruchów, Gizałki, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Grabów nad Prosną, Grodziec, Kalisz, Kawęczyn, Kobyla Góra, Kotlin, Koźminek, Kraszewice, Krotoszyn, Kępno, Lisków, Łęka Opatowska, Malanów, Mikstat, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), m. Ostrów Wielkopolski, Perzów, Pleszew, Przygodzice, Pyzdry, Raszków, Rychtal, Sieroszowice, Stawiszyn, Szczytniki, Trzcinica, Zagórów, Żelazków, Żerków	81

Lp.	Kod JCWPd	Gmina	Numer JCWPd
22.	PLGW600082	Dobra	82
23.	PLGW600096	Baranów, Bralin, Kobyla Góra, Perzów, Rychtal, Trzcinica	96
24.	PLGW600097	Rychtal, Trzcinica	97

T.26. Wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

W pierwszym cyklu planistycznym nie wyznaczono w Polsce wykazu obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym z uwagi na brak ekonomicznego znaczenia gatunków występujących w wodach poza urządzeniami specjalnie do tego wyznaczonymi. Nie ustalono potrzeby realizacji w/w wykazu również dla drugiego cyklu planistycznego

T.27. Wykaz jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych

Lp.	Kod JCW	Gmina	Nazwa JCW
1.	PLRW6000181886529	Lipka, Okonek, Zakrzewo, Złotów (gmina wiejska)	Debrzynka
2.	PLRW600025186339	Gniezno (gmina wiejska), m. Gniezno, Mieleszyn, Niechanowo, Trzemeszno, Witkowo	Wełna do Lutomni
3.	PLRW600023188589	Chodzież (gmina wiejska), m. Chodzież	Bolemka
4.	PLRW600016184929	Gołuchów, Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Pleszew, Raszków	Trzemna (Ciemna)
5.	PLRW600017185529	Dolsk, Jaraczewo, Książ Wielkopolski, Nowe Miasto nad Wartą, Śrem	Kanał Książ
6.	PLRW600017188769	Czarnków (gmina wiejska), Lubasz, Połajewo, Wieleń	Gulczanka
7.	PLRW60001618692	Murowana Goślina, Oborniki, Rogoźno	Dopływ z Nienawiszcza
8.	PLRW600025187499	Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Ostroróg, Pniewy, Sieraków, Szamotuły, Wronki	Osiecznica (Oszczynica)
9.	PLRW600017185899	Kostrzyn, Nekla, Pobiedziska, Poznań, Swarzędz	Cybina
10.	PLRW60001718578	Poznań, Suchy Las	Bogdanka
11.	PLRW60002318769	Kwilcz, Lwówek, Miedzichowo, Międzychód, Sieraków	Kamionka
12.	PLRW60001714129	Mikstat, Odolanów, Ostrzeszów, Przygodzice	Dąbrówka
13.	PLLW10113	Osieczna	Łoniewskie
14.	PLLW10120	Kościan (gmina wiejska), Śmigiel	Wonieść
15.	PLLW10123	Dolsk	Dolskie Wielkie (Dolsko Wielkie)
16.	PLLW10134	Buk, Dopiewo	Niepruszewskie
17.	PLLW10253	Poznań	Kierskie
18.	PLLW10251	Rogoźno	Rogoźno
19.	PLLW10287	Sieraków	Jaroszewskie
20.	PLLW10409	Witkowo	Niedzięgiel

T.28. Wykaz obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód

Ze względu na fakt, że niemal całe terytorium Polski należy do zlewiska Morza Bałtyckiego – cały obszar kraju uznano za wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód

T.29. Wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody , dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie

Lp.	Typ obszaru	Gmina	Nazwa obszaru	Kod obszaru
1.	Park Narodowy	Dopiewo, Komorniki, Luboń, Mosina, Puszczykowo, Stęszew	Wielkopolski Park Narodowy	-
2.	Park Narodowy	Krzyż Wielkopolski	Drawieński Park Narodowy	-
3.	Park Krajobrazowy	Łubowo, Kiszkowo, Kłecko, Pobiedziska	Lednicki Park Krajobrazowy	-
4.	Park Krajobrazowy	Skulsk	Nadgoplański Park Tysiąclecia	-
5.	Park Krajobrazowy	Pyzdry, Zagórów, Lądek, Rzgów	Nadwarciański Park Krajobrazowy	-
6.	Park Krajobrazowy	Odolanów, Przygodzice, Sośnie	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy	-
7.	Park Krajobrazowy	Kościan (gmina wiejska), Czempiń, Krzywiń, Śrem	Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego	-
8.	Park Krajobrazowy	Pobiedziska, Kostrzyn	Park Krajobrazowy Promno	-
9.	Park Krajobrazowy	Murowana Goślina, Czerwonak, Skoki, Pobiedziska, Kiszkowo	Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka	-
10.	Park Krajobrazowy	Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Wilczyn, Witkowo	Powidzki Park Krajobrazowy	-
11.	Park Krajobrazowy	Wijewo, Przemęt, Włoszakowice, Śmigiel, Święciechowa	Przemęcki Park Krajobrazowy	-
12.	Park Krajobrazowy	Miedzichowo, Międzychód	Pszczewski Park Krajobrazowy	-
13.	Park Krajobrazowy	Mosina, Brodnica, Śrem, Kórnik	Rogaliński Park Krajobrazowy	-
14.	Park Krajobrazowy	Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Sieraków	Sierakowski Park Krajobrazowy	-
15.	Park Krajobrazowy	Żerków, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą	Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy	-
16.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Odolanów, Przygodzice, Sośnie	Dolina Baryczy	PLB020001
17.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Kiszkowo, Kłecko	Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem	PLB300006
18.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Oborniki, Rokietnica, Suchy Las, Miasto Poznań	Dolina Samicy	PLB300013
19.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Chodzież (gmina wiejska), Szamocin, Białośliwie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Ujście, Wyrzysk, Gołańcz	Dolina Środkowej Noteci i kanału Bydgoskiego	PLB300001
20.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Żerków, Koło (gmina wiejska), m. Koło, Dąbie, Kościelec, Osiek Mały, Golina, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Sompolno, Stare Miasto, Lądek, Zagórów, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Środa Wielkopolska, Brudzew, Dobra, Przykona, Kołaczkowo, Miłosław, Pyzdry, Konin	Dolina Środkowej Warty	PLB300002
21.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Miedzichowo, Siedlec, Zbąszyń	Jeziora Pszczewskie i dolina Obry	PLB080005
22.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Lwówek	Jezioro Zgierzynieckie	PLB300009
23.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	Lasy Puszczy nad Drawą	PLB320016
24.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Czarnków (gmina wiejska), m. Czarnków, Trzcianka, Wieleń, Ujście	Nadnoteckie Łęgi	PLB300003
25.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Skulsk	Ostoja Nadgoplańska	PLB040004
26.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Puszczykowo, Dopiewo, Komorniki, Mosina, Stęszew, Kórnik, Zaniemyśl, Brodnica, Książ Wielkopolski, Śrem	Ostoja Rogalińska	PLB300017
27.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Święciechowa, Wijewo, Śmigiel, Włoszakowice, Przemęt	Pojezierze Sławskie	PLB300011
28.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Dąbie	Pradolina Warszawsko-Berlińska	PLB100001
29.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Piła, Kaczory, Szydłowo, Ujście, Jastrowie, Krajenka, Tarnówka, Wysoka	Puszcza nad Gwdą	PLB300012
30.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Drawsko. Międzychód, Sieraków, Lubasz, Połajewo, Wieleń, Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Sieraków, Oborniki, Obrzycko, Rogoźno, Ryczywół, Pniewy, Wronki	Puszcza Notecka	PLB300015
31.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Rakoniewice, Wielichowo, Przemęt, Wolsztyn	Wielki Łęg Obrzański	PLB300004
32.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Dobra	Zbiornik Jeziorsko	PLB300005
33.	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Kościan (gmina wiejska), Krzywiń, Śmigiel, Osieczna	Zbiornik Wonieść	PLB300005
34.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Połajewo, Ryczywół	Bagno Chlebowo	PLH300016
35.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Baranów, Kępno	Baranów	PLH300035
36.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Rakoniewice	Barłożnia Wolsztyńska	PLH300028
37.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Czempiń, Mosina, Stęszew	Będlewo-Bieczyny	PLH300039

Lp.	Typ obszaru	Gmina	Nazwa obszaru	Kod obszaru
38.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Oborniki, Czerwonak, Murowana Goślina, Suchy Las, Poznań	Biedrusko	PLH300001
39.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Murowana Goślina, Rogoźno	Buczyna w Długiej Goślinie	PLH300056
40.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Obrzycko	Dąbrowy Obrzyckie	PLH300003
41.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wyrzysk, Białośliwie	Dębowa Góra	PLH300055
42.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wieleń	Dolina Bukówki	PLH300046
43.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kostrzyn, Pobiedziska, Swarzędz	Dolina Cybiny	PLH300038
44.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Lipka, Okonek	Dolina Debrzynki	PLH300047
45.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Międzychód	Dolina Kamionki	PLH300031
46.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Łobżenica, Wyrzysk, Lipka, Zakrzewo, Złotów	Dolina Łobżonki	PLH300040
47.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wieleń	Dolina Miały	PLH300042
48.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Grodzisk Wielkopolski, Opalenica	Dolina Mogielnicy	PLH300033
49.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wyrzysk, Gołańcz, Chodzież, Szamocin, Czarnków, Lubasz, Trzcianka, Wieleń, Białośliwie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Ujście	Dolina Noteci	PLH300004
50.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Jastrowie	Dolina Piławy	PLH320025
51.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Szydłowo, Jastrowie	Dolina Rurzycy	PLH300017
52.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Koźminek, Ceków-Kolonia, Opatówek, Żelazków, Kalisz	Dolina Swędrni	PLH300034
53.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Okonek	Dolina Szczyry	PLH220066
54.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kórnik, Środa Wielkopolska	Dolina Średzkiej Strugi	PLH300057
55.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Oborniki, Rogoźno, Ryczywół	Dolina Wełny	PLH300043
56.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Pleszew	Glinianki w Lenartowicach	PLH300048
57.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Duszniki, Kaźmierz	Grądy Bytyńskie	PLH300051
58.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Czerniejewo, Września	Grądy w Czerniejewie	PLH300049
59.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Skulsk	Jezioro Gopło	PLH040007
60.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wągrowiec	Jezioro Kaliszańskie	PLH300044
61.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Sieraków, Wronki	Jezioro Kubek	PLH300006
62.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Sieraków	Jezioro Mnich	PLH300029
63.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Ostrzeszów	Jodły Ostrzeszowskie	PLH300059
64.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Żerków, Miłosław, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Środa Wielkopolska	Lasy Żerkowsko-Czeszewskie	PLH300053
65.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kostrzyn, Pobiedziska	Ostoja koło Promna	PLH300030
66.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Międzychód, Sieraków Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Pniewy	Ostoja Międzychodzko-Sierakowska	PLH300032
67.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Odolanów, Sośnie, Przygodzice	Ostoja nad Baryczą	PLH020041
68.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Żerków, Golina, Rzgów, Stare Miasto, Lądek, Zagórów, Kołaczkowo, Miłosław, Pyzdry, Konin	Ostoja Nadwarciańska	PLH300009
69.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Trzcianka, Krajenka, Piła, Kaczory, Szydłowo, Ujście, Wysoka	Ostoja Pilska	PLH300045
70.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wijewo, Włoszakowice, Przemęt	Ostoja Przemęcka	PLH300041
71.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Dopiewo, Komorniki, Mosina, Stęszew, Luboń, Puszczykowo	Ostoja Wielkopolska	PLH300010
72.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Lwówek	Ostoja Zgierzyniecka	PLH300007
73.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Gniezno, Trzemeszno, Wilczyn, Orchowo, Witkowo, Kleczew, Ostrowite, Powidz, Słupca	Pojezierze Gnieźnieńskie	PLH300026
74.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Okonek	Poligon w Okonku	PLH300021
75.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Dąbie	Pradolina Bzury-Neru	PLH100006
76.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kazimierz Biskupi	Puszcza Bieniszewska	PLH300011
77.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Komorniki, Kórnik, Mosina, Puszczykowo, Zaniemyśl, Brodnica, Książ Wielkopolski, Śrem	Rogalińska Dolina Warty	PLH300012

Lp.	Typ obszaru	Gmina	Nazwa obszaru	Kod obszaru
78.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Miedzichowo, Zbąszyń, Siedlec	Rynna Jezior Obrzańskich	PLH080002
79.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kiszkowo, Kłecko, Skoki	Stawy Kiszkowskie	PLH300050
80.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie	Struga Białośliwka	PLH300054
81.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Wronki	Torfowisko Rzycińskie	PLH300019
82.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Zakrzewo	Uroczyska Kujańskie	PLH300052
83.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Sulmierzyce, Zduny, Odolanów, Ostrów Wielkopolski Krotoszyn, Rozdrażew, Raszków, Dobrzyca, Pleszew	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	PLH300002
84.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Krzyż Wielkopolski, Wieleń	Uroczyska Puszczy Drawskiej	PLH320046
85.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Czerwonak, Murowana Goślina, Pobiedziska	Uroczyska Puszczy Zielonki	PLH300058
86.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Krzemieniewo, Osieczna, Krzywiń	Zachodnie Pojezierze Krzywińskie	PLH300014
87.	Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty	Kwilcz, Pniewy	Zamorze Pniewskie	PLH300036
88.	Rezerwat przyrody	Ryczywół	Bagno Chlebowo	-
89.	Rezerwat przyrody	Wolsztyn	Bagno Chorzemińskie	-
90.	Rezerwat przyrody	Zduny	Baszków	-
91.	Rezerwat przyrody	Czerniejewo	Bielawy	-
92.	Rezerwat przyrody	Brzeziny	Brzeziny	-
93.	Rezerwat przyrody	Kwilcz	Bukowy Ostrów	-
94.	Rezerwat przyrody	Kaźmierz	Bytyńskie Brzęki	-
95.	Rezerwat przyrody	Złotów (gmina wiejska)	Czarci Staw	-
96.	Rezerwat przyrody	Krzywiń	Czerwona Wieś	-
97.	Rezerwat przyrody	Miłosław	Czeszewski Las	-
98.	Rezerwat przyrody	Śrem	Czmoń	-
99.	Rezerwat przyrody	Wągrowiec	Dębina	-
100.	Rezerwat przyrody	Rawicz	Dębno	-
101.	Rezerwat przyrody	Nowe Miasto nad Wartą	Dębno nad Wartą	-
102.	Rezerwat przyrody	Jastrowie	Diabli Skok	-
103.	Rezerwat przyrody	Międzychód	Dolina Kamionki	-
104.	Rezerwat przyrody	Lipno	Dolinka	-
105.	Rezerwat przyrody	Oborniki	Dołęga	-
106.	Rezerwat przyrody	Suchy Las	Gogulec	-
107.	Rezerwat przyrody	Murowana Goślina	Jezioro Czarne	-
108.	Rezerwat przyrody	Pobiedziska	Jezioro Dębiniec	-
109.	Rezerwat przyrody	Pobiedziska	Jezioro Drążynek	-
110.	Rezerwat przyrody	Murowana Goślina	Jezioro Pławno	-
111.	Rezerwat przyrody	Przemęt	Jezioro Trzebidzkie	-
112.	Rezerwat przyrody	Międzychód	Kolno Międzychodzkie	-
113.	Rezerwat przyrody	Jastrowie	Kozie Brody	-
114.	Rezerwat przyrody	Mosina	Krajkowo	-
115.	Rezerwat przyrody	Piła	Kuźnik	-
116.	Rezerwat przyrody	Pobiedziska	Las Liściasty w Promnie	-
117.	Rezerwat przyrody	Łęka Opatowska	Las Łęgowy w Dolinie Pomianki	-
118.	Rezerwat przyrody	Kazimierz Biskupi	Mielno	-
119.	Rezerwat przyrody	Dolsk	Miranowo	-
120.	Rezerwat przyrody	Zduny	Mszar Bogdaniec	-
121.	Rezerwat przyrody	Sieraków	Mszar nad jeziorem Mnich	-
122.	Rezerwat przyrody	Sieroszewice	Niwa	-

Lp.	Typ obszaru	Gmina	Nazwa obszaru	Kod obszaru
123.	Rezerwat przyrody	Pobiedziska	Okrąglak	-
124.	Rezerwat przyrody	Łęka Opatowska	Oles w Dolinie Pomianki	-
125.	Rezerwat przyrody	Osieczna	Ostoja żółwia błotnego	-
126.	Rezerwat przyrody	Doruchów	Pieczyska	-
127.	Rezerwat przyrody	Rogoźno	Promenada	-
128.	Rezerwat przyrody	Kazimierz Biskupi	Pustelnik	-
129.	Rezerwat przyrody	Lwówek	Rezerwat na jeziorze Zgierzynieckim im. B. Papi	-
130.	Rezerwat przyrody	Oborniki	Słonawy	-
131.	Rezerwat przyrody	Szydłowo	Smolary	-
132.	Rezerwat przyrody	Kazimierz Biskupi	Sokółki	-
133.	Rezerwat przyrody	Murowana Goślina	Śnieżycowy Jar	-
134.	Rezerwat przyrody	Kaczory	Torfowisko Kaczory	-
135.	Rezerwat przyrody	Kalisz	Torfowisko Lis	-
136.	Rezerwat przyrody	Przemęt	Torfowisko nad Jeziorem Świętym	-
137.	Rezerwat przyrody	Gostyń	Torfowisko źródliskowe w Gostyniu Starym	-
138.	Rezerwat przyrody	Opalenica	Urbanowo	-
139.	Rezerwat przyrody	Złotów (gmina wiejska)	Uroczysko Jary	-
140.	Rezerwat przyrody	Rogoźno	Wełna	-
141.	Rezerwat przyrody	Czerniejewo	Wiązy w Nowym Lesie	-
142.	Rezerwat przyrody	Lwówek	Wielki Las	-
143.	Rezerwat przyrody	Jastrowie, Szydłowo	Wielkopolska Dolina Rurzycy	-
144.	Rezerwat przyrody	Wieleń	Wilcze Błoto	-
145.	Rezerwat przyrody	Okonek	Wrzosowiska w Okonku	-
146.	Rezerwat przyrody	Przygodzice	Wydymacz	-
147.	Rezerwat przyrody	Czarnków (gmina wiejska), Budzyń	Źródliska Flinty	-
148.	Rezerwat przyrody	Poznań	Żurawiniec	-
149.	Obszar chronionego krajobrazu	Środa Wielkopolska	Bagna Średzkie	-
150.	Obszar chronionego krajobrazu	Rawicz	Dolina Baryczy	-
151.	Obszar chronionego krajobrazu	Nekla	Dolina Cybiny w Nekielce	-
152.	Obszar chronionego krajobrazu	Poznań	Dolina Cybiny w Poznaniu	-
153.	Obszar chronionego krajobrazu	Godziesze Wielkie, Kraszewice, Brzeziny, Czajków, Grabów nad Prosną, Doruchów, Sieroszewice, Kępno, Łęka Opatowska, Nowe Skalmierzyce, Opatówek	Dolina rzeki Prosny	-
154.	Obszar chronionego krajobrazu	Lipno, Święciechowa, Włoszakowice, Śmigiel	Kompleks leśny Śmigiel – Święciechowa	-
155.	Obszar chronionego krajobrazu	Okonek, Jastrowie, Lipka, Złotów, Tarnówka, Krajenka, Kaczory, Szydłowo, Piła	Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy	-
156.	Obszar chronionego krajobrazu	Trzcianka, Wieleń, Krzyż Wielkopolski	Puszcza nad Drawą	-

2. KOMUNIKACJA

T.30. Wykaz dróg krajowych na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Numer drogi	Przebieg	Aktualna klasa techniczna
1.	2	Świecko (granica państwa) – Poznań – Konin – Łódź – Warszawa – Terespol (granica państwa) – granica województwa – Poznań – Konin – granica województwa	A
2.	5	A1 (węzeł „Nowe Marzy") – Bydgoszcz – Gniezno – Poznań (węzeł „Poznań Wschód" – węzeł „Poznań Komorniki") – Leszno – Wrocław – Lubawka (granica państwa): – granica województwa – Gniezno – Poznań (węzeł „Poznań Wschód") – Poznań (węzeł „Poznań Komorniki") – Śmigiel – obwodnica Śmigla – Śmigiel – Radomicko – Radomicko – granica województwa – Poznań (węzeł „Poznań Zachód") – Wronczyn (w trakcie realizacji – etap budowy) – Wronczyn – Radomicko (w trakcie realizacji – etap budowy)	S GP S GP S S S
3.	8	Kudowa-Zdrój (granica państwa) – Wrocław – Kępno – Sieradz – węzeł „Rzgów" (DK nr 1) – Piotrków Trybunalski – Warszawa – Białystok – Suwałki – Budzisko (granica państwa) – granica województwa – Kępno – granica województwa	S
4.	10	Lubieszyn (granica państwa) – Szczecin – Wałcz – Piła – Toruń – Płońsk (S7) – granica województwa – Piła – Wyrzysk – obwodnica Wyrzyska – Wyrzysk – granica województwa	GP S GP
5.	11	Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Chodzież – Poznań – Jarocin – Ostrów Wielkopolski – Kępno – Kluczbork – Bytom – granica województwa – Piła – Chodzież – Poznań – zachodnia obwodnica Poznania – Poznań (węzeł „Poznań Krzesiny") – Kórnik – Kórnik – Jarocin. – obwodnica Jarocina – Jarocin – Ostrów Wielkopolski – obwodnica Ostrowa Wielkopolskiego – Ostrów Wielkopolski – granica województwa – obwodnica Kępna etap I – obwodnica Kępna etap II (w trakcie realizacji – etap projektowania)	GP S S GP S GP S GP S S
6.	12	Łęknica (granica państwa) – Żary – Głogów – Leszno – Jarocin – Kalisz – Sieradz – Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Dorohusk (granica państwa) – granica województwa – Leszno – Jarocin – Kalisz – granica województwa	GP
7.	15	Trzebnica – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno – Inowrocław – Toruń – Ostróda – granica województwa – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno – Gniezno – granica województwa	G GP
8.	22	Kostrzyn (granica państwa) – Gorzów Wielkopolski – Wałcz – Jastrowie – Chojnice – Starogard Gdański – Elbląg – Grzechotki (granica państwa) – granica województwa – Jastrowie – granica województwa	GP
9.	24	Pniewy – Gorzyń – Skwierzyna – Wałdowice – Pniewy – Gorzyń – granica województwa	GP
10.	25	Bobolice – Człuchów – Bydgoszcz – Inowrocław – Konin – Kalisz – Ostrów Wielkopolski – Oleśnica – granica województwa – Konin – Kalisz – Ostrów Wielkopolski – Antonin – Antonin – granica województwa	GP G
11.	32	Gubinek (granica państwa) – Zielona Góra – Wolsztyn – Stęszew – granica województwa – Wolsztyn – Stęszew	GP
12.	36	Prochowice – Lubin – Rawicz – Krotoszyn – Ostrów Wielkopolski – granica województwa – Rawicz – Krotoszyn – Ostrów Wielkopolski	GP
13.	39	Łagiewniki – Brzeg – Kępno – granica województwa – Kępno	G
14.	72	Konin – Turek – Łódź – Rawa Mazowiecka – Konin – Turek – granica województwa	G
15.	83	Turek – Dobra – Sieradz – Turek – Dobra – granica województwa	G
16.	92	węzeł „Rzepin" (A2) – Świebodzin – Pniewy – Poznań – Września – Konin – Kutno – Łowicz – węzeł „Warszawa Zachód" (A2) – Mińsk Mazowiecki – węzeł „Kałuszyn" (A2) – granica województwa – Pniewy – Poznań – Września – Konin – granica województwa	GP

T.31. Wykaz dróg wojewódzkich na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Numer drogi	Przebieg	Aktualna klasa techniczna
1.	116	Bobulczyn – Binino – Orliczko – Nojewo – Podpniewki (DW nr 187)	Z
2.	117	DW nr 180 – Średnica – Jędrzejewo	Z
3.	118	DW nr 117 – Zielonowo – Nowe Dwory	Z
4.	123	Huta Szklana (DW nr 174) – Kuźnica Żelichowska – Przesieki – DK nr 22	G
5.	133	Chełst – Borzysko Młyn – Sieraków – Ryżyn – Chrzypsko Wielkie (DW nr 186)	G
6.	135	Wieleń – Miały – Piłka – Borzysko Młyn	G
7.	140	Wronki (DW nr 182) – Jasionna – Krucz – Ciszkowo (DW nr181)	G
8.	143	Wartosław – Pierwoszewo – DW nr 182	Z
9.	145	Chojno – Biezdrowo – DW 182	G
10.	150	Wronki – Chojno – Bukowce – Sieraków	Z
11.	153	Siedlisko (DW nr 180) – Runowo – Gajewo – Ciszkowo – Goraj – Lubasz - Siedlisko (DW nr 180) – Runowo – Gajewo – Ciszkowo - Ciszkowo – Goraj – Lubasz	G Z
12.	160	[Suchań – Piasecznik – Choszczno – Drezdenko] – Międzychód – Gorzyń – Lewice – Miedzichowo	G
13.	174	[Nowe Drezdenko – Kosin – Stare Bielice] – Nowe Bielice – Krzyż – Lubcz Mały – Wieleń Płn. – Nowe Dwory – Gajewo – Kuźnica Czarnkowska – DW nr 178	G
14.	177	[Czaplinek – Mirosławiec – Człopa] – Wieleń	G
15.	178	[Wałcz] – Trzcianka – Czarnków – Oborniki	GP
16.	179	[Rusinowo] – Piła	G
17.	180	Kocień Wielki – Trzcianka – Piła	G
18.	181	[Drezdenko] – Wieleń – Czarnków	G
19.	182	Międzychód – Wronki – Piotrowo – Czarnków – Ujście	G
20.	183	Sarbia – Chodzież	Z
21.	184	Wronki – Ostroróg – Szamotuły – Przeźmierowo	G
22.	185	Piotrowo – Szamotuły	G
23.	186	Kwilcz – Wróblewo – Dobrojewo	G
24.	187	Pniewy – Szamotuły – Oborniki – Murowana Goślina	G
25.	188	[Człuchów] – Debrzno – Złotów – Piła	G
26.	189	Jastrowie – Złotów – Więcbork	G
27.	190	Krajenka – Szamocin – Margonin – Wągrowiec – Gniezno	G
28.	191	Chodzież – Szamocin – Lipa	G
29.	193	Chodzież – Margonin – Gołańcz	G
30.	194	Poznań - węzeł „Gniezno Południe” (S5)	G
31.	195	Zatom Nowy (DW nr 198) – prom rz. Warta – Zatom Stary (DW nr 182)	Z
32.	196	Węzeł „Poznań Komorniki” (A2) - Poznań – Murowana Goślina – Wągrowiec	GP
33.	197	Sławica – Rejowiec – Kiszkowo – Gniezno	G
34.	198	Radgoszcz (DW nr 160) – Kaplin – Mokrzec – Zatom Nowy – Kobylarnia – Sieraków – Piaski	G
35.	199	[Skwierzyna – Świniary – Wiejce] – Międzychód	G
36.	241	[Tuchola – Sępólno Krajeńskie – Więcbork – Nakło nad Notecią] – Wągrowiec – Rogoźno	GP
37.	242	Więcbork – Łobżenica – Wyrzysk – Gołańcz - Morakowo	G
38.	251	Kaliska – Damasławek – [Żnin – Barcin – Pakość – Inowrocław]	G
39.	260	Gniezno – Witkowo – Wólka	G
40.	262	Kwieciszewo – Gębice – Orchowo – Szyszłowo	G
41.	263	Słupca – Ślesin – Sompolno – Kłodawa – Dąbie	G
42.	264	Kleczew – Konin	G
43.	266	[Ciechocinek – Służewo – Radziejów] – Sompolno – Konin	G
44.	269	Szczerkowo – [Izbica Kujawska – Chodecz – Choceń] – Kowal	G
45.	270	[Brześć Kujawski – Izbica Kujawska] – Koło	G

Lp.	Numer drogi	Przebieg	Aktualna klasa techniczna
46.	302	[Brudzewo] – Zbąszyń – Nowy Tomyśl	G
47.	303	[Świebodzin – Brudzewo – Babimost] – Powodowo	G
48.	305	Bolewice – Nowy Tomyśl – Wolsztyn – Wschowa – Wroniniec	G
49.	306	Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew – Nowe Dymaczewo	G
50.	307	Poznań – Buk – Opalenica – Bukowiec	G
51.	308	Nowy Tomyśl – Grodzisk Wielkopolski – Kościan – Kunowo	G
52.	309	DK nr 36 – Kaczkowo	G
53.	310	Głuchowo – Czempiń – Śrem	G
54.	311	Kawczyn – Czempiń	G
55.	312	Rakoniewice – Czacz	G
56.	313	Babimost – Kargowa – Klenica	G
57.	314	Kargowa – Świętno	G
58.	315	Wolsztyn – [Konotop – Nowa Sól]	G
59.	316	Sławocin – Ciosaniec – Kaszczor	G
60.	323	Leszno – [Góra – Studzionki – Ruda – Rynarcice – Lubin(DK 3)]	G
61.	430	Poznań – Mosina	G
62.	431	Granowo – Nowe Dymaczewo – Mosina – Kórnik	G
63.	432	Leszno – Krzywiń – Śrem – Środa Wielkopolska – Września	G
64.	433	Węzeł „Poznań Krzesiny" (A2) - Poznań - granica miasta (ul. Obornicka)	G
65.	434	Kleszczewo (S5) – Kórnik – Śrem – Kunowo – Gostyń – DK nr 36	GP
66.	436	Pysząca – Książ Wielkopolski – Nowe Miasto nad Wartą	G
67.	437	Dolsk – Koszkowo	G
68.	438	Borek Wielkopolski – Koźmin	G
69.	441	Miłosław – Borzykowo	G
70.	442	Września – Pyzdry – Gizałki – Kalisz	G
71.	443	Jarocin – Gizałki – Rychwał – Tuliszków	G
72.	444	Krotoszyn – Odolanów – Ostrzeszów	G
73.	445	Odolanów – Ostrów Wielkopolski	G
74.	447	Antonin – Grabów nad Prosną	G
75.	449	[Syców] – Ostrzeszów – Błaszki	G
76.	450	Kalisz – Grabów nad Prosną – granica województwa	G
77.	466	Słupca – Ciążeń – Pyzdry	G
78.	467	Ciążeń – Golina	G
79.	470	Kościelec – Marulew – Turek – Kalisz	G
80.	471	Opatówek – Koźminek – Lisków – Rzymsko	G
81.	473	Koło – Dąbie – [Uniejów – Szadek – Łask – Piotrków Trybunalski]	G
82.	478	Rzymsko – [Księża Wólka – Krępa]	G
83.	482	[Łódź (granica miasta) – Łask – Zduńska Wola – Sieradz – Złoczew – Wieruszów] – Kępno – granica województwa	G
84.	490	Węzeł „Ostrów Wielkopolski" (S11) – Ostrów Wielkopolski – Przygodzice – DK nr 11	G

T.32. Miejscowości wymagające budowy obwodnic.

Lp.	Gmina	Miejscowość
1.	Babiak	Babiak
2.	Buk	Buk, Niepruszewo
3.	Chocz	Chocz, Stary Olesiec
4.	Czempiń	Czempiń
5.	Czerwonak	Owińska

Lp.	Gmina	Miejscowość
6.	Damasławek	Damasławek
7.	Dąbie	Dąbie
8.	Dobra	Dobra
9.	Dolsk	Dolsk
10.	Duszniki	Duszniki
11.	Golina	Golina
12.	Gołuchów	Gołuchów, Kościelna Wieś, Kuchary
13.	Gostyń	Gostyń
14.	Granowo	Granowo
15.	Grodzisk Wielkopolski	Grodzisk Wielkopolski, Ptaszkowo
16.	Jaraczewo	Jaraczewo, Łobez
17.	Jastrowie	Jastrowie
18.	Kalisz	Kalisz
19.	Kawęczyn	Kowale Pańskie
20.	Kaźmierz	Bytyń
21.	Kiszkowo	Kiszkowo
22.	Kłecko	Kłecko
23.	Kłodawa	Kłodawa
24.	Kobyla Góra	Kobyla Góra
25.	Kobylin	Kobylin
26.	Koło	Koło
27.	Konin	Konin
28.	Kościan	Kościan, Racot
29.	Koźmin Wielkopolski	Koźmin Wielkopolski
30.	Koźminek	Koźminek
31.	Krajenka	Krajenka
32.	Krobia	Krobia
33.	Krotoszyn	Krotoszyn, Smoszew
34.	Krzywiń	Jerka
35.	Krzyż Wielkopolski	Krzyż Wielkopolski
36.	Książ Wielkopolski	Książ Wielkopolski
37.	Leszno	Leszno
38.	Lisków	Lisków
39.	Lubasz	Lubasz
40.	Łobżenica	Łobżenica
41.	Margonin	Margonin
42.	Miedzichowo	Bolewice
43.	Miejska Górka	Dłoń, Miejska Górka
44.	Mieścisko	Mieścisko
45.	Międzychód	Gorzyń, Kamionna, Łowyń, Międzychód
46.	Mikstat	Mikstat
47.	Miłosław	Miłosław
48.	Mosina	Mosina
49.	Nowy Tomyśl	Boruja Kościelna, Nowy Tomyśl
50.	Oborniki	Oborniki
51.	Odolanów	Odolanów, Świeca
52.	Okonek	Lędyczek, Podgaje
53.	Opalenica	Porażyn, Wojnowice

Lp.	Gmina	Miejscowość
54.	Opatówek	Opatówek
55.	Ostroróg	Ostroróg
56.	Ostrów Wielkopolski	Ostrów Wielkopolski
57.	Ostrzeszów	Ostrzeszów
58.	Piaski	Piaski
59.	Piła	Piła
60.	Pleszew	Pleszew
61.	Pniewy	Pniewy
62.	Pobiedziska	Pobiedziska
63.	Połajewo	Połajewo
64.	Przygodzice	Antonin
65.	Rakoniewice	Rakoniewice, Rostarzewo, Ruchocice
66.	Rogoźno	Rogoźno
67.	Rychtal	Rychtal
68.	Ryczywół	Ludomy
69.	Siedlec	Kopanica, Żodyń
70.	Sieraków	Sieraków
71.	Skoki	Skoki
72.	Skulsk	Skulsk
73.	Stęszew	Strykowo
74.	Strzałkowo	Strzałkowo
75.	Sulmierzyce	Sulmierzyce
76.	Szamocin	Szamocin
77.	Szamotuły	Lipnica, Otorowo, Szamotuły
78.	Ślesin	Honoratka, Mikorzyn
79.	Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska
80.	Trzcianka	Trzcianka
81.	Tuliszków	Grzymiszew, Tuliszków
82.	Turek	Turek
83.	Ujście	Ujście
84.	Wągrowiec	Wągrowiec
85.	Wieleń	Wieleń
86.	Wielichowo	Wielichowo
87.	Wolsztyn	Obra, Wolsztyn
88.	Wronki	Wronki
89.	Września	Września
90.	Wyrzysk	Osiek nad Notecią, Wyrzysk
91.	Wysoka	Wysoka
92.	Zaniemyśl	Zaniemyśl
93.	Zbąszyń	Zbąszyń
94.	Zduny	Zduny
95.	Złotów	Złotów

T.33. Wykaz linii kolejowych na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Numer linii	Przebieg	Kategoria	Znaczenie
1.	3	Warszawa Zachodnia – Kunowice	magistralna	państwowe
2.	14	Łódź Kaliska – Tuplice	pierwszorzędna	państwowe
3.	18	Kutno – Piła Główna	pierwszorzędna	państwowe
4.	131	Chorzów Batory – Tczew	magistralna	państwowe
5.	181	Herby Nowe – Oleśnica – Herby Nowe – Kępno – Kępno – Oleśnica	pierwszorzędna	regionalne ponadlokalne
6.	203	Tczew – Kostrzyn – Czersk – Piła Główna – Piła Główna – Kostrzyn	pierwszorzędna	regionalne państwowe
7.	236	Wągrowiec – Bzowo Goraj	drugorzędna	ponadlokalne
8.	271	Wrocław Główny – Poznań Główny	magistralna	państwowe
9.	272	Kluczbork – Poznań Główny – Kluczbork – Poznań Starołęka – Poznań Starołęka – Poznań Główny	pierwszorzędna magistralna	państwowe
10.	281	Oleśnica – Chojnice – Oleśnica – Gniezno – Gniezno – Chojnice	pierwszorzędna drugorzędna	regionalne ponadlokalne
11.	307	Kępno Zachodnie – Kępno	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
12.	351	Poznań Główny – Szczecin Główny	magistralna	państwowe
13.	352	Swarzędz – Poznań Starołęka	magistralna	państwowe
14.	353	Poznań Wschód – Skandawa	pierwszorzędna	państwowe
15.	354	Poznań Główny POD – Piła Główna	pierwszorzędna	regionalne
16.	355	Ostrów Wielkopolski – Grabowno Wielkie	pierwszorzędna	państwowe
17.	356	Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna	drugorzędna	regionalne
18.	357	Sulechów – Luboń k. Poznania – Sulechów – Wolsztyn – Wolsztyn – Luboń k. Poznania	drugorzędna	ponadlokalne regionalne
19.	359	Leszno – Zbąszyń	drugorzędna	regionalne
20.	360	Jarocin – Kąkolewo	drugorzędna	ponadlokalne
21.	362	Kobylin – Rawicz	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
22.	363	Międzychód – Skwierzyna	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
23.	366	Kurza Góra – Kościan	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
24.	368	Szamotuły – Międzychód	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
25.	369	Mieszków – Czempiń	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
26.	371	Wolsztyn – Żagań	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
27.	372	Bojanowo – Góra Śląska	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
28.	373	Międzychód – Zbąszyń	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
29.	374	Mirosław Ujski – Piła Główna	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
30.	377	Gniezno Winiary – Sława Wielkopolska	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
31.	388	Konin – Kazimierz Biskupi	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
32.	390	Bzowo Goraj – Czarnków	znaczenia miejscowego	ponadlokalne
33.	394	Poznań Krzesiny – Kobylnica	pierwszorzędna	państwowe
34.	395	Zieliniec – Kiekrz	magistralna	państwowe
35.	403	Piła Północ – Ulikowo	drugorzędna	państwowe
36.	405	Piła Główna – Ustka	pierwszorzędna	regionalne
37.	544	Zamków – Borysławice	pierwszorzędna	państwowe
38.	737	Ponętów – Barłogi	pierwszorzędna	państwowe
39.	740	Ponętów – Zamków	pierwszorzędna	państwowe

Lp.	Numer linii	Przebieg	Kategoria	Znaczenie
40.	801	Poznań Starołęka PSK – Poznań Górczyn	magistralna	państwowe
41.	802	Poznań Starołęka PSK – Luboń k. Poznania	magistralna	państwowe
42.	803	Poznań Piątkowo – Suchy Las	pierwszorzędna	regionalne
43.	804	Poznań Antoninek – Nowa Wieś Poznańska	magistralna	państwowe
44.	805	Swarzędz – Stary Młyn	pierwszorzędna	regionalne
45.	806	Poznań Franowo PFD – Nowa Wieś Poznańska	pierwszorzędna	państwowe
46.	807	Sokołowo Wrzesińskie – Września	pierwszorzędna	państwowe
47.	808	Września – Podstolice	pierwszorzędna	państwowe
48.	809	Barłogi – Borysławice	pierwszorzędna	państwowe
49.	811	Stary Staw – Franklinów	pierwszorzędna	państwowe
50.	812	Kępno R5 – Hanulin R39	pierwszorzędna	regionalne
51.	813	Kępno KP1 – Hanulin R5	pierwszorzędna	regionalne
52.	814	Kępno R38 – Hanulin R2	pierwszorzędna	regionalne
53.	815	Durzyn – Krotoszyn	pierwszorzędna	regionalne
54.	816	Krotoszyn – Osusz	pierwszorzędna	regionalne
55.	823	Poznań Franowo PFD – Stary Młyn	pierwszorzędna	regionalne
56.	824	Pokrzywno – Poznań Franowo PFD	pierwszorzędna	regionalne
57.	826	Jarocin R 10 – Jarocin R 16 T 111	pierwszorzędna	regionalne
58.	983	Jarocin R 286 – Jarocin R 152 T25	pierwszorzędna	regionalne
59.	984	Poznań Franowo PFB – Poznań Franowo PFA	pierwszorzędna	regionalne
60.	999	Piła Główna – Piła Północ	znaczenia miejscowego	regionalne
61.	-	Gniezno – Anastazewo	wąskotorowa	-
62.	-	Stare Bojanowo – Wielichowo	wąskotorowa	-
63.	-	Opatówek – Korzeniew	wąskotorowa	-
64.	-	Środa Wielkopolska – Zaniemyśl	wąskotorowa	-

T.34. Wykaz lotnisk i lądowisk cywilnych na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Nazwa lądowiska	Przeznaczenie	Miejscowość	Gmina
1.	Port Lotniczy Poznań - Ławica	międzynarodowy port lotniczy	Poznań	Poznań
2.	Poznań – Bednary	lotnisko sportowe	Bednary	Pobiedziska
3.	Poznań/Kobylnica	lotnisko sportowe	Kobylnica	Swarzędz
4.	Michałków k/Ostrowa Wielkopolskiego	lotnisko sportowe	Michałków	gmina Ostrów Wielkopolski
5.	Strzyżewice k/Leszna	lotnisko sportowe	Strzyżewice	Leszno/Święciechowa
6.	Żerniki	lotnisko prywatne	Żerniki	Kórnik
7.	Clip Logistics	lądowisko śmigłowcowe	Jasin	Swarzędz
8.	Debrzno	lądowisko samolotowe	Debrzno Wieś	Lipka
9.	Działyń	lądowisko samolotowe	Działyń	Kłecko
10.	Jarocin – szpital	lądowisko sanitarne	Jarocin	Jarocin
11.	Jaryszewo	lądowisko samolotowe	Jaryszewo	Obrzycko
12.	Kalisz – szpital wojewódzki	lądowisko sanitarne	Kalisz	Kalisz
13.	Kazimierz Biskupi	lądowisko samolotowe	Kazimierz Biskupi	Kazimierz Biskupi
14.	Kąkolewo	lądowisko samolotowe	Kąkolewo	Grodzisk Wielkopolski
15.	Kępno – szpital	lądowisko sanitarne	Kępno	Kępno
16.	Konin – szpital	lądowisko sanitarne	Konin	Konin
17.	Koziegłowy ZD	lądowisko samolotowe	Koziegłowy	Czerwonak

Lp.	Nazwa lądowiska	Przeznaczenie	Miejscowość	Gmina
18.	Krępsko	lądowisko samolotowe	Krępsko	Szydłowo
19.	Krotoszyn – szpital	lądowisko sanitarne	Krotoszyn	Krotoszyn
20.	Krotoszyn KROT	lądowisko śmigłowcowe	Osusz	Krotoszyn
21.	Leszno – szpital	lądowisko sanitarne	Leszno	Leszno
22.	Międzychód – szpital	lądowisko sanitarne	Międzychód	Międzychód
23.	Nowy Tomyśl	lądowisko sanitarne	Nowy Tomyśl	Nowy Tomyśl
24.	Oborniki Słonawy	lądowisko samolotowe	Oborniki	Oborniki
25.	Ostrów Wielkopolski – szpital	lądowisko sanitarne	Ostrów Wielkopolski	miasto Ostrów Wielkopolski
26.	Pago Dąbcze	lądowisko samolotowe	Dąbcze	Rydzyna
27.	Piła	lądowisko samolotowe	Piła	Piła
28.	Piła – szpital	lądowisko sanitarne	Piła	Piła
29.	Piła Motylewo	lądowisko śmigłowcowe	Piła	Piła
30.	Pleszew – szpital	lądowisko sanitarne	Pleszew	Pleszew
31.	Powodowo	lądowisko samolotowe	Powodowo	Wolsztyn
32.	Poznań – szpital wojewódzki	lądowisko sanitarne	Poznań	Poznań
33.	Poznań Szwajcarska – szpital	lądowisko sanitarne	Poznań	Poznań
34.	PRH Stawnica	lądowisko śmigłowcowe	Stawnica	Złotów
35.	Puszczykowo – szpital	lądowisko sanitarne	Puszczykowo	Puszczykowo
36.	PZZ Piła	lądowisko śmigłowcowe	Piła	Piła
37.	Radzewice k/Poznania	lądowisko samolotowe	Radzewice	Mosina
38.	Sobota	lądowisko śmigłowcowe	Sobota	Rokietnica
39.	Sowiniec	lądowisko samolotowe	Sowiniec	Mosina
40.	Szamotuły – szpital	lądowisko sanitarne	Szamotuły	Szamotuły
41.	Śmiłowo	lądowisko samolotowe	Śmiłowo	Kaczory
42.	Śrem – szpital	lądowisko sanitarne	Śrem	Śrem
43.	Środa Wielkopolska – szpital	lądowisko sanitarne	Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska
44.	Trzcianka – szpital	lądowisko sanitarne	Trzcianka	Trzcianka
45.	Zakrzewo	lądowisko samolotowe	Zakrzewo	Dopiewo
46.	Zborowo	lądowisko samolotowe	Zborowo	Dopiewo
47.	Złotów – szpital	lądowisko sanitarne	Złotów	Złotów

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

T.35. Wykaz obiektów nadawczych na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Nazwa obiektu	Adres obiektu	Dł. geogr. [WGS-84]	Szer. geogr. [WGS-84]	Promień strefy ochronnej[m]	Maksymalna wysokość zabudowy [m n.p.t.]
1.	SLR Bolewice	64-305 Bolewice ul. Szkolna 71	16E08'25,6"	52N23'59,1"	150	15
2.	TSR Chodzież/ ul. Strzelecka	64-800 Chodzież ul. Strzelecka 17	16E54'33,2"	52N59'07,2"	150	15
3.	SLR Czarnków	64-700 Czarnków ul. Chodzieska 13	16E35'35,0"	52N54'07,0"	200	20
4.	TON Damasławek	62-110 Damasławek	17E29'20,0"	52N50'12,0"	150	15
5.	SLR Domachowo	63-840 Domachowo Nr 34a	17E03'30,2"	51N48'50,7"	200	20
6.	SLR Dziadowice	62-709 Malanów Nr 94	18E22'53,5"	51N59'46,7"	150	15
7.	RTCN Gniezno/ Chojna	62-130 Chojna Działka Nr 130/1,	17E17'25,0"	53N00'47,0"	150	15
8.	SLR Kalisz/ Chełmce	62-860 Chełmce Działka Nr 110	18E10'02,1"	51N42'04,5"	200	20
9.	RTCN Kalisz/ Mikstat	63-510 Kaliszkowice Kaliskie Działka Nr 1150/1	17E59'39,1"	51N31'56,0"	150	15
10.	TON Kobyla Góra	63-507 Parzynów Działka Nr 322/2	17E53'08,1"	51N21'14,4"	150	15
11.	TON Konin / ul. 11 Listopada	62-510 Konin ul. 11 Listopada 17/33a	18E16'19,8"	52N13'49,1"	200	20
12.	RTCN Konin / Żółwieniec	62-561 Stanisławowo Działka Nr 363	18E19'40,4"	52N23'55,5"	150	15
13.	TON Oborniki Wielkopolskie	64-600 Oborniki Wielkopolskie, Uścikowo, Działka Nr 388/3	16E47'44"	52N38'23"	200	20
14.	TON Poznań/AE	61-895 Poznań ul. Powstańców W. 16	16E55'19,6"	52 N 24'18,1"	200	20
15.	SLR Poznań/ Piątkowo	60-685 Poznań Szymanowskiego 17	16E54'20,0"	52N27'33,0"	200	20
16.	RTCN Poznań / Śrem	63-100 Góra Działka Nr 71/13	16E59'03,8"	52N07'02,6"	150	15
17.	SLR Szamotuły	64-500: Szamotuły ul. Lipowa 2	16E35'04,8"	52N36'45,0"	200	20
18.	RON Wągrowiec / ul. Mickiewicza	62-100 Wągrowiec ul. Mickiewicza 13a	17E12'17,9"	52N48'56,8"	200	20
19.	TON Zduny	63-760 Zduny ul. 1 Maja 3,	17E21'52,8"	51N38'56,7"	200	20
20.	SLR Żerków	63-210 Żerków ul. Cmentarna	17E34'07,0"	52N04'15,8"	200	20

T.36. Wykaz sieci szkieletowej cyfrowych linii radiowych na obszarze województwa wielkopolskiego

Lp.	Typ obiektu	Stacja Nadawcza	Typ obiektu	Stacja Odbiorcza	Szerokość pasa ochronnego [m]	Maksymalna wysokość zabudowy [m n.p.t]
1.	SLR	Poznań / Piątkowo	SLR	Bolewice	80	15
2.	SLR	Bolewice	RTCN	Jemiołów	90	10
3.	SLR	Poznań / Piątkowo	RTCN	Śrem	70	30
4.	RTCN	Śrem	SLR	Żerków	70	15
5.	RTCN	Śrem	SLR	Domachowo	70	20
6.	SLR	Żerków	SLR	Chełmce	80	20
7.	SLR	Chełmce	RTCN	Mikstat	50	50
8.	SLR	Chełmce	SLR	Dziadowice	70	40
9.	SLR	Dziadowice	RTCN	Żółwiniec	70	10
10.	RTCN	Żółwiniec	OM	Konin Powstańców	50	10
11.	SLR	Poznań / Piątkowo	SLR	Szamotuły	70	30
12.	SLR	Szamotuły	SLR	Czarnków	70	20
13.	SLR	Czarnków	PTK	Podanin	50	35
14.	SB PTK	Podanin	RTCN	Chojna	50	30

Lp.	Typ obiektu	Stacja Nadawcza	Typ obiektu	Stacja Odbiorcza	Szerokość pasa ochronnego [m]	Maksymalna wysokość zabudowy [m n.p.t]
15.	RTCN	Chojna	TON	Damasławek	50	15
16.	RTCN	Chojna	RTCN	Trzeciewiec	90	50
17.	SLR	Czarnków	RTCN	Rusinowo	70	30
18.	SLR	Czarnków	OM	Piła al. Piastów	50	10
19.	SLR	Chełmce	RTCN	Zygry	80	25
20.	TON	Oborniki	SLR	Szamotuły	50	15
21.	TON	Zduny ul. 1 Maja 3	RON	Trzebnica / g. Farna	70	10
22.	TON	Kobyla Góra	RTCN	Mikstat	50	30

T.37. Wykaz planowanych przedsięwzięć w zakresie elektroenergetycznej sieci przesyłowej nieujętych jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Lp.	Nazwa inwestycji
1.	Rozbudowa rozdzielni 110 kV w stacji 220/110 kV Piła Krzewina dla przyłączenia farm wiatrowych: FW Krzewina i FW Chwiram
2.	Rozbudowa i modernizacja stacji Piła Krzewina w związku z wprowadzeniem linii 400 kV, instalacją AT 400/110 kV oraz dławika
3.	Uruchomienie drugiego toru linii 400 kV Kromolice – Plewiska wraz z utworzeniem gwiazdy 220 kV relacji Plewiska – Konin z odczepem do Poznań Południe
4.	Rozbudowa stacji 400/220/110 kV Plewiska
5.	Modernizacja stacji 220/110 kV Czerwonak
6.	Rozbudowa stacji 400/220/110 kV Pątnów wraz z wprowadzeniem linii 400 kV Kromolice – Pątnów
7.	Modernizacja linii 220 kV Pątnów – Konin w celu dostosowania do zwiększonych przesyłów mocy
8.	Budowa linii 400 kV Włocławek Azoty do nacięcia linii 400 kV Pątnów – Jasiniec
9.	Modernizacja stacji 220/110 kV Konin
10.	Rozbudowa stacji 220/110 kV Konin
11.	Rozbudowa rozdzielni 110 kV w stacji 220/110 kV Adamów dla przyłączenia wytwórni gazów technicznych
12.	Rozbudowa stacji 220/110 kV Adamów
13.	Rozbudowa rozdzielni 400 kV w stacji 400/110 kV Ostrów wraz z instalacją urządzeń do kompensacji mocy biernej
14.	Podwieszenie drugiego toru 400 kV na linii Ostrów – Kromolice
15.	Modernizacja urządzeń wytwórczych w Elektrowni Pątnów I o łącznej mocy 1500 MW
16.	Rozbudowa rozdzielni 400 kV w stacji 400/110 kV Kromolice dla przyłączenia FW Wielkopolska

T.38. Wykaz planowanych przedsięwzięć w zakresie elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej nieujętych jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Lp.	Nazwa inwestycji
1.	Przebudowa jednotorowej linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Pniewy (PNI) - GPZ Wronki (WRO) do gabarytów linii dwutorowej z wprowadzeniem sekcjonowanej pracy rozdzielni 110 kV w GPZ Pniewy (PNI) i GPZ Wronki (WRO)
2.	Przebudowa jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego WN-110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Morzyczyn na dwutorowy z przyłączeniem stacji transformatorowych 110 kV/SN (tj. GPZ Drawski Młyn. GPZ Dobiegniew, GPZ Krzęcin, proj. GPZ Choszczno II, GPZ Choszczno. GPZ Dolice, GPZ Stargard Wschód) do nowych ciągów
3.	Przebudowa istniejącego jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego 110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Gorzów na dwutorowy relacji GPZ Pniewy - SE Baczyna (1 tor)/SE Gorzów (2 tor) z przyłączeniem stacji transformatorowych 110kV/SN (tj. GPZ Sieraków, GPZ Międzychód, GPZ Zielomyśl, GPZ Międzyrzecz, proj. GPZ Skwierzyna II, GPZ Skwierzyna) do nowych ciągów

4.	Zmiana konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej ENEA Operator Sp. z o. o. w centralnym obszarze województwa wielkopolskiego - powiązanie nowego punktu transformacji 400/110 kV Kromolice z siecią 110 kV ENEA Operator Sp. z o. o. (układ docelowy): a) budowa linii dwutorowej 110 kV relacji SE Kromolice (KRM) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (GPZ Swarzędz (SWA)) w następującym układzie: – wprowadzenie jednego z torów do GPZ Nagradowice (NAG), – połączeniu drugiego toru z wypiętą w GPZ Nagradowice (NAG) linią z kierunku GPZ Swarzędz (SWA); b) budowa linii dwutorowej 110 kV relacji RS 110 kV Garaszewo (GAR) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (SE Kromolice (KRM)) z wykorzystaniem trasy jednotorowego fragmentu istniejącej linii GPZ Nagradowice (NAG) + GPZ Poznań Południe (PPD) w następującym układzie: – wprowadzenie jednego z torów poprzez proj. GPZ Szczepankowo (SCE) do GPZ Nagradowice (NAG), – wprowadzenie drugiego z torów poprzez GPZ Gądki (GDK) do SE Kromolice (KRM); c) budowa RS 110 kV Garaszewo (GAR) w układzie dwusystemowym ze sprzęgłem podłużno-poprzecznym oraz następującymi polami liniowymi 110 kV: – kierunek SE Kromolice (KRM) (poprzez GPZ Szczepankowo (SCE), GPZ Nagradowice (NAG)), – kierunek SE Kromolice (KRM) (poprzez GPZ Gądki (GDK), – kierunek GPZ Bema (BMA), – kierunek GPZ Zegrze (ZEG) (sekcja 1), kierunek GPZ Poznań Starołęka (PST), – kierunek GPZ Zegrze (ZEG) (sekcja 2); wraz z wprowadzeniem do RS 110 kV Garaszewo (GAR) czterech odcinków kablowych 110 kV jako wcięcia w dwie linie 110 kV relacji GPZ Poznań Starołęka (PST) - GPZ Zegrze (ZEG), GPZ Bema (BMA) - GPZ Zegrze (ZEG); d) budowa linii 110 kV od SE Kromolice (KRM) do stanowiska nr 17 (w rejonie miejscowości Słupia Wielka) kierunek GPZ Środa (SRO).
5.	Zmiana konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej ENEA Operator Sp. z o. o. w zachodnim obszarze województwa wielkopolskiego: a) przebudowa jednotorowej linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Pniewy (PNI) -GPZ Wronki (WRO) do gabarytów linii dwutorowej z wprowadzeniem sekcjonowanej pracy rozdzielni 110 kV w GPZ Pniewy (PNI) i GPZ Wronki (WRO); b) przebudowa jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego c) WN-110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Morzyczyn na dwutorowy z przyłączeniem stacji transformatorowych 110 kV/SN (tj. GPZ Drawski Młyn. GPZ Dobiegniew, GPZ Krzęcin, proj. GPZ Choszczno II, GPZ Choszczno, GPZ Dolice, GPZ Stargard Wschód) do nowych ciągów; d) przebudowa istniejącego jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego 110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Gorzów na dwutorowy relacji GPZ Pniewy -SE Baczyna (1 tor)/SE Gorzów (2 tor) z przyłączeniem stacji transformatorowych 110kV/SN, tj. GPZ Sieraków, GPZ Międzychód, GPZ Zielomyśl, GPZ Międzyrzecz, proj. GPZ Skwierzyna II. GPZ Skwierzyna) do nowych ciągów.
6.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Rawicz (RAW) - GPZ Góra (GOA)
7.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Leszno Gronowo (LES) - GPZ Śmigiel (SMI)
8.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Śmigiel (SMI) - RS Widziszewo (WDZ) - GPZ Kościan (KCI)
9.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Stęszew (SEW) - SE Plewiska (PLE)
10.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Leszno Gronowo (LES) - GPZ Śrem Helenki (HEL)
11.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Kromolice (KRM) - stanowisko nr 17 Słupia Wielka
12.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ Nagradowice (NAG), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
13.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nagradowice (NAG) - SE Kromolice (KRM)
14.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nagradowice (NAG) - GPZ Gadki (GDK), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
15.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Gadki (GDK) - GPZ Poznań Południe (PPD), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
16.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji RS Garaszewo (GAR) - projektowany GPZ Szczepankowo (SCE) - GPZ Nagradowice (NAG)
17.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wolsztyn (WST) - GPZ Sława (SLW)
18.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nowy Tomyśl (NOT) - GPZ Pniewy (PNI)
19.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji linia Nowy Tomyśl - Pniewy (NOT-PNI) -RS Kuślin
20.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Międzychód (MDH) - GPZ Zielomyśl (ZIE)
21.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Pniewy (PNI) - GPZ Duszniki (DUW)
22.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Duszniki (DUW) - SE Plewiska (PLE)
23.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wronki (WRO) - GPZ Pniewy (PNI)
24.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Drawski Młyn (DRM) - GPZ Dobiegniew (DBG)
25.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wronki (WRO) - GPZ Czarnków Płyty (ZPP)
26.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Piła Krzewina (PKW) - GPZ Wałcz (WLC)
27.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Piła Południe (PIP) - GPZ Piła Centrum (PIC)
28.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Piła Krzewina (PKW) - GPZ Miasteczko Krajeńskie (MKR)
29.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wyrzysk (WYR) - GPZ Kcynia (KCN)
30.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wyrzysk (WYR) - GPZ Nakło (NAK)
31.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wągrowiec (WAG) - GPZ Rogoźno (RGZ)
32.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Bolechowo (BLH) - SE Czerwonak (CZE)
33.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Trzemeszno (TRN) - GPZ Mogilno (MOG)
34.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji 1 tor - SE Pątnów (PAT) - GPZ Pakość (PAK), 2 tor - SE Pątnów (PAT) - GPZ Janikowo (JNK)

35.	Modernizacja linii napowietrznej dwutorowej WN-110 kV relacji 1 tor: SE Czerwonak (SE) - stacja abonencka GPZ Centralna Oczyszczalnia Ścieków (COS) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2), 2 tor: SE Czerwonak (CZE) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2)
36.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ-u Suchy Las (SYL) jako wcięcie do istniejącej linii napowietrznej relacji GPZ Piątkowo (PKO) - GPZ Kiekrz (KEK)
37.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Cytadela (CTD) - stacja abonencka GPZ EC1 Garbary (POE), wobec zaplanowanej budowy GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza terenem elektrowni Garbary) zastępującego stację istniejącą; (utworzenie powiązania napowietrzno-kablowego) przy zachowaniu relacji GPZ Cytadela (CTD) - planowana stacja GPZ Garbary
38.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji stacja abonencka GPZ EC1 Garbary (POE) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2), wobec zaplanowanej budowy GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza terenem elektrowni Garbary) zastępującego stację istniejącą; (utworzenie powiązania napowietrzno-kablowego) przy zachowaniu relacji GPZ EC2 Karolin (EC2) - planowana stacja GPZ Garbary
39.	Przebudowa linii napowietrzno-kablowej WN-110 kV relacji GPZ Zegrze (ZEG) - GPZ Bema (BMA), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice; do układu: GPZ Bema (BMA) - RS Garaszewo (GAR), Zegrze (ZEG) - RS Garaszewo (GAR)
40.	Przebudowa linii napowietrzno-kablowej WN-110 kV relacji GPZ Zegrze (ZEG) - GPZ Poznań Starołęka (PST), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice; do układu: GPZ Poznań Starołęka (PST) - RS Garaszewo (GAR), Zegrze (ZEG) - RS Garaszewo (GAR)
41.	Budowa linii kablowej WN-110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ-u Towarowa jako wcięcie do istniejącej linii kablowej relacji GPZ Jeżyce (JEZ) - GPZ Bema (BMA)
42.	Modernizacja stacji GPZ Antoninek (ANT)
43.	Modernizacja stacji GPZ Bolechowo (BLH)
44.	Modernizacja stacji GPZ Bema (BMA)
45.	Modernizacja stacji GPZ Bojanowo (BOJ)
46.	Modernizacja stacji GPZ Chodzież (CHD)
47.	Modernizacja stacji GPZ Cytadela (CTD)
48.	Modernizacja stacji GPZ Czarnków (CZK)
49.	Budowa rozdzielni sieciowej RS Garaszewo
50.	Budowa stacji GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza teren elektrowni Garbary) zastępująca stację istniejącą
51.	Modernizacja stacji GPZ Górczyn (GCZ)
52.	Modernizacja stacji GPZ Gniezno Wschód (GN2)
53.	Modernizacja stacji GPZ Gostyń (GTN)
54.	Modernizacja stacji GPZ Poznań HCP (PHC)
55.	Modernizacja stacji GPZ Iłówiec (ILO)
56.	Modernizacja stacji GPZ Jastrowie (JST)
57.	Budowa rozdzielni sieciowej RS Kuślin (KUS)
58.	Modernizacja stacji SE Leszno Gronowo (LES)
59.	Modernizacja stacji GPZ Miasteczko Krajeńskie (MKR)
60.	Modernizacja stacji GPZ Międzychód (MDH)
61.	Modernizacja stacji GPZ Naramowice (NAR)
62.	Modernizacja stacji GPZ Nowy Tomyśl (NOT)
63.	Modernizacja stacji GPZ Oborniki (OBO)
64.	Modernizacja stacji GPZ Piła Południe (PIP)
65.	Modernizacja stacji GPZ Pniewy (PNI)
66.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Główna (PGL)
67.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Pogodno (PPO)
68.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Rataje (POR)
69.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Sołacz (POS)
70.	Budowa stacji GPZ Suchy Las (SYL)
71.	Budowa stacji GPZ Szczepankowo (SCE)
72.	Budowa stacji GPZ Śmiłowo (SMO)
73.	Modernizacja stacji GPZ Śrem (SRE)
74.	Budowa stacji GPZ Towarowa (TWA)
75.	Modernizacja stacji GPZ Trzemeszno (TRN)
76.	Modernizacja stacji GPZ Wawrzyńca (WAW)
77.	Modernizacja stacji GPZ Wolsztyn (WST)
78.	Modernizacja stacji GPZ Wronki (WRO)
79.	Modernizacja stacji GPZ Września Wschód (WSW)

80.	Budowa stacji GPZ Wronki w nowej lokalizacji, wraz z utworzeniem punktu transformacji NN/110 kV
81.	Budowa stacji GPZ Krobia wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię relacji GPZ Gostyń (GTN) - GPZ Pępowo (PEP)
82.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Rawicz (RAW) - planowana stacja GPZ Krobia
83.	Budowa stacji GPZ Borek Wielkopolski wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w planowaną linię relacji GPZ Gostyń (GTN) - planowany GPZ Boguszyn (na odcinku/wyprowadzeniu linii z GPZ Gostyń (GTN) planowana dwutorowa linia napowietrzna WN-110 kV relacji 1 tor: GPZ Gostyń -planowana stacja GPZ Borek Wielkopolski oraz 2 tor: GPZ Gostyń - GPZ Pępowo)
84.	Budowa stacji GPZ Boguszyn wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w planowaną linię relacji planowany GPZ Borek Wielkopolski - GPZ Jarocin
85.	Modernizacja stacji GPZ Bolechowo (BLH)
86.	Rozbudowa stacji GPZ Budzyń (BUZ)
87.	Rozbudowa stacji GPZ Duszniki (DUW)
88.	Budowa stacji GPZ Gniezno Piekary wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię relacji GPZ Gniezno Winiary (GNI) - GPZ Fałkowo (FAL)
89.	Budowa stacji GPZ Komorniki wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji SE Plewiska (PLE) - GPZ Poznań Południe (PPD)
90.	Budowa stacji GPZ Kostrzyn wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ Nekla (NEK)
91.	Budowa stacji GPZ Leszno Zachód wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię relacji GPZ Włoszakowice (WLS) - SE Leszno Gronowo (LES)
92.	Budowa stacji GPZ Mechowo wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ EC2 Karolin (EC2)
93.	Budowa stacji GPZ Naramowice II wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji SE Czerwonak (CZE) - GPZ Piątkowo (PKO)
94.	Rozbudowa stacji elektroenergetycznej GPZ Piastowice (PIS)
95.	Budowa stacji GPZ Polanka wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Bema (BMA) - GPZ Nadolnik (NAD)
96.	Modernizacja stacji GPZ Tarnowo Podgórne (TPO)
97.	Budowa stacji GPZ Tarnowo Podgórne II wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w planowaną linię SE Plewiska (PLE) - GPZ Tarnowo
98.	Budowa stacji GPZ Lipka wraz z linią 110 kV Złotów - Lipka
99.	Budowa stacji GPZ Rąbczyn pod linią 110 kV Wągrowiec – Piastowice
100.	Budowa stacji GPZ Książ Wielkopolski zasilana linią 2-torową jako wcięcie w linię relacji Śrem – Środa oraz powiązanie z projektowanym GPZ Borek
101.	Budowa stacji GPZ Wielichowo
102.	Budowa stacji GPZ Batorowo zasilana liną 2-torową jako wcięcie w linę Sady-Plewiska
103.	Przebudowa linii 110 kV relacji SE Ostrów – GPZ Ociąż – GPZ Pleszew z linii jednotorowej na dwutorową
104.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Jarocin Wschód – GPZ Ludwinów – RS Gizałki – GPZ Zagórów – GPZ Konin Nowy Dwór – El. Konin
105.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Konin – GPZ Cienin – GPZ Słupca
106.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Konin – GPZ Sompolno – GPZ Lubraniec z linii jednotorowej na dwutorową
107.	Modernizacja linii 110 kV relacji GPZ Koło Ruchenna – GPZ Koło Wschód – GPZ Barłogi – GPZ Kłodawa
108.	Modernizacja linii 110 kV GPZ Krotoszyn Mahle – GPZ Krotoszyn Północ
109.	Budowa GPZ Ostrów Wschód
110.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Kalisz Piwonice - GPZ Opatówek - GPZ Błaszki wraz z budową wprowadzenia linii 110 kV do GPZ Opatówek
111.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Pleszew - GPZ Jarocin Wschód z linii jednotorowej na dwutorową
112.	Przebudowa linii 110 kV relacji SE Ostrów - GPZ Kalisz Piwonice / GPZ Kalisz Zachód z linii jednotorowej na dwutorową
113.	Przebudowa linii 110 kV relacji El Konin - GPZ Niesłusz - GPZ Krągola - GPZ Turek Zdrojki
114.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Konin - GPZ Konin Południe - GPZ Rychwał - GPZ Stawiszyn - GPZ Kalisz Północ
115.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Adamów - GPZ Żuki - GPZ Ceków - GPZ Kalisz Piwonice
116.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Kraski - GPZ Łęczyca
117.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Kłodawa - GPZ Krośniewice
118.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Pątnów - GPZ Witkowo/GPZ Kleczew - GPZ Gniezno (w granicach EOP)
119.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Pątnów - GPZ Kleczew
120.	Przebudowa linii 110 kV relacji GPZ Jarocin Południe - GPZ Koźmin
121.	Przebudowa linii 110 kV relacji SE Ostrów - GPZ Krotoszyn Północ z linii jednotorowej na dwutorową
122.	Budowa dwutorowej linii 110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ Gołuchów, jako wcięcie do istniejącej linii 110kV relacji GPZ Ociąż - GPZ Pleszew
123.	Budowa dwutorowej linii 110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ Skalmierzyce, jako wcięcie do istniejącej linii 110 kV relacji SE Ostrów - GPZ Kalisz Piwonice
124.	Budowa GPZ Gołuchów

125.	Budowa GPZ Skalmierzyce
126.	Przebudowa linii 110 kV relacji Żmigród - Rawicz
127.	Modernizacja linii 110 kV relacji Milicz – Krotoszyn Północ
128.	Modernizacja linii 110 kV Kępno - Kostów

T.39. Wykaz planowanych przedsięwzięć w zakresie sieci i urządzeń gazowniczych nieujętych jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Lp.	Nazwa inwestycji
1.	Przyłączenie do sieci przesyłowej Zakładu Produkcyjnego IMA w m. Murowana Goślina
2.	Przyłączenie do sieci przesyłowej sieci dystrybucyjnej zasilającej odbiorców na obszarze miasta i gminy Koźmin Wielkopolski
3.	Zagospodarowanie złóż Zbąszyń i Babimost wraz z budową rurociągu relacji OG Babimost – OC Zbąszyń – Węzeł Sątopy
4.	Zagospodarowanie złoża Czarna Wieś wraz z budową rurociągów DN 50 od odwiertów Czarna Wieś-4 i Czarna Wieś-5 do OG Ujazd
5.	Zagospodarowanie odwiertu Wielichowo 8 wraz z budową rurociągu DN 80 od odwiertu Wielichowo-8 do odwiertu Wielichowo-4
6.	Zagospodarowanie odwiertu Ruchocice-6k – wraz z budową rurociągu DN 80 od przedmiotowego odwiertu do odwiertu Ruchocice-3
7.	Zagospodarowanie odwiertów na złożu Paproć – planuje się: rurociąg gazu ziemnego DN 80 relacji: strefa przyodwiertowa P-61 (poprzez odwiert P-62) do istniejącego gazociągu DN 200 biegnącego ze strefy przyodwiertowej Cicha Góra-7 do OG Cicha Góra oraz (5a) rurociąg gazu ziemnego DN 80 długości ok. 80m, łączący strefę przyodwiertową Paproć-64 z istniejącym gazociągiem DN 200 biegnącym ze strefy przyodwiertowej Cicha Góra-8 do strefy przyodwiertowej Cicha Góra-7, (5b) rurociąg gazu ziemnego DN 80 długości ok. 690m, łączący strefę przyodwiertową Paproć-65 z istniejącym gazociągiem DN 200 biegnącym ze strefy przyodwiertowej Cicha Góra-5 do strefy przyodwiertowej Cicha Góra-8
8.	Przebudowa KRNiGZ Buk pod kątem intensyfikacji wydobycia ropy naftowej ze złoża Buk – planuje się nowy rurociąg od KRNiGZ Buk do odwiertu Buk-15
9.	Zagospodarowanie złoża Solec – planuje się: rurociąg od odwiertu OP Solec do stacji SRP Mchy
10.	Rurociąg od odwiertów Pakosław-2 i Pakosław-4 do OG Pakosław
11.	Rurociąg od OG Pakosław do KGZ Załęcze
12.	Rurociąg od OP Rawicz/Strefa przyodwiertowa Rawicz-21 do rurociągu relacji Pakosław – KGZ Załęcze
13.	Zagospodarowanie odwiertu Koźminiec-1 z podłączeniem rurociągiem do Strefy Przyodwiertowej (SP) Karmin-1
14.	Zagospodarowanie odwiertu Sieraków-1 z podłączeniem rurociągiem do SP Grotów-1
15.	Rurociąg relacji Mieszalnia Grodzisk – SRP Sątopy
16.	Zagospodarowanie odwiertu Rokietnica-5 z podłączeniem rurociągiem do OG Młodasko
17.	Zagospodarowanie odwiertu Turkowo-2 z podłączeniem rurociągiem do istniejącego rurociągu relacji Duszniki-Bukowiec
18.	Zagospodarowanie odwiertu Pniewy-5l-l z podłączeniem rurociągiem do OG Duszniki
19.	Zagospodarowanie odwiertów Ołaczewo-lk i Położejewo-lk z podłączeniem rurociągami do SP Miłosław-5
20.	Zagospodarowanie odwiertów Barowo-5 i Szczepowice-1 z podłączeniem rurociągami do SP Łęki-1
21.	Zagospodarowanie odwiertu Kotlin-3 z podłączeniem rurociągiem do OG Jarocin
22.	Zagospodarowanie odwiertów Brońsko-30 i Brońsko-31 z podłączeniem rurociągami do istniejących rurociągów do KGZ Kościan
23.	Zagospodarowanie złoża gazu ziemnego „Miłosław" wraz z budową gazociągu relacji Miłosław-OP Winna Góra wraz z zagospodarowaniem odwiertu Miłosław-5klH oraz budową gazociągu DN150 łączącego OP Radlin II – OP Radlin I
24.	Zagospodarowanie odwiertów Lubiatów-1lH, Lubiatów-13k
25.	Budowa SRP na OP Lisem
26.	Rozbudowa KRNiGZ Lubiatów w zakresie wiercenia odwiertu Międzychód-8l-l wraz z modernizacją OG Międzychód
27.	Gazociąg wysokiego ciśnienia DN100 Nowiny Brdowskie – Kłodawa
28.	Gazociąg wysokiego ciśnienia DN250 relacji Tulce – Kostrzyn – Nekla oraz DN200 relacji Nekla – SRP Września
29.	Gazociąg wysokiego ciśnienia DN200 relacji SRP Września – SRP Chłądowo
30.	Budowa SRP Tuliszków oraz gazociągów średniego ciśnienia na terenach gmin Tuliszków, Władysławów, Rychwał i Grodziec

4. TERENY ZAMKNIĘTE

T.40. Wykaz terenów zamkniętych Ministerstwa Obrony Narodowej

Lp.	Nr kompleksu	Miejscowość	Obręby i numery działek
1.	925	Powidz	POWIDZ AM 3, dz. 301/13
2.	931	Poznań	GOLĘCIN AM. 25, dz. część 15/87
3.	936	Witkowo	WITKOWO AM 10, dz.1906/7, 1906/8; AM 1, dz. 47/15
4.	1731	Nadarzyce	NADARZYCE AM 4, dz. 1\11, 1\14, 1\17, 1\24, 1\27, 1\28; NADARZYCE AM 1, 36\1
5.	1741	Piła	PIŁA AM 9, dz. 245\25; 245\27
6.	1758	Piła	PIŁA AM 4, dz. 51\14.
7.	1795	Śrem Nochowo	GAJ, AM 3, dz. 77/1; NOCHOWO, AM 2, dz. 435/1, 435/2, 435/6, 435/4, 436/1, 436/2, 437/2, 439/8, 439/9, 439/13, 441; SZYMANOWO, AM 1, dz. 106/2, 100/2, 101/2, 102/2, 103/2, 107/2, 108/3
8.	2201	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 1 dz. 240, 245, 362, 367, 411, 422, 438, 453, 425, 288, 244; AM 2 dz. 381, 368, 424, 423, 427, 428, 275, 440, 441, 364, 412, 289; AM 3 dz. 454, 455, 402, 426, 439, 403, 303, 457, 392, 430; AM 4 dz. 278, 260, 431, 365, 442, 366, 370, 290, 385; AM 5 dz. 316, 261, 459, 472, 246, 413, 393, 279; AM 6 dz. 277, 383, 458, 384, 363, 382, 456, 276; AM 7 dz. 302, 429, 391, 369, 404, 471, 259, 405; AM 8 dz. 399cz., 398, 318, 317, 264, 462; AM 9 dz. 461, 444, 414, 263, 394, 417, 305, 406, 249; AM 10 dz. 262, 432/2, 443, 460, 247, 475, 248, 280, 371, AM 12 dz. 265, 474, 416, 477, 374, 281, 292, 433, 377, 321, 379/1cz., 379/2część, 253; AM 13 dz. 436, 390, 435/1, 435/4, 435/5, 435/6, 435/7, 466/1, 466/2, 293/1, 293/3, 293/4, 293/5, 293/6, 410, 298, 299; AM 14 dz. 387/1, 387/2, 319, 388, 282/2, 282/3, 282/4, 282/5, 282/6, 282/7, 389/2, 389/3, 389/4, 389/5, 294/1, 294/2, 465/1, 465/2, 396/1, 396/3, 396/4, 396/5, 408/1, 408/3, 408/4, 284/1, 284/2; AM 15 dz. 310, 340, 268, 419, 437, 478, 418, 322, 409, 323, 376, 306, 295, 291, 463; AM 16 dz. 341, 380, 397, 448, 266, 434, 324; AM 17 dz. 338, 287, 311, 420, 242, 286, 469; AM 18 dz. 339, 325, 400, 449, 257/1, 257/2; UCHOROWO AM 3 dz. 228, 254, AM 4 dz. 229, 231, 234, 235, 236, 240, 245, 247, 249, 253, 257.
		Biedrusko	MANIEWO AM 2 dz. 10025/2, 10026/2, 10027, 10032/3, 10042/2, 10036, 10037, 10038, 10039, 10040, 10041, 10028, 10029, 10030, 10031, 10043/5, 10043/6, 10044/1, 10044/3, 10035/4, 10035/5, 10025/1, 10026/1, 10026/3, 10032/1, 10032/2, 10032/5, 10033/1, 10033/2, 10042/1, 10024, 10043/4, 10043/7, 10044/2, 10044/4, 10035/3, 10034/1, 10032/4, AM 3 dz. 10053/1, 10059/1, 10059/2, 10045, 10046, 10047, 10048, 10049, 10050/1, 10050/2, 10051/1, 10051/2, 10052, 10053/2, 10060/1, 10061/1, 10062/1, 10063/1, 10063/3, 10064/1, 10059/3, 10073, 10074/1, AM 4 dz. 10054/4, 10054/5, 10056/3, 10056/4, 10055/1, 10057/4, 10054/3, 10056/5, 10057/3; GOŁASZYN AM 2 dz. 10019, 10020, 10021/1, 10021/2, 10022/1, 10022/2, 10023/1, 10023/2, 10017, 10018; ŁUKOWO AM 4 dz. 10195, 10193/1, 10194
9.	2308	Gniezno	GNIEZNO AM 28 dz. 18/1
10.	2321	Jarocin	JAROCIN AM 25 dz. 63, 62, 65/2, 66/2, 68, 64/2, 67, 71/2.
11.	2725	Poznań	GOLĘCIN AM 25, dz. część 15/87, 16
12.	2736	Poznań	ŁAZARZ AM 25, dz. 6, 7/1
13.	2738	Poznań	POZNAŃ AM 8, dz. 12/8
14.	2744	Poznań	POZNAŃ AM 21, dz. 4, 5/3, 6/1, część 7
15.	2746	Poznań	JEŻYCE AM 3, dz. 3/3, 5/3; JEŻYCE AM 4, dz. 8/57
16.	2747	Poznań	JEŻYCE AM 14, dz. 130/19
17.	2753	Poznań	POZNAŃ AM 11, dz. 2, 3/3
18.	2761	Poznań	JEŻYCE, AM 14, dz. 85/1, 86, 87, 88/3, 88/4, 89
19.	2779	Poznań	WILDA AM 24, dz. 63/8
20.	2783	Poznań	ŁAZARZ, AM7, dz. 24/1, 24/4, 26, 28/1, 28/3, 28/18, 27/1, 27/21; AM 8, dz. 3/9, 3/11.
21.	2799	Poznań	GŁUSZYNA II AM 1 dz. 1/20cz., 1/21cz., 1/24, 2/13
22.	2966	Leszno	LESZNO AM 90, dz. 56
23.	2972	Leszno	LESZNO AM 89, dz. 58; AM 88, dz. 1/3, 1/4, 2/2, 3, 12/51
24.	2973	Wyciążkowo	WYCIĄŻKOWO AM 2, dz. 65/3; 60/1; 70/3; 70/4; 129; 130; część 5090/1; część 5091/1; część 5092/1.
25.	2981	Śrem	ŚREM AM 18, dz. 1258/17, 1258/18
26.	2982	Śrem	ŚREM AM 17, dz. 1232/6, 1239/2, 1239/3, 1234/1, 1236/1, 1233
27.	3916	Poznań	JEŻYCE AM 17, dz. 75/1, 76/1, 76/3
28.	3995	Witaszyce	WITASZYCE AM 1, dz. część 8129/3
29.	4204	Powidz	POWIDZ AM 1, dz. 25/1; AM 2, dz. 193, 194, 195, 196, 198, 199, 200, 219/1; AM 3, dz. 401, 432.
30.	4246	Babki	BABKI AM 1, dz. 73/7, 74

Lp.	Nr kompleksu	Miejscowość	Obręby i numery działek
31.	4515	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 5, dz. 1
32.	4577	Ruchocinek	RUCHOCINEK AM 2 dz. 310
33.	5230	Porażyn	PORAŻYN AM 4 dz. część 5171/3, część 5169/3, 5191/4, część 5191/5, część 5191/6, 5192/4, część 5192/5, 5170/4, 5171/5, 5171/6, 5294; AM 5 dz. 5193/2, 5172/5, 5172/7, 5172/9, 5172/10, 5172/11, 5193/3, część 5193/5, 5193/6, 5193/8, część 5193/9, część 5194/4, 5194/5, część 5195/1;
34.	5444	Przybrodzin	PRZYBRODZIN AM 1, dz. 150/6, 47/30, 45, część 37
35.	5449	Leszno	ZABOROWO AM 123, dz. 28/128
36.	5706	Poznań	PSARSKIE AM 14, dz. 15/3, 16/1, 17, 18, 19/1, 20, 22/1, 23, 24/3, 31, 32.
37.	5807	Nowy Tomyśl	NOWY TOMYŚL AM 1 dz. 131
38.	5809	Gniezno	GNIEZNO AM 28 dz. 43/8, 43/12
39.	5834	Poznań	PIOTROWO AM 1, dz. 6/2
40.	5912	Kalisz	ŚRÓDMIEŚCIE AM 1 dz. 16/4
41.	6012	Nadarzyce	BUDY AM 18 dz. 8085, 8086, 8087, 8088, 8089, 8090/1, 8101, 8102, 8103, 8105, 8119, 8120, 8121, 8122, 8104, 8106/1, 8117/3, 8118/1, 8118/2, 8084, 8100/1; BUDY AM 19 dz. 8137, 8149, 8150, 8151, 8152, 8153, 8167, 8168, 8169, 8170, 8135, 8136, 8138, 8154/1, 8166, 8133/1, 8133/2, 8134/1, 8134/2; NADARZYCE AM 5 dz. 8013, 8072, 8071, 8070, 8069, 8068, 8024/1, 8025, 8038, 8039, 8040, 8052, 8053, 8054, 8055, 8056; NADARZYCE AM 6 dz. 8017, 8018, 8026, 8027, 8028, 8029, 8030, 8043, 8044, 8058, 8059/1, 8060/1, 8042, 8057/1, 8074, 8041/1, 8002, 8005, 8006, 8007, 8008, 8009, 8014, 8015, 8016, 8073, 8075/1; NADARZYCE AM 3 dz. 419/1, 8386/1, 8387/1, 8388/1, 8403, 8404, 8405, 8413/1, 8414, 8421; NADARZYCE AM 4 dz. 1/29, 1/30, 1/31, 1/23, 1/12. 1/13, 8001, 394/2, 8389/3, 8389/4, 8390/3, 8390/4, 8406/1, 8407/3, 8408/3, 8415/4, 8391/4, 8392/3, 8393/2, 8406/2, 8409, 8410, 8418, 8411, 8415/3, 8416/3, 8417, 8422/3, 8422/4.
42.	6015	Powidz	POWIDZ AM 3 dz. 301/1, 301/4, 301/8, 301/9, 301/10, 301/16; POLANOWO AM 3 dz. 15/2, 15/4, 15/6, 15/10, 15/11, 15/14, 15/15, 15/16, 15/17, 15/18, 15/19, 15/20, 15/21, 21/3, 15/3, 15/5, 15/8, 15/9, 15/12, AM 4 dz. 3/2, 3/4, 3/6, 3/7, 3/8, 3/10, 3/12, 3/13, 3/14, 3/15, 3/16, 3/17, 3/19, 3/22, 3/23, 3/24, 3/25, 217/1, 3/5, 3/9, 3/11, 3/18, 3/20, 217/2, AM 5 dz. 1, AM 6 dz. 1, 2, 3, 4, 5; SKĄPE AM 1 dz. 1/1, 1/2, AM 2 dz. 57, 91/1, 91/3, 91/5, 91/6, 91/9, 91/10, 91/11, 91/12, 91/13, 91/2, 91/4, 91/8, AM 3 dz. 113/2, 99/1, 99/2, 113/1; BABIN AM 1 dz. 23; BABIN OLĘDRY AM 1 dz. 63, 65, 99/2, 100/2, AM 2 dz. 192, 198, 229; NIEZGODA AM 1 dz. 72, 73, 107, 150.
		Powidz	RUCHOCIN AM 4 dz. 295/7, 295/33, 295/42, 295/43, 295/44, 295/45, 295/47, 295/48, 295/49, 295/35, 295/36, 295/37, 295/38, 295/39, 295/2, 295/4, 295/10, 295/17, 295/18, 295/19, 295/20, 295/21, 295/24, 295/5, 295/11, 295/8, 295/13, 295/15, 295/23, 295/40, 295/41, 295/50, 295/51.
43.	6035	Poznań	GŁUSZYNA II AM 1 dz. 1/3, 1/5, 1/6, 1/14, 1/16, 1/17, 1/18, 1/20, 1/21, 1/25, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100, 1/101, 1/102, 1/103, 1/105, 1/106, 1/107, 1/153, 1/155, 1/157, 1/159, 1/161, 1/163, 1/165, 1/167, 1/169, 1/171, 1/172, 1/174, 1/175, 1/176, 1/178, 1/180, 1/182, 1/184, 2/11, 1/26, 1/27, 1/29, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/42, 1/43, 1/44, 1/46, 1/47, 1/48, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/120, 1/122, 1/128, 1/134, 1/136, 1/137, 1/138, 1/139, 1/141, 1/145, 1/147, 1/151, 1/28, 1/30, 1/32, 1/33, 1/41, 1/45, 1/49, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/62, 1/63, 1/64, 1/66, 1/67, 1/111, 1/112, 1/119, 1/121, 1/123, 1/185, 1/186, 1/187, 1/188, 1/189, 1/190, 1/125, 1/126, 1/191, 1/192, 1/193, 1/129, 1/130, 1/133, 1/135, 1/140, 1/142, 1/143, 1/144, 1/146, 1/148, 1/149, 1/150, 1/91, 1/94, 1/109, 1/110, 1/118, 1/152, 1/154, 1/156, 1/158, 1/160, 1/162, 1/164, 1/166, 1/168, 1/170, 1/173, 1/177, 1/179, 1/181, 1/183; STAROŁĘKA AM 31c dz. 14/2; KRZESINY AM 47 dz. 15/1, 3, 28, 26/1, 8, 107, 77, 13/1, 9/1, 6. KONINKO AM 1 dz. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 130/2.
44.	7096	Rogalin	ROGALIN AM 5, dz. 267.
45.	7195	Dolaszewo	CYK AM 1, dz. 87/1, 87/2, 92/1, 93/1; DOLASZEWO AM 2, dz. 191/9, 191/12, 192/2, 193/2, 194/2, 195/5, 195/7, 197/2, 197/10, 202/2, 203/2, 203/3, 204/2, 204/3, 205/2, 205/5, 205/7, 229/2, 230/2, 230/3, 230/5, 234/1, 289/3, 289/4, 289/5; DOLASZEWO AM 3, dz. 227/2, 228/2; SZYDŁOWO AM 1 dz. 35/5, 39/2, 40/2, 41/2, 41/4, 280/2.
46.	7228	Powidz	POLANOWO AM 5, dz. 5350 część.
47.	7887	Babki	BABKI AM-1, dz. 61/1, 59/2, 62/1, 59/4.
48.	8605	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz.45/4.
49.	8606	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 11/2.

Lp.	Nr kompleksu	Miejscowość	Obręby i numery działek
50.	8607	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 42.
51.	8614	Poznań	WILDA AM 24, dz. 63/9.
52.	8621	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 13/9.
53.	8637	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 11, dz. 251, 274, 307, 479, 480.
54.	8638	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19, dz. 52/3.
55.	8650	Poznań	ŁAZARZ AM 8, dz. 3/5.
56.	8652	Borówiec	BORÓWIEC AM 9, dz. 504/2, 512, 513
57.	8660	Witkowo	WITKOWO AM 10 dz. 1940
58.	8662	Poznań	GŁUSZYNA AM 7, dz. 9\7.
59.	8663	Borówiec	BORÓWIEC AM 9, dz. 491/2, 493/2, 506/1.

T.42. Wykaz kolejowych terenów zamkniętych

Za tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, uznaje się tereny, na których są usytuowane linie kolejowe, określone w załączniku do Decyzji Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Min. Inf. i Roz. poz. 25, z późn. zm. z dnia 24 marca 2014 r. ze zmianami).

5. OBSZARY TERYTORIALIZACJI POLITYKI ROZWOJU

T.43. Wykaz gmin należących do obszarów terytorializacji polityki rozwoju

L.p.	Gmina	Miejski obszar ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny	Miejski obszar ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska	Wiejski Obszar Funkcjonalny	Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny	Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny	Wschodni Obszar Funkcjonalny	Miejski obszar ośrodka subregionalnego - Konin	Miejski obszar ośrodka subregionalnego - Leszno	Miejski obszar ośrodka subregionalnego - Piła	Miejski obszar ośrodka subregionalnego - Gniezno	Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych	Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy	Obszary cenne przyrodniczo	Obszary ochrony krajobrazów kulturowych	Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych	Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych	Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich	Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe
L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
1.	Babiak			■			■					■			■	■	■			■	■
2.	Baranów			■								■			■	■	■			■	■
3.	Białośliwie			■		■						■	■	■	■	■	■			■	
4.	Blizanów		■										■	■	■	■	■			■	■
5.	Bojanowo			■	■							■	■		■	■	■	■		■	
6.	Borek Wielkopolski			■	■							■	■	■	■	■	■			■	
7.	Bralin			■								■			■		■			■	■
8.	Brodnica	■											■	■	■	■	■				
9.	Brudzew			■			■					■	■	■	■	■	■		■	■	■
10.	Brzeziny		■										■	■	■		■	■		■	■
11.	Budzyń			■		■						■			■	■	■			■	
12.	Buk	■											■		■	■	■				
13.	Ceków-Kolonia		■										■	■	■	■	■			■	■
14.	Chocz			■								■		■	■	■	■			■	■
15.	Chodów			■			■					■	■		■		■	■	■	■	■
16.	Chodzież (gm. miejska)			■		■							■		■	■	■	■		■	
17.	Chodzież (gm. wiejska)			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	
18.	Chrzypsko Wielkie			■		■						■			■		■			■	■
19.	Czajków			■								■			■		■			■	■
20.	Czarnków (gm. miejska)			■		■							■	■	■	■	■			■	
21.	Czarnków (gm. wiejska)			■		■						■	■	■	■	■	■			■	
22.	Czempiń	■											■	■	■	■	■				
23.	Czermin			■								■	■	■	■		■			■	■
24.	Czerniejewo	■									■		■		■	■	■				

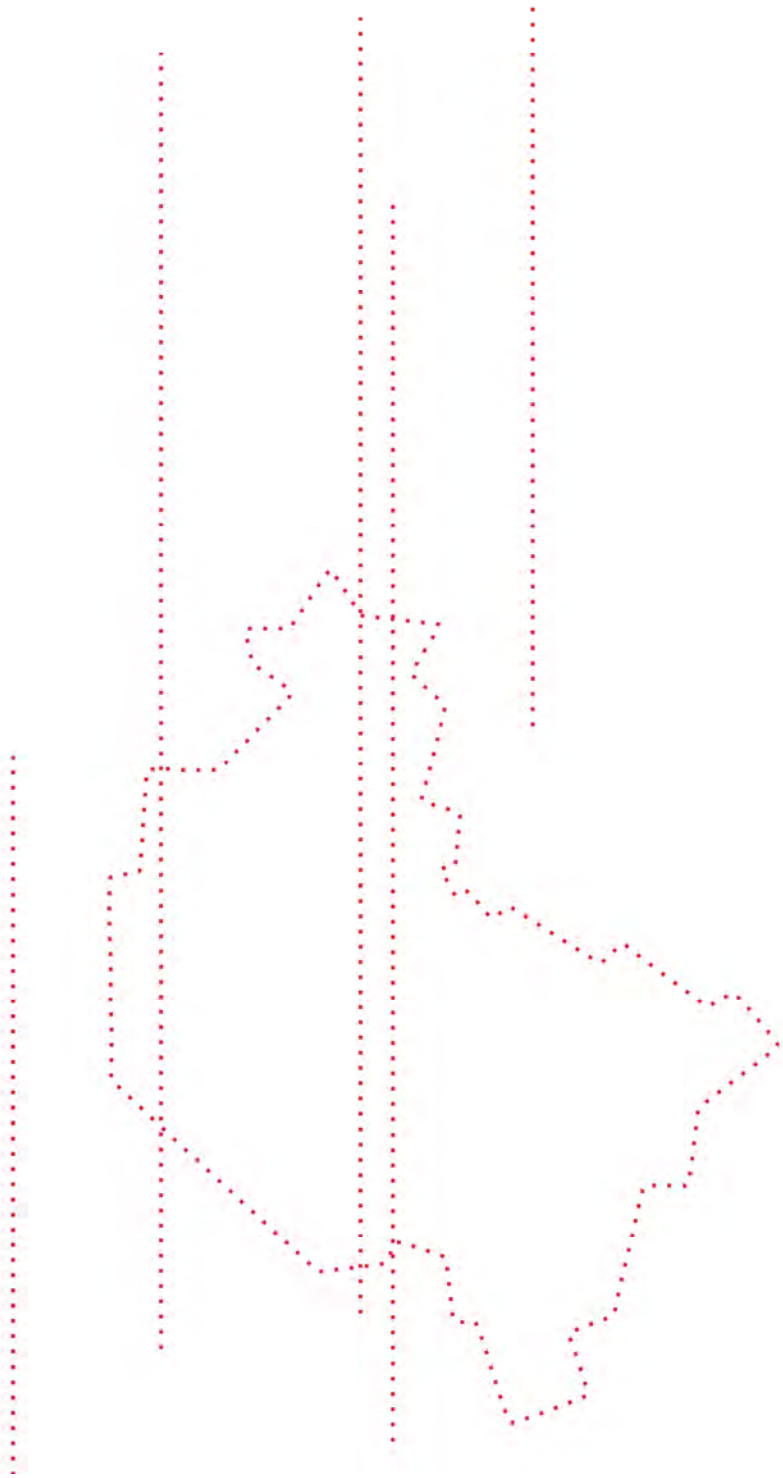
L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
25.	Czerwonak																				
26.	Damasławek																				
27.	Dąbie																				
28.	Dobra																				
29.	Dobrzyca																				
30.	Dolsk																				
31.	Dominowo																				
32.	Dopiewo																				
33.	Doruchów																				
34.	Drawsko																				
35.	Duszniki																				
36.	Gizałki																				
37.	Gniezno (gm. miejska)																				
38.	Gniezno (gm. wiejska)																				
39.	Godziesze Wielkie																				
40.	Golina																				
41.	Gołańcz																				
42.	Gołuchów																				
43.	Gostyń																				
44.	Grabów nad Prosną																				
45.	Granowo																				
46.	Grodziec																				
47.	Grodzisk Wielkopolski																				
48.	Grzegorzew																				
49.	Jaraczewo																				
50.	Jarocin																				
51.	Jastrowie																				
52.	Jutrosin																				
53.	Kaczory																				
54.	Kalisz																				
55.	Kamieniec																				
56.	Kawęczyn																				
57.	Kazimierz Biskupi																				
58.	Kaźmierz																				
59.	Kępno																				
60.	Kiszkowo																				
61.	Kleczew																				
62.	Kleszczewo																				
63.	Kłecko																				
64.	Kłodawa																				
65.	Kobyla Góra																				
66.	Kobylin																				
67.	Kołaczkowo																				
68.	Koło (gm. wiejska)																				
69.	Koło (gm. miejska)																				

L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
70.	Komorniki	■											■	■	■	■	■				
71.	Konin						■	■						■	■	■	■	■	■	■	
72.	Kostrzyn	■											■		■	■	■				
73.	Kościan (gm. miejska)	■											■	■	■	■	■			■	
74.	Kościan (gm. wiejska)	■											■	■	■	■	■			■	
75.	Kościelec						■					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
76.	Kotlin			■								■	■	■	■		■			■	
77.	Koźmin Wielkopolski			■	■							■	■	■	■	■	■			■	■
78.	Koźminek		■										■	■	■	■	■			■	■
79.	Kórnik	■											■	■	■	■	■				
80.	Krajenka					■				■			■	■	■	■	■	■		■	
81.	Kramsk						■	■					■	■	■	■	■		■	■	■
82.	Kraszewice			■								■		■	■		■	■		■	
83.	Krobia			■	■							■	■	■	■	■	■			■	
84.	Krotoszyn			■	■							■	■	■	■	■	■			■	
85.	Krzemieniewo			■	■							■	■	■	■	■	■			■	
86.	Krzykosy			■								■	■	■	■	■	■				
87.	Krzymów						■	■					■	■	■	■	■		■	■	■
88.	Krzywiń			■								■	■	■	■	■	■			■	
89.	Krzyż Wielkopolski			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	
90.	Książ Wielkopolski			■								■	■	■	■	■	■				
91.	Kuślin			■								■	■		■	■	■				
92.	Kwilcz			■		■						■			■	■	■			■	■
93.	Lądek			■			■					■	■	■	■	■	■				
94.	Leszno								■						■	■	■			■	
95.	Lipka			■		■						■	■		■	■	■			■	■
96.	Lipno								■				■		■	■	■			■	
97.	Lisków		■												■	■	■	■		■	
98.	Lubasz			■		■						■	■		■	■	■			■	■
99.	Luboń	■												■	■	■	■				
100.	Lwówek			■								■	■		■	■	■				
101.	Łęka Opatowska			■								■	■	■	■		■			■	■
102.	Łobżenica			■		■						■	■		■	■	■	■		■	■
103.	Łubowo	■									■		■		■	■	■				
104.	Malanów			■			■					■			■	■	■	■	■	■	
105.	Margonin			■		■						■			■	■	■	■		■	
106.	Miasteczko Krajeńskie			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	
107.	Miedzichowo			■								■		■	■	■	■				
108.	Miejska Górka			■	■							■	■		■	■	■			■	
109.	Mieleszyn			■								■	■		■	■	■			■	
110.	Mieścisko			■								■	■	■	■	■	■	■		■	
111.	Międzychód			■		■						■		■	■	■	■			■	
112.	Mikstat			■								■	■		■	■	■	■		■	■
113.	Miłosław			■								■	■	■	■	■	■	■			
114.	Mosina	■											■	■	■	■	■				

L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
115.	Murowana Goślina	■											■	■	■	■	■				
116.	Mycielin		■										■		■	■	■			■	■
117.	Nekla	■											■		■	■	■				
118.	Niechanowo										■		■		■	■	■			■	
119.	Nowe Miasto nad Wartą			■								■	■	■	■	■	■	■			
120.	Nowe Skalmierzyce		■										■	■	■	■	■			■	
121.	Nowy Tomyśl	■													■	■	■				
122.	Oborniki	■											■	■	■	■	■				
123.	Obrzycko (gm. miejska)			■									■	■	■	■	■				
124.	Obrzycko (gm. wiejska)			■								■	■	■	■	■	■				
125.	Odolanów		■										■	■	■	■	■	■		■	■
126.	Okonek			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	■
127.	Olszówka			■			■					■	■		■		■	■	■	■	■
128.	Opalenica	■											■		■	■	■				
129.	Opatówek		■										■	■	■	■	■			■	
130.	Orchowo			■			■					■	■		■		■	■		■	
131.	Osieczna								■				■	■	■	■	■			■	
132.	Osiek Mały			■			■					■	■		■		■	■	■	■	■
133.	Ostroróg			■								■	■		■	■	■				■
134.	Ostrowite			■			■					■	■		■	■	■			■	■
135.	Ostrów Wielkopolski (gm. miejska)		■										■		■	■	■			■	
136.	Ostrów Wielkopolski (gm. wiejska)		■										■		■	■	■			■	
137.	Ostrzeszów			■								■			■	■	■			■	
138.	Pakosław			■	■							■	■	■	■	■	■			■	
139.	Perzów			■								■		■	■		■			■	■
140.	Pępowo			■	■							■	■		■	■	■			■	■
141.	Piaski			■	■							■	■		■	■	■			■	
142.	Piła					■				■				■	■	■	■			■	
143.	Pleszew			■								■	■	■	■	■	■			■	
144.	Pniewy			■								■	■		■	■	■				■
145.	Pobiedziska	■											■	■	■	■	■				
146.	Pogorzela			■	■							■	■		■	■	■			■	
147.	Połajewo			■		■						■			■	■	■			■	■
148.	Poniec			■	■							■	■	■	■	■	■			■	■
149.	Powidz			■			■					■	■		■	■	■			■	
150.	Poznań	■												■	■	■	■				
151.	Przedecz			■			■					■	■		■	■	■	■	■	■	■
152.	Przemęt			■								■	■	■	■	■	■			■	
153.	Przygodzice		■										■	■	■	■	■			■	■
154.	Przykona			■			■					■	■	■	■		■		■	■	■
155.	Puszczykowo	■											■	■	■	■	■				
156.	Pyzdry			■								■	■	■	■	■	■	■			
157.	Rakoniewice			■								■	■	■	■	■	■			■	
158.	Raszków		■										■		■	■	■	■		■	
159.	Rawicz			■								■	■	■	■	■	■			■	

L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
160.	Rogoźno	■											■	■	■		■				
161.	Rokietnica	■											■		■	■	■				
162.	Rozdrażew			■	■							■	■		■		■			■	■
163.	Rychtal			■								■			■	■	■			■	■
164.	Rychwał			■			■					■			■	■	■		■	■	■
165.	Ryczywół			■								■	■	■	■	■	■	■		■	■
166.	Rydzyna								■				■	■	■	■	■			■	
167.	Rzgów						■	■					■	■	■	■	■		■	■	
168.	Siedlec			■								■		■	■	■	■			■	
169.	Sieraków			■		■						■		■	■	■	■			■	■
170.	Sieroszewice		■										■	■	■	■	■			■	■
171.	Skoki	■											■		■	■	■	■			
172.	Skulsk			■			■					■	■		■	■	■	■	■	■	
173.	Słupca (gm. miejska)			■			■						■		■	■	■				
174.	Słupca (gm. wiejska)			■			■					■	■		■	■	■				
175.	Sompolno			■			■					■			■	■	■		■	■	
176.	Sośnie		■										■	■	■		■	■		■	■
177.	Stare Miasto						■	■					■	■	■	■	■		■	■	
178.	Stawiszyn		■										■		■	■	■			■	
179.	Stęszew	■											■	■	■	■	■				
180.	Strzałkowo			■			■					■	■		■	■	■				
181.	Suchy Las	■											■	■	■	■	■				
182.	Sulmierzyce			■	■										■	■	■			■	
183.	Swarzędz	■											■	■	■	■	■				
184.	Szamocin			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	
185.	Szamotuły	■											■		■	■	■				
186.	Szczytniki		■										■	■	■	■	■			■	■
187.	Szydłowo					■				■			■	■	■	■	■			■	■
188.	Ślesin						■	■					■		■	■	■	■	■	■	
189.	Śmigiel			■								■	■	■	■	■	■			■	
190.	Śrem	■											■	■	■	■	■				
191.	Środa Wielkopolska	■											■		■	■	■				
192.	Święciechowa								■				■	■	■	■	■			■	
193.	Tarnowo Podgórne	■											■		■	■	■				
194.	Tarnówka			■		■						■	■	■	■	■	■	■		■	■
195.	Trzcianka					■				■			■	■	■	■	■	■		■	■
196.	Trzcinica			■								■			■		■			■	
197.	Trzemeszno			■								■			■	■	■			■	
198.	Tuliszków			■			■					■			■	■	■		■	■	
199.	Turek (gm. miejska)			■			■								■	■	■		■	■	
200.	Turek (gm. wiejska)			■			■					■			■	■	■		■	■	
201.	Ujście					■				■			■	■	■	■	■	■		■	
202.	Wapno			■								■	■		■	■	■	■		■	
203.	Wągrowiec (gm. miejska)	■											■	■	■	■	■			■	
204.	Wągrowiec (gm. wiejska)	■											■	■	■	■	■			■	

L.p.	Gmina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
205.	Wieleń																				
206.	Wielichowo																				
207.	Wierzbinek																				
208.	Wijewo																				
209.	Wilczyn																				
210.	Witkowo																				
211.	Władysławów																				
212.	Włoszakowice																				
213.	Wolsztyn																				
214.	Wronki																				
215.	Września																				
216.	Wyrzysk																				
217.	Wysoka																				
218.	Zagórów																				
219.	Zakrzewo																				
220.	Zaniemyśl																				
221.	Zbąszyń																				
222.	Zduny																				
223.	Złotów (gm. miejska)																				
224.	Złotów (gm. wiejska)																				
225.	Żelazków																				
226.	Żerków																				

WIELKOPOLSKA 2020+

LITERATURA

VIII. LITERATURA

1) Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska BIPROWODMEL Sp. z o.o. na zlecenie Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu. Program małej retencji wodnej na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2016-2030. 2016. (http://programmalejretencji.pl/) [1]

2) Dąbrowski S., 1999. Dokumentacja hydrogeologiczna Regionu Poznańskiego Dorzecza Warty zawierająca ocenę zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Część A. Synteza wyników badań. Hydroconsult Sp. z o.o., Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych w Warszawie, Oddział w Poznaniu, Poznań [2]

3) Decyzja lokalizacyjna Dowództwa Sił Powietrznych Nr 055/76 z dnia 13 lipca 1976 r. Warszawa 1976 r. [3]

4) Decyzja lokalizacyjna Dowództwa Sił Powietrznych Nr 084/76 z dnia 25 listopada 1976 r. Warszawa 1976 r. [4]

5) Decyzja lokalizacyjna Dowództwa Sił Powietrznych Nr 085/76 z dnia 30 listopada 1976 r., Warszawa 1976 r. [5]

6) Dominiak J., Dolata M., Konecka-Szydłowska B., Perdał R., Churski P. 2009. Spójność terytorialna regionu wielkopolskiego w aspekcie funkcjonalnym, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu [6]

7) Dyrektywa 2007/60/We Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz.U. UE L 288 z 6.11.2007, s.27), tzw. Dyrektywa Powodziowa [7]

8) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L 327 z 22.12.2000, s. 1), tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) [8]

9) Dyrektywa Rady 91/976/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. U. UE L z 31.12.1991), tzw. Dyrektywa Azotanowa [9]

10) Europejskie porozumienie w sprawie głównych śródlądowych dróg wodnych o międzynarodowym znaczeniu, Genewa 19 lutego 1996 r. [10]

11) Ewidencja gruntów i budynków dla województwa wielkopolskiego. 2015 [11]

12) Farat R. (red.), 2004. Atlas klimatu województwa wielkopolskiego. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Oddział w Poznaniu, Poznań [12]

13) Fronczak K., 2007. Leśne Kompleksy Promocyjne. Las w dziewiętnastu odsłonach. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa [13]

14) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska 2017. Aktualnie procedowane zmiany granic obszarów Natura 2000, http://natura2000.gdos.gov.pl/aktualnosci/aktualnie-procedowane-zmiany-granic-obszarow-natura-2000; Konsultacje zmiany granic obszarów Natura 2000 http://natura2000.gdos.gov.pl/aktualnosci/konsultacje-zmiany-granic-obszarow-natura-2000 [14]

15) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ), 2015 (http://www.gdos.gov.pl/przyroda-i-roznorodnosc-biologiczna) [15]

16) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ), 2019. Centralny rejestr form ochrony przyrody, http://crfop.gdos.gov.pl [16]

17) Główny Urząd Geodezji i Kartografii (GUGiK), 2005. Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50 000 w formie analogowej i numerycznej. GUGiK, Warszawa [17]

18) Główny Urząd Statystyczny (BDL GUS), 1995–2015. Bank Danych Lokalnych, (http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks) [18]

19) Główny Urząd Statystyczny (GUS), 2014. Ochrona środowiska 2014. Informacje i opracowania statystyczne. GUS, Departament Badań Regionalnych i Środowiska, Warszawa [19]

20) Główny Urząd Statystyczny (GUS), 2016. Leśnictwo 2016. Informacje i opracowania statystyczne. GUS, Warszawa [20]

21) Główny Urząd Statystyczny (GUS), 2016. Ochrona środowiska 2016. Informacje i opracowania statystyczne. GUS, Departament Badań Regionalnych i Środowiska, Warszawa [21]

22) Górecki W. (red.), 2006. Atlas zasobów geotermalnych na Niżu Polskim. Formacje mezozoiku. AGH, Kraków [22]

23) Ilnicki P., Iglińska A., Kucharski L., Lewandowski P., Łakoma M., Olejnik M., Marcinkiewicz M., Suchanecka G., Załuski T., 2006. Charakterystyka regionu wodnego Warty – Ekosystemy pozostające w dynamicznych relacjach z wodami podziemnymi i powierzchniowymi. Opracowanie przygotowane na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu [23]

24) Instytut Melioracji i Użytków w Falentach 2006. System Informacji Przestrzennej o Mokradłach Polski. Mokradła Polski. Typy siedlisk. (http://www.gis-mokradla.info/) [24]

25) Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Centra Modelowania Powodziowego w Gdyni, w Krakowie, w Poznaniu, we Wrocławiu, w konsultacji z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2011. Raport z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) [25]

26) Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych (d. Ośrodek Zasobów Wodnych), na zamówienie Ministerstwa Środowiska, 2007. Mapa podziału hydrograficznego Polski (MPHP) [26]

27) Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB), 2017. Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015–2017. Raport z III etapu realizacji zamówienia (http://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_jakosci_gleb/Raport_MChG_etap3.pdf) [27]

28) Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG), 1980. Województwo bydgoskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000. 1980. Województwo gorzowskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000. 1981. Województwo pilskie. Mapa glebowo--rolnicza w skali 1:100 000. 1981. Województwo poznańskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000. 1982. Województwo leszczyńskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000. 1983. Województwo konińskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000. 1986. Województwo kaliskie. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:100 000 [28]

29) Jańczak J. (red.), 1996. Atlas jezior Polski. T. I. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań [29]

30) Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Masłajek R., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J., Zalewska H., Pilot M., 2005/2012. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa w ramach realizacji programu Phare PL0105.02. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża. Aktualizacja opracowana w ramach projektu „Ochrona obszarów siedliskowych i korytarzy ekologicznych dzikiej fauny przy drogach szybkiego ruchu w Polsce" realizowanego przez Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot dzięki wsparciu udzielonemu przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także budżetu Rzeczpospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych [30]

31) Kaliszewski A., Wysocka-Fijorek E., Jabłoński M., Młynarski W., 2014. Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014. Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Zarządzania Zasobami Leśnymi, Sękocin Stary [31]

32) Komisja Europejska, 2009. Natura 2000. Biuletyn Komisji Europejskiej o przyrodzie i bioróżnorodności. Numer 27, 12.2009 (http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000newsl/nat27_pl.pdf) [32]

33) Kondracki J., 1998. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa [33]

34) Kowalczak P., Farat R., Kępińska-Kasprzak M., Kuźnicka M., Mager P., 1997. Hierarchia potrzeb obszarowych małej retencji. Materiały badawcze. IMGW, Warszawa [34]

35) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), 2009. Ekosystemy lądowe pozostające w dynamicznych relacjach z wodami podziemnymi i powierzchniowymi dla obszarów dorzeczy w Polsce (z wyłączeniem regionu wodnego Warty). Praca zbiorowa. TECHMEX S.A., IMUZ. Część I, II, III, na zamówienie Prezesa KZGW, Warszawa [35]

36) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), 2018. Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacji pdf (http://mapy.isok.gov.pl/imap/) [36]

37) Lorenc H., 1996. Struktura i zasoby energetyczne wiatru w Polsce. Materiały badawcze. Seria: Meteorologia, 25. IMiGW, Warszawa [37]

38) Łęcki W. (red.), 2004. Wielkopolska. Nasza kraina. T. I–III. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań [38]

39) Matyaszczyk D., 2015. Obszary o zachowanych, cennych wartościach kulturowych w województwie wielkopolskim – wyznaczenie zasięgu i charakterystyka. Opracowanie dla Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego w Poznaniu – maszynopis [39]

40) Mickiewicz P., Nowacka D. 2008. Budowa dróg a utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych. Ochrona łączności ekologicznej w Polsce Białowieża 2008 [40]

41) Miejski Konserwator Zabytków w Poznaniu, 2014, Lista dóbr kultury współczesnej z terenu miasta Poznania [41]

42) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2014, Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017 [42]

43) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2016. Znak dziedzictwa Europejskiego, Historia (http://www.mkidn.gov.pl/) [43]

44) Ministerstwo Obrony Narodowej, Decyzja Nr 393/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej [44]

45) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2016. Produkty zarejestrowane jako Chronione Nazwy Pochodzenia i Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, (http://www.minrol.gov.pl/) [45]

46) Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2003. Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL). Aktualizacja 2003 r. [46]

47) Mirek Z., Nikel A., Paul W., Wilk Ł. (red.), 2005. Ostoje roślinne w Polsce. Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, Kraków [47]

48) Narodowy Instytut Dziedzictwa 2016 Zabytki w Polsce, Rejestr Zabytków, Zestawienie Zabytków Nieruchomych (http://www.nid.pl/) [48]

49) Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2014. Zabytki w Polsce, Rejestr Zabytków, Ewidencja Zabytków (http://www.nid.pl/) [49]

50) Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2016. Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe (http://niematerialne.nid.pl/) [50]

51) Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2018. Zabytki w Polsce, Pomniki Historii (http://www.nid.pl/) [51]

52) Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu (OSCh-R), 2013. Zasobność gleb w województwie wielkopolskim w latach 2007-2011. Agrochemiczne badania gleb 2007-2011 [52]

53) Państwowa Inspekcja Sanitarna. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, 2017. Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna województwa wielkopolskiego w roku 2016. Poznań [53]

54) Państwowa Służba Hydrogeologiczna, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PSH PIG-PIB), 2014. Geoportal Państwowej Służby Hydrogeologicznej (http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/) [54]

55) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (CBDG PIG-PIB), 2014. Centralna Baza Danych Geologicznych, (http://dm.pgi.gov.pl/dm/DownloadManager_v1.aspx) [55]

56) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), 2018. Bilans zasobów złóż w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa [56]

57) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), 2017. Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2016 (http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/wyniki-badan-i-oceny/monitoring-wod-podziemnych/) [57]

58) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), 2017. Centralny Rejestr Geostanowisk Polski (http://geostanowiska.pgi.gov.pl/gsapp/) [58]

59) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), 2015. Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2012-2014. Raport z wykonania zadania nr 9. Interpretacja wyników monitoringu operacyjnego, ocena stanu chemicznego oraz przygotowanie opracowania o stanie chemicznym jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu (http://mjwp.gios.gov.pl/) [59]

60) Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/ (stan na 31.12.2018 r .) [60]

61) PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Warszawa 2016. Wykaz linii kolejowych zarządzanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Wykaz linii Id-12 (D-29) [61]

62) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967) [62]

63) Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1938) [63]

64) Port Lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego, 2017 . Liczba odprawionych pasażerów (kttp://www.airport-poznan.com.pl/) [64]

65) Powiatowe inspektoraty weterynarii z terenu województwa wielkopolskiego, 2011–2012 oraz informacje z urzędów gmin. Wykazy ferm mogących znacząco oddziaływać na środowisko [65]

66) Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy, 2016. Mott MacDonald, Warszawa [66]

67) Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty, 2017. Grupa MGGP, Kraków [67]

68) Przybyła C., Wojtkowiak R., Gładysiak S., Leśny J., Schefke R., Mrozik K., 2007. Przegląd zasobów odnawialnych źródeł energii w województwie wielkopolskim. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Biuro Inżynieryjno-Konsultingowe Czesław Przybyła, Poznań [68]

69) Przytuła E., Filar S., Mordzonek G., 2013. Bilans wodnogospodarczy wód podziemnych z uwzględnieniem oddziaływań z wodami powierzchniowymi w polskiej części dorzecza Odry. Informator Państwowej Służby Hydrogeologicznej. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa [69]

70) Ratajczak W. 2011. Analiza dostępności topologicznej i probabilistycznej, Województwo Wielkopolskie, Raport Regionalny. Poznań [70]

71) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (https://www.gdos.gov.pl/wykaz-ogrodow-zoologicznych-w-polsce) [71]

72) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, 2019. Informacje dotyczące form ochrony przyrody [72]

73) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu. Plany ochrony rezerwatów przyrody (stan na 31.01.2019 r.) http://poznan.rdos.gov.pl/plany-ochrony-rezerwatow-przyrody [73]

74) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu. Plany zadań ochronnych (stan na 31.01.2019 r.) (http://poznan.rdos.gov.pl/plany-zadan-ochronnych) [74]

75) Rohrscheidt A.M., 2013, raport: Cykliczne eventy kulturalna Wielkopolski – 2013, Turystyka kulturowa Nr 12/2013 (http://www.turystykakulturowa.org/) [75]

76) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami

azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 1638) [76]

77) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w miejscowości Biedrusko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 8786) [77]

78) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo - Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2005 r. Nr 104, poz. 2867) [78]

79) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Nr 3/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 142, poz. 2278) [79]

80) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w miejscowości Biedrusko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 335) [80]

81) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 20 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości Brodowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 5014) [81]

82) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości Brodowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 7979) [82]

83) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Dąbrówka-Wysogotowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 3093) [83]

84) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 30 października 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody „Dębina" w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 6139) [84]

85) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Gostynia (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 127, poz. 2329) [85]

86) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 16 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Gostynia (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 174, poz. 3265) [86]

87) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Spółdzielni Mleczarskiej w Gostyniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 3448) [87]

88) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 17 maja 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Spółdzielni Mleczarskiej w Gostyniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 3983) [88]

89) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Józefowo, gmina Lwówek (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 6000) [89]

90) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 17 maja 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Józefowo, gmina Lwówek (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 3984) [90]

91) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „LIS" dla miasta Kalisza (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 116, poz. 1885) [91]

92) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Kalwy, gmina Buk (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 264, poz. 4181) [92]

93) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Kamińsko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 4994) [93]

94) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla miasta Koła (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 124, poz. 2019) [94]

95) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 2 września 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Kurów" w Koninie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 5076) [95]

96) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Kowanówko w rejonie miejscowości Oborniki i Kowanówko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3194) [96]

97) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody w rejonie Mosina-Krajkowo dla zaopatrzenia Poznańskiego Systemu Wodociągowego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3556) [97]

98) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 18 lutego 2004 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2004 r. Nr 26, poz. 708) [98]

99) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 63, poz. 1341) [99]

100) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 684) [100]

101) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Poznań-Piotrowo (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 357) [101]

102) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale" dla miasta Śremu na wniosek Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. gmina Śrem, powiat śremski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 32, poz. 812) [102]

103) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale" dla miasta Śremu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 138, poz. 3092) [103]

104) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Sieroszowice (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2005 r. Nr 37, poz. 1035) [104]

105) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody podziemnej w Słupcy (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2004 r. Nr 51, poz. 1166) [105]

106) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 sierpnia 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Tursko B" dla miasta Pleszewa i gminy Gołuchów (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 169, poz. 2886) [106]

107) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 10 września 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Tworzymirki (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 169, poz. 2823) [107]

108) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Tworzymirki (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 124, poz. 2020) [108]

109) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Wałków gmina Koźmin Wielkopolski (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 116, poz. 2168) [109]

110) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Kowanówko w rejonie miejscowości Oborniki i Kowanówko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 6559 [110]

111) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 6 listopada 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody w miejscowości Kamińsko (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 7211) [111]

112) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 kwietnia 2017 r. w sprawie wykazu dróg krajowych oraz dróg wojewódzkich, po których mogą poruszać się pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 10 t, oraz wykazu dróg krajowych, po których mogą poruszać się pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 8 t. Warszawa, dnia 5 maja 2017 r. [112]

113) Rozporządzenie Nr 07/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 148, poz. 3562) [113]

114) Rozporządzenie Nr 1/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Ruda, gmina Zduny, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 85, poz. 1659) [114]

115) Rozporządzenie nr 1/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 1153) [115]

116) Rozporządzenie Nr 10/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 7 września 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody z utworów czwartorzędowych w Ostrzeszowie, pow. ostrzeszowski w województwie wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 154, poz. 3689) [116]

117) Rozporządzenie Nr 10/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 22 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 5113) [117]

118) Rozporządzenie Nr 12/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Zaborówiec, na terenie gmin Wijewo i Włoszakowice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 3944) [118]

119) Rozporządzenie Nr 2/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Załęcze" zlokalizowanego w rejonie miejscowości Świniary, Borowno i Wodniki, gmina Wąsosz, powiat górowski, województwo dolnośląskie oraz w miejscowości Załęcze, gmina Rawicz, powiat rawicki, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 154, poz. 2677) [119]

120) Rozporządzenie Nr 2/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 2833) [120]

121) Rozporządzenie Nr 2/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Olszyce – Szklarka, na terenie gminy Ostrzeszów, powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 472) [121]

122) Rozporządzenie Nr 2/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 21 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Ostrzeszowie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 2011) [122]

123) Rozporządzenie Nr 20/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 27 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Ostrzeszowie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4683) [123]

124) Rozporządzenie Nr 23/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Nr 2, w miejscowości Włoszakowice, gmina Włoszakowice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 6111) [124]

125) Rozporządzenie Nr 3/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 6 sierpnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo - Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie, z dnia 15 czerwca 2005 r (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 154, poz. 2678) [125]

126) Rozporządzenie Nr 32/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 22 września 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Olszyce – Szklarka, na terenie gminy Ostrzeszów, powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 5384) [126]

127) Rozporządzenie Nr 4/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej na obszarze gminy Kobylin i Pogorzela, powiat krotoszyński i gostyński dla ujęcia wody podziemnej w miejscowości Łagiewniki, gmina Kobylin, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 182, poz. 3385) [127]

128) Rozporządzenie Nr 6/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 24 kwietnia 2006 r. zmieniające Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Przybyszewo - Strzyżewice, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 80, poz. 2029) [128]

129) Rozporządzenie Nr 8/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Karczma Borowa", obejmującej część obszaru miasta Leszna, gminy Osieczna i gminy Rydzyna, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. Nr 148, poz. 3563) [129]

130) Rozporządzenie Nr 9/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo" w Lesznie, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2007 r. Nr 153, poz. 3364) [130]

131) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Ne 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę", zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 [131]

132) Ryszkowski L. (red.), 2004. Środowiskowe, ekonomiczne i społeczne skutki przemysłowego tuczu trzody chlewnej. Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu [132]

133) Skubała P. „Dlaczego różnorodność biologiczna jest ważna", Aura. Ochrona środowiska 12/16, Kraków 2016 [133]

134) Starostwa powiatowe z terenu województwa wielkopolskiego, 2018. Rejestry terenów zagrożonych ruchami masowymi [134]

135) Śliwa P., Wylegała P., Mizera T., Winiecki A., 2004. O wielkopolskich ptakach. Wydawnictwo PTOP Salamandra, Poznań [135]

136) Transprojekt-Warszawa sp. z o.o. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Warszawa 2016. Podsumowanie wyników GPR 2015 na zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich. Warszawa, maj 2016 r. [136]

137) Transprojekt-Warszawa sp. z o.o. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Warszawa 2016. Synteza wyników GPR 2015 na zamiejskiej sieci dróg krajowych. Warszawa, marzec 2016 r. [137]

138) Uchwała Nr 1809/2016 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku [138]

139) Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 [139]

140) Uchwała nr L/551/2014 Rady Miejskiej w Kórniku z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki, Koninko i Robakowo w gminie Kórnik (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r. poz. 3954) [140]

141) Uchwała nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania [141]

142) Uchwała Nr VIII/75/V/2015 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2015 r. w sprawie: utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla odcinka drogi wojewódzkiej nr 196 od km 4 + 260 do km 4 + 340, zlokalizowanego w sąsiedztwie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwonaku, Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4069 [142]

143) Uchwała nr XLVIII/711/2006 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania przy napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2006 r. nr 143, poz. 3491) [143]

144) Uchwała Nr XV/124/IV/2012 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie: utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla drogi wojewódzkiej nr 184 po rozbudowie na odcinku Pamiątkowo-Przeźmierowo (Poznań), od km 34+719,91 do km 41+981,50, od km 42+744,40 do km 43+363,30, od km 44+834,33 do km 48+369,70 oraz od km 48+450,80 do km 48+829,00 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 1247) [144]

145) Uchwała Nr XVI/442/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu, zmieniona Uchwałą NR XXIV/695/16 z dnia 28 listopada 2016 r. [145]

146) Uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu [146]

147) Uchwała Nr XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 [147]

148) Uchwała nr XXXVIII/763/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2013 roku w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2013-2016 r., Poznań 2013 [148]

149) Uchwała Rady Ministrów nr 173/2014 z 26 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia przejściowego dokumentu strategicznego – Masterplanu dla obszaru dorzecza Odry [149]

150) Umowa europejska o głównych drogach ruchu międzynarodowego (AGR), Genewa dnia 15 listopada 1975 r. [150]

151) Umowa europejska o głównych międzynarodowych liniach kolejowych (AGC), Genewa dnia 31 maja 1985 r. [151]

152) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademię Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2014-2015. Diagnoza turystyki w województwie wielkopolskim [152]

153) Urząd Lotnictwa Cywilnego, Warszawa 2019. Ewidencja lądowisk według stanu na dzień 4 stycznia 2019 r. [153]

154) Urząd Lotnictwa Cywilnego, Warszawa 2019. Rejestr lotnisk cywilnych [154]

155) Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, Poznań 2012. Turystyka wiejska w Wielkopolsce, katalog gospodarstw gościnnych [155]

156) Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Departament Transportu, 2016. Liczba obsłużonych pasażerów [156]

157) Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Poznań 2017. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym [157]

158) Urząd Regulacji Energetyki (URE), 2017. Mapa Odnawialnych Źródeł Energii w Polsce (http://www.ure.gov.pl/uremapoze/mapa.html) [158]

159) Wielkopolska Organizacja Turystyczna (http://www.wotwielkopolska.pl/) [159]

160) Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu (WZMiUW), 2000. Synteza programu retencji wód powierzchniowych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2001-2015 [160]

161) Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego (WBPP), Poznań 2015. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla województwa wielkopolskiego, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań [161]

162) Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne Poznań, 2015. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego [162]

163) Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.), 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki [163]

164) Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2016. Region Wielkopolska. Baza wiedzy o Wielkopolsce, Kultura ludowa (http://regionwielkopolska.pl) [164]

165) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), Poznań 2016. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2015 r. [165]

166) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), Poznań 2017. Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017 [166]

167) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), Poznań 2017. Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie wielkopolskim za rok 2016 [167]

168) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), 2016. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w latach 2013-2015. Biblioteka Monitoringu Środowiska [168]

169) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), 2016. Rejestr awarii za okres od: 01.01.2010 do 31.12.2015, http://bip.poznan.wios.gov.pl/rejestryewidencje-i-archiwa/wydzial-inspekcji/powazne-awarie/ [169]

170) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), 2016. Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2015 r. /wg badań PIG/ (http://poznan.wios.gov.pl) [170]

171) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Stacja Chemiczno-Rolnicza Oddział w Poznaniu (SCh-R), 2001. Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski stan na rok 2000. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań [171]

172) Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu, 2012. Wykaz ferm objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego na terenie województwa wielkopolskiego [172]

173) Wojewódzki Sztab Wojskowy w Poznaniu, wnioski do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, Poznań 2014 r. [173]

174) Wojewódzki Wielkopolski Konserwator Zabytków, 2015, Rejestr zabytków urbanistycznych [174]

175) Wojewódzkie zbiorcze zestawienie danych dotyczących gruntów. Stan na dzień 1 stycznia 2017 r. [175]

176) Wylegała P., Janyszek S., Kepel A., Dzięciołowski R., 2006. Ostoje przyrody o znaczeniu europejskim w Wielkopolsce. PTOP „Salamandra", Poznań [176]

177) Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P.T., 2008. Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego. Opracowanie wykonane na zlecenie WBPP w Poznaniu [177]

178) Zajączkowski K., 2005. Regionalizacja potrzeb zadrzewieniowych w Polsce. Prace Instytutu Badawczego i Leśnictwa. Rozprawy i Monografie. Warszawa [178]

179) Zarząd Geografii Wojskowej Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Materiały Wojewódzkiego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego, 2002. Mapa topograficzna VMap Level 2 w skali 1:50 000 [179]

180) Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2016. Plan Transportowy dla Województwa Wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku. Dokument wdrożeniowy Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (projekt) [180]

181) Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, 2019. Informacje dotyczące parków krajobrazowych [181]

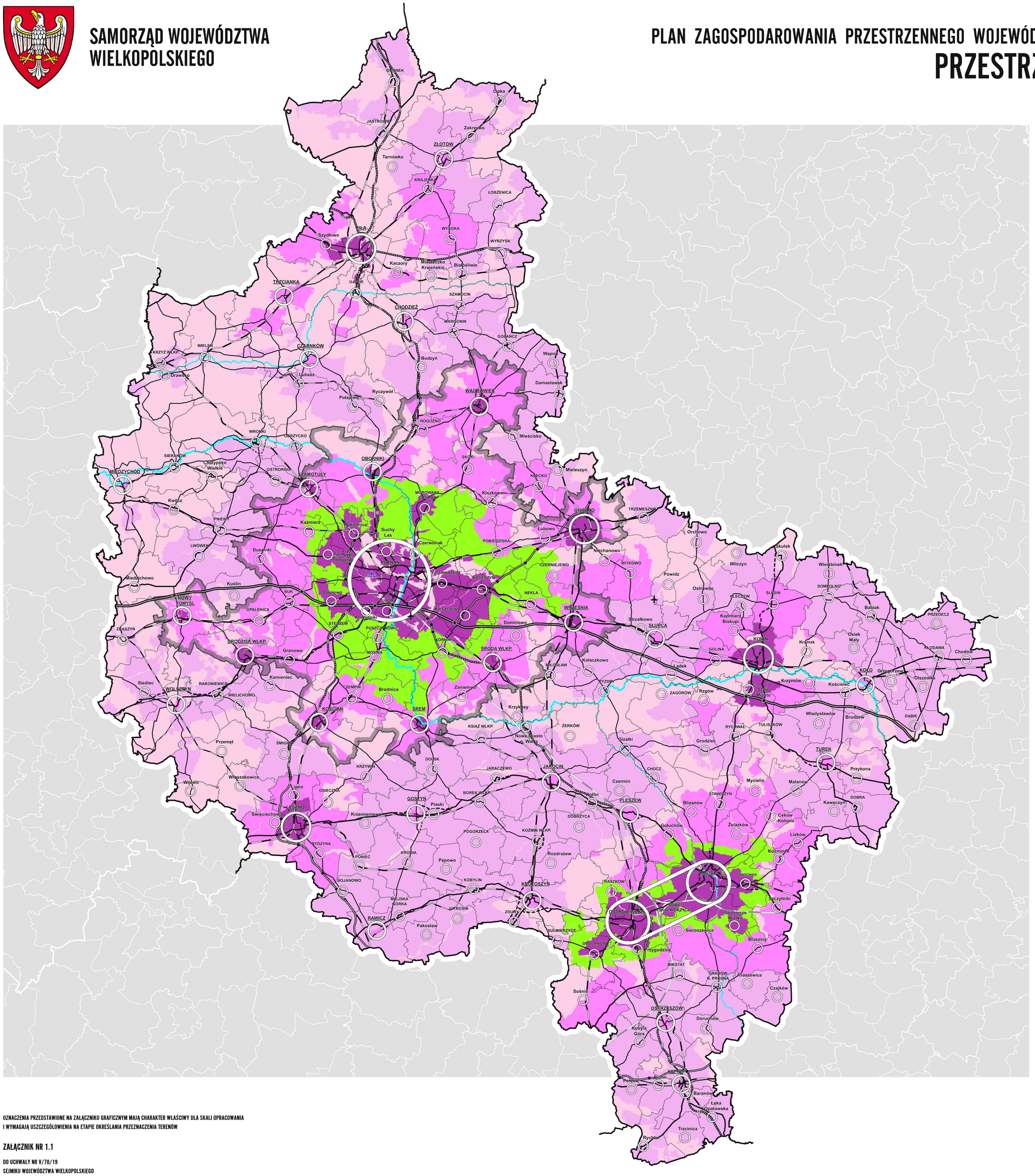
182) Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Parki krajobrazowe Wielkopolski. stan na 31.01.2019 (http://www.zpkww.pl/) [182]

183) Zgrabczyński J., 2004. Wojewódzki program udrażniania rzek – wód płynących. Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska BIPROWODMEL Sp. z o.o., Poznań [183]

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PRZESTRZEŃ OSADNICZA

PODNOSZENIE KONKURENCYJNOŚCI OŚRODKÓW MIEJSKICH I ICH NAJBLIŻSZEGO OTOCZENIA

HIERARCHIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

POZNAŃ - OŚRODEK METROPOLITALNY

KALISZ - OSTRÓW WLKP. - OŚRODEK REGIONALNY

OŚRODKI SUBREGIONALNE

OŚRODKI LOKALNE - MIASTA POWIATOWE

POZOSTAŁE OŚRODKI GMINNE - MIASTA I WSIE

KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI OSADNICZEJ

- STREFA WYSOKIEJ INTENSYWNOŚCI PROCESÓW OSADNICZYCH
- STREFA ŚREDNIEJ INTENSYWNOŚCI PROCESÓW OSADNICZYCH
- STREFA NISKIEJ INTENSYWNOŚCI PROCESÓW OSADNICZYCH
- STREFA OGRANICZANIA INTENSYWNOŚCI PROCESÓW OSADNICZYCH
- STREFA ZIELONYCH PIERŚCIENI

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- GŁÓWNE RZEKI
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI
- LOTNISKA WOJSKOWE
- LOTNISKO CYWILNE
- JAROCIN — OŚRODKI POWIATOWE
- DOBRA — MIEJSKIE OŚRODKI GMINNE
- Babiak — WIEJSKIE OŚRODKI GMINNE
- GRANICE WOJEWÓDZTWA
- GRANICE POWIATÓW
- GRANICE GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.1

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

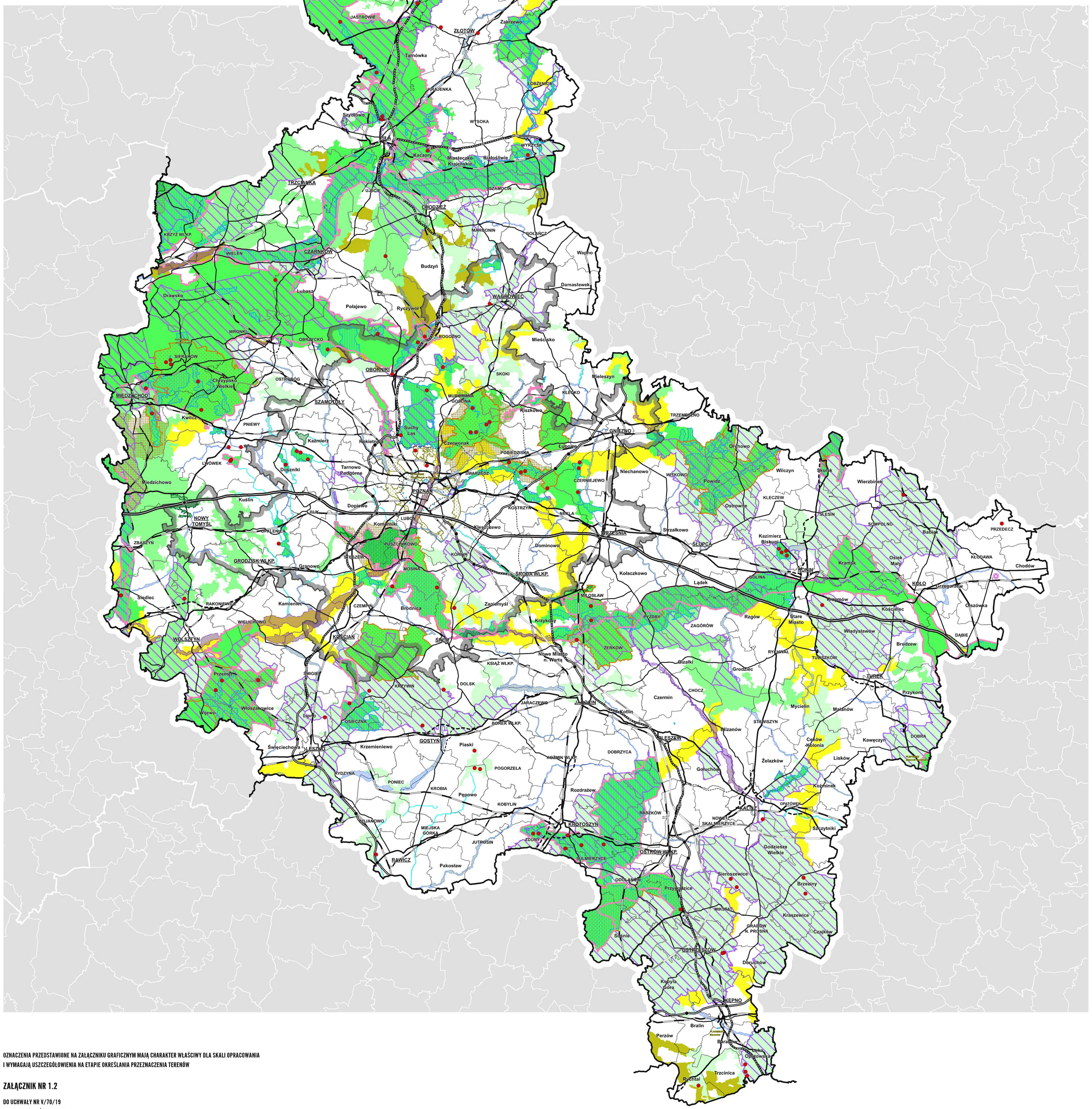
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

WALORY PRZYRODNICZE

OCHRONA OBSZARÓW O NAJWYŻSZYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH

- PARKI NARODOWE
- REZERWATY PRZYRODY
- PARKI KRAJOBRAZOWE
- OTULINY PARKÓW NARODOWYCH I PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OBSZARY NATURA 2000 - OBSZARY PTASIE
- OBSZARY NATURA 2000 - OBSZARY SIEDLISKOWE
- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE
- STANOWISKO DOKUMENTACYJNE
- PLH300008 Jezioro Kubek — OBSZARY NATURA 2000 PROPONOWANE DO ZMIANY GRANIC

ZAPEWNIENIE TRWAŁOŚCI I CIĄGŁOŚCI SYSTEMU PRZYRODNICZEGO WOJEWÓDZTWA

OBSZARY WĘZŁOWE

- MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE
- REGIONALNE
- PONADLOKALNE

KORYTARZE EKOLOGICZNE

KORYTARZE DOLIN RZECZNYCH

- MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE
- REGIONALNE
- PONADLOKALNE

KORYTARZE LĄDOWE

- MIĘDZYNARODOWE
- KRAJOWE

KLINY ZIELENI

- STRUKTURALNE KLINY ZIELENI MIASTA POZNANIA

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.2

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

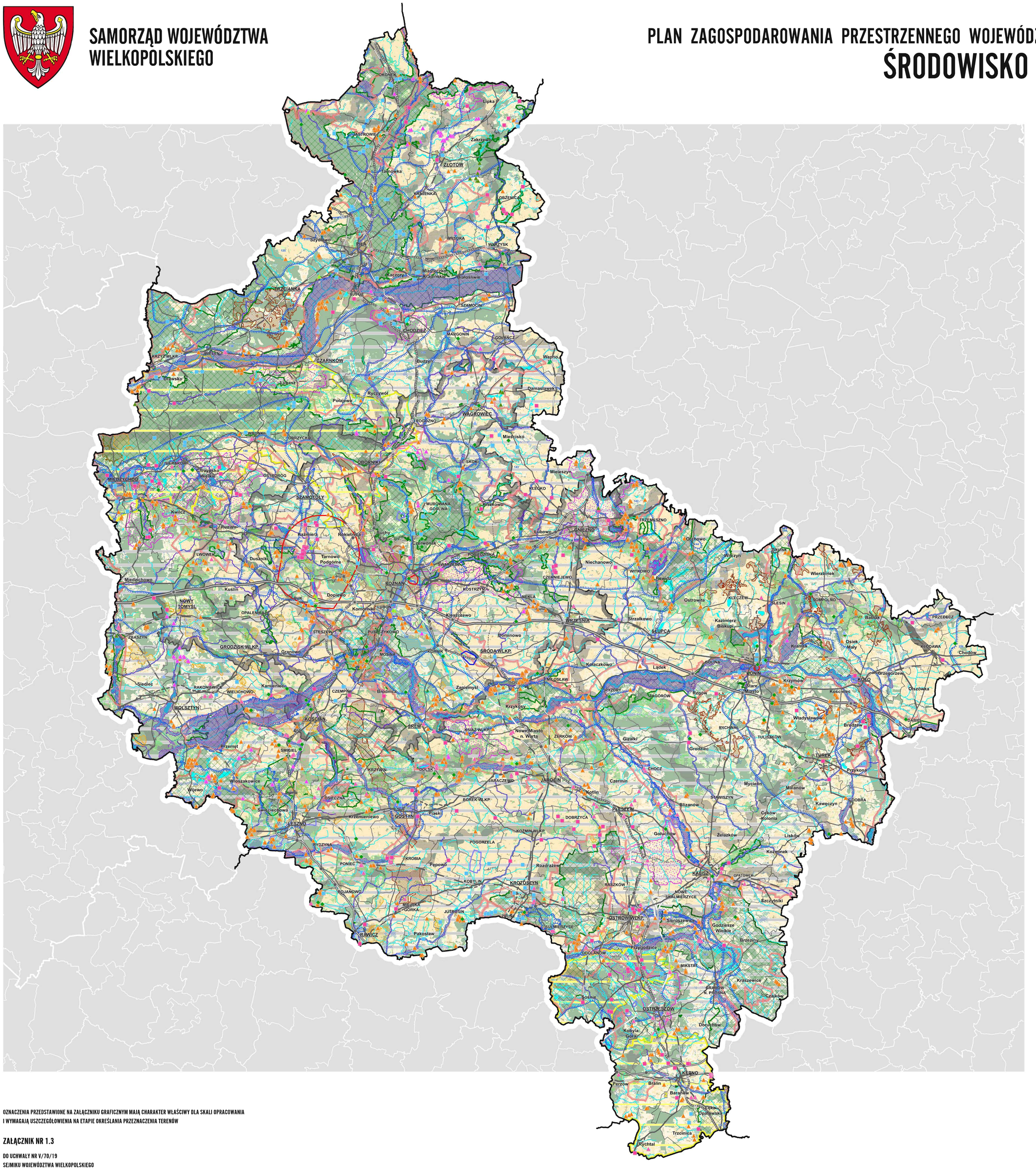
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH

- LASY
- OBSZARY PREDYSPONOWANE DO ZALESIEŃ
- LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY "PUSZCZA NOTECKA"
- LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY "LASY RYCHTALSKIE"

OCHRONA MIEJSC CENNYCH DLA PTAKÓW

- OBSZARY WAŻNE DLA PTAKÓW W OKRESIE GNIAZDOWANIA ORAZ MIGRACJI

OCHRONA ZASOBÓW WÓD

WODY POWIERZCHNIOWE

- OBSZARY O NISKICH ZASOBACH WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- WODY PŁYNĄCE I STOJĄCE
- EKOSYSTEMY ZALEŻNE OD WÓD (MOKRADŁA)
- ZBIORNIK WIELOWIEŚ KLASZTORNA (W REALIZACJI)
- ZBIORNIKI MAŁEJ RETENCJI WODNEJ (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE)
- STREFY WODODZIAŁOWE

WODY PODZIEMNE

- 127 GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH
- TERENY OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘĆ WÓD

OBSZARY CHRONIONE WEDŁUG USTAWY PRAWO WODNE

- JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH, PRZEZNACZONE DO POBORU WODY NA POTRZEBY ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ, PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI
- JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD, PRZEZNACZONE DO CELÓW REKREACYJNYCH, W TYM KĄPIELISKOWYCH
- OBSZARY PRZEZNACZONE DO OCHRONY SIEDLISK LUB GATUNKÓW, O KTÓRYCH MOWA W PRZEPISACH USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY, DLA KTÓRYCH UTRZYMANIE LUB POPRAWA STANU WÓD JEST WAŻNYM CZYNNIKIEM W ICH OCHRONIE

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH, PRZEZNACZONE DO POBORU WODY NA POTRZEBY ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI ORAZ OBSZARY WRAŻLIWE NA EUTROFIZACJĘ WYWOŁANĄ ZANIECZYSZCZENIAMI POCHODZĄCYMI ZE ŹRÓDEŁ KOMUNALNYCH OBEJMUJĄ OBSZAR CAŁEGO WOJEWÓDZTWA

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

- GEOSTANOWISKA
- DOLINY RZEK - ELEMENTY NATURALNEGO UKSZTAŁTOWANIA TERENU PEŁNIĄCE FUNKCJE KORYTARZY EKOLOGICZNYCH
- OBSZARY O NAJWYŻSZEJ WARTOŚCI DLA PRODUKCJI ROLNICZEJ (KOMPLEKSY ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GRUNTÓW ORNYCH 1-5 i 8)
- POZOSTAŁE OBSZARY PRODUKCJI ROLNICZEJ (KOMPLEKSY ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GRUNTÓW ORNYCH 6,7,9)
- ŁĄKI

OCHRONA ZŁÓŻ KOPALIN

KOPALINY ENERGETYCZNE

- GAZ ZIEMNY
- ROPA NAFTOWA I GAZ ZIEMNY
- WĘGIEL BRUNATNY

KOPALINY CHEMICZNE

- SÓL KAMIENNA I POTASOWA

KOPALINY SKALNE

- KRUSZYWA NATURALNE
- PIASKI KWARCOWE (DO PRODUKCJI BETONÓW KOMÓRKOWYCH /DO PRODUKCJI CEGŁY WAPIENNO-PIASKOWEJ)
- PIASKI FORMIERSKIE
- SUROWCE ILASTE (CERAMIKI BUDOWLANEJ /DO PRODUKCJI KRUSZYWA LEKKIEGO)
- SUROWCE SZKLARSKIE
- GIPSY I ANHYDRYTY
- KREDY
- TORFY
- TORFY I KREDY

WODY PODZIEMNE

- WODY TERMALNE
- WODY LECZNICZE - TERMALNE

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- TERENY ZAINWESTOWANE
- ZIELEŃ URZĄDZONA
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.3

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

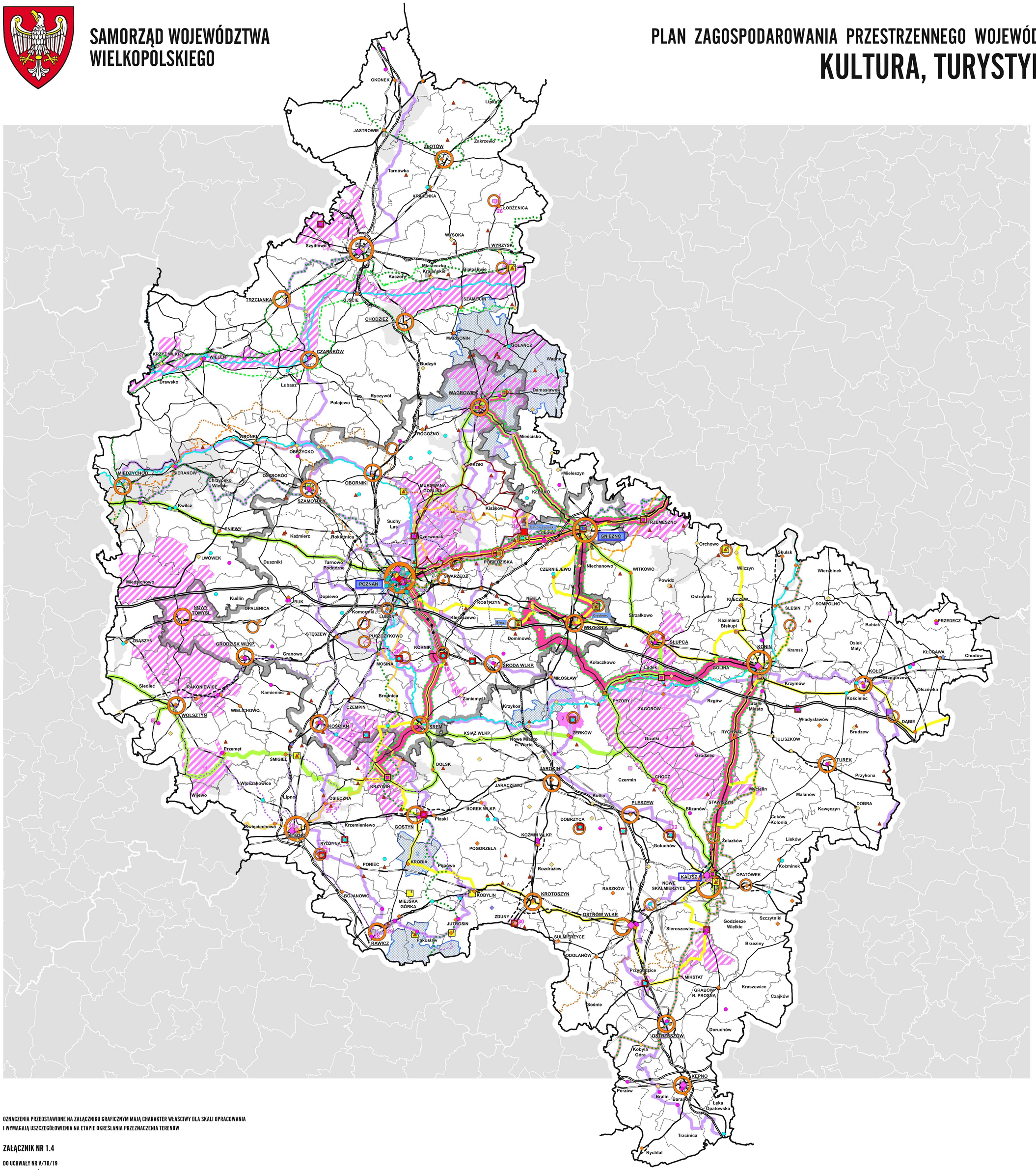
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA

WZMACNIANIE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ I REGIONALNEJ

GŁÓWNY OBSZAR KULTUROTWÓRCZY

- STRATEGICZNE PASMO KULTUROWE - SZLAK PIASTOWSKI
- GŁÓWNE PUNKTY WĘZŁOWE PASMA KULTUROWEGO
- Giecz — PIERWSZE STOLICE WCZESNOPIASTOWSKIEJ POLSKI
- OBIEKTY ZWIĄZANE ZE SZLAKIEM PIASTOWSKIM

DOBRA KULTURY MATERIALNEJ I NIEMATERIALNEJ

- POMNIKI HISTORII (ISTNIEJĄCE I PROPONOWANE)
- POMNIK ZAGŁADY
- 1 — ISTNIEJĄCE PARKI KULTUROWE
- OBSZARY CENNE KULTUROWO - PROPONOWANE LOKALIZACJE PARKÓW KULTUROWYCH
- 1 — CENNE OBIEKTY ARCHEOLOGICZNE - PROPONOWANE ARCHEOLOGICZNE PARKI KULTUROWE
- PROPONOWANE OBIEKTY UNESCO
- ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO
- HISTORYCZNE UKŁADY PRZESTRZENNE (UKŁADY URBANISTYCZNE UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW)
- HISTORYCZNE UKŁADY PRZESTRZENNE (UKŁADY URBANISTYCZNE NIEUJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW)
- HISTORYCZNE UKŁADY PRZESTRZENNE (UKŁADY RURALISTYCZNE UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW)
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE O WŁASNEJ FORMIE KRAJOBRAZOWEJ
- OBIEKTY ZABYTKOWE O WYJĄTKOWYCH WARTOŚCIACH ARTYSTYCZNYCH I HISTORYCZNYCH (OBIEKTY SAKRALNE)
- OBIEKTY ZABYTKOWE O WYJĄTKOWYCH WARTOŚCIACH ARTYSTYCZNYCH I HISTORYCZNYCH (OBIEKTY REZYDENCJONALNE)
- OBIEKTY ZABYTKOWE O WYJĄTKOWYCH WARTOŚCIACH ARTYSTYCZNYCH I HISTORYCZNYCH (OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ)
- MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ
- SANKTUARIA I MIEJSCA SPOTKAŃ RELIGIJNYCH (GŁÓWNE OŚRODKI KULTU RELIGIJNEGO)
- DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ
- 1 — OBSZARY O ZACHOWANYCH WARTOŚCIACH KULTURY LUDOWEJ

CENTRA KULTURALNE WIELKOPOLSKI

- POZNAŃ O ZNACZENIU METROPOLITALNYM
- OŚRODKI O ZNACZENIU REGIONALNYM
- OŚRODKI O ZNACZENIU PONADLOKALNYM
- INNE OŚRODKI O WYSOKIM ZNACZENIU USŁUG KULTURY

ROZWÓJ ZRÓŻNICOWANYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI

OBSZARY WIZERUNKOWE ROZWOJU TURYSTYKI

- POZNAŃ
- SZLAK PIASTOWSKI
- WIELKA PĘTLA WIELKOPOLSKI
- WIELKOPOLSKI SYSTEM SZLAKÓW ROWEROWYCH

TURYSTYKA KULTUROWA

MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE SZLAKI DZIEDZICTWA

- SZLAK CYSTERSKI
- EUROPEJSKI SZLAK ROMAŃSKI
- DROGA ŚW. JAKUBA
- SZLAK BURSZTYNOWY
- TRAKT KRÓLEWSKO-CESARSKI W POZNANIU

REGIONALNE SZLAKI DZIEDZICTWA

- TRASA KÓRNICKA
- SZLAK WIATRACZNY
- SZLAK KOŚCIOŁÓW DREWNIANYCH WOKÓŁ PUSZCZY ZIELONKI
- PODZIEMNA TRASA KOPALNI SOLI W KŁODAWIE

TURYSTYKA KWALIFIKOWANA, WYPOCZYNKOWA I BIZNESOWA

- OBSZARY O WYSOKIM STOPNIU ATRAKCYJNOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO DLA ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI
- MIEJSCOWOŚCI O WYSOKIM POTENCJALE DLA ROZWOJU TURYSTYKI BIZNESOWEJ

MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE SZLAKI TURYSTYKI AKTYWNEJ

- ROWEROWE
- PIESZE
- KONNE
- KAJAKOWE

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.4

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

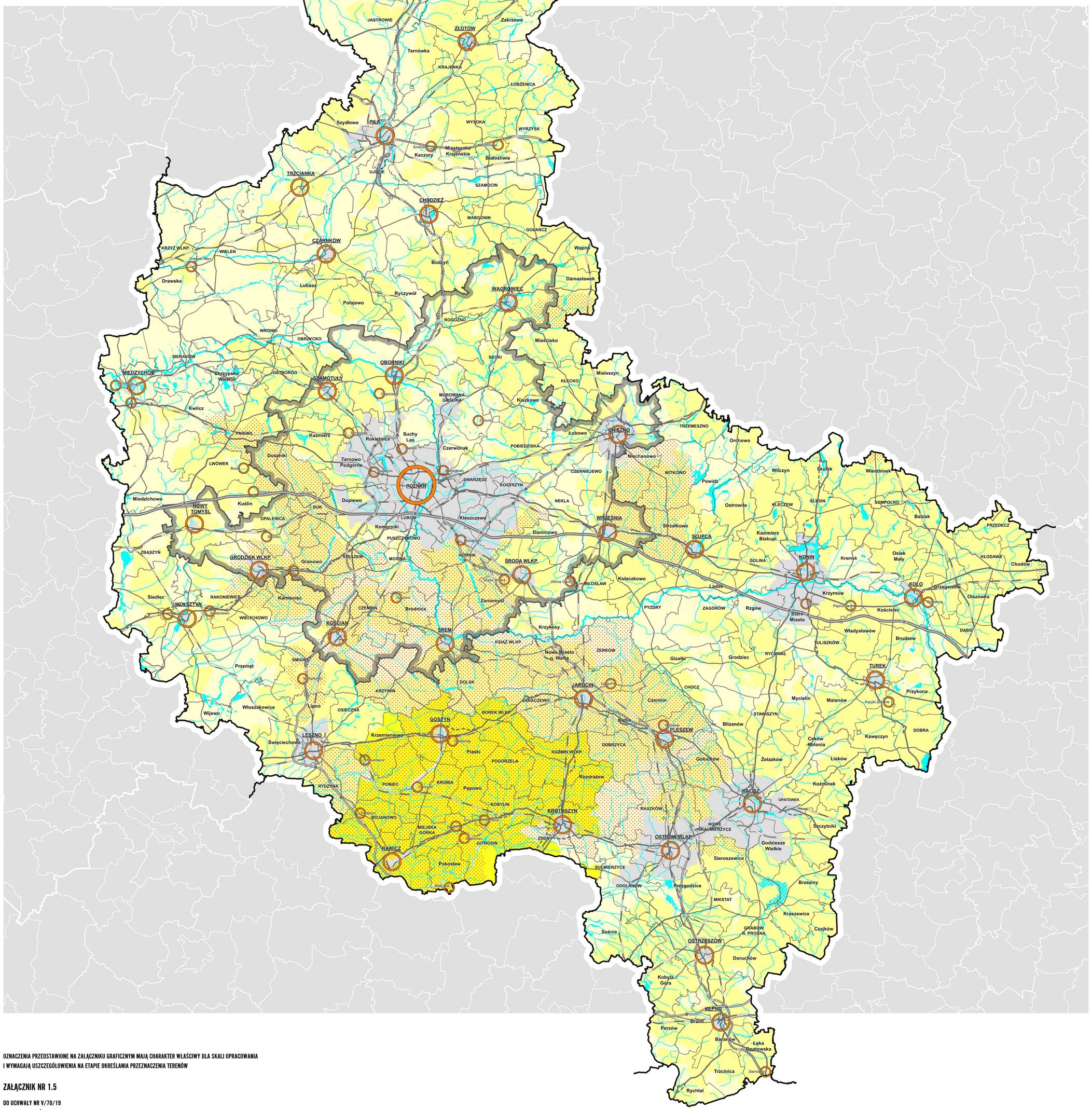
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

ROLNICTWO

KSZTAŁTOWANIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- STREFA INTENSYWNEGO ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ
- STREFA UMIARKOWANEGO ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ
- STREFA EKSTENSYWNEGO ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ
- STREFA OGRANICZANIA ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

ROZWÓJ INNOWACYJNEGO SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO I SIECI OBSŁUGI ROLNICTWA

OŚRODKI OBSŁUGI ROLNICTWA

- OŚRODEK WOJEWÓDZKI
- OŚRODKI POWIATOWE
- OŚRODKI SPECJALISTYCZNE

ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII POCHODZENIA ROLNICZEGO

- OBSZARY PREDYSPONOWANE DO PRODUKCJI BIOMASY

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- WODY POWIERZCHNIOWE
- ZBIORNIK WIELOWIEŚ KLASZTORNA (W REALIZACJI)
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.5

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

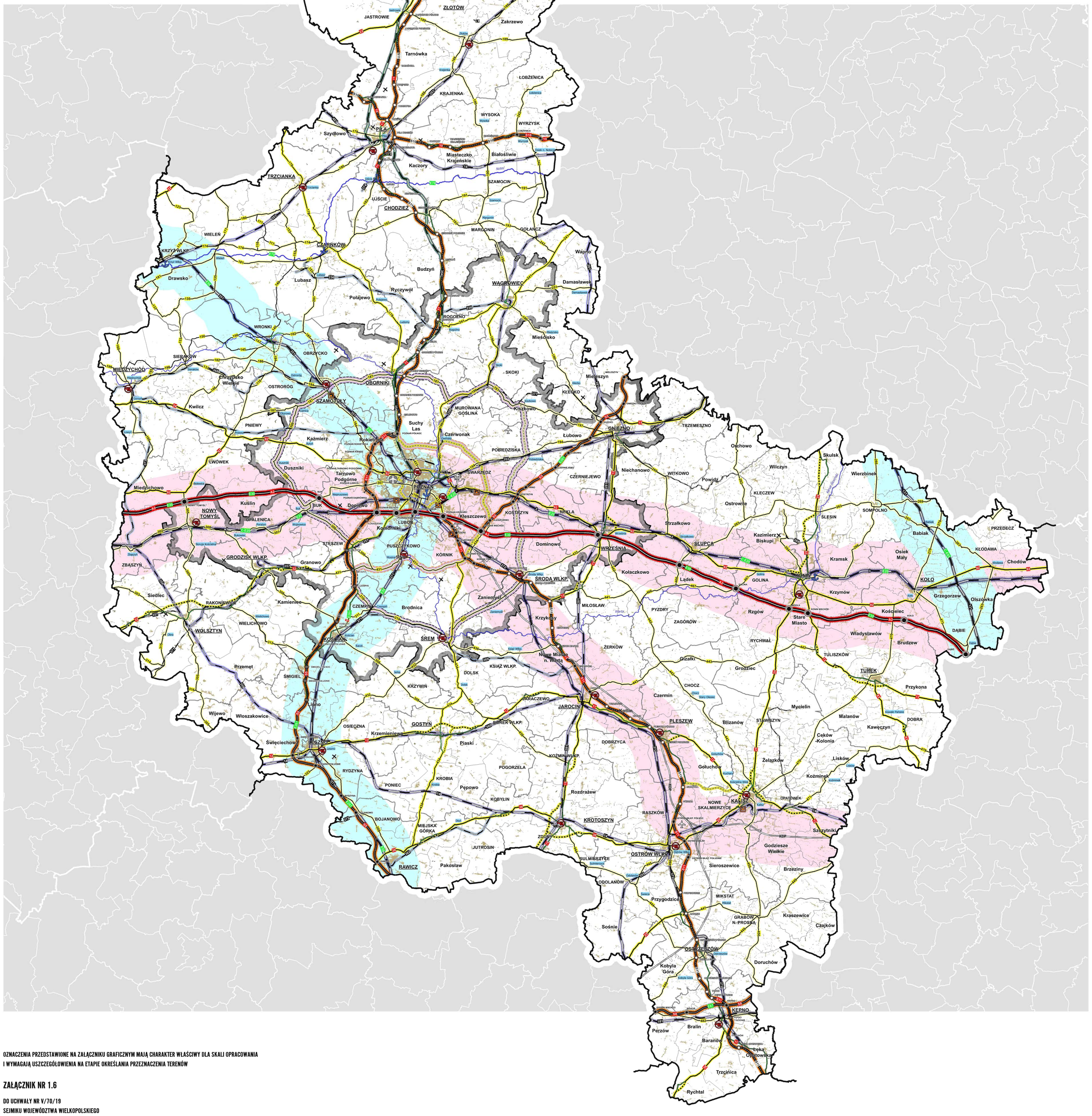
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

KOMUNIKACJA

KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

ROZWÓJ KOMUNIKACJI DROGOWEJ

ISTNIEJĄCE PRZEBIEGI DRÓG KOŁOWYCH

- AUTOSTRADA
- DROGI EKSPRESOWE
- DROGI EKSPRESOWE W REALIZACJI
- DROGI KRAJOWE
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- ODCINKI DRÓG PRZEZNACZONE DO ZMIANY KATEGORII

ORIENTACYJNE PRZEBIEGI PLANOWANYCH DRÓG KOŁOWYCH

- DROGI EKSPRESOWE
- DROGI KRAJOWE
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI O NIEOKREŚLONEJ KATEGORII
- Złotów — MIEJSCOWOŚCI WYMAGAJĄCE BUDOWY OBWODNIC

DOCELOWE KLASY TECHNICZNE DRÓG

- KLASA A
- KLASA S
- KLASA GP
- KLASA G

REGIONALNE PIERŚCIENIE DROGOWE

- ORIENTACYJNY PRZEBIEG WEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG ZEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO BLISKIEGO ZASIĘGU
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG ZEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO DALEKIEGO ZASIĘGU

KOMUNIKACJA KOLEJOWA

ISTNIEJĄCE PRZEBIEGI LINII KOLEJOWYCH

- MIĘDZYREGIONALNE LINIE KOLEJOWE
- REGIONALNE LINIE KOLEJOWE
- PONADLOKALNE LINIE KOLEJOWE
- WĄSKOTOROWE LINIE KOLEJOWE
- LINIE KOLEJOWE WYMAGAJĄCE PODNIESIENIA RANGI

ORIENTACYJNE PRZEBIEGI PLANOWANYCH LINII KOLEJOWYCH

- LINIA KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI
- POZOSTAŁE LINIE KOLEJOWE

DOCELOWE PRĘDKOŚCI NA LINIACH KOLEJOWYCH

- 160 KM/H
- 120 KM/H
- 100 KM/H

TRANSPORT WODNY

- DROGI WODNE
- MIĘDZYNARODOWA DROGA WODNA
- PORTY

TRANSPORT LOTNICZY

- MIĘDZYNARODOWY PORT LOTNICZY POZNAŃ-ŁAWICA
- LOTNISKA POZOSTAŁE
- LĄDOWISKA SANITARNE
- LĄDOWISKA SAMOLOTOWE
- LĄDOWISKA ŚMIGŁOWCOWE

DZIAŁALNOŚĆ LOGISTYCZNA

- TERMINALE INTERMODALNE

TRANSEUROPEJSKA SIEĆ TRANSPORTOWA TEN-T

- SIEĆ BAZOWA TEN-T
- SIEĆ KOMPLEKSOWA TEN-T
- KORYTARZ BAŁTYK - ADRIATYK
- KORYTARZ MORZE PÓŁNOCNE - BAŁTYK

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- TERENY ZAINWESTOWANE

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.6

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

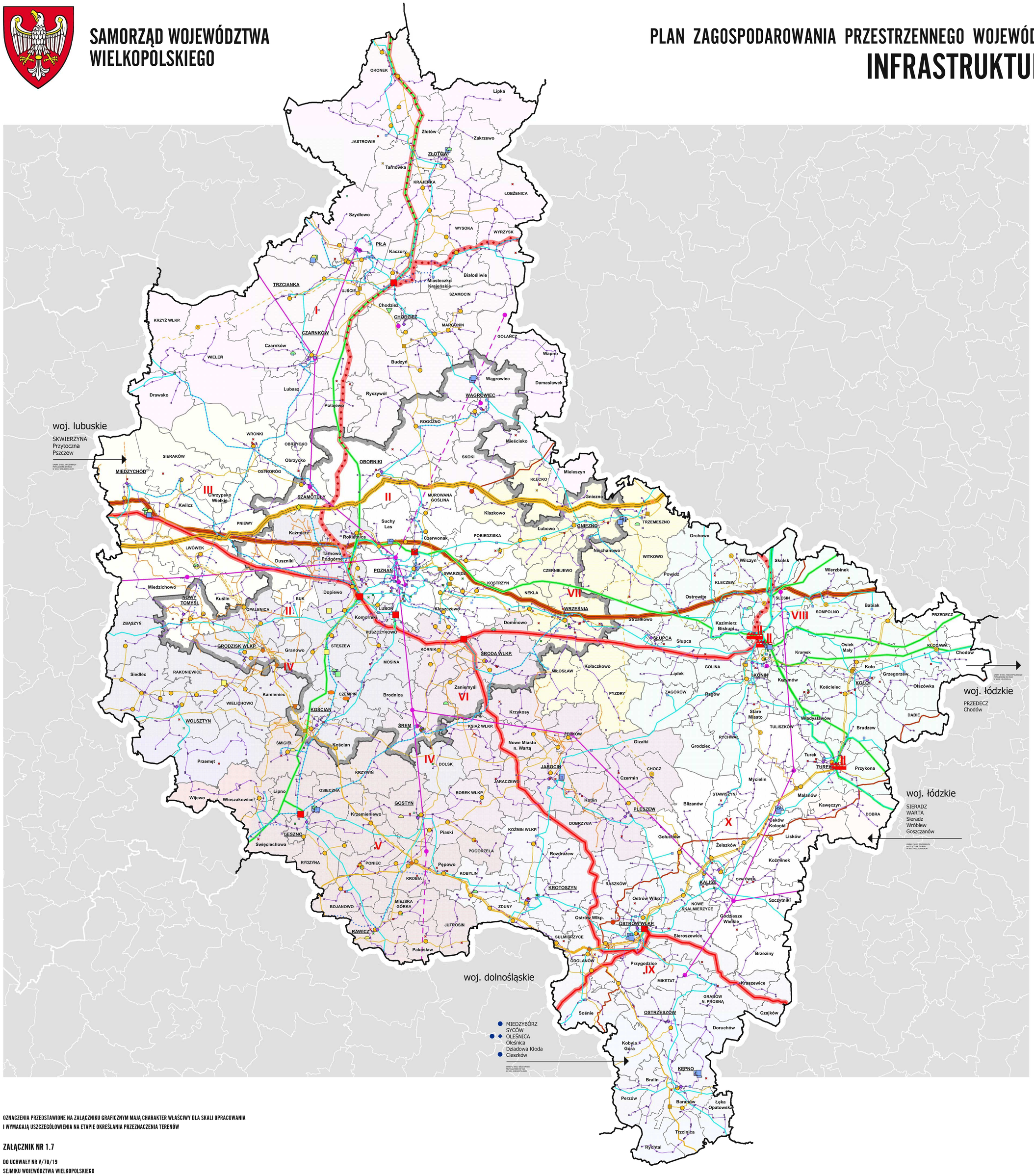
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO

SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

- STACJE ELEKTROENERGETYCZNE NAJWYŻSZYCH NAPIĘĆ
- GŁÓWNE PUNKTY ZASILANIA (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNEJ LOKALIZACJI)
- ELEKTROWNIE ZE STACJAMI NAJWYŻSZYCH NAPIĘĆ
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 400 KV (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 220 KV
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 KV (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)

SIEĆ GAZOWA

- GAZOCIĄG TRANZYTOWY "JAMAŁ"
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA (KOPALNIANE) (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- STACJE REDUKCYJNO POMIAROWE PIERWSZEGO STOPNIA (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNEJ LOKALIZACJI)
- STACJE POMIAROWE
- ZBIORNIKI LNG
- ODAZOTOWNIA
- PODZIEMNY MAGAZYN GAZU
- WĘZŁY PRZESYŁOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNEJ LOKALIZACJI)
- TŁOCZNIA GAZU

ROPOCIĄGI

- ROPOCIĄG TRANZYTOWY "PRZYJAŹŃ"
- RUROCIĄGI PALIWOWE
- BAZY PALIW PŁYNNYCH

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ

INSTALACJE REGIONALNE ORAZ ZASTĘPCZE

- INSTALACJA TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH
- SKŁADOWISKA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE
- INSTALACJE MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH
- INSTALACJE DO PRZETWARZANIA ODPADÓW ZIELONYCH I INNYCH BIOODPADÓW
- SORTOWNIA ODPADÓW ZMIESZANYCH
- REGIONALNE INSTALACJE W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
- INSTALACJE ZASTĘPCZE W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
- ORIENTACYJNA LOKALIZACJA PLANOWANYCH REGIONALNYCH INSTALACJI W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

INSTALACJE W TRAKCIE REALIZACJI

- STACJA DEMONTAŻU POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH
- INSTALACJA DO PRZETWARZANIA ZSEE
- INSTALACJA DO PRZETWARZANIA ZUŻYTYCH OPON
- INSTALACJA DO PRZETWARZANIA PAPIERU
- INSTALACJA DO RECYKLINGU SZKŁA
- INSTALACJA DO ODZYSKU I RECYKLINGU METALI
- INSTALACJA DO PRZETWARZANIA OSADÓW ŚCIEKOWYCH
- INSTALACJA DO ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW BUDOWLANYCH I REMONTOWYCH
- INSTALACJA DO SPALANIA I WSPÓŁSPALANIA ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH
- SKŁADOWISKA ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH

REGIONY GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

I	REGION I	VI	REGION VI
II	REGION II	VII	REGION VII
III	REGION III	VIII	REGION VIII
IV	REGION IV	IX	REGION IX
V	REGION V	X	REGION X
	GMINY NALEŻĄCE DO RGOK W WOJ. ŁÓDZKIM		

POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY TELEINFORMATYCZNEJ

SIEĆ SZEROKOPASMOWA

- SIEĆ ŚWIATŁOWODOWA
- WĘZŁY SZKIELETOWE
- WĘZŁY DYSTRYBUCYJNE

SIEĆ TELERADIOWA

- OBIEKTY ŁĄCZNOŚCI RADIOWO-TELEWIZYJNEJ
- PASY ŁĄCZNOŚCI RADIOWO-TELEWIZYJNEJ (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE)

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.7

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

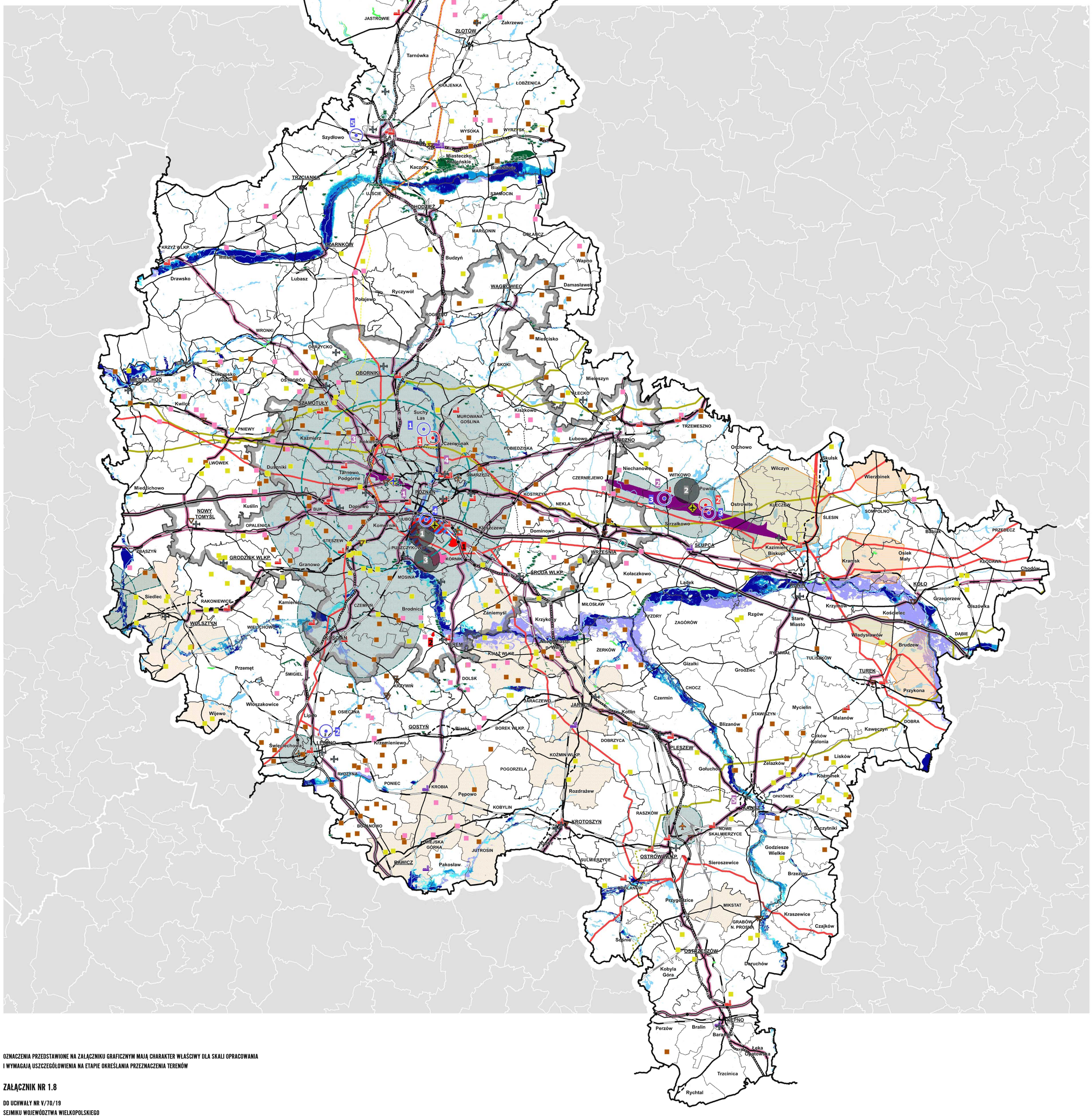
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDZI I MIENIA

STREFY I OBSZARY OGRANICZEŃ OD OBIEKTÓW WOJSKOWYCH I CYWILNYCH

- ISTNIEJĄCE STREFY OCHRONNE OD WOJSKOWYCH TERENÓW ZAMKNIĘTYCH:
  - 1 - BORÓWIEC
  - 2 - ŚREM
- STREFY OGRANICZONEGO ZAINWESTOWANIA W PROMIENIU 3 KM OD WOJSKOWYCH TERENÓW ZAMKNIĘTYCH:
  - 1 - BABKI
  - 2 - RUCHOCINEK
  - 3 - ROGALIN
- PLANOWANE STREFY OCHRONNE OD ISTNIEJĄCYCH WOJSKOWYCH TERENÓW ZAMKNIĘTYCH:
  - 1 - BIEDRUSKO
  - 2 - POWIDZ - BOMBOSKŁAD
- PLANOWANE STREFY OCHRONNE OD PLANOWANYCH OBSZARÓW I OBIEKTÓW WOJSKOWYCH
  - 1 - BIEDRUSKO
  - 2 - WYCIĄŻKOWO
  - 3 - POWIDZ
  - 4 - POZNAŃ - KRZESINY
  - 5 - DOLASZEWO
- PRZESTRZEŃ OPERACYJNA I STREFA BUFOROWA DLA LOTNISKA POZNAŃ - KRZESINY
- OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA:
  - 1 - DLA LOTNISKA POZNAŃ - ŁAWICA W POZNANIU
  - 2 - DLA LOTNISKA WOJSKOWEGO POWIDZ
  - 3 - DLA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 184 PO ROZBUDOWIE NA ODCINKU PAMIĄTKOWO - PRZEŹMIEROWO (POZNAŃ)
  - 4 - DLA ODCINKA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 196 W CZERWONAKU
  - 5 - PRZY NAPOWIETRZNEJ LINII ELEKTROENERGETYCZNEJ WYSOKIEGO NAPIĘCIA 110 kV
- STREFA POTENCJALNYCH UCIĄŻLIWOŚCI AKUSTYCZNYCH OD LOTNISKA POZNAŃ - KRZESINY
- OBSZARY OGRANICZENIA WYSOKOŚCI ZABUDOWY WOKÓŁ LOTNISK I LOTNICZYCH URZĄDZEŃ NAZIEMNYCH
- LOTNICZE URZĄDZENIA NAZIEMNE
- STREFA OGRANICZONEGO ZAINWESTOWANIA OD RADARU METEOROLOGICZNEGO W WYSOGOTOWIE

OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I WYNOSI P=0,2%, CZYLI RAZ NA 500 LAT LUB NA KTÓRYCH ISTNIEJE PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA ZDARZENIA EKSTREMALNEGO
- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI P=1%, CZYLI RAZ NA 100 LAT
- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI P=10%, CZYLI RAZ NA 10 LAT
- OBSZARY OBEJMUJĄCE TERENY NARAŻONE NA ZALANIE W PRZYPADKU ZNISZCZENIA LUB USZKODZENIA WAŁU PRZECIWPOWODZIOWEGO

TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

WG REJESTRU POWIATÓW		WG MAP ARCHIWALNYCH	
OSUWISKA		OSUWISKA	
TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI		TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

OBSZARY MOŻLIWYCH WPŁYWÓW DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ

- TERENY GÓRNICZE EKSPLOATACJI WĘGLA BRUNATNEGO

KLIMAT AKUSTYCZNY

- PUNKTY O SZCZEGÓLNIE DRASTYCZNEJ DEGRADACJI KLIMATU AKUSTYCZNEGO
- ODCINKI DRÓG I LINII KOLEJOWYCH O POTENCJALNIE PONADNORMATYWNYM ODDZIAŁYWANIU AKUSTYCZNYM
- LOTNISKA O ISTOTNYCH UCIĄŻLIWOŚCIACH AKUSTYCZNYCH

OBSZARY WYMAGAJĄCE ZAPOBIEGANIA POWAŻNYM AWARIOM ORAZ INNYCH ZJAWISK MAJĄCYCH NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO

- NAPOWIETRZNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA O POTENCJALNYM ODDZIAŁYWANIU PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- PODZIEMNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA O POTENCJALNEJ MOŻLIWOŚCI WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM I DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA AWARII

OBSZARY WYMAGAJĄCE OGRANICZANIA NEGATYWNEGO WPŁYWU PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ NA ŚRODOWISKO

- ZAKŁADY UTYLIZACJI ODPADÓW POZWIERZĘCYCH
- GMINY WIEJSKIE I MIEJSKO-WIEJSKIE O PONADNORMATYWNEJ SZACUNKOWEJ OBSADZIE ZWIERZĄT
- INTENSYWNY CHÓW LUB HODOWLA BYDŁA
- INTENSYWNY CHÓW LUB HODOWLA TRZODY CHLEWNEJ
- INTENSYWNY CHÓW LUB HODOWLA DROBIU

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO - POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY - OBJĘTEGO PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- WODY POWIERZCHNIOWE
- AUTOSTRADA A2
- DROGI EKSPRESOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI KRAJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI WOJEWÓDZKIE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- DROGI POZOSTAŁE PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU
- LINIE KOLEJOWE MIĘDZYREGIONALNE I REGIONALNE
- LINIE KOLEJOWE POZOSTAŁE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG PLANOWANEJ LINII KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI
- LOTNISKA WOJSKOWE
- LOTNISKO CYWILNE
- LOTNISKA POZOSTAŁE
- LĄDOWISKA
- DROGOWY ODCINEK LOTNISKOWY (DOL)

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.8

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

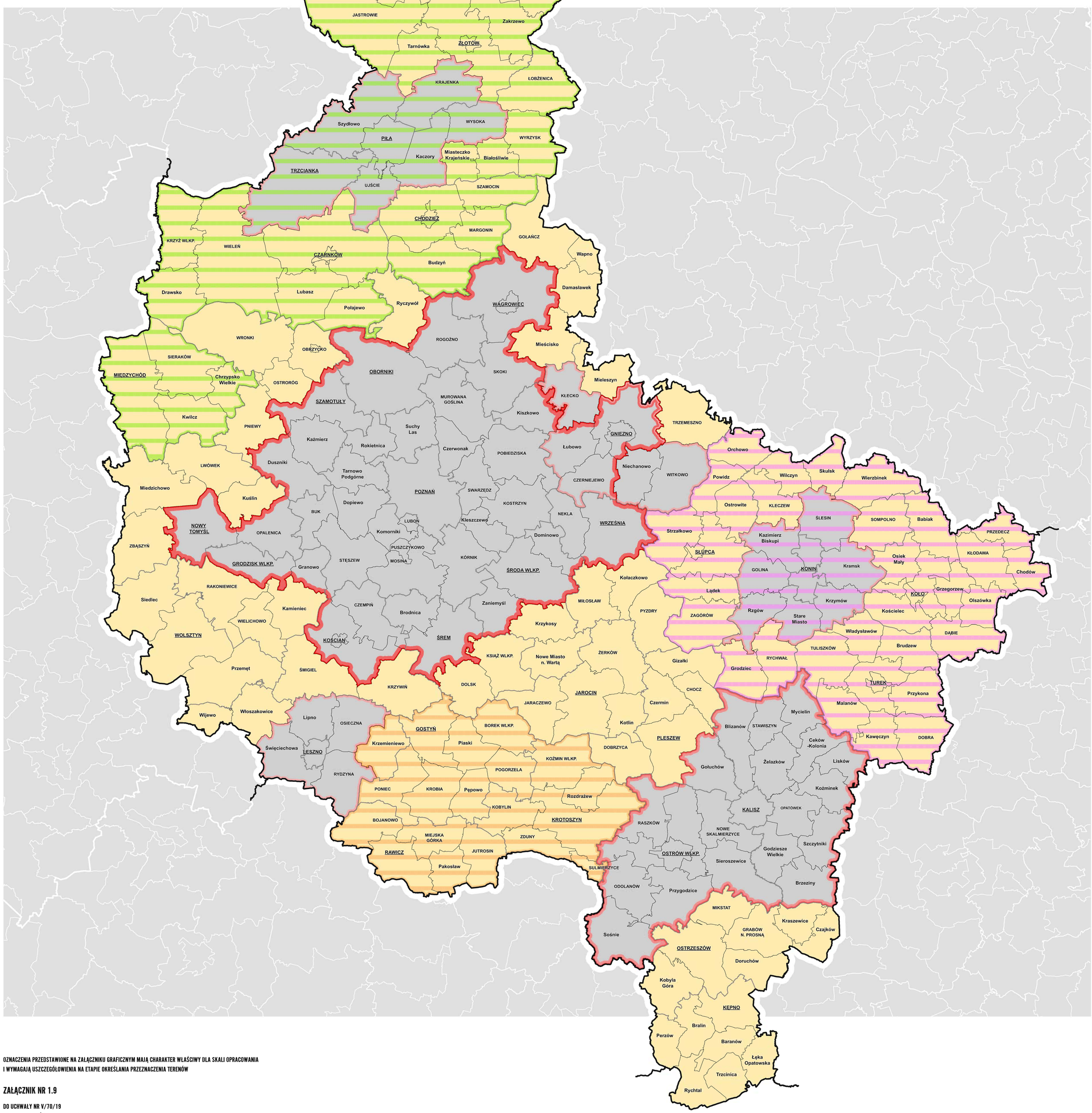
0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

OBSZARY FUNKCJONALNE

GRANICE OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH

- MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY
- MIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY OŚRODKA REGIONALNEGO AGLOMERACJA KALISKO-OSTROWSKA
- MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE OŚRODKÓW SUBREGIONALNYCH GNIEZNO - KONIN - LESZNO - PIŁA
- WIEJSKI OBSZAR FUNKCJONALNY
- PÓŁNOCNO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY
- POŁUDNIOWO-ZACHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY
- WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

OZNACZENIA OGÓLNE

- JAROCIN — OŚRODKI POWIATOWE
- DOBRA — MIEJSKIE OŚRODKI GMINNE
- Babiak — WIEJSKIE OŚRODKI GMINNE
- GRANICE WOJEWÓDZTWA
- GRANICE POWIATÓW
- GRANICE GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.9

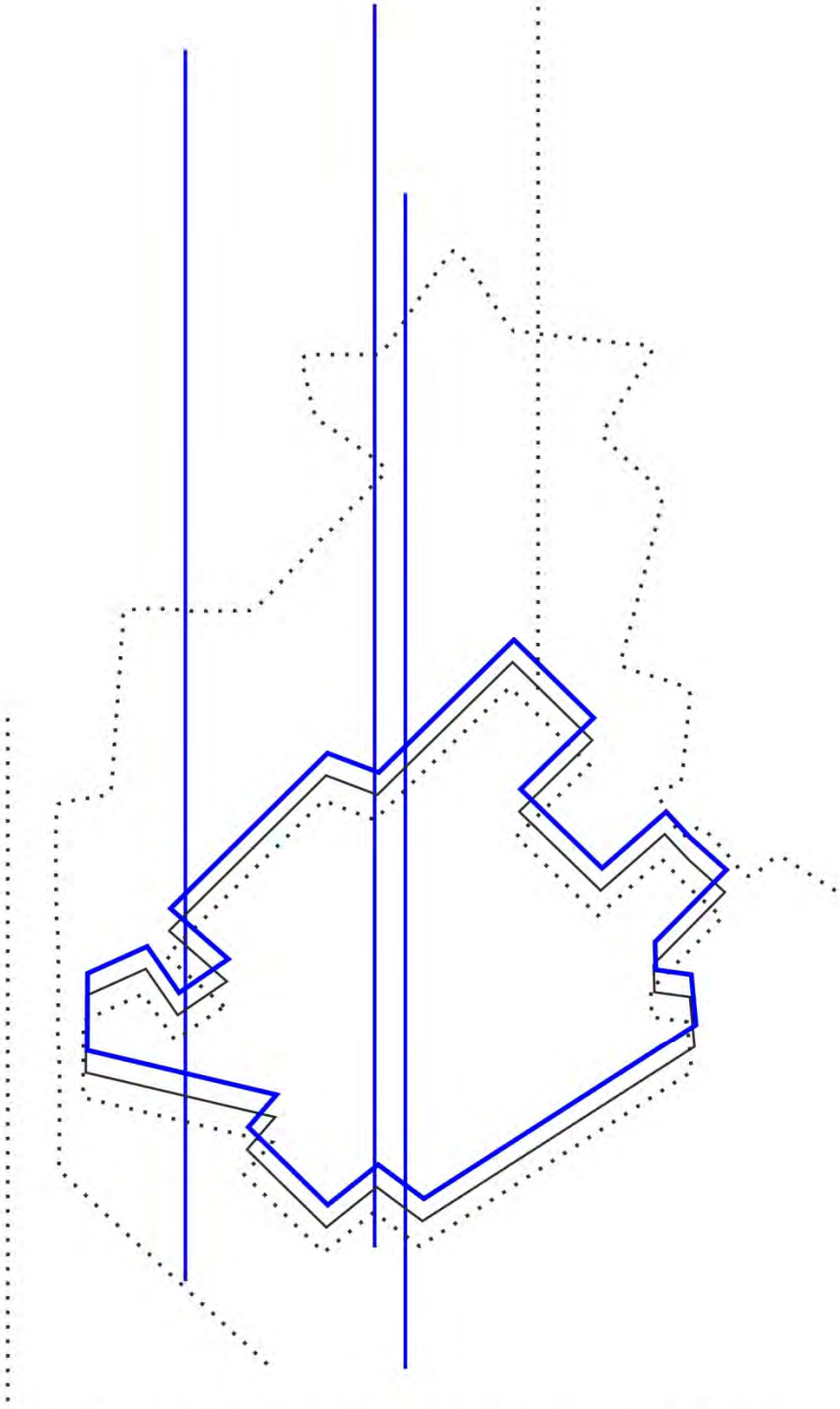
DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 200 000

0 km 10 km 30 km
5 km 5 km 20 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

POZNAŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY

ZAŁĄCZNIK NR 2.0
DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W POZNANIU

al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

OPRACOWANIE

Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu
al. Niepodległości 18
61-713 Poznań

DYREKTOR

Marek Bryl

ZASTĘPCA DYREKTORA

Grażyna Łyczkowska

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GŁÓWNY PROJEKTANT

Jowita Maćkowiak

ZASTĘPCA GŁÓWNEGO PROJEKTANTA

Adam Derc

PROJEKTANCI

Bartosz Burzyński
Tomasz Drużkowski
Justyna Herian
Malwina Jankowiak
Aleksandra Kozłowska
Grażyna Łyczkowska
Agnieszka Sztukiewicz
Dominika Szymczyk-Stefańska
Jacek Wilczkowiak

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Andrzej Jarzembowski
Anna Minge
Jadwiga Lechicka
Mikołaj Pietz
Agnieszka Porada
Cyprian Roszak
Krzysztof Szukała

KONSULTACJE

dr hab. Piotr Zmyślony prof. UEP

SPIS TREŚCI

I. **WPROWADZENIE** ... 9

1. PODSTAWA PRAWNA ... 10
2. ZAKRES OPRACOWANIA ... 11
3. CHARAKTER I FUNKCJE PLANU ... 12
4. SKUTKI PRAWNE ... 13

II. **UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE** ... 17

1. SIEĆ OSADNICZA ... 17
2. FUNKCJE METROPOLITALNE ... 20
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE ... 22
4. DZIEDZICTWO KULTUROWE ... 27
5. TURYSTYKA ... 31
6. SPOŁECZEŃSTWO ... 33
7. GOSPODARKA ... 37
8. POLITYKI PRZESTRZENNE GMIN ... 47
9. KOMUNIKACJA ... 39
10. TRANSPORT ZBIOROWY ... 42
11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ... 43
12. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ... 45

III. **WIZJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO** ... 51

1. GŁÓWNE CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE ROZWÓJ ... 51
2. WIZJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 53
3. MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO ... 53

IV. **CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ** ... 59

CEL I. ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH ... 61
CEL II. KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII ... 66
CEL III. KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU PRZYRODNICZEGO ... 68
CEL IV. ROZWÓJ EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO ... 72
CEL V. ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO ... 77
CEL VI. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ... 80
CEL VII. ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH ... 87

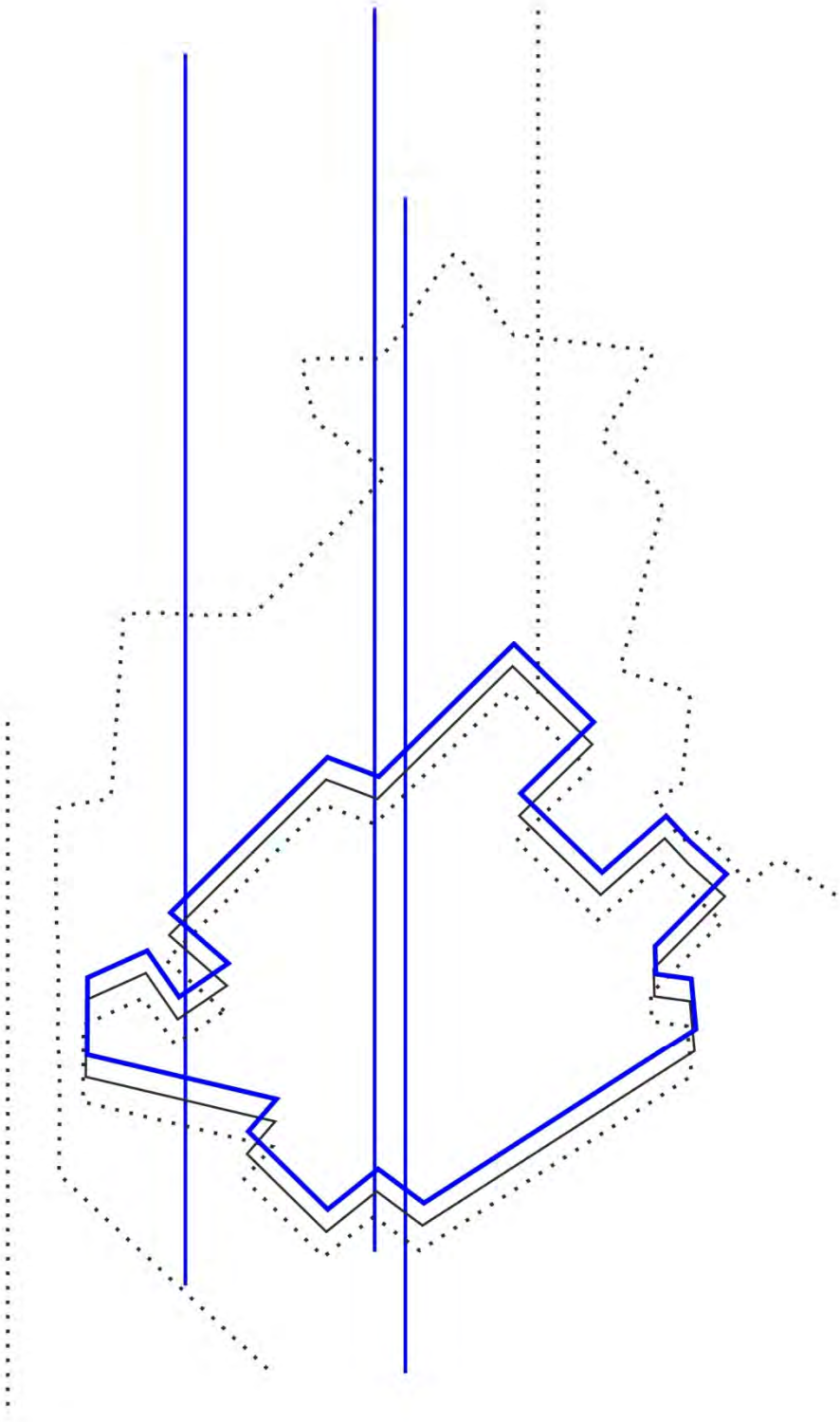
V. **INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM** ... 99

VI. **ZASADY REALIZACJI PLANU** ... 109

1. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE REGIONALNYM ... 109
2. ZASADY REALIZACJI PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM ... 110
3. WNIOSKI I REKOMENDACJE DO DOKUMENTÓW WYŻSZEGO RZĘDU ... 111

VII. **ZAŁĄCZNIKI** ... 115

VIII. **LITERATURA** ... 159

WPROWADZENIE

I. WPROWADZENIE

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie stanowi jedno z najistotniejszych zadań samorządu regionalnego. Jednym z podstawowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju regionu jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Dokument ten określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Plan województwa wypełnia poziom pośredni pomiędzy koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju a studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Dokument ten, wspólnie ze strategią województwa, stanowi integralny element systemu planowania rozwoju regionu, pełniąc rolę koordynacyjną wobec wszystkich podejmowanych przedsięwzięć.

Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, stanowiący część planu zagospodarowania przestrzennego województwa, jest jednym z narzędzi realizacji polityki przestrzennej województwa. Poznań ze względu na pełnioną rolę w systemie osadniczym kraju oraz znaczenie społeczno-gospodarcze w procesach rozwojowych zyskał, zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, status ośrodka metropolitalnego. Jest głównym elementem struktury przestrzennej Wielkopolski, a wraz z powiązanym z nim funkcjonalnie otoczeniem tworzy Poznański Obszar Metropolitalny (POM). Na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla centralnej części województwa niezbędne jest sporządzenie Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zwanego w dalszej części dokumentu **Planem zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (PZPPOM)**. Jego zadaniem będzie przede wszystkim stworzenie podstaw prawnych dla koordynacji działań samorządów administracji lokalnej, które w ramach swoich kompetencji i zadań, mają bezpośredni wpływ na ustalanie i realizację własnej polityki przestrzennej. Koordynacja ta odbywać się będzie nie tylko w relacji region – gminy, ale także w relacji poziomej (międzygminnej) poprzez konstruowanie spójnych strategii i planów rozwoju przestrzennego i gospodarczego. Ważne, dla zrównoważonego rozwoju całego regionu, jest dążenie do spójności terytorialnej Wielkopolski. Rozwój centralnej części województwa musi wspierać rozwój wszystkich części regionu.

Równie istotne jest przeniesienie na poziom lokalny priorytetów zagospodarowania przestrzennego sformułowanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, związanych m.in. z: ochroną i kształtowaniem środowiska przyrodniczego i kulturowego, układem komunikacyjnym, infrastrukturą techniczną.

Szczególny akcent w formułowaniu celów polityki przestrzennej Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego położono na te elementy zagospodarowania przestrzennego, które wpłyną na konkurencyjność POM, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonych struktur przestrzennych. Dotyczy to w szczególny sposób rozwoju funkcji o charakterze metropolitalnym, które stymulują rozwój nowoczesnych form gospodarki oraz wzrostu dostępności komunikacyjnej obszaru.

Plan zagospodarowania przestrzennego POM, będący częścią Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (PZPWW), jest dokumentem współdecydującym o konstrukcji programów i projektów finansowanych z funduszy europejskich. Plan ten umożliwia właściwą i precyzyjną terytorializację celów Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 (SRWW). Zapewni to nie tylko koordynację najważniejszych polityk rozwoju regionu, ale ukierunkuje szczegółowe działania o charakterze wspierającym i inwestycyjnym na poziomie gmin.

Sformułowanie celów rozwoju POM poprzedziła szeroka analiza stanu zagospodarowania, tendencji rozwojowych i zamierzeń określonych w dokumentach planistycznych sporządzonych na szczeblu lokalnym. Ważne było rozpoznanie uwarunkowań rozwoju, uwzględniające szerokie spektrum zagadnień – osadnictwa i rozwoju miast, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i technicznych.

Wizja rozwoju Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego uwzględnia przesądzenia wynikające z dokumentów wyższego rzędu oraz właściwość prawną do kreowania lokalnych polityk przestrzennych samorządów miast i gmin.

Plan obszaru metropolitalnego nie jest odpowiednikiem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w innej skali i w szerszych granicach. Plan ten nie wskazuje też docelowego przeznaczenia

terenów, ani nie określa dokładnych lokalizacji poszczególnych form zagospodarowania terenu, uwzględniając w tym aspekcie kompetencje samorządów lokalnych. Plan Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, będąc częścią Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, jest zapisem polityki przestrzennej samorządu województwa dla centralnej części regionu.

Jako dokument uchwalany przez Sejmik Województwa, Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego stanie się podstawą dla:

1) opiniowania i uzgadniania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (SUIKZP) i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) w ramach sprawowanych przez samorząd województwa kompetencji wynikających z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945),
2) rekomendacji zadań i celów rozwojowych do poziomu krajowego, jako wniosków do nowelizacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz krajowych dokumentów strategicznych,
3) tworzenia dokumentów operacyjnych na szczeblu samorządów wojewódzkiego, powiatowych i lokalnych,
4) formułowania polityki Marszałka Województwa w zakresie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze w granicach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego,
5) współpracy w ramach sprawowanych zadań i polityk ze wszystkimi podmiotami działającymi w sferze planowania przestrzennego.

Najważniejszym przesłaniem Planu, obok realizacji polityki państwa na szczeblu regionu, jest stworzenie racjonalnych podstaw do optymalnego rozwoju i zobowiązanie do współodpowiedzialności samorządów lokalnych za wspólną przestrzeń. Wdrożenie polityki rozwoju przyczyni się do ukształtowania spójnego systemu społecznego, dla którego jego tożsamość terytorialna i procesy metropolizacyjne są podstawą stabilnego i zrównoważonego rozwoju.

1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego) stanowi:

1) art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 913), zgodnie z którym samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie zagospodarowania przestrzennego,
2) art. 39 ust. 6 w związku z art. 38 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945), zgodnie z którym organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego jako część planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

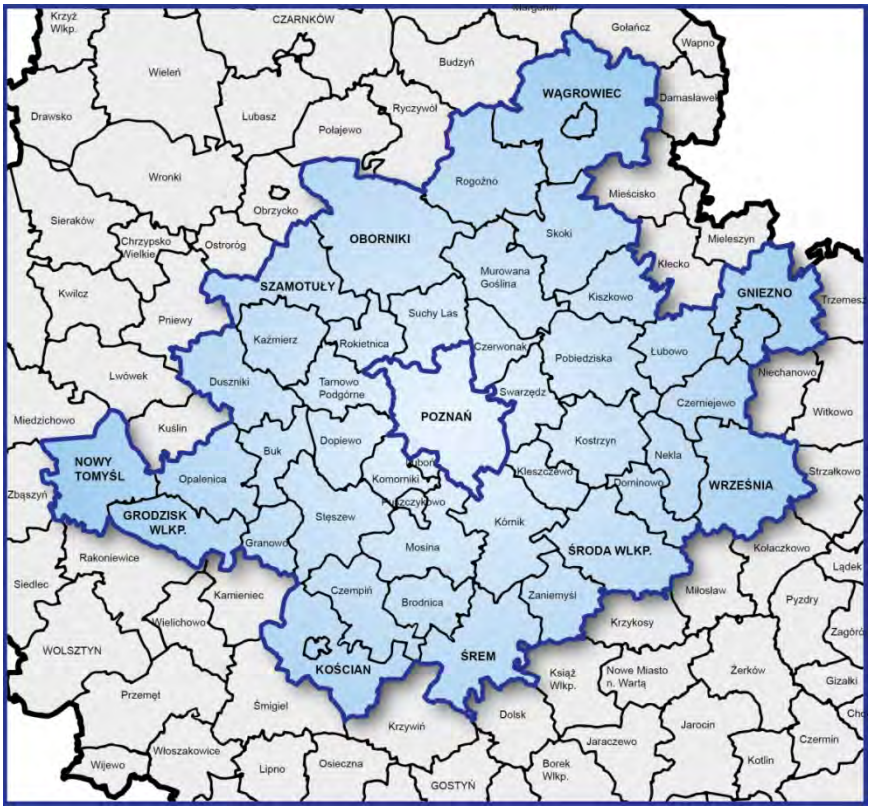
Prace nad projektem Planu zagospodarowania przestrzennego POM zostały poprzedzone podjęciem Uchwały Nr 3402/2013 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia Okresowej oceny Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Na podstawie wyników dokonanego przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowanego raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz oceny aktualności ustaleń w świetle zapisów dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych przyjętych na szczeblu krajowym i wojewódzkim, Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XLV/873/14 z dnia 26 maja 2014 r. przystąpił do sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz stanowiącego jego cześć Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania).

2. ZAKRES OPRACOWANIA

Zakres przestrzenny

Poznański Obszar Metropolitalny, zgodnie z zasadami i kryteriami przyjętymi przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr 478/2015 z 30 kwietnia 2015 r.[1], stanowi 45 jednostek gminnych o różnym statusie administracyjnym: 6 gmin miejskich, 21 gmin miejsko–wiejskich, 18 gmin wiejskich:

1) miasto Poznań – miasto na prawach powiatu,
2) powiat poznański, w zasięgu którego położone są gminy: Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne,
3) część powiatu średzkiego, obejmująca gminy: Dominowo, Środa Wielkopolska, Zaniemyśl,
4) część powiatu śremskiego, obejmująca gminy: Brodnica, Śrem,
5) część powiatu kościańskiego, obejmująca gminy: Czempiń, Kościan oraz miasto Kościan,
6) część powiatu grodziskiego, obejmująca gminy: Granowo i Grodzisk Wielkopolski,
7) część powiatu nowotomyskiego, obejmująca gminy: Nowy Tomyśl i Opalenica,
8) część powiatu szamotulskiego, obejmująca gminy: Duszniki, Kaźmierz, Szamotuły,
9) część powiatu obornickiego, obejmująca gminy: Oborniki i Rogoźno,
10) część powiatu wągrowieckiego, obejmująca gminy: Skoki, Wągrowiec i miasto Wągrowiec,
11) część powiatu gnieźnieńskiego, obejmująca gminy: Czerniejewo, Gniezno, miasto Gniezno, Kiszkowo, Łubowo,
12) część powiatu wrzesińskiego, obejmująca gminy: Nekla i Września.

Ryc. 1 Poznański Obszar Metropolitalny

Na podstawie analiz sporządzanych na etapie delimitacji Poznańskiego Obszar Metropolitalnego wykazano wewnętrzne zróżnicowanie intensywności procesów rozwojowych obszaru, i w sposób generalny podzielono go na trzy strefy. Są to: Poznań jako metropolia, rdzeń obszaru metropolitalnego, charakteryzujący się silnymi zjawiskami metropolitalnymi (powiat poznański) i strefa zewnętrzna, ze znacznym udziałem użytków rolnych i obszarów cennych przyrodniczo, które w istotny sposób zmieniają uwarunkowania urbanizacji i rozwoju społeczno–gospodarczego.

Zakres czasowy

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie określa terminu obowiązywania planu miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Jednocześnie w art. 39a wskazano, że w celu zapewnienia spójności, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, a zatem i plan miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, w zakresie, w jakim aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa.

W związku z powyższym w Planie zagospodarowania przestrzennego POM przyjmuje się horyzont czasowy zbieżny ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 wyznaczającą cele rozwojowe do 2020 roku, a także długookresowy horyzont czasowy do 2030 roku wynikający z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030).

Zakres rzeczowy

Zakres rzeczowy Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wynika z art. 39 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z ust. 3 uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określa się w szczególności:

1) podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych,
2) system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
3) rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
4) obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
5) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
6) obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Jednocześnie, w myśl art. 39 ust. 4 i 5, uwzględnia się ustalenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, o której mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1, oraz programy, o których mowa w art. 48 ust. 1. Ponadto w planie umieszcza się również te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w ust. 3 pkt 3, a które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

W Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego należy uwzględnić rekomendacje i wnioski wynikające z audytu krajobrazowego. Nie jest to możliwe w tej edycji Planu, gdyż zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774), audyt krajobrazowy powinien zostać uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

3. CHARAKTER I FUNKCJE PLANU

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego stanowi dokument komplementarny i spójny ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020. Rolą dokumentu jest realizacja wymiaru terytorialnego strategicznych celów rozwoju województwa poprzez wskazanie przestrzennego rozmieszczenia obszarów realizacji celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem aspektów ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego określa politykę przestrzenną dla POM oraz wskazuje cele, zasady i działania w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz narzędzia pozaplanistyczne, niezbędne dla realizacji tej polityki.

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego pełni następujące funkcje:

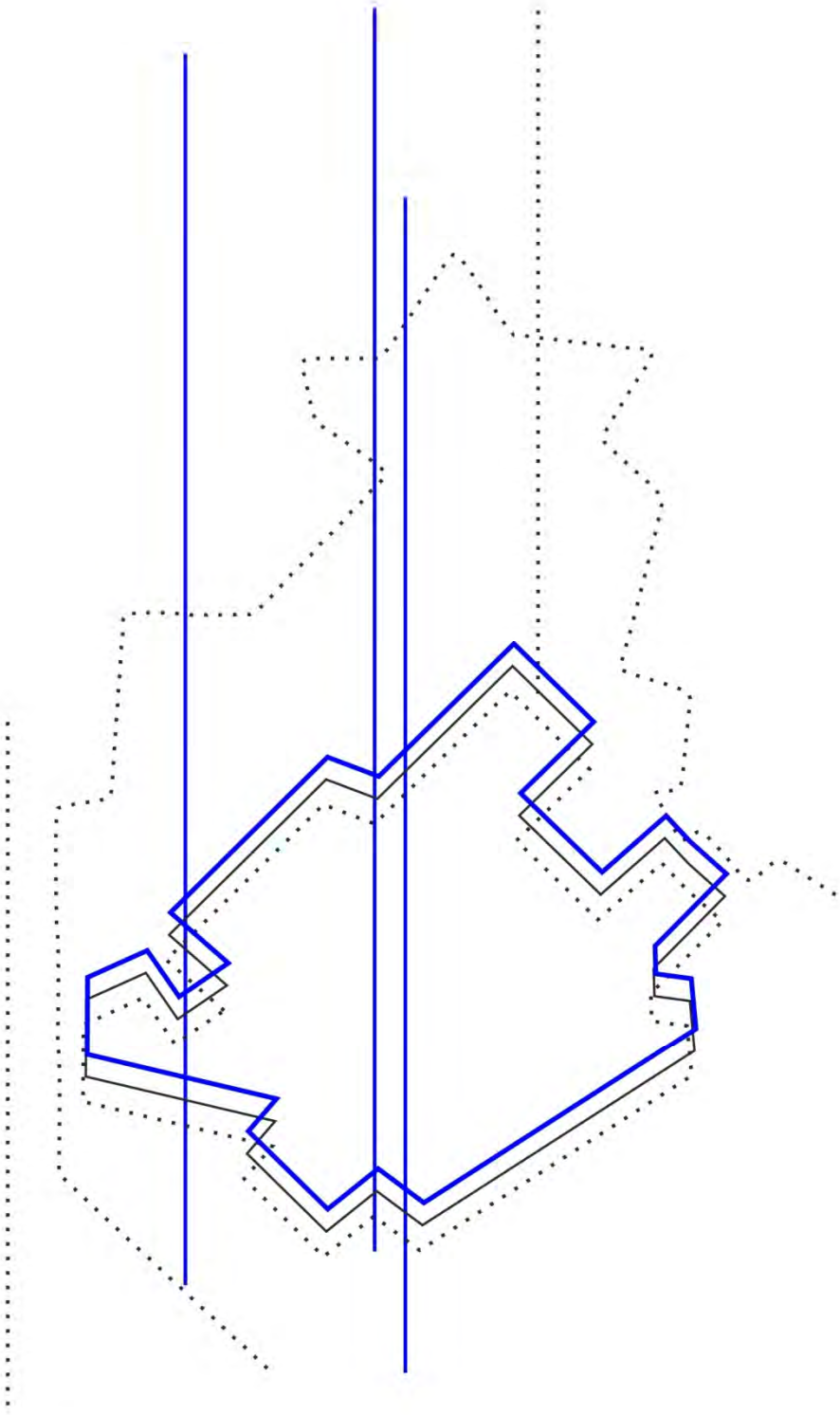
1) koordynacyjną – integruje polityki przestrzenne szczebla krajowego i regionalnego oraz kierunki, działania i zadania wynikające ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 i zamierzeń inwestycyjnych poszczególnych podmiotów, a także wskazuje rozwiązania planistyczne dla realizacji strategicznych celów rozwojowych centralnej części województwa,
2) regulacyjną – określa cele, zasady i działania dla wdrożenia określonej polityki przestrzennej, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiące warunek uzgodnienia dokumentów planistycznych szczebla lokalnego,
3) kreacyjną – określa model rozwoju przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego i najważniejsze elementy jego docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej,
4) informacyjną – zawiera kompleksowe informacje o uwarunkowaniach i kierunkach zagospodarowania przestrzeni, zwracając szczególną uwagę na zjawiska i zdarzenia istotne dla regionalnego planowania przestrzennego, niezbędne do uwzględnienia na poziomie lokalnym,
5) promocyjną – określa politykę przestrzenną wskazującą priorytety działań rozwojowych, w tym wspierających podejmowanie inicjatyw gospodarczych i społecznych.

4. SKUTKI PRAWNE

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego jest dokumentem określającym politykę przestrzenną samorządu regionalnego, uwzględniającą ustalenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK 2030) oraz zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, wskazując obszary, na których przewiduje się ich realizację.

Przedmiotowy dokument nie jest aktem prawa miejscowego i nie narusza uprawnień samorządów gminnych w zakresie miejscowego planowania przestrzennego. Plan POM jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącym organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi on podstawy prawnej dla decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji.

W celu koordynacji krajowej, regionalnej i lokalnej polityki przestrzennej, ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wraz z ustaleniami PZPWW muszą być uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, których nie może naruszać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego przedstawiono w formie syntetycznej. Uwzględniono uwarunkowania sporządzone dla Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i uzupełniono je o zagadnienia dotyczące: funkcji metropolitalnych, transportu zbiorowego i polityk przestrzennych gmin. Informacje zawarte w opracowaniu wykorzystane przy tworzeniu poniższej syntezy zasadniczo odnoszą się do stanu w 2016 roku, wyjątkowo, w przypadku braku danych, do lat wcześniejszych.

1. SIEĆ OSADNICZA

Struktura sieci osadniczej

Sieć osadniczą POM tworzy: 27 miast, 813 sołectw, z których 15 – to gminne ośrodki wiejskie. Ich rozmieszczenie przestrzenne na obszarze POM charakteryzuje się dużą regularnością, zrównoważoną strukturą ilościową i wielkościową miast. Obszar metropolitalny jest specyficznym przypadkiem organizacji sieci osadniczej. Charakterystyczny dla niego jest duży ośrodek centralny – metropolia o randze krajowej, który wraz z graniczącymi bezpośrednio gminami tworzy rdzeń obszaru metropolitalnego. Całość struktury osadniczej „zamyka" pierścień miast powiatowych, stanowiących strefę zewnętrzną obszaru.

Hierarchia jednostek osadniczych

Struktura hierarchiczna jednostek osadniczych POM obejmuje pięć kategorii będących pochodną ich pozycji w sieci osadniczej, rangi administracyjnej i innych pełnionych funkcji:

1) Poznań – ośrodek metropolitalny o znaczeniu krajowym, stolica województwa i jedno z największych miast w kraju, a zarazem jeden z najważniejszych ośrodków miejskich w Polsce Zachodniej. Miasto wraz z powiązanym funkcjonalnie i przestrzennie otoczeniem tworzy Poznański Obszar Metropolitalny. Poznań stanowi centrum życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego województwa. Jest ośrodkiem administracji centralnej i samorządowej oraz ważnym ośrodkiem gospodarczym skupiającym przemysł, usługi i handel. Poznań to także silny ośrodek akademicki, w którym funkcjonuje wiele publicznych i niepublicznych uczelni wyższych, oraz ważny ośrodek kultury, w którym zlokalizowane są muzea, teatry, opera i filharmonia. Węzłowe położenie miasta w systemie komunikacji krajowej i europejskiej, zapewniające bezpośrednie połączenia z krajami Europy Zachodniej (autostrada A2, Port Lotniczy Poznań – Ławica, linia kolejowa E20), odbywające się w mieście różnorodne imprezy o międzynarodowym znaczeniu (targowe, handlowe, kulturalne i sportowe) decydują o ważnej roli Poznania na forum międzynarodowym,
2) Gniezno – ośrodek subregionalny, który ze względu na swoje znaczenie w regionie, tworzy wraz z pozostałymi ośrodkami subregionalnymi (zlokalizowanymi poza POM) sieć subregionalnych biegunów wzrostu. Miasto wyróżnia się potencjałem społecznym i gospodarczym oraz skupia szereg instytucji administracji, specjalistycznych usług zdrowia czy edukacji,
3) miasta powiatowe – ośrodki lokalne: Grodzisk Wielkopolski, Kościan, Nowy Tomyśl, Oborniki, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Wągrowiec, Września. Stanowią pierścień miast „zamykających" strukturę osadniczą obszaru metropolitalnego. Pełnią istotną rolę w systemie funkcjonalnym POM jako ośrodki dystrybucji innowacji oraz miejsca dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego. Dwa z nich Nowy Tomyśl, Września charakteryzujące się bardzo korzystnymi uwarunkowaniami komunikacyjnymi, wyspecjalizowanymi funkcjami usługowymi oraz dysponujące pewnym potencjałem usług o charakterze metropolitalnym mają szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarczego obszaru metropolitalnego.
4) pozostałe ośrodki miejskie: Buk, Czempiń, Czerniejewo, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Opalenica, Pobiedziska, Puszczykowo, Rogoźno, Stęszew, Skoki i Swarzędz. Pełnią rolę gminnych centrów obsługi ludności. Charakteryzują się różnicowanym potencjale demograficznym, gospodarczym oraz wyposażeniem w usługi podstawowe i stanowią lokalne bieguny wzrostu społeczno-gospodarczego,

5) ośrodki wiejskie będące siedzibami władz gminnych: Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Rokietnica, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, Dominowo, Zaniemyśl, Brodnica, Granowo, Duszniki, Kaźmierz, Kiszkowo i Łubowo. Pełnią rolę gminnych centrów obsługi mieszkańców terenów wiejskich. Ich potencjał ludnościowy i gospodarczy jest bardzo zróżnicowany i uwarunkowany położeniem względem miasta metropolitalnego. Ośrodki z pierwszego pierścienia otaczającego Poznań charakteryzuje duża koncentracja ludności porównywalna z ośrodkami miejskimi, jest to związane z procesem suburbanizacji,
6) pozostałe wsie niebędące siedzibą gmin – ośrodki sublokalne wyróżniające się liczbą mieszkańców, wyposażeniem usługowym i infrastrukturalnym oraz dostępnością komunikacyjną. Pełnią, w zakresie usług podstawowych, rolę uzupełniającą w stosunku do gminnych centrów obsługi.

Miejskie jednostki osadnicze

Charakterystyczną cechą miejskiej sieci osadniczej POM jest dominujący potencjał wielkościowy Poznania oraz występowanie dużej liczby średnich i małych miast, stosunkowo równomiernie zlokalizowanych w całym obszarze. Wielkość i potencjał ludnościowy miejskich jednostek osadniczych przedstawia się następująco:

1) 1 miasto duże, powyżej 100 tys. mieszkańców, w którym zamieszkuje 55,2% ludności miejskiej i 38,0% ogółu ludności POM: Poznań – 540,4 tys. mieszkańców (5 pod względem ludności miasto w kraju),
2) 8 miast średnich (20 tys. do 100 tys. mieszkańców), w których zamieszkuje 26,9% ludności miejskiej POM i 18,6% ogółu ludności POM; w grupie tej znalazły się miasta powiatowe: Gniezno, Kościan, Środa Wielkopolska, Śrem, Wągrowiec, Września oraz miasta: Luboń i Swarzędz,
3) 18 miast małych (do 20 tys. mieszkańców), w których zamieszkuje 17,9% ludności miejskiej POM i 12,4% ogółu ludności POM: Buk, Czempiń, Czerniejewo, Grodzisk Wielkopolski, Kostrzyn, Kórnik, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Nowy Tomyśl, Oborniki, Opalenica, Pobiedziska, Puszczykowo, Rogoźno, Skoki, Stęszew i Szamotuły. Największymi miastami w tej grupie są Oborniki i Szamotuły, w których liczba mieszkańców przekracza 18 tys., 8 miast położonych jest w powiecie poznańskim.

Wiejskie jednostki osadnicze[2]

Wiejską sieć osadniczą tworzą wsie gminne (15) oraz pozostałe wiejskie jednostki osadnicze (1116). Na terenie powiatu poznańskiego znajduje się 359 jednostek wiejskich, w których mieszka łącznie ponad 225 tys. osób. Liczba takich jednostek strefy zewnętrznej jest ponad dwukrotnie większa niż rdzenia i wynosi 757. W strefie tej mieszka ponad 199 tys. osób. Średnia wielkość wsi w POM (454 osób) jest większa od średniej dla województwa (361) oraz kraju (355). Jednocześnie odnotowuje się stały wzrost średniej wielkości wsi w powiecie poznańskim (na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrost o 50 osób). Głównymi jednostkami osadniczymi na terenach wiejskich są gminne ośrodki wiejskie oraz wsie wyróżniające się koncentracją ludności i wysokim potencjałem społeczno–gospodarczym.

Gminne ośrodki wiejskie wykazują pod względem potencjału demograficznego znaczne zróżnicowanie. Największe z nich: Czerwonak, Komorniki, Rokietnica, Suchy Las i Tarnowo Podgórne, o liczbie mieszkańców przekraczającej 5 tys., wykazują wysoką dynamikę wzrostu, a ich potencjał ludnościowy jest porównywalny z miastami sublokalnymi. W pozostałych ośrodkach gminnych, poziom potencjału demograficznego odpowiada ich randze. Poza ośrodkami gminnymi wyróżniają się wsie o znacznej liczbie ludności. Na obszarze POM aż w 84 ośrodkach wiejskich liczba mieszkańców przekracza 1000. Spośród tej grupy na uwagę zasługują cztery wsie, w których wielkość populacji jest porównywalna z miastami badanego obszaru, i które wykazują charakter ośrodków wielofunkcyjnych. Są to Koziegłowy (gm. Czerwonak), Przeźmierowo (gm. Tarnowo Podgórne), Plewiska (gm. Komorniki) i Skórzewo (gm. Dopiewo). Jednostki te położone są bezpośrednio przy granicy miasta metropolitalnego.

Charakterystycznym zjawiskiem jest znaczny stały wzrost wartości wskaźnika gęstości zaludnienia w otoczeniu ośrodków miejskich z równoczesnym jego spadkiem w granicach największych jednostek osadniczych. Zjawisko to wynika przede wszystkim ze spadku liczby ludności miast na rzecz wzrostu liczby mieszkańców gmin położonych wokół największych ośrodków miejskich. W centralnej części Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego skupienie ludności wiejskiej jest największe i dotyczy głównie obszarów bezpośrednio sąsiadujących z Poznaniem, pozostałe obszary wysokiej koncentracji ludności zamieszkującej wsie to okolice Wrześni i Kościana. Relatywnie mniejsze zaludnienie terenów wiejskich charakteryzuje północno–wschodnią i południową część POM. Wraz ze wzrostem

odległości od centrum obszaru metropolitalnego zwiększa się liczba wsi o populacji poniżej 100 osób, a ośrodki te koncentrują się głównie we wschodniej części POM. Im bliżej metropolii tym mniejsza liczba wsi, przy jednoczesnym wzroście liczby ich mieszkańców. Duże wsie (powyżej 2000 osób) zlokalizowane są w większości w pobliżu Poznania.

Funkcje jednostek osadniczych

Od roku 1989 w strukturze gospodarczej miast zachodziły znaczne przekształcenia. Przejście od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej wpłynęło wyraźnie na ewolucję struktury funkcjonalnej ośrodków miejskich. Najkorzystniejszy dla rozwoju miast jest typ funkcjonalny usługowy i usługowo–przemysłowy. Dzięki takiej strukturze możliwa jest dywersyfikacja miejsc pracy i relatywnie niskie zagrożenie bezrobociem strukturalnym.

Na przestrzeni lat Poznań uległ przekształceniu z ośrodka produkcyjno–usługowego w usługowy. Analiza struktury zatrudnienia w sektorach gospodarki wykazała, że oprócz Poznania aż w 12 miastach obszaru metropolitalnego odnotowano przewagę sektora usług. Trzy ośrodki (Murowana Goślina, Rogoźno i Nekla) wykazywały znaczny ponad 60% udział pracujących w przemyśle. Oparcie gospodarki ww. miast na tej gałęzi gospodarki, która jest rodzajem działalności mało elastycznej na zachodzące w gospodarce zmiany, powodować może wysokie zagrożenie dla rynku pracy.

W pierwszym pierścieniu gmin otaczających Poznań, dla terenów wiejskich obszaru metropolitalnego, charakterystyczna jest koncentracja pracujących w przemyśle i budownictwie oraz usługach. Udział pracujących w każdym z tych sektorów wynosi tu ponad 40%. Na pozostałych obszarach wiejskich widać wyraźną przewagę zatrudnienia w sektorze I – rolnictwo i leśnictwo – prawie 60% ogółu pracujących.

Dostępność jednostek osadniczych

Większość jednostek osadniczych POM posiada bardzo dobrą dostępność, rozumianą jako liczba połączeń komunikacyjnych ze stolicą województwa. Związane jest to rozbudowaną siecią komunikacji drogowej i kolejowej oraz największym w województwie zakresem obsługi komunikacji zbiorowej.

Proces suburbanizacji

Najbardziej intensywne procesy urbanizacyjne zachodzą w strefie centralnej POM. Jest to bezpośrednio związane z oddziaływaniem głównego ośrodka miejskiego regionu – Poznania. Siła oddziaływania pozostałych miast powiatowych jest zdecydowanie mniejsza i procesy suburbanizacyjne wokół nich zachodzą na znacznie mniejszą skalę.

W rdzeniu POM największe znaczenie dla rozwoju procesów suburbanizacyjnych mają zmiany społeczne i demograficzne. Zasięg przestrzenny tych zjawisk obejmuje gminy pierwszego pierścienia otaczającego Poznań. Obszar ten wyróżnia się dużą liczbą i znaczną powierzchnią terenów objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanymi pozwoleniami na budowę. Ponadto stopień realizacji inwestycji budowlanych jest bardzo wysoki. Znamienny dla rozwoju przestrzennego, w kontekście procesów suburbanizacyjnych, jest fakt, że nie dotyczy on całych gmin, ale tylko tych terenów, które bezpośrednio przylegają do Poznania. Wpływ na zasięg przestrzenny procesów suburbanizacyjnych mają także czynniki komunikacyjne, które wykazują największą siłę oddziaływania wzdłuż takich ciągów komunikacyjnych, jak drogi krajowe nr 92 oraz S5 oraz w rejonach węzłów komunikacyjnych. Czynniki ekonomiczne związane z rozwojem gospodarczym badanych obszarów, nie są dominującymi, a jedynie wzmacniają oddziaływanie głównego czynnika wpływającego na rozwój procesów suburbanizacyjnych na wybranym terenie. Ich siła widoczna jest zwłaszcza w północnej oraz południowej części rdzenia obszaru POM.

Negatywne konsekwencje procesu suburbanizacji związane są w głównej mierze z chaotycznym rozwojem form zabudowy na obszarach podmiejskich, co pociąga za sobą liczne problemy przestrzenne, takie jak wzrost kosztów związanych z budową i utrzymaniem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przekształcenia cennych terenów rolniczych i leśnych na tereny zurbanizowane, a także wzmożony ruch samochodowy generowany codziennymi dojazdami do miejsca pracy.

2. FUNKCJE METROPOLITALNE

Funkcje metropolitalne są jednym z czynników kształtujących metropolię, decydują o jej konkurencyjności, są również impulsem rozwoju gospodarczego. Ranga metropolii i obszaru metropolitalnego jest tym większa, im silniejsze są funkcje określane mianem metropolitalnych. Są to funkcje wyspecjalizowane. O ich metropolitalności decyduje nie tylko rodzaj i poziom specjalizacji, ale przede wszystkim zasięg działalności oraz powiązania z innymi jednostkami osadniczymi (w tym szczególnie z innymi metropoliami).

Na terenie Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego występują następujące funkcje metropolitalne: decyzyjna, wiedzy (naukowa i szkolnictwa wyższego), kultury, sportu i turystyki, biznesu, transportowa:

1) instytucje pełniące funkcję decyzyjną rangi metropolitalnej zlokalizowane są przede wszystkim w Poznaniu, pojedyncze jednostki występują w Gnieźnie, Wrześni oraz Owińskach (gm. Czerwonak), pozostałe miasta POM pozbawione są instytucji pełniących funkcję polityczną bądź administracyjną o znaczeniu metropolitalnym,
2) koncentracja potencjału naukowo-badawczego występuje w ośrodku metropolitalnym – Poznaniu oraz w kilku gminach bezpośrednio z nim sąsiadujących (m.in. Suchy Las, Tarnowo Podgórne, Dopiewo i Luboń), ważnym ośrodkiem rozwoju funkcji naukowej i szkolnictwa wyższego jest także Gniezno,
3) najważniejsze obiekty kultury, a także działalność artystyczna rangi metropolitalnej, koncentrują się w Poznaniu, drugim centrum kultury w POM o charakterze krajowym jest Gniezno wraz z integralnie z nim powiązanymi gminami, przez które przebiega Szlak Piastowski,
4) turystyka i sport o znaczeniu metropolitalnym reprezentowane są przez: środowisko kulturowe – najważniejsze podmioty o znaczeniu metropolitalnym skoncentrowane są w głównie w Poznaniu i jego najbliższych okolicach, istotna jest także turystyka biznesowa z wiodącą rolą Poznania, w którym zlokalizowana jest wyspecjalizowana infrastruktura wystawiennicza, kongresowa, w tym Międzynarodowe Targi Poznańskie dysponujące rozbudowaną bazą konferencyjną, placówki B+R, parki i centra naukowo-technologiczne oraz hotele o standardzie 3 gwiazdki i więcej, a także obiekty i imprezy sportowe o znaczeniu krajowym i międzynarodowym,
5) koncentracja przedsiębiorstw różnych branż gospodarczych, zaliczonych do grupy funkcji biznesu o charakterze metropolitalnym, występuje w Poznaniu oraz w gminach położonych w pierwszym pierścieniu wokół metropolii (m.in. Tarnowo Podgórne, Komorniki i Swarzędz), ośrodki o istotnym znaczeniu w procesie budowania systemu gospodarczego POM to również Gniezno, Śrem, Kórnik, Kostrzyn, a także miasta położone przy autostradzie A2 – Nowy Tomyśl i Września,
6) przestrzeń dla biznesu koncentruje się przede wszystkim w ośrodku metropolitalnym. Podaż nowej powierzchni biurowej charakteryzuje wysoka dynamika w stosunku do lat ubiegłych przy jednoczesnym obniżeniu współczynnika pustostanów i zwiększonym popycie. Rynek biurowy w Poznaniu na tle największych miast Polski cechuje umiarkowana wielkość[3],
7) instytucje sektora finansowego skupione są głównie w Poznaniu – tu mieszczą się siedziby dużych banków i ich oddziały oraz instytucje finansowe, w pozostałych ośrodkach POM, w tym głównie w miastach o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym, zlokalizowane są przede wszystkim oddziały banków,
8) POM posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, a położenie Poznania w sieci połączeń lotniczych, autostradowych, kolejowych i wodnych podkreśla jego metropolitalny charakter; szczególnie istotne znaczenie dla rozwoju funkcji komunikacyjnej ma międzynarodowe lotnisko regionalne Port Lotniczy Poznań-Ławica.

Funkcje metropolitalne w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym poddane zostały kategoryzacji polegającej na przyporządkowaniu ich do odpowiedniej grupy ze względu na rolę, cechy, wartość, a także częstotliwość i miejsce występowania oraz wzajemne oddziaływanie. W klasyfikacji wyróżniono 3 rodzaje kategorii: konkurencyjną, komplementarną i kreującą tożsamość.

Konkurencyjność funkcji wynika z faktu ich wyjątkowej roli w kształtowaniu rozwoju obszaru metropolitalnego. Do konkurencyjnych funkcji metropolitalnych na terenie POM zaliczono:

1) funkcję biznesu ze względu na znaczenie jednostek i instytucji sfery gospodarczej i finansowej POM, zarówno dla gospodarki obszaru metropolitalnego, jak i województwa wielkopolskiego i kraju (Międzynarodowe Targi Poznańskie),
2) funkcję transportową ze względu na bardzo dobrą dostępność komunikacyjną obszaru metropolitalnego związaną z występowaniem wysokiej rangi węzłów transportowo-logistycznych oraz wyposażeniem w rozwiniętą infrastrukturę transportową (Port Lotniczy Poznań-Ławica, autostrada A2 wraz z węzłami oraz drogi ekspresowe S5 i S11 wraz z węzłami, Poznański Węzeł Kolejowy),
3) funkcję wiedzy ze względu na potencjał naukowo–badawczy oraz rozwojowy obszaru metropolitalnego związany przede wszystkim z poznańskimi uniwersytetami (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Uniwersytet Artystyczny) oraz Politechniką Poznańską,
4) funkcję turystyki i sportu ze względu na możliwość rozwoju turystyki biznesowej, w oparciu o potencjał miasta metropolitalnego, turystyki kulturowej, z uwzględnieniem atrakcji i zagospodarowania turystycznego Szlaku Piastowskiego oraz rozwoju sportu bazującego na istniejącej infrastrukturze sportowej i cyklicznych imprezach o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Do kategorii określonej mianem komplementarnej zaliczono wszystkie zdiagnozowane w POM funkcje metropolitalne. Ich komplementarność odnosi się bezpośrednio do faktu wzajemnego uzupełniania się tych funkcji dla prawidłowego, niezachwianego rozwoju całego obszaru metropolitalnego. Jednocześnie wyraźnie widoczne jest zjawisko współwystępowania funkcji – istnienie jednej funkcji często determinuje rozwój innej funkcji. Przykładem może być następująca zależność: dla dobrze prosperującej firmy (funkcja biznesu) niezbędna jest infrastruktura transportowa (funkcja transportu) oraz wykwalifikowana kadra i zaplecze naukowo-badawcze (funkcja wiedzy), z kolei wysoko wykwalifikowana kadra korzysta z usług związanych z funkcją kultury oraz sportu i turystyki.

Funkcje kreujące tożsamość to niezwykle istotna, lecz najtrudniejsza do zidentyfikowania kategoria funkcji metropolitalnych. Przypisanie funkcji do tej kategorii często nosi znamiona subiektywnej oceny bądź głęboko zakorzenionych wśród społeczeństwa poglądów:

1) za kreującą tożsamość w największym stopniu, i wyróżniającą POM spośród innych obszarów metropolitalnych kraju, uznano funkcję biznesu; ma to związek m.in. z historycznie ukształtowanymi tradycjami gospodarności i przedsiębiorczości mieszkańców Wielkopolski, a przede wszystkim Poznania; najbardziej rozpoznawalnym „gospodarczym" symbolem miasta Poznania, a tym samym POM, stały się Międzynarodowe Targi Poznańskie, ponadto POM ma szanse stać się w przyszłości „zagłębiem usług złotniczych" kraju ze względu na lokalizację siedzib czołowych w kraju firm jubilerskich, w tym Apart i Yes, tożsamość budują także duże firmy zatrudniające powyżej 1000 pracowników np. Grupa Allegro Sp. z o.o., Solaris Bus And Coach S.A.,
2) sektorem znajdującym się na pograniczu biznesu oraz kultury, który ma znaczący wpływ na kreowanie tożsamości Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, jest design; potencjał rozwoju w tej dziedzinie stanowią przede wszystkim największa w Polsce uczelnia artystyczna Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, School of Form w Poznaniu oraz inne poznańskie uczelnie, a także instytucje i firmy (np. Concordia Design – centrum innowacji, designu i kreatywności, czy Centrum Sztuki i Biznesu Stary Browar, firmy branży meblarskiej),
3) kolejną pozycję w grupie funkcji o charakterze metropolitalnym kreujących tożsamość POM, zajmuje funkcja kultury; wartością unikatową w skali kraju jest fakt, że odnaleźć tu można najstarsze ślady związane z historią tworzenia się państwa polskiego i kształtowania tożsamości narodowej, w związku z tym wśród obiektów i dóbr kultury reprezentujących tę funkcję na szczególną uwagę zasługują te związane ze Szlakiem Piastowskim wraz z obiektami historycznymi znajdującymi się na trasie jego przebiegu; dużą rolę w kształtowaniu świadomości, tożsamości i przynależności terytorialnej odgrywa również samo miasto metropolitalne Poznań z liczną ofertą kulturalną, w tym wyróżniający się w skali kraju Malta Festival Poznań oraz Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy oraz Lutniczy im. Henryka Wieniawskiego,
4) do funkcji kreujących tożsamość została także zaliczona funkcja wiedzy, ze względu na akademicki charakter Poznania; środowiska akademickie związane z poznańskimi uczelniami wyróżniającymi się na tle kraju:

Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza, Politechniką Poznańską, Uniwersytetem Medycznym, Uniwersytetem Ekonomicznym oraz Uniwersytetem Przyrodniczym, od pokoleń wpływają na wysoki poziom kształcenia i przyczyniają się do utrwalania dobrej marki tych uczelni,

5) funkcja turystyki i sportu jako ostatnia została zakwalifikowana do grupy funkcji kreujących tożsamość POM ze względu na istniejący lecz nie w pełni wykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki biznesowej, kulturowej, a także sportu: obiekty sportowe, odgrywające najważniejszą rolę m.in.: kompleks sportowy Malta (POSiR oddział Malta), Stadion Miejski w Poznaniu, tor wyścigowy „Poznań" (Automobilklub Wielkopolski) oraz najważniejsze imprezy sportowe rangi metropolitalnej m.in. Mistrzostwa Europy w Wioślarstwie, Poznań Open w Tenisie Ziemnym, Międzynarodowe Zawody konne w skokach przez przeszkody

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Ukształtowanie powierzchni

Podstawową cechą rzeźby Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego jest jego równinność. Nizinny polodowcowy krajobraz tego obszaru nie wyróżnia go szczególnie spośród otaczających terenów. Większe zróżnicowanie powierzchni występuje na północ od Poznania, gdzie w morfologii terenu zaznacza się strefa pagórków morenowych z kulminacją na Górze Moraskiej (154 m n.p.m.) i Dziewiczej Górze (143 m n.p.m). Istotne znaczenie w ukształtowaniu terenu ma także przełomowy odcinek doliny Warty między Śremem a Obornikami.

Zasoby kopalin[4]

Poznański Obszar Metropolitalny jest miejscem występowania zarówno kopalin energetycznych, jak i skalnych. Najcenniejszymi dla gospodarki POM kopalinami są gaz ziemny i ropa naftowa. Gaz ziemny występuje w 29 złożach. Obecnie eksploatowanych jest 13 złóż gazu („Brońsko", „Kaleje", „Kaleje-E", „Kościan S", „Kromolice", „Kromolice S", „Młodasko", Nowy Tomyśl", „Paproć", „Paproć W", „Podrzewie", „Środa Wielkopolska", „Ujazd"). Gaz ziemny towarzyszy również ropie naftowej w 3 złożach: „Buk", „Michorzewo" i „Jastrzębsko". Złoże gazu ziemnego „Bonikowo" stanowi podziemny magazyn gazu (PMG). Udokumentowane złoża węgla brunatnego położone w granicach POM to złoża „Szamotuły", „Naramowice", „Czempin", „Mosina" i Krzywin". Potencjalna eksploatacja tych złóż stoi w sprzeczności z rozwojem społecznym, gospodarczym i infrastrukturalnym, a także ochroną środowiska przyrodniczego obszaru metropolitalnego.

W 279 złożach występują surowce skalne o znaczeniu lokalnym – głównie piaski i żwiry, surowce ilaste, piaski kwarcowe. Złoża te są równomiernie rozmieszczone na obszarze metropolitalnym. Kopaliny ilaste spotykane są w gminach: Kostrzyn, Mosina, Murowana Goślina, Oborniki, m. Poznań, Śrem oraz Września. Ponadto w gminach Mosina, Wągrowiec oraz Zaniemyśl występują piaski kwarcowe.

Na terenie POM występują złoża wód termalnych o dobrych parametrach użytkowych. Aktualnie gospodarczo wykorzystywane są 2 udokumentowane złoża wód leczniczych i termalnych – Swarzędz IGH-1 i Tarnowo Podgórne GT-1 w wodnych kompleksach rekreacyjno-sportowych („Termy Maltańskie" w Poznaniu i „Tarnowskie Termy" w Tarnowie Podgórnym). Ponadto występuje jedno nieeksploatowane złoże wód leczniczych Środa IG-2 w Koszutach w gminie Środa Wielkopolska.

Wody podziemne[5]

Na terenie POM zasoby wód podziemnych występują w utworach czwartorzędu i paleogeńsko-neogeńskich. Najbardziej zasobne w wodę jest wodonośne piętro czwartorzędowe. Wodonośne piętro paleogenu-neogenu wykorzystywane jest szczególnie w części centralnej (na wysoczyźnie średzko-wrzesińskiej i wysoczyźnie gnieźnieńskiej).

Największą zasobność i walory użytkowe posiadają wody podziemne uznane za Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Na obszarze POM występuje 5 GZWP:

1) 3 w utworach czwartorzędowych: GZWP nr 150 Pradolina Warszawsko-Berlińska, GZWP nr 144 Wielkopolska Dolina Kopalna, GZWP nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły – Duszniki,

2) 2 w piętrze paleogeńsko-neogeńskim: GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, GZWP nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel.

Wody powierzchniowe

Poznański Obszar Metropolitalny, w stosunku do reszty województwa, charakteryzuje się przeciętną liczbą jezior. Koncentrują się one w północno-wschodniej i środkowej części obszaru metropolitalnego. Są to w większości zbiorniki małe, o powierzchni poniżej 10 ha, tylko 17 jezior posiada powierzchnię powyżej 100 ha (największe z nich to: Lednickie 339,1 ha, Bytyńskie 308,8 ha, Strykowskie 305,3 ha)[6].

POM dysponuje niewielkimi zasobami wodnymi, co jest spowodowane uwarunkowaniami klimatycznymi oraz ograniczonymi hydrogeologicznymi możliwościami retencyjnymi. W związku z powyższym obszar POM zakwalifikowany został w całości do pierwszej grupy obszarów o niedoborach wód powierzchniowych i związanych z tym potrzeb zwiększenia zasobów wód. Obszar posiada ograniczone możliwości naturalnej retencji wodnej (m.in.: oczka wodne, starorzecza, ekosystemy zależne od wód (mokradła), torfowiska oraz lasy) wymagające wspomagania sztuczną retencją wody (m.in. poprzez budowę zbiorników wodnych, budowli piętrzących na ciekach podstawowych, podpiętrzeń jezior, stawów wiejskich i rybnych)[7].

Jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Pomimo poprawy ogólnej jakości wód powierzchniowych nadal jednak nie osiągnięto dobrego stanu dla wszystkich jednolitych części wód (JCW). Na obszarze POM prowadzone są działania inwestycyjne zmierzające do poprawy efektywności oczyszczania i eliminacji ścieków nieoczyszczonych, odprowadzanych do wód powierzchniowych i przyczyniające się do poprawy ich jakości. Monitoruje się przede wszystkim te JCW, które zostały uznane za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Wyniki monitoringu służyć mają dokonaniu oceny ich stanu oraz stwierdzenia obecności długoterminowych tendencji wzrostowych stężenia zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego.

Dla wód płynących w 30% badanych punktów pomiarowych stan/potencjał ekologiczny oceniono jako umiarkowany, w 10% jako słaby, a w 2% jako zły. Dla JCW jeziornych ocena wykazała: dobry stan ekologiczny Jeziora Lusowskiego i Wierzbiczańskiego, umiarkowany stan/potencjał ekologiczny Jeziora Grzymisławskiego, Mórka, Kaliszańskiego i Strykowskiego, słaby stan/potencjał ekologiczny Jeziora Bnińskiego i Niepruszewskiego, zły potencjał ekologiczny Jeziora Raczyńskiego i Wonieść. Stan chemiczny określono dla 30 JCW płynących i 7 JCW jezior. W przypadku 14 JCW płynących wskazano dobry stan chemiczny, a dla 16 JCW płynących – stan chemiczny poniżej dobrego. Dla 4 JCW jeziornych stan chemiczny oceniono jako dobry, a dla 3 JCW jeziornych – poniżej dobrego[8] Stan wód POM nadal jest niezadowalający, mimo że nieustannie podejmowane są działania na rzecz poprawy jakości wód.

Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, pomimo systematycznej poprawy, nadal nie został osiągnięty dobry stan wszystkich wód podziemnych warunkujący realizację celów ustalonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych, a także w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę w jednolitych częściach wód podziemnych. Dwie JCWPd o numerach 43 i 70 wskazano jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych[9]. Dla JCWPd nr 43 stan chemiczny i ilościowy oceniono jako słaby, dla JCWPd nr 60 i 70 stan chemiczny oceniono jako słaby, a stan ilościowy jako dobry, dla pozostałych JCWPd znajdujących się na terenie POM (nr 41, 42, 59, 61, 69) stan chemiczny i ilościowy oceniono jako dobry[10]. W 2016 r. na terenie obszaru metropolitalnego sieć punktów pomiarowych obejmowała 38 otworów, a stan chemiczny badanych wód w stosunku lat poprzednich (w których prowadzono również monitoring operacyjny) uległ poprawie. W najnowszym badaniu dominująca była klasa dobra - II (17 punktów pomiarowych), następnie zadowalająca - III klasa wód (14 punktów pomiarowych). Oznaczono również klasy niezadowalającą - IV (5 punków pomiarowych) i złą - V (2 punkty pomiarowe)[11].

Słaba jakość wód podziemnych spowodowana jest wzmożoną antropopresją i odnotowywana jest głównie w wodonośnych utworach czwartorzędowych. W przypadku głębszych poziomów wodonośnych pogorszenie jakości wód spowodowane jest anomaliami geogenicznymi. Najbardziej aktualne wyniki monitoringu potwierdzają wieloletnią tendencję stanu wód podziemnych, wskazującą na silną presję antropogeniczną związaną z gospodarką rolną, bądź niewłaściwą gospodarką wodno-ściekową w regionie.

Wyniki badań średniorocznych stężeń azotanów w 2016 roku w większości punktów pomiarowych (z wyjątkiem jednego punktu pomiarowego w zlewni Olszynki, Racockiego Rowu i Żydowskiego Rowu, którego wartość średnioroczna azotanów w wodach podziemnych przekraczała 50 mg NO_3 /l) nie wykazały wrażliwości wód na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych[12].

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna stanowi około 67% powierzchni obszaru metropolitalnego. Dominują w niej grunty orne, które zajmują prawie 58% ogólnej powierzchni POM, natomiast tereny łąk i pastwisk 6,5%, sady 0,6% pozostałe grunty stanowią 2,1%. Pod względem udziału użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów wyróżniają się gminy: Granowo i Kleszczewo, gdzie użytki rolne zajmują prawie 90% powierzchni ogólnej tych gmin[13].

W POM dominują gleby IV klasy bonitacyjnej (42% powierzchni gruntów ornych), następną grupę pod względem areału stanowią gleby III klasy (27%)[14]. Gminy POM (z wyłączeniem gmin miejskich) wg klasyfikacji Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) charakteryzują się dużym zróżnicowaniem wartości wskaźnika rolniczej przestrzeni produkcyjnej od - 81,1 punktu w gminie wiejskiej Kleszczewo do 46,6 punktu w gminie miejsko-wiejskiej Nowy Tomyśl[15].

Jakość powietrza atmosferycznego[16]

Według wykonanej pod kątem ochrony zdrowia oceny jakości powietrza w POM dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomy docelowe dla kadmu, arsenu, niklu, dla wszystkich wyznaczonych stref (aglomeracji poznańskiej i wielkopolskiej – klasa A). W przypadku poziomu docelowego dla ozonu obie strefy zaliczono do klasy A. Jednocześnie dla ozonu wyznaczono klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego, dla wszystkich stref.

Problem stanowią ponadnormatywne stężenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu i poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 we wszystkich strefach (klasa C), a w strefie wielkopolskiej dodatkowo poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 (klasa C). Wykazano także przekroczenie wartości normatywnej ozonu w strefie wielkopolskiej (klasa C), natomiast strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A.

W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając dla pyłu PM2,5 dla wszystkich stref klasę C1 informującą o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego 20 µg/m3.

Badania stężeń zanieczyszczeń w powietrzu pod kątem ochrony roślin, prowadzone wyłącznie dla strefy wielkopolskiej, wykazały dotrzymanie poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych stężeń ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz przekroczenie wartości normatywnej ozonu wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego, dla którego termin osiągnięcia celu określono na 2020 rok (strefę zaliczono do klasy D2).

Niewłaściwy stan jakości powietrza, pomimo ogólnej poprawy sytuacji, powoduje obniżanie jakości życia mieszkańców. Istotnym problemem pozostają nadal ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10, występujące w sezonie zimowym. Powodem tych przekroczeń w sezonie grzewczym jest „niska emisja" z sektora komunalno-bytowego oraz emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych. Czynnikiem wpływającym na stan jakości powietrza są także niekorzystne warunki meteorologiczne (okresy bezwietrzne, niska temperatura, mgła).

Przekroczenie określonych poziomów dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie określonej strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Aktualnie na obszarze POM zostały opracowane programy ochrony powietrza ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10, PM2,5 oraz poziomu docelowego B(a)P (benzoalfapirenu) i ozonu.

Szata roślinna[17]

POM w 29,0% jest trwale pokryty zielenią. Największy udział w jego powierzchni stanowią lasy – 20,2%. Jednym z największych zwartych kompleksów leśnych jest Puszcza Zielonka, która występuje na północny wschód od Poznania. Ponadto większe kompleksy leśne znajdują się w części północno-zachodniej w rejonie Obornik, na południe od Poznania, w części wschodniej w rejonie Czerniejewa oraz w części zachodniej w okolicy Nowego Tomyśla i Grodziska Wielkopolskiego. Istotnym elementem krajobrazów roślinnych obszaru metropolitalnego są trwałe użytki zielone w tym łąki (4,5%) i pastwiska (2%), które występują przede wszystkim w dolinach rzek i w strefie zalewów rzecznych,

a także na terenach podmokłych. Na terenach zurbanizowanych siedliskowo zbliżoną formację stanowią tereny wykaszanych trawników. Na szatę roślinną składają się też sady i ogrody. Charakterystycznym elementem szaty roślinnej obszaru metropolitalnego są zadrzewienia oraz zabytkowe aleje. Bogactwo szaty roślinnej urozmaicają też parki i ogrody miejskie, ogrody botaniczne, arboreta i palmiarnie, parki wiejskie i nieczynne cmentarze.

Szlaki migracyjne zwierząt[18]

Przez teren Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego przebiega 13 spośród 35 korytarzy (dróg) lądowych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym zlokalizowanych na obszarze województwa. Spośród 67 w całym województwie, na obszarze metropolitalnym rozmieszczone są 22 miejsca stanowiące wyjątkowo cenne ostoje lęgowe ptaków i ich miejsca odpoczynku na szlakach migracyjnych. Występują tu ponadto liczne gatunki zwierząt zagrożonych wyginięciem, podlegających ochronie *ex situ* w ogrodach zoologicznych (dwa w Poznaniu i jeden w Nowym Tomyślu).

Obszary objęte ochroną przyrody

Obszary objęte ochroną prawną zajmują blisko 21% powierzchni POM. W jego granicach w całości lub w części występują następujące formy ochrony przyrody[19]:

1) 1 park narodowy (w województwie – 2),
2) 30 rezerwatów przyrody (w województwie – 98),
3) 5 parków krajobrazowych (w województwie – 13),
4) 11 obszarów chronionego krajobrazu (w województwie – 33)[*],
5) 26 obszarów Natura 2000, w tym 20 obszarów siedliskowych i 6 obszarów ptasich (w województwie – 79)[20],
6) 1 077 pomników przyrody (w województwie – 3 187),
7) 43 użytki ekologiczne (w województwie – 246),
8) 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w województwie – 5).

Rozmieszczenie form ochrony przyrody w układzie przestrzennym POM charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem. Obszary objęte ochroną prawną nie tworzą zwartej, wzajemnie uzupełniającej się sieci ekologicznej – część z nich tworzy „wyspy ekologiczne". Udział form ochrony przyrody w obszarze metropolitalnym wynosi 22,0%. Największy powierzchniowo odsetek tych terenów występuje w centralnej części POM oraz wzdłuż dolin rzecznych, położonych przede wszystkim w strefach pojezierzy.

Część obszarów objętych formami ochrony przyrody posiada ustanowione plany ochrony i plany zadań ochronnych. Plan ochrony dla Wielkopolskiego Parku Narodowego jest w trakcie ustanawiania w drodze rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw środowiska. Planem objęto również 12 rezerwatów, a także Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka oraz Promno[21]. Ustanowiono także 11 planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000[22].

Klimat akustyczny w otoczeniu szlaków komunikacyjnych

Problemy związane z degradacją klimatu akustycznego dotyczą przede wszystkim obszarów położonych w otoczeniu dróg krajowych i wojewódzkich, po których przejeżdża ponad 3 mln pojazdów rocznie, a także linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 tys. pociągów rocznie, oraz lotnisk.

Sporządzone dla dróg krajowych mapy akustyczne wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w zakresie powierzchni eksponowanych na jego oddziaływanie, w szczególności w powiatach: poznańskim, nowotomyskim, średzkim i wrzesińskim. Największa liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas występuje w otoczeniu dróg krajowych w powiatach: poznańskim, gnieźnieńskim oraz wrzesińskim.

Największa powierzchnia eksponowana na hałas pochodzący od dróg wojewódzkich występuje w powiatach: poznańskim, nowotomyskim i śremskim, przy czym największa ekspozycja liczby mieszkańców na hałas ma miejsce w powiecie poznańskim i powiecie śremskim, a także w powiecie gnieźnieńskim[23].

[*] *Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, poza wymienionymi obszarami chronionego krajobrazu, wskazuje także obszar chronionego krajobrazu Dolina rzeki Wirynki, powołany na podstawie Uchwały Nr XXXVII/264/98 Rady Gminy Komorniki z dnia 1 czerwca 1998 r. Przedmiotowa uchwała, ze względu na brak ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa wielkopolskiego, nie weszła w życie, a tym samym nie zaistniała w obrocie prawnym.*

Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu związane z transportem kolejowym mogą mieć miejsce na obszarach położonych w otoczeniu linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 tys. pociągów rocznie. Są to linie: nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice (na odcinku Konin – Sokołowo Wrzesińskie, Podstolice – Swarzędz, Poznań Wschód – Poznań Główny, Poznań Górczyn – Chlastawy), nr 272 Kluczbork – Poznań Główny (na odcinku Jarocin – Poznań Krzesiny), nr 351 Poznań Główny –Szczecin Główny (na odcinkach Kiekrz – Szamotuły, Szamotuły – Krzyż), nr 353 Poznań Wschód – Skandawa (Kobylnica – Gniezno)

Uciążliwości akustyczne związane są ponadto z funkcjonowaniem lotnisk, w szczególności lotniska cywilnego Poznań-Ławica w Poznaniu oraz lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny[24] oraz Powidz.

Ponadto na terenie Poznania źródłem uciążliwości hałasowych jest komunikacja tramwajowa oraz wybrane instalacje w obiektach przemysłowych. Pomiary poziomu hałasu w otoczeniu linii tramwajowych wykonano w 37 punktach (jeden punkt na terenie nie podlegającym ochronie akustycznej). Przekroczenie dopuszczalnych wartości poziomu hałasu stwierdzono w sześciu punktach, w tym w pięciu punktach tylko w porze nocnej. Wśród istotnych źródeł degradacji klimatu akustycznego wskazać należy tor wyścigów samochodowych i motocyklowych „Tor Poznań", obejmujący tereny położone w Poznaniu i w Przeźmierowie (gm. Tarnowo Podgórne)[25].

Zagrożenia związane z działalnością rolniczą

Potencjalne zagrożenia środowiska wynikają z ponadnormatywnego stosowania nawozów naturalnych w produkcji rolniczej lub niewłaściwego ich przechowywania. Problem ten dotyczyć może przede wszystkim gmin o szacunkowej obsadzie zwierząt powyżej 2 DJP na 1 ha użytków rolnych, do których należą: Brodnica, Czerwonak, Mosina, Zaniemyśl. Potencjalne zagrożenia związane są ponadto z funkcjonowaniem ferm trzody chlewnej, bydła i drobiu[26]. Według danych uzyskanych z Powiatowych Inspektoratów Weterynarii (z lat 2011-2012) w POM znajdują się 22 fermy trzody chlewnej i 56 ferm bydła oraz 60 ferm drobiu o obsadzie powyżej 40 000 sztuk[27] mogących znacząco oddziaływać na środowisko[28].

Skutki eksploatacji kopalin

Eksploatacja surowców skalnych, jak: piaski, żwiry, gliny, iły, torfy i kreda jeziorna, występujących na terenie POM ma charakter odkrywkowy. Powoduje ona przekształcenia rzeźby terenu, zmiany w stosunkach wodnych, degradację gleb, użytków zielonych czy wycinkę lasów. Kopalnictwo odkrywkowe w dużym stopniu oddziałuje też na krajobraz, zarówno w fazie eksploatacji złoża (powstanie wyrobisk, najczęściej żwirowni czy glinianek), jak i po zakończeniu wydobycia kopaliny. Działające na obszarze metropolitalnym kopalnie gazu ziemnego i ropy naftowej, mają znikomy negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Zagrożenie dla środowiska może wystąpić tylko przy niewłaściwym magazynowaniu i transporcie wydobywanego surowca.

Ryzyko występowania poważnych awarii

Na terenie Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego znajdują się 52 zakłady umieszczone w rejestrze zakładów, potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie[29], w tym:

1) 9 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR),
2) 14 zakładów zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR),
3) 32 zakłady zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie.

Ryzyko znaczącego oddziaływania na środowisko przyrodnicze na skutek awarii związane jest również z przebiegami gazociągów i ropociągów (wyciek paliwa, zagrożenie pożarowe lub wybuchu). Zagrożenie dla środowiska mogą również stwarzać przewozy materiałów niebezpiecznych[30].

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych[31]

Pomimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych w POM w latach 2013 –2016, nie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3MHz do 3 GHz). Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej wynosił 2,31 V/m w punkcie pomiarowym w Poznaniu, przy skrzyżowaniu ulic Królowej Jadwigi i Wierzbięcice. Uzyskany wynik stanowił 33% poziomu dopuszczalnego. Generalnie można stwierdzić, że największy odsetek uzyskanych wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego z terenu całego województwa wielkopolskie we wszystkich kategoriach terenów nie przekracza wartości 1 V/m i są dużo niższe od dopuszczalnego poziomu 7 V/m.

Zagrożenia związane z gospodarką odpadami[32]

Zagrożenia dla środowiska związane z gospodarką odpadami wynikają przede wszystkim z rosnącej ilości odpadów przemysłowych i komunalnych oraz zawartych w nich związków chemicznych powodujących skażenie gleb, wód i atmosfery. Powstają one we wszystkich fazach gospodarki odpadami. W POM funkcjonuje 10 instalacji regionalnych, 2 instalacje zastępcze oraz 5 planowanych regionalnych instalacji[33], które są lub mogą być źródłem potencjalnych zagrożeń dla środowiska.

4. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Różnorodność dziedzictwa kulturowego

Środowisko kulturowe jest istotnym elementem struktury przestrzennej Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Cechuje się dużą różnorodnością. Ukształtowane zostało głównie przez: intensywny rozwój osadnictwa oraz ważne wydarzenia historyczne związane z tworzeniem się państwa polskiego, tożsamości narodowej i regionalnej Polaków.

Na obecny obraz przestrzeni POM wpływ miał przede wszystkim intensywny rozwój osadnictwa od paleolitu schyłkowego do neolitu, z okresu epoki brązu i w wiekach wczesnych oraz kształtowanie instytucjonalnych i terytorialnych podstaw państwa polskiego, szczególnie w rejonie Poznania i Gniezna. Na kanwie prahistorycznych i średniowiecznych grodów zaczęły powstawać w XIII w. miasta, które w większości przekształciły się z podgrodzi. Wprowadzone zostały normy przestrzenne i gospodarcze lokacji miast zwane prawem niemieckim, których efektem było wykształcenie specyficznych przestrzeni miejskich. Zakładane były wsie niwowe, których to średniowieczny podział czytelny jest do dzisiaj w postaci niedużych ulicówek. W okresie około 300 lat wykształcił się zasadniczy zrąb miast regionu. Na terenie miast powstawały rezydencje książąt lub biskupów, a w XVI wieku, za czasów Kazimierza Wielkiego, wzniesiono zamki. Rozwój miast w okresie nowożytnym związany był często z przybyciem uciekinierów z Czech i Saksonii, dzięki którym rozwinęło się tkactwo i sukiennictwo. Od XVIII wieku zaczęto zakładać nowe miasta oraz zasiedlać nowe obszary i zwiększać areał upraw. Istotnym okresem był wiek XIX i przypadający na ten czas rozwój wysokiej kultury rolnej kreującej charakterystyczną i rozpoznawalną współcześnie wielkopolską przestrzeń otwartą. Zmiany układu wsi wielkopolskich w XIX wieku związane były z uwłaszczeniem i nowym podziałem pól. Do dnia dzisiejszego niezwykle czytelne dla krajobrazu wiejskiego są układy wsi chłopskich, folwarcznych i łączonych. Z okresu międzywojennego pochodzą charakterystyczne „poniatówki", małe osiedla wiejskie powstałe w okresie parcelacji ziem. Zainicjowana po II wojnie światowej polityka państwa dotycząca przestrzeni miejskiej oraz obecne działania w tej dziedzinie zasadniczo zmieniły współczesny obraz krajobrazu obszaru metropolitalnego.

Obszary i obiekty zabytkowe

POM charakteryzuje się występowaniem licznych obszarów i obiektów zabytkowych, wśród których wyróżniają się obiekty uznane za najbardziej wartościowe w skali kraju i Europy:

1) Wzgórze Lecha w Gnieźnie – wpisane na Listę Dziedzictwa Europejskiego jako jeden spośród 4 obiektów w Polsce i 68 w Europie[34],
2) Pomniki Historii – obejmujące 6 spośród 105 w Polsce obiektów uznanych przez Prezydenta RP[35]:
   - Poznań – historyczny zespół miasta,
   - Wyspa – Ostrów Lednicki (gm. Łubowo),
   - Gniezno – Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha,

- Kórnik – zespół zamkowo-parkowy wraz z kościołem parafialnym – nekropolią właścicieli.
- Rogalin – zespół pałacowy z ogrodem i parkiem (gm. Mosina),
- Koszuty – zespół dworsko-parkowy (gm. Środa Wielkopolska)

Do unikatowych w skali kraju należą także inne obiekty związane z formowaniem się państwa polskiego, zlokalizowane przede wszystkim na przebiegu Szlaku Piastowskiego (m.in.: w Poznaniu, Gnieźnie, na Ostrowie Lednickim, w Gieczu, Grzybowie).

Na obszarze POM wpisane są do rejestru zabytków 1 564 obiekty nieruchome, spośród 7 153 tego typu obiektów zlokalizowanych w województwie[36]. W grupie tej znalazły się:

1) układy przestrzenne miast i byłych miast (32) przy czym najcenniejsze zabytki urbanistyki koncentrują się m.in. w Poznaniu, Gnieźnie, Grodzisku Wielkopolskim, Pobiedziskach, Czerniejewie, Buku, Opalenicy czy Szamotułach[37], ważnym układem ruralistycznym jest wzorcowa wieś kolonizacyjna Golęczewo (gm. Suchy Las),
2) liczne obiekty sakralne (251 obiektów); do najcenniejszych z nich należą m.in. kościoły w Poznaniu w tym kościół farny, oo. Franciszkanów, kościoły na Wzgórzu Św. Wojciecha, kościoły w Gnieźnie, kościoły w Gieczu, Kościanie, Tarnowie Pałuckim (gm. Wągrowiec), Wągrowcu, kościoły gotyckie: w Środzie Wielkopolskiej, Śremie, Łeknie (gm. Wągrowiec), Tomicach (gm. Stęszew), Wrześni, Szamotułach, Kaźmierzu, barokowy kościół pocysterski w Owińskach (gm. Czerwonak), zespoły klasztorne oraz kościoły drewniane, skoncentrowane pomiędzy Poznaniem a Gnieznem, a także obiekty drewniane m.in. w Buku, Granowie, Grodzisku Wielkopolskim, Obornikach, Skokach, Mórce (gm. Śrem), Błociszewie (gm. Śrem)
3) znaczna liczba założeń rezydencjalnych (442 obiekty); do najciekawszych należą m.in. zespół pałacowy w Rogalinie (gm. Mosina), Gułtowach (gm. Kostrzyn), Czerniejewie, Siedlcu (gm. Kostrzyn), Jankowicach (gm. Tarnowo Podgórne), Winnej Górze (gm. Środa Wielkopolska), Konarzewie (gm. Dopiewo), Będlewie (gm. Stęszew), Iwnie (gm. Kostrzyn), Jarogniewicach (gm. Czempiń) , Objezierzu (gm. Oborniki) i Turwi (gm. Kościan), zamek w Kórniku, Szamotułach[38].

Zabytki archeologiczne

Największą koncentracją zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych charakteryzuje się powiat poznański, wągrowiecki, szamotulski, kościański i gnieźnieński. Najwięcej śladów (grodziska, osady, punkty i ślady osadnicze oraz cmentarzyska) występuje w miejscach pierwotnych lokalizacji osad ludzkich, wzdłuż cieków wodnych i na wzniesieniach. W granicach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego znajduje się 67 obiektów archeologicznych o istotnych wartościach krajobrazowych[39].

Do najciekawszych stanowisk archeologicznych zaliczyć można: grody w Gnieźnie, Grzybowie, Gieczu, Ostrowie Lednickim i Poznaniu oraz stanowiska archeologiczne w Kiełczewie (gm. Kościan) i Konarzewie (gm. Dopiewo).

Obszary cenne kulturowo

Na obszarze POM występuje kilka obszarów objętych ochroną prawną, charakteryzujących się wysoką wartością kulturową:

1) obszary o wyjątkowych walorach kulturowych:
   - „Park Kulturowy Stare Miasto” w Poznaniu (historyczny układ urbanistyczno-architektoniczny Starego Miasta),
   - Lednicki Park Krajobrazowy (zabytki związane z początkami Państwa Polskiego),
   - Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego (komponowany krajobraz rolniczy z alejami drzew, pasami zadrzewień śródpolnych),
2) obszary o wysokich wartościach przyrodniczych i wyróżniających się walorach kulturowych:
   - Wielkopolski Park Narodowy (muzeum, obiekty zabytkowe),
   - Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka (liczne zachowane kościoły drewniane),
   - Rogaliński Park Krajobrazowy (obiekty związane z rodem Raczyńskich).

W przestrzeni regionu wyróżniają się ponadto obszary o wysokich wartościach kulturowych nieobjęte ochroną prawną, stanowiące o tożsamości regionalnej[40]:

1) obszary tradycyjnego krajobrazu kolonizacji olęderskiej w rejonie Nowego Tomyśla, Grodziska Wielkopolskiego, Opalenicy,

2) obszary o zachowanych cechach krajobrazu historycznie ukształtowanego przez działalność zakonów: Cysterek w Owińskach (gm. Czerwonak) i Cystersów w Wągrowcu a także Benedyktynów w okolicach Śremu,
3) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego przez zasady polityczne, prawne i obyczajowe obowiązujące w różnych okresach historycznych i kształtujące przestrzeń miast – m.in. w Grodzisku Wielkopolskim, Poznaniu,
4) obszary związane z kulturą ludową grup etnograficznych – niektóre z nich zachowały poczucie własnej odrębności: Bambrzy, Pałuczanie oraz Szamotulanie.

Dobra kultury współczesnej

Pomimo znacznego zasobu dóbr kultury współczesnej na obszarze POM, jedynie dla miasta Poznania spośród 115 poznańskich zespołów i obiektów architektonicznych z lat 1900-1989 wskazano 33 obiekty wytypowane do ochrony konserwatorskiej jako dobra kultury współczesnej[41].

Szlaki kulturowe

W celu promocji dziedzictwa kulturowego na obszarze POM wyznaczono szereg szlaków kulturowych:
1) szlaki o znaczeniu międzynarodowym – Droga św. Jakuba, Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański,
2) szlaki o znaczeniu krajowym – Szlak Piastowski, Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu,
3) szlaki o znaczeniu regionalnym – Trasa Kórnicka, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka.

Obiekty kultu religijnego

Na terenie POM zlokalizowany jest ośrodek o randze ogólnokrajowej związany z kultem Św. Wojciecha – bazylika prymasowska Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gnieźnie oraz inne sanktuaria o mniejszym znaczeniu w: Dąbrówce Kościelnej (gm. Kiszkowo), Poznaniu, Szamotułach oraz Tulcach (gm. Kleszczewo).

Ważnym obiektem jest także ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego Dominikanów (gm. Łubowo), gdzie odbywają się doroczne spotkania młodzieży chrześcijańskiej na Polach Lednickich.

Miejsca pamięci narodowej

Na terenie obszaru metropolitalnego znajduje się wiele miejsc upamiętniających najważniejsze zdarzenia z historii Polski, mające zasadnicze znaczenie dla tożsamości narodowej Polaków.

Wśród najważniejszych należy wymienić obiekty związane z początkami Państwa Polskiego (m.in. w Poznaniu, Gnieźnie), okresem zaborów (m.in. Września), I i II wojną światową (m.in. Poznań, Luboń), powstaniem wielkopolskim (m.in. Poznań, Kórnik) czy krwawo tłumionymi strajkami przeciwko władzy ludowej w latach 50 XX wieku (Poznań).

Instytucje kultury

Instytucje kultury, ze względu na zasięg oddziaływania i pełnione funkcje, podzielić można na dwie kategorie. Wśród najważniejszych wskazać należy:
1) instytucje kultury o znaczeniu krajowym:
   - Muzeum Narodowe w Poznaniu wraz z oddziałami,
   - Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie (gm. Komorniki) wraz z oddziałami na terenie województwa,
   - Polska Akademia Nauk – Biblioteka Kórnicka,
   - Narodowy Instytut Dziedzictwa,
2) instytucje kultury o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym:
   - Centrum Kultury Zamek,
   - muzea i skanseny – m.in. w Poznaniu, Kórniku, Gnieźnie, Dziekanowicach (gm. Łubowo), Swarzędzu, Szamotułach, Koszutach (gm. Środa Wielkopolska), Wągrowcu i Kościanie
   - biblioteki – Biblioteka Uniwersytecka i Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu,
   - teatry w Poznaniu, Gnieźnie,
   - filharmonia w Poznaniu,
   - galerie sztuki w Poznaniu,

- archiwum państwowe w Poznaniu.

Wydarzenia kulturalne

Cykliczne imprezy o zasięgu międzynarodowym organizowane są m.in. w Poznaniu, a o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym m.in. w: Poznaniu, Gnieźnie, Wrześni, Nowym Tomyślu. Wśród najważniejszych wyróżnić należy: Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Poznańska Wiosna Muzyczna", Malta Festiwal Poznań, Festiwal Ethno Port Poznań, Międzynarodowy Festiwal Chórów Uniwersyteckich „Universitas Cantat" w Poznaniu, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca w Poznaniu oraz Atelier Jazz Festiwal w Gnieźnie, Spring Break Festival, Enter Music Festival, Speaking Concerts, Short Waves Festival, Festiwal Fantastyki Pyrkon.

Organizowane są ponadto cykliczne imprezy tematyczne związane ze szlakami dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. Szlakiem Cysterskim, np. Festyn Cysterski w Wągrowcu oraz Szlakiem Piastowskim np. Międzynarodowy Zjazd Wojowników Słowiańskich w Grzybowie (gm. Września)[42], „Weekend na Szlaku Piastowskim" czy Gnieźnieńskie Spotkania z historią „Koronacja Królewska" w Gnieźnie.

Tożsamość narodowa i regionalna

Na terenie POM istnieje szereg obiektów i miejsc związanych z kształtowaniem tożsamości narodowej i regionalnej, które wyróżniają się w skali kraju i regionu i wzmacniają metropolitalną rangę tego obszaru. Najważniejszymi ośrodkami tożsamości narodowej w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym, są miejsca związane z początkami Państwa Polskiego – Poznań, Gniezno, wyspa Ostrów Lednicki oraz Giecz. Wymienione ośrodki położone są na Szlaku Piastowskim.

W POM występują także obszary, które kreują tożsamość regionalną. Należą do nich min. :

1) Poznań z różnorodnym bogactwem obiektów zabytkowych oraz szeroką działalnością kulturalną i Traktem Cesarsko-Królewskim,
2) założenia rezydencjonalne:
   - Kórnik, który z zespołem zamkowo-parkowym oraz kościołem parafialnym uznany za pomnik historii i proponowany jest do wpisu na Europejską Listę Dziedzictwa,
   - Rogalin (gm. Mosina), w którym znajduje się oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, uznany za pomnik historii,
   - Koszuty (gm. Środa Wielkopolska) – zespół dworsko-parkowy, uznany za pomnik historii,
   - Turew wraz z Agroekologicznym Parkiem Krajobrazowym im. gen. D. Chłapowskiego,
   - Szreniawa z Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno – Spożywczego,
3) zabytki związane z działalnością zakonu cystersów znajdujące się na przebiegu Szlaku Cysterskiego:
   - kościół i klasztor pocysterski w Owińskach (gm. Czerwonak),
   - kościół i klasztor pocysterski w Wągrowcu,
   - relikty pierwszego, w tej części Polski, klasztoru i kościoła cysterskiego w Łeknie (gm. Wągrowiec),
   - drewniany kościół w Tarnowie Pałuckim (gm. Wągrowiec),
4) miejsca związane z osadnictwem olęderskim w okolicach Nowego Tomyśla,
5) Poznań, Września, Luboń i Lusowo (gm. Tarnowo Podgórne) – miejscowości, w których znajdują się muzea związane z historią walk o wolność: Poznań – Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych (5 oddziałów na terenie miasta), Muzeum im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, miejsca pamięci narodowej: Luboń – Żabikowo, Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie (gm. Tarnowo Podgórne).

Krajobraz

Krajobraz Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego charakteryzuje przewaga obszarów równinnych i płaskich, choć miejscami występuje także bardziej urozmaicona rzeźba terenu. Istotne komponenty budujące krajobraz POM to:

1) użytkowanie terenu – w POM wyraźnie dominują tereny rolne – ponad 70%, lasy zajmują 23%, tereny zurbanizowane, w których dominuje zabudowa miejska stanowią ok. 5%[43] (na podstawie Mapy sozologicznej Polski GUGIK 2005b),

2) rzeźba terenu – najważniejsze jej formy występujące na terenie POM to: wysoczyzna morenowa strefy pagórków moreny czołowej, wały ozowe, równiny sandrowe, rynny i terasy; przez centralną część POM przebiega równoleżnikowo strefa pagórków czołowo – morenowych (dzieli ona obszar na część północną z rzeźbą pagórkowatą i falistą oraz południową z powierzchniami równin moreny dennej), południkowo obszar POM podzielony jest przełomowym odcinkiem doliny Warty od Śremu do Obornik.
3) elementy kulturowe charakterystyczne dla POM to między innymi: układy przestrzenne miast i wsi o zachowanych walorach historycznych i kompozycyjnych, wyróżniające się i dobrze postrzegane w przestrzeni otwartej sylwety miejscowości z obiektami, stanowiącymi dominanty przestrzenne, charakterystyczne dla komponowanego krajobrazu rolniczego aleje drzew i pasy zadrzewień śródpolnych, wyróżniające się szczególnie w rejonie Turwi, parki pałacowe i dworskie, obszary tradycyjnego osadnictwa wiejskiego z zachowanymi wartościami przestrzennymi – osadnictwo olęderskie na Nizinie Nowotomyskiej, a także zabudowa kolejowa, wieże ciśnień, zabudowa folwarczna, cmentarze.

W oparciu o formy użytkowania terenu i rzeźby terenu oraz wybrane elementy kulturowe na terenie POM wyróżniono cztery podstawowe typy krajobrazu: zurbanizowany, leśny, wiejski, łąkowy.

Krajobraz zurbanizowany obejmuje tereny miast, na które składają się m.in: założenia urbanistyczne, obszary zabudowy mieszkaniowej, składowo-magazynowe, centra handlowe, kompleksy przemysłowe oraz tereny sportowo-rekreacyjne. Do najcenniejszych obszarów krajobrazu zurbanizowanego należą centra zabytkowych miast, składające się z rynku i przylegających do niego uliczek oraz zabudowy. Na terenie POM do założeń urbanistycznych o najwyższych wartościach należą m. in.: Poznań, Grodzisk Wielkopolski.

Krajobraz leśny obejmuje kompleksy leśne z enklawami przestrzeni otwartej w postaci m.in.: pól uprawnych, łąk i nieużytków. W krajobrazie leśnym sporadycznie pojawiają się także niewielkie jednostki osadnicze. Krajobrazy te koncentrują się przede wszystkim w okolicach Obornik, gdzie znajduje się największy zwarty kompleks leśny – Puszcza Notecka.

Dominującym typem krajobrazu na terenie POM jest krajobraz wiejski, który obejmuje tereny wykorzystywane rolniczo z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych. Integralną częścią tego typu krajobrazu jest sieć osadnicza, w większości o charakterze wiejskim. Dominuje tu zabudowa zagrodowa z budynkami mieszkalnymi i inwentarskimi. Ważną rolę w postrzeganiu krajobrazu pełni pagórkowata rzeźba terenu oraz elementy architektury, m.in.: kościoły, drewniane wiatraki, założenia pałacowo- i dworsko-parkowe, a także rozłogi pól z zadrzewieniami śródpolnymi.

Krajobraz łąkowy obejmuje natomiast tereny przyrzeczne, starorzecza i inne obniżenia trwale lub czasowo wypełnione wodą. Dominują tu zbiorowiska roślinne nieleśne siedlisk mokrych i bagiennych. Krajobrazy łąkowe występują przede wszystkim w dolinach największych rzek obszaru metropolitalnego.

5. TURYSTYKA

POM charakteryzuje się zróżnicowanym potencjałem turystycznym, wynikającym z występowania zasobów i walorów kulturowych i przyrodniczych oraz towarzyszącego im zagospodarowania turystycznego, a także dobrej dostępności komunikacyjnej.

Zasoby i walory kulturowe

Bogactwo środowiska kulturowego, prowadzona działalność kulturalna oraz istniejące zagospodarowanie turystyczne i dostępność komunikacyjna stwarzają możliwości rozwoju turystyki kulturowej, krajoznawczej i kolejowej na obszarach, które generują lub mają predyspozycje do tego, aby generować ponadregionalny ruch turystyczny:

1) miejsca związane z początkami tworzenia się państwowości Polski zlokalizowane na przebiegu Szlaku Piastowskiego (Poznań, Gniezno, Ostrów Lednicki, Giecz),
2) kulturowe szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym (Droga Św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański czy Szlak Piastowski), a także regionalnym (m.in. Trasa kórnicka, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka),

3) pomniki historii oraz inne zabytki reprezentujące wszystkie style architektoniczne,
4) liczne miejsca pielgrzymkowe (m.in. Sanktuarium Św. Wojciecha w Gnieźnie, a także miejsce spotkań chrześcijańskich na Polach Lednickich),
5) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie przez działalność zakonów Cysterek i Cystersów w okolicach Owińsk, Wągrowca, Benedyktynów w okolicach Śremu,
6) obszary o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie w wyniku kolonizacji olęderskiej (w rejonie Nowego Tomyśla, Grodziska Wielkopolskiego, Opalenicy),
7) obiekty i urządzenia związane z koleją – parowozownie (Gniezno), koleje wąskotorowe (Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa, Średzka Kolej Powiatowa), drezyny (Grodziska Kolej Drezynowa) oraz kolejka parkowa (w Poznaniu).

Środowiskowe walory turystyczne

W POM występują obszary o zróżnicowanym stopniu atrakcyjności środowiska przyrodniczego, zagospodarowania turystycznego i dostępności komunikacyjnej dla potrzeb turystyki i rekreacji. Stwarzają one możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, krajoznawczej, wypoczynkowej oraz stanowią zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców województwa i województw sąsiednich[44]:

1) obszary o wysokim stopniu atrakcyjności wyróżniające się ze względu na występowanie zbiorników wodnych często w otoczeniu lasów oraz zróżnicowane ukształtowanie terenu (w rejonie: Wągrowca, Skoków, Puszczy Zielonki, doliny Cybiny, Stęszewa i Puszczykowa),
2) obszary o wysokim stopniu atrakcyjności wzdłuż rzek tworzących Wielką Pętlę Wielkopolski (Warta), Małą Pętlę Wielkopolski (Warta, Kanał Mosiński) oraz szlaku kajakowego rzeki Wełny,
3) obszary o średnim stopniu atrakcyjności, gdzie występują zbiorniki wodne: Jezioro Wierzbiczańskie, Lednickie, Rgielskie, Kaliszańskie, Bytyńskie, Grzymisławskie, Niepruszewskie, Strykowskie, Kierskie oraz rynna Jezior Kórnicko-Zaniemyskich,
4) obszary o średnim stopniu atrakcyjności, gdzie dominują duże kompleksy leśne:
   – w północnej i zachodniej części POM: Puszcza Notecka,
   – w części zachodniej POM: lasy w okolicach Nowego Tomyśla i Grodziska Wielkopolskiego,
   – w kierunku południowym od Poznania: Lasy Kórnickie,
   – w kierunku wschodnim od Poznania: Lasy Czerniejewskie,
5) Wielkopolski Park Narodowy, 5 parków krajobrazowych, 2 rezerwaty: Krajkowo i Meteoryt Morasko ujęte w „Katalogu Obiektów Geoturystycznych w obrębie pomników i rezerwatów przyrody nieożywionej na terenie kraju".

Infrastruktura turystyczna i sportowa

Przez teren POM przebiega gęsta sieć szlaków turystycznych:

1) szlaki o randze międzynarodowej i krajowej, w tym szlak wodny (Wielka Pętla Wielkopolski), szlaki rowerowe (EuroVelo 2, EuroVelo 9), szlak konny (Wilczy Szlak) czy Europejski długodystansowy szlak pieszy E11,
2) szlaki o charakterze regionalnym, w tym:
   – szlaki rowerowe (Wielkopolski System Szlaków Rowerowych, na który składa się 9 transregionalnych szlaków o łącznej długości blisko 1800 km),
   – szlaki kajakowe („Mała Pętla Wielkopolski" oraz szlak wzdłuż rzeki Wełny),
   – szlaki konne („Przez generalskie włości, czyli wędrówka traktem generała Dezyderego Chłapowskiego", „W królewskim orszaku, czyli szlakiem króla Stanisława", szlaki Nadleśnictwa Babki),
   – szlaki piesze (Szlak Zachodniej Wielkopolski, Szlak Notecki, Szlak Południowej Wielkopolski).

POM posiada przeciętną w skali kraju bazę noclegową. Obszar dysponuje ok. 4612 turystycznymi miejscami noclegowymi. W strukturze bazy noclegowej dominują obiekty hotelowe. Baza noclegowa skoncentrowana jest przede wszystkim w Poznaniu oraz w gminach, w których turystyka rozwija się głównie w oparciu o walory przyrodnicze. Obiekty noclegowe POM posiadają często zaplecze konferencyjne, z czego najwięcej zlokalizowanych jest w Poznaniu (51 obiektów) oraz w gminach Gniezno (9 obiektów) i Tarnowo Podgórne (8 obiektów).

Szczególne znaczenie w rozwoju turystyki w obszarze metropolitalnym ma stolica regionu. Poznań stanowi największe w kraju centrum targowe (Międzynarodowe Targi Poznańskie), a także dysponuje specyficznymi zasobami i walorami sfery gospodarczej, naukowej i administracyjnej predysponującymi do rozwoju turystyki biznesowej o znaczeniu europejskim, krajowym i regionalnym. Zlokalizowane są tu liczne ośrodki konferencyjne, wystawiennicze i targowe. Poznań dysponuje również największą w Wielkopolsce bazą noclegową. Występuje tu ponadto wiele centrów handlowych, a infrastruktura transportowa jest rozbudowana.

POM posiada dobrze wykształconą bazę obiektów sportowych, wśród której wyróżnić można : INEA Stadion, Tor Regatowy Malta, Tor „Poznań", Hipodrom Wola, obiekty sportu żużlowego w Poznaniu i Gnieźnie, Stok narciarski Malta Ski w Poznaniu kompleksy sportowo-rekreacyjne Termy Maltańskie i Tarnowskie Termy (wykorzystujące wody termalne), kąpieliska oraz miejsca do kąpieli (najwięcej w powiecie poznańskim i gnieźnieńskim oraz Poznaniu), a także lotnisko sportowe w Poznaniu – Kobylnicy. Brakuje nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej, pełniąca tę rolę Arena nie spełnia wymaganych standardów.

Potencjał turystyczny

Atrakcyjność turystyczna POM nie należy do najwyższych w skali kraju. Szansą na zwiększenie ruchu turystycznego jest jednak promocja unikatowych w skali międzynarodowej atrakcji oraz stworzenie na ich podstawie markowych produktów turystycznych. Potencjał Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wskazuje na możliwość kształtowania specjalizacji terytorialnej w zakresie różnych form turystyki oraz kreowania wizerunku metropolii z bogatą ofertą turystyczną. Turystyka sprzężona jest z niemal wszystkimi działami gospodarki, aktywizuje je i stanowi ważny instrument jej kształtowania w regionie, pozwalający na wyrównywanie różnic społeczno-ekonomicznych.

6. SPOŁECZEŃSTWO

Potencjał demograficzny[45]

Na terenie POM zamieszkuje 1 420,7 tys. osób, co odpowiada 40,8% ludności województwa. Mieszkańcy Poznania stanowią 15,5% ogółu mieszkańców województwa i 38,0% ogółu mieszkańców POM. Udział ludności w wieku produkcyjnym mobilnym w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 65,5%. Tak duża liczba osób w wieku mobilnym na rynku pracy jest korzystna ze względu na większą elastyczność zasobów pracy.

Za negatywne zjawisko należy uznać wzrastające tempo starzenia się społeczeństwa. Doprowadzi to do konieczności zmian w organizacji systemów edukacyjnego, emerytalnego oraz służby zdrowia, przekształceń na rynku pracy oraz konieczności dostosowania rozwiązań przestrzeni publicznych dla osób starszych.

Na procesy ludnościowe w całym POM wpływ będą miały migracje w poszukiwaniu miejsc pracy, przyrost naturalny, a także zmiany w strukturze wiekowej ludności.

Gęstość zaludnienia

Poznański Obszar Metropolitalny charakteryzuje większa niż średnia dla kraju i województwa, gęstość zaludnienia zarówno w miastach (1 544 os./km^2), jak i na terenach wiejskich (95 os./km^2).

Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowywano na terenach gmin miejskich oraz w miastach gmin miejsko-wiejskich. Obszary wiejskie o wartości wskaźnika przewyższającej średnią dla terenów wiejskich POM zlokalizowane są w pierwszym pierścieniu otaczającym miasto centralne.

Gęstość zaludnienia Poznania wynosi 2 063 os./km^2, pozostałe miasta wyróżniające się stosunkowo wysokim poziomem wskaźnika to: Swarzędz (3 754 os./km^2), Nowy Tomyśl (2 836 os./km^2), Kościan (2 722 os./km^2), Śrem (2 421 os./km^2), Września (2 355 os./km^2). Obszary wiejskie POM o najwyższej liczbie osób na km^2 to: Komorniki (405 os./km^2), Czerwonak, Tarnowo Podgórne, Dopiewo, Rokietnica, Swarzędz, Suchy Las.

Najniższą gęstość zaludnienia odnotowano w gminach wiejskich – Dominowo (38 os./km^2) i Wągrowiec (35 os./km^2) oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich – w Rogoźnie (34 os./km^2) i Skokach (28 os./km^2).

Prognoza demograficzna[46]

Prognoza demograficzna przewiduje dalszy wzrost liczby mieszkańców Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego do 1 448 tys. w 2030 roku. Na koniec prognozowanego okresu w obszarze POM zamieszkiwać będzie 42,4% populacji województwa.

Przewidywana jest systematyczna depopulacja Poznania – w 2030 r. liczba ludności w mieście osiągnie poziom ok. 504 tys. osób i będzie to największy spadek ludności w POM – o 6,7% w porównaniu z 2016 r. Zmaleje udział mieszkańców Poznania w populacji POM – w 2030 r. stanowić ona będzie jedną trzecią społeczeństwa obszaru metropolitalnego (33,9%). Mimo wysokiej depopulacji miasta, poznaniacy nadal będą najliczniejszą grupą w POM. Pozostałymi ośrodkami z przeważającą liczbą mieszkańców będą miasto Gniezno (79,9 tys.) oraz gminy: Swarzędz, Września, Śrem, Komorniki, miasto Kościan, Mosina, miasto Wągrowiec, Dopiewo, Luboń, Oborniki, Kórnik, Tarnowo Podgórne, Środa Wielkopolska, Czerwonak i Szamotuły (liczba mieszkańców każdej gminy powyżej 30 tys.).

Największy skok demograficzny obejmie powiat poznański – wg GUS do 2030 r. liczba mieszkańców powiatu wrośnie o 23,7%. Szczególnie będzie to dotyczyć gmin wiejskich Komorniki, Dopiewo i Rokietnica położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Poznania. Jednostki te w skali kraju będą charakteryzować się największymi przyrostami liczby ludności. W okresie 2016-2030 prognozuje się zwiększenie ich populacji o połowę.

Zgodnie z założeniami prognozy GUS w 2030r. proces starzenia się społeczeństwa będzie szczególnie widoczny. Przewidywana struktura ekonomicznych grup wieku w 2030 r. dla ludności Poznania i POM wskazuje na wzrost odsetka populacji w wieku niemobilnym i w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Poznania i POM zwiększy się. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym będzie przypadać 10 osób w wieku nieprodukcyjnym więcej niż na początku prognozy.

Populacja kobiet nadal będzie liczebniejsza od populacji mężczyzn. Wskaźnik feminizacji dla Poznania ze 114,5 w 2016 r. osiągnie wartość 113,9 w 2030 r. Wartość wskaźnika dla POM zmniejszy się z 108,3 w 2016 r. do 107,5 w 2030 r.).

Rynek pracy

W POM pracuje 486 tys. osób*, co stanowi 51,5% wszystkich pracujących w województwie. Najwyższy udział pracujących odnotowano w sektorze usługowym ponad 66%, natomiast w sektorze przemysłowym blisko 33%[47].

Korzystny ze względu na większą elastyczność zasobów pracy jest duży, ponad 65% odsetek osób w wieku mobilnym w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Na tle województwa w POM większy jest udział pracujących w usługach, natomiast mniejszy osób pracujących w sektorze przemysłowym i rolniczym. Najlepsze cechy dla rozwoju rynku pracy wykazują gminy: Komorniki, Suchy Las, Tarnowo Podgórne oraz miasta Nowy Tomyśl, Stęszew i miasto metropolitalne – Poznań, a także obszary wiejskie w gminach: Buk, Kórnik, Swarzędz. Ponadto wysoką koncentracją korzystnych cech dla rozwoju rynku pracy wyróżniają się gminy: Czerwonak, Dopiewo, Kostrzyn, Pobiedziska, Rokietnica, Śrem, a także miasta: Buk, Luboń, Opalenica, Puszczykowo, Swarzędz oraz obszary wiejskie w gminach Mosina i Stęszew.

Obszar POM cechuje niski poziom bezrobocia. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w POM wynosił 1,9% (w województwie 3,6%)[48]. W strukturze osób pozostających bez pracy dominowały kobiety – 59%. Największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby pomiędzy 25 i 34 rokiem życia – 28%. Wśród osób pozostających bez pracy najwięcej legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym, aż 27%. Porównywalny odsetek stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 26%.

Potwierdzeniem dużej atrakcyjności rynku pracy POM jest dodatnie saldo dojazdów do pracy. Najwięcej pracowników przyciąga stolica województwa – blisko 55,5 tys. Wśród pozostałych jednostek o największej wartości salda dojazdów do pracy (ponad 1 tys. osób) znalazły się: Nowy Tomyśl (1,2 tys.), Komorniki (1,5 tys.), Kórnik (1,6 tys.), Suchy Las (1,7 tys.) i Tarnowo Podgórne (7,8 tys.).

Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, organizacji społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie oraz jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Gminy z największą liczbą osób wyjeżdżających do pracy poza obszar gminy zamieszkania to: miasto Luboń (-3,1 tys.), Mosina (-2,3 tys.), Kościan – gmina wiejska (-1,9 tys.), Murowana Goślina (-1,9 tys.), Szamotuły (-1,7 tys.), Pobiedziska (-1,7 tys.), Września (-1,4 tys.), Swarzędz (-1,4 tys.), Wągrowiec (-1,3 tys.), Czempiń (-1,3 tys.), Kostrzyn (-1,2 tys.) i Rokietnica (-1,2 tys.)

Jednostki te położone są w bliskiej odległości od Poznania, którego rynek pracy jest na tyle chłonny i atrakcyjny, że przyciąga pracowników również z gmin sąsiadujących.

Zasoby mieszkaniowe[49]

Standard zamieszkania w POM ocenić należy jako dobry. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 91,5 m² i była wyższa niż w województwie (81,2 m^2), natomiast średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosząca 29,3 m^2 nieznacznie przewyższała wartość wskaźnika dla województwa (27,8 m^2).

W POM przypadało 322 mieszkań na 1000 mieszkańców, co jest wartością niższą niż średnia w województwie (343). Średnia liczba osób na 1 mieszkanie wynosiła 3,1, przy średniej dla województwa wielkopolskiego równej 2,9. Łączne zasoby mieszkaniowe POM stanowiły 45,9% ogółu mieszkań Wielkopolski, natomiast ich łączna powierzchnia użytkowa w m^2 wynosiła 43,5% ogólnej powierzchni mieszkań województwa. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w POM nadal jest niższy od obecnie przyjmowanego w krajach Unii Europejskiej (487 mieszkań na 1000 ludności)[50].

Zmniejszającej się regularnie liczbie ludności Poznania towarzyszy dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej w strefie podmiejskiej, dokąd migruje na stałe znaczny odsetek osób wyprowadzających się ze stolicy regionu. Najszybciej przyrasta ilość zasobów mieszkaniowych w gminach położonych w pierwszym pierścieniu otaczającym Poznań.

Pomimo zdecydowanie większych migracji stałych na kierunku miasto – obszary wiejskie, w ostatnich latach więcej nowych mieszkań oddano do użytku w miastach, co potwierdza większą atrakcyjność terenów miejskich pod względem zamieszkania.

Placówki opieki przedszkolnej i szkolnictwa[51]

W ostatnich latach obserwuje się regularny wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego i liczby miejsc oferowanych w nich dla dzieci. Wynika to ze wzrostu zapotrzebowania na tego rodzaju usługi, zwłaszcza na terenach, na których występuje największy przyrost nowej zabudowy mieszkaniowej.

W ostatnim dziesięcioleciu w POM o połowę wzrosła liczba placówek przedszkolnych (z 530 w 2006 r. do 795 placówek w 2016 r.), a w powiecie poznańskim o 77% (ze 135 do 239 placówek). Przyrost liczby dzieci w tym okresie był jednak większy niż liczba oferowanych miejsc w placówkach przedszkolnych. Na obszarze POM na jedno miejsce przypadało 1,18 dziecka w wieku 3-6 lat, natomiast w powiecie poznańskim było to 1,16 dziecka w wieku 3-6 lat na jedno miejsce.

Oferta szkolnictwa ponadpodstawowego (bez szkół policealnych) na obszarze POM obejmowała 276 jednostek (w tym blisko 44,2% szkół w samym Poznaniu), dających młodzieży i dorosłym możliwość kontynuacji nauki w liceach ogólnokształcących i profilowanych oraz uzupełniających, technikach (w tym uzupełniających), zasadniczych szkołach zawodowych oraz szkołach specjalnych przysposabiających do pracy. Placówki edukujące na tym poziomie nauczania zlokalizowane są w ośrodkach miejskich obszaru metropolitalnego (największa koncentracja w Poznaniu – 122 szkoły, Gnieźnie – 29, Śremie, Środzie Wielkopolskiej i Wrześni – po 11 szkół), a jedyny wyjątek stanowi gmina wiejska Czerwonak (6 szkół). Od kilku lat notowany jest jednak regularny spadek liczby jednostek nauczania ponadpodstawowego (od 2010 r. – o 26%). Jednocześnie stale maleje liczba uczniów pobierających naukę w tych szkołach – od 2010 r. o 17,6%.

POM jest regionem o dużym potencjale akademickim i bogatej ofercie szkolnictwa wyższego. Najważniejszym ośrodkiem akademickim jest Poznań, w którym łącznie na 23 uczelniach studiuje ponad 112 tys. osób. Kolejne ważne ośrodki akademickie to Gniezno (1,3 tys. studentów) i Środa Wielkopolska (1,1 tys. studentów)[52].

W ostatnich latach zmniejsza się liczba studiujących na uniwersytetach (w tym medycznych), wyższych szkołach ekonomicznych i rolniczych, a także w akademiach wychowania fizycznego, przy jednoczesnym sukcesywnym wzroście liczby studentów na uczelniach technicznych.

Usługi zdrowia i opieka społeczna

W granicach POM zarejestrowanych było 12 581 podmiotów gospodarczych należących do sekcji „Q" wg PKD (obejmującej opiekę zdrowotną i pomoc społeczną), co stanowi ponad 55% podmiotów gospodarczych z tego zakresu w województwie. Pod względem własności dominuje sektor prywatny (ponad 98%). Najlepszą dostępnością do usług zdrowia charakteryzuje się miasto metropolitalne Poznań[53].

Na terenie POM funkcjonowało 38 szpitali i klinik, w tym 2 szpitale psychiatryczne w Gnieźnie i Kościanie. Najwyższą koncentrację szpitali wykazuje miasto metropolitalne – 20 jednostek, w tym 5 to szpitale kliniczne działające przy Uniwersytecie Medycznym im. K. Marcinkowskiego[54].

W POM funkcjonuje 59 placówek stacjonarnej opieki społecznej (148 w Wielkopolsce), w tym 15 domów pomocy społecznej i 3 noclegownie dla bezdomnych. Koncentracja tego typu placówek występuje w Poznaniu. Łącznie we wszystkich placówkach znajduje się ponad 2,8 tysiąca miejsc, a opieką objętych jest ponad 2,4 tysiące osób[55].

7. GOSPODARKA

Struktura wielkościowa podmiotów gospodarczych[56]

W strukturze wielkościowej przedsiębiorstw funkcjonujących w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym ponad 95% ogółu firm stanowią jednostki zatrudniające do 9 pracowników (podobna sytuacja jest w całym województwie). Z jednej strony fakt ten należy uznać za zaletę z uwagi na możliwość szybkiego dostosowania się podmiotów do zmieniających się potrzeb rynkowych ze względu na ich dużą elastyczność. Z drugiej strony zbyt niski jest udział podmiotów średnich, zatrudniających od 10 do 49 pracowników (3,7%), i podmiotów największych, zatrudniających 50 i więcej pracowników (0,8%). Ta grupa podmiotów odzwierciedla poziom rozwoju gospodarki, cechują się one dużą stabilnością i wykorzystaniem bardziej złożonych technologicznie procesów, a dodatkowo posiadają ugruntowaną pozycję na rynku.

Według corocznego rankingu Rzeczpospolitej, na tzw. „Liście 2000 największych polskich przedsiębiorstw i eksporterów - edycja w 2016" znalazły się 122 firm zlokalizowane w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym. Na najwyższym, drugim miejscu, znalazła się spółka Jeronimo Martins Polska SA z siedzibą w Kostrzynie. Większość dużych podmiotów gospodarczych skoncentrowanych jest w Poznaniu lub powiecie poznańskim.

Usługi

W POM największa liczba pracujących zatrudniona jest w sektorze usługowym – 66% ogółu pracujących, przy średniej dla województwa 47,7% i kraju na poziomie 51,6%. Zdecydowanie najszybciej rozwijają się usługi związane z handlem i gospodarką magazynową. Na tym tle szczególnie wyróżnia się powiat poznański, gdzie dynamika rozwoju wyniosła aż 80% [57].

Działalność usługowa koncentruje się przede wszystkim w ośrodkach miejskich. Pod względem nagromadzenia podmiotów gospodarczych świadczących usługi wyższego rzędu wyróżnia się obszar obejmujący Poznań i powiat poznański. Najwyższy poziom rozwoju funkcji usługowych zdiagnozowano w gminach: Poznań, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, Puszczykowo, Komorniki oraz Dopiewo. Jednostki te tworzą tym samym centrum świadczenia usług w obszarze metropolitalnym.

Wyjątkowy charakter POM w działalności usługowej buduje wzmożona koncentracja na jego obszarze usług wyższego rzędu. Miejscem najwyższej koncentracji potencjału usługowego, a jednocześnie centrum skupiającym działalność społeczną, naukową, gospodarczą i kulturową o znaczeniu regionalnym, krajowym, a także międzynarodowym jest Poznań. Bardzo dużą koncentracją usług metropolitalnych charakteryzuje się również Gniezno, które jest ośrodkiem o ponadlokalnym i subregionalnym zasięgu oddziaływania. Znacznym na tle obszaru metropolitalnego udziałem usług wyższego rzędu wśród miast powiatowych wyróżniają się: Września, Wągrowiec, Środa Wielkopolska, Śrem, Szamotuły, Nowy Tomyśl, Grodzisk Wielkopolski.

Przemysł i budownictwo[58]

Sektor przemysł i budownictwo jest jednym z kluczowych dla rozwoju gospodarczego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Obejmował on na terenie POM 20,8% ogółu podmiotów gospodarczych.

Najwyższe wartości wskaźnika uprzemysłowienia mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych sektora II na 1000 mieszkańców odnotowano w miastach Murowana Goślina, Stęszew i Puszczykowo oraz w gminach wiejskich Suchy Las i Tarnowo Podgórne. Wzmożona koncentracja podmiotów gospodarczych tego sektora występuje w centralnej części (rdzeniu) obszaru metropolitalnego – nadwyżkę w stosunku do potencjału demograficznego odnotowano w Poznaniu oraz w miastach: Murowana Goślina, Stęszew, Puszczykowo, Buk, Mosina, Luboń, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Swarzędz, ponadto na wiejskich obszarach gmin miejsko-wiejskich: Swarzędz, Buk, Stęszew, Murowana Goślina, Kórnik, oraz w gminach wiejskich: Suchy Las, Tarnowo Podgórne, Rokietnica i Komorniki. Poza rdzeniem POM nadwyżka wystąpiła w miastach: Oborniki, Nekla, Rogoźno, Opalenica, Nowy Tomyśl, Września i Skoki oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich: Opalenica, Nowy Tomyśl i Oborniki.

Dominującą gałęzią sektora przemysłowego jest przetwórstwo przemysłowe. Koncentrację podmiotów z tego zakresu w stosunku do potencjału demograficznego odnotowano w centralnej części POM, tj. w miastach: Stęszew, Puszczykowo, Swarzędz, Murowana Goślina, Buk, Mosina i Luboń, w gminach wiejskich Suchy Las, Tarnowo Podgórne i Komorniki oraz na wiejskich obszarach gminy miejsko-wiejskiej Swarzędz, Buk i Stęszew. Największe znaczenie ma sześć działów przetwórstwa przemysłowego: produkcja metalowych wyrobów gotowych, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, produkcja mebli, produkcja odzieży, produkcja artykułów spożywczych oraz poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.

Dominującą rolę w gospodarce POM pełnią gminy zlokalizowane w centralnej części obszaru, a także jednostki położone wzdłuż autostrady A2. Równie istotna dla gospodarki POM jest oś gospodarcza północ – południe. W centralnej części obszaru POM widoczne jest zjawisko suburbanizacji funkcjonalnej, polegające na lokowaniu funkcji pełnionych do tej pory przez miasto centralne na obszary podmiejskie.

Innowacje

Istotną rolę w łańcuchu powiązań instytucji i podmiotów działających na rzecz innowacji w POM są instytucje wspierające innowacje, tj. podmioty non-profit (45), z których większość zlokalizowanych jest w Poznaniu, a także w: Gnieźnie, Śremie, Kościanie, Nowym Tomyślu, Wągrowcu oraz gminach: Suchy Las i Dopiewo. Obecnie w POM funkcjonuje 15 ośrodków innowacji, do których należą: parki technologiczne, inkubatory technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii oraz akademickie inkubatory przedsiębiorczości. Zlokalizowane one są w Poznaniu (13) oraz gminie Dopiewo i Suchy Las[59].

Jedną z ważniejszych jednostek wspierającą innowacje w POM jest Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i działający w jej strukturze organizacyjnej Poznański Park Naukowo-Technologiczny. Jest to instytucja nastawiona na łączenie nauki z gospodarką poprzez m.in. rozwój nowych technologii, specjalistycznych usług badawczych, transfer technologii oraz inicjatywy wspierające innowacyjność regionu. Zwrócić należy także uwagę na wspólne inicjatywy poznańskich uczelni takie jak: Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii, Centrum NanoBioMedyczne, Centrum Badawcze Polskiego Internetu Optycznego. Jednostki te stanowią ważny element budowanej w Wielkopolsce regionalnej gospodarki opartej na wiedzy.

Istotną częścią regionalnego systemu innowacji są również przedsiębiorstwa, które odgrywają ważną rolę w gospodarce regionu. Realizują one ostatnią fazę procesu innowacyjnego, poddając ocenie rynku nowe rozwiązania organizacyjne, procesy produkcyjne i produkty.

Inicjatywy klastrowe[60]

Celem utworzenia klastrów jest skoncentrowanie grup przedsiębiorstw pochodzących z tego samego lub pokrewnych sektorów, a także instytucji i organizacji, dla wzmocnienia ich przewagi konkurencyjnej. W POM sformalizowane są obecnie 22 inicjatywy klastrowe, w tym m.in. z dziedzin: IT, spożywczej, chemicznej, medycznej, biotechnologii czy meblarskiej. Ważnymi centrami klastrowymi regionu są Poznań i powiat poznański.

Specjalne strefy ekonomiczne[61]

Na terenie POM występują dwie podstrefy specjalnych stref ekonomicznych, które mają wpływ na aktywizację gospodarczą obszaru: Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (gminy: Stęszew, Swarzędz, Poznań, Gniezno) oraz Wałbrzyskiej SSE „Invest Park" (gminy: Kościan, Śrem i Września).

Rolnictwo[62]

Rolnictwo należy nadal do ważnych działów gospodarki Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, pomimo tego, że intensywne procesy inwestycyjne powodują zmniejszanie powierzchni użytków rolnych.

Powierzchnia upraw (zasiewów) w obszarze metropolitalnym wynosiła w 2010 r. około 24% całości zasiewów w Wielkopolsce. Na badanym obszarze wyodrębniły się dwa zwarte obszary intensywnego rolnictwa położone w zachodniej oraz południowo – wschodniej części POM.

Na terenie POM funkcjonowało 23 278 gospodarstw rolnych indywidualnych i działek rolnych o łącznej powierzchni 428 129 ha. Najwięcej gospodarstw zlokalizowanych było w gminie Nowy Tomyśl, natomiast w strukturze największe udziały miały gospodarstwa (działki rolne) o powierzchni do 1 ha (25%).

W obszarze metropolitalnym regularnie zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych. Pomiędzy 2002 a 2010 rokiem ubyło 30% gospodarstw. Zjawisko to świadczy o przemianach na obszarach wiejskich, związanych z likwidacją gospodarstw nierentownych i przebudowie organizacyjnej gospodarki rolnej.

Głównym miejscem dystrybucji nowych technologii, maszyn, a także wiedzy rolniczej jest Poznań. To także czołowy ośrodek wystawienniczy i przetwórstwa rolno-spożywczego. Poza Poznaniem istotnymi ośrodkami z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego są gminy: Opalenica, Oborniki, Tarnowo Podgórne, Kaźmierz, Środa Wielkopolska Grodzisk Wielkopolski, Nowy Tomyśl, Szamotuły, Nekla i Granowo oraz miasto Wągrowiec. Jednostki te skupiają na swoim terenie firmy, które znalazły się wśród przedsiębiorstw o największych w Polsce przychodach ze sprzedaży[63].

8. KOMUNIKACJA

Sieć drogowa

Poznański Obszar Metropolitalny charakteryzuje się dużą gęstością dróg kołowych. Centralna część POM skupia najważniejsze drogi regionu zapewniające Poznaniowi połączenie z głównymi ośrodkami miejskimi w kraju i Europie. POM znajduje się ponadto w zasięgu korytarzy sieci TEN-T (Bałtyk-Adriatyk i M.Północne-Bałtyk)

Udział dróg ponadlokalnych poszczególnych kategorii wynosi: 12,3% dla dróg krajowych, 16,28% dla dróg wojewódzkich i 71,42% dla dróg powiatowych.

Łączna długość dróg krajowych w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym wynosi 492,4 km. Sieć dróg krajowych obszaru metropolitalnego tworzą: odcinek autostrady A2, odcinki dróg ekspresowych S5 (węzeł Mieleszyn – węzeł Poznań Wschód A2) i S11 (Zachodnia obwodnica Poznania, Poznań Krzesiny – Kórnik Południe) oraz pozostałe drogi krajowe klasy GP i G nr: 5, 11, 15, 32 i 92.

Długość dróg wojewódzkich przebiegających przez teren obszaru metropolitalnego wynosi 651,4 km. W ich skład wchodzą drogi numer: 178, 184, 185, 187, 190, 194, 196, 197, 241, 251, 260, 302, 305, 306, 307, 308, 310, 311, 430, 431, 432, 433, 434, 436 i 442.

Sieć dróg powiatowych stanowi uzupełnienie regionalnego układu drogowego w obszarze metropolitalnym. Drogi powiatowe w zróżnicowanym stopniu spełniają ustawowe warunki w zakresie wymaganych klas dróg. Niespełna 77% dróg posiada dopuszczoną klasę L oraz klasę Z, natomiast drogi klasy G stanowią jedynie około 20% całej sieci.

Poznań charakteryzuje się stosunkowo gęstą siecią drogową. Planowana sieć ulic miejskich oparta jest na trzech drogowych ramach komunikacyjnych oraz drogach promieniście zbiegających się w kierunku centrum miasta. Obecnie sieć infrastruktury komunikacyjnej o charakterze obwodowym w Poznaniu jest niewystarczająca, co może stanowić poważną barierę dla dalszego rozwoju miasta.

Zróżnicowana jest nośność odcinków drogowych. Ruch pojazdów o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 11,5 t dozwolony jest na wszystkich istniejących odcinkach autostrady i dróg ekspresowych, natomiast pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 10 t mogą poruszać się po pozostałych drogach krajowych, a także

po wybranych drogach i odcinkach dróg wojewódzkich nr: 178, 184 (Szamotuły – Przeźmierowo), 187 (Szamotuły – Murowana Goślina), 196 (Poznań DK92 – Wągrowiec), 260, 305 (Bolewice – Nowy Tomyśl),–306 (Stęszew – Nowe Dymaczewo), 307, 308 (Nowy Tomyśl – Bukowiec) 430, 431, 434 (Kórnik – Sarnowa)[64].

Istotny problem stanowi brak spójnej sieci dróg ekspresowych ważnych w połączeniach krajowych i międzynarodowych. Odcinki drogi S5 w granicach POM znajdują się w trakcie realizacji, natomiast droga ekspresowa S11 będzie realizowana tylko w odcinkach stanowiących obwodnice miast.

Kluczowym uwarunkowaniem w zakresie komunikacji są także niewystarczające dla potrzeb wzrastającego ruchu drogowego, zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych, realizacje obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich. Intensyfikacja ruchu kołowego na obszarach miast i wsi prowadzi do powstawania kolizji i konfliktów wynikających z nakładania się ruchu lokalnego związanego z obsługą otoczenia na ruch tranzytowy.

Natężenie ruchu drogowego

Sieć dróg krajowych i wojewódzkich POM charakteryzuje się ponadprzeciętnym natężeniem ruchu. Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na wszystkich drogach krajowych w 2015 roku wyniósł 12 171 poj./dobę (w kraju– 11 178 poj./dobę), a na drogach krajowych o znaczeniu międzynarodowym 20 835 poj./dobę (w kraju– 20 067 poj./dobę). Na drogach wojewódzkich średni dobowy ruch pojazdów silnikowych wyniósł natomiast 4 250 poj./dobę (w kraju – 3 520 poj./dobę[65].

Największe natężenie ruchu samochodowego ma miejsce na drogach krajowych w sąsiedztwie Poznania[66]:

1) autostrada A2: węzeł Poznań Luboń – węzeł Poznań Krzesiny (61 932 poj./dobę), węzeł Poznań Komorniki – węzeł Poznań Luboń (60 831 poj./dobę), węzeł Poznań Zachód – węzeł Poznań Komorniki (45 651 poj./dobę) i węzeł Poznań Krzesiny – węzeł Poznań Wschód (38 593 poj./dobę),
2) droga ekspresowa S11: węzeł Poznań Krzesiny – węzeł Koninko (41 527 poj./dobę), węzeł Koninko – węzeł Gądki (36 453 poj./dobę) i węzeł Gądki – węzeł Kórnik Północ (33 182 poj./dobę),
3) droga krajowa nr 92: Poznań – Swarzędz (38 561 poj./dobę), Tarnowo Podgórne – Poznań (33 139 poj./dobę),
4) droga krajowa nr 5: Poznań – Komorniki (30 276 poj./dobę).

Dużym natężeniem ruchu samochodowego charakteryzują się także odcinki dróg wojewódzkich na obszarach miejskich (8 z 11 odcinków w województwie):

1) nr 260 w Gnieźnie (20 495 poj./dobę),
2) nr 178 w Obornikach (18 838 poj./dobę),
3) nr 307 Poznań – Wysogotowo (17 564 poj./dobę),
4) nr 307 Wysogotowo – Zakrzewo (16 199 poj./dobę),
5) nr 434 na obwodnicy Kórnika (17 012 poj./dobę),
6) nr 196 Poznań – Murowana Goślina (16 690poj./dobę),
7) nr 431 w Mosinie (15 540 poj./dobę),
8) nr 430 Luboń - Mosina (15 179 poj./dobę).

Sieć kolejowa

POM posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć kolejową. Całkowita długość eksploatowanych linii kolejowych w POM wynosi 651,47 km (30% ogólnej długości sieci kolejowej w całej Wielkopolsce). Zelektryfikowanych jest 449,9 km linii kolejowych (69,1% całej sieci POM), natomiast całkowita długość dwutorowych linii kolejowych wynosi 416,3 km (63,9% całej sieci POM). Wskaźnik gęstości sieci kolejowej w POM kształtuje się na poziomie 10,5 km/100 km^2 (w Wielkopolsce – 7,2 km/100 km^2, w kraju – 6,2 km/100 km^2).

Linie kolejowe posiadają zróżnicowane znaczenie dla transportu. W graniach POM znajdują się 23 linie kolejowe, w tym 6 linii kolejowych mających znaczenie państwowe, 15 linii nieposiadających znaczenia państwowego oraz 3 linie wąskotorowe. W ruchu towarowym głównie wykorzystywanych jest 13 linii. Trasy o priorytecie ruchu pasażerskiego to 9 czynnych linii (6 znaczenia państwowego), w większości promieniście prowadzących do Dworca Głównego w Poznaniu. Poznański węzeł kolejowy obejmuje także dwie trasy obwodnicowe miasta, posiadające znaczenie w ruchu towarowym.

Sieć kolejowa charakteryzuje się znacznym stopniem dekapitalizacji szlaków kolejowych. Niskie parametry techniczne skutkują obniżeniem prędkości pociągów, a tym samym obniżają poziom konkurencyjności kolei w porównaniu z transportem samochodowym. Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczna modernizacja wybranych odcinków linii kolejowych służąca zwiększeniu przepustowości linii, poprawie dostępności kolei jako alternatywy dla innych rodzajów transportu oraz skracaniu czasu podróży i poprawie jakości przewozów. W tym kontekście istotna jest również modernizacja i odpowiednie zagospodarowanie dworców i przystanków kolejowych w tym w szczególności Dworca Poznań Główny.

W granicach POM planowana jest budowa linii Kolei Dużych Prędkości. Aktualnie trwają prace przygotowawcze dla realizacji inwestycji na trasie Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław. Ponadto planowane jest przedłużenie linii z Poznania do granic państwa, zapewniającej szybkie połączenie z Berlinem.

Kolejowe przewozy pasażerskie

Ruch pociągów pasażerskich skoncentrowany jest przede wszystkim na głównych liniach kolejowych prowadzących do stolicy województwa. Największe obciążenie ruchem pociągów pasażerskich wynosi:

1) powyżej 90 składów na dobę – na linii kolejowej nr 3 (E20) na odcinku Poznań – Warszawa,
2) od 60 do 80 pociągów na dobę – na liniach kolejowych nr 351 (E59) na odcinku Szczecin – Poznań, nr 353 Poznań – Gniezno – Inowrocław oraz nr 3 (E20) na odcinku Poznań – Rzepin,
3) od 40 do 60 pociągów na dobę – na liniach kolejowych nr 271 (E59) na odcinku Poznań – Wrocław i nr 272 Poznań – Ostrów Wielkopolski – Kępno,
4) od 10 do 40 pociągów na dobę – na pozostałych liniach regionalnych[67].

Pozytywnym zjawiskiem jest sukcesywna poprawa jakości taboru kolejowego i zwiększanie częstotliwości połączeń o charakterze regionalnym. Modernizacja i zakup nowych składów realizowane w ostatnich latach wpływa na skrócenie czasu przejazdu i podniesienie komfortu podróżowania, co w połączeniu z rozkładem kursowania pociągów lepiej dostosowanym do relacji regionalnych zwiększa konkurencyjność transportu kolejowego.

Transport lotniczy

Jedynym w Wielkopolsce lotniskiem obsługującym ruch pasażerski i towarowy w relacjach krajowych i międzynarodowych jest Port lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego. W 2016 roku odprawionych zostało 1,7 mln pasażerów (7 miejsce w kraju) przy możliwościach przepustowych lotniska na poziomie 3 mln pasażerów rocznie[68].

W POM zlokalizowane są również 3 lotniska w Bednarach (gm. Pobiedziska), Kobylnicy (gm. Swarzędz) i Żernikach (gm. Kórnik) oraz 9 lądowisk prywatnych. Występują ponadto lądowiska o charakterze sanitarnym zlokalizowane przy obiektach szpitalnych[69].

Transport wodny

Transport wodny w POM nie jest wykorzystywany powszechnie, zgodnie z istniejącymi możliwościami. Przez Poznański Obszar Metropolitalny przebiega droga wodna Warta o znaczeniu regionalnym. Rzeka stanowi fragment tzw. „Wielkiej Pętli Wielkopolski", jako szlaku żeglugi śródlądowej. Na terenie POM zlokalizowane są przystanie żeglarskie i kajakowe, a także utworzonych jest 7 stanic turystycznych i przystani wodnych od Stobnicy po Śrem. W celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej położonego na obszarze POM odcinka „Wielkiej Pętli Wielkopolskiej" niezbędne jest jego dalsze wyposażanie w nowe punkty obsługi turystów oraz zapewnienie niezbędnego zaplecza sanitarnego i technicznego. Warta w granicach POM nie jest obecnie wykorzystywana do celów gospodarczych.

Węzły transportowe

Głównym węzłem transportowym województwa jest Poznań położony na przecięciu głównych szlaków komunikacyjnych. W stolicy regionu zbiegają się najważniejsze dla obsługi województwa, a także posiadające znaczenie krajowe i międzynarodowe linie kolejowe (nr: 3, 271, 351, 353) oraz drogi kołowe (A2, S5, S11, 92, 32, 15). Funkcjonuje tu międzynarodowy port lotniczy oraz terminale przeładunkowe. Międzynarodową rangę nadaje

Poznaniowi położenie na przecięciu dwóch transeuropejskich korytarzy transportowych. Węzłem transportowym istotnym dla województwa wielkopolskiego i POM są także Września i Nowy Tomyśl.

W okolicach Poznania funkcjonują centra logistyczne zapewniające kompleksową obsługę towarów w zakresie ich składowania i magazynowania, spedycji, dystrybucji, przeładunku i transportu (Poznań, Kórnik, Swarzędz, Tarnowo Podgórne).

Obserwuje się wzrost znaczenia transportu intermodalnego polegającego na wykorzystaniu jednej jednostki transportowej (np. kontenera, nadwozia wymiennego) i przynajmniej dwóch różnych środków transportu. W POM transport intermodalny realizowany jest w oparciu o komunikację drogową i kolejową z wykorzystaniem pięciu terminali intermodalnych: Gądki (gm. Kórnik), Poznań – Franowo, Poznań – Rudnicze, Swarzędz, Szamotuły. Ponadto na terenie POM znajdują się dwa nieeksploatowane obecnie terminale posiadające niezbędną infrastrukturę dla obsługi intermodalnej: Kobylnica (gm. Swarzędz) i Poznań – Garbary.

9. TRANSPORT ZBIOROWY

Zapewnienie sprawnego transportu pasażerów jest jednym z trudniejszych problemów organizacyjnych w obszarach metropolitalnych. Rozrastanie się metropolii na dużych przestrzeniach, wymusza codzienne przemieszczanie mieszkańców, często na znaczne odległości. W obecnych tendencjach rozwoju systemów transportowych zdecydowanie preferuje się środki transportu zbiorowego i ograniczanie transportu samochodowego. Obecnie na terenie POM w ruchu pasażerskim funkcjonują 103 stacje i przystanki kolejowe. Prawie wszystkie miasta powiatowe, znajdujące się w granicach POM, posiadają czynne połączenie kolejowe z Poznaniem, wyjątek stanowi jedynie miasto Śrem. Odsetek zabudowy mieszkaniowej znajdującej się w poszczególnych strefach dostępu do kolei wynosi odpowiednio 17,7% dla strefy dostępu o zasięgu 1 km i 63,1% dla strefy dostępności o promieniu 3 km. Istniejące przystanki kolejowe mogą obsłużyć około 81,9% ludności POM oraz niespełna 30% powierzchni zabudowy mieszkaniowej. Promienisty układ linii kolejowych stanowi znaczny atut dla funkcjonowania kolei regionalnej, zapewniającej dojazdy ludności POM z obszarów podmiejskich. Ograniczeniem dla rozwoju komunikacji zbiorowej opartej o kolej jest niewystarczająca przepustowość linii kolejowych, w tym w szczególności linii nr E20 i E59.

Największymi generatorami ruchu w POM są Poznań, miasta powiatowe oraz większe miejscowości gminne, a sieć kolejowa stanowi istotny potencjał rozwojowy, który jest nadal wykorzystywany w małym stopniu. Zmiana roli kolei w POM jest możliwa między innymi poprzez wprowadzenie połączeń o znaczeniu metropolitalnym, charakteryzujących się dużą częstotliwością, krótkim czasem przejazdu z wykorzystaniem nowoczesnego lekkiego taboru. Stacje i przystanki kolejowe powinny w wyznaczonych miejscach pełnić rolę punktów przesiadkowych.

Poza obszarami dostępu do kolei dużą rolę w komunikacji zbiorowej na terenie Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego odgrywa komunikacja autobusowa, realizowana przez podmioty o różnym zasięgu działalności. Porównując alternatywne drogi dojazdu do Poznania (kołowe i szynowe), należy stwierdzić, że w większości przypadków kolej uzyskuje przewagę czasową. Na niekorzyść komunikacji autobusowej działają ograniczenia prędkości w strefie podmiejskiej Poznania, wynikające z problemu zatłoczenia drogowego, oraz częsty brak bezpośrednich połączeń autobusowych do centrum miasta. Obszar oddziaływania komunikacji autobusowej obejmuje ponad 50% powierzchni POM. Zauważa się słabe skomunikowanie podmiejskich linii autobusowych ze stacjami i przystankami kolejowymi na terenie POM, przez co ograniczona jest możliwość zmiany środka transportu w czasie podróży.

Zasięg oddziaływania sieci komunikacji miejskiej w Poznaniu obejmuje 42,5% powierzchni miasta (sieć tramwajowa – 14,5%, autobusowa – 37,4%). Dostępność do przystanków komunikacji zbiorowej w Poznaniu jest dobra, szczególnie w obszarze centrum miasta, jedynie w dzielnicach peryferyjnych przystanki zlokalizowane są w większej odległości. W planach rozbudowy istniejącej sieci tramwajowej w stolicy województwa przewiduje się inwestycje, mające znaczenie w obszarze metropolitalnym w procesie integracji różnych form transportu, umożliwiające perspektywiczne planowanie nowych punktów przesiadkowych, w tym w powiązaniu z koleją. Na terenie miasta punktami przesiadkowymi powinny być głównie dworce i węzły przesiadkowe z dostępem do sieci tramwajowej oraz sieć parkingów w systemie Park&Ride.

10. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zaopatrzenie w wodę

W całym POM stopień rozwoju sieci wodociągowej należy uznać za zadowalający. Wszystkie gminy obszaru metropolitalnego są zwodociągowane. Najbardziej rozbudowanym systemem wodociągowym w POM i Wielkopolsce jest Poznański System Wodociągowy (PSW), dostarczający wodę dla 22,8% mieszkańców województwa, zamieszkujących Poznań oraz częściowo okoliczne gminy. PSW korzysta z 4 ujęć wody i 3 stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w Poznaniu, Mosinie, Gruszczynie (gm. Swarzędz). Obszar niezaopatrywany z PSW obsługują lokalne stacje gminne.

Strategicznymi ujęciami wód dla POM są ujęcia Mosina – Krajkowo i Poznań Dębina. Problemem pozostają nie w pełni realizowane ustalenia dotyczące ochrony zasobów wód infiltracyjnych z rzeki Warty, co może przekładać się na jakość wód oraz dostępność terenową dla budowy nowych ujęć wody dla całego POM.

Odprowadzanie ścieków

W miastach POM średni udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosi 91,3% przy jedynie 57,2% udziale korzystających na obszarach wiejskich. W obszarze metropolitalnym zlokalizowanych jest 112 komunalnych oczyszczalni ścieków, w tym 79 oczyszczalni biologicznych oraz 33 oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Istniejący system kanalizacji sanitarnej, zapewnia efektywne odprowadzanie ścieków. Wymaga on jednak ciągłej modernizacji i rozbudowy. Szczególnie system kanalizacji ogólnospławnej jest systemem wymagającym modernizacji i remontów oraz, w miarę możliwości, przebudowy na system rozdzielczy. Docelowego rozwiązania wymaga gospodarka osadami na istniejących oczyszczalniach ścieków. System kanalizacji ogólnospławnej i sanitarnej wymaga uzupełnień sieciowych oraz ciągłego zakresu remontów, wynikających ze zużycia technicznego.

Elektroenergetyka

System elektroenergetyczny tworzą: 3 linie elektroenergetyczne 400 kV (Poznań Plewiska – Kromolice – Ostrów Wielkopolski, Poznań Plewiska – Kromolice – Konin, Poznań Plewiska – Krajnik), 4 linie o napięciu 220 kV (Plewiska – Czerwonak, Czerwonak – Pątnów, Plewiska – Piła Krzewina, Plewiska – Polkowice oraz 1 linia 400 kV czasowo pracująca na napięciu 220 kV (Plewiska – Poznań Południe – Kromolice – Konin) wraz z czterema stacjami elektroenergetycznymi najwyższych i wysokich napięć. Obiekty te umożliwiają wyprowadzenie mocy elektrycznej z elektrowni: Dolna Odra, Turów, Bełchatów, Pątnów I, Pątnów II, Adamów i Konin. Istniejące stacje elektroenergetyczne 400/220/110 kV i 220/110 kV poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym) przesyłają energię elektryczną do odbiorców na terenie województwa.

Linie napowietrzne wysokiego napięcia oraz 49 głównych punktów zasilania cechuje zróżnicowany stan techniczny. Sieć dystrybucyjna średniego i niskiego napięcia wraz z urządzeniami sieciowymi jest mocno wyeksploatowana i w większości wymaga modernizacji i przebudowy. Konieczny jest dalszy rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnych. Niezbędne jest zwiększenie przepustowości linii elektroenergetycznych i ograniczenie przesyłu energii liniami 110 kV na dalekie odległości.

Największą elektrociepłownią funkcjonującą w POM, obok zakładów o znaczeniu loklanym, jest ZEC Karolin w Poznaniu, o zainstalowanej mocy cieplnej 1212,5 MWt i mocy elektrycznej 283,5 MWe.

Energetyka odnawialna

Odnawialne źródła energii, które potencjalnie mogą być wykorzystane na terenie POM, to: energia wiatru, energia geotermalna, energia wód, energia słoneczna, a także energia pochodząca z biomasy oraz biogazu. Energia odnawialna pochodząca z siły wiatru jest uzyskiwana w 9 gminach. W Poznaniu funkcjonuje Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych, służąca przede wszystkim poprawie efektywności gospodarki odpadami, ale również do produkcji energii elektrycznej i cieplnej[70]. POM posiada dobre warunki do rozwoju energetyki geotermalnej. Znaczna część obszaru, ze względu na występowanie wód termalnych w zbiorniku kredy i jury dolnej, stwarza możliwość ich zastosowania w balneoterapii i rekreacji[71]. Wody geotermalne wykorzystywane są w dwóch wodnych kompleksach rekreacyjno-sportowych („Termy Maltańskie” w Poznaniu i „Tarnowskie Termy” w Tarnowie

Podgórnym)[72]. Niewielkie zasoby wodne stanowią ograniczenia dla rozwoju energetyki wodnej. Wykorzystanie energetyczne rzek związane jest jedynie z funkcjonowaniem 6 małych elektrowni wodnych (MEW). POM posiada jednorodne warunki dla rozwoju energetyki słonecznej. Kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne mogą być uzupełnieniem systemów ogrzewania lub umożliwiać produkcję energii elektrycznej na obszarach pozbawionych bezpośredniego zasilania z sieci elektroenergetycznych[73]. Źródłem pozyskiwania biogazu mogą być natomiast oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów i fermy hodowlane[74]. Największa elektrownia realizująca technologię współspalania biomasy z paliwami konwencjonalnymi działa w Zespole Elektrociepłowni Veolia w Poznaniu. Na obszarze POM funkcjonują 4 elektrownie biogazowe przy oczyszczalniach ścieków (Koziegłowy, Poznań, Śrem, Gniezno), 2 elektrownie wykorzystujące biogaz składowiskowy oraz 2 biogazownie rolnicze.

Gazownictwo

W granicach obszaru metropolitalnego znajdują się ważne gazociągi tranzytowe i przesyłowe oraz istniejące i projektowane węzły przesyłowe. Głównym elementem systemu gazociągów jest czynny gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN1400 „Jamał" łączący Rosję z Europą Zachodnią.

Część południowo–zachodnia obszaru metropolitalnego jest zaopatrywana ze źródeł miejscowych, za pośrednictwem węzła w Snowidowie w gminie Grodzisk Wielkopolski.

POM posiada rozwinięty system gazociągów gazu zaazotowanego, pracujący w oparciu o lokalne złoża gazu ziemnego. Obejmuje on gazociągi dalekosiężne oraz sieć gazociągów kopalnianych łączących poszczególne obiekty systemu: mieszalnię gazu w Grodzisku Wielkopolskim, węzeł w Kotowie wraz z Odazotownią w Grodzisku Wielkopolskim, Podziemny Magazyn Gazu „Bonikowo", a także kopalnie gazu ziemnego znajdujące się w obszarach górniczych.

W obszarze metropolitalnym występują zróżnicowane możliwości zaopatrzenia w gaz. Średnioważony stopień gazyfikacji całego POM wynosi ok. 69,50%. Dostęp do sieci gazowej był najniższy w gminach miejsko-wiejskich 56,0%, najwyższy natomiast w gminach miejskich 89,5%. Północną część obszaru metropolitalnego cechuje niższy stopień dostępu do sieci gazowej. Dla zapewnienia równomiernego zaopatrzenia w gaz całego obszaru metropolitalnego zakłada się realizację sieci nowych gazociągów przesyłowych oraz dystrybucyjnych.

Infrastruktura przesyłu paliw

Przez POM przebiega ropociąg tranzytowy „Przyjaźń" relacji Rosja – Niemcy, który nie jest jednak związany z gospodarką regionu. Wśród innych elementów wskazać należy rurociąg produktowy z Płocka do bazy paliw w Rejowcu Poznańskim w gminie Skoki (Baza Paliw nr 4 OLPP).

Infrastruktura teleradiowa

Sieć infrastruktury teleradiowej składa się z 19 linii radiowych, łączących ze sobą stacje nadawcze i odbiorcze znajdujące się na terenie Wielkopolski i województw ościennych. Najważniejsze urządzenia infrastruktury teleradiowej to: Telewizyjne Ośrodki Nadawcze w Obornikach i Poznaniu, Stacje Linii Radiowych w: Szamotułach, Poznaniu, Radiowo-Telewizyjne Centra Nadawcze w Śremie i Gnieźnie – Chojnej oraz Radiowy Obiekt Nadawczy w Wągrowcu.

Gospodarka odpadami[75]

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 na obszarze POM znajduje się 6 regionów gospodarowania odpadami komunalnymi (RGOK), w których realizacja założeń systemu bazuje na regionalnych oraz zastępczych instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych. W POM funkcjonują: 1 instalacja do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, 3 instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, 3 składowiska odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne oraz 3 instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów. Ponadto w regionach gospodarki odpadami komunalnymi planowanych jest 5 regionalnych instalacji.

W 2016 roku w granicach POM zlokalizowanych było[76]:

1) 16 składowisk odpadów komunalnych będących w fazie eksploatacji, w tym: 13 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujące odpady komunalne, 2 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w gminie Kościan i Września, nie przyjmujące odpadów (składowiska posiadaj decyzje na zamknięcie wydane w 2014 i 2016 r),
2) 1 składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nieprzyjmujące odpadów komunalnych w gminie Śrem,
3) 19 instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem, w tym: 10 sortowni odpadów komunalnych i odpadów z selektywnej zbiórki, 8 kompostowni odpadów komunalnych i 1 instalacja termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

Ponadto na obszarze POM funkcjonowały instalacje do przetwarzania głównych strumieni odpadów niebezpiecznych i pozostałych[77]: 29 stacji demontażu pojazdów, 7 instalacji do przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 6 instalacji do recyklingu zużytych opon, 3 instalacje do odzysku i recyklingu papieru, 3 instalacje do recyklingu szkła, 11 instalacji do odzysku i recyklingu metali, 2 instalacje do przetwarzania osadów ściekowych, 1 spalarnia i współspalarnia odpadów innych niż komunalne.

11. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Tereny zamknięte

Na obszarze POM zlokalizowane są tereny zamknięte Ministerstwa Obrony Narodowej o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Ich łączna powierzchnia wynosi 9 470 ha. Określone zostały przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, zgodnie z zgodnie z Decyzją Nr 42/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 marca 2016 r. (Dz. U. Ministerstwa Obrony Narodowej z 2016 r. poz. 25 ze zmianami (załącznik nr 1).

Część terenów zamkniętych posiada wyznaczone strefy ochronne, należą do nich:

1) kompleks wojskowy K-8652 Borówiec (magazyn lotniczych środków bojowych, gm. Kórnik),
2) kompleks wojskowy K-1795 Śrem (garnizonowa strzelnica szkolna, rzutnia granatów bojowych oraz strzelnica pistoletowa wraz ze strefą bezpieczeństwa).

Wyznaczono ponadto obszary ograniczonego zainwestowania dla:

1) kompleksu wojskowego K-7887 Babki (gm. Mosina),
2) kompleksu wojskowego K-7096 Rogalin (gm. Mosina).

W granicach województwa wielkopolskiego Decyzjami Lokalizacyjnymi Komisji Planowania przy Radzie Ministrów ustanowione zostały planowane obszary i obiekty wraz ze strefami ochronnymi, służące poprawie bezpieczeństwa i obronności kraju:

1) strefa ochronna ustanowiona decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 61/74 z dnia 18 czerwca 1974 r. dla kompleksu wojskowego nr 2201 Biedrusko,
2) strefa ochronna ustanowiona decyzja lokalizacyjna Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 019/82 z dnia 29 lipca 1982 r. dla kompleksu wojskowego nr 6035 Poznań-Krzesiny,

W związku z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny wyznaczona została przestrzeń operacyjna do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów, zgodnie z Zarządzeniem Nr KIN-I.4102.10.2013.5 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Kórnik, obręb Kamionki, wyznaczonego dla przestrzeni operacyjnej do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów, związanej z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny.

Obiekty lotnictwa wojskowego

W granicach POM zlokalizowane jest lotnisko wojskowe Poznań-Krzesiny, wpisane do rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych decyzją nr 26/Org./SSRLSZRP Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 sierpnia 2013 r., jako lotnisko lotnictwa państwowego klasy I. Dla lotnisk wojskowych ustanowione zostały powierzchnie ograniczające lotnisk

lotnictwa państwowego dla samolotów klasy I o parametrach zgodnych z załącznikiem nr 13 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska" (Dz. U. z 2003 r. nr 130, poz. 1192 ze zmianami)

Ponadto w ciągu autostrady A2 zlokalizowany jest Drogowy Odcinek Lotniskowy Września (DOL – Września).

Obszary ograniczonego użytkowania wokół lotnisk wojskowych

Na obszarze województwa wielkopolskiego ustanowiono obszar ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego w Powidzu (Uchwała Nr XVI/442/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r. z późniejszymi zmianami), którego granice częściowo znajdują się w obszarze metropolitalnym (na terenie gm. Czerniejewo)

W odniesieniu do lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, w związku ze zmianami przepisów prawa, istniejący dotychczas obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony Rozporządzeniem nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. nr 1, poz. 1) stracił swoją moc prawną z dniem 15 listopada 2008 r. (postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2010 r. sygn.IIOSK548/09).

Zadania rządowe związane z obronnością kraju

Na obszarze POM zlokalizowana jest infrastruktura wojskowa związana ze strukturą organizacyjną i dyslokacją Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz potrzebami Organizacji Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Obejmuje ona następujące obiekty:

1) infrastrukturę dla sił wzmocnienia NATO – lotnisko Poznań – Krzesiny,
2) infrastrukturę dla sił wzmocnienia NATO – składnica Materiałów Pędnych i Smarów w miejscowości Porażyn (gm. Opalenica),
3) infrastrukturę dla systemu dowodzenia i kontroli w Babkach (gm. Mosina).

Obszary ograniczonego użytkowania dla obiektów cywilnych

Wśród najważniejszych uwarunkowań wynikających z funkcjonowania obiektów cywilnych w obszarze metropolitalnym wskazuje się ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania dla:

1) lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (Uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 961),
2) drogi wojewódzkiej nr 184 po rozbudowie na odcinku Pamiątkowo-Przeźmierowo (Uchwała Nr XV/124/IV/2012 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 8 lutego 2012 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 1247),
3) drogi wojewódzkiej nr 196 od km 4 + 260 do km 4 + 340 na odcinku w sąsiedztwie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwonaku (Uchwała Nr VIII/75/V/2015 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2015 r., Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 4069).

Występują ponadto ograniczenia związane z wyznaczonymi powierzchniami ograniczającymi wysokość zabudowy i obiektów naturalnych dla lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych oraz strefą ograniczonego zainwestowania od radaru meteorologicznego w Wysogotowie.

Kolejowe tereny zamknięte

Na obszarze POM do terenów zamkniętych, zastrzeżonych ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, zaliczono tereny, na których usytuowane są linie kolejowe określone w załączniku do Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. ze zmianami.

Zagrożenie i ryzyko powodziowe

W granicach POM we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego[78] wyznaczone zostały obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Są to obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Do rzek lub odcinków rzek objętych tymi obszarami należą:

1) Warta, Główna, Kanał Mosiński, Cybina, Wełna (dla których mapy zagrożenia powodziowego opracowano w I cyklu planistycznym, a ich przekazanie jednostkom administracji nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2015 r.),

2) Wrześnica, Maskawa, Średzka Struga, Samica Stęszewska, Wirynka, Sama, Mała Wełna (dla których mapy zagrożenia powodziowego opracowane zostaną w II cyklu planistycznym).

Na opracowanych mapach zagrożenia powodziowego wskazane zostały następujące obszary zagrożenia powodziowego[79)]:

1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi p=0,2%, czyli raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obejmujące: obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi p=1%, czyli raz na 100 lat, obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi p=10%, czyli raz na 10 lat, oraz obszary, między linią brzegu w wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Wskazać należy, że dla części gmin określono bardzo wysoki i wysoki poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego (kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej). Do grupy tej należą gminy: Luboń, Oborniki, Śrem (rz. Warta), Kościan (rz. Obra), m. Poznań (rz. Warta i Główna)[80].

Skutki zagrożenia powodziowego w POM z zasady są przewidywalne i nie przybierają dynamicznego przebiegu. Wynika to przede wszystkim z uwarunkowań geograficznych i geomorfologicznych regionu oraz istniejącego zabezpieczenia powodziowego. System ochrony przeciwpowodziowej w obszarze metropolitalnym tworzą m.in. wały przeciwpowodziowe, budowle hydrotechniczne, 7 zbiorników wodnych i kanały ulgi zlokalizowane w Poznaniu i Śremie. Możliwość wystąpienia powodzi w POM dotyczy stosunkowo niewielkich obszarów, zaś skala tego zjawiska przeważnie nie przybiera wymiarów klęski żywiołowej.

Ruchy masowe ziemi

Na obszarze POM występuje ponad 120 zewidencjonowanych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz 76 osuwisk, głównie w obrębie krawędzi wysoczyzn i dolin rzecznych. Zostały one wskazane w rejestrach terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, w obrębie powiatów: poznańskiego – gminy: Puszczykowo, Mosina, Stęszew, Pobiedziska, Swarzędz, Czerwonak, Murowana Goślina; kościańskiego – gminy: Czempiń, Kościan; gnieźnieńskiego – gminy: miasto Gniezno, Gniezno, Kiszkowo; wrzesińskiego – gmina Września; średzkiego – gminy: Dominowo, Środa Wielkopolska; śremskiego – gmina Śrem; wągrowieckiego – gminy: Skoki, Wągrowiec; oraz miasta Poznań. W pozostałych powiatach obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych określane są na podstawie badań archiwalnych z lat 60. XX wieku, będących w zasobach Geologa Województwa Wielkopolskiego i Państwowego Instytutu Geologicznego.

12. POLITYKI PRZESTRZENNE GMIN

Priorytetem w rozwoju każdej gminy Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego jest dążenie do postępu społecznego i gospodarczego na zasadach zrównoważonego rozwoju oraz ładu przestrzennego. Zgodnie ze studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin POM tereny wskazane do urbanizacji obejmują 20,9% ogółu obszaru, tereny zieleni, czyli łąki i lasy – 29,1%, natomiast dla pozostałych funkcji (rolnictwo, wody, infrastruktura drogowa i inne) przeznaczone jest 50% powierzchni POM. Najwyższy procentowy udział w stosunku do terenów zurbanizowanych mają tereny przeznaczone pod wielofunkcyjny rozwój – 44,2%, następnie tereny mieszkaniowe – 33,5%, tereny aktywizacji gospodarczej – 15,3%, najniższy udział posiadają tereny przeznaczone pod funkcję usługową – 7%.

Gminy o wysokim udziale terenów wielofunkcyjnego rozwoju, czyli nieokreślających w jednoznaczny sposób funkcji terenu, zlokalizowane są w centralnej oraz w północno – wschodniej części POM. Wyznaczanie takich obszarów jest sposobem na prowadzenie elastycznej i liberalnej polityki przestrzennej pozwalającej na przeprowadzenie każdej inwestycji. Zagrożeniem jest jednak możliwość występowania chaosu przestrzennego oraz konfliktów funkcjonalnych.

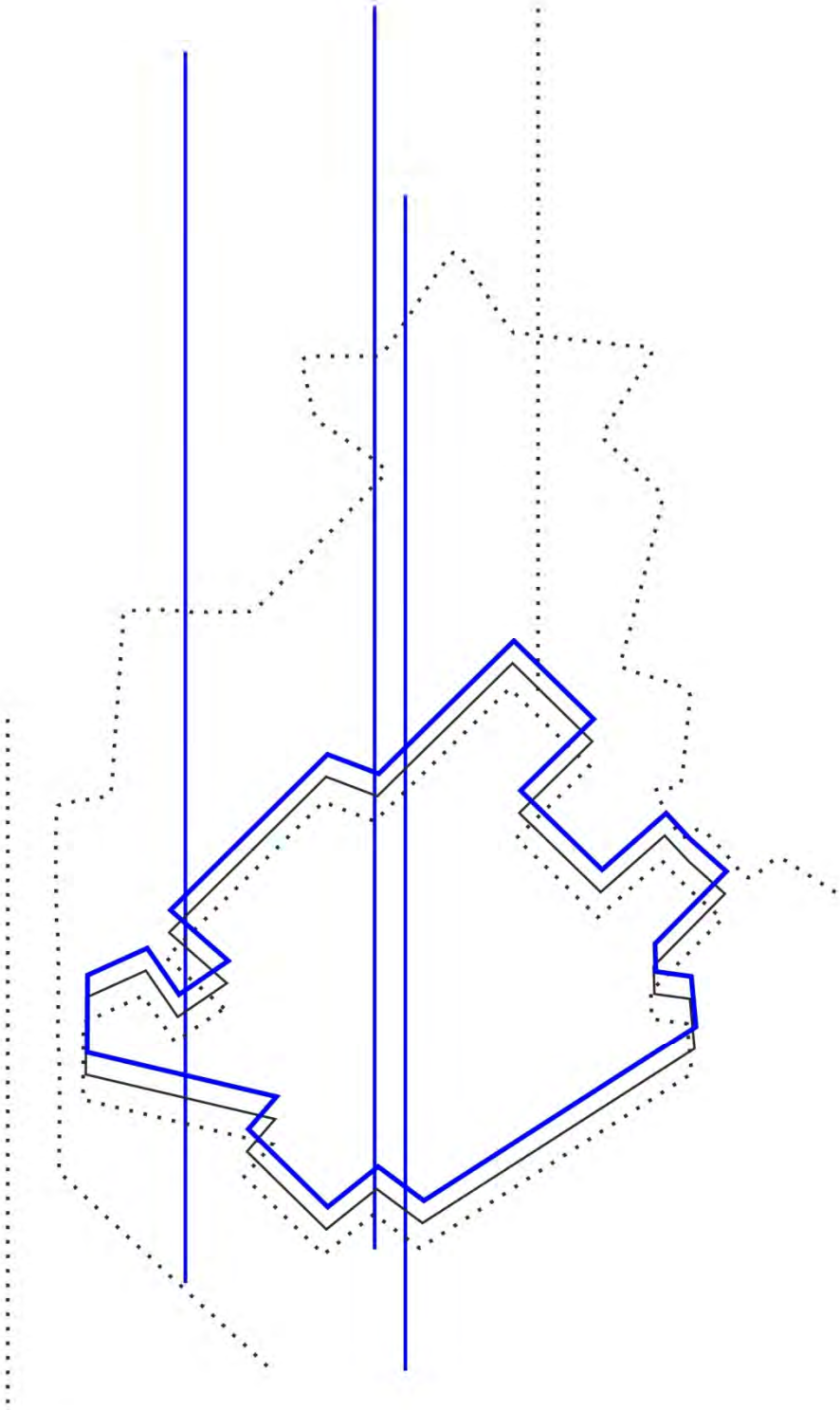
Działalność usługowa jest funkcją, która obejmuje najmniej terenów wskazanych do urbanizacji. Dominującą rolę w tej działalności wiedzie miasto Poznań. Gminy, które mają porównywalnie wysoki udział terenów usługowych według zapisów studiów, zlokalizowane są w centralnej części POM.

Realizacja w 100% zamierzeń inwestycyjnych wynikających ze SUIKZP gmin, spowodowałaby ponad dwukrotny przyrost udziału terenów zurbanizowanych w powierzchni ogólnej z 8,2% do 20,9%. Dynamiczny rozwój terenów o takim przeznaczeniu charakterystyczny jest szczególnie w przypadku gmin wiejskich, położonych najbliżej Poznania. Zasadniczo intensywniejszy proces urbanizacji planowany jest przez samorządy gmin wschodniej, centralnej i zachodniej części POM. Nie bez znaczenia w planach rozwoju gmin pozostaje sieć układu komunikacyjnego dróg wojewódzkich i krajowych, które w dużym stopniu determinują politykę przestrzenną gmin, poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej.

Planowany wg SUIKZP gmin rozwój terenów zurbanizowanych w POM nie jest skorelowany z prognozą demograficzną. Zbyt intensywnie planowana urbanizacja prowadzić będzie do mało efektywnego wykorzystania terenów i rozproszenia zabudowy. Największe szanse na powodzenie realizacji zamierzeń urbanizacji mają gminy położone najbliżej Poznania, gdzie prognozowany jest najwyższy przyrost liczby ludności. W gorszej sytuacji są natomiast gminy, dla których prognozuje się spadek lub brak zmian w liczbie ludności, a w których planuje się przyrost terenów zurbanizowanych o około 200% i więcej.

Jedną z podstawowych inwestycji, której realizacja należy do obowiązków samorządów w trakcie rozwoju systemu osadniczego, jest zapewnienie dostępu do dróg publicznych. Czas potrzebny na realizację dróg publicznych dla nowych obszarów zurbanizowanych w skali POM to około 39 lat. Gminy, które potrzebują najwięcej czasu na realizację inwestycji drogowych, to przede wszystkim gminy wiejskie – Łubowo, Dominowo oraz Kaźmierz. Najmniej czasu na realizacje dróg publicznych potrzebują miasta obszaru metropolitalnego, a w szczególności Poznań, Puszczykowo, Kościan oraz Wągrowiec. Sytuacja ta nie wynika z wyższych możliwości budżetowych w/w miast w skali POM, lecz przede wszystkim z racjonalnych planów urbanizacji.

Obowiązki gminy, oprócz kosztów inwestycji drogowych, obejmują również wyposażenie w niezbędną infrastrukturę, zarówno techniczną, jak i społeczną. W związku z tym, koszty nowej urbanizacji w gminach, które prowadzą zbyt optymistyczną politykę przestrzenną, będą prawdopodobnie znacznie przewyższały dochody wynikające z podatków od nowych inwestycji.

WIZJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

III. WIZJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

1. GŁÓWNE CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE ROZWÓJ

Dynamiczny rozwój obszaru metropolitalnego, wobec zmieniających się uwarunkowań politycznych, gospodarczych, społecznych i prawnych, zależeć będzie od wielu czynników kształtujących jego rozwój funkcjonalno-przestrzenny. Wskazano kluczowe stymulanty jak i destymulanty, które z dużym prawdopodobieństwem będą miały wpływ na rozwój obszaru metropolitalnego. Część z nich jest charakterystyczna dla procesów rozwojowych metropolii niezależnie od jej lokalizacji geograficznej:

1) **Miasto metropolitalne POZNAŃ**, który jako administracyjne, zarządcze, naukowe, kulturalne, sportowe, gospodarcze, finansowe i transportowe centrum regionu, o wysokiej pozycji w krajowym systemie osadniczym, będzie determinował rozwój przestrzenny obszaru metropolitalnego, wzmacniając jego znaczenie i konkurencyjność w skali kraju i Europy,
2) **RDZEŃ OBSZARU METROPOLITALNEGO**, który korzystając z sąsiedztwa wielkiego miasta i wykorzystując efekt skali, stanowić będzie główny potencjał przemysłowy, logistyczny i usługowy obszaru metropolitalnego,
3) **TERENY OTWARTE**, wykorzystując naturalne predyspozycje do zachowania krajobrazu wiejskiego, będą obszarem równoważenia procesów rozwoju gospodarczego z potrzebą ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
4) Prawidłowo ukształtowana **SIEĆ OSADNICZA**, która pozwoli na zintegrowanie sieciowe, funkcjonalne i przestrzenne Poznania z pozostałymi jednostkami osadniczymi, a w szczególności z miastami satelitami oraz ośrodkami bezpośrednio sąsiadującymi z Poznaniem, co w efekcie przekładać się będzie na integrację wewnętrzną i spójność terytorialną POM,
5) Zjawisko **MIGRACJI** stałych i okresowych, którego dynamika będzie kształtowała wzrost popytu na tereny mieszkaniowe oraz determinowała rozwój funkcjonalny poszczególnych jednostek osadniczych, w tym samego miasta metropolitalnego,
6) **DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA ORAZ INTEROPERACYJNOŚĆ TRANSPORTOWA**, która będzie wzmacniać powiązania wewnętrzne i zewnętrzne obszaru, tworząc warunki dla poprawy jego obsługi oraz dyfuzji rozwoju, przewagi konkurencyjnej i atrakcyjności inwestycyjnej POM,
7) **ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO**, które będą równoważyły rozwój przestrzenny obszaru metropolitalnego, a poprzez świadczenia ekosystemowe kształtowały wysoką jakość życia mieszkańców,
8) **WALORY TURYSTYCZNE**, które będą wzmacniały integrację i rozpoznawalność obszaru metropolitalnego poprzez wykorzystanie konkurencyjnej i zróżnicowanej oferty turystyki kulturowej, biznesowej oraz kwalifikowanej,
9) **OBIEKTY I OBSZARY O NAJWYŻSZYCH WARTOŚCIACH KULTUROWYCH**, których właściwa ochrona i aktywne wykorzystanie, będzie kreować tożsamość i wzrost atrakcyjności Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.
10) **PROCES SUBURBANIZACJI**, w jego chaotycznej formie, prowadzący m.in. do fragmentacji przestrzeni i utraty terenów otwartych, zmiany charakteru i funkcji terenów podmiejskich i wiejskich, powstawania obszarów pozbawionych zróżnicowania funkcjonalnego oraz kongestii drogowych, wpływać będzie na ograniczanie efektywności struktur osadniczych POM, spadek jakości życia jego mieszkańców i nieodwracalne zmiany w krajobrazie i środowisku przyrodniczym,
11) Ograniczone **ZASOBY WODY**, które stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę oraz determinują rozwój branż wodochłonnych. Zasoby te wymagać będą szczególnej i efektywnej polityki ich zachowania, odtwarzania i wykorzystania,
12) **HAŁAS** pozostanie zjawiskiem, które w skali ponadlokalnej wpływać będzie na ograniczanie możliwości rozwoju osadnictwa, szczególnie na terenach wokółlotniskowych i wokółdrogowych,

Przyjmuje się, że wykorzystanie głównych czynników rozwoju wymagać będzie przygotowania prawnego, instytucjonalnego i organizacyjnego, gdzie kluczowe będzie wdrażanie proaktywnych form prowadzenia polityki przestrzennej. Za najważniejsze wyzwania polityki rozwoju POM uznano:

1) **wzmacnianie i kreowanie rozwoju funkcji metropolitalnych w Poznaniu i rdzeniu POM**. Funkcje metropolitalne, zwane także wielkomiejskimi są jednym z czynników kształtujących metropolię, decydują o jej konkurencyjności, są również impulsem rozwoju gospodarczego. Ranga metropolii i obszaru metropolitalnego jest tym większa im silniejsze są funkcje określane mianem metropolitalnych. W POM decydujący wpływ i znaczenie odgrywać będą funkcje: polityczna i administracyjna, gospodarcza, finansowa, transportowa, naukowa i szkolnictwa wyższego, kultury oraz turystyki i sportu,
2) **koordynowanie polityk przestrzennych samorządów lokalnych**. Realizacja spójnej polityki rozwoju przestrzennego obszaru metropolitalnego musi się odbywać z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym uwzględnieniu interesów poszczególnych gmin. Działania skoncentrowane muszą być na racjonalnym gospodarowaniu terenami z uwzględnieniem prognoz demograficznych oraz możliwościami istniejącej infrastruktury technicznej, a także kosztami budowy nowej infrastruktury. Koordynowanie polityki przestrzennej winno skupiać się nie tylko na obszarach inwestycyjnych, ale przede wszystkim na ochronie obszarów cennych przyrodniczo,
3) **budowanie spójnego systemu przyrodniczego**. W celu prawidłowego funkcjonowania przestrzeni przyrodniczej obszaru konieczne są zmiany w strukturze sieci ekologicznej, funkcjonalnej i przestrzennej POM, które zmniejszą negatywne skutki izolacji obszarów cennych przyrodniczo. System przyrodniczy stanowić będzie całość uwzględniającą powiązania przestrzenne – wewnętrzne z siecią ekologiczną miasta Poznania i zewnętrzne z systemem powiązań przyrodniczych Wielkopolski i kraju. Określone muszą zostać jego granice oraz relacje wewnętrzne między elementami systemu,
4) **racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego**. Podstawowym zadaniem stawianym wobec obecnego i przyszłego zagospodarowania, zwłaszcza w sytuacji licznych przykładów nadmiernej eksploatacji środowiska przyrodniczego i zachwiania wielu ekosystemów niezbędnych dla życia i działalności gospodarczej człowieka będzie zachowanie najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego na terenie POM, których racjonalne wykorzystanie wymaga odpowiednich działań. Do najcenniejszych i strategicznych zasobów POM należą wody, rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz lasy,
5) **aktywne wykorzystanie i ochronę dziedzictwa kulturowego**. Na terenie POM istnieje szereg ważnych i wyjątkowych w skali kraju i regionu obiektów kulturowych, które poprzez swoją historię powstania i funkcjonowania kształtują tożsamość regionalną Wielkopolan, opartą na tradycjach regionalnych, jej specyficznych cechach społeczno-kulturowych i gospodarczych. Aktywne wykorzystanie i ochrona potencjału kulturowego obszarów i obiektów na terenie obszaru metropolitalnego wiązać się będzie z uwzględnieniem w politykach przestrzennych samorządów lokalnych walorów i potencjału dziedzictwa, kształtującego tożsamość narodową i regionalną oraz z typowaniem nowych obiektów i obszarów do objęcia ochroną prawną wyższego rzędu,
6) **ochronę i kształtowanie krajobrazu**. Obszar metropolitalny ze względu na intensywny rozwój przestrzenny jest szczególnie narażony na zmiany krajobrazu. Niezbędne jest więc określenie polityki zachowania jakości przestrzeni, czyli ochrony i planowania przeobrażeń krajobrazu oraz gospodarowania nim na poziomie regionalnym. Obszar metropolitalny musi być przedmiotem wspólnej polityki krajobrazowej, gdzie wszystkie składowe przestrzeni są jednakowo ważne. Podobnie są więc traktowane uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe i kompozycyjne,
7) **efektywny system komunikacyjny**. Powiązanie systemu komunikacyjnego obszaru metropolitalnego z systemem międzynarodowym i krajowym będzie decydować o konkurencyjności tego obszaru. To kluczowe zadanie, realizowane jest na poziomie Planu województwa, gdzie został stworzony optymalny układ powiązań komunikacyjnych. Taki układ charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną najważniejszych jednostek osadniczych i jednocześnie wewnętrzną spójnością pomiędzy systemem regionalnym i lokalnym, co przekładać się będzie na efektywność układu w zakresie obsługi terenów podmiejskich. Efektywność sieci drogowej w POM w zakresie dostępności czasowej musi być rozpatrywana zarówno w aspekcie dostępności centrum obszaru metropolitalnego, tj. miasta Poznania (do III ramy komunikacyjnej), jak i dostępności ośrodków lokalnych – głównych generatorów ruchu, których rolę pełnią miasta powiatowe,

8) **integrację transportu zbiorowego**. Polegać ona będzie na zapewnieniu odpowiedniej jakości podróży wykorzystując różne środki transportu dostępne na terenie POM. Osiągnięcie integracji systemu komunikacji zbiorowej będzie możliwe poprzez ustalenie hierarchii ważności poszczególnych podsystemów i powiązania ich organizacyjnie w taki sposób, by zagwarantować konkurencyjną alternatywę w dojazdach do miejsca docelowego dla samochodów osobowych,
9) **dynamiczny rozwój społeczeństwa informacyjnego**. Społeczeństwo informacyjne to takie, w którym towarem jest informacja traktowana jako szczególne dobro niematerialne, równoważne dobrom materialnym. Z pojęciem tym ściśle wiążą się techniczne narzędzia komunikacji, magazynowania i przekształcania informacji. Poznański Obszar Metropolitalny będzie miejscem kreowania i wykorzystywania informacji, a jakość zagospodarowania przestrzennego musi uwzględniać wymogi dla rozwoju nowoczesnych branż przemysłu, jednostek badawczo – rozwojowych, nowych mediów i innych elementów gospodarki opartej na wiedzy,
10) **efektywność gospodarki wodno-ściekowej**. Rosnąca liczba terenów zurbanizowanych, szczególnie mieszkaniowych, powoduje ograniczenia w dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, których rozwój nie nadąża za wzrostem liczby nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Kluczowe dla rozwoju obszaru metropolitalnego stanie się zaspokajanie szybko rosnących potrzeb zapewnienia stałych dostaw wody oraz odbioru ścieków.

2. WIZJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Poznański Obszar Metropolitalny jest miejscem wyjątkowej koncentracji procesów urbanizacji, gdzie zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, główną zasadą polityki przestrzennej jest rozwój na obszarach już zainwestowanych przy wykorzystaniu narzędzi prawnych i finansowych właściwych procesom rewitalizacji i reurbanizacji. Taka polityka przestrzenna państwa wymaga, w stosunku do POM, sformułowania polityki przestrzennej definiującej wizję jego rozwoju przestrzennego.

WIZJA zagospodarowania przestrzennego POM wyraża się poprzez cel horyzontalny, którym jest ŁAD PRZESTRZENNY, rozumiany jako oczekiwany stan przestrzeni, w której jej poszczególne elementy tworzą harmonijną i spójną CAŁOŚĆ poprzez uwzględnienie w uporządkowanych relacjach uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych, budujących przewagę konkurencyjną obszaru metropolitalnego w skali kraju.

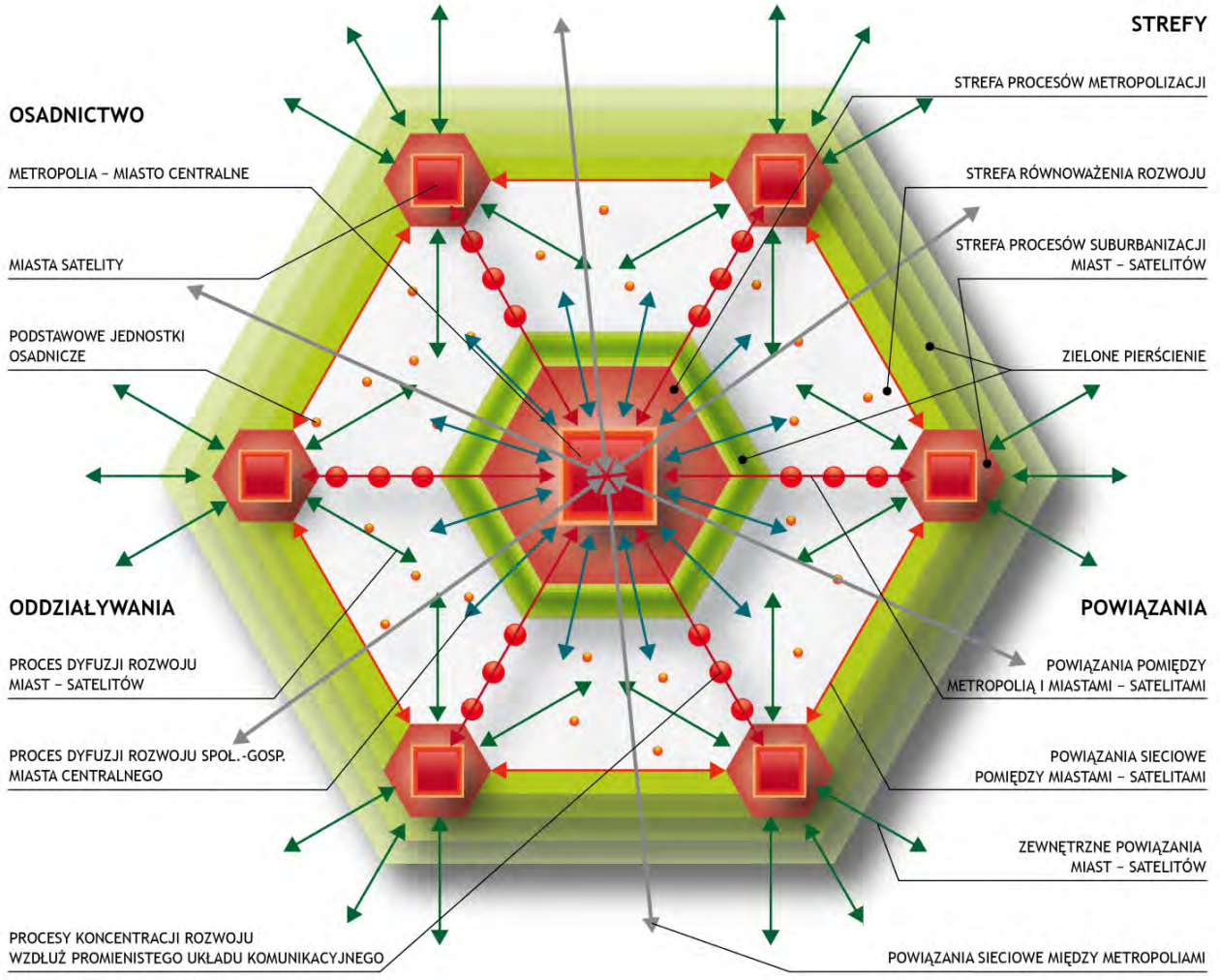
Wizja zagospodarowania przestrzennego POM zakłada optymalne ukierunkowanie rozwoju struktur osadniczych oraz budowę spójnego systemu przyrodniczego wraz z ograniczeniem suburbanizacji i antropopresji na środowisko.

3. MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Założenia przestrzennej organizacji wdrażania wizji Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, zarówno w znaczeniu morfologicznym, jak i funkcjonalnym, przedstawia **MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO**, gdzie za optymalną formę opisu organizacji przestrzeni POM uznano ujęcie oparte na założeniach terytorialnego systemu społecznego[81]. Przyjęto, że model będzie miał charakter monocentrycznego układu konstelacyjnego, opartego o teorię ośrodków centralnych Christallera. W jego skład wchodzi metropolia jako miasto centralne, miasta powiatowe, będące satelitami metropolii oraz podstawowe jednostki osadnicze równomiernie wypełniające sieć lokalnych miast i wsi. Tak zdefiniowane elementy systemu zawierają się w strefach:

1) procesów metropolizacji,
2) procesów suburbanizacji miast – satelitów,
3) równoważenia rozwoju.

Trzy strefy, których geneza wynika z procesu wyznaczania granic Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego i znajduje swoje silne uzasadnienie w badaniach procesów rozwoju osadnictwa i zagadnień społeczno-gospodarczych, wzbogacona jest o czwartą strefę – zielonego pierścienia, która tworzy bufor między strefą procesów metropolizacji (rdzeniem obszaru metropolitalnego), a strefą równoważenia rozwoju (strefa zewnętrzna obszaru metropolitalnego). Poznański Obszar Metropolitalny jest obszarem, w którym zjawisko przekształcania środowiska przyrodniczego zachodzi w sposób dynamiczny. Chaotyczny rozwój różnych form zabudowy na obszarach podmiejskich powoduje utratę obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz cennych terenów rolniczych. Dlatego też w modelu rozwoju uwzględniono zielone pierścienie, które z jednej strony stanowić mają tzw. „zielone płuca", z drugiej stanowić będą rozpoznawalną przestrzennie granicę rozwoju urbanizacji i mogą się przyczynić do ograniczenia zachodzącego procesu suburbanizacji.

Ryc. 2 Teoretyczny model rozwoju Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego

Relacjami funkcjonalnymi, konstytuującymi obszar metropolitalny są powiązania sieciowe między Poznaniem, a Berlinem – metropolią o znaczeniu kontynentalnym, Warszawą – potencjalną metropolię europejską, metropoliami krajowymi: Łodzią, Trójmiastem (Gdańsk, Gdynia, Sopot), Wrocławiem, Aglomeracją Górnośląską, Szczecinem, oraz Bydgoszczą i Toruniem, a także powiązania sieciowe pomiędzy Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz miastami subregionalnymi a miastem metropolitalnym, miastami satelitami i miastem metropolitalnym oraz między miastami satelitarnymi. Budują one rzeczywiste powiązania (drogowe, kolejowe czy infrastrukturalne) oraz powiązania o charakterze społecznym (migracje, rynki usług, przestrzenie kultury) czy gospodarczym (kooperacje, koncentracje).

Tak kształtowane relacje między elementami układu systemowego POM zapewniać będą nie tylko ścisłą integrację wewnętrzną, ale również spójność terytorialną z pozostałymi subregionami Wielkopolski.

Granice obszaru metropolitalnego muszą, ze względów operacyjnych, opierać się o granice podziału terytorialnego. Procesy rozwoju obszaru metropolitalnego, jako wyjątkowy rodzaj procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, w rzeczywistości nie uwzględniają, jako barier, granic administracyjnych. Granice POM, choć oparte o granice gmin, mają w rzeczywistości charakter granic rozmytych. Poziom ich otwartości jest wprost proporcjonalny do znaczenia miasta metropolitalnego w strukturze kraju i Europy.

Procesy przestrzenne, społeczne i gospodarcze, charakterystyczne dla dynamicznie rozwijających się obszarów metropolitalnych tworzą strefy, gdzie zachodzi silne zjawisko dyfuzji rozwoju miasta centralnego i nastąpiło odejście od dychotomicznego podziału jednostek osadniczych na rzecz kontinuum miejsko-wiejskiego (Chojnicki, Czyż 1989)[82]. W mniejszym stopniu zjawisko dyfuzji rozwoju społeczno- gospodarczej dotyczy także miast – satelitów. Dzięki temu wzmacniany jest potencjał inwestycyjny wzdłuż głównych dróg POM, gdzie występują obszary koncentracji rozwoju. Proces dyfuzji musi być wzmacniany poprzez działania planistyczne i pozaplanistyczne, właściwe władzy samorządowej i centralnej. Od nich zależeć będzie nie tylko zrównoważony rozwój całego obszaru metropolitalnego, ale i budowanie wysokiej pozycji całego regionu na tle kraju i Europy.

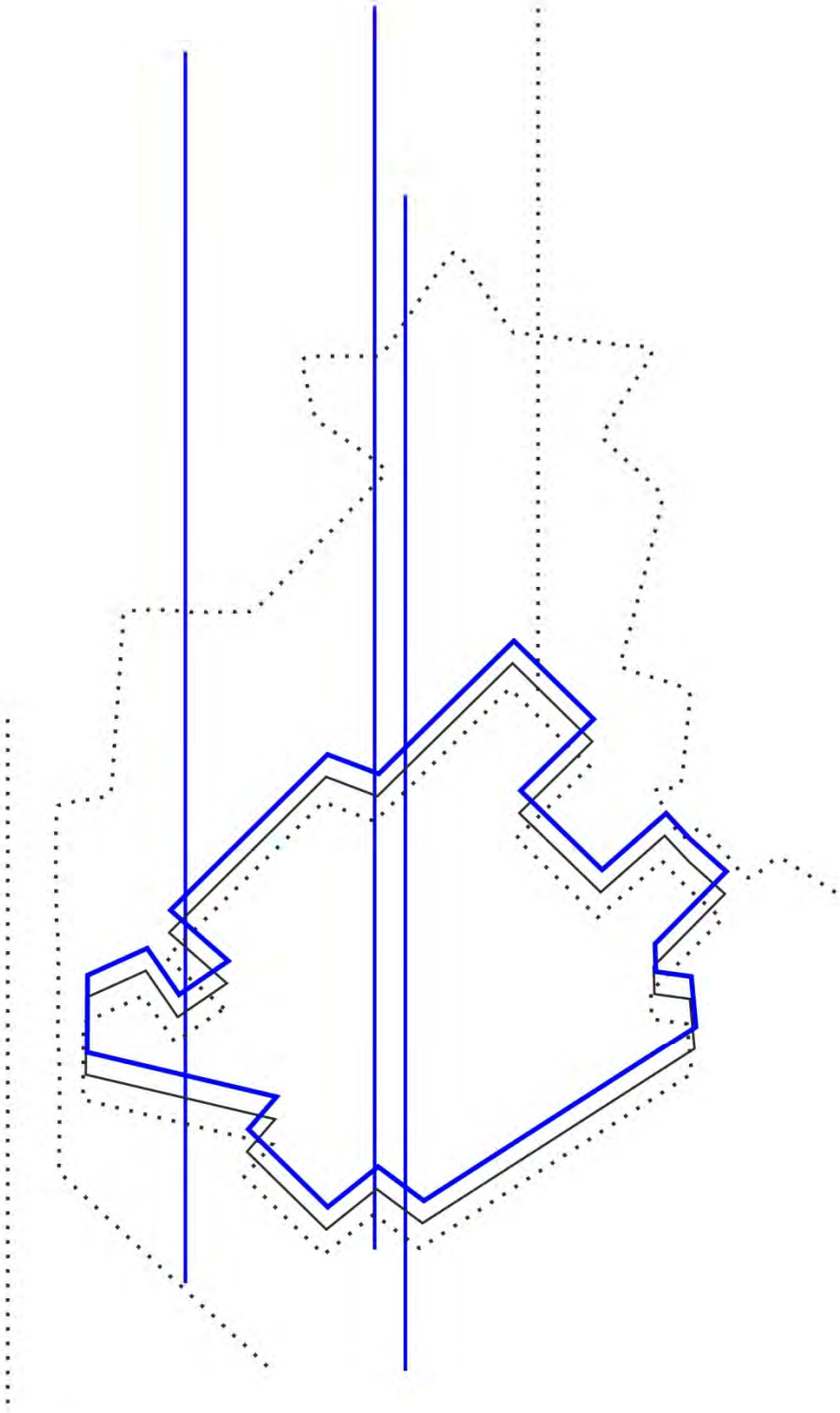
Poznański Obszar Metropolitalny, pełniący wiodącą funkcję w regionie, to terytorialny system społeczny, który budują dwie warstwy: społeczna oraz podłoża materialnego. Warstwę społeczną tego terytorialnego systemu społecznego tworzą mieszkańcy, wchodzący w skład różnych systemów społecznych. W przypadku obszaru metropolitalnego możemy mówić o tzw. społeczeństwie metropolitalnym, gdzie o dynamice miasta i regionu decyduje klasa kreatywna. Tworzą ją ludzie wykształceni, wytwarzający innowacje, stymulujący wzrost gospodarczy, zainteresowani intensywnym uczestnictwem w kulturze i życiu społecznym[83]. Klasa ta ma szczególne znaczenie w rozwoju miast metropolitalnych. Warstwa podłoża materialnego POM obejmuje zarówno obiekty przyrodnicze, które warunkują egzystencję ludzi i są przedmiotem ich oddziaływania, jak i obiekty sztuczne będące wytworem celowej działalności ludzi. Struktura POM określona jest w modelu przez relacje i działania społeczne, gospodarcze, relacje i działania transformacyjne oraz oddziaływania przyrodniczo-ekologiczne, które określić można powiązaniami. Struktura ma charakter silnie zintegrowany, co oznacza, że zachodzić będą ścisłe i identyfikowalne zależności między społeczeństwem, systemem politycznym, gospodarką, kulturą i środowiskiem przyrodniczym. Dla rozwoju obszaru metropolitalnego istotne znaczenie mają powiązania przestrzenne. Nie mają one charakteru wiążącego i nie konstytuują systemu, jednak w dużym stopniu warunkują budowę, trwanie i kształtowanie się obszaru metropolitalnego. Strukturę obszaru metropolitalnego buduje: zhierarchizowany układ osadniczy, układy przyrodnicze oraz układy sieciowe infrastruktury technicznej oraz ich wzajemne zależności.

Odpowiednie, zgodnie z przyjętym modelem, kształtowanie struktury przestrzennej Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, pozwoli na zrealizowanie wytyczonych celów rozwoju, przy jednoczesnym rozwoju społecznym i gospodarczym. W prawidłowym kształtowaniu struktury przestrzennej POM niezbędne jest wykorzystanie układu komunikacyjnego, jako nośnika procesów dyfuzji rozwoju przestrzennego i ekonomicznego oraz elementów infrastruktury technicznej zapewniających sprawne funkcjonowanie całego obszaru.

Wobec tak określonego systemowego charakteru Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, przyjmuje się następujące priorytety rozwoju przestrzennego:

1) głównym komponentem budowy potencjału obszaru jest miasto metropolitalne Poznań oraz obszary bezpośrednio z nim sąsiadujące, gdzie przeważać będą intensywne formy urbanizacji. Wymaga to współzarządzania wieloma elementami przestrzeni – środowiskiem społecznym, gospodarczym, przyrodniczym, infrastrukturalnym i komunikacyjnym,
2) powiązania wewnętrzne i zewnętrzne oparte będą o miasta tworzące sieciowy układ miast – satelit, a miejscowości gminne będą podstawowym ogniwem dyfuzji rozwoju, wspomaganej przez interwencję z poziomu polityki regionalnej,
3) funkcje metropolitalne, które podlegać będą procesom dalszego rozwoju i specjalizacji, budując przewagę konkurencyjną POM w skali kraju i Europy,

4) spójny i trwały system przyrodniczy, który będzie wiązał struktury o wyjątkowych walorach środowiskowych i ograniczał antropopresję,
5) strefowanie polityki przestrzennej zgodnie z przyjętym modelem,
6) docelowy system komunikacji oraz efektywne systemy infrastruktury technicznej, które zapewnią dobrą dostępność komunikacyjną wszystkimi środkami transportu oraz bezpieczeństwo niezakłóconych dostaw surowców i energii. Wzmocni to w przyjętej perspektywie rozwój trwałych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych POM,
7) ścisła koordynacja polityk i strategii poszczególnych samorządów lokalnych, uwzględniająca m.in. konieczność realizacji inwestycji celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, a także rozwoju procesów urbanizacyjnych opartych o wskazane wyłączenia, ograniczenia i preferencje dla rozwoju przestrzennego.

CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

IV.CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Sformułowana wizja rozwoju przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego zostanie wdrożona poprzez:

7 CELÓW POLITYKI PRZESTRZENNEJ:

I. ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH
II. KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII
III. KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU PRZYRODNICZEGO
IV. ROZWÓJ EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO
V. ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO
VI. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
VII. ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH

Cele zagospodarowania przestrzennego POM pozostają spójne z celami zagospodarowania województwa oraz z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

Cele zostały szczegółowo zdefiniowane poprzez ZASADY zagospodarowania przestrzennego oraz DZIAŁANIA planistyczne i pozaplanistyczne dla ich realizacji.

Pełne wdrożenie celów, zasad i działań polityki przestrzennej Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wymaga:

1) integracji z narzędziami realizacji Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020, strategii sektorowych, planów i programów sporządzanych na poziomie regionalnym i lokalnym oraz wzajemnego uzupełniania i komplementarności działań planistycznych i pozaplanistycznych,
2) uwzględniania w zamierzeniach prywatnych na poziomie lokalnym potrzeb realizacji i ochrony celów publicznych,
3) dostosowanie tempa wdrażania celów Planu do rzeczywistych potrzeb i możliwości finansowania zadań publicznych przez samorządy, w tym szczególnie prognoz demograficznych, finansowych i gospodarczych.

W celu możliwości oceny realizacji przyjętych w Planie zagospodarowania przestrzennego POM celów polityki przestrzennej oraz sformułowania przesłanek do ewentualnych zmian przeprowadzany będzie monitoring na podstawie wskazanych w Planie wskaźników. Monitorowanie powinno obejmować także analizę otoczenia prawnego oraz zachodzących zmian uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Monitoring prowadzony będzie stosownie do potrzeb i stanie się podstawą do przeprowadzenia okresowej oceny Planu zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.).

Na potrzeby monitorowania będzie tworzona baza danych, która umożliwi obserwację zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru metropolitalnego. Dane i wyniki analiz pozwolą na ocenę realizacji celów, konfrontację z założonym modelem rozwoju POM i ewentualne rekomendacje do zmiany Planu.

Zamieszczona w opisach poszczególnych celów polityki przestrzennej lista wskaźników nie wyczerpuje parametrów, którymi można badać stan realizacji celów, dlatego też wskaźniki te mogą być uzupełnianie bądź modyfikowane w zależności od potrzeb.

CEL I. ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH

W granicach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wskazuje się tereny predysponowane dla rozwoju funkcji metropolitalnych: decyzyjnej, wiedzy, kultury, biznesu, transportu, turystyki i sportu. Przy delimitacji tych terenów uwzględniono następujące przesłanki:

1) koncentrację istniejących obiektów rangi metropolitalnej,
2) poziom rozwoju jednostek i obiektów reprezentujących funkcje metropolitalne wraz z wzajemnymi powiązaniami,
3) rangę i znaczenie miejsca/miejscowości w sieci osadniczej oraz układzie społeczno-gospodarczym,
4) położenie i dostępność komunikacyjną.

Tereny predysponowane dla rozwoju funkcji metropolitalnych wykazują, z punktu widzenia polityki regionalnej, najwyższy potencjał dla rozwoju poszczególnych typów funkcji. Ponieważ oddzielnie analizowano predyspozycje rozwoju każdej z funkcji, w układzie przestrzennym wyznaczone tereny mogą się wzajemnie pokrywać.

MIASTO POZNAŃ jest predysponowane, by na jego obszarze lokalizowane były wszystkie typy funkcji metropolitalnych. Zakłada się, że jako miasto metropolitalne rangi krajowej, siedziba władz szczebla wojewódzkiego i wiodący ośrodek społeczno-gospodarczy POM, ośrodek zachowa dotychczasową pozycję i znaczenie w układzie osadniczym Polski i możliwe będzie utrzymanie i rozwój na jego obszarze funkcji decyzyjnej.

Ze względu na istniejący potencjał naukowy oraz lokalizację licznych jednostek szkolnictwa wyższego Poznań będzie kluczowym ośrodkiem dla rozwoju funkcji wiedzy, a wysoka koncentracja obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej oraz placówek muzealnych i imprez kulturalnych rangi metropolitalnej predysponuje miasto do lokalizacji funkcji kultury. Wspieranie rozwoju tej funkcji będzie związane przede wszystkim z utrzymaniem wysokiego poziomu obiektów i oferty kulturowej wraz z promocją na arenie krajowej i międzynarodowej. W Poznaniu w stosunku do pozostałych obszarów POM najlepiej rozwinięta jest również funkcja turystyki i sportu. Wzmocniona powinna zostać rola turystyki kulturowej i biznesowej, uzupełniona ofertą sportową. Tak więc tereny predysponowane dla rozwoju funkcji turystyki i sportu będą tożsame z terenami rozwoju funkcji kultury, uzupełnione o obszary wyspecjalizowanej infrastruktury wystawienniczej, kongresowej (np. Międzynarodowe Targi Poznańskie), placówek B+R, parków i centrów naukowo-technologicznych, a także obszary i obiekty sportowe (np. INEA Stadion, Tor Regatowy Malta, Tor „Poznań" – samochodowy i motocyklowy tor wyścigowy).

Poznań jest także najważniejszym obszarem dla rozwoju funkcji biznesu, reprezentowanej przez sektor gospodarczy i finansowy. Rozwój sfery finansowej w POM związany będzie z systematycznym wzmacnianiem sektora bankowo-ubezpieczeniowego. Miasto nadal pełnić będzie rolę centrum innowacyjnej myśli technologicznej i biznesu, a funkcje te systematycznie będą rozwijane i wzmacniane. Ponadto Poznań powinien stać się głównym ośrodkiem badawczo-rozwojowym w Polsce, znaczącym zarówno w skali krajowej, jak i europejskiej.

Miasto jest także centrum transportowym o znaczeniu metropolitalnym. Atrakcyjność Poznania i POM, zarówno pod względem inwestycyjnym, jak i mieszkaniowym, dodatkowo podniesie efektywny system komunikacyjny, służący przede wszystkim mieszkańcom oraz obsługujący użytkowników zewnętrznych. Zdecydowanie konieczne jest wzmocnienie roli lotniska pasażerskiego Poznań-Ławica w układzie polskich portów lotniczych. Będzie się to wiązało m.in. z lepszą dostępnością przestrzenną, zwiększeniem liczby połączeń i liczby obsługiwanych rocznie pasażerów.

Funkcja transportowa o randze metropolitalnej wzmacniana będzie również poprzez rozwój działalności logistycznej, w tym lokalizację i modernizację terminali przeładunkowych (obecnie na terenie POM istnieją terminale przeładunkowe w miejscowościach: Gądki, Kobylnica, Swarzędz, Poznań – Garbary, Poznań-Franowo). Do korzystnych miejsc dla lokalizacji działalności logistycznej kwalifikują się głównie tereny wyposażone w infrastrukturę komunikacyjną stwarzającą możliwość rozwoju transportu intermodalnego. Wskazuje się trzy kategorie potencjalnych obszarów rozwoju działalności logistycznej:

5) obszary I kategorii – w rejonie istniejących bądź planowanych terminali przeładunkowych z dostępem do sieci kolejowej, w szczególności o znaczeniu międzynarodowym (Franowo, Swarzędz, Gądki, Kobylnica),
6) obszary II kategorii – w rejonie węzłów autostradowych i węzłów dróg ekspresowych oraz dróg i ulic w klasie technicznej GP, posiadających dostęp do sieci kolejowej. Dodatkowym atutem jest dostęp do lotniska lub drogi wodnej. Zakwalifikowano tutaj ośrodki: Września, Kostrzyn, Poznań Karolin, Środa Wielkopolska i Stęszew.

7) obszary III kategorii – w rejonie węzłów drogowych oraz dróg i ulic w klasie technicznej GP, w tym obszary związane z węzłami autostradowymi: „Poznań Wschód", „Poznań Krzesiny", „Poznań Komorniki", „Poznań Zachód", „Buk", „Nowy Tomyśl", z węzłami drogi S11: „Poznań Tarnowo Podgórne", „Poznań Północ" oraz z Portem Lotniczym „Poznań – Ławica".

Istotną rolę dla rozwoju funkcji metropolitalnych pełni i będzie pełniło miasto GNIEZNO, głównie ze względu na jego miejsce i znaczenie w hierarchii sieci osadniczej województwa. Gniezno, jako ośrodek rangi subregionalnej, stanie się drugim, po mieście metropolitalnym, ośrodkiem rozwoju funkcji administracyjno – politycznej w POM. Będzie także ważnym miejscem lokalizacji funkcji wiedzy i biznesu ze względu na rozmieszczenie placówek o tym charakterze, jak również korzystne położenie komunikacyjne.

Wyjątkowe znaczenie dla rozwoju funkcji kultury pełnią obszary związane z początkami Państwa Polskiego, których jednym z głównych ośrodków jest Gniezno. Znaczenie miasta oraz pozostałych miejsc takich jak: Ostrów Tumski w Poznaniu, historyczny gród na wyspie Ostrów Lednicki, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach, miejsce spotkań młodzieży w Imiołkach (gm. Łubowo i Kiszkowo) powinny być stopniowo wzmacniane tak, by w krótkim czasie cały obszar związany z początkami Państwa Polskiego stał się konkurencyjny w skali kraju i Europy.

Z metropolitalną funkcją kultury związane są też kolejne obszary, wyznaczone w oparciu o ich wyjątkowe w skali kraju wartości kulturowe, tj: miasto Kórnik (Biblioteka Kórnicka PAN, Muzeum – Zamek i arboretum), Rogalin (Muzeum – Pałac oraz park wraz z największym w Europie skupiskiem pomnikowych dębów), gminy Czempiń, Kościan i Śrem (zabytki kultury ziemiańskiej z unikatowym krajobrazem rolniczym), Nowy Tomyśl (obszar zabudowy wiejskiej XVII i XVIII – wiecznej kolonizacji olęderskiej, Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa w Nowym Tomyślu).

Ostatnią grupę terenów predysponowanych do lokalizacji funkcji metropolitalnych stanowią obszary, których znaczenie w sieci osadniczej jest mniejsze niż Poznania i Gniezna. Wyróżniają się jednak one tym, że już funkcjonują tam obiekty o randze metropolitalnej oraz charakteryzują się wyjątkowo dobrą w skali kraju dostępnością komunikacyjną. I tak dla lokalizacji funkcji wiedzy związanej z tworzeniem zaplecza badawczo-naukowego rangi metropolitalnej wskazane zostały gminy położone w strefie intensywnych procesów metropolizacyjnych – Dopiewo, Kaźmierz, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Rokietnica, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne. Ich potencjał dla rozwoju funkcji wiedzy związany jest przede wszystkim z korzystnymi uwarunkowaniami dla dalszego rozwoju już istniejących lub nowych instytucji i działalności naukowo-badawczej, a także z bliskością zaplecza naukowo-badawczego Poznania. Za obszary o dużych predyspozycjach dla rozwoju funkcji biznesu o charakterze metropolitalnym uznano tereny położone w sąsiedztwie węzłów i skrzyżowań w obrębie dróg najwyższych klas (w tym autostrady). Lokalizację tych terenów ograniczać się jednak będzie do położenia w europejskim korytarzu transportowym II i VIa (w układzie równoleżnikowym) oraz w proponowanym krajowym korytarzu transportowym prowadzącym z północy na południe Polski. Za atrakcyjne dla rozwoju funkcji biznesu uznano gminy Września i Nowy Tomyśl, przede wszystkim z racji ich korzystnego położenia komunikacyjnego.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH

ZASADA 1.1. Lokalizacja funkcji metropolitalnych na obszarach predysponowanych do ich rozwoju

1) wyznaczanie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów dla rozwoju poszczególnych typów funkcji metropolitalnych zgodnie ze wskazanymi w Planie predyspozycjami:
   a) wykorzystanie w pierwszej kolejności obszarów już zagospodarowanych poprzez uzupełnianie zabudowy oraz obszarów zdegradowanych przewidywanych do rewitalizacji, uwzględniając zasady polityki określone dla systemu przyrodniczego (CEL III),
   b) wykorzystywanie potencjału obiektów zabytkowych do lokalizacji funkcji metropolitalnych,
2) opracowanie kompleksowych strategii rozwoju infrastruktury logistycznej i wyznaczenie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów dla lokalizacji centrów logistycznych, w tym w szczególności terenów wolnych od zabudowy w otoczeniu linii kolejowych,
3) tworzenie ogólnodostępnej przestrzennej bazy informacji o dostępnych terenach predysponowanych dla lokalizacji parków przemysłowych, technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości oraz jednostek B+R, obiektów sportowych i rekreacyjnych o charakterze metropolitalnym,
4) tworzenie i wzmacnianie sieci powiązań komunikacyjnych, teleinformatycznych i administracyjnych pomiędzy terenami predysponowanymi do rozwoju funkcji metropolitalnych oraz z głównymi ośrodkami sieci osadniczej kraju i Europy,
5) kreowanie POM jako centrum rozwoju biznesu i wiedzy:
   a) przygotowanie koncepcji przestrzennych związanych z rozwojem i podwyższeniem jakości sektora usług otoczenia biznesu, wzrostem udziału usług wyspecjalizowanych, w tym m.in. usług kreatywnych (design, architektura, rzemiosło artystyczne),
   b) tworzenie aktów prawa miejscowego związanych z poprawą infrastruktury kongresowej i wystawienniczej, wzrostem udziału usług kreatywnych,

c) przygotowanie koncepcji przestrzennych dla rozwoju turystyki biznesowej, uwzględniających potencjał Poznania jako międzynarodowego ośrodka targowego i konferencyjnego, celu indywidualnych podróży służbowych, miasta spotkań, turystyki korporacyjnej opartej na infrastrukturze rozrywkowej i walorach przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego oraz wydarzeniach kulturalnych, uzupełnianego specjalistyczną turystyką wypoczynkową[84],

d) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów predysponowanych dla rozwoju szkolnictwa wyższego,

e) przygotowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego kampusów uczelni wyższych ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia przestrzeni publicznych i powiązania z systemem transportu zbiorowego,

f) przygotowanie koncepcji przestrzennych wspierających działania na rzecz wzmacniania związków nauki z biznesem, potencjału intelektualnego dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i innowacyjnej gospodarki,

g) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów predysponowanych dla tworzenia parków i centrów naukowo-technologicznych, tworzenia jednostek i placówek B+R, powstawania wyspecjalizowanych instytucji umożliwiających transfer wiedzy i technologii oraz pobudzających przedsiębiorczość,

6) kreowanie POM jako centrum kultury:

a) przygotowanie koncepcji przestrzennych, których celem będzie ochrona i promowanie zasobów i walorów kulturowych związanych z początkami Państwa Polskiego,

b) podejmowanie działań na rzecz wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO obszarów kulturowych związanych z początkami Państwa Polskiego,

c) sporządzanie dokumentów planistycznych gwarantujących zachowanie walorów istniejących pomników historii (Poznania – historycznego zespołu miasta, Gniezna – katedry pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha, Kórnika – zespołu zamkowo-parkowego wraz z kościołem parafialnym – nekropolią właścicieli, wyspy – Ostrów Lednicki, zespołu pałacowo-parkowego w Rogalinie, zespołu dworsko-parkowego w Koszutach) oraz projektowanych pomników historii,

d) przygotowanie koncepcji przestrzennych rozwoju turystyki kulturowej związanej z początkami Państwa Polskiego, obszarem historycznego zespołu miejskiego Poznania, poznańskimi fortami, zespołem budynków stacji kolejowej Gniezno, zespołem zamkowo-parkowym w Kórniku i pałacem w Rogalinie, w tym opracowanie spójnej regionalnej koncepcji szlaków kulturowych, poprawa i uzupełnienie infrastruktury turystycznej (np. rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej, rozbudowa i oznakowanie sieci tras, budowa interaktywnych muzeów).

ZASADA 1.2. Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych*

1) rewitalizowanie obszarów zdegradowanych w Poznaniu i Gnieźnie powiązanych funkcjonalnie i przestrzenie z potencjałem kulturowym obszaru metropolitalnego,
2) tworzenie nowych przestrzeni dla rozwoju kultury w Poznaniu oraz Gnieźnie,
3) modernizowanie i budowanie nowych obiektów sportowych o randze metropolitalnej,
4) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych ogólnodostępnych przestrzeni publicznych (ze szczególnym wykorzystywaniem potencjału rzek i akwenów wodnych oraz obiektów zabytkowych),
5) realizowanie ciągów spacerowych łączących przestrzenie publiczne,
6) przygotowywanie aktów prawa miejscowego, które:

a) zagwarantują wysokie walory i jakość przestrzeni publicznych poprzez zachowanie charakterystycznych parametrów zabudowy nawiązujących do ukształtowanej tkanki miejskiej, estetyzację przestrzeni (rewaloryzacja, renowacja obiektów zabytkowych, wprowadzenie spójnej koncepcji małej architektury, itp.) oraz zapewnienie odpowiedniego udziału funkcji usługowych,

* *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

b) ograniczą w przestrzeniach publicznych ruch samochodowy na rzecz ruchu pieszego i rowerowego oraz zapewnią dobrą dostępność do transportu zbiorowego,
c) zapewnią lokalizację parkingów w sąsiedztwie punktów przesiadkowych dobrze skomunikowanych z przestrzeniami publicznymi.

ZASADA 1.3. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów predysponowanych do lokalizacji funkcji metropolitalnych

1) zapewnianie szybkich powiązań komunikacyjnych z głównymi ośrodkami życia gospodarczego kraju poprzez rozwój i modernizację infrastruktury drogowej i kolejowej:
   a) realizację inwestycji drogowych na drogach o klasie technicznej A, S i GP,
   b) poprawę parametrów technicznych poszczególnych dróg kołowych i kolejowych,
   c) modernizację istniejących terminali przeładunkowych i zwiększanie ich możliwości przeładunkowych,
   d) ograniczenie barier przestrzennych przy lokalizacji bocznic kolejowych i pozyskiwaniu terenów kolejowych pod nowe inwestycje,
   e) budowanie zintegrowanego systemu transportu zbiorowego i wspieranie mobilności pracowników.

ZASADA 1.4. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) wspieranie i rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych – e-mobilności oraz e-usług w obszarze metropolitalnym jako alternatywy dla tradycyjnej formy komunikacji na odległość,
2) budowanie systemu wspólnej promocji gospodarczej POM.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Ruch pasażerów w portach lotniczych (przyjazdy, wyjazdy, tranzyt)	*(liczba)*	*GUS*
2.	Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	*(liczba)*	*GUS*
3.	Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały na 1000 osób	*(liczba/1000 lud.)*	*GUS*
4.	Zgłoszone patenty i wzory użytkowe	*(liczba)*	*Urząd Patentowy RP*
5.	Patenty na 1000 ludności	*(liczba / 1000 lud.)*	*Urząd Patentowy RP*
6.	Placówki dyplomatyczne	*(liczba)*	*Ministerstwo Spraw Zagranicznych*
7.	Studenci na 1000 ludności	*(liczba / 1000 lud.)*	*Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*
8.	Instytucje kultury – kina, muzea łącznie z oddziałami, teatry, instytucje muzyczne (chór, filharmonia, orkiestra), obiekty działalności wystawienniczej (galerie i salony sztuki) na 1000 ludności	*(liczba / 1000 lud.)*	*GUS*
9.	Międzynarodowe imprezy sportowe w roku	*(szt.)*	*UMWW Departament Sportu i Turystyki*
10.	Imprezy wystawiennicze na MTP	*(szt.)*	*MTP*
11.	Hotele kategorii ***** obiekty ogółem	*(szt.)*	*GUS*
12.	Hotele kategorii **** obiekty ogółem	*(szt.)*	*GUS*
13.	Hotele kategorii *** obiekty ogółem	*(szt.)*	*GUS*
14.	Udzielone noclegi ogółem I-XII	*(liczba)*	*GUS*
15.	Turyści zagraniczni (nierezydenci) ogółem	*(liczba)*	*GUS*
16.	Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom) ogółem	*(liczba)*	*GUS*
17.	Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych ogółem (rok poprzedni = 100)	*(%)*	*GUS*
18.	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego razem na 1000 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON	*(liczba / 1000 firm)*	*GUS*
19.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności	*(liczba / 10 tys. lud.)*	*GUS*
20.	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	*(%)*	*GUS*

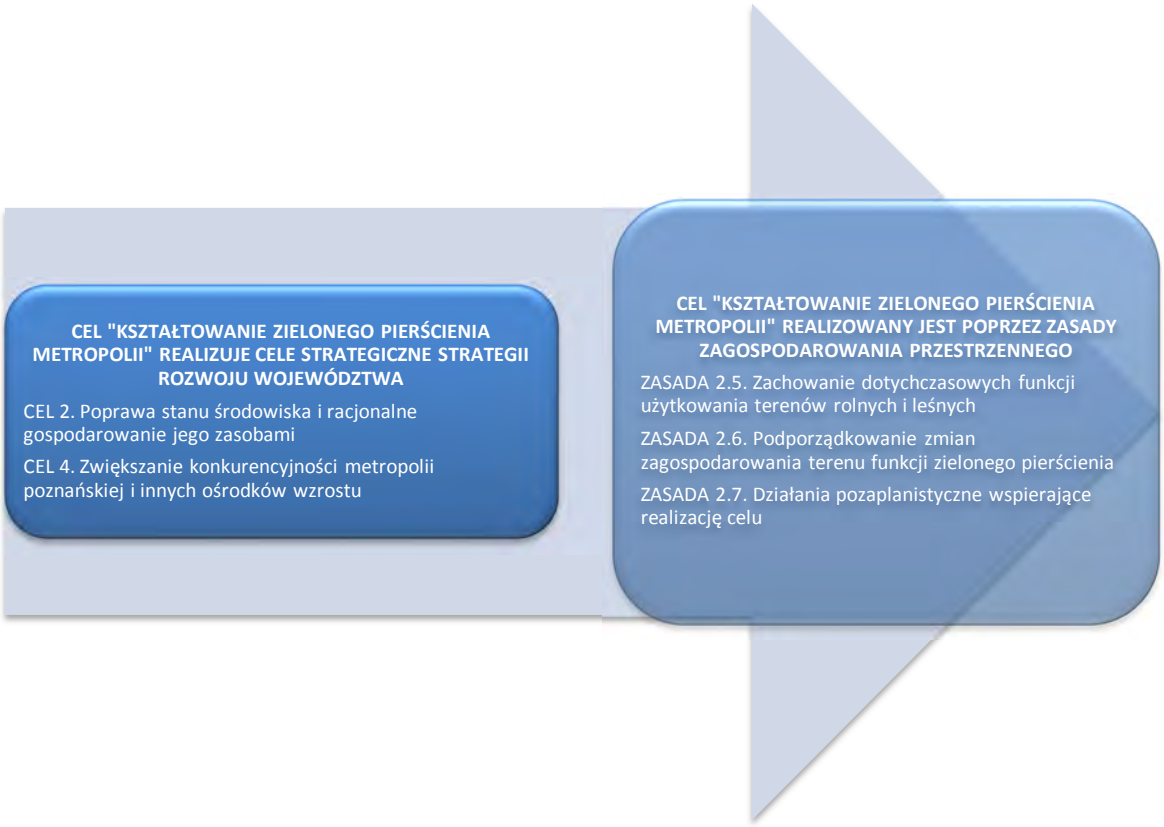
CEL II. KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII

W granicach Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego wskazuje się tereny kształtowania ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII. Zielony pierścień to struktura przestrzenna otaczająca koncentrycznie Poznań, zawierająca tereny rolne, lasy oraz wody powierzchniowe, uzupełniona o łąki, ekosystemy zależne od wód (mokradła) oraz inne elementy środowiska. Jest ona powiązana funkcjonalnie z miastem poprzez klinowo-pierścieniowy system zieleni i system korytarzy ekologicznych. Pierścień buduje struktura terenów otwartych o zmiennej szerokości, składająca się głównie z obszarów o funkcji przyrodniczej, uzupełnianych innymi formami użytkowania – rolniczą i osadniczą, przy czym tereny zabudowane to głównie tereny mieszkalne o charakterze rozproszonym, stanowiące niewielki udział w obszarze zielonego pierścienia.

Strukturę zielonego pierścienia w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym tworzą:

1) Wielkopolski Park Narodowy,
2) Rezerwaty przyrody,
3) parki krajobrazowe,
4) obszary chronionego krajobrazu,
5) obszary Natura 2000,
6) kompleksy leśne i wyspy leśne,
7) doliny rzeczne,
8) tereny otwarte o charakterze rolniczym wolne od zwartej zabudowy,
9) tereny zabudowane.

Celem wyznaczenia zielonego pierścienia metropolii jest ograniczenie presji urbanizacyjnej na tereny podmiejskie i zapobieganie rozpraszaniu zabudowy oraz łączeniu się sąsiadujących jednostek osadniczych. Temu celowi towarzyszy funkcja społeczna, zapewnianiająca dostępność do terenów wypoczynku w bliskim sąsiedztwie miejsca zamieszkania, zachowanie odpowiedniej wielkości i jakości terenów otwartych, ochronę krajobrazu oraz funkcja środowiskowa, której głównym zadaniem jest ochrona terenów biologicznie czynnych, terenów o wysokiej przydatności dla gospodarki rolnej oraz wzmocnienie powiązań terenów aktywnych biologicznie.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII

ZASADA 2.5. Zachowanie dotychczasowych funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych

1) tworzenie aktów prawa miejscowego ograniczających presję inwestycyjną na tereny rolne i tereny pełniące funkcje przyrodnicze,
2) dążenie do zachowania terenów otwartych poprzez realizowanie planów miejscowych wykluczających możliwość zabudowy.

ZASADA 2.6. Podporządkowanie zmian zagospodarowania terenu funkcji zielonego pierścienia

1) uwzględnienie przebiegu granicy zielonego pierścienia w lokalnych dokumentach planistycznych,
2) zachowanie i tworzenie terenów zielonych stanowiących miejsca wypoczynku dla mieszkańców miast,
3) planowanie rozwoju zabudowy głównie w istniejących jednostkach osadniczych[85],
4) ograniczanie udziału planowanej zabudowy poza istniejącymi jednostkami osadniczymi, w przypadku planowania zabudowy na tych obszarach ograniczanie jej do ekstensywnej formy o funkcji mieszkaniowej i sportowo-rekreacyjnej,
5) wprowadzanie zalesień na obszarach nieużytków i gleb gruntów ornych o niskiej klasie bonitacji oraz zwiększanie powierzchni zadrzewień śródpolnych i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości,
6) budowanie systemów kanalizacyjnych i wodociągowych POM we wszystkich jednostkach osadniczych posiadających odpowiednie uwarunkowania terenowe,
7) zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi, a tym samym niedopuszczanie do rozlewania się i łączenia obszarów zurbanizowanych,
8) wprowadzanie zieleni wokół istniejących obiektów stanowiących elementy kolizyjne w krajobrazie,
9) rekultywowanie i renaturalizowanie obszarów zdegradowanych i przekształconych antropogenicznie.

ZASADA 2.7. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) wdrożenie i promowanie idei zielonego pierścienia na poziomie regionalnym i lokalnym.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Tereny zabudowane w strukturze zielonych pierścieni wg BDOT	*% powierzchni ZP*	*BDOT*
2.	Tereny wskazane do zabudowy w SUIKZP w strukturze zielonych pierścieni	*% powierzchni ZP*	*SUIKZP*

CEL III. KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

W celu zapewnienia ciągłości i stabilności ekologicznej w obszarze metropolitalnym, wskazuje się w Planie tereny kształtowania spójnego systemu przyrodniczego. System ten jest układem wzajemnie powiązanych ze sobą obszarów, pełniących funkcję środowiskotwórczą, ważnych dla zachowania i ochrony ekosystemów oraz gatunków. System przyrodniczy uwzględnia powiązania przestrzenne z siecią ekologiczną miasta Poznania i zewnętrzne, z systemem powiązań przyrodniczych Wielkopolski i kraju.

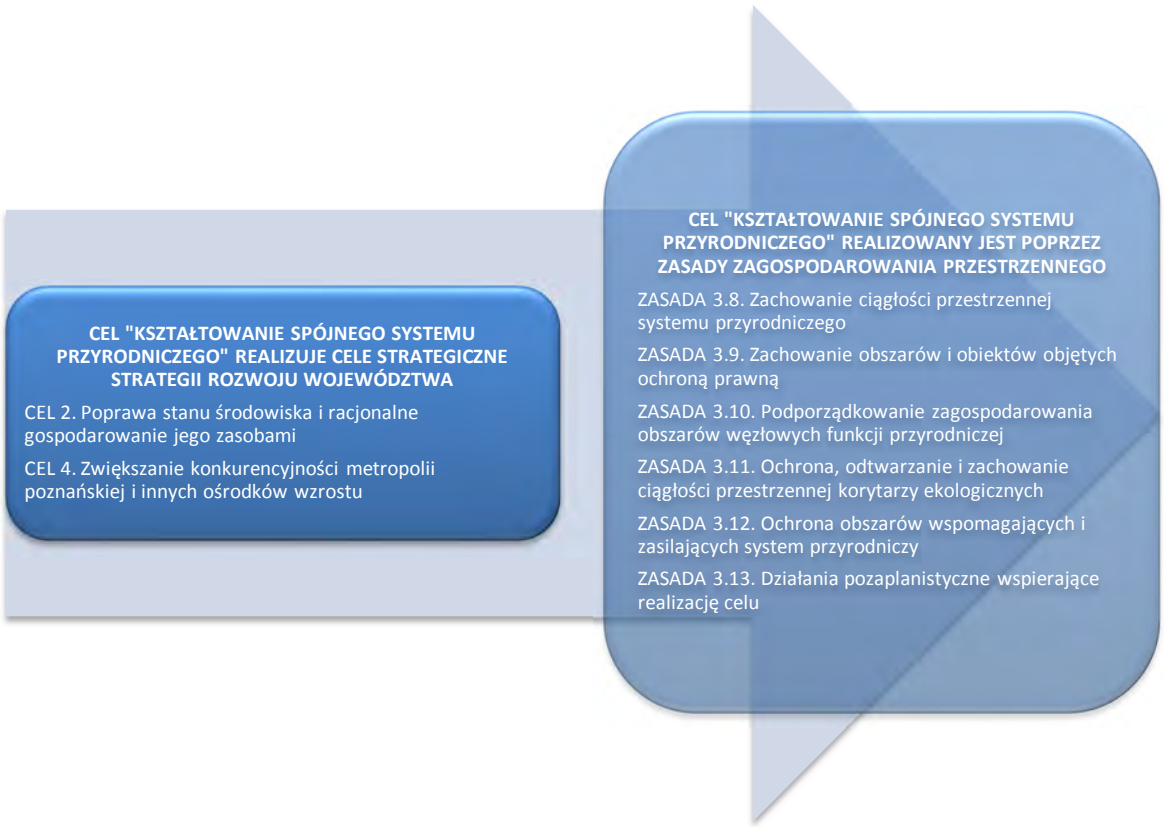
Elementami strukturalnymi systemu są tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, posiadające priorytetowe znaczenie dla stabilności systemu przyrodniczego POM, zdefiniowane jako OBSZARY KLUCZOWE**.** Układają się one niemal koncentrycznie wokół miasta metropolitalnego, okalając je od północy, północnego wschodu, wschodu i południa i zapewniając powiązania przyrodnicze z pozostałymi obszarami województwa wielkopolskiego. Dla POM, obok wskazanych w PZPWW obszarów węzłowych i korytarzy dolin rzecznych o rangach: międzynarodowej, krajowej, regionalnej i ponadlokalnej, wyznaczono obszary rangi lokalnej. Uszczegółowioną strukturę systemu przyrodniczego tworzą:

1) Obszary węzłowe, które wyróżniają się dużą różnorodnością gatunkową, krajobrazową i siedliskową oraz stanowią ważne ostoje dla gatunków rodzimych oraz wędrownych. W obrębie obszarów węzłowych znajdują się zarówno płaty ekologiczne (leśne, wodne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) lub łąkowe) o najwyższych walorach przyrodniczych, jak i strefy buforowe, które określają zasięg przestrzennych powiązań funkcjonalnych, biotycznych i abiotycznych w całym obszarze węzłowym. Do obszarów węzłowych włączono:
   a) obszary o randze międzynarodowej i krajowej: Wielkopolski Park Narodowy, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz rezerwaty przyrody w granicach form ochrony przyrody,
   b) obszary o randze regionalnej: ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym IBA (Ostoja Rogalińska), płaty leśne o powierzchni pow. 10 tys. ha,
   c) obszary o randze ponadlokalnej: płaty ekologiczne leśne, wodne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) o powierzchni od 2 tys. ha do 10 tys. ha, obszary chronionego krajobrazu nieposiadające charakteru płatów ekologicznych oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Jezioro Bytyńskie),
   d) obszary o randze lokalnej: płaty ekologiczne leśne, wodne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) o powierzchni od 500 ha do 2 tys. ha.
2) Korytarze ekologiczne będące strukturami przestrzennymi o charakterze tranzytowym, budują spójność systemu przyrodniczego, umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi. Do tych terenów włączono:
   a) korytarze dolin rzecznych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, regionalnym, ponadlokalnym oraz lokalnym umożliwiające, dzięki ukształtowaniu terenu oraz sposobie jego użytkowania, migrację organizmów,
   b) korytarze lądowe o znaczeniu międzynarodowym i krajowym przeciwdziałają izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwiają migrację zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz wspierają ochronę i odbudowę bioróżnorodności zarówno na obszarach sieci Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej,
   c) strukturalne kliny zieleni miasta Poznania stanowią element klinowo-pierścieniowego systemu zieleni miasta.

Poza systemem przyrodniczym występują obszary, których podstawową funkcją jest wspomaganie i zasilanie systemu przyrodniczego. Obszary te pełnią ważną rolę środowiskową wspierając bioróżnorodność i zwiększając funkcje retencyjne całego obszaru metropolitalnego. Wspierają funkcje przyrodnicze obszarów kluczowych poprzez podnoszenie ich odporności, szczególnie na obciążenia antropogeniczne. Od formy ich zagospodarowania i intensywności użytkowania zależy dynamika procesów ekologicznych zachodzących zarówno w systemie, jak i poza nim. Do obszarów tych należą:

1) otuliny parków,
2) wyspy leśne i korytarze leśne,
3) ekosystemy łąkowe,
4) ekosystemy zależne od wód (mokradła),

5) użytki ekologiczne,
6) tereny zieleni leśno-parkowej,
7) zieleń na obszarach miast i wsi (w tym parki dworskie i pałacowe, cmentarze, aleje przydrożne)
8) strefy wododziałowe,
9) obszary gniazdowania oraz migracji ptaków.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

ZASADA 3.8. Zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego

1) uwzględnienie granic systemu przyrodniczego w lokalnych dokumentach planistycznych,
2) zachowanie lub odtwarzanie powiązań przestrzennych elementów systemu w lokalnych dokumentach planistycznych.

ZASADA 3.9. Zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną

1) opracowywanie aktualnych inwentaryzacji przyrodniczych, dzięki którym będzie możliwe wprowadzenie zmiany rangi ochrony lub granic dla danego obszaru objętego ochrona prawną,
2) opracowywanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla form ochrony przyrody POM i realizowanie ich ustaleń.

ZASADA 3.10. Podporządkowanie zagospodarowania obszarów węzłowych funkcji przyrodniczej

1) przygotowanie lokalnych dokumentów planistycznych ograniczających presję inwestycyjną na tereny rolne i tereny pełniące funkcje przyrodnicze, gwarantujące zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych i leśnych, z dopuszczeniem zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego dostosowanego do chłonności środowiska przyrodniczego,
2) niedopuszczanie do lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby realizacji inwestycji celu publicznego, nie wpływających na spójność obszarów węzłowych,

3) zwiększanie powierzchni zadrzewień śródpolnych i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości oraz zwiększanie lesistości na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach glebowo-rolniczych,
4) zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów łąk, ekosystemów zależnych od wód (mokradeł) innych obszarów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną ekosystemów,
5) wprowadzanie strefy swobodnego dostępu do lasów i wód powierzchniowych poprzez wskazywanie w gminnych dokumentach planistycznych obligatoryjnych odległości zabudowy od skraju lasu i brzegów jezior i innych zbiorników naturalnych, rzek, kanałów i mniejszych cieków naturalnych,
6) ograniczanie intensyfikacji zabudowy:
   a) planowanie rozwoju zabudowy jedynie w istniejących jednostkach osadniczych,
   b) niedopuszczanie do rozlewania i łączenia jednostek osadniczych poprzez zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy nimi,
7) budowanie systemów kanalizacyjnych i wodociągowych POM we wszystkich jednostkach osadniczych posiadających odpowiednie uwarunkowania terenowe,
8) przygotowanie dokumentów planistycznych określających model zagospodarowania przestrzennego dla obszarów o wyjątkowych walorach turystycznych i rekreacyjnych.

ZASADA 3.11. Ochrona, odtwarzanie i zachowanie ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych

1) przygotowanie lokalnych dokumentów planistycznych dla korytarzy ekologicznych dolin rzecznych, w których wprowadzone zostaną zapisy dotyczące ograniczania możliwości zabudowywania, przegradzania oraz lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
2) zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów łąk, ekosystemów zależnych od wód (mokradeł) i innych obszarów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną ekosystemów,
3) ograniczanie możliwości lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby realizacji inwestycji celu publicznego,
4) zachowanie i odtwarzanie ciągłości elementów systemów zieleni miast,
5) zachowanie, odtwarzanie i wzbogacanie sieci zieleni przydrożnej, w tym zabytkowych alei, przy zachowaniu kryterium rodzimości gatunków drzew stosowanych do nasadzeń,
6) zachowanie ciągłości korytarzy lądowych poprzez ograniczanie zainwestowania do istniejących jednostek osadniczych,
7) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień na obszarach upraw rolnych znajdujących się w korytarzach lądowych.

ZASADA 3.12. Ochrona obszarów wspomagających i zasilających system przyrodniczy

1) w otulinie WPN oraz otulinach parków krajobrazowych stosować zasady zagospodarowania określone w planach ochronnych, a w przypadku ich braku:
   a) planowanie rozwoju zabudowy w istniejących jednostkach osadniczych,
   b) niedopuszczanie do rozlewania i łączenia jednostek osadniczych poprzez zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi,
   c) niedopuszczanie do lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby realizacji inwestycji celu publicznego, nie wpływających na spójność obszarów wspomagających i zasilających system przyrodniczy,
2) przygotowywanie lokalnych dokumentów planistycznych ograniczających presję inwestycyjną na tereny rolne i tereny pełniące funkcje przyrodnicze, gwarantujące zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych i leśnych,
3) zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów łąk, ekosystemów zależnych od wód (mokradeł) i innych obszarów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną ekosystemów,
4) zachowanie i tworzenie terenów zieleni leśno-parkowej, w tym m.in. zieleni miejskiej, zabytkowej zieleni parków pałacowych, zamkowych, dworskich i klasztornych oraz zieleni zabytkowych cmentarzy itp.,

5) zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu olęderskiego (szachownica pól, łąk i lasów, zadrzewienia śródpolne, uprawy wikliny i chmielu, samotnicze zagrody) poprzez utworzenie parku kulturowego oraz opracowanie lokalnych dokumentów planistycznych,
6) zalesianie i zadrzewianie gleb gruntów ornych o niskiej klasie bonitacji,
7) wprowadzanie zadrzewień i zalesień w strefach wododziałowych,
8) ograniczanie lokalizowania inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na ptaki w obszarach gniazdowania oraz migracji ptaków.

ZASADA 3.13. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) obejmowanie ochroną prawną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym korytarzy ekologicznych,
2) podejmowanie i promowanie działań (związki i porozumienia międzygminne i powiatowe) na rzecz ochrony poszczególnych komponentów środowiska przed ich dewastacją i degradacją oraz wykształcenia prawidłowych lokalnych i ponadlokalnych przyrodniczych powiązań przestrzennych.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Obszary chronione	*(km^2)*	*GUS*
2.	Grunty rolne w MPZP, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze	*(ha)*	*GUS*
3.	Grunty leśne w MPZP, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	*(ha)*	*GUS*
4.	Tereny wskazane w SUIKZP wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze	*(ha)*	*GUS*
5.	Tereny wskazane w SUIKZP wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne	*(ha)*	*GUS*
6.	Grunty nieleśne zalesione i przeznaczone do zalesienia (grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia ogółem)	*(ha)*	*GUS*
7.	Parki spacerowo-wypoczynkowe	*(ha)*	*GUS*
8.	Tereny zieleni w powierzchni ogółem	*(%)*	*GUS*
9.	Bilans nasadzeń i ubytków drzew ogółem	*(szt.)*	*GUS*
10.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie różnorodności biologicznej i krajobrazu	*(zł)*	*GUS*
11.	Tereny zabudowane w strukturze systemu przyrodniczego	*(%)*	*BDOT*
12.	Tereny wskazane do zabudowy w strukturze systemu przyrodniczego	*(%)*	*SUIKZP*

CEL IV. ROZWÓJ EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

Rozwój komunikacji w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym opierać się będzie na MODELU PIERŚCIENIOWO-PASMOWYM. Drogi kołowe oraz linie kolejowe o układzie pasmowym zapewnią dostępność Poznania w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych. Drogi kołowe o układzie pierścieniowym oraz obwodnice kolejowe Poznania będą pełniły funkcję rozprowadzania ruchu w centrum oraz na terenach podmiejskich. Powiązania o charakterze pasmowym w modelu rozwoju POM to:

1) autostrada A2,
2) drogi ekspresowe S5 i S11,
3) odcinki dróg nr: 32, 92, 184, 196, 307, 430, 434,
4) linie kolejowe zbiegające się w Poznańskim Węźle Kolejowym, tj. linie nr 3, 271, 272, 353, 351, 354, 356, 357,
5) linia kolejowa łącząca dworzec Poznań Główny z Portem Lotniczym Poznań – Ławica,
6) droga wodna Warta.

Drogi budujące system pierścieniowy modelu układu drogowego to:

1) I, II, III rama komunikacyjna Poznania,
2) Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu,
3) Zewnętrzny Pierścień Drogowy Dalekiego Zasięgu,
4) linie kolejowe nr 352, 394, 395.

System ram komunikacyjnych Poznania, w szczególności I i II rama, obsługuje Poznań w relacjach wewnątrzmiejskich (międzydzielnicowych). Zewnętrzne pierścienie drogowe stanowić będą kontynuację układu pierścieniowego na pozostałym obszarze POM. W powiązaniu z III ramą komunikacyjną, pierścienie zapewnią obsługę terenów w najbliższym otoczeniu miasta, jak i jednostek osadniczych położonych w promieniu około 20 km (ZPDBZ) i 40 km (ZPDDZ) od centrum Poznania.

Istotnymi elementami pierścieniowo-pasmowego modelu komunikacji są węzłowe elementy sieci komunikacyjnej, do których należą:

1) poznańska sieć dróg kołowych, obejmująca drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz ulice miejskie, pozostające w administracji Prezydenta miasta,
2) Poznański Węzeł Kolejowy, w szczególności rejon stacji Poznań Główny i Poznań Franowo,
3) Port Lotniczy Poznań-Ławica.

W celu określenia znaczenia funkcjonalnego dróg dla rozwoju modelu komunikacyjnego i obsługi transportowej POM, wprowadza się klasyfikację połączeń komunikacyjnych, obejmującą wszystkie rodzaje transportu. Ustalone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa główne i uzupełniające powiązania komunikacyjne uzupełniono o sieć podstawowych powiązań komunikacyjnych, obejmującą drogi powiatowe oraz wybrane drogi wojewódzkie i linie kolejowe.

SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO nawiązuje do sieci dróg TEN-T i zapewnia powiązanie Poznania z miastami o znaczeniu regionalnym i subregionalnym oraz miastami powiatowymi obszaru metropolitalnego, zapewnia także dobrą dostępność wewnętrzną centrum POM. Sieć tą tworzą:

1) autostrada A2,
2) drogi ekspresowe S5, S11,
3) drogi i odcinki dróg nr: 15, 32, 92, 184, 185, 190, 194, 196, 305, 306, 307, 431, 432, 433, 434,
4) planowana droga zastępująca przebieg dawnej drogi krajowej nr 11 (Złotkowo – Poznań),
5) drogi stanowiące Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu,
6) drogi stanowiące Wewnętrzny Pierścień Drogowy – III rama komunikacyjna,
7) linia kolejowa dużych prędkości,
8) magistralne linie kolejowe nr: 3, 271, 351,
9) pierwszorzędne linie kolejowe nr: 272, 353, 354,
10) Poznański Węzeł Kolejowy,
11) linia kolejowa łącząca dworzec Poznań Główny z Portem Lotniczym Poznań – Ławica,

12) droga wodna Warta.

SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia równomiernej dostępności komunikacyjnej obszaru metropolitalnego w relacjach międzypowiatowych. Drogi tego typu stanowią alternatywne powiązania dla dróg typu głównego. Sieć uzupełniającą tworzą:

1) drogi i odcinki dróg nr: 178, 184, 187, 190,197, 241, 260, 302, 306, 307, 308, 310, 430, 431, 436, 442,
2) odcinki istniejących dróg nr 5 i 11 przewidziane do zmiany kategorii po wybudowaniu planowanych odcinków dróg ekspresowych,
3) drogi stanowiące Zewnętrzny Pierścień Drogowy Dalekiego Zasięgu,
4) drogowy układ wewnętrzny Poznania zapewniający powiązanie centrum miasta z Wewnętrznym Pierścieniem Drogowym – III ramą komunikacyjną,
5) pierwszorzędna linia kolejowa nr 281 (odcinek),
6) drugorzędne linie kolejowe nr: 281 (odcinek), 356, 357.

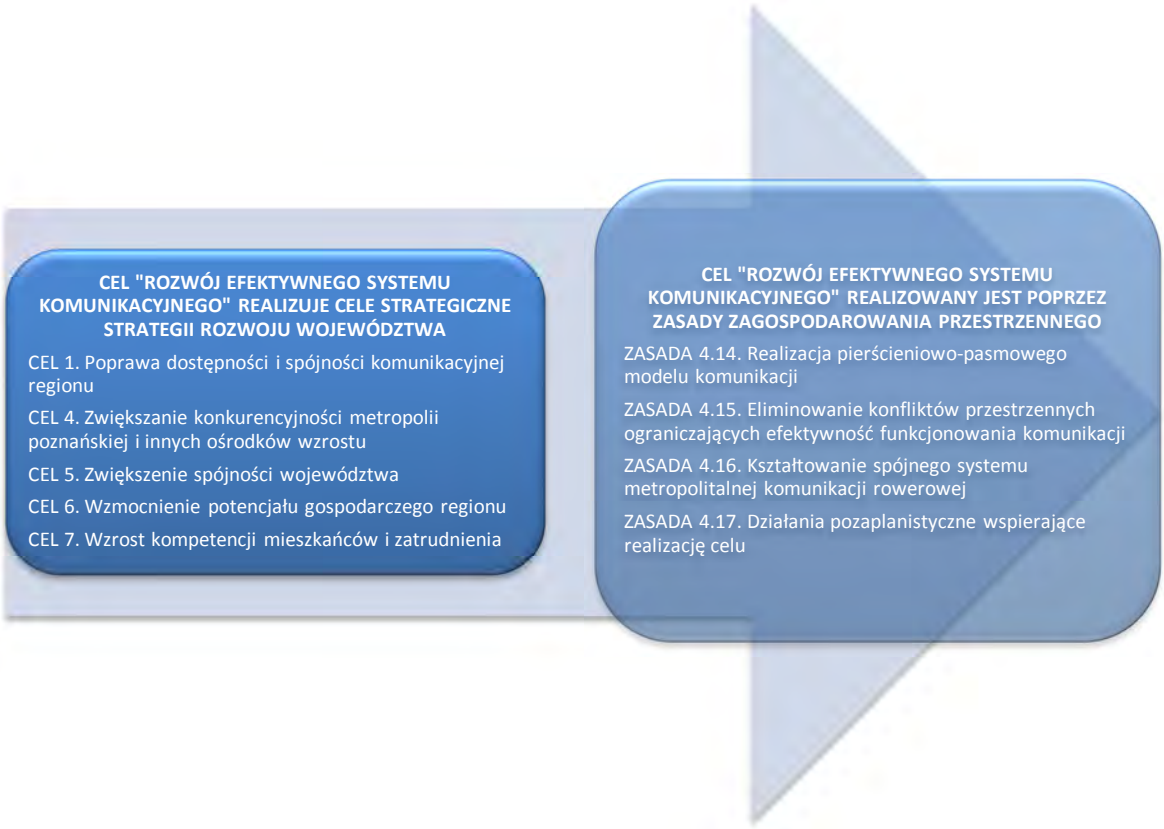
SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO zapewni dostępność miast powiatowych i ośrodków gminnych do sieci drogowej wyższego rzędu.

Sieć podstawową tworzą:

1) drogi i odcinki dróg nr: 197, 251, 1352P, 1607P, 1611P, 1673P, 1698P, 1847P, 1861P, 1864P, 1865P, 1870P, 1872P, 1882P, 1884P, 1885P, 1887P, 1890P, 2020P, 2022P, 2029P, 2033P, 2034P, 2147P, 2149P, 2153P, 2158P, 2159P, 2160P, 2162P, 2301P, 2387P, 2389P, 2390P, 2391P, 2393P, 2394P, 2400P, 2401P, 2403P, 2404P, 2405P, 2406P, 2407P, 2408P, 2413P, 2416P, 2423P, 2443P, 2445P, 2451P, 2452P, 2455P, 2456P, 2459P, 2460P, 2461P, 2463P, 2464P, 2465P, 2468P, 2483P, 2489P, 2496P, 2500P, 2708P, 2709P, 2723P, 2734P, 2738P, 2739P, 2742P, 2751P, 2754P, 2933P, 3577P, 3579P, 3585P, 3587P, 3662P, 3663P, 3664P, 3666P, 3675P, 3897P, 3899P, 5765P, 2200P, 2157P, 2152P, 2153P, 2441P, 2410P, 3671P, 2468P, 2472P, 2497P, 2456P, 3910P, 2738P, 1886P, 1846P, 2037P, 2028P, 1654P, 1652P, 1695P, 1610P, 1605P, 1177P, 2025P, 2407P, 2402P, 2412P, 2754P, drogi powiatowe bez nr biegnące po śladzie byłych dróg wojewódzkich: 196 przejście przez Murowaną Goślinę, 433 Swarzędz – S5 węzeł Koninko, odcinek drogi nr 190, odcinek byłej dawnej drogi krajowej nr 5 na obszarze Gniezna,
2) wybrane powiązania lokalne z miastem Poznaniem oraz wybrane ulice na jego terenie łączące II i III ramę komunikacyjną,
3) drugorzędna linia kolejowa nr: 236 Wągrowiec – Rogoźno,
4) linie kolejowe znaczenia miejscowego nr: 268 Szamotuły – Międzychód, 369 Mieszków – Śrem, 363 Rokietnica – Skwierzyna,
5) linia kolejowa Port Lotniczy Poznań - Ławica – Tarnowo Podgórne.

Pozostałe drogi nieujęte w powyższej klasyfikacji będą stanowić sieć połączeń drogowych o znaczeniu lokalnym, zapewniających obsługę komunikacyjną miejscowości w otoczeniu miast i miejscowości gminnych.

Wykaz dróg krajowych i wojewódzkich wskazano w załącznikach nr 2 i 3. Na załączniku graficznym wskazano orientacyjne przebiegi wybranych planowanych inwestycji w zakresie komunikacji drogowej i kolejowej, których lokalizacja została określona przez właściwych zarządców.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

ZASADA 4.14. Realizacja pierścieniowo-pasmowego modelu komunikacji

1) budowa i przebudowa dróg w tym w szczególności dróg zaklasyfikowanych do powiązań typu głównego, uzupełniającego i podstawowego:
   a) drogi ekspresowej S5 (odcinki: węzeł „Poznań Zachód” – węzeł „Wronczyn”, węzeł „Wronczyn” – węzeł Lipno”),
   b) drogi ekspresowej S11 (odcinki: granica województwa – węzeł „Poznań Północ”, węzeł „Kórnik Południe” – węzeł „Franklinów”),
   c) drogi w klasie GP łączącej autostradę A2 (węzeł „Poznań Wschód”) z drogą ekspresową S11 (węzeł „Kórnik Północ”),
   d) III ramy komunikacyjnej w klasie GP,
   e) Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu w klasie S (na odcinkach planowanych dróg S5 i S11) oraz w klasie GP dla nowoprojektowanych odcinków dróg,
   f) Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Dalekiego Zasięgu w klasie G,
   g) obwodnic miejscowości (załącznik nr 4),
   h) skrzyżowania dwupoziomowe dróg z liniami kolejowymi w miejscowościach: Września – skrzyżowanie drogi nr 15 z linią kolejową nr 807 (planowana realizacja obwodnicy Wrześni), Poznań – skrzyżowanie drogi nr 92 z linią kolejową nr 351 w rejonie stacji Poznań Wola oraz skrzyżowanie drogi nr 92 z linią kolejową nr 353 w rejonie skrzyżowania z drogą nr 5 (Miłostowo / Bogucin), linia E20 z ul. Grunwaldzką, linia kolejowa 354 ciągu drogi krajowej 92,
   i) dróg w nowym przebiegu łączących Plewiska – Luboń (tzw. Nowe Kotowo), Komorniki – Luboń – Mosinę (z nową przeprawą mostową przez Wartę), Dopiewo – Palędzie – Plewiska (wzdłuż linii kolejowej nr 3), Garby Wielkie – Jasin – Gruszczyn (stanowiącej obwodnice Swarzędza w ciągu dróg powiatowych), drogę wojewódzką nr 433 w Poznaniu (ul. Obornicka) z planowanym Zewnętrznym Pierścieniem Drogowym

bliskiego Zasięgu w pobliżu węzła „Poznań Północ” (S11) oraz nowego przebiegu odcinków ul. Naramowickiej w Poznaniu, droga łącząca III ramę z ul Taczaka w Koziegłowach,

2) zmiana klas technicznych dróg w związku z realizacją planowanych obwodnic i dróg w nowym przebiegu,
3) wskazanie klasy technicznej G jako docelowej dla dróg wojewódzkich z możliwością podniesienia parametrów do klasy GP w szczególności dla nowoprojektowanych odcinków dróg oraz dróg negatywnie wpływających na interoperacyjność sieci,
4) wskazanie klasy technicznej GP jako docelowej dla dróg i odcinków dróg nr: 15, 32, 92, 178, 196, 241, 434,
5) wskazanie klasy technicznej Z jako docelowej dla dróg powiatowych z możliwością podniesienia parametrów do klasy G w szczególności dla nowoprojektowanych odcinków dróg oraz dróg negatywnie wpływających na interoperacyjność sieci,
6) wskazanie klasy technicznej G jako docelowej dla drogi 2498P na odcinku węzeł Koninko S5 - Garby,
7) wytrasowanie, we współpracy z samorządami lokalnymi, przebiegu nowej drogi klasy G lub GP jako alternatywnej dla drogi nr 431 na odcinku: droga S5 węzeł „Wronczyn” – obwodnica południowa Mosiny – droga nr 431 – droga S11 węzeł „Kórnik Północ” – autostrada A2 węzeł „Kleszczewo”, na podstawie odrębnego opracowania o charakterze interdyscyplinarnym,
8) modernizowanie linii kolejowych:
   a) nr 3 (E20, C-E20, z wyłączeniem zmodernizowanego odcinka Swarzędz – Poznań Junikowo) i przystosowanie całej linii do prędkości 160 km/h dla pociągów pasażerskich (z zachowaniem możliwości podniesienia prędkości do 200 km/h) oraz 120 km/h dla pociągów towarowych,
   b) nr 271, 272, 351, 353, 354 w celu osiągnięcia parametrów umożliwiających ruch pociągów pasażerskich z prędkością 160 km/h,
   c) nr 281, 356, 357, w celu przystosowania do prędkości 120 km/h,
   d) nr 236, 363,368, 369 w celu przystosowania do prędkości 100 km/h,
9) rozwijanie sieci kolejowej poprzez:
   a) budowę nowej linii Kolei Dużych Prędkości w układzie tzw. „Y”, łączącej Warszawę, Łódź, Poznań i Wrocław oraz wytrasowanie, we współpracy z samorządami lokalnymi, dalszego jej przebiegu w relacji Poznań – Berlin,
   b) zabezpieczenie możliwości wykorzystania Metropolitalnego Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego – Dworca Głównego w Poznaniu jako węzła obsługi dla Kolei Dużych Prędkości,
   c) budowę połączenia kolejowego dla obsługi Portu Lotniczego Poznań-Ławica oraz wytrasowanie, we współpracy z samorządami lokalnymi, przedłużenia jej przebiegu do gminy Tarnowo Podgórne,
   d) wznowienie ruchu pasażerskiego na liniach kolejowych nr: 236 Wągrowiec – Rogoźno, 268 Szamotuły – Międzychód, 363 Rokietnica – Miedzychód, 369 Mieszków – Śrem,
   e) budowę nowych i modernizację istniejących stacji i przystanków kolejowych uwzględniających obecny i przewidywany rozwój zabudowy mieszkaniowej w otoczeniu linii kolejowych.
10) modernizowanie Portu Lotniczy Poznań-Ławica w celu zwiększenia liczby operacji lotniczych w ruchu pasażerskim i towarowym,
11) modernizowanie lądowisk w zakresie utwardzania pasów startowych, dróg kołowania, płyt postojowych, rozbudowy systemów oświetleniowych, bezpieczeństwa i łączności,
12) dostosowywanie infrastruktury lądowisk istniejących i projektowanych do obsługi ruchu biznesowego, sanitarnego i służb porządku publicznego (jako uzupełnienie systemu ratunkowego) oraz przewozów towarowych,
13) integrowanie żeglugi śródlądowej z pozostałymi rodzajami transportu poprzez budowę i modernizacje portów towarowych oraz terminali przeładunkowych,
14) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych lokalizacji przystani pasażerskich w pobliżu miejsc atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji.

ZASADA 4.15. Eliminowanie konfliktów przestrzennych ograniczających efektywność funkcjonowania komunikacji

1) rezerwowanie korytarzy komunikacyjnych w lokalnych dokumentach planistycznych, z możliwością pozostawienia dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania terenu do czasu realizacji drogi,
2) wyprowadzanie ruchu tranzytowego poza obszary intensywnie zabudowane m.in. poprzez budowę obwodnic miejscowości,
3) zachowywanie w lokalnych dokumentach planistycznych odległości zabudowy od dróg klasy G, jak od dróg klasy GP, tak by możliwa była ich ewentualna rozbudowa,
4) likwidowanie jednopoziomowych skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi oraz realizacja skrzyżowań dwupoziomowych dróg z liniami kolejowymi objętymi umowami międzynarodowymi,
5) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych ograniczeń wynikających z obszaru ograniczonego użytkowania od Portu Lotniczego Poznań-Ławica,
6) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych terenów do rozwoju lotnisk i lądowisk oraz niewprowadzanie zabudowy mieszkaniowej w strefach przylotniskowych i strefach podejść do pasów startowych.

ZASADA 4.16. Kształtowanie spójnego systemu metropolitalnej komunikacji rowerowej

1) opracowanie metropolitalnej polityki rowerowej,
2) budowanie dróg rowerowych, m.in. w ciągach dróg oraz na terenach przykolejowych lub w ciągach zlikwidowanych linii kolejowych.

ZASADA 4.17. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) włączenie linii kolejowej nr 354 do linii o znaczeniu państwowym.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Średni rozkładowy czas dojazdu koleją w dzień roboczy, do stacji Poznań Główny z siedzib gmin POM	*(min)*	*PKP Intercity, Koleje Wielkopolskie, Przewozy Regionalne*
2.	Średni czas dojazdu samochodem do centrum Poznania (Most Dworcowy) z centralnego punktu siedzib gmin POM	*(min)*	*Google Maps*
3.	Dobowa liczba połączeń kolejowych w dzień roboczy w obydwu kierunkach pomiędzy stacją Poznań Główny, a miastami powiatowymi POM (bez połączeń nie obsługujących co najmniej jednej stacji pośredniej)	*(liczba / 24 h)*	*PKP Intercity, Koleje Wielkopolskie, Przewozy Regionalne*
4.	Dostępność czynnych linie kolejowe	*(km/10 tys. lud.)*	*PKP PLK*
5.	Ruch pasażerów w portach lotniczych (przyjazdy, wyjazdy, tranzyt)	*(liczba)*	*GUS*
6.	Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	*(%)*	*GUS*
7.	Wydatki JST na drogi publiczne gminne	*(zł)*	*GUS*
8.	Długość ścieżek rowerowych	*(km)*	*GUS*
9.	Ścieżki rowerowe	*(km/10 tys. lud)*	*GUS*
10.	Gęstość ścieżek rowerowych	*(km/10 tys. km^2)*	*GUS*

CEL V. ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Model rozwoju Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego opiera się na założeniu preferencji systemów transportowych opartych na środkach transportu zbiorowego. W związku z powyższym zakłada się budowę modelu zintegrowanego transportu zbiorowego opartego o KOLEJ METROPOLITALNĄ, gdzie sieć kolejowa organizacyjnie i przestrzennie powiązana będzie z innymi podsystemami komunikacji zbiorowej: podmiejską komunikacją autobusową, komunikacją miejską w Poznaniu w punktach przesiadkowych oraz z transportem indywidualnym w miejscach lokalizacji parkingów samochodowych P&R.

Ze względu na zróżnicowane potrzeby i techniczne możliwości obsługi mieszkańców komunikacją zbiorową, obecną i przyszłą dostępności do linii kolejowych oraz odległość od Poznania, uwzględniając istniejące i potencjalne zainwestowanie, POM podzielono na cztery strefy funkcjonowania komunikacji zbiorowej.

1) STREFA I obejmuje obszar dostępny przy udziale komunikacji miejskiej w Poznaniu, którą wyznacza przede wszystkim zasięg sieci tramwajowej oraz jej powiązanie z siecią kolejową,
2) STREFA II to obszar obsługi koleją o częstotliwości połączeń minimum co 30 minut. Miasta wyznaczające zasięg strefy połączeń o wysokiej częstotliwości to: Buk, Stęszew, Mosina, Środa Wielkopolska, Kostrzyn, Pobiedziska, Murowana Goślina, Oborniki oraz Szamotuły,
3) STREFA III to obszar, gdzie połączenia będą realizowane z mniejszą częstotliwością (co 30 do 60 minut) w zależności od zapotrzebowania. Miasta wyznaczające zasięg strefy III to Gniezno, Grodzisk Wielkopolski, Kościan, Kaźmierz, Nowy Tomyśl, Rogoźno, Wągrowiec oraz Września,
4) STREFA IV to strefa realizacji potrzeb transportowych mieszkańców za pomocą komunikacji autobusowej z możliwością wykorzystania obecnie nieczynnej linii kolejowej na odcinku Śrem – Czempiń.

Wskazane w POM Strefy nie wykluczają realizacji powiązań kolei metropolitalnej do stacji kolejowych położonych poza terenem POM z częstotliwością co 60 – 90 minut, w odległości odpowiadającej położeniu miast powiatowych otaczających Poznań (np. Wronki, Zbąszyń, Rogoźno).

Poznański Obszar Metropolitalny obsługiwany będzie przez dwa rodzaje relacji transportowych – wewnętrzne i zewnętrzne. W RELACJACH WEWNĘTRZNYCH dominującą rolę będzie odgrywać komunikacja miejska Poznania (tramwajowa i autobusowa), zapewniająca dostępność miejsc docelowych w codziennych podróżach mieszkańców miasta i gmin rdzenia POM. Należy dążyć do dalszego wzrostu udziału w podróżach wewnętrznych, komunikacji miejskiej i gminnej (autobusowa) gmin tworzących rdzeń POM. Na terenie miasta wskazane jest wzmocnienie systemu komunikacji zbiorowej poprzez rozbudowę systemu dróg rowerowych i miejsc postojowych dla rowerów w powiązaniu z przystankami komunikacji miejskiej oraz rozbudowa systemów bezobsługowych, automatycznych wypożyczalni rowerów.

RELACJE ZEWNĘTRZNE, związane są z codziennymi, wahadłowymi migracjami ludności w kierunku Poznania, obsługiwane są głównie komunikacją kolejową oraz komunikacją autobusową, która będzie pełnić rolę uzupełniającą dla systemu kolejowego.

Transport indywidualny oparty będzie o sieć parkingów P&R powiązanych z siecią komunikacji miejskiej. Połączenie dwóch rodzajów relacji komunikacyjnych nastąpi w strefie granicy miasta i obszaru metropolitalnego, w punktach przesiadkowych, integrujących podsystemy komunikacji zbiorowej i transport indywidualny.

Zróżnicowane relacje zewnętrzne wymuszają określenie następujących kategorii miejsce umożliwiających dogodną zmianę środka transportu:

1) krajowy węzeł przesiadkowy integrujący wszystkie rodzaje lądowego transportu publicznego o zasięgu krajowym, regionalnym, metropolitalnym i transportu indywidualnego – Dworzec Główny w Poznaniu,
2) ponadlokalne węzły przesiadkowe związane ze stacjami kolejowymi zlokalizowanymi w miastach powiatowych, integrujące transport kolejowy z transportem autobusowym oraz z transportem indywidualnym, o ile utworzono w ich sąsiedztwie parkingi P&R lub B&R;
3) węzły przesiadkowe – integrujące różne rodzaje lądowych środków transportu publicznego z transportem indywidulanym, wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca

postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną,

4) stacje i przystanki kolejowe – posiadające w ograniczonym zakresie infrastrukturę służącą integracji (np. wyłącznie parking dla samochodów lub stojaki dla rowerów).

W celu zwiększenia dostępności do kolei na obszarach już zurbanizowanych, bądź też planowanych do urbanizacji przewidziano lokalizację nowych przystanków kolejowych.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO

ZASADA 5.18. Wykorzystanie komunikacji szynowej w transporcie zbiorowym

1) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych potrzeby pełnej integracji ruchu pociągów z komunikacją miejską, gminną, powiatową i powiatowo-gminną
2) realizowanie nowych linii kolejowych, które w perspektywie pozwolą na lepszą obsługę komunikacją szynową POM, np. kolejnych torów na odcinku Poznań Główny – Poznań Wschód, Poznań Główny – Poznań Wola, linii do lotniska Poznań-Ławica z przedłużeniem do Tarnowa Podgórnego,
3) realizowanie docelowej sieci tramwajowej w Poznaniu, w szczególności odcinków w kierunku stacji Poznań Wschód, al. Polskiej, os. Kopernika, Naramowic, Junikowa i Klina Dębieckiego,

ZASADA 5.19. Integrowanie ruchu kolejowego, autobusowego i tramwajowego w węzłach przesiadkowych

1) wykorzystywanie istniejących dworców miejskich i pętli komunikacyjnych jako punktów przesiadkowych w obsłudze metropolitalnych relacji zewnętrznych,
2) przygotowywanie lokalnych dokumentów planistycznych określających zagospodarowanie przestrzeni wokół miejsc przesiadkowych w sposób umożliwiający dogodną zmianę środka transportu oraz wyposażenie

w niezbędną dla podróżnych infrastrukturę (miejsca postojowe P&R, P&B, przystanki, system informacji i sprzedaży biletów itp.)[*]:

a) krajowy węzeł przesiadkowy – Metropolitalne Zintegrowane Centrum Komunikacyjne w Poznaniu (Dworzec Poznań Główny)
b) ponadlokalne węzły przesiadkowe – stacje kolejowe miast powiatowych,
c) węzły przesiadkowe – Biskupice, Bolechowo, Buk, Czempiń, Czerwonak, Dopiewo, Granowo, Kaźmierz, Kobylnica, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Opalenica, Owińska, Palędzie, Pamiątkowo, Poznań Dębiec, Poznań Franowo, Poznań Garbary, Poznań Górczyn, Poznań Grudzieniec, Poznań Junikowo, Poznań Karolin, Poznań Lotnisko Ławica, Poznań Miłostowo, Poznań Naramowice, Poznań Starołęka, Poznań Strzeszyn, Poznań Uniwersytet, Poznań Wschód, Pobiedziska, Puszczykowo, Puszczykówko, Rogoźno, Rokietnica, Skoki, Sława Wlkp., Stęszew, Suchy Las os. Grzybowe, Swarzędz, Śrem, Tarnowo Podgórne, Złotniki,

3) budowanie nowych przystanków kolejowych, uwzględniających obecny i przewidywany rozwój zabudowy mieszkaniowej w otoczeniu linii kolejowych oraz przygotowanie lokalnych dokumentów planistycznych określających zagospodarowanie przestrzeni wokół przystanków (załącznik nr 5)[*].

ZASADA 5.20. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) dążenie do wznowienia ruchu kolejowego na nieczynnych liniach kolejowych na odcinku Rokietnica – Kaźmierz (w dalszej relacji do Międzychodu), Śrem – Czempiń, Wągrowiec – Rogoźno,
2) umożliwienie wykorzystania dla ruchu pasażerskiego linii o priorytecie ruchu towarowego: nr 395 Zieliniec – Kiekrz, nr 352 Swarzędz – Poznań Starołęka oraz linii nr 394 Poznań-Krzesiny – Kobylnica,
3) modyfikowanie sieci autobusowej w obszarze o zasięgu około 10 km od linii kolejowej, skomunikowanie ich ze stacjami i przystankami kolejowymi, oraz organizowanie zsynchronizowanego dowozu pasażerów do węzłów przesiadkowych,
4) ograniczanie przewozów autobusowych na drogach o przebiegu równoległym do linii kolejowych, o ile linie te nie obsługują także miejscowości nie posiadających na swoim terenie stacji i przystanków kolejowych,
5) skorelowanie rozkładów jazdy przewoźników kolejowych i autobusowych (podmiejskich) w węzłach przesiadkowych, przy uwzględnieniu godzin porannego i popołudniowego szczytu komunikacyjnego oraz dojazdów weekendowych związanych z zaocznym systemem kształcenia wyższego,
6) powiązanie systemów taryfowych i utworzenie systemu wspólnego biletu dla transportu zbiorowego w POM,
7) zwiększanie taboru kolejowego, co między innymi umożliwi zwiększenie częstotliwości kursów,
8) wydzielanie osobnych pasów ruchu przeznaczonych tylko dla pojazdów komunikacji zbiorowej (wytyczenie których, uzasadnione jest wysokimi stratami czasu) i ustanawianie dla nich priorytetu na skrzyżowaniach regulowanych sygnalizacją świetlną.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Linie komunikacji miejskiej	*(km)*	*GUS*
2.	Stacje i przystanki komunikacji kolejowej	*(szt.)*	*PKP PLK*
3.	Długość bus-pasów	*(km)*	*GUS*
4.	Dochód z podatku od środków transportowych	*(zł)*	*GUS*
5.	Linie kolejowe włączone do systemu kolei metropolitalnej	*(km)*	*UMWW*

[*] *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

CEL VI. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

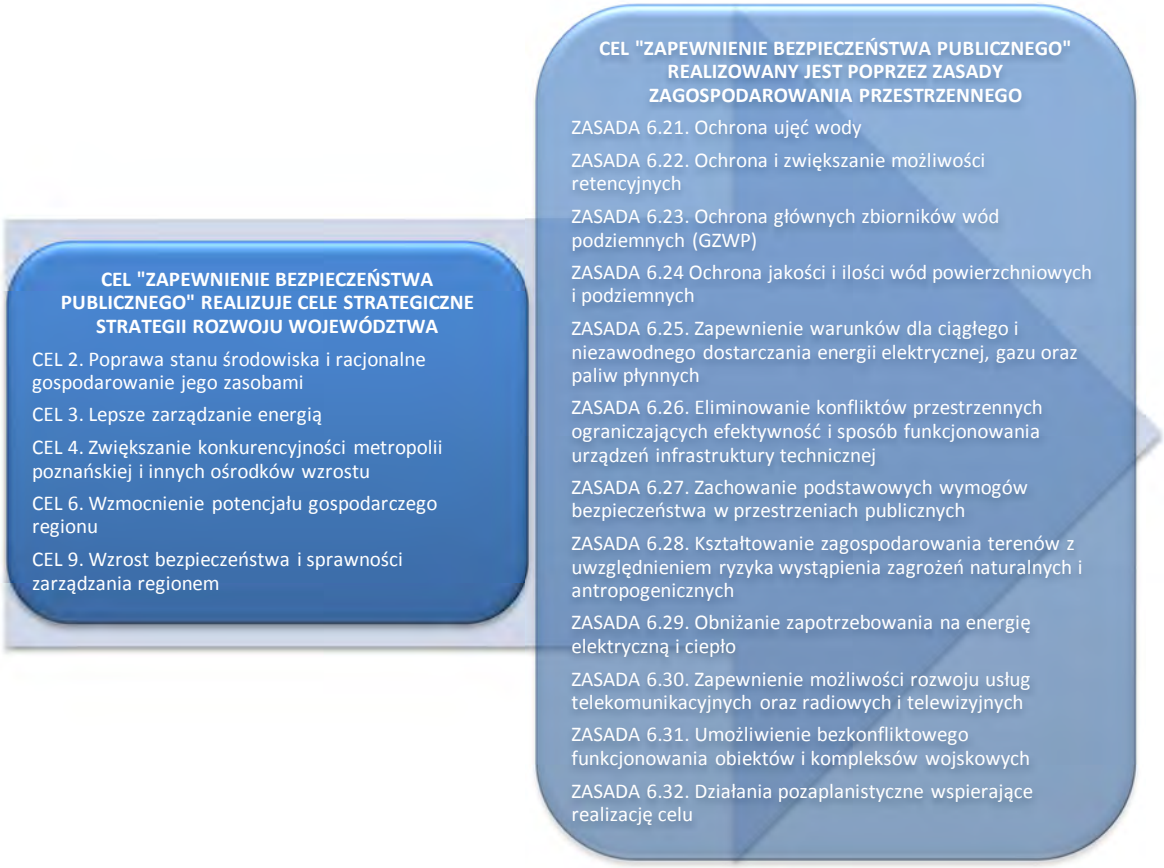
Uwzględnienie w planie obszaru metropolitalnego zagadnień związanych z ochroną i racjonalnym korzystaniem z zasobów wody, rozwojem efektywnych systemów infrastruktury technicznej, ochroną przed zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi oraz zapewnieniem sprawnego funkcjonowania obiektów i kompleksów wojskowych, jest niezbędne dla zagwarantowania bezpieczeństwa publicznego POM, co przełoży się w perspektywie na optymalny i zrównoważony rozwój całego obszaru.

Za najistotniejsze, ze względu na ograniczone ZASOBY WODY, uznano prowadzenie polityki racjonalnego gospodarowania wodą, która oparta będzie na zasadach ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów, przy równoczesnym respektowaniu potrzeb środowiska. Oznacza to konieczność bezwarunkowej i skutecznej ochrony istniejących ujęć wody oraz obszarów perspektywy zasobowej. Równie istotne jest zapewnienie odpowiedniej ochrony ekosystemów wodnych będących w dobrym stanie ekologicznym oraz dążenie do podnoszenia jakości tych, które zostały zdegradowane działalnością człowieka. Ponadto zapotrzebowanie na wodę dla ludności, rolnictwa i przemysłu będzie zaspokajane przy równoległym promowaniu zrównoważonego korzystania z zasobów wody.

Dla zaspokojenia potrzeb rozwoju gospodarczego oraz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców obszaru metropolitalnego niezwykle ważne jest efektywne funkcjonowanie SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. Będzie to możliwe dzięki zachowaniu w dobrym stanie istniejących, a także budowie nowych układów i ciągów przesyłowych sieci elektroenergetycznych, gazowniczych, wodociągowych i kanalizacyjnych oraz prowadzenie kompleksowej i zorganizowanej gospodarki odpadami.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obszaru metropolitalnego zakłada się również skuteczną ochronę przed zagrożeniami naturalnymi związanymi z występowaniem powodzi, osuwaniem się mas ziemnych czy skutkami zmian klimatu oraz zagrożeniami antropogenicznymi.

Dla realizacji potrzeb bezpieczeństwa i obronności państwa przyjmuje się w Planie konieczność uwzględnienia wymogów ochrony wojskowych terenów zamkniętych, w tym w szczególności obiektów i kompleksów wojskowych, dla których istnieją bądź planowane są strefy ochronne obejmujące tereny położone poza nimi.

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

ZASADA 6.21. Ochrona ujęć wody

1) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych zakazów, nakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych stref ochronnych strategicznych dla obszaru metropolitalnego ujęć wody: Poznańskiego Systemu Wodociągowego: Mosina-Krajkowo, Poznań Dębina, Gruszczyn (gm. Swarzędz), Promienko (gm. Pobiedziska) oraz pozostałych ujęć wody, a także zbiorników wody czystej na wzgórzu Morasko (Poznań) i na wzgórzu Pożegowo (gm. Mosina),
2) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych stref zachowania dostępności do zasobów infiltracyjnych rzeki Warty:
   a) ujęcia wody Poznań Dębina – polderu „Marlewo", znajdującego się w południowej części miasta Poznania, w dolinie rzeki Warty (w km 252-250), w bezpośrednim sąsiedztwie m. Lubonia,
   b) ujęcia wody Mosina-Krajkowo – terenu pomiędzy korytem rzeki Warty a przebiegiem granicy strefy ochrony bezpośredniej obecnego ujęcia oraz obszaru położonego na południe od obecnego ujęcia wody – tzw. „Polana Śródleśna" pomiędzy miejscowościami Baranówko i Krajkowo,
3) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych stref zachowania dostępności do zasobów infiltracyjnych rzeki Warty poprzez:
   a) zachowanie dotychczasowego przeznaczenia terenów,
   b) wykluczenie możliwości lokalizacji nowej zabudowy oraz rozbudowy już istniejącej, za wyjątkiem obiektów i urządzeń związanych bezpośrednio z poborem wody oraz ekstensywnymi formami turystyki kwalifikowanej,
   c) wykluczenie lokalizacji przedsięwzięć, które mogą spowodować zagrożenia dla jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych,
   d) wykluczenie możliwości zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych położonych w obrębach ewidencyjnych Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki i Sowiniec na cele nierolnicze i nieleśne, za wyjątkiem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczania na cele publiczne.
4) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych strefy ochrony jakościowej i ilościowej zasobów infiltracyjnych rzeki Warty oraz objęcie jej ochroną poprzez:
   a) zachowanie dotychczasowego przeznaczenia terenów,
   b) planowanie rozwoju zabudowy wyłącznie wewnątrz granic istniejących jednostkach osadniczych,
   c) budowę systemów kanalizacyjnych i wodociągowych we wszystkich jednostkach osadniczych znajdujących się w strefach,
   d) wykluczenie lokalizacji przedsięwzięć, które mogą spowodować zagrożenia dla jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych,
   e) ograniczenie możliwości zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych położonych w obrębach ewidencyjnych Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki i Sowiniec na cele nierolnicze i nieleśne,
5) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych strefy perspektywy zapewnienia zaopatrzenia w wodę z zasobów infiltracyjnych rzeki Warty poprzez:
   a) zachowanie dotychczasowego przeznaczenia terenów,
   b) wykluczenie lokalizacji przedsięwzięć, które mogą spowodować zagrożenia dla jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych,
   c) ograniczenie możliwości zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
6) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych terenów istniejącej i projektowanej sieci magistralnej Spółki Aquanet S.A.

ZASADA 6.22. Ochrona i zwiększanie możliwości retencyjnych

1) zachowanie śródleśnych nieużytków, takich jak: bagna, trzęsawiska, mszary i torfowiska itp.,
2) zachowanie i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków,
3) utrzymywanie w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych oraz odbudowa rowów melioracyjnych,

4) zalesianie i zadrzewianie stref wododziałowych,
5) podpiętrzanie cieków, budowa zbiorników wodnych dla poprawy stosunków wodnych na obszarach rolniczych,
6) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji przeciwpowodziowej polderów,
7) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych potrzeby tworzenia pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych, w formie zieleni niskiej,
8) zmniejszanie powierzchni obszarów nieprzepuszczalnych poprzez realizację m.in. chodników, placów o przepuszczalnej nawierzchni,
9) tworzenie i zachowywanie w jednostkach osadniczych powierzchni biologicznie czynnych w formie terenów zieleni i wód,
10) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych:
    a) projektowanych zbiorników retencyjnych, zgodnie z programem małej retencji,
    b) zakazów zmiany użytkowania terenów łąk, ekosystemów zależnych od wód (mokradeł) i innych ekosystemów utrzymujących wysoką zdolność retencyjną szczególnie w gminach znajdujących się w obszarach deficytu wód powierzchniowych i podziemnych,
11) przeciwdziałanie utracie naturalnej retencji wodnej poprzez wprowadzanie ograniczeń przekształcania gruntów pod zabudowę na terenach dolin rzecznych,
12) ochrona w lokalnych dokumentach planistycznych miejsc naturalnej retencji wodnej (małe zbiorniki wodne, jeziora, ekosystemy zależne od wód (mokradła), bagienne),
13) zachowywanie na terenach rolniczych zadrzewień śródpolnych, małych zbiorników wodnych, oraz wprowadzanie nowych obszarów zadrzewień,
14) zagospodarowywanie i retencjonowanie wód opadowych oraz wykorzystanie odpływu wód deszczowych z dachów i powierzchni uszczelnionych do zasilania zlewni (m.in. budowa stawów czy zbiorników infiltracyjnych),
15) wprowadzanie powierzchni biologicznie czynnych na terenach zurbanizowanych w celu zmniejszenia uszczelnienia terenu i zwiększenia wodochłonności,
16) zachowywanie istniejących cieków wodnych, przywracanie ich drożności (np. przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek) i renaturalizację cieków wodnych, w tym odbudowę zdegradowanych środowisk wodnych,
17) wykonywanie prac melioracyjnych porządkujących stosunki wodne, w tym ograniczających stany ekstremalne wód,
18) zwiększanie lesistości, w tym w szczególności zalesianie stref wododziałowych,
19) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych pasów zieleni wzdłuż cieków i wokół zbiorników wodnych.

ZASADA 6.23. Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)

1) wyznaczanie w oparciu o dokumentację hydrologiczną obszarów ochronnych GZWP,
2) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych zakazów, nakazów i ograniczeń związanych z występowanie GZWP, w tym m.in. przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na wody podziemne zgodnie z przepisami[86].

ZASADA 6.24. Ochrona jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych

1) budowanie systemów kanalizacyjnych i wodociągowych POM w obszarach, które posiadają odpowiednie uwarunkowania terenowe, w szczególności w jednostkach osadniczych zlokalizowanych w zlewniach ekosystemów zależnych od wód (mokradeł), w zlewniach jezior i innych zbiorników wykorzystywanych do celów rekreacyjnych, na obszarach deficytów wód powierzchniowych i podziemnych, oraz w strefach: ochrony pośredniej ujęć wód, ochrony jakościowej i ilościowej zasobów wód infiltracyjnych rzeki Warty oraz strefy perspektywy zapewnienia zaopatrzenia w wodę z zasobów infiltracyjnych rzeki Warty,
2) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych konieczności stosowania rozwiązań mających na celu ograniczanie przenikania do wód substancji niebezpiecznych.

ZASADA 6.25. Zapewnienie warunków dla ciągłego i niezawodnego dostarczania energii elektrycznej, gazu oraz paliw płynnych

1) realizowanie zadań wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w zakresie obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną (załącznik nr 6), a w szczególności:
   a) budowa nowych linii i układów pierścieniowych sieci najwyższych napięć 400 kV, zasilanych z istniejących i planowanych elektrowni systemowych, połączenia transgranicznego z Niemcami i odnawialnych źródeł energii,
   b) budowa pierścieni linii 400 kV zastępujących wyeksploatowane linie 220 kV,
   c) przebudowa istniejących linii 220 kV,
   d) przebudowa i rozbudowa istniejących stacji najwyższych napięć (SNN),
   e) budowa nowych linii napowietrznych i kablowych wysokich napięć 110 kV,
   f) przebudowa istniejących linii napowietrznych 110 kV,
   g) budowa, przebudowa i rozbudowa Głównych Punktów Zasilania (GPZ) oraz rozdzielni sieciowych (RS),
2) realizowanie rozbudowy sieci gazociągów przesyłowych oraz sieci dystrybucyjnych (załącznik nr 6), zgodnie z planami operatorów, w szczególności:
   a) budowa i przebudowa gazociągów wysokiego ciśnienia,
   b) zapewnienie możliwości budowy gazowego węzła systemowego w gminie Murowana Goślina,
   c) budowa i przebudowa stacji redukcyjno-pomiarowych (SRP),
   d) przyłączanie elektrociepłowni do sieci gazowej,
   e) zagospodarowanie złóż gazu ziemnego wraz z budową rurociągów kopalnianych,
   f) zapewnienie możliwości budowy drugiej linii gazociągu Jamał w obszarze istniejącego pasa technicznego obowiązującego od istniejącego gazociągu,
   g) zwiększanie wydajności technicznej systemu, poprzez rozbudowę gazociągów wysokiego ciśnienia i uzyskiwanie nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu,
   h) rozbudowa regionalnego systemu gazu zaazotowanego, będącego podstawą dla rozwoju górnictwa naftowego w Wielkopolsce, jak również szansą na dywersyfikację dostaw paliw gazowych dla regionalnego rynku odbioru gazu,
   i) przystosowywanie istniejącej sieci do przesyłania gazu wysokometanowego,
   j) dostosowanie systemów przesyłowych ropy do planowanych zmian w strukturze zużycia energii pierwotnej oraz prognozowanego wzrostu zapotrzebowania na produkty ropy naftowej,
   k) gwarantowanie możliwości zwiększania wykorzystania energii pochodzących ze źródeł odnawialnych, z zastrzeżeniem możliwości realizacji biogazowni i elektrowni wiatrowych jedynie w strefie równoważenia rozwoju.

ZASADA 6.26. Eliminowanie konfliktów przestrzennych ograniczających efektywność i sposób funkcjonowania urządzeń infrastruktury technicznej

1) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych uciążliwości i ograniczeń wynikających z:
   a) funkcjonowania i oddziaływania istniejących i planowanych instalacji do przetwarzania odpadów,
   b) konieczności zachowania pasów technicznych i stref kontrolowanych dla istniejących i planowanych sieci elektroenergetycznych i gazowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz warunkami uzyskanymi od właścicieli sieci,
   c) konieczności zachowania stref z ograniczeniami dla zabudowy wokół anten nadawczych i odbiorczych, radarów oraz wzdłuż radiolinii, zgodnie z zasadami określonymi przez zarządcę infrastruktury telekomunikacyjnej, radiowej i radio-telewizyjnej.

ZASADA 6.27. Zachowanie podstawowych wymogów bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych*

1) stosowanie zasad projektowania i zagospodarowywania przestrzeni publicznych ograniczających możliwość występowania zachowań destrukcyjnych[87]:
   a) kształtowanie budynków tak, aby nie ograniczać widoczności i możliwości sprawowania nadzoru,
   b) dobieranie i kształtowanie zieleni tak, aby możliwa była obserwacja terenu na poziomie wzroku dorosłego i dziecka,
   c) eliminowanie wszelkich przeszkód utrudniających dostęp światła tak, aby nie tworzyły się cienie i plamy ciemności,
   d) unikanie „zanieczyszczenia światłem" wykorzystywanie źródeł światła o jasności nie większej niż jest potrzebna, stosowanie obudowy lamp kierujące światło tylko w dół i tylko na obszar, który jest celem oświetlania, wykorzystywanie typów lamp, które mają wysoką wydajność,
   e) rozmieszczanie oświetlenia tak, aby możliwe było rozpoznanie człowieka, oświetlone powinny być nie tylko ciągi piesze czy wejścia, ale także załomy budynków,
2) zapewnienie funkcjonowania, na poziomie lokalnym, przestrzeni wolnych od zainwestowania i zadrzewienia niezbędnych dla prowadzenia akcji ratunkowych min. w sytuacjach ekstremów pogodowych,
3) organizowanie przy szpitalnych oddziałach ratunkowych lądowisk sanitarnych, w tym m.in. w miastach powiatowych obszaru metropolitalnego (Gnieźnie, Kościanie, Wągrowcu i Wrześni).

ZASADA 6.28. Kształtowanie zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych i antropogenicznych

1) wprowadzanie w lokalnych dokumentach planistycznych:
   a) zakazów w zagospodarowaniu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią – obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat) i średnie (raz na 100 lat)[88],
   b) ograniczeń w zagospodarowaniu obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (raz na 500 lat) i obszarów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego[89],
   c) konieczności budowy, przebudowy i odbudowy elementów infrastruktury przeciwpowodziowej (zbiorniki retencyjne, kanały ulgi, wały przeciwpowodziowe, poldery itp.), w tym m.in. realizacja odbudowy rzeki Samy (gminy Szamotuły i Oborniki), budowy zbiornika Tulce (gm. Kleszczewo) i przebudowy koryta kanału Grzymisławskiego (gm. Śrem) [90],
   d) zakazów w zagospodarowaniu terenów aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk mas ziemnych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
   e) ograniczeń w zagospodarowaniu terenów potencjalnie zagrożonych wystąpieniem awarii, na podstawie planów operacyjno-ratowniczych, w szczególności dla miejscowości, gdzie zlokalizowane są zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
   f) ograniczeń w zagospodarowaniu terenów wynikających z wysokich imisji dźwięku w otoczeniu dróg i linii kolejowych,
   g) przestrzennych zasięgów stref proponowanego ograniczenia możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej, wynikający z występowania wysokich wartości imisji dźwięku w otoczeniu dróg i linii kolejowych eliminujących konieczność realizacji ekranów akustycznych,
   h) ograniczeń w obszarze ograniczonego użytkowania od lotniska Poznań-Ławica,
   i) ograniczeń wielkości powierzchni nieprzepuszczalnej dla maksymalizacji naturalnej retencji wody, w szczególności w miejskich strukturach urbanistycznych,
   j) ograniczeń w zagospodarowaniu terenów zdegradowanych powierzchniową eksploatacją kopalin,

---

* *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

k) możliwości wdrażania technologii retencjonowania wody opadowej w strukturach zabudowy miejskiej,
l) miejsc ewakuacji i zgromadzeń pokatastrofalnych,
m) miejsc udzielania pomocy w przypadku zjawisk ekstremalnych, w tym lądowisk ratunkowych wolnych od zainwestowania i zadrzewienia (co najmniej 1 lokalizacja w gminie),

2) unikanie tworzenia się miejskich wysp ciepła i zimna poprzez maksymalizację powierzchni biologicznie czynnych na obszarach zurbanizowanych,
3) ograniczanie miejsc przyspieszania spływu wody oraz miejsc bezodpływowych poprzez odpowiednie projektowanie układów drogowych oraz przestrzeni publicznych,
4) uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmieniających się warunków klimatycznych, w tym w szczególności wyników oceny wrażliwości infrastruktury transportowej na czynniki klimatyczne,
5) projektowanie sieci przesyłowych, w tym m.in. podziemnych oraz naziemnych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych,
6) przygotowywanie miejskiej infrastruktury kanalizacyjnej do odbioru ponadnormatywnej ilości wody w trakcie nawalnych opadów atmosferycznych,
7) wyznaczanie na obszarach miast lub w ich bliskim sąsiedztwie terenów zieleni oraz lasów sprzyjających magazynowaniu i dystrybucji wody opadowej,
8) przystosowywanie zabudowy do ponadnormatywnych obciążeń siłą wiatru oraz ograniczenie możliwości wychładzania elewacji budynków,
9) zwiększanie efektywności przewietrzania struktur miejskich poprzez kształtowanie ciągów terenów otwartych (unikanie możliwości powstawania tuneli wiatrowych).

ZASADA 6.29. Obniżanie zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło

1) uwzględnianie efektywności energetycznej w zagospodarowaniu przestrzennym terenów zurbanizowanych poprzez stosowanie systemów energooszczędnych i niskoemisyjnych.

ZASADA 6.30. Zapewnienie możliwości rozwoju usług telekomunikacyjnych oraz radiowych i telewizyjnych

1) uwzględnianie konieczności budowy i rozbudowy, telekomunikacyjnych sieci przewodowych i cyfrowych światłowodowych oraz radiowej i telewizyjnej infrastruktury nadawczej, w regionalnych i lokalnych dokumentach planistycznych.

ZASADA 6.31. Umożliwienie bezkonfliktowego funkcjonowania obiektów i kompleksów wojskowych

1) uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych:
a) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu,
b) strefy potencjalnych ograniczeń akustycznych wynikających z funkcjonowania lotniska Poznań-Krzesiny,
c) stref z ograniczeniami wysokości zabudowy na terenach położonych w osi drogi startu i lądowań samolotów dla lotniska Poznań-Krzesiny oraz Drogowego Odcinka Lotniskowego Września,
d) strefy ochronnej dla terenu zamkniętego kompleksu wojskowego K-8652 w Borówcu (gm. Kórnik) (magazyn lotniczych środków bojowych)[91], kompleksu wojskowego K-1795 Śrem (garnizonowa strzelnica szkolna, rzutnia granatów bojowych oraz strzelnica pistoletowa wraz ze strefą bezpieczeństwa),
e) obszaru wyznaczonego dla przestrzeni operacyjnej do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów związanej z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny[92],
f) strefy ochronnej kompleksu wojskowego K-8637 Biedrusko w gminach Suchy Las i Czerwonak,
g) strefy ochronnej w gminie Mosina dla kompleksów K-7887 Babki, K-7096 Rogalin,
h) strefy bezpiecznej eksploatacji kabli doziemnych dla istniejącej infrastruktury teletechnicznej niezbędnej dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa (strefa min. 0,5 m od osi kabla bez zabudowy trwałej, nawierzchni trwałej i bez nasadzeń drzew i krzewów),
i) granic i zasad ochrony terenów zamkniętych pozostających w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej (załącznik nr 1),

2) zapewnienie, zgodnie z przepisami, możliwości realizacji przewozów wojskowych poprzez uwzględnienie w zagospodarowaniu przestrzennym wymagań obronnych dotyczących sieci transportowej.

ZASADA 6.32. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) przestrzeganie ilości poboru wód zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym i kontrolą w zakresie wydawania nowych pozwoleń, szczególnie w obszarach gdzie pobór wód z poziomu mioceńskiego jest równy jego zasobom dyspozycyjnym,
2) wprowadzanie systemu udrażniania rzek i rowów oraz renaturalizowanie koryta cieków wodnych i ich brzegów,
3) kontrolowanie zanieczyszczenia u źródła na podstawie dopuszczalnych wartości emisji oraz środowiskowych norm jakości,
4) wdrażanie zmian, np. technologii na mniej uciążliwą, redukcji emisji zanieczyszczeń, zaopatrzenia w wodę z innych źródeł, wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń przed skutkami awarii itp., dla obiektów już istniejących, a zagrażających celom ochrony zasobów GZWP,
5) zmniejszanie zużycia wody, szczególnie w sektorze gospodarczym (wdrażanie technologii służących oszczędzaniu wody oraz wprowadzenie wtórnych obiegów wody zużytej),
6) przestrzeganie odpowiednich programów działań oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprawa struktury gleby poprzez zabiegi agromelioracyjne, wapnowanie, prawidłową agrotechnikę, odpowiedni płodozmian,
7) budowanie systemu powszechnego udostępniania informacji przestrzennych dotyczących wyników prognoz powodziowych w skali pozwalającej na precyzyjną ocenę ryzyka w odniesieniu do poszczególnych nieruchomości,
8) realizowanie działań technicznych i nietechnicznych w obszarach problemowych (HOT SPOT Poznań-Luboń),
9) prowadzenie monitoringu zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz postępu we wdrażaniu regionalnych i lokalnych strategii i planów adaptacyjnych[93].

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	WSKAŹNIK	MIARA	ŹRÓDŁO
1.	Zużycie energii elektrycznej w miastach ogółem na 1 mieszkańca	*(GWh)*	*GUS*
2.	Zużycie gazu ogółem	*tys. m^3*	*GUS*
3.	Jednolite części wód powierzchniowych płynących nie osiągające dobrego stanu	*(%)*	*WIOŚ*
4.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku ogółem	*(hm^3)*	*GUS*
5.	Zużycie wody na potrzeby przemysłu w ciągu roku ogółem	*(hm^3)*	*GUS*
6.	Zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa w ciągu roku ogółem	*(hm3)*	*GUS*
7.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	*(m^3)*	*GUS*
8.	Pobór wód podziemnych	*(dam^3)*	*GUS*
9.	Pobór wód powierzchniowych	*(dam^3)*	*GUS*
10.	Ścieki odprowadzone ogółem	*(dam^3)*	*GUS*
11.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	*(dam^3)*	*GUS*
12.	Ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	*(dam^3)*	*GUS*
13.	Ścieki zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego	*(dam^3)*	*GUS*
14.	Udział ludności korzystającej z gazu sieciowego w liczbie ludności ogółem	*l. lud*	*GUS*
15.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	*(%)*	*GUS*
16.	Ludność korzystająca z sieci gazowej	*(%)*	*GUS*
17.	Produkcja energii elektrycznej z OZE	*(GWh)*	*GUS*
18.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce ściekowej i ochronie wód	*(zł)*	*GUS*
19.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce odpadami	*(zł)*	*GUS*
20.	Nakłady na środki trwałe służące zmniejszeniu hałasu i wibracji	*(zł)*	*GUS*
21.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania – ujęcia i doprowadzenia wody	*(zł)*	*GUS*
22.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie powietrza atmosferycznego i klimatu – zapobieganie zanieczyszczeniom w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni	*(zł)*	*GUS*

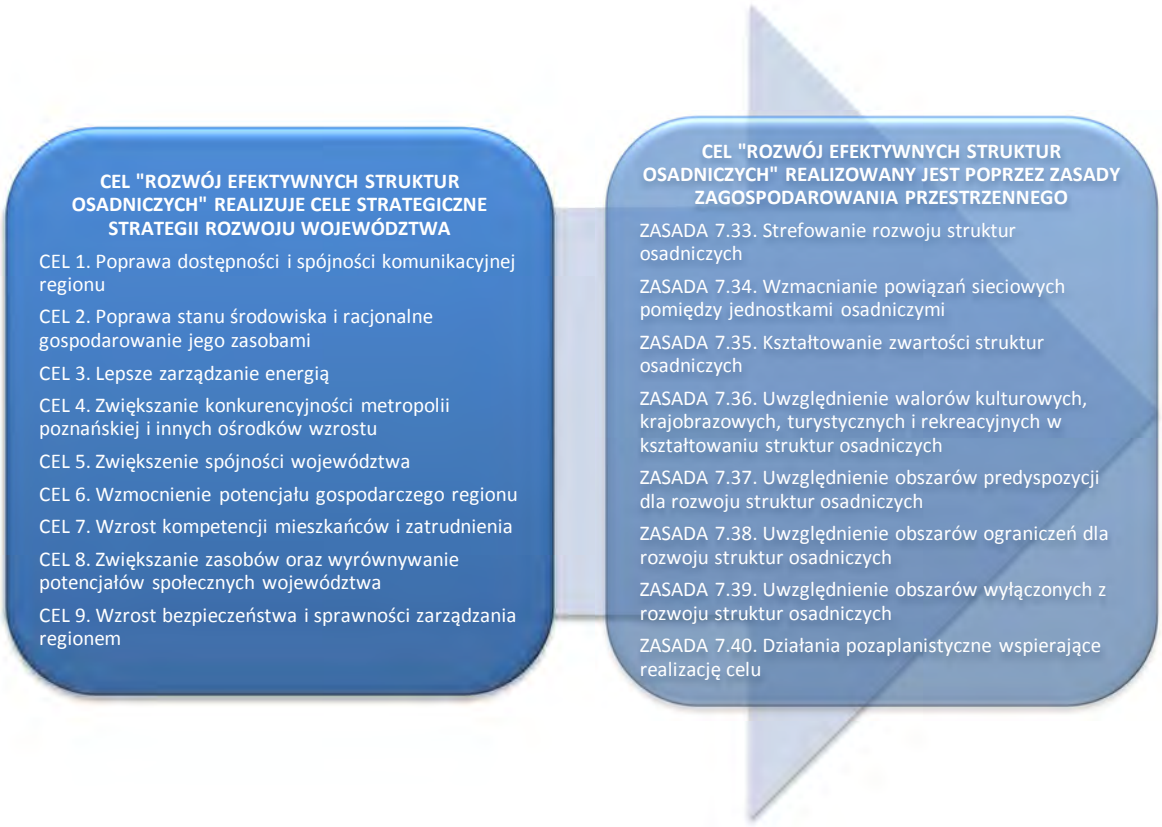
CEL VII. ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH*

Zasady polityki przestrzennej, których skutkiem będzie efektywna struktura osadnicza POM, stanowią wynik przyjęcia wszystkich priorytetów polityki przestrzennej sformułowanych dla Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Dzięki takiemu podejściu do rozwoju przestrzennego obszaru metropolitalnego możliwe będzie osiągnięcie spójności terytorialnej i komplementarności decyzyjnej, która przełoży się na skuteczne wykorzystywanie potencjałów rozwojowych obszaru.

Kluczowe dla rozwoju POM jest DĄŻENIE DO RACJONALNEGO WYKORZYSTANIA PRZESTRZENI, które znajdzie wyraz w oszczędnym gospodarowaniu istniejącymi zasobami, tworzeniu struktur wielofunkcyjnych oraz łączeniu funkcji wzajemnie wzmacniających swoją rolę, unikając współwystępowania funkcji konfliktogennych. Niezbędne jest, wobec prognoz demograficznych i gospodarczych, skuteczne ograniczanie przeznaczania nowych obszarów pod rozwój osadnictwa, intensyfikowanie obszarów już zainwestowanych oraz rewitalizowanie obszarów zdegradowanych, tak aby inwestycje infrastrukturalne związane z tą formą urbanizacji ograniczały nadmierny wzrost obciążeń budżetów miast i gmin.

Przyjmuje się, że efektywna struktura osadnicza POM oparta będzie na:

1) rozwoju w 4 ustalonych w modelu rozwoju POM strefach: procesów metropolizacji, procesów suburbanizacji miast powiatowych, równoważenia rozwoju i zielonym pierścieniu metropolii,
2) dążeniu do wysokiej zwartości struktur osadniczych,
3) podnoszeniu wydajności i skuteczności powiązań sieciowych pomiędzy jednostkami osadniczymi,
4) zachowaniu, ochronie i wykorzystaniu walorów historycznych, krajobrazowych, turystycznych i rekreacyjnych,
5) uwzględnianiu obszarów predyspozycji, ograniczeń dla rozwoju struktur osadniczych oraz obszarów wyłączonych z rozwoju.

Struktura osadnicza to całokształt form zagospodarowania przestrzennego określonego obszaru i powiązań pomiędzy nimi. Elementami tej struktury są obszary zamieszkania, pracy, usług i wypoczynku. Połączone są one sieciami infrastruktury technicznej, zapewniającej sprawność funkcjonowania całej struktury. [M. Borsa, 2004 r]

ZASADY I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH

ZASADA 7.33. Strefowanie rozwoju struktur osadniczych

1) **Metropolia Poznań**
   a) rewitalizowanie terenów śródmieścia, w tym m.in. uzupełnianie struktury urbanistyczno-architektonicznej (parkingi, zabudowa wielofunkcyjna), zapewnianie poprawy jakości ładu i estetyki przestrzeni publicznej* oraz utrzymania obiektów dziedzictwa kulturowego, zaakcentowanie ważnych dla wizerunku miasta wnętrz urbanistycznych w przestrzeniach publicznych, odtwarzanie zadrzewień i zagospodarowywanie terenów zielenią, poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej powiązanej z obszarem Traktu Królewsko-Cesarskiego,
   b) rewitalizowanie i zagospodarowanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych – „Wolnych Torów", „Dziury Toruńskiej" oraz Zakładów Taboru Kolejowego SA i dedykowanie ich dla rozwoju biznesu, mieszkalnictwa i kultury,
   c) rewitalizowanie Starej Gazowni, Starej Rzeźni oraz elementów XIX-wiecznego pierścienia fortecznego w Poznaniu oraz innych fragmentów dawnych fortyfikacji i adaptacja ich na cele turystyczno-kulturalne,
   d) rewitalizowanie zdegradowanych lub niezagospodarowanych przestrzeni nadrzecznych, np. wykorzystanie potencjału dawnego portu na Starołęce oraz terenów w sąsiedztwie dawnego Zakola Chwaliszewskiego,
   e) przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem małej retencji oraz wymiana szczelnych powierzchni gruntu na powierzchnie przepuszczalne,
   f) wskazywanie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów pod rozwój i rozbudowę szkół wyższych, ośrodków badawczych, rozwojowych, wdrożeniowych i innowacyjnych oraz parków technologicznych, a także wyposażenie wskazanych obszarów w niezbędną infrastrukturę techniczną,
   g) zwiększenie dostępności do miejsc opieki nad małymi dziećmi oraz szkół i placówek oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz ustawiczne,
   h) zwiększenie dostępności do usług zdrowia, między innymi poprzez budowę Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka (szpitala pediatrycznego) w Poznaniu, nowoczesnego centrum chorób układu sercowo-naczyniowego zabezpieczającego potrzeby regionu zachodniej Polski, Centrum Zdrowia Psychicznego, Centrum Protonoterapii w Poznaniu,
   i) przygotowanie lokalnych dokumentów planistycznych realizujących poprawę jakości przestrzeni nadrzecznej* doliny Warty oraz pozostałych rzek poprzez:
      – wykreowanie nadwodnych przestrzeni publicznych z możliwością generowania nowych funkcji komercyjnych,
      – wskazanie łatwo dostępnych i atrakcyjnych miejsc spotkań (integrujących różne typy transportu) oraz terenów dla działań kulturalnych,
      – wyznaczenie miejsc, w których możliwe będzie integrowanie różnych form rekreacji, np. takich elementów jak przystań wodna, przystanek wodny, wypożyczalnia sprzętu wodnego przystanek Poznańskiego Roweru Miejskiego, strefa rekreacji, infrastruktura wypoczynkowo-gastronomiczna itp.,
   j) wyznaczanie i budowanie ciągów pieszo-rowerowych,
   k) utrzymywanie i wzbogacanie zasobów zieleni publicznej i obszarów cennych przyrodniczo, poprzez ustanawianie form ochrony przyrody,
   l) modernizowanie i budowanie nowych obiektów sportowych o charakterze metropolitalnym*, w tym:
      – budowa wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej,
      – budowa pola golfowego,
      – rozbudowa terenów kompleksu sportowo-rekreacyjnego na Golęcinie,

---

* *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

- rozbudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego wokół Areny,

m) modernizowanie i budowanie nowych obiektów instytucji kultury*, w tym:
   - budowa nowej siedziby Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości,
   - budowa nowej siedziby Teatru Muzycznego,

n) rozbudowanie miejskiej sieci teletransmisyjnej oraz bezprzewodowej sieci szerokopasmowej komunikacji.

2) **Strefa procesów metropolizacyjnych:**

a) kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych*, szczególnie w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych, zachowując wymogi bezpieczeństwa publicznego,

b) wykreowanie przestrzeni publicznej* o charakterze centrów miejscowości, budujących tożsamość lokalną i krystalizującą układ urbanistyczny w miejscowościach: Suchy Las, Rokietnica, Czerwonak i Luboń oraz w miejscowościach o liczbie mieszkańców przekraczającej 1 000 osób,

c) wykorzystywanie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych rzeki Warty poprzez powiązanie jej z przestrzeniami publicznymi,

d) podnoszenie jakości struktur podmiejskich poprzez wprowadzanie na obszarach typowo mieszkaniowych funkcji usługowej oraz łączenie mniejszych struktur mieszkaniowych w większe i wprowadzanie elementów krystalizujących przestrzeń w postaci przestrzeni publicznych,

e) przygotowanie dokumentów planistycznych niezbędnych dla lokalizowania funkcji metropolitalnych, szczególnie w obszarach o wysokich predyspozycjach dla ich rozwoju,

f) opracowywanie kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych przestrzennie, technicznie, gospodarczo, społecznie obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, powojskowych, poprzemysłowych, pokolejowych uwzględniających m.in. przebudowę i adaptację budynków na nowe funkcje, renowację tkanki mieszkaniowej, budowę, rozbudowę, modernizację lub remont dróg lokalnych i połączenie ich z siecią dróg głównych i uzupełniających,

g) zwiększenie dostępności do usług społecznych, takich jak opieka nad małymi dziećmi, dzienne domy pomocy (w gminach powiatu poznańskiego z wyjątkiem gminy Swarzędz, w której taki ośrodek już funkcjonuje), środowiskowe domy samopomocy (w gminach powiatu poznańskiego z wyjątkiem gmin Swarzędz i Kórnik, w których takie ośrodki już funkcjonują),

h) kształtowanie przestrzeni przyrodniczo-krajobrazowej poprzez wykorzystywanie atutów wynikających z ukształtowania terenu, osi widokowych, dominant przestrzennych oraz panoram,

i) realizowanie w obszarach silnie zurbanizowanych zielonej infrastruktury (zielone dachy, zielone ściany) i budownictwa ekologicznego,

j) zachowanie i tworzenie terenów zielonych będących elementami ekosystemu miast, stanowiących miejsca wypoczynku dla mieszkańców,

k) zapewnianie sprawnego transportu publicznego wykorzystującego w maksymalnym stopniu potencjał transportu kolejowego, wprowadzanie ułatwień w integracji różnych środków transportu oraz budowa spójnego systemu komunikacyjnego, w tym dróg i parkingów rowerowych,

l) kształtowanie zintegrowanych punktów przesiadkowych poprzez połączenie stacji i przystanków kolejowych, autobusowych i parkingów wraz z usługami towarzyszącymi,

m) rozwijanie działalności logistycznej opartej na powiązaniach intermodalnych,

n) przygotowanie wielofunkcyjnej oferty uzbrojonych terenów – dotyczy to zarówno terenów przeznaczonych pod funkcje usługowe, jak i gospodarcze, z uwzględnieniem istniejącej i projektowanej infrastruktury technicznej i transportowej,

---

* *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

o) zapewnianie przestrzeni dla realizacji urządzeń turystycznych, w szczególności w miejscowościach Kostrzyn, Lusowo (gm. Tarnowo Podgórne), Murowana Goślina, Owińska (gm. Czerwonak), Tulce (gm. Kleszczewo), Uzarzewo (gm. Swarzędz).

3) **Zielony pierścień metropolii**: - działania zostały określone w CELU II

4) **Miasta powiatowe i ich strefy suburbanizacji:**

a) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych potrzeby lokalizowania usług wyższego rzędu i inwestycji przemysłowych wykorzystujących wykwalifikowaną kadrę pracowników w miastach satelitach (miastach powiatowych),

b) uwzględnianie w planowaniu przestrzennym dostępności do węzłów autostradowych, szczególnie w Nowym Tomyślu i Wrześni oraz zapewnienie dobrej dostępności do terenów inwestycyjnych poprzez rozbudowę lokalnego układu komunikacyjnego,

c) tworzenie możliwości dla lokalizowania metropolitalnych funkcji kultury, biznesu i funkcji transportowej,

d) opracowanie kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, gospodarczo, społecznie obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, powojskowych, poprzemysłowych, pokolejowych uwzględniających m.in. przebudowę i adaptację budynków na nowe funkcje, renowację tkanki mieszkaniowej, budowę, rozbudowę, modernizację lub remont dróg lokalnych i połączenie ich z siecią dróg głównych i uzupełniających,

e) zwiększenie dostępności do usług społecznych, takich jak infrastruktura opieki nad małymi dziećmi, oraz infrastruktura szkół i placówek oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz ustawiczne,

f) zwiększenie dostępności do usług społecznych takich jak dzienne domy pomocy (w gminach Nowy Tomyśl, Gniezno, Września, Środa Wielkopolska, Śrem, Grodzisk Wielkopolski), środowiskowe domy samopomocy (w gminach Nowy Tomyśl, Szamotuły, Oborniki, Września, Środa Wielkopolska, Grodzisk Wielkopolski), ośrodki interwencji kryzysowej (w gminach Szamotuły, Oborniki, Września i Śrem),

g) zapewnianie przestrzeni dla realizacji urządzeń turystycznych w miastach: Gniezno, Wągrowiec, Szamotuły, Nowy Tomyśl, Oborniki, Kościan, Śrem,

h) zapewnianie sprawnego transportu publicznego, uwzględniającego – na terenach gdzie jest to możliwe – komunikacji szynowej, w tym ograniczanie przewozów autobusowych na drogach o przebiegu równoległym do linii kolejowych, modyfikowanie sieci autobusowej i obsługi ludności w obszarze o zasięgu około 10 km od linii kolejowej poprzez skomunikowanie z węzłami przesiadkowymi,

5) **Strefa równoważenia rozwoju:**

a) wykreowanie przestrzeni publicznej* o charakterze centrów miejscowości, budujących tożsamość lokalną i krystalizującą układ urbanistyczny w Dominowie, Granowie, Dusznikach oraz w miejscowościach o liczbie mieszkańców przekraczającej 1 000 osób,

b) ograniczanie rozwoju osadnictwa na terenach otwartych, rozwój głównie w istniejących jednostkach osadniczych poprzez uzupełnianie i kontynuowanie zabudowy, w taki jednak sposób by nie dopuszczać do łączenia jednostek osadniczych między sobą,

c) opracowanie kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, gospodarczo, społecznie obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, powojskowych, poprzemysłowych, pokolejowych uwzględniających m.in. przebudowę i adaptację budynków na nowe funkcje, renowację tkanki mieszkaniowej, budowę, rozbudowę, modernizację lub remont dróg lokalnych i połączenie ich z siecią dróg głównych i uzupełniających,

d) zwiększenie dostępności do usług społecznych takich jak dzienne domy pomocy (w gminach Duszniki, Kaźmierz, Rogoźno, Skoki, Kiszkowo, Łubowo, Czerniejewo, Nekla, Dominowo, Zaniemyśl, Brodnica, Czempiń, Granowo), środowiskowe domy samopomocy (w gminach Duszniki, Kaźmierz, Rogoźno, Skoki, Kiszkowo, Łubowo, Czerniejewo, Nekla, Dominowo, Zaniemyśl, Brodnica, Czempiń, Granowo),

---

* *z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego w rozumieniu art. 2. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).*

e) zapewnianie przestrzeni dla realizacji urządzeń turystycznych w miejscowościach: Skoki, Pobiedziska, Kórnik, Zaniemyśl, Czerniejewo, Rogoźno, Mosina, Stęszew,
f) zapewnianie sprawnego transportu publicznego, uwzględniającego – na terenach gdzie jest to możliwe – komunikacji szynowej, w tym ograniczanie przewozów autobusowych na drogach o przebiegu równoległym do linii kolejowych, modyfikowanie sieci autobusowej i obsługi ludności w obszarze o zasięgu około 10 km od linii kolejowej poprzez skomunikowanie z węzłami przesiadkowymi,
g) ograniczenie przekształcania gruntów rolnych na cele nierolnicze,
h) dążenie do zachowania terenów otwartych poprzez realizowanie planów miejscowych wykluczających możliwość zabudowy.

ZASADA 7.34. Wzmacnianie powiązań sieciowych pomiędzy jednostkami osadniczymi

1) wzmacnianie powiązań Poznania z krajową i europejską siecią transportową i komunikacyjną dzięki realizacji i modernizacji układów drogowych i kolejowych typu głównego oraz rozbudowie i modernizacji Portu Lotniczego Poznań-Ławica,
2) intensyfikowanie powiązań funkcjonalnych metropolii z miastami powiatowymi POM oraz pozostałymi ośrodkami gminnymi poprzez budowę zintegrowanego sytemu transportu zbiorowego obszaru metropolitalnego, zgodnie z działaniami określonymi w CELU V,
3) wzmacnianie wzajemnych powiązań między miastami powiatowymi pomiędzy sobą oraz lokalnych ośrodków gminnych wspierających dyfuzję potencjałów rozwojowych w strefie procesów metropolizacji i w strefie równoważenia rozwoju poprzez realizację pierścieniowo-pasmowego modelu drogowego POM, zgodnie z działaniami określonymi w CELU IV,
4) wzmacnianie zewnętrznych powiązań miast powiatowych, jako warunku zachowania spójności i ciągłości lokalnych relacji funkcjonalno-przestrzennych poza granicą POM poprzez modernizację dróg typu podstawowego zgodnie z CELEM IV oraz wykorzystanie możliwości rozwoju systemu transportu zbiorowego zgodnie z CELEM V.

ZASADA 7.35. Kształtowanie zwartości struktur osadniczych

1) uzupełnianie zabudowy w istniejących jednostkach osadniczych o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i tworzenie obszarów zwartej zabudowy o wyższej gęstości zaludnienia, proporcjonalnie do możliwości wyposażenia w usługi społeczne,
2) wspieranie rewitalizacji i kompleksowe rewitalizowanie, polegające na zagospodarowaniu obszarów i dzielnic zdekapitalizowanych i poprzemysłowych oraz wzmacnianiu budowy prawidłowych struktur społecznych,
3) wykluczanie rozwoju pasmowego wzdłuż dróg, zwiększającego potrzeby transportowe oraz koszty infrastruktury komunalnej,
4) tworzenie czytelnych granic między obszarami zabudowy a innymi formami użytkowania terenu,
5) dążenie do zachowania terenów otwartych poprzez realizowanie planów miejscowych wykluczających możliwość zabudowy.

ZASADA 7.36. Uwzględnienie walorów kulturowych, krajobrazowych, turystycznych i rekreacyjnych w kształtowaniu struktur osadniczych

1) obejmowanie ochroną w formie parków kulturowych wyróżniających się krajobrazowo obszarów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej:
   a) Poznań – historyczny zespół miejski z Ostrowem Tumskim, częścią Śródki, Zagórzem, Chwaliszewem i lewobrzeżnym Starym Miastem lokacyjnym ze średniowiecznymi osadami podmiejskimi oraz założeniem urbanistyczno-architektonicznym projektu Josefa Stübbena z początku XX w.,
   b) Poznań – specyficznie ukształtowany zespół urbanistyczny Wilda wraz z Łęgami Dębińskimi z jej centralnym punktem – dzisiejszym Rynkiem Wildeckim i wyraźnym podziałem na część północną z typową zabudową z początku XX wieku oraz część południową z zabudową przemysłową,
   c) Poznań – system fortyfikacji zbudowanych w XIX i na początku XX w., jeden z największych tego typu systemów w Europie,

d) Poznań – dzielnica Jeżyce o unikatowym charakterze z secesyjnymi kamienicami, szachulcowymi budynkami oraz zagrodami bamberskimi, placem targowym oraz jednym z najstarszych w Europie zwierzyńców,
e) Poznań – zespół urbanistyczno-architektoniczny dzielnicy Łazarz z Rynkiem Łazarskim, terenem MTP, założeniem mieszkaniowym projektu Maxa Johowa, Palmiarnią i parkiem Wilsona oraz Parkiem Kasprowicza z Halą Widowiskowo-sportową Arena.
f) Gniezno – miasto tradycji królewskiej początków Państwa Polskiego i miejsce kultu Św. Wojciecha, Park Piastowski, jezioro Jelonek, Muzeum Początków Państwa Polskiego, Instytut Kultury Europejskiej, Plac Św. Wojciecha, Bazylika Prymasowska – Sanktuarium Św. Wojciecha, ul. Tumska, ul. Chrobrego, Muzeum Archidiecezji, Pałac Arcybiskupi, oraz zespół budynków stacji kolejowej wraz z 2 parowozowniami
g) Lednogóra, Dziekanowice – Ostrów Lednicki i cenne miejsca związane z początkami Państwa Polskiego, a także Pola Lednickie,
h) Rogalin – historyczny układ przestrzenny majątku ziemskiego: zespół pałacowy wraz z terenami zieleni zakomponowanej śródpolnej, układem użytków rolnych i systemem dróg z nasadzeniami alejowymi, zabudowania folwarków oraz tereny zalewowe porośnięte największym skupiskiem dębów w Europie,
i) Kórnik, Bnin – historyczne układy przestrzenne dwóch miast wraz z zabudową małomiasteczkową, założenie rezydencjonalne, obiekty sakralne, wczesnośredniowieczne grodzisko na półwyspie Jeziora Bnińskiego oraz historycznie ukształtowany teren zalesiony przeznaczony do polowań,
j) Owińska – cysterski zespół klasztorny, kościół, założenie rezydencjonalne, browar, zespół dawnego szpitala psychiatrycznego, park orientacji przestrzennej (jedyny na tak dużą skalę w Europie), jedyne w Polsce Muzeum Tyflologiczne, a także pierwsze w kraju laboratorium tyfloakustyczne,
k) Wągrowiec – układ urbanistyczny miasta wraz zespołem klasztornym cystersów,
l) Szamotuły – Baszta Halszki wraz zamkiem Górków, Bazylika kolegiacka w Szamotułach, historyczny układ urbanistyczny, zespół klasztorny reformatów oraz zespół osadniczy Mutowo, miejsce pierwotnej lokacji miasta z okresu od 2 połowy XIII do 2połowy XIV wieku,
m) Zaniemyśl – układ ruralistyczno-urbanistyczny jako przykład lokacji nowożytnego miasta obok średniowiecznej wsi, założenie dworskie na Wyspie Edwarda oraz świątynie będące świadectwem swobód wyznaniowych,
n) Turew – barokowy pałac w Turwi – rezydencja gen. Dezyderego Chłapowskiego i jego rodziny oraz unikatowy krajobraz rolniczy z systemem zadrzewień śródpolnych, ukształtowany niemal 200 lat temu,
o) Grodzisk Wielkopolski – historyczny układ przestrzenny obejmujący obszar starego miasta lokacyjnego, wytyczony w XIII i XIV wieku, nowego miasta, kształtujący się od końca XVI wieku oraz przedmieść Grodziska Wielkopolskiego, zurbanizowanych w XIX i początku XX wieku,
p) okolice Nowego Tomyśla – ukształtowany w XVIII wieku krajobraz z zachowaną specyfiką osadnictwa olęderskiego: samotnicze osady, szachownica pól, łąk i lasów, zadrzewienia śródpolne, uprawy wikliny i chmielu, system dróg (Boruja Kościelna, Boruja Nowa Chojniki, Cicha Góra, Glinno, Grubsko, Jastrzębsko Stare, Kozie Laski, Nowa Róża, Paproć, Przyłek, Sątopy, Sękowo),
q) Łekno, Tarnowo Pałuckie, Bracholin – unikatowy kompleks osadniczy wraz z zespołem jezior,
r) Giecz (gm. Dominowo) – wczesnośredniowieczny gród będący punktem wyjścia dla formujących się podstaw terytorialnych monarchii wczesnopiastowskiej,
s) Grzybowo (gm. Września) – jeden z największych grodów, jakie powstały w okresie formowania się państwa Piastów,
t) Gród Radzimski – Radzim (gm. Oborniki) – pozostałości Grodu na Ostrowie Radzimskim, strzegącego brodu przez Wartę na szlaku z centrum państwa piastowskiego na Pomorze Zachodnie,

2) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych i wykorzystanie w projektowaniu urbanistycznym i architektonicznym lokalizacji punktów widokowych, osi widokowych oraz ciągów widokowych (załącznik nr 7),
3) wydobywanie w układzie przestrzennym elementów kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, sylwet, krawędzi dolin, skarp, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni i alei,

4) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych oraz określenie zasad ochrony i ekspozycji układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo-parkowych, folwarków, zabytkowych budynków mieszkalnych, gospodarczych, linii kolejowych i budownictwa kolejowego, wiatraków, remiz, szkół, kuźni, młynów, gorzelni, kapliczek, krzyży i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej Wielkopolski,
5) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych konieczności zachowania i ochrony kontekstu krajobrazowego archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków,
6) kształtowanie – w oparciu o trójwymiarowe wizualizacje przestrzenne – parametrów architektonicznych istniejącej i nowej zabudowy (gabaryty obiektów, formy i pokrycia dachów, formy reklam, kolorystyka elewacji i ogrodzeń), a także kształtowanie zieleni, przestrzeni publicznych i dominujących w przestrzeni urządzeń infrastruktury technicznej,
7) kreowanie wysokiej jakości architektury obiektów realizowanych na obszarach śródmieść miast oraz w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych,
8) podnoszenie jakości przestrzeni zurbanizowanej w otoczeniu obiektów zabytkowych w celu poprawy ogólnego wizerunku „przestrzeni z zabytkiem”,
9) wprowadzanie zieleni osłonowej wokół istniejących i projektowanych obiektów dysharmonijnych w stosunku do krajobrazu,
10) kształtowanie osi widokowych w nowo powstających zespołach zabudowy,
11) wyznaczanie w lokalnych dokumentach planistycznych stref ochrony ekspozycyjnej i widokowej na obiekty zabytkowe oraz na miejsca i obiekty cenne krajobrazowo,
12) ograniczanie lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej w strefie ekspozycji obiektów zabytkowych,
13) ograniczanie uciążliwości komunikacyjnych w miejscach występowania cennych zasobów kulturowych i zabytkowych poprzez realizowanie obwodnic układów urbanistycznych,
14) ograniczanie lokalizowania budowli przesłaniających miejsca i obiekty cenne krajobrazowo,
15) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych skali i formy zabudowy wiejskiej w jednostkach osadniczych w strefie równoważenia rozwoju,
16) zapewnianie obszarów dla rozwoju wyspecjalizowanej infrastruktury wystawienniczej i kongresowej oraz nowych, wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, uwzględniających funkcje obsługi konferencji i kongresów dla rozwoju turystyki biznesowej w Poznaniu i strefie procesów metropolizacyjnych,
17) przygotowywanie kompleksowych projektów dla rozwoju turystyki kulturowej w tym przebudowy Szlaku Piastowskiego[94], zagospodarowania Traktu Cesarsko-Królewskiego oraz Trasy Kórnickiej,
18) wskazywanie terenów pod budowę i rozbudowę infrastruktury turystycznej obszarów o zróżnicowanym stopniu atrakcyjności przyrodniczej i kulturowej dla rozwoju turystyki krajoznawczej, kwalifikowanej pieszej, rowerowej i konnej w miejscowościach Rogalin (gm. Mosina), Kórnik, Nowy Tomyśl, Turew (gm. Kościan) wraz z obszarem Parku Krajobrazowego im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego, w Dolinie Warty oraz w miejscowościach znajdujących się na Szlaku Św. Jakuba oraz Szlaku Cysterskim,
19) uwzględnianie lokalizacji szlaków rowerowych, pieszych, konnych oraz kajakowych i wykorzystanie ich w projektowaniu urbanistycznym i architektonicznym dla rozwoju turystyki kwalifikowanej w Dolinie Warty, Rogalińskim Parku Krajobrazowym, Lasach Czerniejewskich, Puszczy Zielonce, Puszczy Noteckiej oraz na obszarze Wału Lwówecko-Rakoniewickiego, Wielkopolskim Parku Narodowym,
20) zachowywanie i kształtowanie ogólnodostępnych przestrzeni rekreacyjnych oraz kompleksów rekreacyjno-sportowych dla rozwoju turystyki wypoczynkowej, kwalifikowanej oraz agroturystyki w okolicach Skoków, Wągrowca i Gniezna, wokół jeziora Rusałka, Jeziora Strzeszyńskiego i Kierskiego, Jezior Kórnicko-Zaniemyskich oraz zbiornika Radzyny.

ZASADA 7.37. Uwzględnienie obszarów predyspozycji dla rozwoju struktur osadniczych

1) wykorzystywanie istniejącego potencjału dla rozwoju osadnictwa poprzez uzupełnianie zabudowy, rewitalizację obszarów zdegradowanych, poprzemysłowych, powojskowych, poeksploatacyjnych i pokomunikacyjnych,
2) projektowanie nowych terenów rozwoju osadnictwa z zastosowaniem bilansu potrzeb wynikających z prognoz demograficznych, mieszkaniowych, rynku pracy i gospodarczych:
   a) na terenach jednostek osadniczych, które mają bezpośredni dostęp do infrastruktury komunikacji szynowej, przy czym lokalizowanie nowej zabudowy powinno się odbywać w odległości nie większej niż 1 km od stacji i przystanków z uwzględnieniem poziomu i zasięgu uciążliwości generowanych przez linie kolejowe,
   b) na terenach wskazanych do objęcia systemem aglomeracji kanalizacyjnych, zgodnie z przyjętymi uchwałami rad miast i gmin,
3) wskazywanie terenów pod rozwój funkcji generujących ponadnormatywne natężenie ruchu na drogach publicznych w otoczeniu węzłów autostradowych i węzłów dróg klasy S.

ZASADA 7.38. Uwzględnienie obszarów ograniczeń dla rozwoju struktur osadniczych

1) dostosowywanie obecnego i projektowanego zagospodarowania terenu do ograniczeń wynikających z występowania poniższych elementów związanych z realizacją CELU II i III:
   a) parków krajobrazowych,
   b) obszarów chronionego krajobrazu,
   c) obszarów Natura 2000,
   d) zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
   e) otulin parków,
   f) klinów zieleni,
   g) zielonego pierścienia,
   h) lądowych dróg migracji zwierząt,
   i) terenów łąk,
   j) strefa występowania gruntów ornych klas I – III o najwyższej przydatności do produkcji rolnej,
2) dostosowywanie obecnego i projektowanego zagospodarowania terenu do ograniczeń wynikających z występowania poniższych elementów związanych z realizacją CELU VI:
   a) obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (raz na 500 lat)[95],
   b) obszarów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
   c) pośrednich stref ochronnych ujęć wody,
   d) strefy ochrony jakościowej i ilościowej zasobów infiltracyjnych rzeki Warty,
   e) strefy perspektywy zapewnienia zaopatrzenia w wodę z zasobów infiltracyjnych rzeki Warty,
   f) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica,
   g) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu,
   h) obszarów ograniczonego zainwestowania od obiektów i urządzeń wojskowych kompleksów wojskowych K-7887 Babki (gm. Mosina), K-7096 Rogalin (gm. Mosina),
   i) strefy ochronnej dla terenu zamkniętego kompleksu wojskowego K-8652 w Borówcu (gm. Kórnik) (magazyn lotniczych środków bojowych)[96], kompleksu wojskowego K-1795 Śrem (garnizonowa strzelnica szkolna, rzutnia granatów bojowych oraz strzelnica pistoletowa wraz ze strefą bezpieczeństwa),
   j) strefy istotnych uciążliwości akustycznych wokół lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny,
   k) obszarów ograniczenia wysokości zabudowy wokół lotnisk oraz lotniczych urządzeń naziemnych
   l) strefy ograniczonego zainwestowania od radaru meteorologicznego w Wysogotowie,
   m) strefy bezpieczeństwa od sieci infrastruktury technicznej,
   n) terenów wynikających z wysokich imisji dźwięku w otoczeniu dróg i linii kolejowych,
   o) zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
3) dostosowywanie obecnego i projektowanego zagospodarowania terenu do ograniczeń wynikających z ochrony krajobrazu rolniczego terenów otwartych,

4) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych zjawiska współwystępowania wielu ograniczeń, które bezpośrednio wpływają na efektywność zagospodarowania. W tych przypadkach należy zbilansować wielokrotnie zwiększone koszty inwestycyjne, a dopuszczone formy zainwestowania muszą być uzasadnione ważnymi względami społeczności lokalnej lub interesem ponadlokalnym.

ZASADA 7.39. Uwzględnienie obszarów wyłączonych z rozwoju struktur osadniczych

1) dostosowywanie obecnego i projektowanego zagospodarowania terenu do konieczności wyłączenia z rozwoju struktur osadniczych, ze względu na wysokie koszty środowiskowe, społeczne i infrastrukturalne poniższych elementów związanych z realizacją CELU III:
   a) Wielkopolskiego Parku Narodowego,
   b) rezerwatów przyrody,
   c) lasów,
   d) wód powierzchniowych,
   e) ekosystemów zależnych od wód (mokradeł),
   f) korytarzy ekologicznych dolin rzecznych,
2) dostosowywanie obecnego i projektowanego zagospodarowania terenu do konieczności wyłączenia z rozwoju struktur osadniczych, ze względu na wysokie koszty środowiskowe, społeczne i infrastrukturalne poniższych elementów związanych z realizacją CELU VI:
   a) obszarów szczególnego zagrożenia powodziową – obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat) i średnie (raz na 100 lat)[97,]
   b) terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi,
   c) bezpośrednich stref ochronnych ujęć wody,
   d) strefy zachowania dostępności do zasobów infiltracyjnych rzeki Warty,
   e) obszarów wyłączonych z zainwestowania kompleksów wojskowych K-7887 Babki (gm. Mosina), K-7096 Rogalin (gm. Mosina),
   f) kompleksu wojskowego K-1795 Śrem (garnizonowa strzelnica szkolna, rzutnia granatów bojowych oraz strzelnica pistoletowa wraz ze strefą bezpieczeństwa),
   g) strefy ochronnej kompleksu wojskowego K-8637 Biedrusko,
   h) obszaru wyznaczonego dla przestrzeni operacyjnej do awaryjnego zrzutu podwieszeń samolotów związanej z funkcjonowaniem lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny[98,]
   i) poligonu Biedrusko,
   j) terenu zamkniętego lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny,
3) uwzględnianie w lokalnych dokumentach planistycznych obszarów wyłączonych z rozwoju struktur osadniczych nie oznacza zakazu zabudowy w sensie formalno-prawnym, dopuszczalne formy zainwestowania, zgodnie z przepisami prawa, stanowić powinny jedynie wyjątki od powyższej reguły uzasadnione ważnymi względami społeczności lokalnej lub interesem ponadlokalnym.

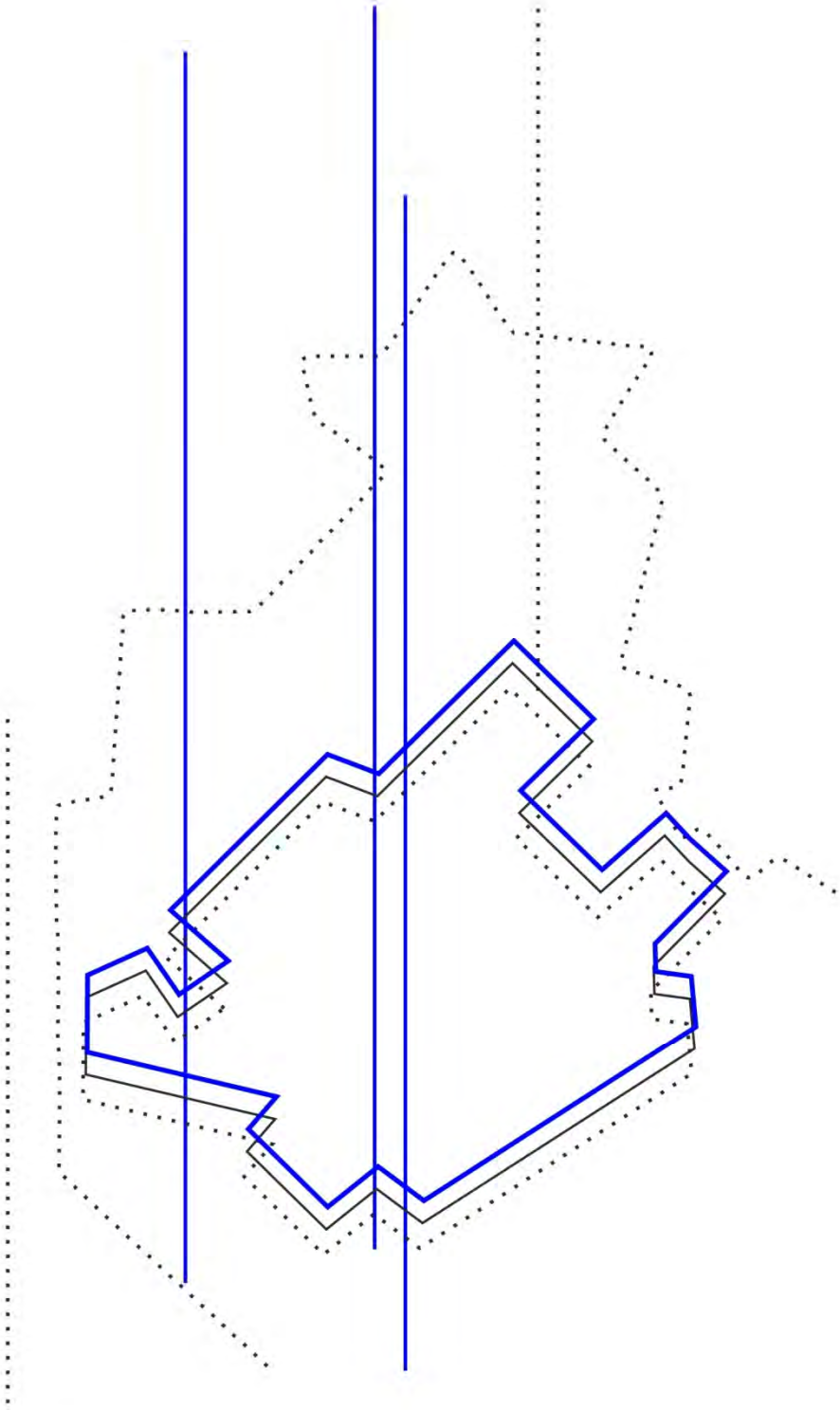
ZASADA 7.40. Działania pozaplanistyczne wspierające realizację celu

1) wzmacnianie roli Międzynarodowych Targów Poznańskich, jako europejskiego centrum handlu, wystaw i konferencji oraz bieguna rozwoju metropolii,
2) wpisanie na światową listę dziedzictwa UNESCO obszarów i obiektów związanych z początkami państwa polskiego,
3) przygotowanie kompleksowych ofert Szlaku Piastowskiego,
4) stworzenie spójnego dla obszaru metropolitalnego systemu informacji o kulturze i historii,
5) opracowanie i promocja metropolitalnej oferty turystycznej, budowa zintegrowanej oferty branży spotkań dla Poznania i obszaru metropolitalnego (wspieranie inwestycji w infrastrukturę branży spotkań),
6) utworzenie wielkopolskiego systemu szlaków konnych ze szczególnym uwzględnieniem terenu Parku Krajobrazowego im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego,

7) uzupełnienie Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych o trasę w okolicach Nowego Tomyśla,
8) stworzenie Systemu Informacji Przestrzennej (SIP) Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, jako części SIP województwa,
9) współpraca z sąsiednimi samorządami lokalnymi w celu budowy spójnego systemu ścieżek pieszo-rowerowych,
10) systematyczne zwiększanie liczby operacji lotniczych poprzez uruchamianie nowych połączeń lotniczych i zwiększanie częstotliwości w ramach połączeń istniejących, rozwój bezpośrednich połączeń lotniczych z innymi metropoliami europejskimi,
11) wzmacnianie i rozwijanie kooperacji między przedsiębiorstwami, ośrodkami naukowo-badawczymi oraz ośrodkami szkolnictwa wyższego,
12) zwiększanie dostępności i stopnia wykorzystania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-kultury, e-zdrowia, e-learningu itd.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI CELU

Lp.	*WSKAŹNIK*	*MIARA*	*ŹRÓDŁO*
1.	Gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej	*(os/km^2)*	*EGiB, GUS*
2.	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe przypadające na 1 mieszkańca	*(os/m^2)*	*EGiB, GUS*
3.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	*(%)*	*GUS*
4.	Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem	*(osoby / 1000 osób)*	*EGiB*
5.	Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe	*(km^2)*	*EGiB*
6.	Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe	*(km^2)*	*EGiB*
7.	Powierzchnia geodezyjna użytków rolnych ogółem	*(km^2)*	*EGiB*
8.	Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacji i wypoczynku	*(km^2)*	*EGiB*
9.	Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – drogi	*(km^2)*	*EGiB*
10.	Powierzchnia gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości	*(ha)*	*GUS*
11.	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi MPZP	*(ha)*	*GUS*
12.	Łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w MPZP przeznaczenie na cele nierolnicze	*(ha)*	*GUS*
13.	Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ogółem	*(szt.)*	*GUS*
14.	Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	*(szt.)*	*GUS*
15.	Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	*(szt.)*	*GUS*
16.	Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczące zabudowy usługowej	*(szt.)*	*GUS*
17.	Powierzchnia terenów wskazanych w SUIKZP wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze	*(ha)*	*GUS*
18.	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	*(liczba)*	*GUS*
19.	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 osób	*(liczba / 1000 lud.)*	*GUS*
20.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	*(m^2 / osoba)*	*GUS*
21.	Mieszkania na 1000 ludności	*(liczba / 1000 lud.)*	*GUS*
22.	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	*(liczba / 1 mieszkanie)*	*GUS*
23.	Mieszkania oddane do użytkowania	*(liczba)*	*GUS*
24.	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	*(m^2)*	*GUS*
25.	Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
26.	Budynki hoteli nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
27.	Budynki biurowe nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
28.	Budynki handlowo-usługowe nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
29.	Budynki przemysłowe nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
30.	Ogólnodostępne obiekty kulturalne nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
31.	Budynki szkół i instytucji badawczych nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
32.	Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej nowe oddane do użytkowania	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
33.	Obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków i objęte indywidualną ochroną konserwatorską oraz nieruchome, archeologiczne dobra kultury	*(szt.)/(m^3)/(m^2)*	*GUS*
34.	Hipermarkety	*(liczba)*	*GUS*
35.	Supermarkety	*(liczba)*	*GUS*

INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

V. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego będącego częścią Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zgodnie z art. 39 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa się w szczególności rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Dla wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w dokumencie określono ich lokalizację poprzez wskazanie nazwy gminy, a w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, ze względu na brak ustalonych ostatecznych przebiegów, wskazano obszar POM. Precyzyjne wyznaczenie terenów lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym nastąpi w trybie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw.

Dopuszcza się zmianę lokalizacji lub przebiegu poszczególnych planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także realizację innych, niewymienionych przedsięwzięć służących ich realizacji, w porozumieniu z właściwymi instytucjami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację poszczególnych inwestycji, przy zachowaniu działań eliminujących, ograniczających lub kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania i skutki planowanych przedsięwzięć oraz łagodzących kolizje z obecnym lub przyszłym sposobem zagospodarowania i użytkowania terenów. Przyjmuje się, że dla istniejących inwestycji służących realizacji zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym należy uwzględnić ewentualną potrzebę poprawy warunków przestrzennych dla ich funkcjonowania, przebudowy i rozbudowy.

Uwzględnienie wszystkich inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym stanowi warunek niezbędny do stwierdzenia zgodności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego oraz uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań samorządu województwa.

Jednocześnie dopuszcza się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zachowujących aktualny sposób użytkowania gruntów w obrębie korytarzy komunikacyjnych i infrastrukturalnych, pod warunkiem uwzględnienia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz innych przedsięwzięć służących ich realizacji oraz wprowadzenia odpowiednich ustaleń w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Tabela. 1 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – infrastruktura społeczna

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i modernizacja obiektów opieki zdrowotnej	Budowa Regionalnego Centrum Zdrowia Dziecka	Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
2.		Budowa Centrum Radioterapii Protonowej w Poznaniu	Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
3.		Budowa Zachodniego Centrum Chorób Serca i Naczyń w Poznaniu	Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
4.		Budowa Specjalistycznego Centrum Urazowo-Ortopedycznego w Poznaniu	Poznań	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
5.		Budowa Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego z Oddziałem Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu	Poznań	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
6.	Budowa i modernizacja obiektów szkolnictwa wyższego	Budowa i utrzymanie pomieszczeń dla państwowych szkół wyższych	Poznań	Ustawa z dnia 22 lipca 2004 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2017”	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
7.		Przebudowa Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	Poznań	Uchwała Nr XXXVII/722/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 Września 2013 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/540/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie: budżetu Województwa Wielkopolskiego na rok 2013	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
8.	Budowa i modernizacja obiektów kultury	Przebudowa części budynku Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie	miasto Gniezno	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok i lata następne	Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Tabela 2 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – komunikacja drogowa

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa drogi S5 Nowe Marzy – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław	Budowa drogi S5 Poznań – Wrocław, odc. Poznań (A2, w. Głuchowo) – Wronczyn	Gminy: Dopiewo, Komorniki, Stęszew	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
2.		Budowa drogi S5 Poznań – Wrocław (odc. Wronczyn – Radomicko)	Gminy: Stęszew, Czempiń, Kościan		Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
3.	Budowa drogi S11 Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Bytom	Budowa obwodnicy Obornik	Gmina Oborniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
4.		Budowa drogi S11 Piła – Poznań (odc. Piła – Oborniki)	Gminy: Rogoźno, Oborniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
5.		Budowa drogi S11 Piła – Poznań (odc. Oborniki – w. Poznań Północ)	Gminy: Rogoźno, Oborniki, Suchy Las, Rokietnica, m. Poznań, Tarnowo Podgórne, Dopiewo, Komorniki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
6.		Budowa drogi S11 Kórnik – Ostrów Wielkopolski	Gminy: Kórnik, Środa Wielkopolski	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) Aktualizacja 2017 w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

7.	Rozbudowa dróg krajowych	Budowa Węzła Naramowicka nad ul. Lechicką	Poznań	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Miasto Poznań

Tabela 3. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – komunikacja kolejowa

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Modernizacja linii kolejowych	Prace na obwodnicy towarowej Poznania	Gminy: Swarzędz, m. Poznań	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
2.		Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa – Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew – Swarzędz	Gminy: Września, Nekla, Kostrzyn, Swarzędz	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
3.		Prace na linii kolejowej E-59 (nr 351) na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie	Gminy: m. Poznań, Rokietnica, Szamotuły	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
4.		Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap III, odcinek Czempiń – Poznań – Faza I	Gminy: Czempiń, Mosina m. Puszczykowo, Komorniki, m. Luboń, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
5.		Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap III, odcinek Czempiń – Poznań – Faza II	Gminy: Czempiń, Mosina m. Puszczykowo, Komorniki, m. Luboń, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
6.		Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, etap IV, odcinek granica województwa dolnośląskiego - Czempiń	Gminy: Kościan, m. Kościan, Czempiń	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Kontrakt terytorialny dla Województwa wielkopolskiego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
7.		Rehabilitacja linii kolejowych nr 281 i nr 766 na odcinku Oleśnica/ Łukanów – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno	Gminy: Września, Czerniejewo, m. Gniezno	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
8.		Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny POD – Chodzież – Piła Główna	Gminy: m. Poznań, Suchy Las, Oborniki, Rogoźno,	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
9.		Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku Wągrowiec – Gołańcz – granica województwa	Gminy: m. Wągrowiec, Wągrowiec	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
10.		Modernizacja linii kolejowej nr 356 Poznań Wschód – Bydgoszcz na terenie województwa wielkopolskiego, mającej duże znaczenie w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską, na odcinku Poznań – Wschód – Gołańcz – Etap I A	Gminy: m. Poznań, Czerwonak, Murowana Goślina, Skoki, Wągrowiec, m. Wągrowiec	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
11.		Modernizacja linii kolejowej	Gminy:	Krajowy Program Kolejowy	PKP Polskie Linie Kolejowe

		nr 357 Sulechów - Luboń na terenie województwa wielkopolskiego, mającej duże znaczenie w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską, na odcinku Wolsztyn -Luboń –Etap II	Grodzisk Wielkopolski, Granowo, Stęszew, Komorniki, Luboń	do 2023 roku	S.A.
12.		Wymiana nawierzchni wraz z robotami towarzyszącymi na linii kolejowej nr 272 Kluczbork – Poznań, odcinek Kórnik – Poznań Główny wraz z przebudową mostu stalowego na rzece Warcie na stacji Poznań Starołęka w km 196,254	Gminy: Kórnik, m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
13.		Modernizacja infrastruktury kolejowej w obrębie peronów stacji Poznań Główny po stronie zachodniej z dostosowaniem jej do obsługi osób niepełnosprawnych	m. Poznań	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
14.	Budowa Kolei Dużych Prędkości	Realizacja Kolei Dużych Prędkości na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław	Gminy: Zaniemyśl, Środa Wielkopolska, Kórnik, m. Poznań	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
15.	Utworzenie kolei aglomeracyjnej	Utworzenie kolei obsługującej obszar aglomeracji poznańskiej	Poznański Obszar Metropolitalny	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego	Samorząd Województwa Wielkopolskiego PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Tabela 5 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – elektroenergetyka

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i rozbudowa elektroenergetycznej sieci przesyłowej	Budowa linii 400 kV Piła Krzewina – Plewiska	Gminy: Komorniki, Dopiewo, Tarnowo Podgórne, Rokietnica, Kaźmierz, Szamotuły, Oborniki	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
2.		Budowa linii 400 kV Baczyna – Plewiska	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
3.		Budowa linii 400 kV relacji Plewiska – Eisenhüttenstadt	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Ustawa z dnia 22 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
4.	Budowa i rozbudowa elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Nowy Tomyśl (NOT) – GPZ Pniewy (PNI)	Gmina Nowy Tomyśl	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
5.		Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Pniewy (PNI) – GPZ Duszniki (DUW) – SE Plewiska (PLE)	Gminy: Duszniki, Tarnowo Podgórne, Dopiewo, Komorniki	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
6.		Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: SE Plewiska (PLE) – GPZ Stęszew (SEW) –GPZ Kościan (KCI) – GPZ Śmigiel (SMI) – RS Widziszewo (WDZ) – SE Leszno Gronowo (LES)	Gminy: Komorniki, Dopiewo, Stęszew, Czempiń, Kościan, m. Kościan	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
7.		Budowa linii dwutorowej 110 kV relacji RS 110 kV Garaszewo (GAR) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (SE Kromolice (KRM)	Gminy: m. Poznań, Kórnik, Kleszczewo	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
8.		Budowa RS 110 kV Garaszewo (GAR) wraz z wprowadzeniem do RS 110 kV Garaszewo (GAR) czterech odcinków kablowych 110 kV jako wcięcia w dwie linie 110 kV relacji: GPZ Poznań Starołęka (PST) ÷ GPZ Żegrze (ZEG), GPZ Bema (BMA) ÷ GPZ Żegrze (ZEG)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.

9.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: linia Nowy Tomyśl – Pniewy (NOT-PNI) – RS Kuślin	Gmina Nowy Tomyśl	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
10.		Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji: GPZ Nadolnik (NAD) – GPZ EC1 Garbary (POE)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
11.		Budowa linii kablowej WN-110 kV stanowiąca zasilanie planowanego GPZ-u Towarowa jako wcięcie do istniejącej linii kablowej relacji GPZ Jeżyce (JEZ) – GPZ Bema (BMA)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
12.		Budowa rozdzielni sieciowej RS Garaszewo	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
13.		Modernizacja GPZ Górczyn (GCZ)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
14.		Modernizacja GPZ Oborniki (OBO)	Gmina Oborniki	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
15.		Budowa GPZ Suchy Las (SYL)	Gmina Suchy Las	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
16.		Budowa GPZ Szczepankowo (SCE)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
17.		Budowa GPZ Towarowa (TWA)	m. Poznań	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
18.		Budowa sieci inteligentnej na terenie środkowej Wielkopolski (OD Poznań Centrum) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
19.		Budowa sieci inteligentnej na terenie południowej Wielkopolski (OD Poznań Południe) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.
20.		Budowa sieci inteligentnej na terenie północnej Wielkopolski (OD Poznań Północ) poprzez modernizację i przebudowę linii i stacji SN i NN, wymianę transformatorów, automatyzację linii i stacji	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	ENEA Operator Sp. z o. o.

Tabela 6 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – gazownictwo

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i rozbudowa gazociągów przesyłowych	Budowa gazociągu Lwówek – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Gminy: Opalenica, Granowo, Grodzisk Wlkp., Kościan	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz–System SA.
2.		Budowa gazociągu Kotowo – Zielona Góra wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi	Gminy: Granowo, Grodzisk Wlkp.	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz–System SA.
3.		Budowa gazociągów o średnicy nie mniejszej niż 200 mm i maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) nie mniejszym niż 5,5 MPa łączących sieć przesyłową z jednostkami wytwórczymi lub jednostkami kogeneracji w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne o mocy przyłączeniowej nie mniejszej niż 5000 m3/h wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz–System SA.
4.	Magazyny gazu	Budowa instalacji magazynowych gazu, w tym bezzbiornikowego magazynowania gazu ziemnego, o pojemności czynnej nie mniejszej niż 250 mln m^3 wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi: Kawernowy Podziemny Magazyn Gazu Damasławek	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu	Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz–System SA.

Tabela 7 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa

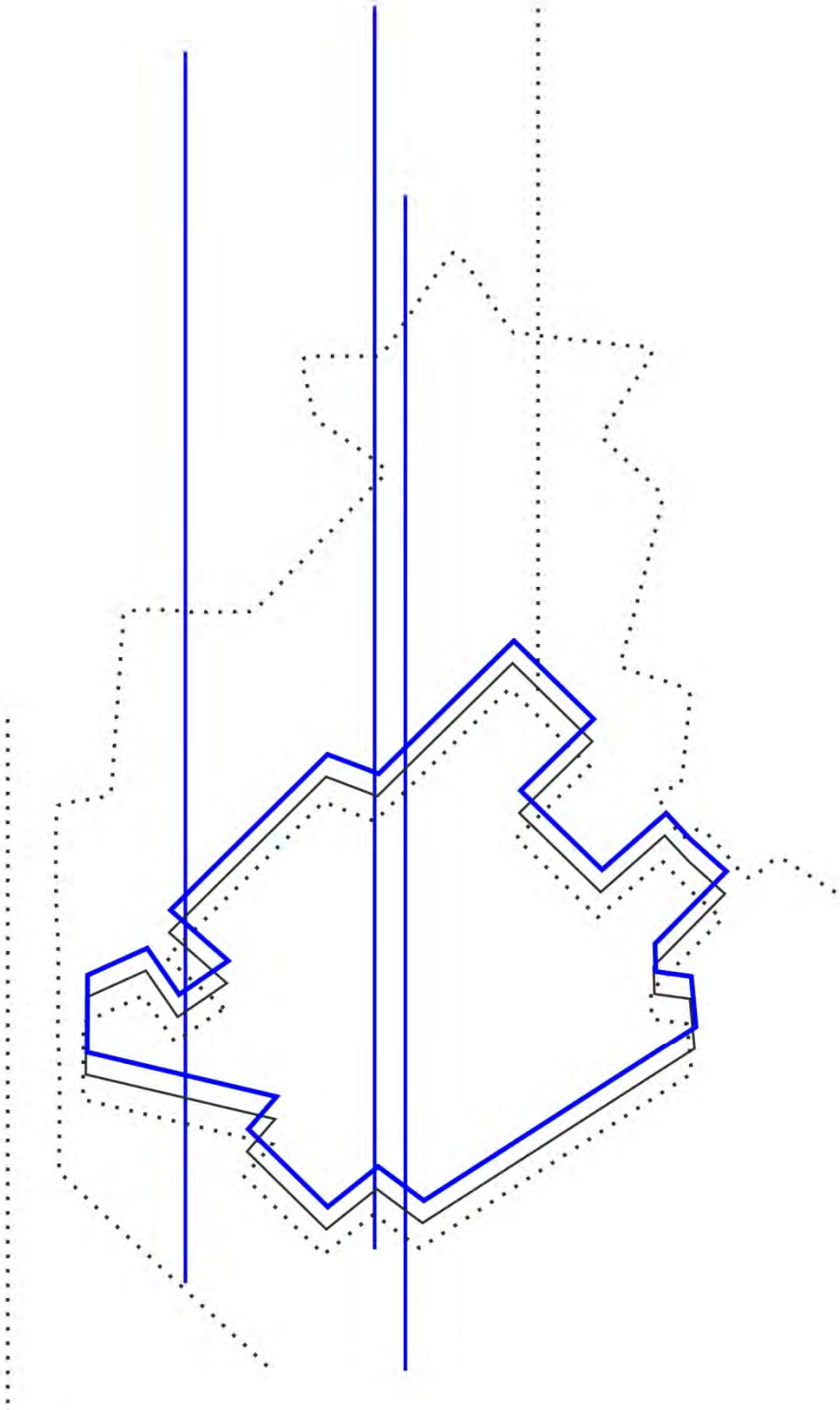
Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa zbiorników wodnych	Zbiornik Tulce	Gmina Kleszczewo	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
2.		Zagospodarowanie retencyjne zlewni Rowu Złotnickiego	Gminy: m. Poznań, Suchy Las	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
3.		Zbiornik Czempiń	Gmina Czempiń	Masterplan dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
4.	Regulacja przepływów i ochrona przed powodzią	Rewitalizacja ubezpieczeń betonowych skarp lewego i prawego brzegu rzeki Warty od mostu Przemysła I (km 246,00) do mostu Garbary (km 241,760).	Miasto Poznań	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
5.		Odbudowa zabudowy regulacyjnej, poprzez remonty istniejących ostróg i pozostałej zabudowy regulacyjnej na odcinku ok. 20 km w rejonie Luboń – Czerwonak [wydzielony zakres inwestycji dla obszaru problemowego]#	Hot-Spot Poznań - Luboń	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

6.		Ochrona/zwiększenie retencji leśnej w zlewni. Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji leśnej w powiązaniu z Kompleksowym projektem adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych
7.		Ochrona/zwiększanie retencji na obszarach zurbanizowanych; opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurbanizowanych (indywidualnie dla miasta powyżej 50 tys. mieszkańców)^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	JST, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
8.		Wykup gruntów i budynków; opracowanie programu wykupów i przesiedleń na terenach szczególnie zagrożonych powodzią^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
9.		Odtwarzanie retencji dolin rzek; opracowanie programu możliwości i efektywności rozstawu lub likwidacji wałów przeciwpowodziowych w regionie wodnym^	region wodny Warty	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
10.		Poprawa i rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń – podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności. Wprowadzenie Regionalnego systemu prognozowania powodzi w dorzeczu Odry^	obszar dorzecza Odry	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	IMGW
11.	Regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych	Kanał Grzymisławski (rz. Pysząca), gm. Śrem	Gmina Śrem	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
12.		Odbudowa rz. Samy, gm. Szamotuły, Obrzycko, Oborniki, woj. wielkopolskie	Gminy: Oborniki, Szamotuły	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
13.		Prut – regulacja i obwałowanie w km 0+000-3+722	Gmina Kościan	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Tabela 9 Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – obronność i bezpieczeństwo publiczne

Lp.	Nazwa działania	Nazwa inwestycji	Lokalizacja	Nazwa dokumentu	Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji
1.	Budowa i modernizacja obiektów wojskowych	Budowa składów MPS na terenie lotniska Poznań-Krzesiny	m. Poznań	Plan inwestycyjny NSIP – NATO Security Investment Programme	Ministerstwo Obrony Narodowej
2.		Budowa i modernizacja składu MPS	Gmina Opalenica	Plan inwestycyjny NSIP – NATO Security Investment Programme	Ministerstwo Obrony Narodowej
3.		Modernizacja budynków administracyjnych, szkoleniowych, sieci wodnokanalizacyjnych i energetycznych	m. Poznań	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
4.		Modernizacja budynków administracyjnych	Gmina Mosina	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
5.		Modernizacja budynków administracyjnych, magazynowych, systemu energetycznego	Gmina Kórnik	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
6.		Budowa i modernizacja obiektów szkoleniowych, sieci komunikacyjnej, obiektów sportowych, sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Suchy Las	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej
7.		Modernizacja i przebudowa budynków administracyjnych	Gmina Śrem	Plan inwestycji budowlanych Resortu Obrony Narodowej w latach 2015-2022	Ministerstwo Obrony Narodowej

8.	Budowa i modernizacja obiektów policji	KPP Gniezno – dobudowa skrzydła budynku administracyjnego	m. Gniezno	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
9.		KPP Grodzisk – dobudowa skrzydła budynku administracyjnego	Gmina Grodzisk Wlkp.	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
10.		KPP Kościan – rozbudowa siedziby	Miasto Kościan	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
11.		Budowa infrastruktury technicznej w ramach projektu „Budowa innowacyjnej zintegrowanej platformy teleinformatycznej wielkopolskiej policji dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego”	POM - brak szczegółowej lokalizacji	Program inwestycyjny KWP w Poznaniu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

ZASADY REALIZACJI PLANU

VI. Zasady realizacji Planu

1. Zasady realizacji Planu na poziomie regionalnym

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego będący częścią PZPWW wraz ze SRWW jest elementem systemu dokumentów służących prowadzeniu polityki rozwoju regionu.

Wykonanie Planu powierza się Zarządowi Województwa, który w celu efektywnego prowadzenia polityki przestrzennej będzie współdziałał z wieloma partnerami funkcjonującymi na różnych poziomach zarządzania przestrzenią. Należą do nich przede wszystkim organy administracji centralnej, terenowe organy administracji zespolonej i niezespolonej oraz organy samorządów powiatowych i lokalnych.

Zakładając konieczność dążenia do najwyższej efektywności działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego, wobec określonych w planie celów polityki przestrzennej i zasad zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjmuje się jako nadrzędną zasadę stałą i ścisłą współpracę instytucji i jednostek podległych Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego, których kompetencje i zadania dotyczą bezpośrednio i pośrednio przestrzeni.

Zgodnie z powyższym, wskazano odpowiednie zasady zagospodarowania przestrzennego Planu, których realizacja i wdrożenie odbywać się będzie poprzez działania wynikające z kompetencji poszczególnych departamentów i jednostek podległych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

LP.	NAZWA DEPARTAMENTU/JEDNOSTKI	WSPIERANIE REALIZACJI PLANU POPRZEZ WDROŻENIE PONIŻSZYCH ZASAD
1.	DEPARTAMENT EDUKACJI I NAUKI	ZASADA 1.1. ZASADA 7.34. ZASADA 7.40.
2.	DEPARTAMENT GEODEZJI, KARTOGRAFII I GOSPODARKI MIENIEM	ZASADA 2.6. ZASADA 2.7. ZASADA 3.13. ZASADA 7.40. ZASADA 6.33.
3.	DEPARTAMENT GOSPODARKI	ZASADA 1.1. ZASADA 1.4. ZASADA 7.40.
4.	DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY	ZASADA 1.1. ZASADA 1.2. ZASADA 1.3. ZASADA 2.5. ZASADA 2.6. ZASADA 3.10. ZASADA 3.11. ZASADA 3.12. ZASADA 4.14. ZASADA 4.15. ZASADA 4.16. ZASADA 6.23. ZASADA 6.25. ZASADA 6.26. ZASADA 6.28. ZASADA 6.30. ZASADA 7.33. ZASADA 7.34. ZASADA 7.35. ZASADA 7.36. ZASADA 7.37. ZASADA 7.38. ZASADA 7.39.

5.	DEPARTAMENT KULTURY	ZASADA 1.1. ZASADA 1.2. ZASADA 7.33. ZASADA 7.36. ZASADA 7.37. ZASADA 7.40.
6.	DEPARTAMENT POLITYKI REGIONALNEJ	ZASADA 1.2. ZASADA 2.7. ZASADA 7.33. ZASADA 7.35
7.	DEPARTAMENT ROLNICTWA I ROZWOJU WSI	ZASADA 2.5. ZASADA 3.10. ZASADA 3.11. ZASADA 3.12. ZASADA 6.21. ZASADA 6.22. ZASADA 6.25. ZASADA 6.32. ZASADA 6.33.
8.	DEPARTAMENT SPORTU I TURYSTYKI	ZASADA 1.1. ZASADA 1.2. ZASADA 2.6. ZASADA 4.14. ZASADA 4.16. ZASADA 7.33. ZASADA 7.37. ZASADA 7.40.
9.	DEPARTAMENT ŚRODOWISKA	ZASADA 2.3. ZASADA 2.4. ZASADA 2.6. ZASADA 2.7. ZASADA 3.8. ZASADA 3.9. ZASADA 3.10. ZASADA 3.11. ZASADA 3.12. ZASADA 3.13. ZASADA 6.21. ZASADA 6.22. ZASADA 6.24. ZASADA 6.28. ZASADA 6.31. ZASADA 6.32. ZASADA 7.33.
10.	DEPARTAMENT TRANSPORTU	ZASADA 1.1. ZASADA 1.3. ZASADA 4.14. ZASADA 5.18. ZASADA 5.19. ZASADA 5.20. ZASADA 7.33. ZASADA 7.34.
11.	DEPARTAMENT WDRAŻANIA PROGRAMU REGIONALNEGO	ZASADA 1.1. ZASADA 1.4.
12.	DEPARTAMENT WDRAŻANIA EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO	ZASADA 7.33.
13.	DEPARTAMENT ZDROWIA	ZASADA 6.27. ZASADA 7.33. ZASADA 7.40.
14.	WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY	ZASADA 7.40.
15.	REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ	ZASADA 7.33.
16.	BIURO INFORMACYJNE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W BRUKSELI	ZASADA 1.4.
17.	BIURO WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ	ZASADA 1.4.

2. Zasady realizacji Planu na poziomie lokalnym

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa konieczność zachowania zgodności dokumentów planistycznych szczebla lokalnego z opracowaniami wyższego szczebla, stąd wskazuje się na konieczność sukcesywnego dostosowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego określa cele, zasady i działania w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym istotne dla zachowania, kreowania i przywracania ładu przestrzennego oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju POM, które powinny zostać uwzględnione w dokumentach planistycznych szczebla lokalnego. Aktualizacja dokumentów planistycznych wymagać będzie współpracy samorządu województwa z samorządami gmin w zakresie:

1) uczestniczenia w procedurze formalno-prawnej sporządzania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
2) wprowadzania inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych w Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego do dokumentów planistycznych szczebla lokalnego,
3) wdrażania celów, zasad i działań służących realizacji polityki przestrzennej określonej w Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego,
4) wspierania inwestycyjnych i pozainwestycyjnych działań samorządów lokalnych w realizacji celów polityki przestrzennej określonej w Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

Ze względu na skalę opracowania dokumentu (1:50 000) informacje przedstawione na załącznikach graficznych do Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego nie stanowią ustaleń wiążących w zakresie szczegółowej lokalizacji poszczególnych działań w przestrzeni. Lokalizacje te wymagają doprecyzowania na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Niezbędna w tym zakresie jest, ze względu na konieczność prawidłowego odczytywania i interpretowania ustaleń graficznych Planu, stała współpraca samorządów lokalnych z Samorządem Województwa Wielkopolskiego.

Polityka przestrzenna sformułowana w Planie zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego odnosi się do obszaru metropolitalnego jako całości. Powodzenie realizacji przyjętych w Planie założeń rozwojowych zależy od uwzględnienia przyjętych celów polityki przestrzennej przez samorządy lokalne zawarte w granicach POM. W celu zwiększenia efektywności wdrażania ustaleń Planu za niezbędne uznano sformułowanie rekomendacji adresowanych dla poszczególnych miast i gmin, które w bezpośredni sposób powinny być stosowane w polityce przestrzennej na poziomie lokalnym (załącznik nr 8). Zostały one ujęte w formie tabeli składającej się z 7 działów, odpowiadających przyjętym w Planie celom polityki przestrzennej.

3. Wnioski i rekomendacje do dokumentów wyższego rzędu

Na podstawie zapisów Planu zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego rekomenduje się poniższe wnioski jako przesłanki dla kształtowania polityki przestrzennej kraju w granicach obszaru metropolitalnego:

w zakresie kształtowania systemu przyrodniczego:

1) wyznaczenie sieci korytarzy ekologicznych pełniących istotną rolę w kształtowaniu sieci ekologicznej kraju i regionu i Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego,
2) ustanowienie i umocowanie prawne systemu przyrodniczego dla kraju, uwzględniającego co najmniej 2 kategorie obszarów – węzłowe i korytarze ekologiczne, pozwalające na koordynację polityk przestrzennych województw i samorządów lokalnych,

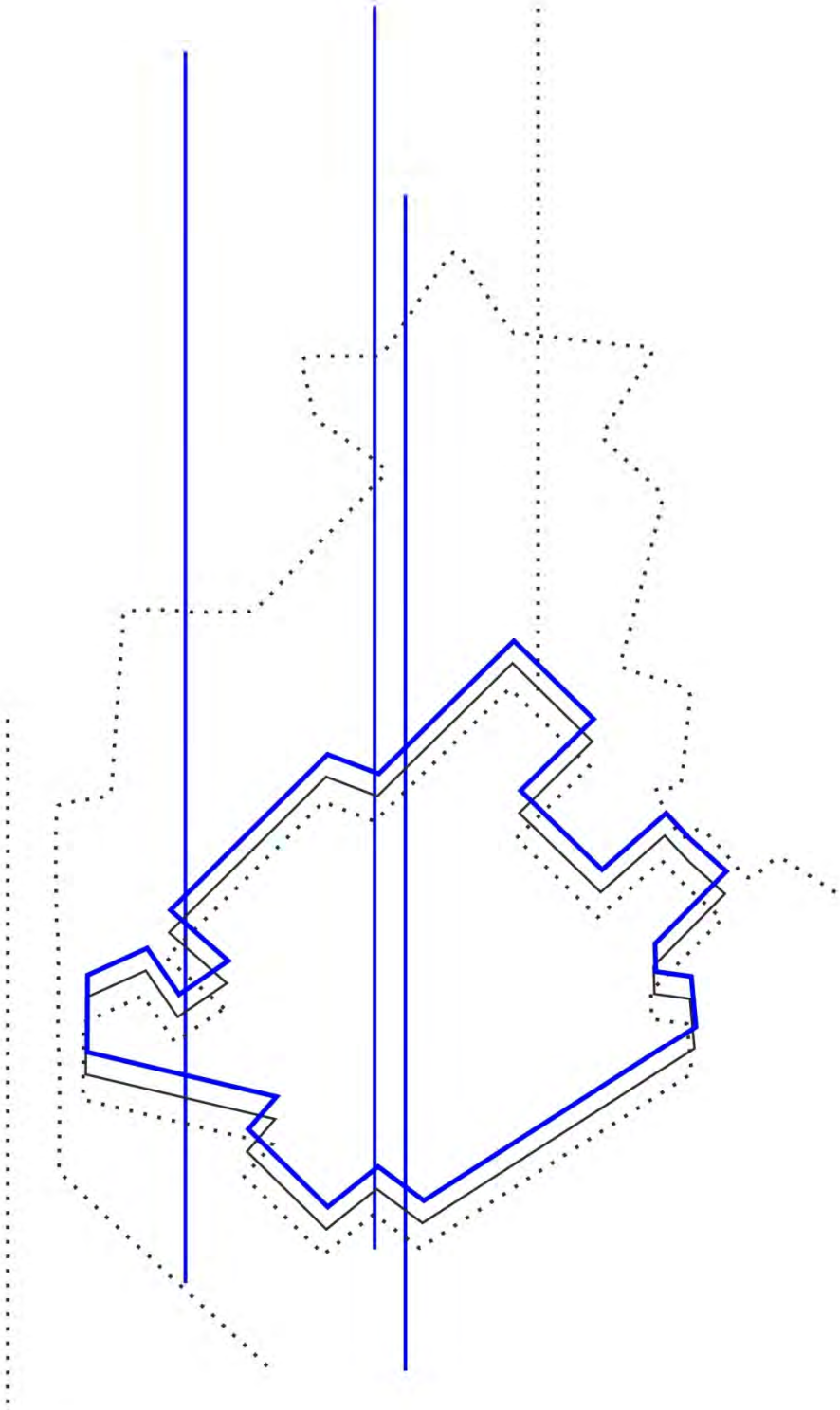
w zakresie dziedzictwa kulturowego, ochrony zabytków i turystyki:

1) uwzględnienie w Krajowym Programie Ochrony Zabytków oraz programach operacyjnych poświęconych dziedzictwu kulturowemu, problematyki ustanowienia i funkcjonowania parków kulturowych,
2) aktywizacja działań na rzecz wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO „Szlaku Piastowskiego”,

3) aktywizacja działań na rzecz wypracowania markowego, narodowego produktu turystycznego „Szlak Piastowski”,
4) uwzględnienie w dokumentach rządowych problematyki szlaków kulturowych, promujących lokalne i regionalne walory kulturowe oraz stanowiących podstawę rozwoju turystyki w regionie,
5) aktywizacja działań na rzecz uznania za narodowy produkt turystyczny „Wielkiej Pętli Wielkopolski”,

w zakresie aktywizacji rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:

1) budowa drogi ekspresowej S-11 (Bytom – Poznań – Koszalin),
2) stworzenie mechanizmów zachęt i wsparcia dla tworzenia systemów komunikacji zbiorowej,
3) dokonanie przesądzeń w dokumentach szczebla centralnego co do trasy i działania systemu kolei dużych prędkości, z uwzględnieniem zachowania możliwości połączenia z systemem kolei europejskich poprzez Poznań do Berlina,
4) wdrożenie programu podnoszącego parametry techniczne do poziomu pozwalającego na transportowe wykorzystanie rzeki Warty,
5) poprawa bezpieczeństwa energetycznego oraz efektywności energetycznej w zachodniej części kraju poprzez doprecyzowanie przebiegu projektowanych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz magistralnych sieci gazowych,
6) uszczegółowienie przebiegów i lokalizacji przewidzianych inwestycji z zakresu rozbudowy Krajowej Sieci Przesyłowej oraz sieci gazociągów wysokiego ciśnienia w horyzoncie czasowym do 2030 r.

ZAŁĄCZNIKI

VII. Załączniki

Załącznik nr 1 Tereny zamknięte pozostające w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej

Lp.	Nr kompleksu	Miejscowość	Obręby i numery działek
1.	931	Poznań	GOLĘCIN AM. 25, dz. część 15/87
2.	1795	Śrem Nochowo	GAJ, AM 3, dz. 77/1; NOCHOWO, AM 2, dz. 435/1, 435/2, 435/6, 435/4, 436/1, 436/2, 437/2, 439/8, 439/9, 439/13, 441; SZYMANOWO, AM 1, dz. 106/2, 100/2, 101/2, 102/2, 103/2, 107/2, 108/3
3.	2201	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 1 dz. 240, 245, 362, 367, 411, 422, 438, 453, 425, 288, 244; AM 2 dz. 381, 368, 424, 423, 427, 428, 275, 440, 441, 364, 412, 289; AM 3 dz. 454, 455, 402, 426, 439, 403, 303, 457, 392, 430; AM 4 dz. 278, 260, 431, 365, 442, 366, 370, 290, 385; AM 5 dz. 316, 261, 459, 472, 246, 413, 393, 279; AM 6 dz. 277, 383, 458, 384, 363, 382, 456, 276; AM 7 dz. 302, 429, 391, 369, 404, 471, 259, 405; AM 8 dz. 399cz., 398, 318, 317, 264, 462; AM 9 dz. 461, 444, 414, 263, 394, 417, 305, 406, 249; AM 10 dz. 262, 432/2, 443, 460, 247, 475, 248, 280, 371, AM 12 dz. 265, 474, 416, 477, 374, 281, 292, 433, 377, 321, 379/1cz., 379/2część, 253; AM 13 dz. 436, 390, 435/1, 435/4, 435/5, 435/6, 435/7, 466/1, 466/2, 293/1, 293/3, 293/4, 293/5, 293/6, 410, 298, 299; AM 14 dz. 387/1, 387/2, 319, 388, 282/2, 282/3, 282/4, 282/5, 282/6, 282/7, 389/2, 389/3, 389/4, 389/5, 294/1, 294/2, 465/1, 465/2, 396/1, 396/3, 396/4, 396/5, 408/1, 408/3, 408/4, 284/1, 284/2; AM 15 dz. 310, 340, 268, 419, 437, 478, 418, 322, 409, 323, 376, 306, 295, 291, 463; AM 16 dz. 341, 380, 397, 448, 266, 434, 324; AM 17 dz. 338, 287, 311, 420, 242, 286, 469; AM 18 dz. 339, 325, 400, 449, 257/1, 257/2; UCHOROWO AM 3 dz. 228, 254, AM 4 dz. 229, 231, 234, 235, 236, 240, 245, 247, 249, 253, 257.
		Biedrusko	MANIEWO AM 2 dz. 10025/2, 10026/2, 10027, 10032/3, 10042/2, 10036, 10037, 10038, 10039, 10040, 10041, 10028, 10029, 10030, 10031, 10043/5, 10043/6, 10044/1, 10044/3, 10035/4, 10035/5, 10025/1, 10026/1, 10026/3, 10032/1, 10032/2, 10032/5, 10033/1, 10033/2, 10042/1, 10024, 10043/4, 10043/7, 10044/2, 10044/4, 10035/3, 10034/1, 10032/4, AM 3 dz. 10053/1, 10059/1, 10059/2, 10045, 10046, 10047, 10048, 10049, 10050/1, 10050/2, 10051/1, 10051/2, 10052, 10053/2, 10060/1, 10061/1, 10062/1, 10063/1, 10063/3, 10064/1, 10059/3, 10073, 10074/1, AM 4 dz. 10054/4, 10054/5, 10056/3, 10056/4, 10055/1, 10057/4, 10054/3, 10056/5, 10057/3; GOŁASZYN AM 2 dz. 10019, 10020, 10021/1, 10021/2, 10022/1, 10022/2, 10023/1, 10023/2, 10017, 10018; ŁUKOWO AM 4 dz. 10195, 10193/1, 10194
4.	2308	Gniezno	GNIEZNO AM 28 dz. 18/1
5.	2725	Poznań	GOLĘCIN AM 25, dz. część 15/87, 16
6.	2736	Poznań	ŁAZARZ AM 25, dz. 6, 7/1
7.	2738	Poznań	POZNAŃ AM 8, dz. 12/8
8.	2744	Poznań	POZNAŃ AM 21, dz. 4, 5/3, 6/1, część 7
9.	2746	Poznań	JEŻYCE AM 3, dz. 3/3, 5/3; JEŻYCE AM 4, dz. 8/57
10.	2747	Poznań	JEŻYCE AM 14, dz. 130/19
11.	2753	Poznań	POZNAŃ AM 11, dz. 2, 3/3
12.	2761	Poznań	JEŻYCE, AM 14, dz. 85/1, 86, 87, 88/3, 88/4, 89
13.	2779	Poznań	WILDA AM 24, dz. 63/8
14.	2783	Poznań	ŁAZARZ, AM7, dz. 24/1, 24/4, 26, 28/1, 28/3, 28/18, 27/1, 27/21; AM 8, dz. 3/9, 3/11.
15.	2799	Poznań	GŁUSZYNA II AM 1 dz. 1/20cz., 1/21cz., 1/24, 2/13
16.	2981	Śrem	ŚREM AM 18, dz. 1258/17, 1258/18
17.	2982	Śrem	ŚREM AM 17, dz. 1232/6, 1239/2, 1239/3, 1234/1, 1236/1, 1233
18.	3916	Poznań	JEŻYCE AM 17, dz. 75/1, 76/1, 76/3
19.	4246	Babki	BABKI AM 1, dz. 73/7, 74
20.	4515	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 5, dz. 1
21.	5230	Porażyn	PORAŻYN AM 4 dz. część 5171/3, część 5169/3, 5191/4, część 5191/5, część 5191/6, 5192/4, część 5192/5, 5170/4, 5171/5, 5171/6, 5294; AM 5 dz. 5193/2, 5172/5, 5172/7, 5172/9, 5172/10, 5172/11, 5193/3, część 5193/5, 5193/6, 5193/8, część 5193/9, część 5194/4, 5194/5, część 5195/1;
22.	5706	Poznań	PSARSKIE AM 14, dz. 15/3, 16/1, 17, 18, 19/1, 20, 22/1, 23, 24/3, 31, 32.
23.	5807	Nowy Tomyśl	NOWY TOMYŚL AM 1 dz. 131
24.	5809	Gniezno	GNIEZNO AM 28 dz. 43/8, 43/12
25.	5834	Poznań	PIOTROWO AM 1, dz. 6/2
26.	6035	Poznań	GŁUSZYNA II AM 1 dz. 1/3, 1/5, 1/6, 1/14, 1/16, 1/17, 1/18, 1/20, 1/21, 1/25, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100, 1/101, 1/102, 1/103, 1/105, 1/106, 1/107, 1/153, 1/155, 1/157, 1/159, 1/161, 1/163, 1/165, 1/167, 1/169, 1/171, 1/172, 1/174, 1/175, 1/176, 1/178, 1/180, 1/182, 1/184, 2/11, 1/26, 1/27, 1/29, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/42, 1/43, 1/44, 1/46, 1/47, 1/48, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/120, 1/122, 1/128, 1/134, 1/136, 1/137, 1/138, 1/139, 1/141, 1/145, 1/147, 1/151, 1/28, 1/30, 1/32, 1/33, 1/41, 1/45, 1/49, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/62, 1/63, 1/64, 1/66, 1/67, 1/111, 1/112, 1/119, 1/121, 1/123, 1/185, 1/186, 1/187, 1/188, 1/189, 1/190, 1/125, 1/126, 1/191, 1/192, 1/193, 1/129, 1/130, 1/133, 1/135, 1/140, 1/142, 1/143, 1/144, 1/146, 1/148, 1/149, 1/150, 1/91, 1/94, 1/109, 1/110, 1/118, 1/152, 1/154, 1/156, 1/158, 1/160, 1/162, 1/164, 1/166, 1/168, 1/170, 1/173, 1/177, 1/179, 1/181, 1/183; STAROŁĘKA AM 31c dz. 14/2; KRZESINY AM 47 dz. 15/1, 3, 28, 26/1, 8, 107, 77, 13/1, 9/1, 6. KONINKO AM 1 dz. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 130/2.
27.	7096	Rogalin	ROGALIN AM 5, dz. 267.
28.	7887	Babki	BABKI AM-1, dz. 61/1, 59/2, 62/1, 59/4.
29.	8605	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz.45/4.
30.	8606	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 11/2.
31.	8607	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 42.
32.	8614	Poznań	WILDA AM 24, dz. 63/9.
33.	8621	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19 dz. 13/9.
34.	8637	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 11, dz. 251, 274, 307, 479, 480.
35.	8638	Biedrusko	BIEDRUSKO AM 19, dz. 52/3.

36.	8650	Poznań	ŁAZARZ AM 8, dz. 3/5.
37.	8652	Borówiec	BORÓWIEC AM 9, dz. 504/2, 512, 513
38.	8662	Poznań	GŁUSZYNA AM 7, dz. 9\7.
39.	8663	Borówiec	BORÓWIEC AM 9, dz. 491/2, 493/2, 506/1.

Załącznik nr 2 Drogi krajowe na terenie POM

Lp.	Numer drogi	Przebieg	Klasa techniczna
1.	2	Świecko (granica państwa) – Poznań – Konin – Łódź – Warszawa – Terespol (granica państwa) – granica województwa – Poznań – Konin – granica województwa	 A
2.	5	A1 (węzeł „Nowe Marzy") – Bydgoszcz – Gniezno – Poznań (węzeł „Poznań Wschód" – węzeł „Poznań Komorniki") – Leszno – Wrocław – Lubawka (granica państwa): – granica województwa – Gniezno – Poznań (węzeł „Poznań Wschód") – Poznań (węzeł „Poznań Komorniki") – Śmigiel – Poznań (węzeł „Poznań Zachód") – Wronczyn (w trakcie realizacji – etap budowy) – Wronczyn – Radomicko (w trakcie realizacji – etap projektowania)	 S GP S S
3.	11	Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Chodzież – Poznań – Jarocin – Ostrów Wielkopolski – Kępno – Kluczbork – Bytom – granica województwa – Piła – Chodzież – Poznań – zachodnia obwodnica Poznania – Poznań (węzeł „Poznań Krzesiny") – Kórnik – Kórnik – Jarocin	 GP S S GP
4.	15	Trzebnica – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno – Inowrocław – Toruń – Ostróda – granica województwa – Krotoszyn – Jarocin – Września – Gniezno – Gniezno – granica województwa	 G GP
5.	32	Gubinek (granica państwa) – Zielona Góra – Wolsztyn – Stęszew – granica województwa – Wolsztyn – Stęszew	 GP
6.	92	węzeł „Rzepin" (A2) – Świebodzin – Pniewy – Poznań – Września – Konin – Kutno – Łowicz – węzeł „Warszawa Zachód" (A2) – Mińsk Mazowiecki – węzeł „Kałuszyn" (A2) – granica województwa – Pniewy – Poznań – Września – Konin – granica województwa	 GP

Załącznik nr 3 Drogi wojewódzkie na terenie POM

Lp.	Numer drogi	Przebieg	Klasa techniczna
1.	178	(Wałcz) – Trzcianka – Czarnków – Oborniki	GP
2.	184	Wronki – Ostroróg – Szamotuły – Przeźmierowo	G
3.	185	Piotrowo – Szamotuły	G
4.	187	Pniewy – Szamotuły – Oborniki – Murowana Goślina	G
5.	190	Krajenka – Szamocin – Margonin – Wągrowiec – Gniezno	G
6.	194	Poznań - węzeł „Gniezno Południe" (S5)	G
7.	196	Węzeł „Poznań Komorniki" (A2) – Poznań – Murowana Goślina – Wągrowiec	GP
8.	197	Sławica – Rejowiec – Kiszkowo – Gniezno	G
9.	241	([Tuchola – Sępólno Krajeńskie – Więcbork – Nakło nad Notecią) – Wągrowiec – Rogoźno	GP
10.	251	Kaliska – Damasławek – (Żnin – Barcin – Pakość – Inowrocław)	G
11.	260	Gniezno – Witkowo – Wólka	G
12.	302	(Brudzewo) – Zbąszyń – Nowy Tomyśl	G
13.	305	Bolewice – Nowy Tomyśl – Wolsztyn – Wschowa – Wroniniec	G
14.	306	Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew – Nowe Dymaczewo	G
15.	307	Poznań – Buk – Opalenica – Bukowiec	G
16.	308	Nowy Tomyśl – Grodzisk Wlkp. – Kościan – Kunowo	G
17.	310	Głuchowo – Czempiń – Śrem	G
18.	311	Kawczyn – Czempiń	G
19.	430	Poznań – Mosina	G
20.	431	Granowo – Nowe Dymaczewo – Mosina – Kórnik	G
21.	432	Leszno – Krzywiń – Śrem – Środa Wielkopolska – Września	G
22.	433	Węzeł „Poznań Krzesiny" (A2) – Poznań – granica miasta (ul. Obornicka)	G
23.	434	Kleszczewo (S5) – Kórnik – Śrem – Kunowo – Gostyń – DK nr 36	GP
24.	436	Pysząca – Książ Wielkopolski – Nowe Miasto Nad Wartą	G
25.	442	Września – Pyzdry – Gizałki – Kalisz	G

Załącznik nr 4 Planowane obwodnice

Lp.	Gmina	Miejscowość
1.	Brodnica	Brodnica
2.	Buk	Buk, Niepruszewo
3.	Czempiń	Czempiń
4.	Czerwonak	Owińska, Kliny
5.	Duszniki	Duszniki
6.	Granowo	Granowo
7.	Grodzisk Wielkopolski	Grodzisk Wielkopolski, Ptaszkowo
8.	Kaźmierz	Bytyń, Kaźmierz
9.	Kiszkowo	Kiszkowo
10.	Komorniki	Chomęcice, Głuchowo,
11.	Kościan	Kościan, Racot,
12.	Kórnik	Kórnik,
13.	Mosina	Czapury, Mosina, Rogalinek, Wiórek
14.	Nowy Tomyśl	Boruja Kościelna, Bukowiec, Nowy Tomyśl, Wytomyśl
15.	Oborniki	Oborniki, Słonawy
16.	Opalenica	Porażyn, Wojnowice

17.	Pobiedziska	Pobiedziska
18.	Rogoźno	Rogoźno
19.	Skoki	Skoki
20.	Stęszew	Strykowo
21.	Suchy Las	Biedrusko
22.	Swarzędz	Swarzędz
23.	Szamotuły	Lipnica, Otorowo, Szamotuły
24.	Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska
25.	Tarnowo Podgórne	Tarnowo Podgórne
26.	Wągrowiec	Wągrowiec
27.	Września	Września
28.	Zaniemyśl	Zaniemyśl

Załącznik nr 5 Planowane przystanki kolejowe systemu kolei metropolitalnej

Lp.	Nazwa gminy	Nazwa przystanku	Nr linii
1.	Brodnica	Grabianowo	369
2.		Manieczki	369
3.		Szołdry	369
4.	Czerwonak	Koziegłowy	356
5.	Dopiewo	Dopiewiec	3
6.	Gniezno miasto	Szczytniki Duchowne	353
7.	Kaźmierz	Kaźmierz	-
8.	Komorniki	Plewiska	3
9.	Kościan miasto	Kościan Północ	271
10.	Kórnik	Koninko	272
11.	Luboń	Lasek	271
12.	Mosina	Krosno	271
13.	Oborniki	Bogdanowo	354
14.	Poznań	Poznań Dąbrowskiego	-
15.		Poznań Druskiennicka	354
16.		Poznań Franowo	394
17.		Poznań Garaszewo	272
18.		Poznań Grudzieniec	3
19.		Poznań Hetmańska	3
20.		Poznań Niestachowska	354
21.		Poznań Karolin	395
22.		Poznań Lotnisko Ławica	-
23.		Poznań Miłostowo	3
24.		Poznań Naramowice	395
25.		Poznań Piątkowo	395
26.		Poznań Podolany	354
27.		Poznań Uniwersytet	395
28.		Poznań Zawady	3
29.	Rogoźno	Garbatka	354
30.	Rokietnica	Krzyszkowo	351
31.		Kiekrz Osiedle	351
32.		Mrowino	363
33.		Przybroda	363
34.	Stęszew	Stęszew Południe	357
35.	Suchy Las	Złotkowo	354
36.		Suchy Las os. Grzybowe	354
37.	Swarzędz	Jasin	3
38.		Nowa Wieś Poznańska	804
39.		Uzarzewo	353
40.	Szamotuły	Szamotuły Północ	351
41.	Śrem	Śrem	369
42.	Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska Północ	272
43.	Tarnowo Podgórne	Marianowo	-
44.		Przeźmierowo	-
45.		Sady	-
46.		Tarnowo Podgórne	-
47.		Tarnowo Podgórne Termy	-
48.		Wysogotowo	-
49.	Wągrowiec	Wągrowiec Osada	356
50.		Wągrowiec Południe	356
51.		Runowo	236
52.		Wiatrowiec	236
53.	Września	Września Sokołowo	3

Załącznik nr 6 Zestawienie inwestycji ponadlokalnych – sieci elektroenergetyczne, sieci gazowe i rurociągi paliwowe

Lp.	Nazwa inwestycji
1.	Uruchomienie drugiego toru linii 400 kV Kromolice – Plewiska wraz z utworzeniem gwiazdy 220 kV relacji Plewiska – Konin z odczepem do Poznań Południe
2.	Rozbudowa stacji 400/220/110 kV Plewiska
3.	Modernizacja stacji 220/110 kV Czerwonak
4.	Podwieszenie drugiego toru 400 kV na linii Ostrów – Kromolice
5.	Rozbudowa rozdzielni 400 kV w stacji 400/110 kV Kromolice dla przyłączenia FW Wielkopolska
6.	Zmiana konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej ENEA Operator Sp. z o. o. w centralnym obszarze województwa wielkopolskiego - powiązanie nowego punktu transformacji 400/110 kV Kromolice z siecią 110 kV ENEA Operator Sp. z o. o. (układ docelowy): a) budowa linii dwutorowej 110 kV relacji SE Kromolice (KRM) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (GPZ Swarzędz (SWA)) w następującym układzie: – wprowadzenie jednego z torów do GPZ Nagradowice (NAG), – połączeniu drugiego toru z wypiętą w GPZ Nagradowice (NAG) linią z kierunku GPZ Swarzędz (SWA); b) budowa linii dwutorowej 110 kV relacji RS 110 kV Garaszewo (GAR) w kierunku GPZ Nagradowice (NAG) (SE Kromolice (KRM)) z wykorzystaniem trasy jednotorowego fragmentu istniejącej linii GPZ Nagradowice (NAG) + GPZ Poznań Południe (PPD) w następującym układzie: – wprowadzenie jednego z torów poprzez proj. GPZ Szczepankowo (SCE) do GPZ Nagradowice (NAG), – wprowadzenie drugiego z torów poprzez GPZ Gądki (GDK) do SE Kromolice (KRM); c) budowa RS 110 kV Garaszewo (GAR) w układzie dwusystemowym ze sprzęgłem podłużno-poprzecznym oraz następującymi polami liniowymi 110 kV: – kierunek SE Kromolice (KRM) (poprzez GPZ Szczepankowo (SCE), GPZ Nagradowice (NAG)), – kierunek SE Kromolice (KRM) (poprzez GPZ Gądki (GDK), – kierunek GPZ Bema (BMA), – kierunek GPZ Zegrze (ZEG) (sekcja 1), kierunek GPZ Poznań Starołęka (PST), – kierunek GPZ Zegrze (ZEG) (sekcja 2); – wraz z wprowadzeniem do RS 110 kV Garaszewo (GAR) czterech odcinków kablowych 110 kV jako wcięcia w dwie linie 110 kV relacji GPZ Poznań Starołęka (PST) - GPZ Zegrze (ZEG), GPZ Bema (BMA) - GPZ Zegrze (ZEG); d) budowa linii 110 kV od SE Kromolice (KRM) do stanowiska nr 17 (w rejonie miejscowości Słupia Wielka) kierunek GPZ Środa (SRO).
7.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Śmigiel (SMI) - RS Widziszewo (WDZ) - GPZ Kościan (KCI)
8.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Stęszew (SEW) - SE Plewiska (PLE)
9.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Leszno Gronowo (LES) - GPZ Śrem Helenki (HEL)
10.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji SE Kromolice (KRM) - stanowisko nr 17 Słupia Wielka
11.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ Nagradowice (NAG), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
12.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nagradowice (NAG) - SE Kromolice (KRM)
13.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nagradowice (NAG) - GPZ Gadki (GDK), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
14.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Gadki (GDK) - GPZ Poznań Południe (PPD), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice
15.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji RS Garaszewo (GAR) - projektowany GPZ Szczepankowo (SCE) - GPZ Nagradowice (NAG)
16.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Nowy Tomyśl (NOT) - GPZ Pniewy (PNI)
17.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji linia Nowy Tomyśl - Pniewy (NOT-PNI) -RS Kuślin
18.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Pniewy (PNI) - GPZ Duszniki (DUW)
19.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Duszniki (DUW) - SE Plewiska (PLE)
20.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Wągrowiec (WAG) - GPZ Rogoźno (RGZ)
21.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Bolechowo (BLH) - SE Czerwonak (CZE)
22.	Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji 1 tor - SE Pątnów (PAT) - GPZ Pakość (PAK), 2 tor - SE Pątnów (PAT) - GPZ Janikowo (JNK)
23.	Modernizacja linii napowietrznej dwutorowej WN-110 kV relacji 1 tor: SE Czerwonak (SE) - stacja abonencka GPZ Centralna Oczyszczalnia Ścieków (COS) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2), 2 tor: SE Czerwonak (CZE) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2)
24.	Budowa linii napowietrznej WN-110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ-u Suchy Las (SYL) jako wcięcie do istniejącej linii napowietrznej relacji GPZ Piątkowo (PKO) - GPZ Kiekrz (KEK)
25.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Cytadela (CTD) - stacja abonencka GPZ EC1 Garbary (POE), wobec zaplanowanej budowy GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza terenem elektrowni Garbary) zastępującego stację istniejącą; (utworzenie powiązania napowietrzno-kablowego) przy zachowaniu relacji GPZ Cytadela (CTD) - planowana stacja GPZ Garbary
26.	Przebudowa linii napowietrznej WN-110 kV relacji stacja abonencka GPZ EC1 Garbary (POE) - stacja abonencka GPZ EC2 Karolin (EC2), wobec zaplanowanej budowy GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza terenem elektrowni Garbary) zastępującego stację istniejącą; (utworzenie powiązania napowietrzno-kablowego) przy zachowaniu relacji GPZ EC2 Karolin (EC2) - planowana stacja GPZ Garbary
27.	Przebudowa linii napowietrzno-kablowej WN-110 kV relacji GPZ Zegrze (ZEG) - GPZ Bema (BMA), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice; do układu: GPZ Bema (BMA) - RS Garaszewo (GAR), Zegrze (ZEG) - RS Garaszewo (GAR)
28.	Przebudowa linii napowietrzno-kablowej WN-110 kV relacji GPZ Zegrze (ZEG) - GPZ Poznań Starołęka (PST), wobec zmiany konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej w obszarze powiązanym z nową stacją NN/110 kV Kromolice; do układu: GPZ Poznań Starołęka (PST) - RS Garaszewo (GAR), Zegrze (ZEG) - RS Garaszewo (GAR)
29.	Budowa linii kablowej WN-110 kV stanowiącej zasilanie planowanego GPZ-u Towarowa jako wcięcie do istniejącej linii kablowej relacji GPZ Jeżyce (JEZ) - GPZ Bema (BMA)
30.	Modernizacja stacji GPZ Antoninek (ANT)
31.	Modernizacja stacji GPZ Bolechowo (BLH)
32.	Modernizacja stacji GPZ Bema (BMA)
33.	Modernizacja stacji GPZ Cytadela (CTD)
34.	Budowa rozdzielni sieciowej RS Garaszewo
35.	Budowa stacji GPZ Garbary w nowej lokalizacji (poza teren elektrowni Garbary) zastępująca stację istniejącą
36.	Modernizacja stacji GPZ Górczyn (GCZ)
37.	Modernizacja stacji GPZ Gniezno Wschód (GN2)
38.	Modernizacja stacji GPZ Poznań HCP (PHC)
39.	Modernizacja stacji GPZ Iłowiec (ILO)
40.	Modernizacja stacji GPZ Naramowice (NAR)
41.	Modernizacja stacji GPZ Nowy Tomyśl (NOT)
42.	Modernizacja stacji GPZ Oborniki (OBO)
43.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Główna (PGL)
44.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Pogodno (PPO)
45.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Rataje (POR)
46.	Modernizacja stacji GPZ Poznań Sołacz (POS)
47.	Budowa stacji GPZ Suchy Las (SYL)

48.	Budowa stacji GPZ Szczepankowo (SCE)
49.	Modernizacja stacji GPZ Śrem (SRE)
50.	Budowa stacji GPZ Towarowa (TWA)
51.	Modernizacja stacji GPZ Wawrzyńca (WAW)
52.	Modernizacja stacji GPZ Września Wschód (WSW)
53.	Modernizacja stacji GPZ Bolechowo (BLH)
54.	Rozbudowa stacji GPZ Duszniki (DUW)
55.	Budowa stacji GPZ Gniezno Piekary wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię relacji GPZ Gniezno Winiary (GNI) - GPZ Fałkowo (FAL)
56.	Budowa stacji GPZ Komorniki wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji SE Plewiska (PLE) - GPZ Poznań Południe (PPD)
57.	Budowa stacji GPZ Kostrzyn wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ Nekla (NEK)
58.	Budowa stacji GPZ Mechowo wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Swarzędz (SWA) - GPZ EC2 Karolin (EC2)
59.	Budowa stacji GPZ Naramowice II wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji SE Czerwonak (CZE) - GPZ Piątkowo (PKO)
60.	Budowa stacji GPZ Polanka wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w linię WN-110 kV relacji GPZ Bema (BMA) - GPZ Nadolnik (NAD)
61.	Modernizacja stacji GPZ Tarnowo Podgórne (TPO)
62.	Budowa stacji GPZ Tarnowo Podgórne II wraz z zasilaniem stacji po stronie WN-110 kV jako wcięcie w planowaną linię SE Plewiska (PLE) - GPZ Tarnowo
63.	Budowa stacji GPZ Rąbczyn pod linią 110 kV Wągrowiec – Piastowice
64.	Budowa stacji GPZ Batorowo zasilana liną 2-torową jako wcięcie w linę Sady-Plewiska
65.	Modernizacja linii 110 kV GPZ Krotoszyn Mahle – GPZ Krotoszyn Północ
66.	Przebudowa linii 110 kV relacji El. Pątnów - GPZ Witkowo/GPZ Kleczew - GPZ Gniezno (w granicach EOP)
67.	przyłączenie sieci przesyłowej do Zakładu Produkcyjnego IMA w m. Murowanej Goślinie
68.	zagospodarowanie złóż Zbąszyń i Babimost wraz z budową rurociągu relacji OG Babimost – OC Zbąszyń oraz rurociągu OP Zbąszyń – Węzeł Sątopy
69.	zagospodarowanie złoża Czarna Wieś wraz z budową rurociągów DN 50 od odwiertów Czarna Wieś-4 i Czarna Wieś-5 do OG Ujazd
70.	zagospodarowanie odwiertów na złożu Paproć wraz z budową rurociągów DN 80 pomiędzy odwiertami Cicha Góra-7 Cicha Góra-8, Cicha Góra-5 do OG Cicha Góra
71.	przebudowa KRNiGZ Buk pod kątem intensyfikacji wydobycia ropy naftowej ze złoża Buk – planuje się nowy rurociąg od KRNiGZ Buk do odwiertu Buk-15
72.	gazociąg wysokiego ciśnienia DN250 relacji Tulce – Kostrzyn – Nekla oraz DN200 relacji Nekla – SRP Września
73.	gazociąg wysokiego ciśnienia DN200 relacji SRP Września – SRP Chłądowo
74.	budowa SRP Tuliszków oraz gazociągów średniego ciśnienia na terenach gmin Tuliszków, Władysławów, Rychwał i Grodziec
75.	zagospodarowanie odwiertu Rokietnica-5 z podłączeniem rurociągiem do OG Młodasko
76.	zagospodarowanie odwiertu Pniewy 5H z podłączeniem rurociągiem do OG Duszniki
77.	zagospodarowanie odwiertów Borowo-5 i Szczepowice-1 z podłączeniem rurociągami do SP Łęki-1
78.	zagospodarowanie odwiertów Brońsko-30 i Brońsko-31 z podłączeniem rurociągami do istniejących rurociągów do KGZ Kościan

Załącznik nr 7 Lokalizacja punktów widokowych, osi widokowych oraz ciągów widokowych

Nazwa gminy	Punkty widokowe	Osie widokowe	Ciągi widokowe
Brodnica		- z drogi powiatowej nr 2463P na kościół w Żabnie i z drogi powiatowej nr 1861P na kościół w Brodnicy	
Buk		- z drogi powiatowej nr 2739P na kościół drewniany w Buku	- z drogi wojewódzkiej nr 307 na Jezioro Niepruszewskie
Czempiń		- z drogi powiatowej nr 3915P na kościół drewniany w Gołębinie Starym	
Czerniejewo		- z drogi powiatowej nr 2449P na kościół w Pawłowie, z drogi powiatowej nr 2483P na pałac w Czerniejewie	- z drogi powiatowej nr 2160P i nr 2159P na dolinę rzeki Wrześnicy w rejonie Czerniejewa
Czerwonak	- wieża widokowa na Dziewiczej Górze w Czerwonaku	- z drogi wojewódzkiej nr 196 na kościół w Owińskach, z drogi powiatowej nr 2449P na kościół w Kicinie	- z drogi wojewódzkiej nr 196 na dolinę rzeki Warty na odcinku Czerwonak-Owińska, z drogi powiatowej nr 2406P na dolinę rzeki Warty w rejonie Promnic
Dominowo		- z drogi powiatowej nr 3662P na kościół w Bagrowie, z drogi powiatowej nr 3666P na kościół w Murzynowie Kościelnym, - z drogi powiatowej 2443P na kościół w Gułtowy	- z drogi powiatowej nr 3662P na gród piastowski w Gieczu)
Dopiewo	- pagórek na pn.-zach. od wsi Lisówki - widok na Jezioro Tomickie		- z drogi wojewódzkiej nr 307 na Jezioro Niepruszewskie
Duszniki		- z drogi powiatowej 2739P na kościół w Dusznikach	
Gniezno miasto	- punkty widokowe (taras widokowy na wieży katedralnej)	- kilka dróg do Gniezna skierowanych jest w stronę Katedry	- z drogi krajowej nr 5 na Gniezno
Gniezno	- krawędź doliny przy drodze pomiędzy Jankowem Dolnym a Wierzbiczanami - widok na dolinę jeziorną	- z drogi powiatowej 2149P widok na katedrę w Gnieźnie	
Kaźmierz	- wzniesienie w Komorowie - widok na Jezioro Bytyńskie	- z drogi powiatowej nr 1861P na kościół w Kaźmierzu	- z drogi powiatowej nr 1866P i nr 1868P na Jezioro Bytyńskie, z drogi powiatowej nr 1861P na zbiornik Radzyny
Kiszkowo	- pagórek na zach. od wsi Gniewkowo - widok na krajobraz wiejski, - dawny gród stożkowy w Imiołkach - widok na Jezioro Lednickie		- z drogi powiatowej nr 2197P na Jezioro Turostowskie, z drogi powiatowej nr 2147P i nr 1698P na dolinę rzeki Mała Wełna
Kleszczewo		- z drogi powiatowej nr 2410P na kościół w Kleszczewie	
Komorniki	- wieża Bierbaumów w Szreniawie - widok na Wielkopolski Park Narodowy		

Kostrzyn	- wzniesienie na pd. od Brzezin - widok na krajobraz wiejski pagórkowaty	- z drogi powiatowej nr 2443P i nr 2441P na kościół w Czerlejnie, - z drogi powiatowej nr 2439P na kościół w Siekierkach Wielkich, - z drogi powiatowej nr 2443P na kościół w Gułtowach, - z drogi wojewódzkiej 434 na kościół w Iwnie, - z drogi krajowej 92 na kościół w Siedlcu,	- z drogi powiatowej nr 2409P na odcinku Tarnowo - Promno z widokiem na dolinę rzeki Cybiny, - z drogi lokalnej (Iwno-Kociałkowa Górka) widok na krajobraz falisty,
Kościan			- z drogi powiatowej nr 3914P na dolinę Obry w Bonikowie, z drogi wojewódzkie nr 308 na Stadninę Koni w Racocie, z drogi powiatowej nr 3917P na pasy wiatrochronne w okolicy Turwi i Wyskoci
Kórnik	- wieża widokowa w Czmońcu - widok na rozlewiska Warty		- z drogi powiatowej nr 2468P na Jezioro Bnińskie w Biernatkach
Łubowo	- wzniesienie w Moraczewie	- z drogi powiatowej nr 2157P na kościół w Łubowie	- z drogi krajowej nr 5 na Jezioro Lednickie w Lednogórze, - z drogi powiatowej nr 2199P na Jezioro Lednickie w Lednogórze, - z drogi powiatowej nr 2155P na Jezioro Lednickie w Moraczewie,
Mosina	- wieża widokowa na szczycie Osowej Góry, - most na Warcie i rejon kościoła w Rogalinku oraz skarpa za pałacem w Rogalinie - widok na dolinę Warty, - Morena Pożegowska,		- z drogi powiatowej nr 2460P na dolinę Warty na odcinku Marlewo-Wiórek, - z drogi powiatowej nr 2464P na dolinę Warty na odcinku Radzewice-Świątniki, - z drogi powiatowej nr 2465P na Osową Górę w Krośnie,
Murowana Goślina	- pagórek na pn. od Mściszewa - widok na dolinę Warty, Złotoryjsko - widok na dolinę Warty, - Wojnowo - widok na dolinę Trojanki,		- widok na dolinę Trojanki z dróg: powiatowej nr 2025P w Murowanej Goślinie, wojewódzkiej nr 196 na odcinku Wojnowo - Przebędowo, - z powiatowej nr 2029P w Długiej Goślinie,
Nekla			- z drogi krajowej nr 92 na kościół w Nekli
Nowy Tomyśl			- z drogi wojewódzkiej nr 305 na Nowy Tomyśl
Oborniki	- wieża widokowa w Dąbrówce Leśnej, - Objezierze - widok na stawy w dolinie Samicy Kierskiej, - Wargowo – widok na dwór rodziny Żółtowskich, - Kiszewo, Sycyn – widok na dolinę Warty, - Bogdanowo – widok na miasto Oborniki - wiadukt w Ocieszynie - widok na krajobraz wiejski,		- z drogi wojewódzkie nr 187 na śródmieście Obornik, - z drogi powiatowej nr 1847P na dolinę Warty, - z drogi powiatowej nr 2049P na dolinę Samicy Kierskiej, - z drogi powiatowej 2049P na stawy w Objezierzu,
Pobiedziska	- krawędź rzeki Cybiny w Górze - widok na Jezioro Góra		- z drogi powiatowej nr 2487P na Jezioro Kowalskie na odcinku Kowalskie - Jerzykowo, - z drogi wojewódzkie nr 2408P na Jezioro Jerzyńskie na odcinku Wronczyn-Jerzyn, - z drogi powiatowej nr 2437P na dolinę Cybiny w Jankowie, - z drogi powiatowej nr 2409P na dolinę Cybiny w Promnie, - z drogi lokalnej (Iwno-Kociałkowa Górka) widok na krajobraz falisty,
Poznań	- Góra Morasko - teren zbiorników wodnych, - most Lecha, - kładka piesza nad ulicą Lechicką, - okolice obelisku na Cytadeli, - Kopiec „Wolności”, - most Chrobrego, - most Mieszka I, - most Królowej Jadwigi, - most Św. Rocha, - Most Przemysła - most Teatralny, - most Uniwersytecki, - most Dworcowy, - taras widokowy na Zamku Przemysła	- na klasztor Bernardynów z Drogi Dębińskiej, - na kościół Najświętszego Zbawiciela z ulicy Dąbrowskiego i Fredry, - na kościół Farny z ul. Świętosławskiej, - na klasztor Bernardynów z ulicy Garbary, - na katedrę ze starego koryta Warty na Chwaliszewie, - na Międzynarodowe Targi Poznańskie z ulicy Matyi, - na Teatr Wielki z Parku Mickiewicza	- z drogi powiatowej nr 5827P na północną część Poznania, - z drogi powiatowej nr 2406P na dolinę Warty w Radojewie, - z drogi powiatowej nr 2460P na dolinę Warty na Starołęce, - z mostów na dolinę rzeki Warty, - strona zabudowy centrum - ciąg od mostu Teatralnego do mostu Dworcowego, - zachodnia pierzeja zabudowy od ulicy Poznańskiej do wysokości Dworca Zachodniego, - ciąg od kościoła Św. Jana Jerozolimskiego do Centrum Obsługi Toru Regatowego, - wschodnia skarpa doliny rzeki Warty od mostu Królowej Jadwigi do wiaduktu w ciągu ulicy Hetmańskiej, - wschodnia skarpa doliny rzeki Warty od mostu Lecha do mostu kolejowego na Zawadach, - wschodnia skarpa doliny rzeki Warty od mostu kolejowego na Zawadach do mostu Królowej Jadwigi, - wschodnia pierzeja Chwaliszewa, - północno - zachodnia i południowo - wschodnia krawędź Chwaliszewa, - północno - zachodnia krawędź Ostrowa Tumskiego, - północno - wschodnia krawędź Ostrowa Tumskiego,

			- wschodnia krawędź Ostrowa Tumskiego, - zachodnia krawędź Ostrowa Tumskiego, - pierzeja Centrum na odcinku od mostu kolejowego Poznań - Garbary do mostu Królowej Jadwigi, - zachodnia krawędź doliny rzeki Warty na odcinku od mostu kolejowego Poznań - Garbary do mostu Lecha,
Puszczykowo			- z drogi powiatowej nr 2490P na tzw. zakole Warty
Rogoźno		- z drogi powiatowej nr 2025P na kościół w Wełnie, - z drogi powiatowej nr 2030P na kościół w Budziszewku	- z drogi wojewódzkie nr 195 na jezioro w Rogoźnie)
Rokietnica			- z drogi powiatowej nr 2426P na dolinę Samicy Kierskiej w Sobocie, z drogi wojewódzkiej nr 184 na dolinę Samicy Pamiątkowskiej na odcinku Napachanie-Mrowino
Skoki	- pn. brzeg jeziora Włókno - widok na jezioro, pagórek na zach. od wsi Chociszewo	- z drogi powiatowej nr 1698P na kościół w Jabłkowie, - z drogi wojewódzkiej nr 197 na kościół w Rejowcu,	- z drogi wojewódzkiej nr 196 na południową część Skoków
Stęszew	- krawędź doliny Jeziora Tomickiego w Tomicach - widok na J. Tomickie, pagórek w Rybojedzku - widok na J. Strykowskie	- z drogi powiatowej nr 2739P na kościół w Tomicach	- z drogi powiatowej nr 2450P na Jezioro Strykowskie na odcinku Strykowo-Rybojedzko, - z drogi wojewódzkiej 431 widok na Jezioro Witobelskie na odcinku Łódź – Witobel,
Suchy Las	- krawędź doliny Samicy Kierskiej w Golęczewie - widok na dolinę		- z drogi powiatowej nr 2061P na dolinę Samicy Kierskiej na odcinku Golęczewo-Zielątkowo
Swarzędz	- krawędź doliny rzeki Cybiny w Gruszczynie - widok na dolinę, - pn. część Jeziora Swarzędzkiego - widok na jezioro	- z drogi powiatowej nr 2449P na kościół w Wierzenicy	- z drogi powiatowej nr 2407P na dolinę Cybiny w Gruszczynie, - z drogi powiatowej 2408P na rzeźbę falistą na odcinku Karłowice - Pruszowiec
Szamotuły			- z drogi powiatowej nr 1858P na dolinę Samicy Pamiątkowkiej w Pamiątkowie, - z drogi wojewódzkiej nr 184 na Jezioro Pamiątkowskie w Pamiątkowie, - z drogi powiatowej nr 1860P na zbiornik Radzyny w Przyborowie
Śrem	- krawędź doliny Warty w Śremie ul. Zachodnia, krawędź doliny Warty w Górze, krawędź doliny przy drodze w pn. części Binkowa	- z drogi powiatowej nr 4069P na kościół w Błociszewie, - z drogi lokalnej (Kaczewo-Mórka) na kościół w Mórce,	
Środa Wielkopolska		- z drogi powiatowej nr 2410P na kościół kolegiacki w Środzie Wlkp.	- z drogi krajowej nr 11 na Bagna Średzkie i panoramę miasta Środa Wlkp.
Tarnowo Podgórne	- wzniesienie na krawędzi Jeziora Kierskiego w Baranowie - widok na jezioro		
Wągrowiec miasto	- taras widokowy na zabytkowej wspinalni Ochotniczej Straży Pożarnej		- z południowo-wschodniego brzegu jeziora widok na Jezioro Wągrowieckie
Wągrowiec		- z drogi wojewódzkiej nr 251 na kościół w Tarnowie Pałuckim, - z drogi powiatowej nr 1562P na kościół w Łeknie	- z drogi wojewódzkiej nr 241 i 251 na Jezioro Rgielsko w Kaliskach, - z drogi wojewódzkiej nr 196 na J. Czekanowskie, - Jezioro Łęgowskie na odcinku Wiatrowo-Łęgowo
Września	- pagórek w Słomowie – widok na dolinę Wrześnicy	- z drogi powiatowej nr 2949P na kościół w Grzybowie, z drogi wojewódzkiej nr 442 na kościół w Nowej Wsi Królewskiej	- z drogi powiatowej nr 2159P na dolinę rzeki Wrześnicy w rejonie Radomic

REKOMENDACJE DLA GMINY BRODNICA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Rogaliński Park Krajobrazowy, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, • tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Rogaliński Park Krajobrazowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz Kanał Szymanowo-Grzybno, – lokalny korytarz Kanał Piotrowo-Iłówiec, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 310 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu, **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 2463P i nr 2465P klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Brodnica, • lina kolejowa nr 369.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, • strefa IV Obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: brak. • planowane: Grabianowo, Manieczki, Szołdry.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 150 Pradolina Warszawsko-Berlińska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia sieci teleradiowej Poznań – Śrem. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (południowa i zachodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna i wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY BUK	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane wokół węzła autostrady.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, • tereny łąk i pastwisk, • obrzeża jeziora Niepruszewskiego z terenami przeznaczonymi pod zabudowę rezydencjalną, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze, • zielny pierścień przecięty autostradą A2.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – płaty leśne, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz: Samica Steszewska, Mogilnica, Mogilnica Górna, – ponadlokalny korytarz Mogilnica Wschodnia, – lokalny korytarz Dopływ spod Tomiczek, Trupina, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • drogi i odcinki dróg nr 306 i 307 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Niepruszewo,

	• zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 306 i 307 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu, • obwodnica drogowa miejscowości Buk. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1870P, 2496P, 2497P, 2500P, 2739P,
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Buk. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Buk. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 2 ujęcia w miejscowości Kalwy. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Krajnik, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Duszniki, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Buk, • linia elektroenergetyczna 110 kV Buk – Opalenica, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 200, • SRP Buk • GPZ, • gazociągi kopalniane. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY CZEMPIŃ	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • wyspy leśne.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, – obszar Natura 2000 PLH300039 Będlewo-Bieczyny, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Kanały Obrzańskie, Kanał Mosiński, – regionalny korytarz Olszynka, – lokalny korytarz Kanał Piotrowo Iłówiec, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Dolina Środkowej Obry (Łęgi Obrzańskie).
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S5 klasy S, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu, • linia kolejowa nr 271 (E59). **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 310 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu, • obwodnica drogowa miejscowości Czempiń. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2452P, 2465P, 3897P, 3899P, 3910P klasy Z, • linia kolejowa nr 369.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Czempiń **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Czempiń. • planowane: brak.

VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 150 Pradolina Warszawsko – Berlińska. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Leszno / Polkowice, • linia elektroenergetyczna 110 kV Poznań Pd. – Kościan, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Kościan, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150, • gazociąg kopalniany, • 2 zbiorniki LNG. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (północno-wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY CZERNIEJEWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • rezerwaty przyrody leśne: Bielawy, Modrzew Polski w Noskowie i Wiązy w Nowym Lesie, • obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie, • tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie, w tym leśne rezerwaty przyrody: Bielawy, Modrzew Polski w Noskowie i Wiązy w Nowym Lesie, – Lasy Czerniejewskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Wrześnica, – lokalny korytarz: Dopływ spod Imielna, Dopływ z Nowej Wsi Lednogórskiej, Wrześnica Mała, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Pojezierze Gnieźnieńskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 15 klasy GP. **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • linia kolejowa nr 281. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2152P, 2153P, 2158P, 2159P, 2160P, 2483P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Czerniejewo, Gębarzewo, Żydowo. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Pątnów. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (wschodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (zachodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY CZERWONAK	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka z otuliną, • obszary Natura 2000: PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki i PLH 300001 Biedrusko, • tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, – obszary Natura 2000: PLH300001 Biedrusko i PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak,

	○ obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: ○ korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, ○ korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Lasy Poznańskie, Lasy Poznańskie - Dolina Warty, Dolina Warty odcinek poznański.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 196 klasy GP, • obwodnica drogowa miejscowości Owińska, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 395, • droga wodna Warta– fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • linia kolejowa nr 356. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • Drogi i odcinki dróg nr: 2406P, 2407P, 2408P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Bolechowo, Czerwonak, Owińska. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące stacje i przystanki kolejowe: Bolechowo, Czerwonak, Czerwonak Osiedle, Owińska; • planowane stacje i przystanki kolejowe: Koziegłowy.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Pątnów, • 4 linie elektroenergetyczna 110 kV, • GPZ Bolechowo, GPZ Karolin, • SNN Czerwonak, • ropociąg przesyłowy „Przyjaźń”, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 50, DN 350 i DN 300, • SPR I˚, • linia sieci teleradiowej Poznań – Wągrowiec-Chojna. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • Kompleks wojskowy Biedrusko K-8637.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń – strefa procesów metropolizacji (zachodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna, centralna i wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY DOMINOWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: ○ obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, ○ obszary o randze regionalnej: brak, ○ obszary o randze ponadlokalnej: brak, ○ obszary o randze lokalnej: – płaty leśne, • korytarze ekologiczne: ○ korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Moskawa, – lokalny korytarz: Zagajski Potok, Dopływ spod Orzeszkowa, Wielka, Męcina, ○ korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi nr 432 klasy G. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO**: brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2443P, 3662P, 3663P, 3664P, 3666P klasy Z.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** brak.

VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • Nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Kromolice – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 110 kV Środa Wlkp. – Miłosław, • linia elektroenergetyczna 110 kV Miłosław – Września, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Tulce – Września. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (niewielka powierzchnia północno-zachodniej części gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY DOPIEWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • biznesu – tereny zlokalizowane przy węzłach drogi S5 i S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300010 Ostoja Wielkopolska, • Obszar chronionego krajobrazu Jeziora Niepruszewskiego, • tereny leśne i wyspy leśne, • tereny otarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • tereny sportu i rekreacji, • tereny osadnicze, • zielony pierścień przecięty autostradą A2.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300010 Ostoja Wielkopolska, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – płaty leśne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Samica Stęszewska, – ponadlokalny korytarz Wirynka, – lokalny korytarz Dopływ spod Lusówka, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinki dróg S5, S11 klasy S, • odcinek drogi nr 307 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO**: brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2391P, 2392P, 2402P, 2401P, 2403P, 2413P klasy Z, • planowana droga wzdłuż linii kolejowej nr 3 klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Dopiewo, Palędzie. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Dopiewo, Palędzie. • planowane: Dopiewiec.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 3 ujęcia Dąbrówka-Wysogotowo, • 1 ujęcie Kalwy. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Kromolice, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Krajnik, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Piła, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Leszno / Polkowice, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Buk, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Stęszew, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Duszniki, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Tarnowo Podgórne, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 350, DN 250 i DN 200, • 2 SRP I°, • gazociągi kopalnianie. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.

VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji, • zielony pierścień metropolii (północna, zachodnia i południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY DUSZNIKI	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła autostrady.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • kompleksy leśne i wyspy leśne.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000: PLH300051 Grądy Bytyńskie, w tym leśny rezerwat przyrody Duszniczki, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz: Samica Stęszewska, Mogilnica, Mogilnica Górna, – ponadlokalny korytarz Mogilnica Wschodnia, Kanał Lubosiński, – lokalny korytarz Dopływ spod Tomiczek, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi nr 92 klasy GP. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 306 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Duszniki, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1870P, 1884P, 1885P, 1886P, 1887P, 1882P, 1890P, 2738P, 2743P, klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 145 Dolina kopalna Szamotuły – Duszniki, • nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Krajnik, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Duszniki, • linia elektroenergetyczna 110 kV Duszniki – Pniewy, • GPZ, • ropociąg przesyłowy „Przyjaźń”, • gazociąg przesyłowy „Jamał”, • gazociągi kopalniane, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 OG Duszniki – OG Bukowiec, • SRP Ceradz, SRP Duszniki • linia teleradiowa Poznań – Bolewice. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (południowo-wschodnia część gminy przy granicy z gminą Tarnowo Podgórne).

REKOMENDACJE DLA MIASTA GNIEZNA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • decyzyjnej, • wiedzy, • kultury, • sportu i turystyki, • biznesu.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Wrześnica, – lokalny korytarz Gnieźnieńska Struga, rynny jezior: Jelonek, Świętokrzyskie, Winiary, Wełnickie, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Pojezierze Gnieźnieńskie.

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 15 klasy GP, • linia kolejowa nr 353. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinki dróg nr: 190, 260 klasy G, • linia kolejowa nr 281. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 197, 2149P, 2152P, klasy Z, • były przebieg drogi krajowej nr 5 klasa Z,
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Gniezno. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Gniezno; • planowane: Szczytniki Duchowne.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Winiary I • 1 ujęcie Winiary II • 1 ujęcie Żydowo- Cielimowo **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Łubowo – Gniezno, • linia elektroenergetyczna 110 kV Gniezno – Gniezno Wschód, • linia elektroenergetyczna 110 kV Gniezno Wschód – Witkowo, • linia elektroenergetyczna 110 kV Mieścisko – Gniezno, • linia elektroenergetyczna 110 kV Trzemeszno – Gniezno, • 2 GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY GNIEZNO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła drogi S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH 300026 Pojezierze Gnieźnieńskie, o obszary o randze regionalnej: – Lasy Modliszewskie, płaty leśne, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Wełna, – regionalny korytarz Wrześnica, – lokalny korytarz Gnieźnieńska Struga, Dębina, Mielneńska Struga, rynny jezior: Jelonek, Świętokrzyskie, Winiary, Wełnickie, Dopływ spod Szczytnik Duchownych, Dopływ spod Gościeszyna i Dębowiecka Struga, Strzyżewska Struga, o korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Pojezierze Gnieźnieńskie, Pojezierze Żnińskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S5 klasy S, • odcinek drogi nr 15 klasy GP, • odcinek drogi nr 190 klasy G, • linia kolejowa nr 353. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • linia kolejowa nr 281. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 197, 2149P, 2152P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI :** • Istniejące: Jankowo Dolne. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Łubowo – Gniezno, • linia elektroenergetyczna 110 kV Gniezno – Gniezno Wschód, • linia elektroenergetyczna 110 kV Gniezno Wschód – Witkowo,

	• linia elektroenergetyczna 110 kV Mieścisko – Gniezno, • linia elektroenergetyczna 110 kV Trzemeszno – Gniezno, • GPZ, • gazociąg tranzytowy „Jamał”, • gazociąg wysokiego ciśnienia, • SRP I°. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY GRANOWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**

III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:**
	• obszary węzłowe;
	  ○ obszary o randze europejskiej i krajowej: brak,
	  ○ obszary o randze regionalnej:
	  – płaty ekosystemów zależnych od wód (mokradła),
	  ○ obszary o randze ponadlokalnej: brak,
	  ○ obszary o randze lokalnej: brak,
	• korytarze ekologiczne:
	  ○ korytarze dolin rzecznych:
	  – regionalny korytarz Mogilnica, Mogilnica Górna,
	  – ponadlokalny korytarz Rów Kąkolewski, Żydowski Rów,
	  ○ korytarze lądowe: brak.

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi a nr 32 klasy GP, • obwodnica drogowa miejscowości Granowo. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 431 klasy G, • linia kolejowa nr 357. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2459P, 2751P, 3587P, 3585Pklasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Granowo. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Granowo, Kotowo. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg wysokiego ciśnienia 500 mm i 350 mm, • węzeł Kotowo, • gazociągi kopalniane, • gazociąg DN 1000 Lwówek – Odolanów, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Grodzisk Wielkopolski – Granowo, • SRP Niemierzyce. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY GRODZISK WIELKOPOLSKI	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**

III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:**
	• obszary węzłowe:
	  ○ obszary o randze europejskiej i krajowej:
	  – obszar Natura 2000 PLH300033 Dolina Mogielnicy,
	  ○ obszary o randze regionalnej:
	  – Lasy Wału Lwówecko-Rakoniewickiego,
	  ○ obszary o randze ponadlokalnej: brak,
	  ○ obszary o randze lokalnej:
	  – płaty ekosystemów zależnych od wód (mokradła),
	• korytarze ekologiczne:
	  ○ korytarze dolin rzecznych:
	  – regionalny: korytarz Dojca, Mogilnica, Mogilnica Górna,
	  – ponadlokalny korytarz Kanał Grabarski,
	  – lokalny korytarz Kanał Gniński, Dopływ z Grodziska Wielkopolskiego
	  ○ korytarze lądowe: brak.

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 32 klasy GP, • obwodnica drogowa miejscowości Grodzisk Wielkopolski, Ptaszkowo **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 308 klasy G, • linia kolejowa nr 357.

	3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO: • drogi odcinki dróg nr: 2723P, 2754P, 3577 klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Grodzisk Wielkopolski.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Grodzisk Wielkopolski. **3. STACJE I PRZYSTANKI :** • istniejące: Grąblewo, Grodzisk Wielkopolski, Ptaszkowo. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Opalenica – Grodzisk Wlkp., • linia elektroenergetyczna 110 kV Grodzisk Wlkp. – Nowy Tomyśl, • GPZ, • 2 SPR I˚, • Odazotownia Grodzisk, • Węzeł Snowidowo, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500 i DN 350, • gazociągi kopalniane, • gazociąg DN 1000 Lwówek – Odolanów. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY KAŹMIERZ	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • dolina Samy, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny zabudowy – rekreacyjno – letniskowej, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH300051 Grądy Bytyńskie, w tym florystyczne rezerwaty przyrody: Brzęki przy Starej Gajówce, Bytyńskie Brzęki, Huby Grzebieniskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – Jezioro Bytyńskie, o obszary o randze lokalnej: – płaty leśne, • korytarze ekologiczne o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Samica Stęszewska, Sama, – ponadlokalny korytarz Dopływ ze Stramnicy, Kanał Lubosiński, – lokalny korytarz: Kanał Przybrodzki, Kanał Otorowski, Dopływ z Brodziszewa, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 92 klasy GP, • obwodnica drogowa miejscowości Bytyń. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 306 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1864P, 1865P, 1870P, 1872P klasy Z, • planowany odcinek drogi klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Kaźmierz, • linia kolejowa nr 363.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Kaźmierz. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: brak, • planowane: Kaźmierz.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 145 Dolina kopalna Szamotuły – Dusznik, • nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał”, • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 110 kV Tarnowo Podgórne. – Szamotuły,

	• gazociągi kopalniane. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY KISZKOWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH.**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka z otuliną, • obszary Natura 2000 PLB 300006 Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze, w tym tereny osiedleńcze ekstensywne i turystyczne ekstensywne.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB 300006 Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem i PLH 300050 Stawy Kiszkowskie, – Lednicki Park Krajobrazowy i Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Mała Wełna, Główna – lokalny korytarz: Dopływ z Głębokiego, Dopływ z Michalczy, Dopływ z Pomorzan, Dzwonówka, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** brak. **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 197 klasy G, • zewnętrzy pierścień dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Kiszkowo. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 197 klasy G, • drogi i odcinki dróg nr: 1698P, 2147P klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Kiszkowo.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** brak
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał". **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (zachodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY KLESZCZEWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy autostradzie i drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • tereny osadnicze, • zielony pierścień przecięty autostradą A2.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Kopel, – lokalny korytarz: Michałówka, Dopływ spod Czerlejna, korytarz Męcina, o korytarze lądowe: brak.

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi S5 klasy S, • zewnętrzny pierścień bliskiego zasięgu – drogi klasy GP. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 2489P klasy G • drogi i odcinki dróg nr: 2410P, 2441P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI**: brak
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Kromolice – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kromolice – Kleszczewo, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kleszczewo – Swarzędz, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kleszczewo – Gądki, • linia elektroenergetyczna 110 kV Poznań Płd. – Gądki, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Tulce – Kostrzyn – Nekla, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Nekla – SRP Września • 2 SRP I°, • gazociąg kopalniany. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji, • zielony pierścień metropolii (południowo-wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY KOMORNIKI	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy autostradzie i drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300010 Ostoja Wielkopolska, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny usług turystyki, sportu i rekreacji, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300010 Ostoja Wielkopolska, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – ponadlokalny korytarz Wirynka, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi S5 i S11 klasy S, • odcinek drogi 5 klasy GP, • linia kolejowa nr 3 (E20), • linia kolejowa nr 271 (E59), • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 430 klasy G, • linia kolejowa nr 357. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2387P, 2389P, 2390P, 2391P klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Chomęcice, Głuchowo, • droga w kierunku Lubonia i drogi nr 430 klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Szreniawa, Wiry, • planowane: Plewiska.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:**

	• linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Kromolice, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Krajnik, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Piła, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Piła, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Leszno / Polkowice, • 9 linii elektroenergetycznych 110 kV, • SNN Plewiska. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (północna część gminy), • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY KOSTRZYN	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI** • wiedzy, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Park Krajobrazowy Promno z otuliną, • obszary Natura 2000: PLH300030 Ostoja koło Promna i PLH300038 Dolina Cybiny, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • Lasy Czerniejewskie i mniejsze kompleksy leśne, • tereny turystyki i sportu, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy Promno, – obszary Natura 2000: PLH300030 Ostoja koło Promna i PLH 300038 Dolina Cybiny, – Lasy Czerniejewskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: – płaty leśne, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Cybina, Kopel, – lokalny korytarz Dopływ spod Czerlejna, Męcina, o korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S5 klasy S, • odcinek drogi nr 92 klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G . **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 2410P, 2441P, 2443P, 2445P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Kostrzyn. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI :** • istniejące: Gułtowy, Kostrzyn, • planowane stacje i przystanki kolejowe: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg przesyłowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Konin, • linia elektroenergetyczna 110 kV Swarzędz – Nekla, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia 150 mm, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Tulce – Kostrzyn –Nekla, • gazociąg DN 200 Nekla – SRP Września • 2 SRP I°. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (centralna i zachodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA MIASTA KOŚCIAN	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	1. **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	1. **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Kanał Kościański, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	1. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • linia kolejowa nr 271 (E59). 2. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 308 klasy G, • obwodnica drogowa miasta Kościan. 3. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 3897P klasy Z.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	1. **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, 2. **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Kościan. 3. **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Kościan, • planowane: Kościan Północ.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	1. **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. 2. **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** brak. 3. **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Iłówiec, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Stęszew, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Śmigiel, • GPZ. 4. **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	1. **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY KOŚCIAN	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	1. **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA.**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	1. **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, – obszary Natura 2000: PLB300005 Zbiornik Wonieść, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – Krzywińsko - Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz: Kanały Obrzańskie, Kanał Mosiński, – regionalny korytarz: Kanał Kościański, Kanał Obry, Kanał Wonieść, Olszynka, – lokalny korytarz Kanał Przysieka Stara, Racocki Rów, o korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Dolina Środkowej Obry (Łęgi Obrzańskie), Łęgi Obrzańskie - Dolina Odry.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	1. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S5 klasy S, • linia kolejowa nr 271 (E59). 2. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 308 klasy G, • obwodnica drogowa miasta Kościan, • obwodnica drogowa miejscowości Racot. 3. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 3897P, 3899P klasy Z,
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	1. **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. 2. **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. 3. **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Oborzyska Stare, Przysieka Stara, • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	1. **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. 2. **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin.

	3. **<u>ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:</u>** • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Leszno / Polkowice, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Iłowiec, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Stęszew, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kościan – Śmigiel, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 350, DN 150, • gazociąg DN 1000 Lwówek – Odolanów, • gazociągi kopalniane, • 2 SRP I°, • stacja pomiarowa gazu. **4.** **<u>OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:</u>** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **<u>STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:</u>** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY KÓRNIK	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **<u>OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:</u>** • wiedzy, • kultury, • sportu i turystyki, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11, • transportu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **<u>STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:</u>** • Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik, • tereny łąk i pastwisk, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **<u>KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:</u>** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Rogaliński Park Krajobrazowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300012 Rogalińska Dolina Warty i PLH300057 Dolina Średzkiej Strugi, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik i kompleks Lasów Kórnickich, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz Kopel, – ponadlokalny korytarz Średzka Struga, – lokalny korytarz: Dopływ z Gajówki Czmoń, Kanał Radzewicki, Głuszynka, Michałówka, Dopływ spod Czerlejna, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **<u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:</u>** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi S11 klasy S, • odcinek drogi nr 11 klasy G, • odcinek drogi nr 431 klasy G, • odcinek drogi nr 434 klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu– drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 272, • linia kolejowa KDP, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2.** **<u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO</u>**: brak. **3.** **<u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:</u>** • odcinek drogi nr 2489P klasy G • drogi i odcinki dróg nr: 2461P, 2464P, 2468P, 2489P klasy Z, • planowany odcinek drogi klasy Z • obwodnica drogowa miejscowości Kórnik
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **<u>STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:</u>** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, • strefa IV Obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej. **2.** **<u>WĘZŁY PRZESIADKOWE:</u>** • węzeł Kórnik. **3.** **<u>STACJE I PRZYSTANKI:</u>** • istniejące: Gądki, Kórnik, Pierzchno, • planowane: Koninko.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **<u>STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:</u>** • 1 ujęcia Kórnik- Osiedle Staszica, • 1 ujęcie Kamionki, • 1 ujęcie Konarskie, • 1 ujęcie Dębiec, • 1 ujęcie Dziećmierowo, • 1 ujęcie Żerniki.

	2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH: • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Kromolice – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Kromolice – Ostrów Wlkp., • linia elektroenergetyczna 110 kV Poznań Pd. – Gądki – Kleszczewo, • SNN Kromolice, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 300, DN 200, DN 80, • gazociągi kopalniane, • linia sieci teleradiowej Poznań - Śrem. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • Kompleks wojskowy Borówiec K-8652, • 31 Baza Lotnictwa Taktycznego Poznań-Krzesiny.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (północna część gminy), • zielony pierścień metropolii (centralna część gminy), • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA MIASTA LUBOŃ	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy autostradzie.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar Natura 2000 PLH300010 Ostoja Wielkopolska, • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**2. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – obszar Natura 2000 PLH300010 Ostoja Wielkopolska, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – lokalny korytarz Potok Junikowski, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy Dolina Warty odcinek poznański.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • linia kolejowa nr 271 (E59), • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 430 klasy G, • linia kolejowa nr 357. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • planowane odcinki dróg klasy Z (Plewiska – Luboń tzw. Nowe Kotowo), Komorniki – Luboń – Mosina z nową przeprawą mostową przez Wartę)
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**4. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **5. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Luboń. **6. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Luboń, • planowane: Lasek.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Poznań Pd., • GPZ. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji, • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy na granicy z gminą Komorniki).

REKOMENDACJE DLA GMINY ŁUBOWO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	1. **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • kultury, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	1. **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	1. **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Lednicki Park Krajobrazowy, – Lasy Czerniejewskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz: Września, Mała Wełna, Główna, – lokalny korytarz Dopływ spod Imielna, Dopływ z Nowej Wsi Lednogórskiej, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Pojezierze Gnieźnieńskie .
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	1. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr S5 klasy S, • odcinek drogi nr 15 klasy GP, • odcinek drogi nr 194 klasy G, • linia kolejowa nr 353. 2. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** brak. 3. **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 197 klasy G, • drogi i odcinki dróg nr: 2200P, 2483P klasy Z,
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	1. **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. 2. **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. 3. **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Fałkowo, Lednogóra, Pierzyska, • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	1. **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. 2. **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. 3. **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Pobiedziska – Łubowo – Gniezno, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150, • 2 SRP I°. 4. **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	1. **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY MOSINA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	1. **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	1. **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • rezerwaty przyrody: florystyczny - Goździk Siny w Grzybnie i krajobrazowy – Krajkowo, • Rogaliński Park Krajobrazowy, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska, PLH300012 Rogalińska Dolina Warty i PLH300039 Będlewo-Bieczyny, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	1. **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – Rogaliński Park Krajobrazowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska, PLH300012 Rogalińska Dolina Warty i PLH 300039 Będlewo-Bieczyna, – rezerwaty przyrody: florystyczny - Goździk Siny w Grzybnie i krajobrazowy – Krajkowo, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych:

	– krajowy korytarz: Warta, Kanały Obrzańskie, Kanał Mosiński, – regionalny korytarz: Olszynka, Kanał Szymanowo-Grzybno, Kopel, Samica Stęszewska, – lokalny korytarz Kanał Radzewicki, Kanał Piotrowo-Iłowiec, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Wielkopolski Park Narodowy, Dolina Warty odcinek poznański.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 431 klasy G, • obwodnice drogowe miejscowości Mosina, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 271 (E59), • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 430 klasy G. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2460P, 2461P, 2463P, 2464P, 2465P, klasy Z, • planowany odcinek drogi klasy Z (Komorniki – Luboń – Mosina z nową przeprawą mostową przez Wartę) • obwodnice miejscowości: Czapury, Rogalinek, Wiórek
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, • strefa IV Obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Mosina. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Drużyna Poznańska, Iłowiec, Mosina, • planowane: Krosno.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęć Mosina Krajkowo. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektryczna 400/220 kV Plewiska – Poznań Pd. – Kromolice, • SNN Poznań Pd., • linia elektroenergetyczna 110 kV Luboń – Poznań Pd., • linia elektroenergetyczna 110 kV Poznań Pd. – Kleszczewo, • linia elektroenergetyczna 110 kV Poznań Pd. – Mosina – Iłowiec – Kościan, • 2 GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200, • SRP I°, • linia sieci teleradiowej Poznań - Śrem. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • Kompleks wojskowy Rogalin K-7096, • Kompleks wojskowy Babki 7887.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (północno-wschodnia i centralna część gminy), • zielony pierścień metropolii.

REKOMENDACJE DLA GMINY MUROWANA GOŚLINA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka z otuliną, • rezerwaty przyrody: florystyczne - Jezioro Czarne, Śnieżycowy Jar i Żywiec dziewięciolistny, krajobrazowy Jezioro Pławno oraz leśne - Klasztorne Modrzewie k/Dąbrówki Kościelnej i Las Mieszany w Nadleśnictwie Łopuchówko, • obszary Natura 2000: PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki i PLH300001 Biedrusko, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny usług sportu i rekreacji, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, – obszary Natura 2000: PLH300001 Biedrusko, PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki i PLH300056 Buczyna w Długiej Goślinie, – rezerwaty przyrody: florystyczne - Jezioro Czarne, Śnieżycowy Jar i Żywiec dziewięciolistny, krajobrazowy Jezioro Pławno oraz leśne - Klasztorne Modrzewie k/Dąbrówki Kościelnej i Las Mieszany w Nadleśnictwie Łopuchówko, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – lokalny korytarz: Dopływ z Budziszewa, Goślinka, Kanał Łomno, Kanał Kąty, Trojanka, Dzwonówka, Zaganka, Kanał Wojnowski,

	○ korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 196 klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 187 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • linia kolejowa nr 356. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2025P, 2029P, 2393P, 2394P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Murowana Goślina. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Łopuchowo, Łopuchowo Osiedle, Murowana Goślina, Przebędowo, Zielone Wzgórza, • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcia Murowana Goślina, • 1 ujęcie Łopuchowo, • 1 ujęcie Boduszewo, • 1 ujęcie Długa Goślina, • 1 ujęcie Głęboczek, • 1 ujęcie Kamińsko, • 1 ujęcie Uchorowo. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał”, • węzeł systemowy Murowana Goślina, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500, • SRP I °, • linia elektroenergetyczna 110 kV Bolechowo – Oborniki, • linia sieci teleradiowej Poznań – Wągrowiec-Chojna. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • poligon wojskowy Biedrusko.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (centralna część gminy), • zielony pierścień metropolii (wschodnia i zachodnia część gminy), • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (północna część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY NEKLA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar chronionego krajobrazu Dolina Cybiny w Nekielce, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: ○ obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar chronionego krajobrazu Dolina Cybiny w Nekielce, – Lasy czerniejewskie, – płaty leśne, ○ obszary o randze regionalnej: brak, ○ obszary o randze ponadlokalnej: brak, ○ obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: ○ korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Moskawa, Cybina, – lokalny korytarz Dopływ spod Orzeszkowa, Wielka, ○ korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi nr 92 klasy GP, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2153P, 2933P, 3662P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Nekla.

	3. STACJE I PRZYSTANKI: • istniejące stacje i przystanki kolejowe: Nekla, Podstolice, • planowane stacje i przystanki kolejowe: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Konin, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 110 kV Swarzędz – Nekla – Września, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Tulce – Kostrzyn – Nekla, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Nekla – SRP Września, • SRP I˚. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (centralna i południowa część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna i północno-wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY NOWY TOMYŚL	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: – Lasy Wału Lwówecko-Rakoniewickiego, – Lasy Sandru Nowotomyskiego z zespołem przyrodniczo-krajobrazowym Glińskie Góry, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: – obszar od wód zależny, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Szarka, Dojca, – lokalny korytarz Czarna Woda, Kościółek, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi nr 305 klasy G, • linia kolejowa nr 3 (E20), • obwodnica drogowa miejscowości Boruja Kościelna i Nowy Tomyśl. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinki dróg nr: 302, 307,308 klasy G, **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2708P, 2738P, 2754P klasy Z, • obwodnica miejscowości Wytomyśl.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Nowy Tomyśl. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Jastrzębsko, Nowy Tomyśl, Sątopy. • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Opalenica – Nowy Tomyśl – Zbąszyń, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 350, • gazociągi kopalniane. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY OBORNIKI	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszary Natura 2000: PLB300013 Dolina Samicy i PLH300001 Biedrusko, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej:

	– obszary Natura 2000: PLB300013 Dolina Samicy, PLB 300015 Puszcza Notecka, PLH300001 Biedrusko, PLH300043 Dolina Wełny oraz PLH300037 Kiszewo, – faunistyczny rezerwat przyrody Słonawy, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – lasy Puszczy Noteckiej poza obszarami Natura 2000, w tym florystyczny rezerwat przyrody Dołęga, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, Wełna, – regionalny korytarz Samica Kierska, Kończak, – lokalny korytarz Kanał Przecławski, Zaganka, o korytarze lądowe: – korytarze międzynarodowe: Dolina dolnej Warty, Puszcza Notecka, – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S11 klasy S, • linia kolejowa nr 354, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 187 klasy G, • odcinek drogi nr 178 klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO**: • drogi i odcinki dróg nr: 1847P, 2028P klasy Z, • obwodnice miejscowości Słonawy.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Oborniki Miasto. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące stacje i przystanki kolejowe: Oborniki, Oborniki Miasto, Rożnowo, Wargowo, • planowane stacje i przystanki kolejowe: Bogdanowo.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Kowanówko. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** brak. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał", • linia elektroenergetyczna 220/400 kV Plewiska – Piła , • linia elektroenergetyczna 110 kV Bolechowo – Oborniki – Rogoźno , • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100, • SRP I °, • linia sieci teleradiowej Poznań – Szamotuły. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • poligon wojskowy Biedrusko.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (północna i centralna część gminy), • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY OPALENICA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura2000 mające znaczenie dla Wspólnoty PLH300033 Dolina Mogilnicy, w tym leśny rezerwat przyrody Urbanowo, o obszary o randze regionalnej: – Lasy Wału Lwówecko-Rakoniewickiego, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Mogilnica, Mogilnica Górna, – ponadlokalny korytarz: Kanał Michorzewski, Kanał Grabarski, Mogilnica Wschodnia, Mogilnica Zachodnia, – lokalny korytarz Trupina, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • linia kolejowa nr 3 (E20). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 307 klasy G, • obwodnice drogowe miejscowości Wojnowice i Porażyn. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2739P, 2497P, 2709P, 2723P, 2742P, 2751P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut,

	• strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. <u>WĘZŁY PRZESIADKOWE:</u>** • węzeł Opalenica. **3. <u>STACJE I PRZYSTANKI:</u>** • istniejące stacje i przystanki kolejowe: Opalenica, Porażyn, Wojnowice, • planowane stacje i przystanki kolejowe: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. <u>STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:</u>** brak. **2. <u>GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:</u>** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. <u>ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:</u>** • linia elektroenergetyczna 110 kV Buk – Nowy Tomyśl, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia 500mm, 350mm , 80mm, • gazociąg DN 1000 Lwówek – Odolanów, • 2 SRP I˚, • gazociągi kopalniane. **4. <u>OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:</u>** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. <u>STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:</u>** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY POBIEDZISKA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. <u>OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:</u>** • wiedzy, • biznesu –tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. <u>STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:</u>** • rezerwaty przyrody: krajobrazowy Jezioro Dębiniec, torfowiskowy Jezioro Drążynek, leśny Las Liściasty w Promnie i krajobrazowy Okrąglak, • Park Krajobrazowy Promno z otuliną, Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka z otuliną, • obszary Natura 2000: PLH300030 Ostoja koło Promna, PLH300038 Dolina Cybiny i PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • Lasy Czerniejewskie i mniejsze kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**2. <u>KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:</u>** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy Promno, Lednicki Park Krajobrazowy i Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, – obszary Natura 2000: PLH300030 Ostoja koło Promna, PLH300038 Dolina Cybiny i PLH300058 Uroczyska Puszczy Zielonki, – rezerwaty przyrody: krajobrazowy Jezioro Dębiniec, torfowiskowy Jezioro Drążynek i leśny Las Liściasty w Promnie, – Lasy Czerniejewskie w tym rezerwat krajobrazowy Okrąglak, płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Główna, Cybina, – lokalny korytarz: Dopływ spod Imielna, Dopływ z Nowej Wsi Lednogórskiej, Dopływ z Podarzewa, Dopływ z J. Wronczyńskiego, Dopływ z Głębokiego, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. <u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:</u>** • odcinek drogi S5 klasy S, • odcinek drogi nr 194 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Pobiedziska, • linia kolejowa nr 353. **2. <u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:</u>** • obwodnica drogowa miejscowości Pobiedziska, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G. **3. <u>SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:</u>** • drogi i odcinki dróg nr: 2394P, 2408P, 2483P klasy Z,
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. <u>STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:</u>** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. <u>WĘZŁY PRZESIADKOWE:</u>** • Węzły: Biskupice, Pobiedziska. **3. <u>STACJE I PRZYSTANKI:</u>** • istniejące: Biskupice, Pobiedziska, Pobiedziska Letnisko, Promno, • planowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. <u>STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:</u>** • 2 ujęcia Promienko. **2. <u>GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:</u>** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. <u>ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:</u>** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Konin,

	• linia elektroenergetyczna 110 kV Czerwonak – Pobiedziska – Łubowo, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 150 i DN 80, • 2 SRP I°. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (południowa część gminy), • zielony pierścień metropolii (zachodnia, centralna i południowo-wschodnia część gminy), • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (północna i wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA MIASTA POZNANIA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • decyzyjnej, • kultury, • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu, • transportu.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar Natura 2000 PLH300001 Biedrusko.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB300013 Dolina Samicy, PLH300001 Biedrusko, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz: Cybina, Samica Kierska, Główna, Kopel, – lokalny korytarz: Bogdanka, Michałówka, Potok Junikowski, Potok Różany o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Dolina Warty odcinek poznański, o kliny zieleni: – strukturalne kliny zieleni miasta Poznania.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi S11 klasy S, • odcinek drogi nr 92 klasy GP • drogi i odcinki dróg nr 194, 307 klasy G, • drogi i odcinki dróg nr 196 433klasy GP, • wewnętrzny pierścień drogowy klasy GP III rama komunikacyjna, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linie kolejowe nr: nr 3 (E20), 271 (E59), 272, 351, 353, 354, 394, 395, 824, • linia kolejowa na Ławicę, • linia kolejowa KDP, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 92, 184, 196, 430, 433, 5762P, 5765P, 5772P, 5779P klasy G, • planowana droga klasy G (tzw. nowa obornicka) • linie kolejowe nr 356, 357. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2387P, 2405P, 2406P, 2460P, 2507P, • planowana droga wzdłuż linii kolejowej nr 3 klasy Z, • planowana droga klasy Z (tzw. Nowe Kotowo), • planowana linia kolejowa Ławica – Tarnowo Podgórne.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa I powiązań wewnętrznych Poznania, • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • krajowy węzeł przesiadkowy – Metropolitalne Zintegrowane Centrum Komunikacyjne w Poznaniu (Dworzec Poznań Główny) • węzły: PŃ Franowo, PŃ Górczyn, PŃ Garbary, PŃ Junikowo, PŃ Lotnisko Ławica, PŃ Miłostowo, PŃ Uniwersytet, PŃ Wschód, PŃ Dębiec, PŃ Karolin, PŃ Naramowicka, PŃ Starołęka, PŃ Strzeszyn. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: PŃ Antoninek, PŃ Dębiec, PŃ Dębina, PŃ Górczyn, PŃ Junikowo, PŃ Karolin, PŃ Krzesiny, PŃ Starołęka, PŃ Strzeszyn, PŃ Wola, PŃ Wschód, • planowane: PŃ Dąbrowskiego, PŃ Druskiennicka, PŃ Franowo, PŃ Garaszewo, PŃ Grudzieniec, PŃ Karolin (przystanek na linii obwodowej), PŃ Hetmańska, PŃ Lotnisko Ławica, PŃ Miłostowo, PŃ Naramowicka, PŃ Niestachowska, PŃ Piątkowo, PŃ Podolany, PŃ Uniwersytet, PŃ Zawady.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Poznań Dębina, • 1 ujęcie Poznań – Piotrowo. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 220/400 kV Plewiska – Czerwonak, • napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne 110 kV,

	• 24 GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 350, DN 300, • gazociąg kopalniany, • 3 SPR I˚, • 6 linii sieci teleradiowych, • 4 obiekty radiowo-telewizyjne. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • 31 Baza Lotnictwa Taktycznego Poznań-Krzesiny.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. METROPOLIA – MIASTO CENTRALNE**

REKOMENDACJE DLA MIASTA PUSZCZYKOWA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz: Warta, Kanały Obrzańskie, Kanał Mosiński o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • linia kolejowa nr 271 (E59), • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO**: • odcinek drogi nr 430 klasy G. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** brak.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Puszczykowo, Puszczykówko. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Puszczykowo, Puszczykówko. • planowane kolejowe: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (centralna część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY ROGOŹNO	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB300015 Puszcza Notecka, PLH300056 Buczyna w Długiej Goślinie i fragment PLH300043 Dolina Wełny, – rezerwaty przyrody: florystyczny Promenada, leśny Buczyna w Długiej Goślinie i wodny Wełna, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – fragment obszaru chronionego krajobrazu - Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka, płaty leśne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Wełna, – regionalny korytarz Mała Wełna, Flinta, – ponadlokalny korytarz Rudka, – lokalny korytarz Dopływ z Nienawiszcza, Dopływ z Sokołowa Budzyńskiego, Dopływ z Budziszewa, Dopływ z Jeziora Starskiego, o korytarze lądowe: – korytarze międzynarodowe: Lasy Nadnoteckie - Lasy Poznańskie, – korytarze krajowe: Lasy Poznańskie. –

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S11 klasy S, • linia kolejowa nr 354. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 241 klasy GP, • obwodnica drogowa miejscowości Rogoźno. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1352P, 2020P, 2022P, 2028P, 2029P, 2033P, 2034P klasy Z, • linia kolejowa nr 236
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Rogoźno. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Parkowo, Rogoźno, Tarnowo Rogozińskie, • planowane: Garbatka.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Oborniki – Rogoźno – Wągrowiec, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 100, • SRP I°, • linia sieci teleradiowych Poznań – Wągrowiec-Chojna. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY ROKIETNICA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11, • transportu – tereny zlokalizowane w okolicach drogi S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Pawłowicko-Sobocki Obszar Chronionego Krajobrazu, • obszar Natura 2000 PLB300013 Dolina Samicy, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLB300013 Dolina Samicy, – fragment Pawłowicko-Sobockiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Samica Kierska, – lokalny korytarz: Kanał Przybrodzki, Kanał Chludowski, Dopływ z J. Pamiątkowskiego, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S11 klasy S, • odcinek drogi nr 184 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 351 (E59). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 184 klasy G. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1865P, 2400P, 2404P, 2423P klasy Z, • linia kolejowa nr 363.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Rokietnica. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Kiekrz, Rokietnica, • planowane: Kiekrz Osiedle, Krzyszkowo, Mrowino, Przybroda.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** brak. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 220 /400 kV Plewiska – Piła, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Rokietnica – Piątkowo,

	• linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Tarnowo Podgórne – Szamotuły, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 350, DN 80, • SRP I°, • linia sieci teleradiowych Poznań – Szamotuły. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (centralna i południowa część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna, północno-wschodnia i północno-zachodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY SKOKI	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka z otuliną, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, – fragment obszaru Natura 2000 PLH300050 Stawy Kiszkowskie, – płaty leśne, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – Lasy Skockie, – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Mała Wełna, – lokalny korytarz: Dopływ z Budziszewa, Kanał Łomno, Dopływ z Jaroszewa, Dopływ z Michalczy, Dopływ z Jeziora Starskiego, Dzwonówka, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 196 klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Skoki. **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 197 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu– drogi klasy G, • linia kolejowa nr 356. **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1673P, 1654P 1698P 2034P 2393P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Skoki, Sława Wielkopolska **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Sława Wielkopolska, Skoki, Roszkowo Wągrowieckie. • projektowane: brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał”, • rurociąg paliwowy, • baza paliw płynnych w Rejowcu, • linia sieci teleradiowych Poznań – Wągrowiec-Chojna. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY STĘSZEW	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5, • transportu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S5.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Wielkopolski Park Narodowy z otuliną, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska i fragment PLH300039 Będlewo-Bieczyny, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.

III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Wielkopolski Park Narodowy, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska, PLH300010 Ostoja Wielkopolska i PLH300039 Będlewo-Bieczyny, o obszary o randze regionalnej: – płaty leśne, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz: Kanały Obrzańskie, Kanał Mosiński, – regionalny korytarz Samica Stęszewska, – ponadlokalny korytarz Rów Kąkolewski, Żydowski Rów, – lokalny korytarz Dopływ spod Tomiczek, o korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Dolina Środkowej Obry (Łęgi Obrzańskie), Wielkopolski Park Narodowy.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S15 klasy S, • drogi i odcinki dróg nr 5 i 32 klasy GP, • drogi i odcinki dróg nr 306, 431klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Strykowo, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • linia kolejowa nr 357, • odcinek drogi nr 431 klasy G. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2402P, 2413P, 2451P, 2452P, 2455P, 2456P, 2500P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Stęszew. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Otusz, Stęszew, Strykowo, Trzebaw Rosnówko, • planowane: Stęszew Południe.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Leszno/Polkowice, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Stęszew – Kościan, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Buk, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 350, DN 80, • gazociągi kopalniane, • 2 SRP I°. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (centralna i zachodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY SUCHY LAS	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • torfowiskowy rezerwat przyrody Gogulec, • obszar chronionego krajobrazu w obrębie Biedruska, • obszar chronionego krajobrazu Dolina Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las, • obszary Natura 2000: PLB300013 Dolina Samicy i PLH300001 Biedrusko, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB300013 Dolina Samicy i PLH300001 Biedrusko, – obszar chronionego krajobrazu w obrębie Biedruska i fragment obszaru chronionego krajobrazu Dolina Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las, – rezerwat przyrody torfowiskowy Gogulec, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne:

	○ korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz Samica Kierska, – lokalny korytarz Kanał Chludowski, ○ korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S11 klasy S, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linia kolejowa nr 354, • linia kolejowa nr 359, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • planowany odcinek drogi klasy G (tzw. nowa obornicka), **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 2406P klasy Z, • obwodnica miejscowości Biedrusko.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Złotniki, Suchy Las Os. Grzybowe. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Chludowo, Golęczewo, Złotniki, • planowane: Suchy Las Os. Grzybowe, Złotkowo.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 4 ujęcia Biedrusko, • 1 ujęcie Chludowo, • 1 ujęcie Zielątkowo. **1. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** brak. **2. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 110 kV Rokietnica – Piątkowo, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 350, DN 80, • SRP I°, • linia sieci teleradiowych Poznań – Wągrowiec-Chojna, • linia sieci teleradiowych Poznań – Szamotuły. **3. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • Poligon wojskowy Biedrusko, • Kompleks wojskowy Biedrusko K-8637.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (południowa i zachodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (północna, centralna, wschodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY SWARZĘDZ	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu, • transportu.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • otulina Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: ○ obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH300038 Dolina Cybiny, – płaty leśne, ○ obszary o randze regionalnej: brak, ○ obszary o randze ponadlokalnej: brak, ○ obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: ○ korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Główna, Cybina, – lokalny korytarz Michałówka, ○ korytarze lądowe: – korytarze krajowe: Lasy Poznańskie - Dolina Warty, Lasy Poznańskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 92 klasy GP, • odcinek drogi nr 194 klasy G, • wewnętrzny pierścień drogowy klasy GP, • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP, • linie kolejowe nr: 3 (E20), 353, 394, 395 **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 2489P klasy G • drogi i odcinki dróg nr: 2407P, 2408P, 2410P, odcinek drogi 2489P klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Swarzędz.

V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzły: Kobylnica, Swarzędz. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące stacje: Kobylnica, Ligowiec, Paczkowo, Swarzędz, • planowane: Jasin, Nowa Wieś Poznańska, Uzarzewo.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 10 ujęć Gruszczyn. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Konin, • linia elektroenergetyczna 110 kV Czerwonak – Pobiedziska, • linia elektroenergetyczna 110 kV Karolin – Swarzędz – Kleszczewo/Nekla, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 300, DN 150, DN 80, • 2 SRP I°, • 2 stacje pomiarowe, • gazociągi kopalniane. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji, • zielony pierścień metropolii (północna część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY SZAMOTUŁY	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI** • sportu i turystyki.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – lasy okolic Ostroroga i Lasy Puszczy Noteckiej w okolicach Obrzycka, o obszary o randze lokalnej: – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Sama, – ponadlokalny korytarz Kanał Lubosiński, – lokalny korytarz: Dopływ z J. Pamiątkowskiego, Dopływ spod Koźla, Dopływ spod Rudek, Dopływ z Brodziszewa, Kanał Przecławski, Kanał Przybrodzki, Kanał Otorowski, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 185 i nr 184, klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Szamotuły, • linia kolejowa nr 351 (E59). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 187, 306, 184 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Lipnica i Otorowo, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • linia kolejowa nr 368, 363 • odcinek drogi nr 1861P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Szamotuły, • węzeł Pamiątkowo. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Baborówko, Pamiątkowo, Szamotuły, • planowane: Szamotuły Północ.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 145 Dolina kopalna Szamotuły – Duszniki, • nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • gazociąg tranzytowy „Jamał”, • tłocznia gazu Szamotuły, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250, • SRP I°, • linia elektroenergetyczna 110 kV Tarnowo Podgórne – Szamotuły – Wronki,

	• GPZ, • linia sieci teleradiowych Poznań – Szamotuły, • linia sieci teleradiowych Szamotuły – Czarnków, • obiekt radiowo-telewizyjny. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (południowa część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY ŚREM	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • Rogaliński Park Krajobrazowy, • obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1.** **KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – Rogaliński Park Krajobrazowy i fragment Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – kompleks Lasów Kórnickich, lasy w Kotlinie Śremskiej, leśny rezerwat przyrody Czmoń, płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz Kanał Szymanowo-Grzybno, – lokalny korytarz: Kanał Graniczny, Racocki Rów, Pysząca, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 432 klasy G, • odcinek drogi nr 434 klasy GP, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G. **2.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 310, 436 klasy G, **3.** **SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 2464P, 3897P klasy Z, • linia kolejowa nr 369.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1.** **STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, • strefa IV Obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej. **2.** **WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3.** **STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: brak, • planowane: Śrem.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1.** **STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Przywale. **2.** **GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3.** **ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Leszno – Śrem – Środa Wlkp., • GPZ, • Gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 100, • SPR I˚, • linia sieci teleradiowych Poznań – Śrem, • linia sieci teleradiowych Śrem – Śrem Paderewskiego, • linia sieci teleradiowych Śrem – Domachowo, • linia sieci teleradiowych Śrem – Żerków, • 2 obiekty radiowo-telewizyjne. **4.** **OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** • kompleks wojskowy Śrem K-1795.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1.** **STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (północna część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1.** **OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11, • transportu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1.** **STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar Natura 2000 PLH300057 Dolina Średzkiej Strugi, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna,

	• tereny łąk i pastwisk, • wyspy leśne, • tereny osadnicze, • zielony pierścień przecięty autostradą A2.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB300002 Dolina Środkowej Warty, PLH300053 Lasy Żerkowsko-Czeszewskie i PLH300057 Dolina Średzkiej Strugi, w tym obszar chronionego krajobrazu Bagna Średzkie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Moskawa, – ponadlokalny korytarz Średzka Struga, – lokalny korytarz: Dopływ spod Orzeszkowa, Miłosławka, Wielka, Zagajski Potok, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • odcinek drogi S11 klasy S, • odcinek drogi nr 15 klasy GP, • odcinek drogi nr 432 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Środa Wielkopolska, • linia kolejowa nr 272, • linia kolejowa KDP. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Środa Wielkopolska. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr 2410P, 3662P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Środa Wielkopolska. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Środa Wielkopolska, • planowane: Środa Wielkopolska Północ.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Brodowo. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ** • linia elektroenergetyczna 400 kV Kromolice – Ostrów Wlkp., • linia elektroenergetyczna 400 kV Kromolice – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 110 kV Kromolice – Środa Wlkp., • linia elektroenergetyczna 110 kV Środa Wlkp. – Miłosław, • linia elektroenergetyczna 110 kV Środa Wlkp. – Śrem, • GPZ, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 200, DN 80, • 2 SRP I°, • gazociągi kopalniane. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (północno-zachodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY TARNOWO PODGÓRNE	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • wiedzy, • sportu i turystyki, • biznesu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła przy drodze S11.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar chronionego krajobrazu Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – obszar chronionego krajobrazu Rynny Jeziora Lusowskiego i doliny Samy,

	– płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz: Samica Kierska, Samica Stęszewska,Sama, – ponadlokalny korytarz Dopływ ze Stramnicy, – korytarz lokalny: Dopływ spod Lusówka, Kanał Przybrodzki, Struga Jankowicka, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi S11 klasy S, • odcinek drogi nr 92 klasy GP, • odcinek drogi nr 307 klasy G. • zewnętrzny pierścień drogowy bliskiego zasięgu – drogi klasy GP **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • droga nr 184 klasy G. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 1872P, 1890P, 2392P, 2404P, 2405P klasy Z, • obwodnica drogowa miejscowości Tarnowo Podgórne, • planowana linia kolejowa Ławica – Tarnowo Podgórne
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • węzeł Tarnowo Podgórne. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: brak, • planowane: Marianowo, Przeźmierowo, Sady, Tarnowo Podgórne, Tarnowo Podgórne Termy, Wysogotowo.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** • 1 ujęcie Dąbrówka -Wysogotowo. **1. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** brak. **2. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 400 kV Plewiska – Krajnik, • linia elektroenergetyczna 220/400 kV Plewiska – Piła, • linia elektroenergetyczna 220 kV Plewiska – Czerwonak, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Tarnowo Podgórne/Rokietnica – Szamotuły, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Duszniki, • linia elektroenergetyczna 110 kV Plewiska – Rumianek – Góra, • 3 GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 350, • gazociągi kopalniane, • SRP I°. **3. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • rdzeń - strefa procesów metropolizacji (północna, centralna i wschodnia część gminy), • zielony pierścień metropolii (południowa i fragment zachodniej części gminy), • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju (zachodnia część gminy).

REKOMENDACJE DLA MIASTA WĄGROWIEC	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: brak, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – fragment obszaru chronionego krajobrazu - Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Wełna, – lokalny korytarz Nielba,, o korytarze lądowe: brak.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinki dróg nr 196, 241 klasa GP, • odcinek drogi nr 190 klasa G. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 241 klasa GP, • linia kolejowa nr 356. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 190 klasa G, • drogi i odcinki dróg nr 1607P i 1610P klasa Z, • linia kolejowa nr 236.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Wągrowiec.

	3. STACJE I PRZYSTANKI: • istniejące: Wągrowiec, • planowane: Wągrowiec Osada, Wągrowiec Południe.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Rogoźno – Wągrowiec, • linia elektroenergetyczna 110 kV Mieścisko – Wągrowiec – Margonin, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100, • SRP I°, • obiekt radiowo-telewizyjny. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY WĄGROWIEC	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**POZA ZASIĘGIEM ZIELONEGO PIERŚCIENIA**
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH300044 Jezioro Kaliszańskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – obszar chronionego krajobrazu - Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko- Wągrowiecka, w tym leśny rezerwat przyrody Dębina, – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Wełna, – regionalny korytarz: Gołaniecka Struga, – ponadlokalny korytarz Dymnica, Rudka, – lokalny korytarz Kanał Wapno-Laskownica, Nielba z Dopływem z Werkowa, Dopływ z J Starskiego, o korytarze lądowe: – korytarz międzynarodowy: Lasy Nadnoteckie - Lasy Poznańskie, – korytarze krajowe: Lasy Poznańskie, Pojezierze Żnińskie.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 196 klasa GP, • odcinek drogi nr 190 klasa G. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 241 klasa GP, • linia kolejowa nr 356. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • odcinek drogi nr 251 klasa G, • drogi i odcinki dróg nr: 1605P, 1607P, 1610P, 1611P, 2022P klasa Z, • linia kolejowa nr 236.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Grylewo, Kobylec, Przysieczyn, • planowane: Runowo, Wiatrowiec.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 110 kV Rogoźno – Wągrowiec, • linia elektroenergetyczna 110 kV Mieścisko – Wągrowiec – Margonin, • GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100, • SRP I°, • linia sieci teleradiowych Poznań – Wągrowiec-Chojna. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju.

REKOMENDACJE DLA GMINY WRZEŚNIA	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**1. OBSZAR O WYSOKICH PREDYSPOZYCJACH DLA ROZWOJU FUNKCJI:** • biznesu, • transportu – tereny zlokalizowane w okolicach węzła autostrady.
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie, • tereny otwarte - rolnicza przestrzeń produkcyjna, • tereny łąk i pastwisk, • mniejsze kompleksy leśne i wyspy leśne, • tereny osadnicze.

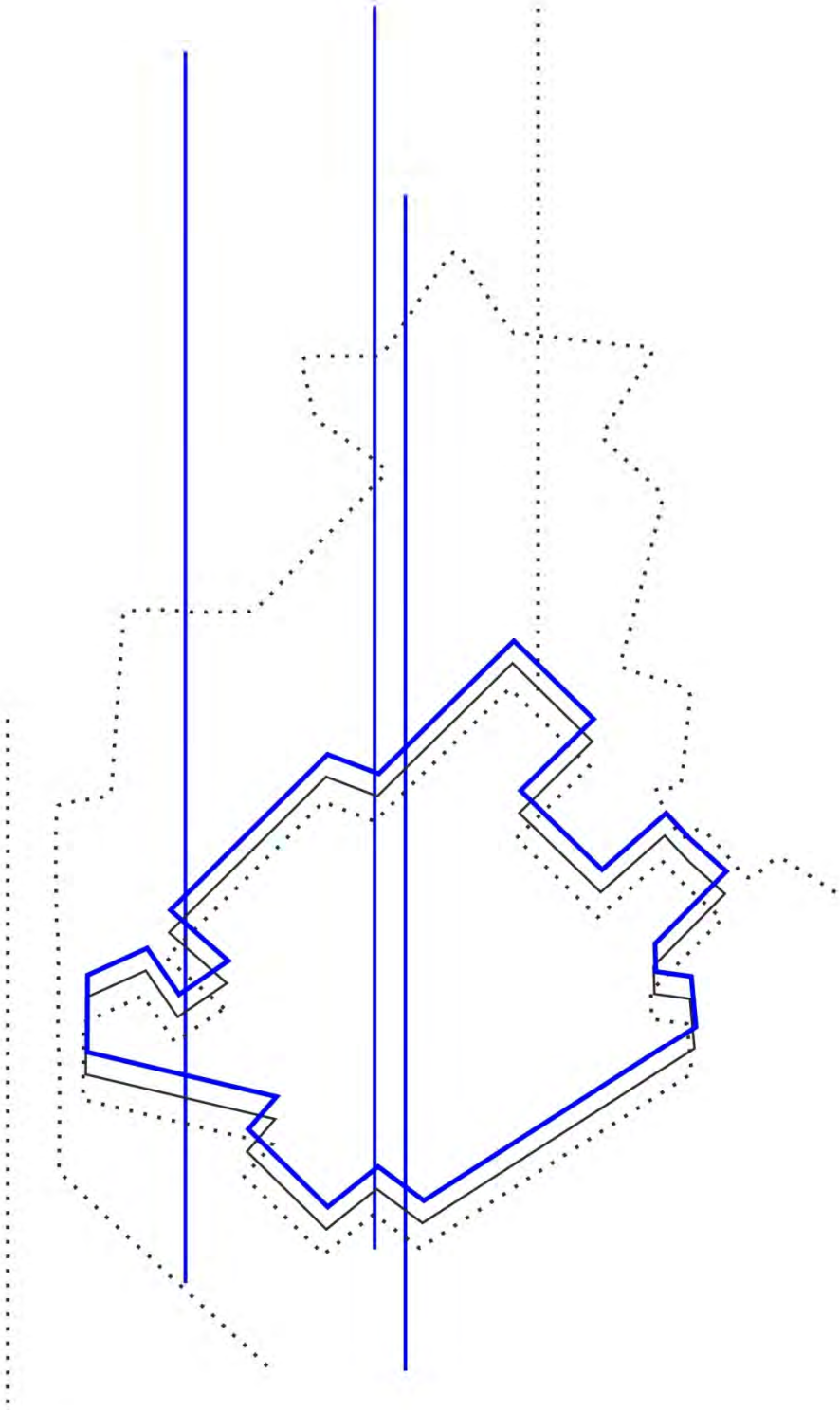
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie, – Lasy Czerniejewskie, o obszary o randze regionalnej: brak, o obszary o randze ponadlokalnej: brak, o obszary o randze lokalnej: brak, • korytarze ekologiczne: o korytarze dolin rzecznych: – regionalny korytarz Września, – lokalny korytarz Miłosławka, Września Mała, Rudnik, Wielka, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Lasy Poznańskie - Dolina Warty.
IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi A2 klasy A, • drogi i odcinki dróg nr 15 i 92 klasy GP, • odcinek drogi nr 432 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Września, • linia kolejowa nr 3 (E20). **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** • odcinek drogi nr 442 klasy G, • obwodnica drogowa miejscowości Września, • linia kolejowa nr 281. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO:** • drogi i odcinki dróg nr: 2159P, 2162P klasy Z.
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** • ponadlokalny węzeł przesiadkowy Września. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** • istniejące: Chwalibogowo, Gutowo, Marzenin, Otoczna, Września, • planowane: Września Sokołowo.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • ropociąg tranzytowy „Przyjaźń”, • linia elektroenergetyczna 400 kV Kromolice – Pątnów, • linia elektroenergetyczna 220 kV Czerwonak – Konin, • linia elektroenergetyczna 110 kV Miłosław – Września – Września Pd. – Słupca, • 3 GPZ, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Tulce – Kostrzyn – Nekla, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Nekla – SRP Września, • gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 Września – Chłądowo, • SRP I˚. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (północno-zachodni fragment gminy).

REKOMENDACJE DLA GMINY ZANIEMYŚL	
I Rozwój funkcji metropolitalnych	**BRAK WYRAŹNYCH PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH**
II Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii	**1. STRUKTURA ZIELONEGO PIERŚCIENIA:** • tereny łąk i pastwisk, • fragment Rynny Kórnicko-Zaniemyskiej, • tereny osadnicze.
III Kształtowanie Spójnego systemu przyrodniczego	**1. KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO:** • obszary węzłowe: o obszary o randze europejskiej i krajowej: – obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty, o obszary o randze regionalnej: Brak, o obszary o randze ponadlokalnej: – kompleks Lasów Kórnickich, lasy nadwarciańskie, – płaty: leśne, ekosystemów zależnych od wód (mokradła) i wodne, o obszary o randze lokalnej: Brak, • korytarze ekologiczne o korytarze dolin rzecznych: – krajowy korytarz Warta, – regionalny korytarz Moskawa, – lokalny korytarz: Głuszynka, Brodek, Miłosławka, o korytarze lądowe: – korytarz krajowy: Dolina Warty.

IV Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego	**1. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU GŁÓWNEGO:** • odcinek drogi nr 432 klasy G, • zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu – drogi klasy G, • droga wodna Warta – fragment drogi wodnej E70, • linia kolejowa KDP, • obwodnica drogowa miejscowości Zaniemyśl. **2. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU UZUPEŁNIAJĄCEGO:** brak. **3. SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH TYPU PODSTAWOWEGO**: • drogi i odcinki dróg nr: 2468P, 3675P klasy Z
V Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	**1. STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO:** • strefa II obsługi koleją o częstotliwości połączeń co 30 minut, • strefa III obsługi koleją o częstotliwości połączeń od 30 do 60 minut z udziałem komunikacji autobusowej, • strefa IV Obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej. **2. WĘZŁY PRZESIADKOWE:** brak. **3. STACJE I PRZYSTANKI:** brak.
VI Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	**1. STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY:** brak. **2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:** • nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno, • nr 150 Pradolina Warszawa Berlin. **3. ELEMENTY SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:** • linia elektroenergetyczna 400 kV Kromolice – Ostrów Wlkp., • linia elektroenergetyczna 110 kV Środa Wlkp. – Śrem, • gazociągi wysokiego ciśnienia DN 300, DN 250, DN 150, • SRP I°, • gazociągi kopalniane. **4. OBIEKTY I KOMPLEKSY WOJSKOWE:** brak.
VII Efektywna struktura osadnicza	**1. STREFY POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO:** • strefa zewnętrzna - strefa równoważenia rozwoju, • zielony pierścień metropolii (północny fragment gminy).

Załącznik nr 9 Wykaz skrótów

B+R	badania i rozwój
BDOT	Baza Danych Obiektów Topograficznych
DJP	duża jednostka przeliczeniowa (inwentarza)
DOL	Drogowy Odcinek Lotniskowy
DW	droga wojewódzka
EGiB	Ewidencja gruntów i budynków
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilający
GUGIK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
IBA	*Important Bird Areas* = ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IT	*Information technology* = technologia informacyjna
ITPOK	Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych
IUNG	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCW	jednolite części wód
JCWPd	jednolite części wód podziemnych
JST	jednostka samorządu terytorialnego
KPZK2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
KRNiGZ	Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego
KWP	Komenda Wojewódzka Policji
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
MBP	Instalacja Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania
MEW	Mała Elektrownia Wodna
MOP	maksymalne ciśnienie robocze
MPS	Materiały pędne i smary
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MTP	Międzynarodowe Targi Poznańskie
NATO	*North Atlantic Treaty Organization* = Organizacja Sojuszu Północnoatlantyckiego
NSIP	*NATO Security Investment Programme* = Program inwestycji NATO w dziedzinie bezpieczeństwa
OLPP	Operator Logistyczny Paliw Płynnych
OZE	Odnawialne Źródła Energii
P&B	*Park&Bike*
P&R	*Park&Ride* = parkuj i jedź
PAN	Polska Akademia Nauk
PIB	Państwowy Instytut Badawczy
PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
POM	Poznański Obszar Metropolitalny
PSW	Poznański System Wodociągowy
PZPPOM	Plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego
PZPWW	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego
PZRP	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RGOK	Rejon Gospodarowania Odpadami Komunalnymi
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
Sieć TEN-T	*Trans-European Transport Networks* = Transeuropejska sieć transportowa
SIP	System Informacji Przestrzennej
SRWW	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
SSE	Specjalna Strefa Ekonomiczna
SUIKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
UAM	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
WBPP	Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WN-110 kV	linia wysokiego napięcia 110 kV
WZMiUW	Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZDR	zakład o dużym ryzyku (wystąpienia awarii)
ZEC Karolin	Zespół Elektrociepłowni Karolin
ZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZP	zielony pierścień
ZPDBZ	Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu
ZPDDZ	Zewnętrzny Pierścień Drogowy Dalekiego Zasięgu
ZZR	zakład o zwiększonym ryzyku (wystąpienia awarii)

LITERATURA

VIII. Literatura

1 Uchwała nr 478/2015 z 30 kwietnia 2015 r. Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie przyjęcia zasad i kryteriów wyznaczania obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim.
2 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Dane z bazy PESEL, 2014.
3 Colliers International, Polska Market Insight. Raport roczny 2016.
4 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/ (stan na 31.12.2018 r .)
5 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (CBDG PIG-PIB), Centralna Baza Danych Geologicznych, (http://dm.pgi.gov.pl/dm/DownloadManager_v1.aspx), 2014.
6 Jańczak J. (red.), Atlas jezior Polski. T. I. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 1996.
7 Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu (WZMiUW), Synteza programu retencji wód powierzchniowych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2001-2015, Poznań 2000.
8 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, 2017. Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań.
9 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).
10 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017. Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2016 (http://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2016.html).
11 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, 2017. Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań.
12 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, 2017. Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań.
13 Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Wojewódzkie zbiorcze zestawienie danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na 01.01 2016 r, Warszawa 2016.
14 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000-2004, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2005.
15 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski – stan na rok 2000, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2001.
16 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, Poznań 2017.
17 Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Wojewódzkie zbiorcze zestawienie danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na 01.01 2016 r, Warszawa 2016.
18 Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Masłajek R., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J., Zalewska H., Pilot M., 2005/2012. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa w ramach realizacji programu Phare PL0105.02. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża. Aktualizacja opracowana w ramach projektu „Ochrona obszarów siedliskowych i korytarzy ekologicznych dzikiej fauny przy drogach szybkiego ruchu w Polsce" realizowanego przez Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot dzięki wsparciu udzielonemu przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także budżetu Rzeczpospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.
19 Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ). Centralny rejestr form ochrony przyrody, http://crfop.gdos.gov.pl, 2019.
20 Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ), Geoserwis (http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/), 2019.
21 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Parki krajobrazowe Wielkopolski (http://www.zpkww.pl/), 2019.
22 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ). Plany zadań ochronnych (http://poznan.rdos.gov.pl/plany-zadan-ochronnych) (stan na 31.01.2019 r.), Poznań 2019 .
23 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Raporty o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2012. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań, 2013.
24 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Raporty o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2016.
25 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ). Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2017.

26 Ryszkowski L. (red.), Środowiskowe, ekonomiczne i społeczne skutki przemysłowego tuczu trzody chlewnej. Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Poznań 2004.
27 Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu, Wykaz ferm objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego na terenie województwa wielkopolskiego, Poznań, 2012.
28 Powiatowe inspektoraty weterynarii z terenu województwa wielkopolskiego, 2011–2012. Wykazy ferm mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
29 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Wykaz zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej za rok 2017. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2018.
30 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2016.
31 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ). Stan środowiska w Wielkopolsce. Raport 2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2017.
32 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2016.
33 Uchwała nr XXXI/810/2017 z dnia z dnia 29 maja 2017 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym.
34 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Znak dziedzictwa Europejskiego, Historia (http://www.mkidn.gov.pl/), 2016.
35 http://www.prezydent.pl/aktualnosci/pomniki-historii/obiekty-wpisane-na-liste-pomnikow-historii/.
36 Narodowy Instytut Dziedzictwa, Zabytki w Polsce, Rejestr Zabytków, Zestawienie Zabytków Nieruchomych (http://www.nid.pl/), 2016.
37 Wojewódzki Wielkopolski Konserwator Zabytków, Rejestr zabytków urbanistycznych, 2015.
38 Narodowy Instytut Dziedzictwa, Zabytki w Polsce, Rejestr Zabytków, Zestawienie Zabytków Nieruchomych (http://www.nid.pl/), 2016.
39 Wojewódzki Wielkopolski Konserwator Zabytków, Rejestr zabytków archeologicznych, 2014.
40 Matyaszczyk D., Obszary o zachowanych, cennych wartościach kulturowych w województwie wielkopolskim – wyznaczenie zasięgu i charakterystyka. Opracowanie dla Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego w Poznaniu – maszynopis, Poznań 2015.
41 Miejski Konserwator Zabytków w Poznaniu, Lista dóbr kultury współczesnej z terenu miasta Poznania, 2014.
42 Rohrscheidt A.M., raport: Cykliczne eventy kulturalna Wielkopolska – 2013, Turystyka kulturowa Nr 12/2013 (http://www.turystykakulturowa.org/), 2013.
43 Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Mapa sozologiczna Polski, 2005.
44 Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego (WBPP), Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla województwa wielkopolskiego, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2015.
45 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
46 Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, (https://stat.gov.pl/z-prac-studialnych/opracowania-eksperymentalne/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030,7,1.html).
47 Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2016 r.; US w Poznaniu; Poznań 2017.
48 Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2016 r.; US w Poznaniu; Poznań 2017.
49 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
50 Property index Overview of European Residential Markets. Deloitte. Czech Republic 2017. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/at/Documents/real-estate/property-index-6th-edition-2017.PDF.
51 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
52 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
53 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
54 Rejestr podmiotów wykonujących działalność leczniczą (https://rpwdl.csioz.gov.pl), Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (http://www.bip.umww.pl).
55 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
56 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
57 Analiza Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego na podstawie danych Głównego Urząd Statystycznego Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji PKD 2007 (stan na 2013 r.).
58 Główny Urząd Statystyczny, (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat).
59 Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (http://www.sooipp.org.pl/)
60 Departament Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji, Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020, Aktualizacja.

61 Dane pozyskano z http://kssse.pl/ oraz https://invest-park.com.pl/
62 Główny Urząd Statystyczny, Powszechny Spis Rolny 2010.
63 „Lista 2000 największych polskich przedsiębiorstw i eksporterów" – wg rankingu Rzeczpospolitej z dnia 28 października 2014r.
64 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 kwietnia 2017 r. w sprawie wykazu dróg krajowych oraz dróg wojewódzkich, po których mogą poruszać się pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 10 t, oraz wykazu dróg krajowych, po których mogą poruszać się pojazdy o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi do 8 t.,(Dz.U. z 2017 r. poz. 878).
65 Transprojekt-Warszawa sp. z o.o. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Warszawa 2016.
66 Transprojekt-Warszawa sp. z o.o. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Warszawa 2016. Podsumowanie wyników GPR 2015 na zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich, Warszawa, maj 2016 r.
67 Uchwała nr 2434/2016 z 4 sierpnia 2016 r. Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie przyjęcia Planu Transportowego dla Województwa Wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku (Dokument wdrożeniowy Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020).
68 Port Lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego, Liczba odprawionych pasażerów (http://www.airport-poznan.com.pl/), 2017.
69 Urząd Lotnictwa Cywilnego, Warszawa 2019. Ewidencja lądowisk według stanu na dzień 4 stycznia 2019 r.
70 Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne Poznań, Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego, Poznań 2015.
71 Górecki W. (red.), Atlas zasobów geotermalnych na Niżu Polskim. Formacje mezozoiku, AGH, Kraków2006.
72 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), Bilans zasobów złóż w Polsce wg stanu na 31 XII 2014 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2015.
73 Przybyła C., Wojtkowiak R., Gładysiak S., Leśny J., Schefke R., Mrozik K., Przegląd zasobów odnawialnych źródeł energii w województwie wielkopolskim. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Biuro Inżynieryjno-Konsultingowe Czesław Przybyła, Poznań 2007.
74 Przybyła C., Wojtkowiak R., Gładysiak S., Leśny J., Schefke R., Mrozik K., Przegląd zasobów odnawialnych źródeł energii w województwie wielkopolskim. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Biuro Inżynieryjno-Konsultingowe Czesław Przybyła, Poznań 2007.
75 Uchwała nr XXXI/810/2017 z dnia z dnia 29 maja 2017 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym.
76 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2016. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2017.
77 Uchwała nr XXXI/810/2017 z dnia z dnia 29 maja 2017 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym.
78 Jańczak J. (red.), Atlas jezior Polski. T. I. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 1996.
79 Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacji pdf (http://mapy.isok.gov.pl/imap/) oraz „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego" Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej 2018.
80 Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1938).
81 Chojnicki Z., Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 1999.
82 Chojnicki Z. Czyż. T., Charakterystyka małych miast regionu poznańskiego a koncepcja kontinuum miejsko-wiejskiego, (w:) Współczesne przemiany regionalnych systemów osadniczych w Polsce, Korcelli P., Gawryszewski A. (red.), Prace Geograficzne IG PAN, nr 152, Wrocław-Łódź 1989.
83 Jałowiecki B., Szczepański M. S. Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2006.
84 Zmyślony P., Funkcja turystyczna w procesie internacjonalizacji miast, Proksenia, Poznań-Kraków 2015.
85 Jednostki osadnicze w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz 2005 r. Nr 17, poz. 141ustawy.
86 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, (Dz. U. Nr 213, poz. 1397).
87 Bezpieczna przestrzeń, Instrukcja obsługi, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Kraków 2015 r.

88 Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1938).

89 Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1938).

90 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016 poz. 1967).

91 Uchwała Nr L/2014 Rady Miejskiej w Kórniku z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki i Robakowo w gminie Kórnik (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Poz. 3954, Poznań, dnia 8 lipca 2014 r.) oraz Uchwała NR XXIX / 349 / 2016 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki, Koninko i Robakowo w gminie Kórnik.

92 Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), 2015. Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacji pdf (http://mapy.isok.gov.pl/imap/).

93 Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik 2013 r.

94 Rohrscheidt A.M., Szlak Piastowski w przebudowie – struktura, zarządzanie, oferta kulturowo-turystyczna, Proksenia, Kraków 2013.

95 Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacji pdf (http://mapy.isok.gov.pl/imap/) 2015.

96 Uchwała Nr L/2014 Rady Miejskiej w Kórniku z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki i Robakowo w gminie Kórnik (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Poz. 3954, Poznań, dnia 8 lipca 2014 r.) oraz Uchwała NR XXIX / 349 / 2016 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki, Koninko i Robakowo w gminie Kórnik.

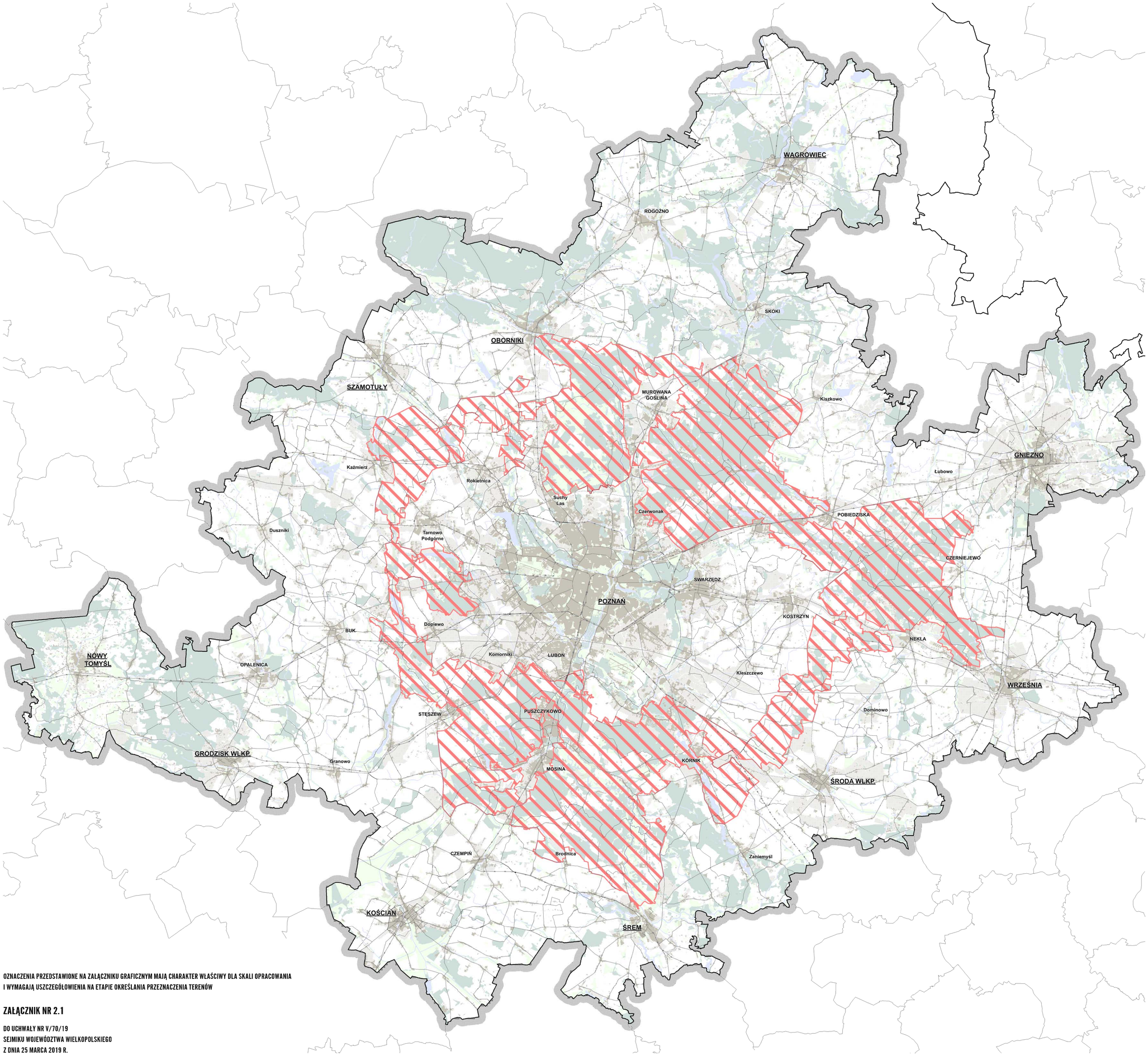
97 Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacji pdf (http://mapy.isok.gov.pl/imap/), 2015.

98 Uchwała Nr L/2014 Rady Miejskiej w Kórniku z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki i Robakowo w gminie Kórnik (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Poz. 3954, Poznań, dnia 8 lipca 2014 r.) oraz Uchwała NR XXIX / 349 / 2016 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej terenu zamkniętego w Borówcu, obejmującego obszary obrębów Borówiec, Szczytniki, Gądki, Koninko i Robakowo w gminie Kórnik.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII

ZIELONY PIERŚCIEŃ METROPOLII

TERENY ZAINWESTOWANE

LASY

ŁĄKI I ZIELEŃ URZĄDZONA

WODY POWIERZCHNIOWE

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY WG SUIKZP MIAST I GMIN

OZNACZENIA OGÓLNE

GRANICA WOJEWÓDZTWA

GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO

GRANICE GMIN

SIEĆ DROGOWA
(ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)

SIEĆ KOLEJOWA
(ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.1

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

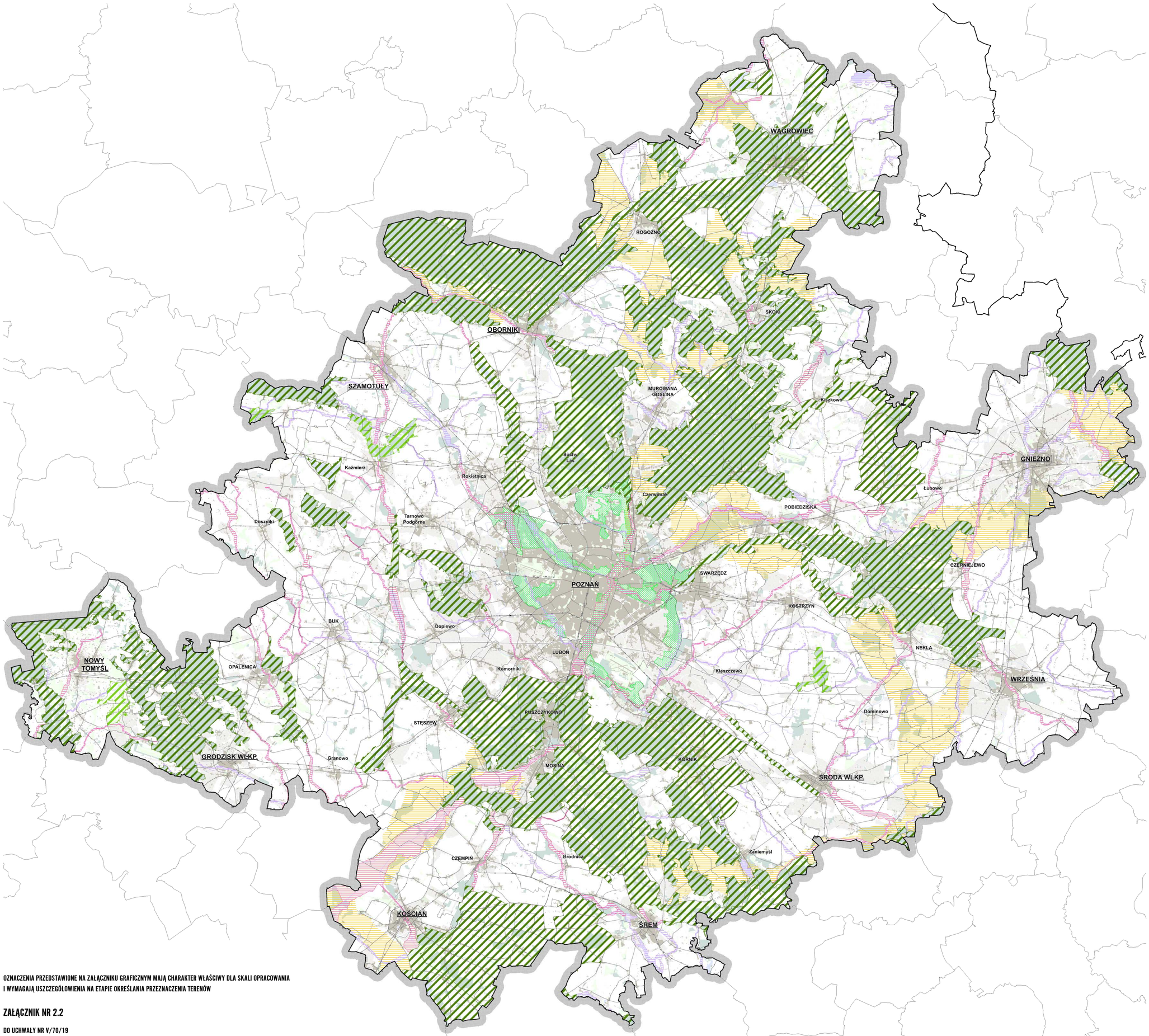
0 km 5 km 10 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

OBSZARY KLUCZOWE SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

OBSZARY WĘZŁOWE

- MIĘDZYNARODOWE, KRAJOWE, REGIONALNE I PONADLOKALNE
- LOKALNE

KORYTARZE EKOLOGICZNE

KORYTARZE DOLIN RZECZNYCH

- MIĘDZYNARODOWE, KRAJOWE, REGIONALNE I PONADLOKALNE
- LOKALNE

KORYTARZE LĄDOWE

- MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE

KLINY ZIELENI

- STRUKTURALNE KLINY ZIELENI MIASTA POZNANIA

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- SIEĆ DROGOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- SIEĆ KOLEJOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- TERENY ZAINWESTOWANE
- LASY
- ŁĄKI I ZIELEŃ URZĄDZONA
- WODY POWIERZCHNIOWE
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY WG SUiKZP MIAST I GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.2

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

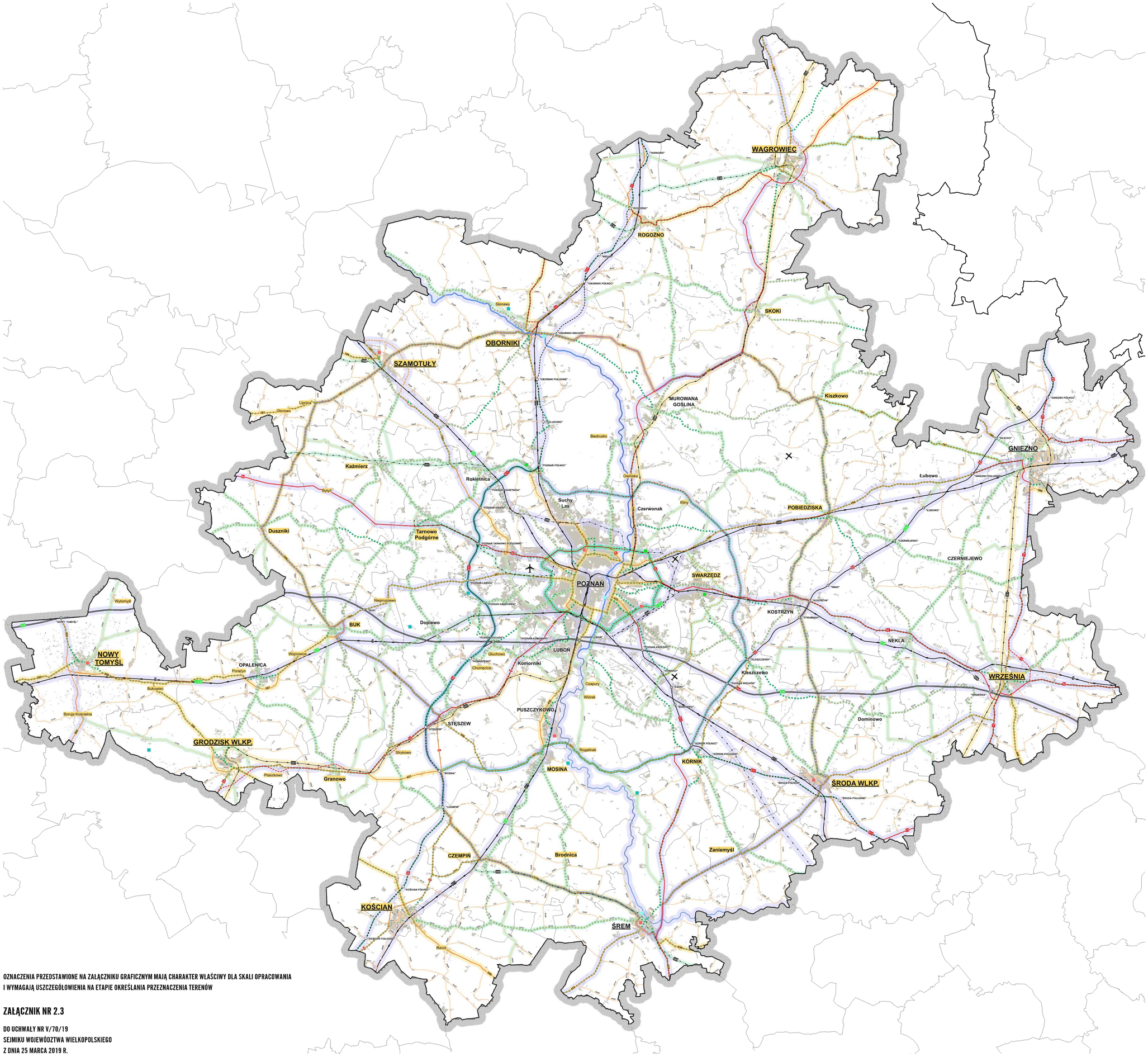
0 km 5 km 10 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

ROZWÓJ EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

SIEĆ POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH

- TYP GŁÓWNY
- TYP UZUPEŁNIAJĄCY
- TYP PODSTAWOWY

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU DROGOWEGO

SYSTEMY PIERŚCIENI DROGOWYCH

- ORIENTACYJNY PRZEBIEG WEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO (III RAMA KOMUNIKACYJNA)
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG ZEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO BLISKIEGO ZASIĘGU
- ORIENTACYJNY PRZEBIEG ZEWNĘTRZNEGO PIERŚCIENIA DROGOWEGO DALEKIEGO ZASIĘGU

KLASYFIKACJA TECHNICZNA DRÓG

- DROGI KLASY A
- DROGI KLASY S
- DROGI KLASY GP
- DROGI KLASY G
- DROGI KLASY Z
- WĘZŁY DROGOWE
- NUMERY DRÓG

ORIENTACYJNE PRZEBIEGI PLANOWANYCH DRÓG

- DROGI KLASY S
- DROGI KLASY GP
- DROGI KLASY G
- DROGI KLASY Z
- PLANOWANE WĘZŁY DROGOWE
- SKOKI — MIEJSCOWOŚCI WYMAGAJĄCE BUDOWY OBWODNIC

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU KOLEJOWEGO

KLASYFIKACJA TECHNICZNA LINII KOLEJOWYCH

- LINIE KOLEJOWE O MAKSYMALNEJ PRĘDKOŚCI 160 km/h
- LINIE KOLEJOWE O MAKSYMALNEJ PRĘDKOŚCI 120 km/h
- LINIE KOLEJOWE O MAKSYMALNEJ PRĘDKOŚCI 100 km/h
- POZOSTAŁE LINIE KOLEJOWE (WĄSKOTOROWE)
- NUMERY LINII KOLEJOWYCH

ORIENTACYJNE PRZEBIEGI PLANOWANYCH LINII KOLEJOWYCH

- LINIA KOLEI DUŻYCH PRĘDKOŚCI
- POZOSTAŁE LINIE KOLEJOWE

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU WODNEGO

- DROGA WODNA WARTA KLASY Ia
- DROGA WODNA WARTA KLASY Ib
- PRZYSTANIE LUB PORTY DLA TRANSPORTU TOWARÓW I OBSŁUGI TECHNICZNEJ DROGI WODNEJ

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU LOTNICZEGO

- MIĘDZYNARODOWY PORT LOTNICZY POZNAŃ-ŁAWICA
- LOTNISKA POZOSTAŁE
- LĄDOWISKA SANITARNE
- LĄDOWISKA SAMOLOTOWE
- LĄDOWISKA ŚMIGŁOWCOWE

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU ROWEROWEGO

- SYSTEM DRÓG ROWEROWYCH

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- TERENY ZAINWESTOWANE

SKALA 1 : 100 000

0 km — 5 km — 10 km — 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

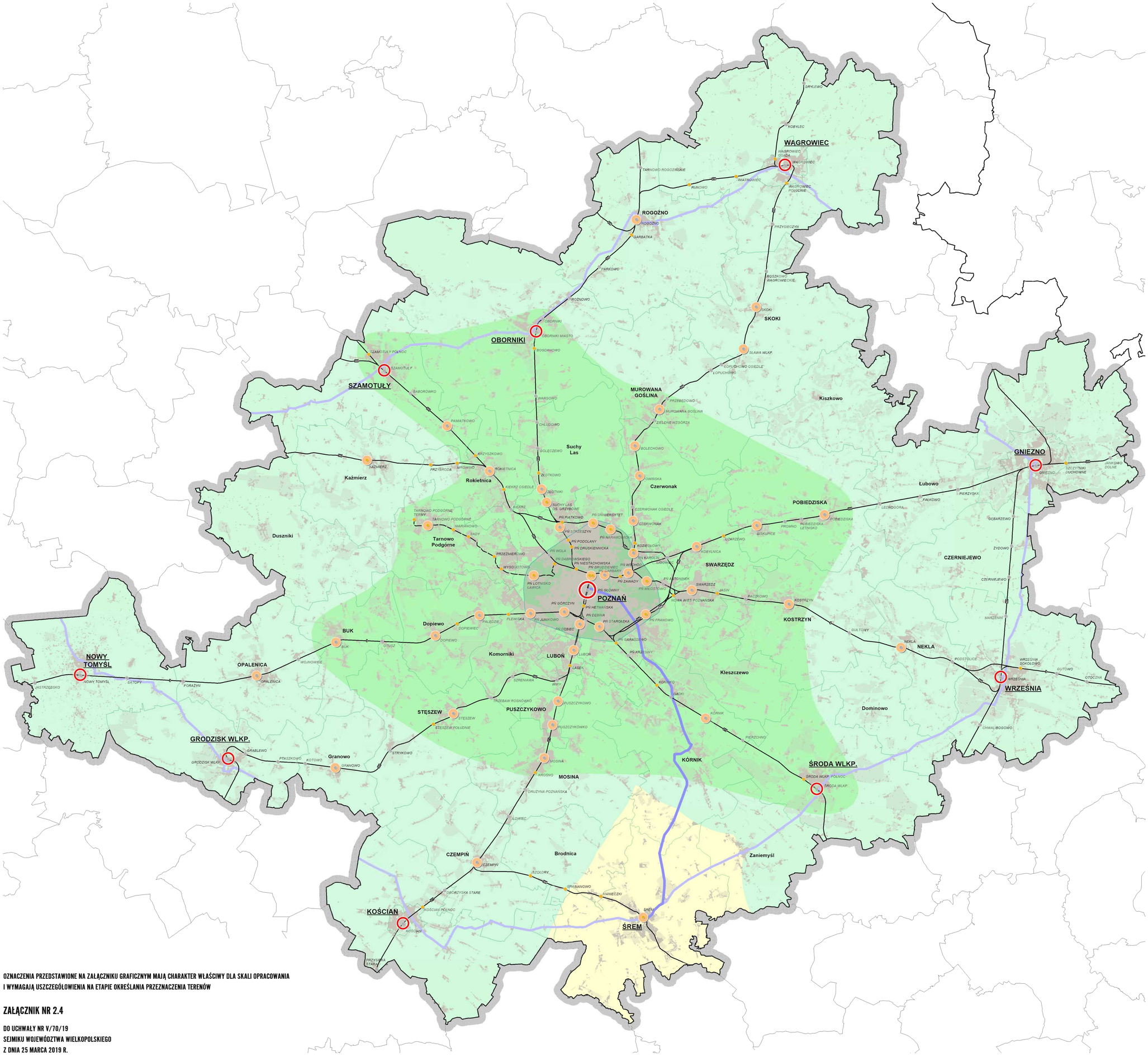
ZAŁĄCZNIK NR 2.3

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

ZINTEGROWANY SYSTEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO

SIEĆ KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

- LINIE KOLEJOWE (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- ISTNIEJĄCE STACJE I PRZYSTANKI KOLEJOWE
- PLANOWANE STACJE I PRZYSTANKI KOLEJOWE (ORIENTACYJNA LOKALIZACJA)
- GŁÓWNA LINIA AUTOBUSOWA ŚREM - KÓRNIK - POZNAŃ
- GŁÓWNE LINIE AUTOBUSOWE POMIĘDZY MIASTAMI POWIATOWYMI

WĘZŁY PRZESIADKOWE

- KRAJOWY WĘZEŁ PRZESIADKOWY - METROPOLITALNE ZINTEGROWANE CENTRUM KOMUNIKACYJNE W POZNANIU
- PONADLOKALNY WĘZEŁ PRZESIADKOWY - STACJE KOLEJOWE MIAST POWIATOWYCH
- WĘZEŁ PRZESIADKOWY

STREFY FUNKCJONOWANIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO

- STREFA I POWIĄZAŃ WEWNĘTRZNYCH POZNANIA
- STREFA II OBSŁUGI KOLEJĄ O CZĘSTOTLIWOŚCI POŁĄCZEŃ CO 30 MINUT
- STREFA III OBSŁUGI KOLEJĄ O CZĘSTOTLIWOŚCI POŁĄCZEŃ OD 30 DO 60 MINUT Z UDZIAŁEM KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ
- STREFA IV OBSŁUGI KOMUNIKACJĄ AUTOBUSOWĄ Z MOŻLIWOŚCIĄ WYKORZYSTANIA DOCELOWO LINII KOLEJOWEJ

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- TERENY ZAINWESTOWANE
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY WG SUIKZP MIAST I GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.4

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

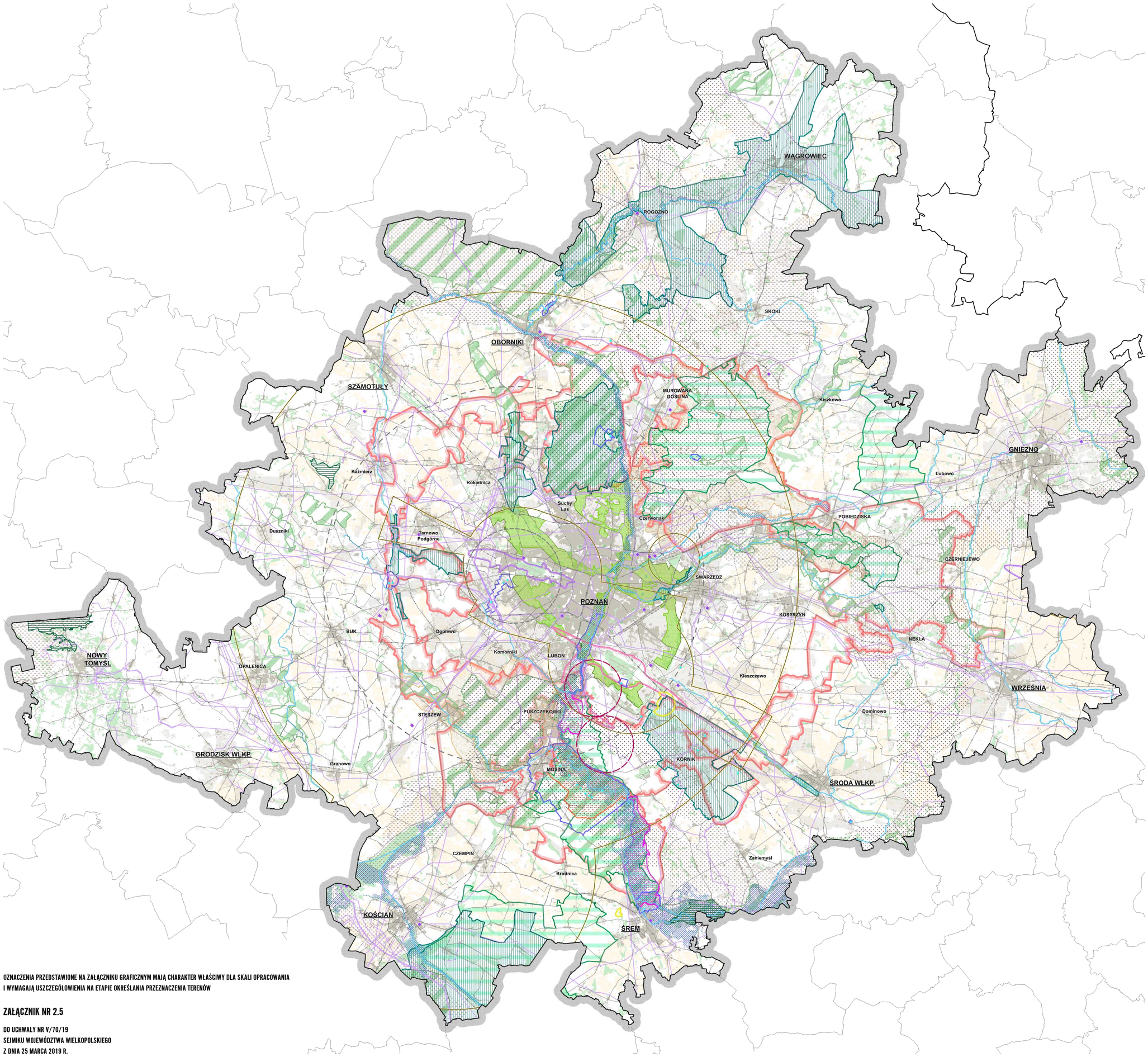
0 km 5 km 10 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

OBSZARY OGRANICZEŃ DLA ROZWOJU STRUKTUR OSADNICZYCH

OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- PARKI KRAJOBRAZOWE
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OBSZARY NATURA 2000
- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE
- OTULINY PARKÓW NARODOWYCH I KRAJOBRAZOWYCH
- STRUKTURALNE KLINY ZIELENI MIASTA POZNANIA
- ZIELONY PIERŚCIEŃ METROPOLII
- LĄDOWE DROGI MIGRACJI ZWIERZĄT
- TERENY ŁĄK
- STREFA WYSTĘPOWANIA GRUNTÓW ORNYCH KLASY I-III O NAJWYŻSZEJ PRZYDATNOŚCI DO PRODUKCJI ROLNEJ

OBSZARY I MIEJSCA OGRANICZEŃ ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM

- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I OBSZARY NARAŻONE NA ZALANIE W PRZYPADKU ZNISZCZENIA LUB USZKODZENIA WAŁU PRZECIWPOWODZIOWEGO
- STREFA OCHRONY JAKOŚCIOWEJ I ILOŚCIOWEJ ZASOBÓW WÓD INFILTRACYJNYCH RZEKI WARTY
- STREFA PERSPEKTYWICZNA DLA ZAPEWNIENIA ZAOPATRZENIA W WODĘ Z ZASOBÓW INFILTRACYJNYCH RZEKI WARTY
- STREFA OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘĆ WODY
- OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA DLA LOTNISKA POZNAŃ-ŁAWICA I LOTNISKA WOJSKOWEGO W POWIDZU
- OBSZARY OGRANICZEŃ WYSOKOŚCI ZABUDOWY WOKÓŁ LOTNISK ORAZ LOTNICZYCH URZĄDZEŃ NAZIEMNYCH
- STREFY OCHRONNE DLA TERENÓW ZAMKNIĘTYCH KOMPLEKSÓW WOJSKOWYCH K-8652 BOROWIEC, K-1795 ŚREM
- OBSZARY OGRANICZONEGO ZAINWESTOWANIA OD OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ WOJSKOWYCH NA TERENACH KOMPLEKSÓW WOJSKOWYCH K-7887 BABKI, K-7096 ROGALIN
- STREFA OGRANICZONEGO ZAINWESTOWANIA OD RADARU METEOROLOGICZNEGO W WYSOGOTOWIE (5 KM)
- STREFA OGRANICZONEGO ZAINWESTOWANIA OD RADARU METEOROLOGICZNEGO W WYSOGOTOWIE (20 KM)
- STREFA POTENCJALNYCH UCIĄŻLIWOŚCI AKUSTYCZNYCH WOKÓŁ LOTNISKA WOJSKOWEGO POZNAŃ-KRZESINY
- STREFY BEZPIECZEŃSTWA OD OBIEKTÓW LINIOWYCH SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
- ZAKŁADY O DUŻYM I ZWIĘKSZONYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ
- UJĘCIA WODY

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- SIEĆ DROGOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- SIEĆ KOLEJOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- WODY PŁYNĄCE
- TERENY ZAINWESTOWANE
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY WG SUiKZP MIAST I GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.5

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

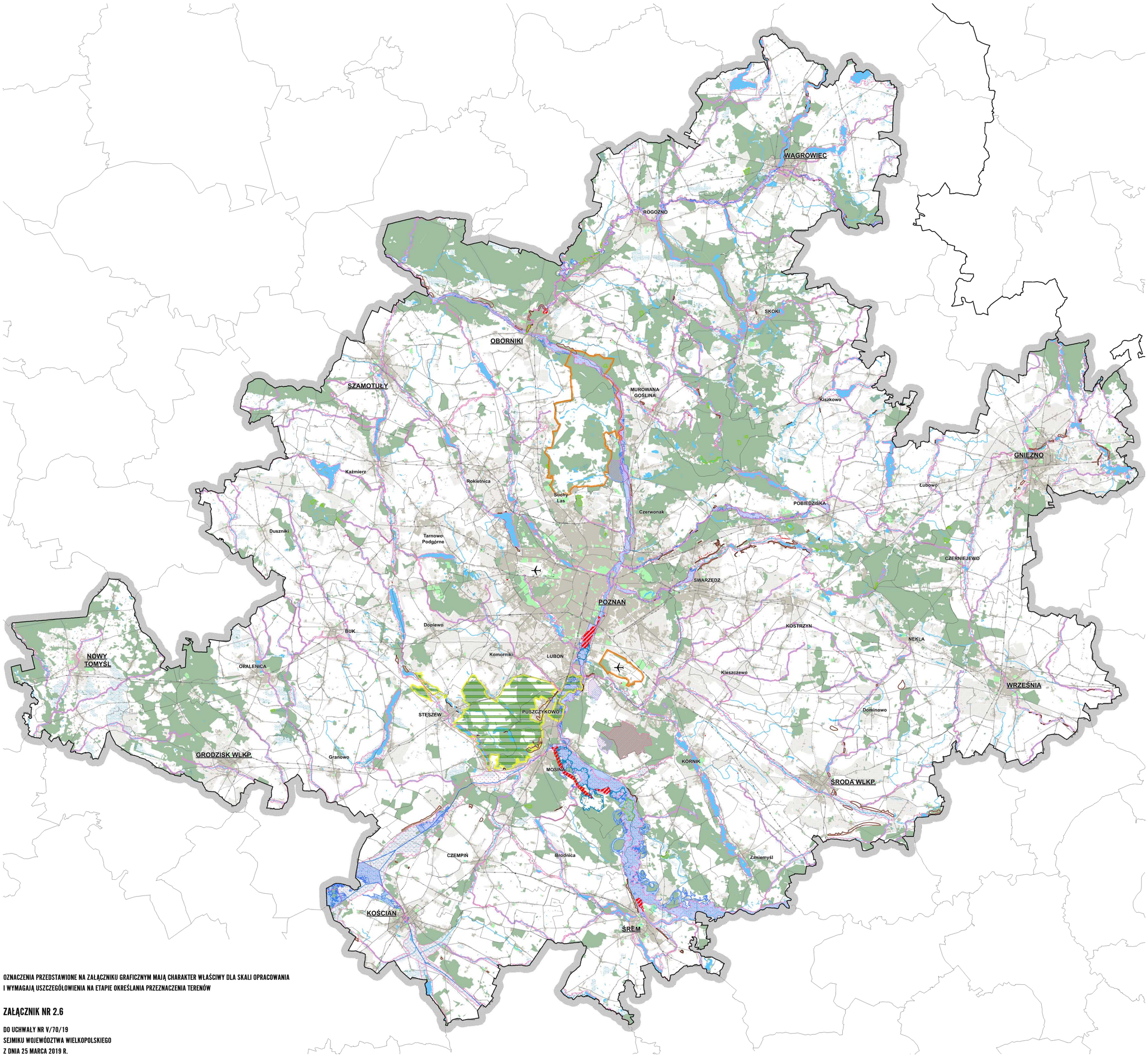
0 km 5 km 10 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

OBSZARY WYŁĄCZONE Z ROZWOJU STRUKTUR OSADNICZYCH

OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- PARK NARODOWY
- REZERWATY PRZYRODY
- LASY
- ZIELEŃ URZĄDZONA
- WODY POWIERZCHNIOWE
- EKOSYSTEMY ZALEŻNE OD WÓD
- KORYTARZE EKOLOGICZNE DOLIN RZECZNYCH

OBSZARY I MIEJSCA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM

- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ: OBSZARY NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I ŚREDNIE
- TERENY ZAGROŻONE MASOWYMI RUCHAMI ZIEMI
- STREFY OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘĆ WODY
- STREFY ZACHOWANIA DOSTĘPNOŚCI DO ZASOBÓW WÓD INFILTRACYJNYCH RZEKI WARTY
- OBSZARY WYŁĄCZONE Z ZAINWESTOWANIA KOMPLEKSÓW WOJSKOWYCH: K-7887 BABKI, K-8837 BIEDRUSKO, K-8652 BOROWIEC, K-7096 ROGALIN, K-1795 ŚREM
- POLIGON BIEDRUSKO I LOTNISKO WOJSKOWE POZNAŃ-KRZESINY
- OBSZAR WYZNACZONY DLA PRZESTRZENI OPERACYJNEJ DO AWARYJNEGO ZRZUTU PODWIESZEŃ SAMOLOTÓW ZWIĄZANEJ Z FUNKCJONOWANIEM LOTNISKA WOJSKOWEGO POZNAŃ-KRZESINY

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- SIEĆ DROGOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- SIEĆ KOLEJOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- LOTNISKA
- TERENY ZAINWESTOWANE
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY WG SUIKZP MIAST I GMIN

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.6

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

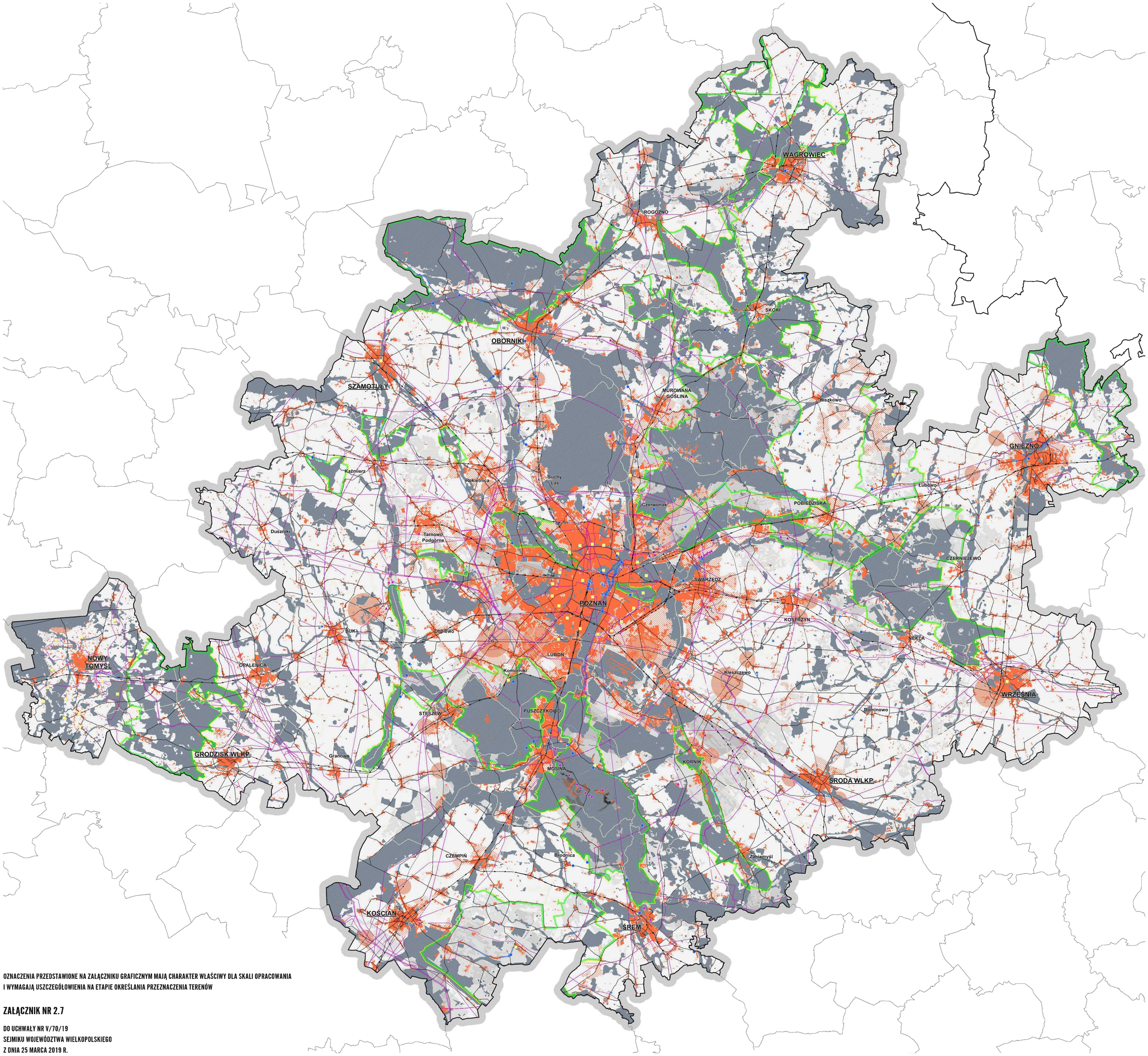
0 km 5 km 10 km 5 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA

ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH

OBSZARY PREDYSPOZYCJI DLA ROZWOJU STRUKTUR OSADNICZYCH

- OBSZARY UZUPEŁNIENIA I REWITALIZACJI W ISTNIEJĄCYCH STRUKTURACH OSADNICZYCH
- OBSZARY ROZWOJU W OTOCZENIU STACJI I PRZYSTANKÓW KOLEJOWYCH
- OBSZARY ROZWOJU NA TERENACH WSKAZANYCH DO OBJĘCIA SYSTEMEM AGLOMERACJI KANALIZACYJNYCH
- OBSZARY ROZWOJU W OTOCZENIU WĘZŁÓW AUTOSTRADOWYCH I WĘZŁÓW DRÓG KRAJOWYCH

OBSZARY I MIEJSCA DLA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA ZWIĄZANEGO Z TURYSTYKĄ I REKREACJĄ

- MIEJSCA ZWIĄZANE Z TOŻSAMOŚCIĄ NARODOWĄ
- MIEJSCA ZWIĄZANE Z TOŻSAMOŚCIĄ REGIONALNĄ
- MIEJSCA EKSPOZYCJI KRAJOBRAZU
- OBSZARY ZWIĄZANE Z WARTOŚCIAMI PRZYRODNICZYMI

OBSZARY OGRANICZEŃ DLA ROZWOJU STRUKTUR OSADNICZYCH

LICZBA WSPÓŁWYSTĘPUJĄCYCH OBSZARÓW OGRANICZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z KSZTAŁTOWANIA ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII I SYSTEMU PRZYRODNICZEGO ORAZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

1 2 3 4 5 6 7 8 9

- OBSZARY I MIEJSCA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM

OBSZARY WYŁĄCZONE Z ROZWOJU STRUKTUR OSADNICZYCH

- OBSZARY WYŁĄCZONE NIEZBĘDNE DLA KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU PRZYRODNICZEGO ORAZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA OBSZARU METROPOLITALNEGO
- GRANICE GMIN
- SIEĆ DROGOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
- SIEĆ KOLEJOWA (ISTNIEJĄCA I PLANOWANA O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)

OZNACZENIA PRZEDSTAWIONE NA ZAŁĄCZNIKU GRAFICZNYM MAJĄ CHARAKTER WŁAŚCIWY DLA SKALI OPRACOWANIA I WYMAGAJĄ USZCZEGÓŁOWIENIA NA ETAPIE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW

ZAŁĄCZNIK NR 2.7

DO UCHWAŁY NR V/70/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Z DNIA 25 MARCA 2019 R.

SKALA 1 : 100 000

0 km 5 km 10 km 15 km

SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU

Uzasadnienie

Obowiązujący dotychczas Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego został uchwalony Uchwałą Nr XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r., zmienioną Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1845), Uchwałą Nr 3402/2013 z dnia 24 maja 2013 r., Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął Okresową ocenę Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, w której to wskazano na potrzebę zmiany dokumentu w celu przystosowania jego zapisów do ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, przede wszystkim w zakresie delimitacji obszarów funkcjonalnych.

W związku z powyższym, Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr XLV/873/14 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w dniu 22 lipca 2014 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego ogłosił w prasie ogólnopolskiej oraz przez obwieszczenie w urzędach gmin, starostwach powiatowych, urzędzie marszałkowskim i urzędzie wojewódzkim o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących planu, wyznaczony na dzień 31 października 2014 r. Ponadto, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 2, Marszałek Województwa Wielkopolskiego w dniu 21 lipca 2014 r. zawiadomił na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania planu. W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 379), zgodnie z którą rozszerzono zakres merytoryczny planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w dniu 19 listopada 2015 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego ponownie ogłosił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu, wskazując dodatkowy termin składania wniosków dotyczących planu, wyznaczony na dzień 21 lutego 2016 r. Wnioski złożone do planu zagospodarowania przestrzennego zostały rozpatrzone przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

W związku z art. 49d ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, w imieniu samorządu województwa, w dniu 31 października 2016 r. przedstawił samorządom gminnym i powiatowym pierwszą propozycję dotyczącą określenia obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym i ich granic, która została zaopiniowana przez przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego podczas konferencji w dniu 30 listopada 2016 r. Biorąc pod uwagę wnioski i uwagi zawarte w przedstawionych opiniach, Marszałek Województwa Wielkopolskiego postanowił rozszerzyć analizy dotyczące występowania szczególnych zjawisk z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych oraz zasad i kryteriów delimitacji obszarów funkcjonalnych. Na ich podstawie w dniu 18 kwietnia 2017 Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił nową propozycję dotyczącą określenia obszarów funkcjonalnych i ich granic na terenie województwa wielkopolskiego, która to została zaopiniowana przez przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego podczas drugiej konferencji w dniu 16 maja 2017 r.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 4 sporządzony został projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, w zakresie określonym w art. 39 ust. 3-6. Plan uwzględnia ustalenia zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. W planie określono w szczególności podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych oraz obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.

Plan obejmuje dwie części zatytułowane: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, składający się z części tekstowej (załącznik nr 1.0) i części graficznej –

mapy w skali 1:250 000, oraz Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Poznański Obszar Metropolitalny, składający się z części tekstowej (załącznik nr 2.0) i części graficznej – mapy w skali 1:100 000, stanowiący część planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 5 projekt Planu uzyskał pozytywną opinię Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w dniu 8 maja 2017 r.

Następnie, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6, w dniu 31 maja 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił o opinię o projekcie planu do właściwych instytucji i organów, a także do wojewody, zarządów powiatów, zarządów związków metropolitalnych, wójtów, burmistrzów gmin i prezydentów miast położonych na terenie województwa oraz rządowych i samorządowych organów administracji publicznej na terenach przyległych do granic województwa oraz wystąpił o uzgodnienie projektu Planu z organami określonymi w przepisach odrębnych. W wyznaczonym terminie do projektu dokumentu złożono opinie, w tym sformułowano uwagi. Projekt dokumentu został ponadto uzgodniony z wybranymi organami, nie uzyskał natomiast uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Regionalnego Dyrektora Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

W związku z powyższym, po dokonaniu odpowiednich zmian w projekcie dokumentu, w dniu 5 stycznia 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił o uzgodnienie do ww. organów, w tym do dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, biorąc pod uwagę wejście w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W wyznaczonym terminie projekt dokumentu został uzgodniony z wybranymi organami. W związku z ponowną odmową uzgodnienia projektu Planu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Marszałek Województwa Wielkopolskiego w dniu 11 kwietnia 2018 r. wniósł do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zażalenie na postanowienie nr WPN-II.610.20.2018.KŁ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie odmowy uzgodnienia projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Postanowieniem nr DOA-wo.610.8.2018.SS z dnia 14 sierpnia 2018 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie określił warunek uzgodnienia projektu dokumentu. W związku z powyższym, po dokonaniu odpowiednich zmian w projekcie dokumentu, w dniu 31 sierpnia 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o uzgodnienie projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Projekt Planu został uzgodniony w dniu 11 października 2018 r.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6a, w dniu 7 czerwca 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt Planu ministrowi właściwemu do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w celu stwierdzenia jego zgodności z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, uzyskując w dniu 27 lipca 2017 r. od Ministra Infrastruktury i Budownictwa stwierdzenie zgodności przedstawionego projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Ponadto, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 7, w dniu 7 czerwca 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt Planu ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w celu stwierdzenia jego zgodności z programami rządowymi, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W odpowiedzi z dnia 28 czerwca 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów poinformował, że w związku z brakiem programów, zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, brak jest możliwości przeprowadzenia oceny przedłożonego projektu w zakresie, o którym mowa w ww. przepisie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2-5, art. 54 ust. 2, art. 29, 40 i 41 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) i art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 913 ze zmianami), w dniu 11 września 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego zawiadomił o możliwości zapoznania się z projektem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania i prognozą

oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją sprawy w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w dniach od 12 września 2018 r. do 12 października 2018 r., wskazując termin składania uwag i wniosków do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko w nieprzekraczalnym terminie do 12 października 2018 r. Do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko złożono 412 uwag i wniosków, które zostały rozstrzygnięte przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Wobec dokonania procedury planistycznej, po wprowadzeniu istotnych aktualizacji do projektu dokumentu w niezbędnym zakresie, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 8 Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania Sejmikowi Województwa Wielkopolskiego do uchwalenia.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Plan określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych.

W związku z powyższym zasadnym jest podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.